

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ.

DIODORI

BIBLIOTHECA HISTORICA.

EX RECENSIONE ET CUM ANNOTATIONIBUS

LUDOVICI DINDORFII.

VOL. IV.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXVII.

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO.

Dixi praefatione ad volumen secundum p. XIV inter Excerptorum codices omnium maxime depravatum esse illum ex quo eclogas librorum XXI—XXVI Augustae Vindel. a. 1603 edidit Dav. Hoeschelius, easque «e codice Ludovici Alemanni Florentini [de quo v. Saxii Onomast. vol. 3, p. 126, ubi Alamannus dicitur, quod unum probantem Villoisonum praef. ad Longum p. L, ubi Aloysium Alamannium vocat, fugit iam olim duplicem obtinuisse scripturam] doctiss. R. Thomson Anglum [ex Casauboni et Scaligeri epistolis cognitum] secum communicasse» memorat praef. p. 2. Quas nihil commune habuisse cum opere Constantiniano, etiamsi ficta ab librario sit inscriptio *Ἀδήλου ἐκ τῶν χρονικῶν Διοδώρου*, ipsa ostendit partim in libros divisio, quae nulla est in Constantinianis, partim ratio eclogarum, non ad certum quoddam pertinentium rerum genus, ut illae modo ad legationes, modo ad sententias vel ad aliud aliquid referuntur. Eaedem vero non solum librarii culpa ceteris multo sunt vitiosiores, sed etiam multo recentioris videntur originis, etsi, quod qui hoc ipsum notavit Niebuhrius Schol. histor. vol. 3, p. 580, certum putat in Sicilia esse factas, minime colligere licet ex forma *Συράκουσα* cum *Συράκουσαι* in iis alternante, quum eadem alii utantur Byzantini, similisque in aliis cernatur nominibus depravatio. Certum vero est auctorem earum non solum barbarum fuisse hominem, ut multa ostendunt in nominibus et vocabulis ab eo illata gravissima vitia, sed etiam multo maiori usum esse licentia in oratione Diodori partim contrahenda partim interpolanda aut cum suis confundenda commentis, et eiusmodi conflanda epitome quam omnis generis vitiis soloecismisque et barbarismis contaminatam nemo saepe intelligat aut ex ea Diodori possit ora-

tionem restituere. De quibus etsi ego paullo plura in hac editione quam in prioribus sustuli et partim vocabulorum formas novitias et a Diodoro alienissimas, ut *δύω*, *κρεωβροτειν*, *νηῶν*, *Πτολομαῖος*, et alias abolevi, partim monstra nominum constanter illata sustuli, ut *Αἴγεστα* pro *Ἐγεστα*, *Μαίνων* pro *Μένων*, *Θυνίων* pro *Θοίνων*, *Κεφαλοίδιον*, *Μύστρατον* vel *Μήστρακον* pro *Μυτίστρατον*, haud pauca tamen eodem de genere debui relinquere, nisi omnem eius orationem vellem emendare. Nam ipsius, non librarii sunt formae 21, 2, *πλοῖ* pro *πλοίοις* 21, 4, p. 286, 6, *διορυχῆς* pro *διώρυχος* 21, 16, 1, *Σικελῶν* pro *Σικελιωτῶν*, ut ibidem *Σαρδῶν*, et 23, 8, 2, *Ἐντελλίνα* ex gentili fictum pro *Ἐντελλα*, et *Ἐρυνίης* 22, 10, 3, pro *Ἐρυνκος*, ut *Μαμερτίνην* dixit et *Ταυρομενία* et *τὴν Μυτίστρατον*, *τὴν Πανορμον*, *τὴν Ταυρομένιον*, et *τῆς Δρεπάνης* 24, 1, 6, vel post *εἰς Δρέπανα*, ut vicissim 22, 10, 5, barbarum posuit *τάφρον ὀρύξαντες μέγαν*, etsi feminino utitur 23, 1, 2, ut 22, 7, 1, *ὕν* modo masculino modo feminino, modo rursus masculino dixit genere, et alia dixit inepte, ut 21, 21, 2: *Τοῖς φίλοις διαμένειν βέβαια προσηνέστατον*, quod Diodorus dixerat *βεβαιότατα*, ut 27, 1, 1: *Ἀσεβῶς γὰρ τὴν τυραννίδα περιποιήσάμενος ὑπὸ μόνων τούτων ἤλπιζε βεβαιότατα τηρηθήσεσθαι*, praepositionesque *εἰς* et *ἐν* aliasque Byzantinorum more temere inter se confudit, quae confusio etiam in Constanlianis conspicitur eclogis. Perperam etiam pro eo quod in iisdem est Excerptis 25, 10, 1, *εἰς τὰς Ἡρακλείους στήλας*, et eodem modo scriptum 17, 113, 2, *μέχρι τῶν Ἡρακλείων στήλῶν* 18, 4, 4, *μέχρι στήλῶν Ἡρακλείων*, positum est 26, 13, *τῶν Ἡρακλειωτικῶν στήλῶν*, quod per *ε* certe scribendum dixi praef. vol. 1, p. XXIII, etsi apud Diodorum ipsum sic est 17, 100, 5, *τὴν πρόσοψιν Ἡρακλειωτικὴν εἶχεν* pro *Ἡρακλείαν*, notatum a Meinekio ad Athen. 3, p. 153, C, vol. 4, p. 72, cui de *Ἡρακλειωτικὸς* significatione eadem qua *Ἡράκλειος* posito agenti hoc quoque exemplo uti licebat. Quod non librarii, sed eclogarii videtur, ut vicissim librarii alio videntur modo peccasse apud Diodorum 4, 18, 4, ubi *περὶ τῶν Ἡρακλέους στήλῶν* 5, 16, 1, *ἀπὸ μὲν Ἡρακλέους στήλῶν*, quum 5, 19, 1, sit *ἐντὸς Ἡρακλείων*

στηλῶν· 20, 1, ἐκτὸς Ἑρακλείων στηλῶν, ut bis ab librario illatum suspicer Ἑρακλέους pro Ἑρακλείων, sicut apud Stephanum Byz. vv. Βῆλος et Σάλμυκα restituendum videtur usitatum ei Ἑρακλείους vel Ἑρακλείας pro Ἑρακλέους, etsi Scymnus sic 145: Καλοῦνται δ' ὑπὸ τινῶν Ἑρακλέους στηλαί. Nam etiam apud Polybium aliosque librarii ab adiectivo interdum ad genitivum aberrarunt, Ἑρακλεωτικάς autem qui dixerit pro Ἑρακλείοις, ut geographi quoque omnes vocant, praeter hunc neminem vidi. Sed quomodo omnem Diodori orationem perverterit in his ab Hoeschelio editis eclogis epitomator ostendunt quaedam ei cum aliis Excerptis communes particulae, quarum unam posuisse sufficit. 27, 1, 2, quae ita exhibentur in his: Ὅτι Δέκιος ὁ Ῥωμαῖος χιλίαρχος φύλαξ γενόμενος Ῥηγίου διὰ Πύρρον τὸν βασιλέα, κατέσφαξεν αὐτούς, καὶ τὰς κτήσεις καὶ τὰς γυναῖκας ἰδιοποίησατο. Καμπανοὶ δὲ οὗτοι ἦσαν, καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον Μαμερτίνοις, ὥσπερ ἐκεῖνοι Μεσσηνίους σφάζαντες. εἶτα τὴν διαίρεσιν τῆς κτήσεως τῶν ἠτυχηκότων ἄδικον ποιησάμενος, ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου φυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων Καμπανῶν. συνήργησαν δὲ καὶ Μαμερτίνοι, οἱ μετὰ τῶν λειψθέντων χρημάτων στρατηγὸν ἐποίησαν. καὶ δὴ ὀφθαλμίας νόσου αὐτὸν περιεχούσης, τῶν ἰατρῶν τὸν δόκιμον μεταστελαμένου αὐτοῦ, τὴν ὕβριν τῆς πατρίδος ἐδικῶν κανθαρίσιν ὑπήλειψε τὸν Δέκιον, καὶ τῆς ὀράσεως αὐτὸν ἀπεστέρησε, καὶ φεύγει ἐκ Μεσσηνίας, in Peirescianis ita leguntur conformata: Ὅτι εἰς τὸ Ῥήγιον ἀπεστάλη φρουρὰ ὑπὸ Ῥωμαίων. ὁ δὲ χιλίαρχος Δέκιος, τὸ γένος Καμπανός, πλεονεξία καὶ τόλμη διαφέρων, ἐμιμήσατο τὴν τῶν Μαμερτίνων παρανομίαν. ἐκεῖνοί τε γὰρ προσδεχθέντες ὑπὸ Μεσσηνίων ὡς φίλοι τὴν μὲν πόλιν κατελάβοντο, τοὺς δὲ Μεσσηνίους ἐπὶ τῆς ἰδίας ἐστίας ἐκάστους σφάζαντες ἔγρημαν τὰς τῶν ἰδιοξένων γυναῖκας καὶ τὰς τῶν σφαγέντων κτήσεις κατέσχον. οἱ δὲ περὶ τὸν Δέκιον Καμπανοὶ, δοθέντες ὑπὸ Ῥωμαίων φύλακες τῶν Ῥηγίων, ἐξήλωσαν τὴν τούτων ὡμότητα· τοὺς γὰρ Ῥηγίους σφάζαντες καὶ τὰς κτήσεις διελόμενοι κατέσχον τὴν πόλιν ὡς δουρικτητον. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τεταγμένος Δέκιος ἔξαργυρισάμενος τὰς τῶν ἠτυχηκότων κτήσεις, καὶ τὴν διαίρεσιν τῆς ὠφελείας

ἄδικον ποιησάμενος, ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου, φυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν συνασεβησάντων Καμπανῶν. οὐ μὴν ἐξέφυγον τὴν τιμωρίαν οἱ παρανομήσαντες, ἀλλ' ὁ μὲν Δέκιος εἰς ὀφθαλμίαν χαλεπὴν ἐμπεσὼν μετεπέμψατο τῶν ἰατρῶν τὸν ἄριστον· οὗτος δὲ τὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος τιμωρίαν λαμβάνων ἱκανῶς κανθαρίσιν ὑπήλειψε τὸν Δέκιον, καὶ τῆς ὀράσεως αὐτὸν στερησάσας ἔφυγεν ἐκ τῆς Μεσσήνης. Quae qui inter se contulerit, concedet in his Excerptis multo etiam magis quam in ceteris operam perditurum, si quis Diodori ex his eruere velit orationem, et non solum sententiam, sed etiam dialectum restituere aggrediatur. Ac nonnulla quidem horum vitiorum codicis unde utraque ducerentur fuisse ostendunt interdum aliorum Excerptorum in iis consensus, velut Vaticano-
 rum 23, 14, 4, non solum in ordine verborum perverso τοῦ πρὸς τὸ συμφέρον βουλευτηρίου πάντα κατισχύοντος pro τοῦ βουλευτηρίου πρὸς τὸ συμφέρον πάντα κατισχύοντος, sed ib. 3, etiam in forma novitia: Πάντα γὰρ τῇ συνέσει βάδιμα καὶ δυνατὰ γίνεται, pro βάσιμα, quam reapse usurpatam fuisse colligo ex eiusdem exemplo apud Cyrillum Alex. vol. 1, part. 1, p. 245, A: Βάδιμον ἤκιστα τοῖς καθ' ἡμᾶς τὸ χρῆμα. Pariterque 26, 6, 1, tam in Hoeschelianis quam in Vaticanis Excerptis legitur φθασάντων pro πταισάντων, ut Vaticanis et Peirescianis 33, 7, 2 et 5, commune est vitium ἀπολογίας vel ὁμολογίας pro ὁμιλίας.

Minime tamen ne Constantinianae quidem eclogae, ut dixi iam praef. vol. 2, p. XV, quanquam minus inquinatae, aut sermonis carent vitiis Byzantinis aut Diodori servant in omnibus orationem, quamvis interdum ipsis superstitem librorum codicibus emendatiores melioresque praebentes formas, ut παραδιδόασιν legitur 29, 9 et διδόασιν in Exc. Escor. 34, 2, 2^h, ut παραδιδόασι 1, 91, 6, ἀποδιδούσι vero male 15, 48, 4, sed multas et ipsae Byzantinas inferunt formas et ineptias. Quo pertinet pronomen οὗτος pro ἑαυτοῦ more Byzantino, de quo dixi ad Thes. Stephani vol. 5, p. 2428, A, positum Exc. Vat. 9, 26, 2: Οὗς ἐπὶ τὰς ἐστιάσεις κατὰ τὸ συνέδριον εἶχεν ἐν μεγίστῃ τιμῇ, τὸν τε πλοῦτον αὐτοῖς ἐπιδεικνύμενος καὶ τὸ μέγεθος τῆς τούτου δυναστείας· 30, 16: Ταῦτα δὲ ἔφασαν κομίζειν εἰς τοὺς προχειρώς τούτοις (i. e. sibi) ἢ πόλεις ἢ

φρούρια προδώσοντας· 33, 5, 2: Τῶν πρεσβυτάτων τοὺς ἐπιφανεστάτους παρὰ τούτοις δέκα πρεσβευτὰς ἐξέπεμψαν, et ubi alternat cum altera significatione 36, 9, 2: Βλασφημούμενος γὰρ ἐπὶ τῷ δοκεῖν τὸν πόλεμον αὖξειν, ὑπελάμβανε τῇ τούτου ταπεινώσει καὶ ἀδοξίᾳ καὶ τὴν τούτου κατηγορίαν καταλύσειν. Neque 23, 13, ἐπολυπλασίαζον pro ἐπολλαπλασίαζον, aut 25, 11: Διὸ πᾶσα ἡ πόλις ταῖς διαδομέναις φήμαις μετάμελος οὖσα πολλῆς ἀγωνίας ἐπληροῦτο, quod est adiectivum μετάμελος scripserat Diodorus, quo Byzantini demum sunt usi, ut schol. recens Soph. El. 544, δύσθυμος] μετάμελος, et saepius Georgius Acropolita et Ioannes Cinnamus, quorum locos indicant indices edd. Bonnensium. Quod est 29, 22: Τοὺς παραβάλλοντας Ῥωμαίων εἰς τὴν βασιλίδα ὑποδεχόμενοι φιλανθρωπότατα, non aliter accipiendum est quam de Regia. Sed huius significationis antiquissimi sere testes sunt Stephanus Byz. v. Ἀνακτόριον, ubi dicit Εὐγένιος ὁ πρὸ ἡμῶν τὰς ἐν τῇ βασιλίδι σχολὰς διαζοσμήσας· et Ioannes Laurentius De magistr. 2, 14, p. 118, 22: Τὰς διαπεραιώσεις ἐν τῆς βασιλίδος ἐπὶ τὰς γειτονας ἡπείρους· 20, p. 128, 11: Οὐκ ἐπὶ τῆς καθ' ἡμᾶς βασιλίδος, idemque alibi et alii Byzantini ad Thes. Stephani vol. 2, p. 172, D, citati. Indigna Diodoro sunt vitia quae eclogarius intulit in Vaticanis 30, 15, 1: Οἱ ἐπίτροποι Πτολεμαίου τοῦ μειρακός, pro μειρακίον vel μειρακίσκον, quibus alibi utitur Diodorus. Et 30, 21, 2: Ὁ Περσεὺς τὰ δοθέντα πρὸς διαρπαγὴν χρήματα ἀναλαβόμενος pro ἀναλαβών. Qui medii usus tam est alienus ab antiquioribus quam frequens apud recentiores. Herodotus enim, quem memorat H. Stephanus in Thes. 3, 69: Δεῖ σε γεγонуῖαν εὖ κίνδυνον ἀναλαβέσθαι τὸν ἂν ὁ πατήρ ὑποδύνειν κελεύῃ, scripserat ἀναβαλέσθαι, et 5, 49, μάχας ἀναβάλλεσθαι, quod fallitur. Schweighaeuserus ad alterius loci exemplum corrigendum coniiciens ἀναλαβέσθαι, etiam tempore minus apto. Pariterque Dio Chrys. Or. 33, vol. 2, p. 72: Πόνους τε θαυμαστοὺς ἀναλαβόμενοι τοῖς σώμασιν οὐδενὸς ἀναγκάζοντος, scripserat ἀναβαλόμενοι, ut ἀναβάλλεσθαι apud Platonem in ἀναλαβέσθαι depravatum decepit Suidam v. ἀναλαμβάνειν. Sed recentiores medio saepe utuntur pro activo, ut Theophylactus Simoc.

Hist. p. 27, A: Τὴν ὅλην ἀναλαβόμενος δύναμιν τῆ πόλει προσέβαλλεν· Cinnamus Hist. p. 130, C: Τὸ ὑπὸ σὲ ἀναλαβόμενον στρατεύμα· Nicephorus Call. II. E. vol. 1, p. 75, A: Ἐντεῦθεν οἱ γονεῖς τὸ παιδίον ἀναλαβόμενοι· Ps. Callisthenes p. 93, 6 ed. Müller.: Τοὺς δὲ πάντα ἀναλαβόμενος τὴν κατ' Αἴγυπτον ἐποησάμην ὁδόν· et saepius. Photius de Diodoro cod. 70: Πάσας τὰς ἡγεμονικὰς αὐτῆς (Romae) πράξεις καὶ πάθη ἀκριβῶς ἀνελάβετο, quod Diodorus 1, 4, 4, dicit ἀνελάβομεν, ut eundem facile credam cod. 224, p. 233, 14, intulisse φόνον πολὺν ποιεῖται, pro eo quod Memno scripsisset ἐποίησε, ut dixi praef. vol. 3, p. VI. Maximus Conf. vol. 1, p. 411, D: Νηστεῖαν ἀναλαβοῦ καὶ κόπον καὶ ἀγρυπνίαν· sed p. 658, C: Καὶ πού τι καὶ μέλος ἐρωτικὸν ἀναλαβόμενος τῆ ἑαυτοῦ προσεπάδει ψυχῇ, item corrigendum ἀναβαλόμενος. Theodorus Stud. p. 249, B: Βάθος ἐκ βάθους ἀθεΐας ἀναθεωρῶν καὶ ἀναλαβόμενος. Atque sic in iisdem Vaticanis eclogis 9, 30, ἀπεβάλετο pro ἀπέβαλε, et 23, 14, 1, συνεβουλεύετο pro συνεβούλευε, quae et ipsa dixerunt Byzantini aliique novitii scriptores, ut in iisdem 32, 27, 1, est διεληλυθότων χρόνων σχεδὸν ἑκατὸν pro ἑτῶν, ut est in Peirescianis ib. 3. Cuiusmodi vitia leviora nonnulla correxi, ut praeter duo illa ὅταν pro ὅτε et οὐθὲν pro οὐδὲν 26, 17, etiam alibi illata, sed ut incertum sit de priori utrum in particula sit peccatum an in modo, ut 27, 18, 3; 34, 4, 2, et ibidem μεταμελεῖσθαι pro μεταμέλεσθαι, quod me invito relictum 11, 45, 5, non minus alienum a Diodoro quam ἐπιμελεῖσθαι.

Eclogarii est, non Diodori, 34, 1, 26, ἐρράγη ποτὲ σὺν καιρῷ τὸ μῖσος, ut Tzetzae 25, 19, p. 351, 16: Οὐπερ ὁ μέγας πόλεμος ἐκείνοισ ἀνερράγη. τούτου θαγέντος τότε δὲ πολέμου τοῦ φορικώδους. Quibuscum comparanda sunt quae Photius interdum depravavit eique, ut infra dicam, sunt relinquenda, sicut Georgio Syncello 31, 5, 4, suum reliqui δίδειν, eidemque ib. 3, ἐξαγαγόντα πόλεμον pro ἐξενεγκόντα, ut solet loqui Diodorus, quod iterum habet p. 395, B, πόλεμον ἐξάγειν πρὸς Ἀντίοχον, etsi alia quaedam ei exemi vitia, quae etiamsi forte sint ipsius, nihil nisi confundant lectores, ut 31, 8, 11, καταπλήγτου pro Diodoreo καταπληκτικοῦ.

Ita quum saepe incertum sit Diodorus loquatur an eclogarius, cuius in Peirescianis de virtutibus et vitiis eclogis licentiam satis arguunt excerpta ex libris supersitibus, quae apposuit Federus p. 38 seqq., incertum etiam saepe utrum librarii an eclogarii culpa ita depravata sit sententia ut certo restitui non possit. Nam etsi, ut uno alteroque defungar exemplo, 27, 12, 2, facile intelligitur quae sunt in Vaticanis Excerptis: "Ὅτι τῶν Καρχηδονίων προημαρτηκότων εἰς Ῥωμαίους, ὑπὸ χειμῶνος δὲ ἀναχθέντων ποτὲ πρὸς Σικελίωνα, καὶ πάντων βοῶντων ἀμύνασθαι τοὺς ἀσεβεῖς, ὃ Σικελίων οὐκ ἔφη δεῖν πράττειν ἂ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν, ea sic scribi non potuisse a Diodoro, tamen utrum librarii culpa nonnulla interciderint, atque ita natum sit ineptum illud ὑπὸ χειμῶνος ἀναχθέντων πρὸς Σικελίωνα, an ab eclogario ita sint contracta, nemo dicat, ut quomodo a Diodoro fuissent conformata, nemo potuisset assequi, nisi in Peirescianis integriora essent servata: "Ὅτι Σικελίων ἀπέστειλε πρὸς Καρχηδονίους πρέσβεις, οἱ δὲ ὄχλοι παρ' ὀλίγον αὐτοὺς ἀνεῖλον. οἱ δὲ συνέσει διαφέροντες τοὺς ἐξήρπασαν καὶ μετὰ τριήρων ἐξέπεμψαν. οἱ δὲ δημοκρατοῦντες ἐν Καρχηδόνι τὸν ναύαρχον παρεκελεύσαντο, ὅταν αἱ παραπέμψασαι τριήρεις ἀναστρέψωσιν, ἐπιπλευσαι τοῖς πρεσβευταῖς καὶ πάντας κατασφάζαι· ὃ καὶ γέγονεν. οἱ δὲ καταφνυγόντες ἐπὶ τὴν γῆν διεσώθησαν πρὸς τὸν Σικελίωνα. τὸ δὲ θεῖον τοῖς ἀσεβῆσαι βουλομένοις ταχέως ἐνεδείξατο τὴν αὐτοῦ δύναμιν· οἱ γὰρ εἰς Ῥώμην ἀποσταλέντες πρεσβευταὶ τῶν Καρχηδονίων ἀναστρέφοντες ὑπὸ χειμῶνος κατηνέχθησαν εἰς τὸν τῶν Ῥωμαίων ναύσταθμον. ὧν ἀναχθέντων ἐπὶ τὸν Σικελίωνα, καὶ πάντων βοῶντων ἀμύνασθαι τοὺς ἀσεβεῖς, ὃ Σικελίων οὐκ ἔφη δεῖν πράττειν ἂ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν. Atque 33, 5, 4, quae sunt in eclogis Peirescianis: "Ὅτι οἱ Ἀράδιοι ταῖς ψυχαῖς ἀνηρημένοι τοὺς πρεσβευτὰς ἠτίμασαν, ea auctiora in eclogis de legatis lib. 3, ubi τοὺς δὲ πρεσβευτὰς ἐπεβάλλοντο τοῖς λίθοις καταλεύειν, sed in sequentibus rursus ex alteris sunt supplenda. Confuse eadem sententia repetitur iisdem fere verbis 32, 27, 3, ut neutro tamen loco possit tolli, ut similis 33, 18, 3, ubi seclusi verba inepte iterata.

Quanquam in omnibus his eclogis cavendum etiam ne vitiosa pulentur quae minus quidem usitata, sed ipsius Diodori relinquenda sint sermoni. Velut quod est 21, 8, 1: "Ὅτι Ἰκέταν στρατηγὸν ἀπέλυσαν Συρακόσιοι μετὰ δυνάμεως πρὸς Μένωνα πολεμῆσαι, etsi dicendum videatur ἀπέστειλαν, alterum tamen tuetur quod est in Exc. Escorial. 32, 21: Ἐπηγείλαντο πείσειν Καίπωνα συνθέσθαι τὴν εἰρήνην, εἰν αὐτοῦς ἀπολύσειν πρεσβευτὰς περὶ διαλύσεων. Item quod 26, 3, 1, est: Ὁ δὲ τὴν ὕβριν ἀταράχως καὶ βαρέως ἔφερεν, quum iam ad Thes. Stephani altero defenderim exemplo, quod est 34, 37: Ἡ δὲ σύγκλητος τὴν ἐπὶ τῇ συμφορᾷ λύπην ἐπικουπτομένην βαρέως ἔφερεν, et Iuliano Epist. fragm. 3. p. 152 ed. Heyler.: Τὴν παροινίαν οὕτω βαθέως ἤνεγκας, etiam restituendum coniecerim, his addo exemplum Iosephi Maccab. c. 9: Ὁ δὲ ταύτην βαρέως τὴν ἀλγηδόνα καρτερῶν ἔλεγεν, ὡς ἡδὺς πᾶς θανάτου τρόπος διὰ τὴν πάτριον ἡμῶν εὐσέβειαν, ubi Combefisius; «Ponitur hic βαρέως ἀντὶ τοῦ σεμνῶς, quasi *gravi constantia*, quod et redderam, non ulla mentis levitate aut temeritate, cum alias *molestè* sonare videatur, praesertim cum verbo φέρειν.» Et quod 25, 8: Παρεστήσατο τὸν δῆμον (Amilcar Barcas) ἑαυτῷ παραδοῦναι τὴν στρατηγίαν ὅλης τῆς Λιβύης εἰς χρόνον ὀλίγιστον, quum sententia poscat contrarium fueritque reapse ille novem per annos ad finem usque vitae rebus Carthaginiensium praefectus, ego olim conieci ἀλόγιστον, quod vocabulum etiam alibi cum altero permutatum, sed nullo potui exemplo confirmare significatione hic necessaria positum pro ἀόριστον vel ἀπεριόριστον. Quod quum suppeditet Theodorus Stud. p. 200, B: Ὅσος καὶ πηλίκος ὁ κόπος; καθὰ λογίζομαι, ἀλόγιστος, hoc potius quam quod ego nolui ἀόριστον Diodoro videtur esse restituendum. Item quod est 28, 15, 1: Καὶ ταύταις φιλανθρωπῶς προσεφώνει, ubi N. T. locos post II. Stephanum contulit Wesselingius, quibus non pauciores accedunt V. T., altero confirmare poterat ipsius Diodori exemplo 4, 48, 1: Προσελθοῦσαν ταῖς πύλαις τῇ Ταυρικῇ διαλέκτῳ προσφωνῆσαι τοῖς φρουροῖς, etsi ibidem 48, 7 dicit, ἐξ ὀνόματος προσφωνήσαντα πάντας τοὺς Ἀργοναύτας εἰπεῖν, quemadmodum idem dixit ἐπιμαρτύρεσθαι

non solum cum accusativo, sed etiam cum dativo, de quo dixi ad Thes. Stephani in hoc v. p. 1686, C, et 3, 36, 4. ἔκριναν παραβαλέσθαι ταῖς ψυχαῖς, etsi usitata inde ab Homero constructio verbi est cum accusativo, quem Diodorus ipse ponit 30, 9, 2: Ἐπιβάλλονται μὲν γὰρ μεγάλοις καὶ τὴν ἰδίαν παραβάλλονται ψυχῆν, quamvis Polybii verba describat, qui vicissim dativum habet, 28, 9, 4: Ἐφλένται μὲν τοῦ μεγάλα τολμᾶν καὶ παραβάλλονται τῇ ψυχῇ: qui quum παραβάλλεσθαι etiam absolute dicat et similibus cum verbis coniungat dativum τῇ ψυχῇ vel ταῖς ψυχαῖς, tanto minus sollicitandus apud utrumque dativus, quum idem sit apud Suidam vol. 2, p. 2843, B: Παραβέβλησαι, παραβόλως κέχρησαι. καὶ παραβέβλησαι τῷ βίῳ δια τὴν πρὸς ἐμὲ εὐνοίαν, οὐδεμιᾶς ἀνάγκης σοι προκειμένης, ubi ipsa grammatici interpretatio dativum prodit ab eo lectum. Sed quod est 27, 4, 8: Ἐπὶ δεισιδαιμονίαν ἐνέπιπτον, quum εἰς dicere solet Diodorus cum aliis omnibus, etsi ipse ad Stephani Thes. v. Ἐμπίπτω, p. 880, C, eiusdem attuli constructionis exemplum Herodoti 7, 88: Ἐπὶ συμφορὴν ἐνέπεσε ἀνεθέλητον, ubi alii περιέπεσε, nolim imputare Diodoro. Nam in tanta librariorum temeritate, qualem ipsa illa varietas demonstrat apud Herodotum, probabilius apud utrumque est tot confirmatum exemplis εἰς vel ἐς. Non Photii, sed ipsius esse Diodori quod ille habet 34, 2, 20: Κομανὸν τὸν ἀδελφὸν Κλέωνος φεύγοντα τῆς πολιορκουμένης πόλεως εἴλε, alterum persuadet huius constructionis exemplum 3, 5, 2: Φεύγειν δὲ τῆς ἰδίας χώρας εἰς τὴν ὄμορον οὐδαμῶς συγκεχώρηται. Quae quum vel ab optimis frequentetur scriptoribus, quorum exempla peti possunt ex Thes. Stephani, satius est notare eandem apud Diodorum quam bis in usitatioem cum praepositione, ut altero loco prioris oblitus faciebat Reiskius, convertere. Vicissim quod est 27, 9: Ἡδομένοις τῆς ἐν Ἰταλίᾳ μονῆς pro τῇ μονῇ, etsi ita dixit ipse Sophocles, haud dubie est librarii, ut 26, 17, τὴν παρ' Ἀντίβου βοήθειαν ψυχασταγούμενοι, pro τῇ — βοήθειᾳ, ut solet Diodorus et scripsit Herwerdenus, etiamsi 31, 8, 12, quod est φορεῖον περιπεπετασμένον πορφύραν pro πορφύρα ipsius potius putandum Georgii Syncelli quam, ut Wesselingio videbatur,

librarii, et eclogario reliqui 31, 1, 2, ἀπαντήσασι τὸν Ἀντιοχὸν τοῖς Ῥωμαίοις, constructionem Byzantinis usitatam cum accusativo pro dativo. Pro eo quod est 29, 21, 1: Κατηγορούμενος ὑπ' αὐτῶν δεινῷ θανάτῳ Diodorus scripserat haud dubie eiusmodi quid quale coniecit Herwerdenus p. 70: Κατηγορούμενος ὑπὸ τινος (vel ὑπὸ τινος τῶν δημάρχων) ἐν τῷ δήμῳ θανάτου, ut 38, 4, 2, ὑπὸ τινος δημάρχου κατηγορίας ἐτύγχανεν ἐν τῇ δήμῳ θανάτου, et ipse dixit Diodorus 18, 66, 4: Κατηγόρησαν αὐτὸν θανάτου, sed eclogarius potuit scribere θανάτῳ, ut librarii saepe τιμᾶσθαι θανάτῳ intulerunt pro θανάτου. Neque quae constanter leguntur in eclogis ἀκρίτως ἀναιρεῖν, ἀποσφάττειν, μαιφονεῖν, Diodori sunt, sed eclogarii potius quam librarii, ut apparet ex adverbio non solum pro ἄκριτος, quo usus erat Diodorus, sed etiam pro ἄκριτοι illato, aut quod et ipsum aliquoties legitur ἐπὶ πολὺ pro ἐπὶ τὸ πολὺ. Utrumque enim etsi alienum ab antiquioribus, eclogario tamen concedenda, quae saepe vel apud Atticos supposita sunt ab librariis. Neque qui 32, 7, φήμης δικαίας, et 33, 13, δικαίαις παρρησίαις, 34, 2, 37, αἰτίας, 40, δικαίαν ἀπόδοσιν, 34, 9, δικαίας ἐπιτιμῆσεως scripsit Diodorus, scripserat quod ei sive eclogarius affinxit sive librarius 32, 2: Οὐκ ἔχοντες δίκαιον οὐδὲ εὐλογον ἀπόφασιν (hoc ex sequenti ἀπόφασιν illatum videtur pro ἀπόκρισιν), etsi δόξας δικαίους sic est omnibus in libris 5, 72, 1, quae rarissima feminini forma ab Diodoro non minus videtur aliena quam a Polybio magis etiam insolens in prosa 29, 9, 13: Καὶ γὰρ ἡ τοῦ τότε βασιλεύοντος μεγαλοψυχία δῆλος ἐγένετο τοῖς Ἕλλησιν, ubi scribendum, ut solet scribere Polybius, διάδηλος. Neque Diodoro, ut opinor, iniuriam fecissem, si ei 32, 9c, restituisssem augmentum ἡγγύησεν pro ἐνεγύησεν, quum quicquid est exemplorum alterius formae apud antiquiores certe nullius sit fidei, librariis in hoc verbo iam antiquitus ita lapsis ut aut vitiosum illud augmentum inferrent, aut omnino omitterent, unde iam apud Harpocrationem et Photium suo loco positum παρεγγύησεν et in Herculanensi Philodemi Περί εὐσεβείας papyro p. 128, 8 ed. Gomperz. παρεγ(γυη)ῶς, quod vitium, etiam Diodoro 12, 57, 2, in διεγγυήθησαν illatum. Manifesto etiam vitiosum 33, 4 a,

παραθήκη cum παρακαταθήκη, 33, 20, ut apud Polybium aliquoties, et 33, 17, τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς περιποιῆσαι cum ἑαυτοῖς περιποιήσασθαι τὴν ἀσφάλειαν 33, 21, coniunctum, quae correxi.

Atque sic etiam Photio sui sunt relinquendi barbarismi, ut ἄμα cum genitivo τεττάρων 34, 2, 12, et 34, 2, 12: Εἰς δὲ τὰς γυναῖκας οὐδ' ἔστιν εἰπεῖν, καὶ τότε βλέπόντων τῶν ἀνδρῶν, ὅσα ἐνύβριζόν τε καὶ ἐνησέλγαινον, quo de καὶ τότε saepius ab eo sic posito dixi ad Stephanum v. τότε, p. 2326, B, et ἐπιβουλεύειν cum accusativo personae coniunctum 36, 2, 3, ut iterum coniunxit cod. 190, p. 149, 9, ἐπιβουλεύσαντος Ἀλέξανδρον, quod etiam Diodoro illatum in Exc. Escorial. 31, 32, 6, et libris nonnullis 17, 51, 3, et Dioni Cassio assingentem grammaticum notavit Grosius vol. 2, p. 336, quantumvis prorsus barbarum et Byzantinum. Et 36, 4, 8: Ὁ δὲ στρατηγὸς μετὰ ταῦτα τὴν ἐλευθερίαν ἀνατρέψας αὐτομολῆσαι τοὺς πλείστους παρασκεύασε τοῖς ἀποστάταις, quomodo loquuntur schol. Aristoph. Pac. 107: Διὰ τοὺς αὐτομολοῦντας τῷ Μήδῳ· Michael Glycas Annal. p. 158, C, τῷ Ἰησοῦ· Theodorus Stud. p. 42, C, τοῖς εἰκονομάχοις· Theophylact. Simoc. Epist. 56, p. 65 Boiss.: Τοῖς ἔμοις ἠντομόλησαν ὄροις: pariterque alia ab eo ita depravata ut Diodoro prorsus indigna evaserit oratio, ut 33, 1, 3, omisso τιμῶν deinde ἐξαιρέτοις mutatum in ἐξῆρε τοῖς, etiamsi nonnulla de hoc genere librorum ipsius sint vitia aut, ut dixi praef. ad vol. 3, p. VIII, codicis quo uteretur Diodori, velut Σκηπίων pro Καιπίων 33, 1, 4.

Minime vero quae sunt 23, 5: Ἰλαρόν δὲ καὶ Τυριτὸν καὶ Ἀσκελον· et 29, 11, τῶν δέκα πρέσβων μετὰ τῶν περὶ Σκιπίωνα καὶ τὸν Αἰμίλιον· et apud Photium 37, 2, 7, τὰ πρὸς δυσμὰς καὶ τὴν ἄρκτον, librariorum aut eclogariorum negligentiae, ut videri possit, tribuenda aut corrigenda sunt expungendo altero articulo. Eum enim hiatus evitandi causa interposuit Diodorus, ut 1, 83, 6, πλὴν ἐὰν αἴλουρον ἢ τὴν ἴβιν ἀποκτείνῃ· 18, 6, 3, ὄρξει Συρίαν τε καὶ τὴν Αἴγυπτον· 19, 10, 4: Ἐπεὶ τὰ περὶ Σικελίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν διεληλύθαμεν· 19, 34, 8, περὶ Εὐμένη καὶ τὸν Ἀντίγονον· 19, 78, 1, βοηθήσοντας Ἀπολλωνιάταις καὶ τοῖς Ἐπιδαρνί-

οις. Quae omnia vix videntur casu sic ab eo scripta potius quam consulto, ut Polybius 3, 118, 10: "Α περιέλαβεν Ἰβηρικῶν καὶ τῶν Ἰταλικῶν, et 5, 44, 10, manifesto hiatus caussa scripsit: Περιέχεται μὲν Ἑλυμαίοις καὶ τοῖς Ἀνιαράκαις. Nihil igitur mutandum 2, 37, 6: Τῆς Ἰνδικῆς φασὶ τὰς περικειμένας χώρας, τὴν τε Σκυθῶν καὶ Βακτριανῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν Ἀριανῶν, ὑψηλοτέρας εἶναι τῆς Ἰνδικῆς, ὥστε εὐλόγως εἰς τὴν ὑποκειμένην χώραν πανταχόθεν συρρεούσας τὰς λιβάδας . . . ποιεῖν τοὺς τόπους καθύγρους, ubi τὴν scribendum putes pro τῶν, nisi forte περικειμένας in ὑπερκειμένας, quod usitatum in hac re verbum. Simile quid de hiatu ab eo interponendo articulo evitato observavi praef. ad vol. 3, p. XIV, etsi alios multos admisit quos facile potuisset cavere, quanquam etiam ab librariis haud paucos accepit, ut in formula ἄνευ κινδύνου aliquoties, ut videtur, ante vocalem illata pro κινδύνων, quod habet alibi, etiam libris interdum inter utrumque variantibus. Eundem alio modo fugisse videtur in formula post numerum Olympiadis καθ' ἣν ἐνίκα, ubi praepositio hiatus caussa addita videtur, quae deest posita ante ἣν consona 1, 68, 6: Τῆς ἐξηκοστῆς καὶ τρίτης ὀλυμπιάδος, ἣν ἐνίκα στάδιον Παρμενίδης· 5, 9, 2: Κατὰ τὴν ὀλυμπιάδα τὴν πεντηκοστὴν, ἣν ἐνίκα στάδιον Ἐπιτελίδας, ubi deteriores τὴν πεντηκοστὴν ὀλυμπιάδα, quod si scripsisset Diodorus, etiam καθ' ἣν scripturus fuisse videtur, ut 11, 1, 2, ὀλυμπιάς πέμπτη πρὸς ταῖς ἑβδομήκοντα, καθ' ἣν ἐνίκα· et 11, 48, 1; 11, 53, 1; 11, 65, 1; 11, 70, 1; 11, 77, 1; 11, 84, 1; 12, 5, 1; 12, 23, 1; 12, 33, 1; 12, 37, 1; 12, 49, 1; 12, 65, 1; 12, 77, 1; 12, 82, 1; 13, 34, 1; 13, 68, 1; 14, 3, 1; 14, 35, 1; 14, 107, 1; ne ceteros usque ad vigesimum libros persequar. Qui tot loci non solum 14, 54, 1, ubi ἐνενηκοστὴ καὶ ἕκτη, ἣν ἐνίκα· 14, 94, 1, ubi ἑβδόμη πρὸς ταῖς ἐνενηκόντα, ἣν ἐνίκα, praepositionem excidisse persuadent, sed etiam 12, 29, 1, ubi semel est Ἡλεῖοι δ' ἤγαγον ὀλυμπιάδα πέμπτην πρὸς ταῖς ὀγδοήκοντα, ἐν ἣ ἐνίκα Κολίτων Ἰμεραῖος τὸ δεύτερον, probabile reddunt Diodorum scripsisse καθ' ἣν, quod habet vel post consonam 15, 50, 1; 15, 71, 1; 15, 78, 1; 16, 2, 1; 16, 15, 2; 16, 37, 1; et annis sequentibus, nusquam illud ἐν ἣ: si quidem

postrema sunt Diodori, in quibus τὸ δεύτερον falsum esse pro τὸ τρίτον animadvertit Wesselingius, ut omnis haec appendix ab alio addita videri possit. Quod si ita est, utrumque vitium suo relinquendum auctori. Neque credibile 31, 16, 1, καθ' ὃ οἰοί τ' ἦσαν ἐπεκρύπτοντο, scripsisse Diodorum potius quam καθ' ὅσον οἰοί τ' ἦσαν, ut Polybius scripsit 1, 7, 12: Βουλόμενοι διὰ τῆς εἰς ἐκείνους τιμωρίας καθ' ὅσον οἰοί τ' ἦσαν διορθοῦσθαι παρὰ τοῖς συμμαχοῖς τὴν αὐτῶν πίστιν, aut 23, 15, 5: Προσγενομένου τοῖς Καρχηδονίοις ἐνὸς μόνου ἀνδρὸς potius quam μόνου, quod saepe sic in adiectivum mutatum notavi praef. vol. 3, p. VIII. Nam fuisse Diodori quandam in evitando hiatu curam satis est manifestum, etiamsi in ea non ita sibi constitit ut Polybius aliique nonnulli, et quanquam haec diligentia scriptoris in rebus multo gravioribus minime diligentis exilis videatur, observata tamen saepius prodest ad vitia leviora, ut modo dixi, coarguenda. Nam multa de hoc genere apud Diodorum depravata videri dixi praef. ad vol. 1, p. VI seq., etsi pleraque intacta reliqui, quum vel antiquissimis in libris ea reperiatur scripturae inconstantia ut in Philodemi libellis ex papyris Herculaneis editis eadem in pagina scribatur καπὶ et καὶ ἐπὶ, κὰν et καὶ ἐπὶ, τὴν ὁμοιότητα ὑπάρχειν et τὴν ὁμοιότητ' εἶναι, et multae appareant insolentiores elisiones, velut diphthongi αι, sed rursus πάντα et ἄλλὰ non elidantur ante vocalem, et alia solvantur quae alibi coniunguntur per crasin, ut, nisi ipsi sibi in talibus non omnino constiterunt scriptores, certe antiquissimos iam librarios sibi non constitisse appareat.

Ad illam vero, de qua supra dixi, sermonis Diodori in multis depravationem accedit confusio quam peperit omnis eius narratio in fragmenta manca saepe et obscura ab eclogariis discerpta et dubitatio de chronologia qua usus est Diodorus, quem ipsum posterioribus in libris non fuisse diligentiorum quam in prioribus quidam manifesti produnt errores. Itaque fieri non potuit quin interdum ea quam in editione Parisina instituerat C. Müllerus fragmentorum singulorum collocatio post nova ex Escorialensi de insidiis titulo petita fragmenta ab ipso immutaretur, in aliis autem incerta sequenda esset con-

iectura: de quibus quae disputaverat partim ab me sunt inserta argumentis librorum ab ipso editioni Parisinae additis et in hac repetitis. Molestum vero accidit quod fragmentorum Escorialensium apographa Mülleri et Federi ita saepe discrepant ut utri fides sit habenda Federus ipse utrumque comparans incertum reliquerit, nesciasque utrum 32, 15, 2, ρ' καὶ ν', ut Federus, an ρ' ἢ ν', ut Müllerus, et 32, 15, 7, ἀμφισβητοῦντα, ut Müllerus, an ἀμφισβητῶν, ut Federus, et 33, 4a, περὶ πόλιν Χαλκίδα, ut Federus, an παρὰ, ut Müllerus, et ὡς ποτ' οὖν ὁ καιρὸς συνεχῶρει 34, 2, 24b, ut Federus, an ὡς ποτ' ἄν, ut Müllerus eodem cum soloecismo quo Photius 34, 2, 11, ὡς ἂν ὁ καιρὸς ἐδίδου, et 15, χρήσασθαι ὡς ἂν βούλοιντο, tacente de his Federo in Addendis, sit in codice, neque ego quod posui his locis possim praestare.

Superest ut addam gravissima quaedam eclogariorum in nominibus peccata in parenthesi esse correcta, ceterum multo plura in his Excerptis esse vitiosa praeter ea de quibus passim dixi supra, quae si ego, ut multa de hoc genere in libris integris*), nondum sustuli, minime tamen Diodoro imputaverim. Recte enim haud dubie Herwerdenus p. 113 etiam Diodoro eximendum censuit πατρῶος pro πατρικὸς illatum, nec putavit 34, 3, scripsisse eundem τῶν πατρῶων φίλων qui 11, 66. 2, scripsit τοὺς πατρικοὺς φίλους et 14, 3, 6, ξένος πατρικός, ut Polybius. Neque ego 34, 2, 40, τῶν ἀποστατῶν δούλων et 44, τοὺς ἀποστάτας δούλους eiusdem esse credo qui scripsit 34, 23, τῶν ἀποστάντων πολιτῶν, etsi τῶν ἀποστατῶν δούλων Ioannes Crameri An. Paris. vol. 2, p. 12, 30, sed hic quoque fallere puto scripturam, ut alibi ubi substantivum illatum pro participio. De ceteris huius generis suo erit loco dicendum.

*) Iis quae dixi praef. ad vol. 1, p. XIV s. et XVI, addo et πολιορκησεσθαι 13, 56, 2, scribendum esse ex codice, ut Xen. H. Gr. 4, 8, 5, et 18, 56, 5, 6, quae sunt formae —ωσαν, decreti esse Macedonici, non Diodori.

ARGUMENTA LIBRORUM.

LIB. XIX.

A. C. || Ol. Cap. I. De causis oppressae libertatis et invectae tyrannidis praefatus Diodorus, transitum parat ad Agathoclis Syracusarum tyranni historiam, vel maxime hoc libro enarrandam. Adiicitur chronologica ratio.

317. || 115, 4. Cap. II. Agathoclis natales portentosi. Thermis in Sicilia natus a patre Carcino ob somnium exponitur, patreque inscio a matre in domo fratris Heraclidis servatur. Septennem recipit pater, et Syracusis figulinam docet. Portentum novum eum insignem facit.

Cap. III. Damas nobilis Syracusanus primus Agathoclem fovit, et ad dignitatem militarem evexit. Militabat deinde inter Syracusanorum auxilia, Crotoniatis contra Bruttios missa. Agathocli virtutis praemia pugnis parta invidet Sosistratus.

Cap. IV. Eo offensus Agathocles ad tempus patria abstinet. Postea Sosistrato in exilium misso reversus in patriam rebus in bello strenue gestis magnam consecutus est famam.

Cap. V. Ob affectatae tyrannidis suspicionem et instans mortis periculum Agathocles aufugit, et privatus exercitum cogit: mox invitatus in patriam redit et imperator pacisque custos constituitur.

Cap. VI. Agathocles exercitu potitus aucta factione ususque alia multiplici opportunitate primo senatum 600 virorum per insidias obtruncat, deinde bonis eorum praedae datis vilissimum quemque sibi amicum facit.

Cap. VII. Agathocles caedibus urbem implet.

Cap. VIII. IX. Agathocles vi atque dolo civitatis principatum solus obtinet.

Cap. X. Romani cum Samnitibus bellum gere-

- A. C. || Ol. bant, Crotoniatae cum Bruttiis, et cives cum civibus.
- Cap. XI. Olympias in Macedoniam redux et Philippum et Eurydicen vita privat multosque simul Cassandri amicos.
- Cap. XII. Res in Asia gestae. Eumenes hiberna apud Caras Babyloniae habuit, ubi Python et Seleucus ei maxime adversabantur. Maximis insidiis Eumenes ad Tigrin circumventus.
- Cap. XIII. Tandem Tigrin transgressus et in Susianam delatus, Eumenes superiorum provinciarum satrapas in auxilium vocat.
- Cap. XIV. Satrapae Asiae superioris tum maxime exercitus contra Pythonem coactos habebant. Summum imperium gerebat Peucestes Persidis satrapa. Adduntur copiarum numeri.
- Cap. XV. Cunctae satraparum copiae quum in Susiana Eumenianis se iunxissent, fit contentio de summo imperio; quam controversiam Eumenes diremit ita ut consessus ducum habendos proponeret. Iunctum satraparum agmen Antigonom a bello Eumeni inferendo avertit.
- Cap. XVI. Attalus ceterique captivi [conf. XVIII, 45] e custodia elabi conantur; sed circumventi rursus in custodiam redeunt.
316. || 116, 1. Cap. XVII. Antigonus inita societate cum Seleuco et Pythone movet in Eumenem; hic autem ad Tigrin occurrit, totamque fluminis ripam praesidiis firmat, acceptis e Persia auxiliis. Persarum nuntii celeres in speculis collocati obiter describuntur.
- Cap. XVIII. Antigonus Susa pervenit; inde aerumnoso itinere ad Copraten fl. progressus partim navium penuria partim Eumenianorum impetu in summum incurrit discrimen.
- Cap. XIX. Antigonus per infestas Cossaeorum terras cum multiplici clade in Mediam iter flectit.
- Cap. XX. Antigonus in Media exercitum ab aerumnis recreat, novisque cum militibus auget.
- Cap. XXI. Cognito Antigoni in Mediam adventu ortoque inter socios dissidio Eumenes ad tutandas superiores satrapias in Persiam se convertit.
- Cap. XXII. Peucestes Persidis satrapa exercitum sociorum magnificis epulis excipit, Alexandroque et Philippo ut diis sacrum instituit, principatum scilicet affectans.
- Cap. XXIII. Peucestae superbiam Eumenes fictis

- A. C. || Ol. de recuperato ab Olympiade regno rumoribus re-
primit.
- Cap. XXIV. Eumenes simul comitate, simul pecuniis mutuum sumtis velut pignore omnium animos obstrictos tenet. Interea nuntius advenit Antigonum e Media in Persiam movere. Extemplo Eumenes hosti obviam progressus in medio itinere morbo ad aliquot dies retardatur.
- Cap. XXV. Quum hostem Eumenes assecutus esset, locorum situs proelium non admisit. Antigonus vero Macedones ab Eumenis partibus avertere studet; vano tamen conatu.
- Cap. XXVI. Eumenes coniectans hostem spectare Gabiensem regionem opulentam, eo clam occupat iter. Subsequitur Antigonus. In Paraetacene subsistendum erat.
- Cap. XXVII. XXVIII. Numerus copiarum Antigoni. Instructa acies Eumenis describitur.
- Cap. XXIX. Acies disposita Antigoni.
- Cap. XXX. Proelium acerrimum inter Eumenem et Antigonum.
- Cap. XXXI. Victoria anceps.
- Cap. XXXII. Defunctus proelio Antigonus exercitum in Mediam abduxit, ut suos largiore victu et quiete reficeret. Similiter Eumenes suis quietem concessit.
- Cap. XXXIII. Memorabile duarum ex India matronarum de obeunda in funere mariti morte certamen.
- Cap. XXXIV. Victrix iunior uxor coniugis se flammis superiicit, et cum eo crematur. Peracto funere Eumenes agmen in Gabiensem ducit.
- Cap. XXXV. In Europa Cassander relicta Peloponneso in Macedoniam contra Olympiadem movet. Olympias Aristonoum cum exercitu ei obviam mittit.
- Cap. XXXVI. Cassander Olympiadem Pydnae obsessam tenet. Simul ab una parte Aeacidam regem Epirotarum, ab altera Polysperchontem, auxilio venturos, arcet.
- Cap. XXXVII. In Asia Antigonus suscepto per deserta laborioso itinere Eumenem ex improvise opprimere instituit. Sed agrestes adhibitis camelis dromadariis rem praenuntiant.
- Cap. XXXVIII. Eumenis consilia ad cogendas copias et retardandum hostem.
- Cap. XXXIX. Antigonus quum in propinquo esset, in elephantorum agmen inopinato impetum

- A. C. || Ol. facit, quem eludit Eumenes. Iam vero ab utraque parte acies instruitur.
- Cap. XL. Antigoni acies. Eumenis acies.
- Cap. XLI. Argyraspidum praeco ad phalangem Antigoni praemissus. Plerique sexagenarii et septuagenarii.
- Cap. XLII. Pugna elephantorum et equestris. Eumeniani funduntur.
- Cap. XLIII. Pugna pedestris argyraspidum insignis virtute. Sed Antigonus instat equitatu. Tandem Macedones indignantes Peucestae segnitiam et Eumenis discordiam sponte ad Antigonum deficiunt, ipsumque Eumenem captum hosti tradunt.
- Cap. XLIV. Cum alios duces tum Eumenem Antigonus supplicio afficit. His peractis in Mediam redit, castra habens apud Ecbatana et in eparchia Rhagis terrae motibus clara.
- Cap. XLV. Obiter diluvium ingens commemoratur, quo Rhodus per id tempus vastata est.
- Cap. XLVI. Pythonem res novas molientem Antigonus ad se vocatum trucidat. Tum sumto Ecbatanis argento in Persiam tendit.
- Cap. XLVII. Dum in itinere erat Antigonus, Eumenes et Pythonis socii rebellant; multitudine tamen oppressi partim caesi partim capti sunt.
- Cap. XLVIII. In Persia Antigonus regio honore cultus satrapias inter amicos distribuit; praeter opes Susianas ingentem pecuniarum vim recipit.
- Cap. XLIX. In Europa, Pydnae obsidio eo continuata ut Olympias cum ceteris obsessis inopiae famisque mala omnia toleraret.
- Cap. L. Obsessorum Pydnacorum multi ad Cassandrum transfugiunt. In summa angustia Olympias navi aufugere conata capitur. Tum alias quoque Macedoniae urbes in fidem recepit Cassander.
- Cap. LI. Olympias occisa una cum Aristonoo duce copiarum.
- Cap. LII. Cassander Thessalonicen Philippi filiam matrimonio sibi iungit: urbem e suo nomine Cassandream appellatam condit: Rhoxanen cum filio Alexandri Amphipoli custodiendam curat: Eurydicen Philippumque Aegis regali funere effert. Hinc in Peloponnesum expeditionem suscipit.
- Cap. LIII. Dum Boeotiam transit Cassander, Thebas instaurare instituit. Digreditur historicus ad urbis origines variasque vicissitudines referendas.

- A. C. || 01. Cap. LIV. Thebarum instaurationem adiuverunt civitates Graecae aliaeque. Hinc Cassander Megara declinat, et navigiis in Peloponnesum traiecit: Argos, Messenen etc. capit.
315. || 116, 2. Cap. LV. In Asia Antigonus relicto Aspisa Suisianae praefecto Babylonem contendit. Ibi dissidio inter ipsum et Seleucum orto Seleucus in Aegyptum ad Ptolemaeum aufugit. Chaldaei ob Seleucum e manibus dimissum Antigono mortem praedicunt; resque postea eventum habuit.
- Cap. LVI. Benigne acceptus in Aegypto Seleucus Ptolemaeum ad bellum contra Antigonum impellit. Interea Antigonus missa legatione Ptolemaeum, Cassandrum, Lysimachum placare conatur; simul ultra in Ciliciam movet, copiis et pecunia terribilis.
- Cap. LVII. Recusata provinciarum et pecuniarum aequa divisione, Ptolemaeus, Lysimachus et Cassander arma in Antigonum consociant. Antigoni contra hostes apparatus.
- Cap. LVIII. Antigonus, in Phoenicem progressus Tyrum obsidet, simul in Phoenice, Cilicia et Rhodo naves exstrui iubet. Apparet interea Seleucus cum classe.
- Cap. LIX. In Phoenice posteriores Antigoni molitiones. Circa hoc tempus Crateri ossa per Aristonem Philae ad sepulturam tradita, cuius mulieris ingenium animumque praedicat historicus.
- Cap. LX. Ducum Antigoni in Peloponneso et Asia expeditiones.
- Cap. LXI. Iuncta cum Alexandro Polysperchontis filio societate, publico decreto Cassandrum Antigonus hostem, Graecos liberos declarat, Alexandrum in Peloponnesum ablegat, ipse vero Tyrum contendit.
- Cap. LXII. Ptolemaeus simili decreto Graecos suis legibus esse iubet. Deinde recensentur copiae terrestres et navales in diversas partes missae.
- Cap. LXIII. In Graecia Apollonides Cassandri dux in Arcadium, inde in Argivorum urbem, impetum fecit; Cassander ipse Peloponnesum ingressus Cenchreas expugnavit, et Orchomeniorum urbem per prodicionem cepit.
- Cap. LXIV. Reliquam pervagatus Peloponnesum Cassander in Macedoniam rediit; mox Alexandrum eius partes amplexum Peloponnesi imperatorem constituit. Interea Polyclitus Seleuci legatus Theodotum Antigoni nauarchum et Peri-

- A. C. || Ol. laum insidiis opprimens, ingentes apud Ptolemaeum gratias meruit.
- Cap. LXV. Agathoclis in Sicilia insidiae et incursiones in Messanam, Carthaginensium auxilio propulsatae. Romanorum cum Samnitibus bellum.
314. || 116, 3. Cap. LXVI. Aristodemus Antigoni dux Aetolos ad auxiliandum Antigono adigit; tum in Peloponnesum impetu facto redit in Aetoliam. Dymaei ab Alexandro Polysperchontis domiti mox libertatem vindicant.
- Cap. LXVII. Alexandrum Alexion Sicyonius per insidias occidit; quo facto Cratesipolis eius uxor suscepto imperio Sicyonios proelio domuit. Cassander vero videns Aetolos cum Antigono facere, arma iunxit cum Acarnanibus eorum hostibus; deinde rem in Illyride prospere gessit.
- Cap. LXVIII. In Aetolia tumultus. Cassandri in Cariam, ut Antigonum ab Europa arceret, et in Lemnum expeditio.
- Cap. LXIX. Antigonus relicto in Syria filio Demetrio admodum iuvene, cum exercitu et quatuor amicis, qui consilio eum adiuvarent, ipse usque ad Celaenas Phrygiae progressus est.
- Cap. LXX. In Sicilia Syracusanorum exules Agrigentinos ad bellum in Agathoclem impulerant. Hi Gelois et Messaniis assumtis sociis a Lacedaemoniis ducem expetunt, Acrotatumque Cleomenis regis filium accipiunt.
- Cap. LXXI. Acrotatus ob superbiam cunctis adeo invisus erat ut fugam capessere cogeretur. Tunc Agrigentini arbitro Amilcare cum Agathocle pacem fecerunt.
- Cap. LXXII. Agathocles otio usus est ad augendas opes, praesertim Carthaginensibus minus fidens. In Italia bellum cum Samnitibus vario Marte continuatum.
313. || 116, 4. Cap. LXXIII. Callatiani, Istriani et finitimi populi, quum a Lysimacho defecissent, is cum infesto exercitu profectus cunctos perdomuit, et Antigoni copias Callatianis auxilio missas proelio vicit.
- Cap. LXXIV. Antigonus Telesphorum cum classe in Peloponnesum misit ad civitates in libertatem vindicandas. Philippus vero Cassandri frater in Aetolos et Epirotas bellum gessit, eosque duplici proelio vicit, horumque regem Aeacidam interemit.
- Cap. LXXV. In Asia Asander Cariae praefectus

- A. C. || Ol. bello oppressus in Antigoni partes concessit. Mox mutato consilio de novo deficit. Quo facto Antigonus terra marique Cariam subigit. Cassander classe Graeciam petens cum Telesphoro et Medio confligit.
- Cap. LXXVI. In Italia quae inter Romanos et Samnites porro gesta sint commemorantur. Campani rebellantes mox pacem fecerunt.
312. || 117, 1. Cap. LXXVII. Antigonus Ptolemaeum ad liberandam Graeciam ablegat. Rhodii navibus eundem adiuvant. Cassander soluta Orei obsidione Chalcidem petit: inde vero de Macedonia sollicitus relicto Chalceide praesidio in Macedoniam recedit.
- Cap. LXXVIII. Corcyraei Apollonia et Epidamno Cassandri praesidia expellunt. Ptolemaeus Antigoni legatus Chalcidem capit; tum in Atticam et Phocidem progressus ubique Cassandri praesidia abigit.
- Cap. LXXIX. Cyrenaeos, Cyprios aliosque rebelles per legatos subigit Ptolemaeus: ipse in Syriam et Ciliciam expeditiones suscipit.
- Cap. LXXX. Demetrius Antigoni filius in Coele-syria Aegyptiorum copiis oppositus stabat. In hunc Ptolemaeus a Seleuco admonitus copias undique contractas convertit.
- Cap. LXXXI. Demetrio adiuncti amici pugna abstinere suadent. Sed animum addunt milites, quos animi mansuetudo et corporis decor ceperat.
- Cap. LXXXII. Demetrii acies instructa ad proelium.
- Cap. LXXXIII. Ptolemaei et Seleuci disposita acies. Simul proelii initi initium.
- Cap. LXXXIV. Primo ancipiti Marte pugnatum est. Mox elephantess consternati turbant Demetrii aciem. In fugam actum Demetrium Ptolemaeus Gazam usque persequitur, et hanc urbem occupat.
- Cap. LXXXV. Demetrius primo Azotum contendit ad procurandam mortuorum sepulturam. Caesorum numerus. Regiam praedam Ptolemaeus ultro reddit. Deinde Tripolin Phoenices Demetrius se recipit.
- Cap. LXXXVI. Ptolemaeus Sidonem et Tyrum in deditionem redigit.
- Cap. LXXXVII. In Europa Telesphorus ab Antigono deficit: quo facto Ptolemaeus Antigoni dux rem in Peloponneso contra eum gerit.

- A. C. || Ol. Cap. LXXXVIII. In Epiro Alcetam novum regem Lyciscus Cassandri dux infestat. Duplici proelio configunt: altero Alcetas, altero Lyciscus vincit.
- Cap. LXXXIX. Cassander suis succurrens facta cum Alceta pace contra Apolloniatas movit; sed proelio pulsus in Macedoniam redit. Alcetam sui ob eius superbiam trucidant.
- Cap. XC. In Asia Seleucus post victum Demetrium Babyloniam repetere parat. Eius gravissima ad trepidantes milites exhortatio.
- Cap. XCI. Babyloniam Seleucus recuperat.
- Cap. XCII. Nicanor Mediae dux in Seleucum bellum movens funditur. Tum milites Antigoni magno numero ad Seleucum transierunt.
- Cap. XCIII. In Demetrium interea in superiore Syria subsidentem Ptolemaeus Cillen cum exercitu misit. Sed hunc Demetrius in ipso itinere oppressum vicit et captivum duxit. Simul Antigonus eius pater auxilio venit. Itaque Ptolemaeus satius putavit in Aegyptum se recipere.
- Cap. XCIV. Recuperata Syria Antigonus in Arabiam suscipit expeditionem, misso Athenaeo cum exercitu. Arabum mores, instituta, victus describuntur.
- Cap. XCV. Athenaeus Arabes ad Petram opprimit, multamque reportat praedam. Sed Arabes vicissim Athenaei castra invadunt, ingentemque ei inferunt cladem.
- Cap. XCVI. Mutuis literis et Arabes et Antigonus post haec amicitiam simulabant. Mox Antigonus filium Demetrium cum exercitu misit, ut Arabes clam opprimeret.
- Cap. XCVII. Quum Arabes sibi prospexissent, Petram Demetrius nequidquam oppugnabat. Quamobrem Arabes ei facile persuadebant ut acceptis donis copias abduceret.
- Cap. XCVIII. XCIX. Castra movet Demetrius ad lacum Asphaltiten. Eius lacus et in eo nati bituminis descriptio.
- Cap. C. Redit Demetrius ad patrem, qui pacem cum Nabataeis indigne ferebat. Spes de paradisi e bitumine redivisibus eum frustrata est. Interea nuntio accepto Seleucum Babylonia esse potitum, Antigonus Demetrium in Babylonia ablegat, qui urbem Babylonem desertam offendit et capit.
- Cap. CI. In Italia mutua bella inter Romanos et Samnites continuata. Pontia colonia deducta.

- A. C. || 01. Cap. CII. Res in Sicilia gestae. Messanii Agathocli infesti quum Syracusanorum exules recepissent, Agathocles eorum urbe per dolum potitus exules eiecit, omnesque qui potentatui fuerant adversati supplicio mactavit.
- Cap. CIII. Dinocrates exulum dux et Carthaginienses in auxilium vocat et ipse Nymphodorum ad occupandam urbem Centoripinorum mittit. Agathoclis et Carthaginiensium mutuae crudelitates secutae.
311. || 117, 2. Cap. CIV. Dinocrates ad Galariam proelio confliens cum Agathocle funditur. Carthaginienses pugnam detrectant.
- Cap. CV. Cassander, Ptolemaeus, Lysimachus et Antigonus communi foedere controversias de provinciis dirimunt. Mox prout singulis commodum erat, id singuli rumpunt. Tandem Cassander Rhoxanen una cum rege clam occidere iubet; quo facto provinciarum praefecti reges evadunt. Adiecta notitia rerum Romanarum.
- Cap. CVI. In Sicilia quum Agathoclis opes in dies crescerent, Poeni misso Amilcare cum classe eas cohibere parant. Classis naufragio attrita. Sed reparat vires 1 milcar.
- Cap. CVII. Agathocles hostem copiis praevalentem metuens Geloorum urbem per insidias occupat et domat.
- Cap. CVIII. Poenorum castra in colle Ecnomo prope Himeram fl. describuntur. E regione stabat Agathocles. Utrosque a pugna deterrebat vetus vaticinium. Sed subito conseritur proelium, in quo primum Agathocles superior.
- Cap. CIX. Adhibitibus funditoribus novisque ex Africa subvenientibus copiis pugnae fortuna inclinatur in Poenos. Agathocles accepta clade fugit.
- Cap. CX. Agathocles primo Gelam se recipit; Poeni vero Siculorum multos sibi conciliant. Tum Agathocles Syracusas redit, et bellum in Africam transferre machinatur.

LIB. XX.

- Cap. I. Praemittitur prooemii loco brevis disputatio de orationibus historiae inserendis. Eas reprobatur Diodorus, si nimis vel quaesitae vel longae crebraeve sint.
- Cap. II. Raro et opportuno loco adhibitas ora-

- A. C. || Ol. tiones Diodorus perutiles censet. Adiicitur libri argumentum et chronologia.
310. || 117, 3. Cap. III. Agathocles proelio ad Himeram fusus bellum in Africam transferre conatur. Consilii et capiendi et dissimulandi causas explicat historicus.
- Cap. IV. Agathocles ad expeditionem incertam milites instruit; conatibus rerum novarum quae opportuna videbantur opponit; pecunias vi et fraude cogit.
- Cap. V. Classis Agathoclis profecta inter maxima pericula ubique obvium habet hostem. Solis eclipsis terrorem etiam iniicit.
- Cap. VI. Classis Agathoclis eluctata hostium insectationem, ad Africae litus pervenit, copiasque ad lapidinas exponit.
- Cap. VII. Facto Cereri et Proserpinae sacro Agathocles naves accendit, ne refugium milites haberent.
- Cap. VIII. Agathocles milites consternatos per regiones amoenas et fertiles ducens Megalopolin et Album Tunetem expugnat et evertit.
- Cap. IX. Carthaginem maxima capit trepidatio.
- Cap. X. Hannonem et Bomilcarem praetores creant Carthaginienses. Copiae subito coactae et ad pugnam dispositae describuntur.
- Cap. XI. Copiarum Agathoclis numerus et dispositio. Noctuis, quas in castris aluerat, emissis, suis fausta auspicia procurat Agathocles.
- Cap. XII. Proelium ab Agathocle contra Carthaginienses commissum. Cadit Hanno. Bomilcar male callidus et in summo rerum discrimine impius. Carthaginienses fugam capessunt. Castra diripiuntur.
- Cap. XIII. In castris Poenorum manicarum magna vis inventa. Fortunae insolentiam demiratur historicus.
- Cap. XIV. Carthaginienses, diis iratis calamitatem tribuentes, supplicationem decernunt hostiasque humanas immolant.
- Cap. XV. Carthaginienses in Siciliam mittunt qui auxilia requirant et rumorem divulgent Agathoclem victum esse. Luctus idcirco Syracusas occupat, quo fretus Amilcar urbe potiri conatur.
- Cap. XVI. Quum Antander et Erymnon de deditione Syracusarum dissentirent, venit victoriae nuntius ab Agathocle; quo accepto cives incur-

A. C. || Ol. rentes in obsidentes Amilcarem urbe discedere cogunt.

Cap. XVII. Agathocles, quamvis multis subactis oppidis, castris apud Tunetem exiit. Sed strategemate Tunetem obsidentes fallit et ingentes contra hostes progressus facit.

Cap. XVIII. Carthaginienses de novo Tunetem obsident. Haud opinatos opprimit Agathocles iisque novum terrorem iniicit.

Cap. XIX. In Macedonia Cassander Antariatias bello subegerat. Ad eum Ptolemaeus Antigoni in Peloponneso legatus deficit. Antigonum insuper bello petit Ptolemaeus Aegypti dynasta. Sed ubique victor Antigonus.

Cap. XX. Novos motus in Cassandrum excitat Polysperchon, Pergamo arcessens Herculem Alexandri filium.

Cap. XXI. Ptolemaeus subacta Cypro saevit in Nicoclem Paphiorum regem.

Cap. XXII. Moritur in Ponto Parysades Bospori rex. De regno oritur bellum inter relictos tres filios, Satyrum, Eumelum et Prytanim. Aripharnes rex Thracum Eumelum adiuvat.

Cap. XXIII. Bello decertantes Satyrus et Prytanis, quamvis victores, mortem deinceps oppetunt.

Cap. XXIV. Eumelus Bospori regno potitur.

Cap. XXV. Eumelus regnum optime administrat et maximopere auget. Post quinque annorum imperium curru vectus consternatis equis occumbit.

Cap. XXVI. Oracula de Eumeli et Satyri mortis genere. Adiecta mentio belli a Romanis feliciter contra Samnites gesti.

301. || 117, 4. Cap. XXVII. Ptolemaeus Aegypti princeps in Asiam profectus urbes et castella plura subigit: Ptolemaeum Antigoni e fratre nepotem ad se pellectum cum copiis capit.

Cap. XXVIII. Polysperchontem Cassander promissis praemiis sibi conciliat, impellitque ut Herculem regem destinatum per insidias extinguat.

Cap. XXIX. Lysimachia condita. Cleomeni regi Lacedaemoniorum Areus succedit. In Sicilia Amilcar Syracusas noctu clam adoriri et expugnare parat. Sed cum ingenti clade repulsus abit Poenorum exercitus: Amilcar captus Syracusas abducitur.

Cap. XXX. Belli inopinatos eventus historicus admiratur. Amilcaris trucidati caput ad Agathoclem perferendum curant Syracusani.

- A. C. || Ol. Cap. XXXI. In residuo Poenorum exercitu quum metus et dissidium omnia turbassent, Agrigentini Siciliae imperium occupare conantur, misso Xenodico, qui Gelam aliasque urbes in libertatem vindicat.
- Cap. XXXII. Xenodicus Echetlam, Leontium et Camarinam a Syracusanis defendit. Syracusanorum triremes 20 navibus frumentariis obviam missae a classe Punica agitantur et premuntur.
- Cap. XXXIII. Accepto nuntio de clade suorum in Sicilia novo terrore Carthaginienses perculsi, res vero Agathoclis in dies laetiores factae sunt. Sed orta altercatio inter Lyciscum et Agathoclem secutaque Lycisci caedes per Archagathum Agathoclis filium tantam in castris seditionem excitavit ut pene de Agathocle actum esset.
- Cap. XXXIV. Reconciliatis militibus eo ipso tempore quum Poeni eos defecturos sperarent, Agathocles necopinantes invadit, iisque novam plagam infligit.
- Cap. XXXV. In Italia Romani simul cum Etruscis et Samnitibus bellum gerunt.
- Cap. XXXVI. Romae Appius Claudius censor novis institutis bene meret: aqua Appia in urbem deducta, via Appia strata, magistratus cum plebe vulgati.
308. || 118, 1. Cap. XXXVII. Ptolemaeus Aegypti princeps Myndo solvens Graeciae urbes in libertatem asserere pergit. Cleopatra Alexandri M. soror Sardinibus iussu Antigoni occisa.
- Cap. XXXVIII. In Africa Agathocles relicto ad Tunetem filio Poenorum castra insequitur, eosque ad proelium provocatos acri certamine fundit.
- Cap. XXXIX. Numidae Graecorum castra spoliant. Captivos Graecos Agathocles contra datam fidem extinguit.
- Cap. XL. Agathocles augendis opibus intentus Ophellam Cyrenaicae praefectum in societatem allicit. Ophellas Graecorum etiam auxilia advocat.
- Cap. XLI. Ophellae copiarum numerus et per regiones memoratu dignas iter. Episodium de Lamiiae antro et fabula.
- Cap. XLII. Regiones Ophellae peragrandae describuntur. Socium, quum adventasset, impia caede opprimit Agathocles, totoque eius exercitu potitur.
- Cap. XLIII. Bomilcar tyrannidis obtinendae consilia agitavit.

- A. C. || Ol. Cap. XLIV. Bomilcar oppressus a civibus supplicio occubuit. Agathocles naves spoliis onustas Syracusas mittit. Romanorum bella in Samnites et Etruscos.
307. || 118, 2. Cap. XLV. Demetrius Antigoni filius a patre iussus Epheso solvit ad Graeciam in libertatem vindicandam. Prima omnium Athenarum urbs vi capta, adhuc Cassandri praesidio occupata. Demetrius Phalereus urbis curator Thebas et inde in Aegyptum aufugit; Dionysius Munychiae praefectus una cum urbe vi captus.
- Cap. XLVI. Antigono et Demetrio statuae positaet et ara Servatorum dicata. Inde liberae Athenae, Megara, Imbrus. Senatus e civitatibus sociis constitutus.
- Cap. XLVII. Demetrius in Cyprum traiecit, ut in Ptolemaei duces bellum gereret. Apud Salaminem obviam factus Menelao Ptolemaei legato proelium commisit et Menelaum fudit; captivi ad Antigonum missi, qui tum in Syria Antigoniam novam urbem condebat. Menelaus, in urbem Salaminem pulsus, a Ptolemaeo auxilia requirit.
- Cap. XLVIII. Oppugnatio urbis Salaminis a Demetrio suscepta. Novae machinae helepolis descriptio. Oppugnantium machinas incendio vastat Menelaus.
- Cap. XLIX. Intervenit Ptolemaeus cum classe instructissima. Copiarum advectarum naviumque numerus. Demetrius classem opponit, et ab urbe classeque oppidana hostem arcet.
- Cap. L. Demetrius et Ptolemaeus aciem ad conferendam pugnam instruunt.
- Cap. LI. Pugnae navalis descriptio.
- Cap. LII. Demetrius victor.
- Cap. LIII. Accepta clade Ptolemaeus omissa Cypro in Aegyptum rediit. Antigonus victor regis nomen et dignitatem sibi filioque Demetrio imposuit. Horum exempla ceteri etiam duces secuti reges se proclamari iusserunt. Res Libyae et Siciliae.
- Cap. LIV. Agathocles ipse quoque regis titulum assumit: simul facinus rege dignum aggredi properans in rebelles Uticenses movet. Uticam oppugnans novo astutiae genere utitur.
- Cap. LV. Utica vi expugnata: in cives immanissime saevitum. Subactis etiam multis aliis populis et urbibus, Agathocles in Siciliam redit, relicto in Libya filio Archagatho.

- A. C. || Ol. Cap. LVI. In Sicilia Xenodicus pro libertate civitatem propugnabat, tum maxime proelio pulsus, quum Agathocles e Libya redux esset. Agathocles Heracleotas et Thermitas subigit; Centoripa clam intrat, Apolloniam expugnat.
- Cap. LVII. Novus libertatis vindex in Agathoclem exsurgit Dinocrates. Atque nunc res Agathoclis in deterius mutatae. In Libya tamen Eumachus, Archagathi legatus, plura oppida expugnat.
- Cap. LVIII. Eumachus aggreditur expeditionem in Libyam superiorem ad Pithecussas usque.
- Cap. LIX. Nova melioraque consilia Carthaginienses capiunt, tripartito exercitu Graecorum copias in diversas partes distrahentes.
- Cap. LX. Tria Graecorum quoque agmina facit Archagathus. Unum ducit Aeschrius, quod Hanno opprimit; alterum Eumachus, quod Imilco fundit.
- Cap. LXI. Duplici clade afflictus Archagathus, a sociis insuper deseritur. Agathocles, de suorum in Libya calamitate certior factus, insula Leptinae permissa, ipse classem ducit, Poenosque proelio navali in fugam agit.
- Cap. LXII. Recuperato imperio maris, Leptines Xenodicum terrestri proelio fundit.
- Cap. LXIII. Duplicem victoriam Agathocles sacris et epulis celebrat. Ingenium regis, maxime in epulis proditum.
- Cap. LXIV. Revertus in Africam Agathocles damna reparare annititur; sed hostium castra adortus, cum magna clade repellitur.
- Cap. LXV. Poeni dum captivos diis immolant, castra universa succendunt, et omnia tumultu implent.
- Cap. LXVI. Afros e Graecorum castris transfugas hostes rati, universi in fugam se dant, mutua caede se conficiunt, et ipsam Carthaginem in terrorem convertunt.
- LXVII. Similem terrorem transfugae, metu repulsi, Agathoclis castris inferunt. Graeci enim perturbati et in fugam rapti pro hostibus suos caedunt.
- LXVIII. Agathocles, quum in Siciliam clam suis refugere conatur, vi retinetur, et vincetus custodiae traditur.
- LXIX. Militum opera Agathocles vinculis solutus evadit. Quo facto milites eius filios occidunt, et cum Carthaginiensibus pacis condiciones ineunt.

- A. C. || Ol. Cap. LXX. Restat paullisper historicus, admirabiles rerum eventus considerans.
- Cap. LXXI. Agathocles, in Siciliam reversus Egestanorum urbem adiit, pecunias exposcens. Incolas horrendis cruciatuum generibus confecit, totamque urbem perdidit, ipso eius nomine deleto.
306. || 118, 3. Cap. LXXII. Atrocissimam civium caedem Agathoclis iussu frater Antander Syracusis fecit.
- Cap. LXXIII. Antigonus, filio Demetrio cum copiis Antigoniam accito, bellum in Aegyptum movet. Copiarum numerus, et iter Gazam usque.
- Cap. LXXIV. Classis, cui Demetrius praecerat, ad Rhaphiam tempestatibus iactata et attrita ad Casium progressa Antigonum cum copiis terrestribus in propinquo habet.
- Cap. LXXV. Ptolemaeus aditus Aegypti ab omni parte praesidiis munit.
- Cap. LXXVI. Ptolemaeus naves hostiles ubique ab appulsu litorum prohibet, Antigonus infecta re in Syriam redire cogitur. Ita Ptolemaeus Aegyptum, duplici bello defensam, suo iure possidere sibi videbatur.
- Cap. LXXVII. Moritur Dionysius, Heracleae tyrannus. Agathocles, ob defectionem Pasiphili in desperationem adductus, regnum Dinocrati sub aequis conditionibus offert.
- Cap. LXXVIII. Agathoclis propositum, multis modis mirabile et inopinatum, intentius consideratur.
- Cap. LXXIX. Dum Dinocrates cunctatur, a Syracusanorum democratia accipienda alienus, gravioresque imponit condiciones, Agathocles, mutato consilio, exules in Dinocratem sollicitat, et cum Carthaginensibus pacem facit.
305. || 118, 4. Cap. LXXX. Sannium hoc tempore Romani igni ferroque vastant.
- Cap. LXXXI. Antigonus sollicitus est de Rhodiorum civitate tunc opulentissima, quae Ptolemaeo favebat.
- Cap. LXXXII. Antigonus Rhodiis naves et auxilia imperat, hisque recusatis, bellum infert.
- Cap. LXXXIII. Demetrius appulsus castra munit, et piratas expedit ad praedandum et populandum.
- Cap. LXXXIV—LXXXVII. Rhodii missis ad Ptolemaeum, Lysimachum et Cassandrum legatis, eorum auxilia requirunt; apparant etiam, quae ad propugnandam urbem conducere videbantur.

- A. C. || Ol. Cap. LXXXVIII. Acerrime Demetrio obnituntur Rhodii, hostiumque impetus sustinent. Emissae Rhodiorum naves magna clade Demetrii classem afficiunt, tempestate praeterea oppressam. Simul Cnosii et Ptolemaeus Rhodiis auxilio veniunt.
- Cap. LXXXIX. Agathocles in Sicilia bellum in Dinocratem renovat. Pugna apud Torgium commissa vincit Agathocles. Captos contra datam fidem obruncat.
- Cap. XC. Agathocles Dinocratem inter amicos recipit. Addita commemoratio rerum a Romanis contra Samnites feliciter gestarum.
304. || 119, 1. Cap. XCI. Quum Rhodi oppugnatio a mari suscepta haud processisset, Demetrius urbem a terra adoriri instituit. Machinarum apparatus.
- Cap. XCII. Demetrii singularis in oppugnandis urbibus sollertia, unde *Poliorectae* nomen inditum. Forma et dignitas corporis, ingenii praestantia, mores.
- Cap. XCIII. XCIV. Rhodiorum opera hostium conatibus opposita.
- Cap. XCV. Novi Demetrii apparatus.
- Cap. XCVI. XCVII. Commeatu a Ptolemaeo, Cassandro et Lysimacho adiuvantur Rhodii.
- Cap. XCVIII. Rhodii nova vehementia in hostes impetum faciunt. Instantibus Graecarum civitatum legatis, pacis conditiones proponuntur, de quibus tamen non convenit. Renovant ab utraque parte bellum.
- Cap. XCIX. Adhortante et Antigono et Ptolemaeo pax cum Rhodiis initur. Pacis cum Rhodiis factae conditiones.
- Cap. C. Rhodiorum in suos regesque urbis servatores, praesertim Ptolemaeum, pietas. Demetrius exinde in Graeciam movit, a Cassandro et Polysperchonte occupatam. Hoc tempore Eumelus, Bospori rex, mortuus.
- Cap. CI. In Sicilia Agathocles nulla lacessitus iniuria Liparaeos iniusto bello oppressit. Pecunias Aeoli et Vulcani nomine insignes quum rapuisset, vindictam divinam non effugit. In Italia inter Romanos et Samnites post viginti duo annos pax facta.
303. || 119, 2. Cap. CII. Demetrii bellum pro liberanda Graecia continuatum. Initium belli Demetrius ab urbe Sicyoniorum facit, quam vi expugnat, et Ptolemaei praesidium expellit. Sicyonii ut servatorem et conditorem Demetrium venerantur.

- A. C. || Ol. Cap. CIII. Corinthus per fraudem a Demetrio capta; Prepelaus Cassandri legatus urbe expulsus ad Cassandrum confugit: Achaiae urbes liberatae. Orchomenum Polysperchontis praesidio firmatum vi expugnavit Demetrius, Strombichum, praesidii praefectum, in crucem egit.
- Cap. CIV. In Italia Tarentini cum Lucanis auxiliis bellum habuerunt. Spartani Italiam excursiones ibique factas regionis barbaris opibus aufugit.
302. || 119. Cap. CV. Cassander ob factos Demetrii progressus regno suo metuens pacem ab Antigono impetrare studet. Hac spe deiectus Lysimachus, Ptolemaeum et Seleucum ad bellum contra Antigonom concitat.
- Cap. CVII. Cassander contra Demetrium in Thessaliam, Lysimachus in Asiam movet; misso simul Prepelao cum exercitu in Aeolidis et Ioniae urbes.
- Cap. CVIII. Antigonus nuntio de Lysimachi incursione accepto e Syria hosti obviam procedit et pugnam offert. Sed Lysimachus, eam evitare satius putans, noctu aufugit, et castra ad Dorylaeum ponit.
- Cap. CIX. Antigonus, hostem persecutus, eius castra obsidere parat; sed quum Lysimachus inde evaderet, discessum est in hiberna.
- Cap. CX. In Graecia Demetrius Athenis substitit, donec mysteriis Eleusiniis esset initiatus. Tum classe profectus Larisam et complures alias urbes recepit. Cassander ut progressus prohiberet Demetrii castris sua opponit.
- Cap. CXI. A patre admonitus Demetrius ut copias in Asiam transmitteret, res cum Cassandro componit. Hoc tempore Mithridates Ponti rex mortuus filium Mithridatem successorem habuit.
- Cap. CXII. Cassander post Demetrii discessum civitates Thessaliae recuperat, et Plistarchum cum exercitu in Asiam Lysimacho auxiliaturum transmittit. Sed magna navium hominumque pars naufragio perit. Aegre emersit Plistarchus.
- Cap. CXIII. Ex Aegypto Ptolemaeus incursionem in Syriam facit, qui tamen falso deceptus nuntio de Antigoni victoria, in regnum se recipit. Reges singuli copias cogunt ad dimicandum proxima aestate de rerum summa.

FRAGMENTA LIBRI XXI.

- A pugna ad Ipsum usque ad annum, qui Pyrrhi in Italiam expeditionem antecedit. Ab Olymp. 119, 4 ad Olymp. 124, 4 sive ab a. 301—281 a. C.
- || 119, 4. Cap. I, 1—4. Antigoni contra Ptolemaeum, Seleucum et Lysimachum proeliantis clades et in-
tio.^{ing}
300. || 120, 1. Cap. I, 6. Seleuci et Ptolemaei de Syria conten-
Seleucus. ^{Antiochiam transfert}
Cap. II. Corcyrae a Cassandri opem
fert Agathocles.
Cap. III. Agathocles ex Corcyra redux, met-
nariis rebellibus deletis, in Bruttios movet. Re
male gesta redit Syracusas.
299. || 120, 2. Cap. IV. Agathocles specie prosequendae La-
nassae Crotonem occupat.
Cap. V. Diyllus et Psaon historici.
295. || 121, 2. Cap. IV. Romanorum in bello Samnitico res ge-
stae duce Q. Fabio Maximo. P. Decius se devo-
vet. Numerus caesorum. Conf. Liv. X, 29.
294. || 122, 3. Cap. VII. Antipater, Cassandri filius, Thessalo-
nicae matris interfector. Frater eius Alexander
a Demetrio occiditur. Conf. Plutarch. Pyrrhus
p. 389; Demetrius p. 906; Justin. XVI, 1 sq.
Cap. VIII. Agathoclis cum Brutiis bellum.
Cap. IX. Demetrius Polioretetes, capta Theba-
rum urbe, clementem se exhibet.
Cap. X. Sententia, quae utrum ad narrationem
de Boeotis obsidione a Demetrio pressis, an ad
res ab Agathocle eiusque patre Lysimacho in
Thracia gestas spectet, incertum est.
293. || 121, 4. Cap. XI. Agathocles, Lysimachi filius, a Thra-
cibus captus, mox cum donis dimissus.
Cap. XII. Cuius beneficii immemor Lysimachus
denuo contra Thracum exercitum ducit. Aquae et
annonae penuria pressus hosti sese dedit. (Conf.
Plutarch. de Ser. num. vindict. p. 555, E; de Sa-
nitate tuenda p. 129, E; Polyæn. VII, 25. Pausan.
I, 9, 5.) Dromichaeta, rex Thracum, ne supplicio
Lysimachus afficiatur impedit; lauto convivio Ma-
cedonem excipiens, ipse temperantiae exemplum
praebet (conf. Strabo VII, p. 463, A.). Pacis con-
ditionibus propositis et acceptis, diademate orna-
tum reddit libertati.

- A. C. || Ol. Cap. XIII. Xermodigestus Audoleontis Paeonium regis opes Lysimacho prodit. (Num recte huius fragmenti locum constituerim, affirmare non ausim.)
291. || 122, 2. Cap. XVI. Demetrius, Thebis denuo captis, humanitate sua in devictos rebelles insignis.
289. || 122, 4. Cap. XV. Agathocles cum Demetrio societatem init.
Cap. XVI. Agathocles expeditionem in Africam parans occiditur a Menone, qui Syracusis potiri studet. (289.)
Cap. XVII. Timaeus et Callias historici.
283. || 124, 2. Cap. XVIII. Hicetas a Syracusanis contra Menonem, quem Poeni adiuvabant, missus rem gerit infeliciter. Bello finito mercenarii (Mamerтини) Messanam occupant.
Cap. XIX. Philae, uxoris Demetrii, extremis huius temporibus fortitudo.
Cap. XX. Lysimachi et Seleuci de capto Demetrio lis.
Cap. XXI. Sententiae generales, unde de rebus narratis certius aliquid statui nequit. Lique tamen § 12 de Pyrrho agi Epirota. Itaque sententias istas retulerim partim ad deliberationes Tarentinorum, quorum alii Pyrrhum contra Romanos auxilio advocandum censebant, alii ne tale quid committerent populum dehortabantur; partim ad colloquium Pyrrhi cum Cineas, qui regis animum a suscipienda expeditione studebat avertere. (Conf. Plut. vit. Pyrrhi.)

FRAGMENTA LIBRI XXII.

A Pyrrhi in Italiam expeditione usque ad bellum Punicum primum, sive ab Olymp. 125, 1—128, 4—280—265 a. Chr.

280. || 125, 1. Cap. I. Decius Rhegium occupat. Conf. Polyb. 1, 7.
Cap. II. Hicetas, Phintias, Tyndario tyranni Siculi. Phintiae et Hicetae bellum. Urbs Phintias, traductis in eam Gelensibus, condita. Phintiae crudelitas; Agrinaei ab eo deficient.
Cap. III. Ptolemaeus Ceraunus a Gallis clade affectus cadit.
Cap. IV. Ptolemaei Cerauni successores.
Cap. V. Apollodorus, Cassandrensiu tyrannus. Conf. Polyae. Strat. VI, 7.
Cap. VI. Pyrrhi Cadmea victoria. Cineas a Pyrrho Romam missus.
Cap. VII. Phintiae, Agrigentiu tyranni, vi-

- A. C. || Ol. sum mortem praenuntians. (2) Hicetas, Syracusarum tyrannus, a Thoenone pulsus. (3) Thoeno et Sosistratus, occupato regno, Pyrrhum in Siciliam advocant. (4) Mamertini Pyrrho infesti; amicus ei Tyndario Tauromenii tyrannus. (5) Carthaginiensium cum Romanis foedus, obsessumque ab utrisque Rhegium. (6) Thoenonis et Sosistrati bellum ac missae ab utroque ad Pyrrhum legationes.
278. || 125, 3. Cap. VIII. Pyrrhus, postquam in Italia degerat duobus annis et mensibus quattuor (inde a vere a. 280 usque ad finem aetatis anni 278), in Siciliam traiecit. Foedera inter Thoenonem, Sosistratum et Syracusanos. Foedus Pyrrhi et Heraclidae, Leontinorum tyranni.
- Cap. IX. Brenni et Gallorum in Graeciam excursio et clades.
276. || 126, 1. Cap. X. Pyrrhi in Carthaginiensium in Sicilia ditionem expeditio.
274. || 126, 3. Cap. XI. Pyrrhi de Gallis victoria.
- Cap. XII. Pyrrhus Aegas diripit. Gallorum scelus in sepulcra regia commissum. Conf. Plutarch. Pyrrhus p. 400, D.
269. || 127, 4. Cap. XIII. Hieronis regis contra Mamertinos res gestae (inde ab. an. 269). Eius cum Carthaginiensibus foedus. Messana ab utrisque obsidetur.

FRAGMENTA LIBRI XXIII.

- Belli Punici primi pars prior, inde ab Olymp. 129, 1—132, 3, sive ab an. 264—251 a. Chr.
264. || 129, 1. Cap. I. Hannonis in Sicilia res gestae. Eius cum Hierone contra Romanos foedus. Romanorum consul Appius Claudius in Siciliam missus.
- Cap. II. Carthaginiensium ad Romanos missa de amicitia colenda legatio.
- Cap. III. Hiero Syracusas se recipit. Egesta ab Appio obsessa.
263. || 129, 2. Cap. IV. M' Valerius et M' Otacilius consules in Siciliam profecti cum urbibus plurimis et cum Hierone foedera iungunt. Hadranum et Macella pagi frustra a Romanis obsidentur.
- Cap. V. Siculae urbes a Carthaginiensibus ad Romanos deficient.
- Cap. VI. Philemon comicus quot scripserit fabulas, et quo anno sit mortuus (363 vel 362).
261. || 129, 3. Cap. VII. Agrigentum a Romanis obsidetur.
- Cap. VIII. Hanno obsessis magno cum exercitu

- A. C. || Ol. auxilio veniens bis afficitur clade. Entella urbs. Hannonis strategema quoddam.
 Cap. IX. Agrigentum post sex mensium obsidionem capitur. Hannonis poena. Hamilcar Hannonis successor. Eius res gestae (262 — 258).
258. || 130, 3. Romanorum consul Atilius (258) Mytistratum et Hippanam (conf. Polyb. I, 24) aliasque Carthaginiensium in Sicilia urbes capit. — Carthaginienses quum Romanos Atilio Regulo duce in Africam transgressos facili negotio repellere potuissent, timore et trepidatione nimia rem universam pes-
256. || 131, 1. sumdant (256). Conf. Polyb. I, 30, 6 sqq.
 Cap. X. Hannibal cladis navalis poenam effugit. Conf. Dio C. p. 182.
 Cap. XI. Carthaginienses (in Africa ab Atilio Regulo) clade affecti (256). Conf. Polyb. I. I.
 Cap. XII. Reguli erga Carthaginienses legatos superbia.
 Cap. XIII. Carthaginienses territi ampliores diis honores decernunt.
255. || 131, 2. Cap. XIV—XVI. Xanthippus Lacedaemonius, dux Poenorum. Reguli clades et exitium. (Quae de morte Xanthippi a Tzetze traduntur, versimiliter sequenti demum libro narrata sunt a Diodoro. Sed discerpere locum Tzetzae nolui. Quod etiam de ceteris ex Tzetze petitis teneri velim.)
 Cap. XVII. Philinus historicus.
 Cap. XVIII. Romanorum classis foedum ad Camarinam naufragium. (Mense Iunio an. 255.) Agrigentum a Carthalone Carthaginiense captum.
254. || 131, 3. Panormus aliaeque urbes Romanis deduntur (254).
253. || 131, 4. Cap. XIX. Romanae classis naufragium alterum. Thermae frustra tentantur.
252. || 132, 1. Cap. XX. Thermae et Lipara oppida a Romanis capta.
251. || 132, 2. Cap. XXI. Caecili Metelli consulis (non: proconsulis) de Hasdrubale ad Panormum victoria.
 Cap. XXII. Hamilcar Barcas et Hannibal celeberrimi Carthaginiensium duces. (Haec anticipando Diodorus narrat vel in fine huius libri vel in prooemio sequentis.)

FRAGMENTA LIBRI XXIV.

- Belli Punici primi pars posterior. Ab anno Ol. 132, 3 sive a. Chr. 250, quo Romani Lilybaeum obsidione cingunt, usque ad finem belli, Olymp. 134, 4, a. Chr. 241.
250. || 132, 3. Cap. I. Lilybaeum obsidione a Romanis cingitur.

- A. C. || Ol. (2) Adherbal obsessis auxiliatur. (3) Poeni Romanorum opera incendunt [huc pertinet cap. II ex *Fragm. Vatican.*]. (5) Appius Claudius Pulcher imperium suscipit (249); ad Drepanum ab Adherbale clade afficitur [cum his iunge cap. III]. (7) Carthalo Romanorum classem vincit. (8) Lucius Iunius consul, ut hostem effugiat, ad Camarinam in loca aspera et vadosa se recipit [huc spectant quae leguntur cap. IV. *Conf. Polyb. I, 54, 4. Errat Maius, ut passim*]; classem naufragio amittit. (10) Erycem occupat. (11) Carthalo Aegithallo castello potitur.
247. || 133, 2. Cap. V. Hamilcar Barcas Carthaginiensium praetor creatur. Eius virtus.
Cap. VI. Hamilcar Longonem castellum oppugnat.
244. || 134, 1. Cap. VII. Hamilcaris prudentia militaris. Spectare haec videntur ad Herctarum occupationem (*Polyb. I, 56*), aut ad illam urbis Erycinorum, cuius mentio fit in sequentibus.
Cap. VIII. Eryx ab Hamilcare occupatur.
Cap. IX. Vodostor s. Bodostor Hamilcaris mandatis haud parens cladem patitur. (2) Fundanii consulis (a. 243) superbia. (3) Hamilcaris moderatio.
242. || 134, 3. Cap. X. Hanno, classis imperator, in Siciliam traiecit: eius indoles et res gestae. (2) Hecatompylum in Libya Poenis subiecerat (ante expeditionem Siculam).
241. || 134, 4. Cap. XI. Lutatii et Hannonis proelium navale ad Aegates insulas.
Cap. XII. Hamilcaris cuiusdam et Bodostoris apud Atilii Reguli viduam miseriae.
Cap. XIII. Hamilcar Barcas propositas pacis conditiones repudiat. *Conf. Cornel. Nep. in Hamile. I.*
Cap. XIV. Bellum Punicum primum quot annos duraverit.

FRAGMENTA LIBRI XXV.

Ab anno Olymp. 135, 1, sive 240 a. Chr. usque ad annum initium belli Hannibalici praecedentem, i. e. Olymp. 140, 2. s. 219 a. Chr.

- A. C. || Ol. Cap. I. Epicuri Ratae Sententiae. Ex proemio.
240. || 135, 1. Cap. II. Mercenariorum Carthaginiensibus militantium seditio (241—238 aut 237). Eius origo. Periculi magnitudo.

239. || 135, 2. Cap. III. Rebellium in captivos crudelitas. — Hippo et Utica a Carthaginiensibus deficiunt.
238. || 135, 3. Cap. IV. „Matho ac Spendius Carthaginem obsidione cingentes non minus obsidebantur quam obsidebant. Tanta enim rerum omnium inopia eos premebat Hamilcar, ut tandem obsidione abistere cogentur.” Polyb. I, 84, unde sua habet Diodorus. — (2) Mercenarii fortitudine nihil deteriores Poenis, propter imperitiam tamen ducum saepius damna patiuntur. Ex eodem Polybio l. l. transcripta.
- Cap. V. „Hamilcar rebelles eo necessitatis adiegit, ut neque proclii aleam subire auderent, neque effugere valerent, sed fossa valloque cincti undique, urgente ad extremum fame sese mutuo vorare cogentur: τοῦ δαιμονίου τὴν οἰκείαν ἀμοιβὴν αὐτοῖς ἐπιφέροντος τῇ πρὸς τοὺς πέλας ἀσεβείᾳ καὶ παρανομίᾳ.” Polyb. I, 84. — 2) Spendius ab Hamilcare, Hannibal a Mathone captus in crucem aguntur. Polyb. I, 86. — 3) Mathone acie victo captoque, ceteris quidem in partibus Africae nulla mora fuit, quominus latas sibi a Carthaginiensibus leges statim subirent; Hippo vero et Utica in rebellionem perstiterunt: οὐδέμιαν ἀφορμὴν ἔχουσαι πρὸς διάλυσιν, διὰ τὸ μὴ καταλείπεσθαι σφίσι τόπον ἑλέου μηδὲ συγγνώμης κατὰ τὰς πρώτας ἐπιβολάς. οὕτω καὶ κατὰ ταύτας τὰς ἀμαρτίας μεγάλην ἔχει διαφορὰν ἢ μετριότητος καὶ τὸ μηδὲν ἀνήκεστον ἐπιτηδεύειν ἔκονσίως.” Polyb. I, 88.
233. || 135, 3. Cap. VI. Finis bello ab Hamilcare imponitur, postquam quattuor annos totidemque menses duraverat. (Sec. Polybium l. l. per tres tantum annos et menses quattuor bellum illud gestum. Atque hunc numerum veriore esse aliunde probatur. Nonne idem scripserit Diodorus, quum per totum hunc locum ex verbis Polybii pendeat?)
- Cap. VII. De Sardiniae possessione multa certamina sustinuerunt Carthaginienses. (Deficit insula a. 240; ea Romanis Poeni cedunt a. 238, post finitum bellum mercenariorum.)
- Cap. VIII—X. Hamilcaris Barcae in Hispania res gestae (238—230).
230. || 137, 3. Cap. XI, XII. Hasdrubalis in Hispania res gestae (230—221). Condita ab eo Nova Carthago
228. || 138, 1. (228).
225. || 138, 4. Cap. XIII. Gallicum et Celticum Romanorum bellum.

- A. C. || Ol. Cap. XIV. Hieronis in eo opera.
 221. || 139, 4. Cap. XV. In Hispania Hasdrubali succedit Han-
 219. || 140, 2. nibal. Saguntum expugnat (219).
 Cap. XVI. Romanorum legati in Carthaginiensium senatu.
 Cap. XVII. Victomela (?) urbs excisa.
 Cap. XVIII. Antigonus Doseon, Philippi tutor regnavit novem annis (229—220).
 Cap. XIX. De Hasdrubalis et Hannibalis rebus gestis, quae partim ex hoc libro partim ex sequentibus petita sunt.

FRAGMENTA LIBRI XXVI.

Qui sequuntur libri a vicesimo sexto usque ad tricesimum. temporis spatium comprehendunt quod interiectum est inter initium belli Hannibalicum (218) et finem belli Macedonici (168). Quod tamen quomodo inter singulos libros dispertitum fuerit sciri nequit, quum iudiciis idoneis simus destituti. Igitur quam nos adoptavimus divisionem scito mera niti coniectura. — Libri vicesimi sexti terminum posuimus proelium ad Senam commissum mortemque Hasdrubalis, Olymp. 143, 2, a. Chr. 207.

Cap. I. Nemo per omnia lectoribus placere potest. Ex prooemio.

Cap. II. Hannibalis indoles.

217. || 140, 4. Cap. III. Fabius dictator, dux prudentissimus, male audit apud populum, ut qui parum audendo occasionem rei gerendae praetermittat. — 3) Minucius, magister equitum, ab Hannibale pressus, a Fabio servatus. Agnoscunt Romani Minucii temeritatem, prudentiam Fabii.

Cap. IV. Menodotus Perinthius et Sosylus Iliensis historiarum scriptores.

Cap. V. Romanorum legio.

Cap. VI. Sententiae generales, quae quid spectent dubium. Fortasse referendae sunt ad Romanos Minucium post rem contra Hannibalem feliciter gestam laudibus efferentes, vituperantes Fabium. Quod si verum, aptius locus iungetur superioribus (III, 1.)

219. || 140, 2. Cap. VII. Dorimachus, praetor Aetolorum, Dodonaem fanum cremavit (Olymp. 140, 2, 219 a. Chr.). Conf. Polyb. IV, 67. (Diodorus ad Graeca anni 217 se convertens paullo altius rem repetivisse videtur.)

218. || 140, 3. Cap. VIII. Rhodios in restauranda urbe, quam

- A. C. || Ol. terrae motus deiecerat (218), argento aliisque donis adiuvat Hiero. Conf. Polyb. V, 88.
 Cap. IX. Philippus rex Thebas, Thessaliae urbem, occupat et mutato nomine Philippopolin nuncupat. Conf. Polyb. V, 100.
216. || 141, 1. Cap. X. Pancylus Paucus (Pacuvius [Paculus] Calavius ap. Liv. XXIII, 2) auctor est Capuanis ut urbem tradant Hannibali.
 Cap. XI. Campanorum deliciae Poenorum exercitum emolliunt.
 Cap. XII. Fluctuant urbes num fidas se Romanis praestent, an partes sequantur Hannibalis. De sententia § 3 proposita Maius: „Dubitabam loqui auctorem de Magio principe Capuano, qui mutare fidem Romanis datam noluit; quemque Hannibal in vincula coniecit, sed interficere non est ausus. Ille autem ad Ptolemaeum tempestate delatus, libertatem a rege ob virtutem suam impetravit. Liv. XXIII, 10.”
 Cap. XIII. Urbes Italiae inferioris ab Hannibale captae.
 Cap. XIV. Hannibalis crudelitas.
215. || 141, 2. Cap. XV. Hieroni in Sicilia successit Hieronymus. Eius mores. Syracusanorum in tyrannum eiusque familiam odium.
212. || 142, 1. Cap. XVI. Sempronii Gracchi, magistri equitum, corpus splendido funere ab Hannibale dignatur. Conf. Liv. XXV, 17.
 Cap. XVII. Capua ab Appio Claudio et Q. Fulvio obsessa. Propositae Capuanis conditiones. Conf. Liv. XXV, 22.
 Cap. XVIII. Archimedis in defendenda Syracusarum urbe sollertia.
 Cap. XIX. Syracusae, urbs tetrapolis. (Quod fragmentum petiit esse videtur ex narratione de Syracusis a Marcello obsessis.)
 Cap. XX. Marcellus Syracusarum urbem militibus praedae dat, incolarum corporibus parci iubet. Syracusanorum tristis fortuna.
210. || 142, 3. Cap. XXI. P. Scipio maior Africanus post captam in Hispania Novam Carthaginem obsides Hispanorum liberos dimittit. (Conf. Polyb. X, 34 sq. Liv. XXVI, 47.) Ab Indibili aliisque Hispaniae principibus rex salutatur; foedusque sancitur, quo Hispani promittunt ἀκολουθεῖν τοῖς Ῥωμαίων ἀρχουσι καὶ πείθεσθαι τοῖς ὑπὸ τούτων παραγγελλομένοις. Polyb. X, 38.

- A. C. || Ol. Cap. XXII. Sed mox Indibilis, Celtiberorum regulus, denuo contra Romanos arma movet.
 Cap. XXIII. Micatani Numidae quum post finitum bellum mercenariorum crudeliter a Carthaginensibus habiti essent, etiam nunc dominorum odio flagrant.
207. || 143, 2. Cap. XXIV. Hasdrubal ex Hispania in Italiam venit. Eius laus.

FRAGMENTA LIBRI XXVII.

- Ab Olymp. 143, 3. s. a. Chr. 206 usque ad finem belli Punici secundi, Olymp. 144, 4, a. Chr. 201.
205. || 143, 4. Cap. I. Nabis, Lacedaemoniorum tyrannus, Pelopem Lycurgi filium interficit. Eius saevitia.
 Cap. II. Quae h. l. de pontifice maximo narrantur, intelligo de P. Licinio Crasso, collega P. Scipionis. (205) Livius XXVIII, 38: „Quarto decimo anno Punici belli P. Cornelius Scipio et P. Licinius Crassus ut consulatum inierunt, nominatae consulibus provinciae sunt, Sicilia Scipioni extra sortem, concedente collega, quia sacerorum cura pontificem maximum in Italia retinebat.”
 Cap. III. Cretenses latrociniis mare infestum reddunt (conf. Polyb. XIII, 8). Quare bellum iis movent Rhodii.
 Cap. IV. Q. Pleminii, quem Locrensibus praefectum dederat Scipio, scelus in fanum Proserpinae commissum (205). Eius poena. Conf. Liv. XXIX, 8.
 Cap. V. Sententia pertinens nescio quo.
203. || 144, 2. Cap. VI. Scipio Syphacem captivum clementer habet.
 Cap. VII. Sophoniba, Masinissae uxor, patriae amore insignis.
 Cap. VIII. Scipio ob clementiam suam fidum semper socium Masinissam sibi adiungit.
 Cap. IX. Hannibal Italiam relinquit (203).
 Cap. X. Hannibal quater mille Masinissae transfugas necat. Conf. Appian. Pun. c. 33.
 Cap. XI. Carthaginenses dum foedus cum Romanis quaerunt, iniuriam iis faciunt.
 Cap. XII. Qua de re Carthaginem missi a Scipione legati vix rabiem populi effugiunt: sed tamen Scipio legatos Carthaginensium incolumes praestat.

- A. C. || Ol. Cap. XIII—XVIII. „Quae in his excerptis continentur sententiae eas fere omnes pertinere arbitror tum ad orationes, quae ab oratoribus Punicis in senatu Romano et apud Scipionem maiorem habitae fuerunt, quo tempore Carthago arcta obsidione premebatur, tum ad varias senatorum consultationes, quorum alii misericordiam, alii severitatem suadebant. Lege Livium XXX, 22, sq. 36, 42 et Appianum Pun. 31.” *Mai.*

FRAGMENTA LIBRI XXVIII.

- A bello contra Philippum Macedonem (Olymp. 145, 1. a. Chr. 200) usque ad semina belli Antiochici (Ol. 146, 4. a. Chr. 193. Bellum incipit a. 191).
- Cap. I. Dicaearchus Aetolus cum classe a Philippo mittitur ut Cyclades insulas infestet atque Cretensibus piratis contra Rhodios opem ferat. Conf. Polyb. XVIII, 37, 8.
- Cap. II. Heraclides Tarentinus, homo nequam, plurimum contulit ut res Philippi in peius ruerent. Conf. Polyb. XVIII, 20.
201. || 144, 4. Cap. III. Philippus Nicephorium expilans (201) cum Antiocho, qui Iovis templum in Elymaide diripuit, comparatur. Conf. Polyb. XV, 20.
- Cap. IV. Ex eodem de Philippo rege capite petitum esse videtur.
- Cap. V. Philippus Attali ditionem vastat. Conf. Polyb. XVI, 1, 6.
200. || 145, 1. Cap. VI. Philippi Abydum obsidentis cum M. Aemilio colloquium. Conf. Liv. XXXI, 18.
- Cap. VII. Philippus ad Athenas castra metatus incendiis et rapinis in regionem saevit. Conf. Liv. XXXI, 24.
199. || 145, 2. Cap. VIII, IX. Philippus ut Macedonum animos sibi conciliet, Heraclidem in vincula coniicit. Conf. Liv. XXXII, 5.
- Cap. X. Hannibalis celebritas.
198. || 145, 3. Cap. XI. Philippi et Flamini colloquium. Conf. Liv. XXXII, 10.
196. || 146, 1. Cap. XII. Antiochus Lysimachiam restituens postulata audit legatorum Romanorum. Ex Polyb. XVIII, 33. Conf. Liv. XXXIII, 39 sq.
194. || 146, 3. Cap. XIII. Legati Nabidis tyranni Romam veniunt, pax, quae cum T. Quinctio convenisset, ut rata esset petentes impetrantesque. Conf. Liv. XXXIV, 43.

- A. C. || Ol. Cap. XIV, Ptolemaei Epiphanis adversus Aristomenem tutorem aliosque crudelitas.
193. || 146, 4. Cap. XV. Graecorum et Philippi legationes in senatu Romano. Antiochi legatis respondet T. Quinctius Flaminius. Eadem ex Polybio Liv. XXXIV, 57 sqq.

FRAGMENTA LIBRI XXIX.

- Ab Olymp. 147, 1. s. a. Chr. 192. usque ad Olymp. 152, 1. s. a. Chr. 172, qui annus proxime antecedit initium belli Persici.
192. || 147, 1. Cap. I. Ad Delium fanum in Euboea inermes homines ab Antiochi militibus trucidantur. Conf. Liv. XXXV, 51.
191. || 147, 2. Cap. II. Antiochus virginem Chalcidensem ducit. Exercitus regis luxuria corrumpitur. Ex Polyb. XX, 8. Conf. Liv. XXXVI, 11.
- Cap. III. Sociis Antiochi vel deficientibus ad Romanos vel segnius agentibus, poenitet regem belli temere suscepti.
190. || 147, 3. Cap. IV. Aetolis de pace Romam missis durius a senatu datum responsum. Ex Polyb. XXI, 1. Conf. Liv. XXXVII, 1.
- Cap. V. Post cladem ad Mycnesum navali proelio acceptam Antiochus longinqua se tueri posse desperans Lysimachiam hosti occupandam relinquit. Conf. Liv. XXXVII, 31.
- Cap. VI. Pecunia in bellis gerendis nervus rerum. Apud Romanos tamen non erat eius abundantia. — 2) Quales duces, tales milites. — (3) Suo damno sapere didicit Antiochus.
- Cap. VII. Antiochus Heraclidem mittit, qui de pace ageret cum Lucio et Publio Scipionibus. Conf. Polyb. XXI, 10 sq. Liv. XXXVII, 34 sqq.
- Cap. VIII. Antiochus filium Scipionis, quem initio belli ceperat, patri se redditurum promittit; (2) filium reddit, quo Scipionem sibi obstringat. Conf. Polyb. XXI, 12. Liv. XXXVII, 36 sq.
189. || 147, 4. Cap. IX. Aetoli legati in senatum introducti male rem suam agunt. Negotio infecto dimittuntur. Conf. Liv. XXXVII, 49.
188. || 148, 1. Cap. X. Antiochi ad consulem legatio. Pacis conditiones. Conf. Liv. XXXVIII, 37 sq.
- Cap. XI. Legationes Asiaticorum populorum, quorum res post devictum Antiochum a Romanis constitutae.

- A. C. || Ol. Cap. XII. Cn. Manlii ad legatos Gallorum responso.
 Cap. XIII. Cn. Manlius imperatum Antiocho frumenti et argenti tributum annuum exigit.
187. || 148, 2. Cap. XIV. M. Furius (Crassipes) praetor inson-
 tibus Cenomanis arma adimit. Ea reddit Aemi-
 lius consul praetoremque pecunia multat. Conf.
 Liv. XXXIX, 3.
 Cap. XV. Antiochus Beli templum in Elymaide
 spoliat. Conf. Justin. XXXII, 2. Strabo p. 1080 A.
185. || 148, 4. Cap. XVI. Philippus Thessalis Romanorum so-
 ciis minatur. Conf. Liv. XXXIX, 26.
184. || 149, 1. Cap. XVII. In concilio Achaeorum orationis Ro-
 manorum et Eumenis et Seleuci legatorum. Conf.
 Polyb. XXIII, 7 sqq. Liv. XXXIX, 33.
183. || 149, 2. Cap. XVIII. Laus Philopoemenis († 183).
 Cap. XIX. Laus Hannibalis († 183).
 Cap. XX, XXI. Laus Scipionis († 183). Conf.
 Polyb. XXIV, 9.
182. || 149, 3. Cap. XXII. Attalus et Eumenes summa comitate
 a senatu excepti. Ex Polyb. XXV, 6.
 Cap. XXIII. Leocritus, Pharnacis regis prae-
 fectus, Tium occupat urbisque cives contra da-
 tam fidem obruncat.
 Cap. XXIV. Seleucus Pharnaci auxiliaturus a
 consilio desistit.
181. || 149, 4. Cap. XXV. Demetrius Philippi filius occiditur.
 Calumniatores, caedis auctores, mox poenas
 luunt. Philippus moerore et poenitentia confi-
 citur.
180. || 150, 1. Cap. XXVI. Tib. Gracchus propractor in Hispa-
 nia bellum gerit strenue. Eius indoles.
 Cap. XXVII. Laus Aemilii
 Cap. XXVIII. Cemeletarum (?) ad Q. Fulvium
 Flaccum legati. (Spectant haec aut ad Fulvium
 contra Ligures belligerantem, de quibus trium-
 phavit a. 179. (Conf. Liv. XL, 59) aut ad eius-
 dem res in Celtiberia gestas a. 180. Posterius
 mihi verisimilius esse videtur.)
179. || 150, 2. Cap. XXIX. Ptolemaei Epiphanis de Coelesyria
 occupanda consilia. Conf. Porphyr. ap. Hieronym.
 in Dan. XI, 20.
 Cap. XXX. Perseus legatos Romam mittit ad
 paternam amicitiam renovandam. Conf. Polyb.
 XXVI, 5. Liv. XL, 58.
 Cap. XXXI. Thoas Aetolus ab Antiocho Roma-

- A. C. || Ol. nis traditus criminibus absolvitur. Conf. Polyb. XXVIII, 4.
176. || 151, 1. Cap. XXXII. Antiochi Epiphanis, Syriae regis, vita et mores. Ex Polyb. XXVI, 10. Ex eodem Liv. XLI, 20.
172. || 152, 1. Cap. XXXIII. Turbae in Thessalia ortae, Persei studiis attribuuntur a senatu Romano. Iubetur Perseus Abrupolide, Thraciae regulo socioque Romanorum, ademptum reddere regnum. Eumenes, qui Perseum in senatu accusaverat, sella curuli donatur. Conf. Liv. XLII, 13 sq. Appian. Mac. VIII, 2, quorum uterque sua hausit ex Polybio.
- Cap. XXXIV. Attalus famam de morte Eumenis allatam celerius credit quam fratrem decebat. Conf. Liv. XLII, 16.

FRAGMENTA LIBRI XXX.

Bellum Persicum. Olymp. 152, 2—153, 1. = a. Chr. 171—168.

171. || 152, 2. Cap. I. Persei legati Roma et Italia excedere iubentur. Conf. Polyb. XXVII, 7. Liv. XLII, 48. Appian. Mac. 9.
- Cap. II. Antiochi et Ptolemaei de Coelesyria legationes. Ptolemaeus auxilia contra Perseum Romanis pollicetur. Conf. Liv. XLII, 29. Polyb. XXVIII, 1.
- Cap. III. Cotys Thracum rex (Persei socius). Eius ingenium. Ex Polyb. XXVII, 10. Conf. Liv. XLIII, 4.
- Cap. IV. Chalaestrum in Macedonia oppidum a Perseo captum.
170. || 152, 2. Cap. V. Charops Epirota, homo nequam, gentis suae principes apud Romanos criminatur. Quare hi, inita cum Perseo societate, Epirum se regi tradituros pollicentur. Conf. Polyb. XXVII, 13. Liv. XLIII, 3.
- Cap. V^a. A. Hostilius (cos. Ol. 152, 3. 170) quum in Epirum venisset, Theodotus et Philostratus Persei partibus addicti regi consulem tradituri Perseum arcessunt. Sed Hostilius re perspecta noctu elapsus Perseum frustratur. (Conf. Polyb. XXVII, 14.)
- Cap. VI. Eumenes (sub Hortensio praetore) Abderitarum urbem dolo capit. Conf. Liv. XLIV, 3. Perseus a Romanis dolo circumventus.

- A. C. || 01. Cap. VII. Andronicus, Seleuci interfector, ipse perit.
 Cap. VIII. Graecos Romani comitate et beneficiis sibi obstringunt. Conf. Polyb. XXVII, 7 a.
 Cap. IX. Persei ad Gentium Illyrium legationes. Societatem eius per avaritiam perdit. Conf. Polyb. XXVIII, 8. Liv. XLIII, 19 [21] et XLIV, 26.
169. || 152, 4, Cap. X. Perseus quum Q. Marci Philippi consulis, per invios saltus in Macedoniam transgressi, exercitum locis confragosis inclusum nullo negotio delere potuisset, desidia rei gerendae occasionem praetermittit. Conf. Liv. XLIV, 4, 5. — (2) Hostis adventu nuntiato Persei trepidatio.
 Cap. XI. Pavida regis imperia. Statuas auratas Dio aufert, incolasque urbis Pellam migrare iubet. Conf. Liv. XLIV, 6.
 Cap. XII. Romani (quamvis antea equestri proe-
 da a Perseo fugati essent) constanti tamen augem prore proposita perseverantes, tandem re-
 Cap. XIII. Cunt.
 Apolloniam occupant. Ex Polyb. XXVII, 16.
 Cap. XIV. Antiochi Epiphaniis in proelio contra duces Ptolemaei Philometoris inter Casium montem et Pelusium commisso humanitas.
 Cap. XV—XVII. Eulaeus et Lenaeus, Ptolemaei tutores, bonam regis indolem moribus et consiliis suis perdunt. (Horum plurima ad verbum fere ex Polybio transcripta est. arguit cap. XVI comparatum cum Polyb. XXVIII, 17, a.)
 Cap. XVIII. Antiochus, ceterum vir regio nomine dignus, in Pelusio urbe occupanda indigna rege commisit. Ex Polyb. XXVII, 17, 3, qui locus, ut Diodoreorum excerptorum serie docemur, transponendus est in librum XXVIII, post cap. 7, 8.
168. || 153, 1. Cap. XIX. Perseus oblata Gallorum auxilia avaritia sua perdit. Conf. Liv. XLIV, 26 sq.
 Cap. XX. Pauli Aemilii virtus.
 Cap. XXI. Perseus sexaginta talenta Cretensibus ad diripiendum proponit, deinde vero iisdem eripit fraudulenter. Conf. Liv. XLIV, 45. — Persei pusillanimitas et Alexandri animi magnitudo.
 Cap. XXII. P. Scipionem, in hostis persecu-

- A. C. || Ol. tione longius a castris ablatum, sospitem recipit
anxius pater. Conf. Liv. XLIV, 44.
Cap. XXIII. Aemilii Perseo capto oratio; erga
eum lenitas. Conf. Liv. XLV, 7 sq.
Cap. XXIV. Rhodiorum legati Romanis ut bel-
lum cum Perseo componant suasuri in senatum
introducuntur *κατὰ τὸν καιρὸν, ἐν ᾧ Περσεὺς
ἠττηθεὶς ἀνεδίδρασκον*. Polyb. XXIX. 7, unde
sua habet Diodorus.
-

314 Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ ἔννεακαιδεκάτῃ τῶν Διοδώρου
βίβλων.

- α'. Περὶ τῶν ἀφορμῶν αἷς χρησάμενος Ἀγαθοκλῆς τύραννος
ἐγένετο τῶν Συρακουσίων.
- β'. Ὡς οἱ Κροτωνιατῶν φυγάδες ἐπιστρατεύσαντες ἐπὶ τὴν
πατρίδα πάντες ἀνηρέθησαν.
- 5 γ'. Ὀλυμπιάδος μετὰ τοῦ παιδὸς κάθοδος ἐπὶ τὴν βασιλείαν.
- δ'. Εὐρυδίκης καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἄλωσις καὶ θά-
νατος.
- ε'. Ὡς Εὐμένης ἔχων τοὺς ἀργυράσπιδας ἀνέβη μὲν εἰς τὰς
ἄνω σατραπείας, συνήγαγε δὲ τοὺς τε σατράπας καὶ τὰς
10 δυνάμεις εἰς τὴν Περσίδα.
- ς'. Ὡς Ἄτταλος καὶ Πολέμων μετὰ τῶν συνεπιθεμένων τῇ
φυλακῇ ληφθέντες ἀνηρέθησαν.
- ζ'. Ὡς Ἀντίγονος διώξας Εὐμένην περὶ τὸν Κοπράτην ποτα-
μὸν ἠλαττώθη.
- 15 η'. Ὡς εἰς Μηδίαν ἀναζεύξας ἐν ταῖς παρόδοις πολλοὺς ἀπέ-
βαλε τῶν στρατιωτῶν.
- θ'. Παράταξις Ἀντιγόνου πρὸς Εὐμένη καὶ τοὺς σατράπας
ἐν Παραιτάκοις.
- ι'. Ἀποχώρησις Ἀντιγόνου μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Μηδίαν
πρὸς χειμασίαν.
- 20 ια'. Κασσάνδρου στρατεία εἰς Μακεδονίαν καὶ πολιορκία
Ὀλυμπιάδος ἐν Πύδνῃ.
- ιβ'. Ὡς κατεστρατήγησεν Εὐμένης τοὺς περὶ τὸν Ἀντίγονον
διὰ τῆς ἐρήμου πορευομένους.
- 25 ιγ'. Ἀντιγόνου πορεία διὰ τῆς ἐρήμου ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ
ἐπίθεσις τοῖς ἐν τῇ παραχειμασίᾳ θηροῖς.
- ιδ'. Ὡς παρατάξεως γενομένης Ἀντίγονος ἐκυρίευσεν πάσης
τῆς τῶν ἀντιταχθέντων δυνάμεως.

- ιε'. Ὡς Εὐμένη και τῶν ἄλλων ἡγεμόνων τοὺς ἄλλοτρίως πρὸς αὐτὸν διατεθέντας ἀνεῖλεν.
- ισ'. Ὁ γενόμενος ἐν Ῥόδῳ κατακλυσμός και τὰ συμβάντα περὶ 315 τὴν πόλιν ἀτυχήματα.
- ις'. Πύθωνος ὑπ' Ἀντιγόου θάνατος και τῶν δι' αὐτὸν ἀπο- 5 στάντων εἰς τὴν Μηδίαν ἀναίρεσις.
- ιη'. Ὀλυμπιάδος ἄλωσις ὑπὸ Κασσάνδρου και θάνατος.
- ιθ'. Ὡς Κασσάνδρος Θεσσαλονίκην ἔγημε τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, ἐπώνυμον δ' ἑαυτοῦ πόλιν ἔκτισεν ἐπὶ τῆς Παλ- 10 λήνης.
- κ'. Ὡς Πολυσπέρχων ἀπογνοὺς τὰ πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἔφυγεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν.
- κα'. Ὡς Κασσάνδρος τὴν τῶν Θηβαίων πόλιν ὑπ' Ἀλεξάνδρου κατεσκαμμένην ἀποκατέστησε.
- κβ'. Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις συμβάντων τῆ πόλει 15 τῶν Θηβαίων, και ποσαῖς ἀνάστατος ἐγένετο.
- κγ'. Περὶ τῶνπραχθέντων Κασσάνδρῳ κατὰ Πελοπόννησον.
- κδ'. Ἀντιγόου μετὰ τῆς δυνάμεως κατάβασις ἐπὶ θάλατταν και φυγὴ Σελεύκου πρὸς Πτολεμαῖον εἰς Αἴγυπτον.
- κε'. Σύνθεσις Πτολεμαίου και Σελεύκου και Κασσάνδρου, 20 πρὸς δὲ τοῦτοις και Λυσιμάχου, πρὸς τὸν κατ' Ἀντιγόου πόλεμον.
- κς'. Ὡς Ἀντίγονος ναῦς τε πολλὰς ἐναυπηγήσατο και στρατη- γοὺς ἀπέστειλεν εἰς τε τὴν Ἑλλάδα και τὸν Πόντον.
- κς'. Ὡς πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος φιλίαν συνέ- 25 θετο, και Τύρον ἐξεπολιόρησε, και ὡς Ἀλέξανδρος με- τέθετο πρὸς Κασσάνδρον.
- κη'. Ὡς Πολύκλειτος ὁ Πτολεμαίου ναύαρχος ἐνίκησε τοὺς Ἀντιγόου στρατηγούς και κατὰ γῆν και κατὰ θάλατταν.
- κθ'. Περὶ τῆς Ἀγαθοκλέους στρατείας ἐπὶ Μεσσηνίους και τῆς 30 μεσιτευθείσης εἰρήνης ὑπὸ Καρχηδονίων.
- λ'. Νουκερίας ἀπόστασις ἀπὸ Ῥωμαίων.
- λα'. Τὰπραχθέντα τοῖς Ἀντιγόου και Κασσάνδρου στρατη- γοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα.
- λβ'. Κασσάνδρου στρατεία εἰς τὴν Αἰτωλίαν και τοὺς κατὰ 35 τὸν Ἀδρίαν τόπους.
- λγ'. Ἄλωσις περὶ Καρίαν τῆς ἀποσταλείσης ὑπὸ Κασσάνδρου δυνάμεως.

- λδ'. Ὡς οἱ φηγάδες τῶν Συρακουσίων Ἀκραγαντίνους πείσαντες πολεμῆν Ἀγαθοκλεῖ στρατηγὸν ἐν Λακεδαίμονος Ἀκρότατον μετεπέμψαντο.
- 5 λε'. Ὡς οὗτος μὲν παραλαβὼν τὴν ἡγεμονίαν τυραννικῶς ἄρχων διεγένετο, οἱ δ' Ἀκραγαντινοὶ τὴν εἰρήνην ἐποιήσαντο πρὸς τὸν δυνάστην.
- λε'. Τὰ πραχθέντα Ῥωμαίοις περὶ τὴν Ἰαπυγίαν.
- λς'. Καλλατιανῶν ἀπόστασις ἀπὸ Λυσιμάχου καὶ τὰ συμβάντα τοῖς ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἀποσταλεῖσιν ὑπ' Ἀντιγόνου.
- 10 λη'. Ὡς Φίλιππος ἀποσταλεῖς ὑπὸ Κασσάνδρου στρατηγὸς εἰς τὴν Αἰτωλίαν ἐνίκησεν Αἰτωλοὺς ἅμα καὶ τοὺς Ἡπειρώτας.
- λθ'. Ὡς Ῥωμαῖοι μάχῃ νικήσαντες Σαμνίτας μετ' ὀλίγον Καμπανοὺς ἀποστάντας προσηγάγοντο.
- 15 μ'. Ὡς Ἀντίγονος Πολέμωνα στρατηγὸν ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως ἐλευθερώσοντα τοὺς Ἕλληνας, καὶ τὰ πραχθέντα περὶ τὴν Ἑλλάδα.
- μα'. Ἀπόστασις Κυρηναίων καὶ ἄλλωσις, ἔτι δὲ Πτολεμαίου στρατεία εἰς Κύπρον καὶ Συρίαν.
- 20 316 μβ'. Μάχῃ Δημητρίου πρὸς Πτολεμαῖον καὶ νίκη Πτολεμαίου.
- μγ'. Ἀπόστασις Τελεσφόρου τοῦ στρατηγοῦ ἀπὸ Ἀντιγόνου.
- μδ'. Τὰ περὶ τὴν Ἡπειρον καὶ τὸν Ἄδριαν πραχθέντα Κασσάνδρῳ.
- 25 με'. Ὡς Σέλευκος παρὰ Πτολεμαίου λαβὼν δύναμιν ὀλίγην ἐκράτησε Βαβυλῶνος καὶ τὴν προὔπαρχουσαν αὐτῷ σατραπείαν ἀνεσώσατο.
- μς'. Ὡς Ἀντίγονος ἀκινδύνως παραλαβὼν Κοίλην Συρίαν δυνάμιν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἀραβίαν.
- 30 μζ'. Περὶ τῶν νομίμων οἷς χρῆται τὰ ἔθνη τῶν Ἀράβων.
- μη'. Περὶ τῆς καλουμένης Ἀσφαλίτιδος λίμνης.
- μθ'. Ὡς Ἀντίγονος τὸν υἱὸν Δημήτριον ἐξαπέστειλε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Βαβυλῶνα.
- 35 ν'. Περὶ τῶν πραχθέντων Ῥωμαίοις καὶ Σαμνίταις.
- να'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Μεσσηνίους παρακρουσάμενος τῆς πόλεως ἐκνείυσεν.

νβ'. Ὡς τοὺς ἀντιταξαμένους Μεσσηνίων καὶ Ταυρομεντιῶν,
ἔτι δὲ Κεντροπίνων, ἀπέσφαξεν.

νγ'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Δεινοκράτη καὶ τοὺς φυγάδας περὶ Γα-
λαρίαν ἐνίκησε.

νδ'. Ρωξάνης καὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως θάνατος. 5

νε'. Τὰ πραχθέντα Ῥωμαίοις κατὰ τὴν Ἰταλίαν.

νς'. Περὶ τῆς γενομένης τοῖς Καρχηδονίοις ναυαγίας.

νζ'. Ὡς Καρχηδόνιοι περὶ τὸν Ἰμέραν Ἀγαθοκλέα παρατάξει
νικήσαντες συνέκλεισαν εἰς τὰς Συρακούσας.

ΔΙΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ

ΒΙΒΛΟΣ ΕΝΝΕΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗ.

Παλαιός τις παραδέδοται λόγος ὅτι τὰς δημο- 1
 κρατίας οὐχ οἱ τυχόντες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' οἱ
 ταῖς ὑπεροχαῖς προέχοντες καταλύουσι. διὸ καὶ τῶν
 πόλεων ἔνιαι τοὺς ἰσχύοντας μάλιστα τῶν πολιτευο-
 5 μένων ὑποπτεύουσαι καθαιροῦσιν αὐτῶν τὰς ἐπι-
 φανείας. σύνεγγυς γὰρ ἡ μετάβασις εἶναι δοκεῖ τοῖς 2
 ἐν ἔξουσίᾳ μένουσιν ἐπὶ τὴν τῆς πατρίδος κατα-
 δούλωσιν, καὶ δυσχερὲς ἀποσχέσθαι μοναρχίας τοῖς
 δι' ὑπεροχὴν τὰς τοῦ κρατήσῃν ἐλπίδας περιπε-
 10 ποιημένοις· ἔμφυτον γὰρ εἶναι τὸ πλεονεκτεῖν τοῖς 3
 μειζόνων ὀρεγομένοις καὶ τὰς ἐπιθυμίας ἔχειν ἀτερ-
 ματίστους. τοιγαροῦν Ἀθηναῖοι μὲν διὰ ταύτας τὰς
 αἰτίας τοὺς πρωτεύοντας τῶν πολιτῶν ἐφυγάδευ-
 σαν, τὸν λεγόμενον παρ' αὐτοῖς ἔξοστρακισμόν νο-
 15 μοθετήσαντες. καὶ τοῦτ' ἐπραττον οὐχ ἵνα τῶν
 προγεγενημένων ἀδικημάτων λάβωσι τιμωρίαν, ἀλλ'
 ὅπως τοῖς δυναμένοις παρανομεῖν ἔξουσία μὴ γέ-
 νηται κατὰ τῆς πατρίδος ἑξαμαρτεῖν. τῆς γὰρ Σό- 4
 λωνος φωνῆς ὥσπερ χρησιμοῦ τινος ἐμνημόνευον,
 20 ἐν οἷς περὶ τῆς Πεισιστράτου τυραννίδος προλέγων
 ἔθηκε τότε τὸ ἔλεγειον·

ἀνδρῶν ἐκ μεγάλων πόλεις ὄλλυται, εἰς δὲ τυράννου
 δῆμος αἰδορῆ δουλοσύνην ἔπεσε.
 5 μάλιστα δὲ πάντων ἐπεπόλασεν ἡ πρὸς τὰς μοναρχίας ὁρμὴ περὶ τὴν Σικελίαν πρὸ τοῦ Ῥωμαίου κυριεῦσαι ταύτης τῆς νήσου· αἱ γὰρ πόλεις ταῖς 5
 δημαγωγίαις ἔξαπατῶμεναι μέχρι τούτου τοὺς ἀσθενεῖς ἰσχυροὺς κατεσκεύαζον, ἕως δεσπότηαι γένοιτο
 6 τῶν ἔξαπατηθέντων. ἰδιαίτῃ δὲ πάντων Ἀγαθοκλῆς ἐτυράνησε τῶν Συρακοσίων, ἀφορμαῖς μὲν
 ἐλαχίσταις χρησάμενος, ἀτυχήμασι δὲ μεγίστοις πε-¹⁰ 318
 ριβαλῶν οὐ τὰς Συρακούσας μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶ-
 7 σαν Σικελίαν τε καὶ Λιβύην. δι' ἀπορίαν γὰρ βίου καὶ
 πραγμάτων ἀσθένειαν τὴν κεραμευτικὴν τέχνην μεταχειρισάμενος,
 εἰς τοῦτο προῆλθε δυνάμεως ἅμα καὶ μαιφονίας ὥστε καταδουλώσασθαι μὲν τὴν με- 15
 γίστην καὶ καλλίστην τῶν πασῶν νήσων, κατακτήσασθαι δὲ
 χρόνον τινὰ τῆς τε Λιβύης τὴν πλείστην καὶ μέρη τῆς Ἰταλίας,
 ὕβρεως δὲ καὶ σφαγῆς ἐμ- 8
 8 πλῆσαι τὰς κατὰ Σικελίαν πόλεις. οὐδεὶς γὰρ τῶν πρὸ
 τούτου τυράννων ἐπετελέσατό τι τοιοῦτον, οὐδὲ 20
 τοιαύτην ὀμότητα κατὰ τῶν ὑποτεταγμένων ἔσχε. τοὺς
 μὲν γὰρ ἰδιώτας ἐκόλαξε πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἀποσφάττων,
 παρὰ δὲ τῶν πόλεων τὰς εὐθύνας ἐλάμβανεν ἠβηδὸν μαιφονῶν,
 καὶ δι' ὀλίγους τῶν ἐγκαλουμένων τοὺς πολλοὺς καὶ μηδ' 25
 ὅτιοῦν ἀδικήσαντας ἀναγκάζων τὴν αὐτὴν ἀναδέχεσθαι
 συμφορὰν, πανδημεὶ τῶν πόλεων θάνατον 9
 κατεγίνωσκεν. ἀλλὰ γὰρ τῆς βίβλου ταύτης σὺν τοῖς
 ἄλλοις περιεχούσης καὶ τὴν τυραννίδα τὴν Ἀγαθοκλέους,
 ἀφέμενοι τὸ περὶ αὐτῆς προλέγειν 30
 τὰ συνεχῆ τοῖς προειρημένοις προσθήσομεν, παραθέντες
 πρότερον τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ χρόνους.

ἐν μὲν οὖν ταῖς προειρημέναις ὀκτωκαίδεκα βίβλοις 10
 ἀνεγράψαμεν τὰς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων πρά-
 ξεις τὰς γεγενημένας ἐν τοῖς γνωρίζομένοις μέρεσι
 τῆς οἰκουμένης, ἐφ' ὅσον ἡμῖν δύναμις, ἄχρι πρὸς
 5 τὸν ἐνιαυτὸν τὸν πρὸ τῆς Ἀγαθοκλέους τυραννί-
 δος, εἰς ὃν ἀπὸ Τροίας ἀλώσεως ἔτη συνάγεται
 ὀκτακόσια ἐξήκοντα ἕξ· ἐν δὲ ταύτῃ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ
 τῆς δυναστείας ταύτης ποιησάμενοι καταλήξομεν
 εἰς τὴν ἐφ' Ἰμέρα μάχην Ἀγαθοκλεῖ πρὸς Καρχη-
 10 δουλίου, ἔτη ἑπτὰ περιλαβόντες.

Ἐπ' ἀρχοντος γὰρ Ἀθήνησι Δημογένους Ῥω- 2
 μαῖοι μὲν κατέστησαν ὑπάτους Λεύκιον Πλάτιον
 καὶ Μάνιον Φούλβιον, Ἀγαθοκλῆς δ' ὁ Συρακόσιος
 τύραννος ἐγένετο τῆς πόλεως. ἕνεκα δὲ τοῦ σαφε-
 15 στέρας τὰς κατὰ μέρος πράξεις γενέσθαι βραχέα
 προαναληψόμεθα περὶ τοῦ προειρημένου δυνάστου.

Καρκίνος ὁ Ῥηγῖνος φυγὰς γενόμενος ἐκ τῆς πα- 2
 τρίδος κατώκησεν ἐν Θέρμοις τῆς Σικελίας, τεταγ-
 μένης τῆς πόλεως ταύτης ὑπὸ Καρχηδουλίου. ἐμ-
 20 πλακεῖς δὲ τῶν ἐγχωρίων τινὶ γυναικὶ καὶ ποιήσας
 αὐτὴν ἐγκυον, συνεχῶς κατὰ τοὺς ὕπνους ἐταράτ-
 τετο. διόπερ ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς παιδοποιίας ἔδω- 3
 κεν ἐντολὰς Καρχηδουλίσι τισὶ θεωροῖς ἀναγομένοις
 εἰς Δελφοὺς ἐπερωτῆσαι τὸν θεὸν περὶ τοῦ γεννη-
 25 σομένου βρέφους. ὧν ἐπιμελῶς τὸ παρακληθὲν πρα-
 ξάντων ἐξέπεσε χρησμὸς ὅτι μεγάλων ἀτυχημάτων
 ὁ γεννηθεὶς αἴτιος ἔσται Καρχηδουλίσι καὶ πάσῃ
 Σικελίᾳ. ἃ δὴ πνυθόμενος καὶ φοβηθεὶς ἐξέδηκε 4
 τὸ παιδίον δημοσίᾳ, καὶ τοὺς τηρήσοντας ἵνα τε-
 30 λευτήσῃ παρακατέστησε. διελθουσῶν δέ τινων ἡμε-
 ρῶν, τὸ μὲν οὐκ ἀπέθνησκεν, οἱ τεταγμένοι δ'
 31 ἐπὶ τῆς φυλακῆς ὀλιγόωρον. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἢ 5

μήτηρ νυκτὸς παρελθοῦσα λάθρα τὸ παιδίον ἀνεί-
 λετο, καὶ πρὸς αὐτὴν μὲν οὐκ ἀπήνεγκε, φοβουμένη
 τὸν ἄνδρα, πρὸς δὲ τὸν ἀδελφὸν Ἡρακλείδην κατα-
 θεμένη προσηγόρευσεν Ἀγαθοκλέα, τὴν ὀμωνυμίαν
 6 εἰς τὸν ἑαυτῆς ἀνενέγκασα πατέρα. παρ' ᾧ τρεφό- 5
 μενος ὁ παῖς ἐξέβη τὴν τε ὄψιν εὐπρεπῆς καὶ τὸ
 σῶμα εὐρωστός πολὺ μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἡλικίαν.
 ἑπταετοῦς δ' ὄντος αὐτοῦ παρακληθεὶς ὁ Καρκί-
 νος ὑφ' Ἡρακλείδου πρὸς τινα θυσίαν, καὶ θα-
 σάμενος τὸν Ἀγαθοκλέα παίζοντα μετὰ τινων ἡλι- 10
 κιωτῶν, ἐθαύμαζε τό τε κάλλος καὶ τὴν θάμνην,
 τῆς τε γυναικὸς εἰπούσης ὅτι τηλικούτος ἂν ἦν ὁ
 ἐκτεθείς, εἶπερ ἑτράφη, μεταμέλεσθαί τε ἔφη τοῖς
 7 πραχθεῖσι καὶ συνεχῶς ἐδάκρουν. εἶθ' ἡ μὲν γνοῦσα
 τὴν ὀρμὴν τάνδρὸς συμφωνοῦσαν τοῖς πεπραγμέ- 15
 νοις, ἐξέθηκε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. ὁ δ' ἀσμένως
 προσδεξάμενος τοὺς λόγους τὸν μὲν υἱὸν ἀπέλαβε,
 τοὺς δὲ Καρχηδονίους φοβούμενος μετόκησεν εἰς
 Συρακούσας πανοίκιος· πένης δ' ὢν ἐδίδαξε τὸν
 Ἀγαθοκλέα τὴν κέραμευτικὴν τέχνην ἐτι παῖδα τὴν 20
 8 ἡλικίαν ὄντα. καθ' ὃν δὴ χρόνον Τιμολέων μὲν ὁ
 Κορίνθιος νικήσας τὴν ἐπὶ τῷ Κριμισῶ μάχην τοὺς
 Καρχηδονίους μετέδωκε τῆς ἐν Συρακούσαις πολι-
 τείας πᾶσι τοῖς βουλομένοις. ὁ δὲ Καρκίνος μετ'
 Ἀγαθοκλέους πολιτογραφηθεὶς, καὶ μετὰ ταῦτα ὀλί- 25
 9 γον βιώσας χρόνον, ἐτελεύτησεν. ἡ δὲ μήτηρ ἀνέ-
 θηκε λιθίνην εἰκόνα τοῦ παιδὸς ἐν τινι τεμένει,
 πρὸς ἣν μελιττῶν ἔσμος προσκαθίσας ἐκηροπλά-
 στησεν ἐπὶ τῶν ἰσχύων. τοῦ δὲ σημείου προσε-
 νεχθέντος τοῖς περὶ ταῦτ' ἀσχολουμένοις, ἀπεφή- 30
 ναντο πάντες κατὰ τὴν ἀκμὴν ἦξιεν αὐτὸν εἰς με-
 3 γάλην ἐπιφάνειαν· ὅπερ καὶ συνετελέσθη. Δάμιας

γάρ τις τῶν ἐνδόξων ἀριθμούμενος ἐν Συρακού-
 σαις ἐρωτικῶς διετέθη πρὸς τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ τὸ
 μὲν πρῶτον δαψιλῶς ἅπαντα χορηγῶν αἴτιος ἐγένε-
 5 το σύμμετρον αὐτὸν οὐσίαν συλλέξασθαι, μετὰ
 τῶν χιλιάρχων τις ἀπέθανε, τοῦτον εἰς τὸν ἐκείνου
 τόπον κατέστησεν. ὁ δὲ καὶ πρὸ τῆς στρατείας μὲν 2
 ἦν πολύσεμνος διὰ τὸ μέγεθος τῶν ὀπλων· ἐπετή-
 δευσε γὰρ ἐν ταῖς ἐξοπλισίαις φορεῖν πανοπλίαν
 10 τηλικαύτην τὸ μέγεθος ὥστε μηδένα τῶν ἄλλων
 δύνασθαι ῥαδίως χορήσασθαι τῷ βάρει τῶν ὀπλων·
 πολὺ δ' ἔτι μᾶλλον γενόμενος χιλίαρχος περιεποιή-
 σατο δόξαν, φιλοκίνδυνος μὲν ὢν καὶ παράβολος ἐν
 ταῖς μάχαις, ἰταμὸς δὲ καὶ πρόχειρος ἐν ταῖς δημη-
 15 γορίαις. τοῦ δὲ Δάμαντος νόσῳ τελευτήσαντος, καὶ
 τὴν οὐσίαν καταλιπόντος τῇ γυναικί, ταύτην ἔγρημε,
 καὶ τῶν πλουσιωτάτων εἰς ἡριθμεῖτο. μετὰ δὲ ταῦτα 3
 Κροτωνιάταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Βρεττίων οἱ Συ-
 ρακόσιοι δύναμιν ἀδρᾶν ἐπεμφαν, ἧς ἐστρατήγει
 20 μὲν μεθ' ἑτέρων Ἄντανδρος ὁ Ἀγαθοκλέους ἀδελ-
 320 φός, τῶν δ' ὄλων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν Ἡρακλείδης
 καὶ Σωσίστρατος, ἄνδρες ἐν ἐπιβουλαῖς καὶ φόνοις
 καὶ μεγάλοις ἀσεβήμασι γεγονότες τὸν πλείω τοῦ
 βίου· περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος ἢ πρὸ ταύτης περι-
 25 ἔχει βίβλος. συνεστρατεύετο δ' αὐτοῖς καὶ Ἀγαθο- 4
 κλῆς, ἐγνωσμένος ὑπὸ τοῦ δήμου καὶ τεταγμένος
 ἐπὶ χιλιαρχικῆς ἡγεμονίας, ὃς τὸ μὲν πρῶτον ἐν
 ταῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους μάχαις γενόμενος κρά-
 τιστος ὑπὸ τῶν περὶ Σωσίστρατον ἀφηρέθη τὴν
 30 τῶν ἀριστείων τιμὴν διὰ τὸν φθόνον. ἐφ' οἷς πε- 5
 ριαλγῆς γενόμενος αὐτοὺς ὡς διεγνωκότας ἐπιθέσθαι
 τυραννίδι κατηγόρησεν ἐν τῷ δήμῳ. οὐ προσεχόν-

των δὲ τῶν Συρακοσίων ταῖς διαβολαῖς, οἱ μὲν
 περὶ Σωσίστρατον ἐδυνάστευσαν τῆς πατρίδος μετὰ
 4 τὴν ἐκ Κρότωνος ἐπάνοδον. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀλ-
 λοτριῶς ἔχων τὰ πρὸς αὐτούς, τὸ μὲν πρῶτον κα-
 τέμενεν ἐν Ἰταλίᾳ μετὰ τῶν κοινοπραγούντων, καὶ 5
 καταλαμβάνεσθαι τὴν τῶν Κροτωνιατῶν πόλιν ἐπι-
 χειρήσας ἐξέπεσε, καὶ μετ' ὀλίγων εἰς Τάραντα διε-
 σάθη. ταχθεὶς δὲ παρὰ τοῖς Ταραντίνοις ἐν τῇ τῶν
 μισθοφόρων τάξει, καὶ πολλαῖς καὶ παραβόλοις ἐγγει-
 2 ρῶν πράξεσιν, εἰς ὑποψίαν ἦλθε καινοτομεῖν. διόπερ 10
 ἀπολυθεὶς καὶ ταύτης τῆς στρατείας συνήθροισε τοὺς
 κατὰ τὴν Ἰταλίαν φυγάδας, καὶ Ῥηγίνοις πολεμου-
 μένοις ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Ἡρακλείδην καὶ Σωσί-
 3 στρατον ἐβοήθησεν. ἔπειτα τῆς ἐν Συρακούσαις δυ-
 ναστείας καταλυθείσης καὶ τῶν περὶ τὸν Σωσίστρατον 15
 φυγόντων, κατήλθεν εἰς τὴν πατρίδα. συνεκπεσόν-
 των δὲ τοῖς δυνάσταις πολλῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν, ὡς
 ἂν τῆς ὀλιγαρχίας κενοινωνηκότων τῆς τῶν ἑξακοσίων
 τῶν ἐπιφανεστάτων, ἐνέσθη πόλεμος τοῖς φυγάσι
 πρὸς τοὺς ἀντεχομένους τῆς δημοκρατίας. συμμα- 20
 χούντων δὲ τῶν Καρχηδονίων τοῖς περὶ τὸν Σω-
 σίστρατον φυγάσιν, ἐγίνοντο κίνδυνοι συνεχεῖς καὶ
 παρατάξεις ἀδρῶν δυνάμεων, ἐν αἷς Ἀγαθοκλῆς,
 ποτὲ μὲν ἰδιώτης ὢν, ποτὲ δὲ ἐφ' ἡγεμονίας τεταγ-
 μένος, ὑπελήφθη δραστικὸς εἶναι καὶ φιλότεχνος 25
 ἐκ τοῦ πρὸς ἕκαστον τῶν καιρῶν ἐπινοεῖσθαι τι
 τῶν χρησίμων· ὧν ἐν ἔπραξε καὶ μάλα μνήμης
 4 ἄξιον. στρατοπεδεύοντων γὰρ ποτε τῶν Συρακο-
 σίων πλησίον τῆς Γέλας, αὐτὸς μὲν νυκτὸς πα-
 ρεισέπεσεν εἰς τὴν πόλιν μετὰ χιλίων στρατιωτῶν, 30
 οἱ δὲ περὶ τὸν Σωσίστρατον ἐπιφανέντες μετὰ με-
 γάλῃ καὶ τεταγμένης δυνάμεως, ἐτρέψαντο τοὺς

παρεισπεπτωκότας καὶ κατέβαλον εἰς τριακοσίους.
 τῶν δ' ἄλλων ἐπιβαλομένων φεύγειν διὰ τινος στε- 5
 νοῦ τόπου καὶ τὴν σωτηρίαν ἀπεγνωκότων, παρα-
 δόξως αὐτοὺς Ἀγαθοκλῆς ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύ- 6
 5 σατο. αὐτὸς μὲν γὰρ λαμπρότατα πάντων ἀγωνι- 6
 σάμενος ἑπτὰ τραύμασι περιέπεσε, καὶ διὰ τὸ πλῆθος
 τοῦ ὀνέντος αἵματος τὸ σῶμα παρελύετο· τῶν δὲ
 πολεμίων ἐπικειμένων παρήγγειλε τοῖς σαλπικταῖς
 ἐπ' ἀμφοτέρα τὰ μέρη τοῦ τείχους παρελθόντας ση- 7
 10 μαίνειν τὸ πολεμικόν. ὧν ταχέως τὸ ῥηθὲν πρα- 7
 ξάντων, οἱ προσβοηθήσαντες ἐκ τῆς Γέλας τὸ μὲν
 321 ἀληθῆς διὰ τὸ σκότος οὐκ ἠδύναντο συνιδεῖν, ὑπο-
 λαβόντες δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν τῶν Συρακοσίων
 κατ' ἀμφοτέρα τὰ μέρη παρεισπεπτωκῆναι τοῦ μὲν
 15 ἔτι διώκειν ἀπέστησαν, διελόμενοι δὲ τὰς τάξεις
 διχῆ ταχέως ἐβοήθουν, συντρέχοντες πρὸς τὸν ἦχον
 τῶν σαλπικτῶν. ἐν τοσοῦτῳ δὲ τυχόντες ἀνοχῆς
 οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα μετὰ πάσης ἀσφαλείας διε-
 σῶθησαν εἰς τὸν χάρακα. ἐνταῦθα μὲν οὖν τοῦ-
 20 του τὸν τρόπον καταστρατηγήσας τοὺς πολεμίους,
 οὐ μόνον ἑαυτὸν παραδόξως ἔσωσεν, ἀλλὰ καὶ τῶν
 συμμάχων ἑπτακοσίους ἄνδρας.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐν ταῖς Συρακούσαις αἰρεθέντος 5
 Ἀκεστορίδου τοῦ Κορινθίου στρατηγοῦ, δόξας ἐπι- 5
 25 θέσθαι τυραννίδι, διὰ τὴν σύνεσιν ἐξέφυγε τὸν κίν-
 δυνον. ὁ μὲν γὰρ Ἀκεστορίδης εὐλαβηθεὶς τὴν
 στάσιν, καὶ διὰ τοῦτο οὐ βουλόμενος αὐτὸν φανε-
 ρῶς ἀνελεῖν, ἐκέλευεν ἐκ τῆς πόλεως μεταστῆναι,
 καὶ τοὺς νυκτὸς κατὰ τὴν ὁδὸν ἀποκτενοῦντας ἔξα-
 30 πέστειλεν. Ἀγαθοκλῆς δὲ καταστοχασάμενος πίδα- 2
 νῶς τὴν ἐπίνοιαν τοῦ στρατηγοῦ, τῶν παιδῶν ἐξε-
 λέξατο τὸν ἑαυτῷ μάλιστα ἑοικότα καὶ κατὰ τὸ

μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὴν ὄψιν· τούτω δὲ
 δούς τὴν ἑαυτοῦ πανοπλίαν καὶ τὸν ἵππον, ἔτι δὲ
 τὴν ἐσθῆτα, παρεκρούσατο τοὺς ἐπὶ τὴν ἀναίρεσιν
 3 ἀποσταλέντας. αὐτὸς δὲ ῥάκη περιβαλόμενος ἀνο-
 δία τὴν ὁδοιπορίαν ἐποίησατο. ἐκεῖνοι δὲ ἀπὸ τῶν 5
 ὀπλων καὶ τῶν ἄλλων συσσήμων ὑπολαβόντες εἶναι
 τὸν Ἀγαθοκλέα, καὶ τὰκριβὲς διὰ τὸ σκότος οὐ
 συνιδόντες, τὸν μὲν φόνου ἐπετέλεσαν, τῆς δὲ προ-
 4 κειρισμένης πράξεως διήμαρτον. μετὰ δὲ ταῦτα
 τῶν Συρακοσίων καταδεξαμένων τοὺς μετὰ Σωσι- 10
 στρατοῦ φυγάδας, καὶ πρὸς Καρχηδονίους εἰρήνην
 συνθεμένων, Ἀγαθοκλῆς φυγὰς ἂν ἰδίαν δύναμιν
 ἐν τῇ μεσογείῳ συνεστήσατο. γενόμενος δὲ φοβε-
 ρὸς οὐ μόνον τοῖς πολίταις, ἀλλὰ καὶ τοῖς Καρχη-
 δουίοις, ἐπέισθη κατελθεῖν εἰς τὴν πατρίδα, καὶ 15
 παραχθεὶς εἰς τὸ τῆς Δήμητρος ἱερόν ὑπὸ τῶν πο-
 λιτῶν, ᾤμοσε μηδὲν ἐναντιώσεσθαι τῇ δημοκρατίᾳ.
 5 προσποιηθεὶς δὲ τῆς δημοκρατίας προῖστασθαι, καὶ
 δημαγωγῆσας ποικίλως τὰ πλήθη, στρατηγὸς κατε-
 στάθη καὶ φύλαξ τῆς εἰρήνης, μέχρι ἂν γνησίως 20
 6 ὁμονοήσωσιν οἱ συνεληλυθότες εἰς τὴν πόλιν. εἰς
 πολλὰ γὰρ μέρη συνέβαινε διαιρεῖσθαι τὰς ἐταιρείας
 τῶν συνιόντων καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐκάστοις εἶναι
 μεγάλας διαφοράς, μέγιστον δ' ἦν ἀντίταγμα τοῖς
 περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα τὸ τῶν ἑξακοσίων συνέδριον, 25
 κατὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἀφηγημένου τῆς πόλεως· οἱ
 προέχοντες γὰρ τῶν Συρακοσίων καὶ ταῖς δόξαις
 καὶ ταῖς οὐσίαις ἐν τούτοις ὑπῆρχον καταλελεγμέ-
 6 νοι. ὁ δ' οὖν Ἀγαθοκλῆς ἐπιθυμητῆς ἂν δυνα-
 στείας, πολλὰς ἀφορμὰς ἔσχευ εἰς τὸ συντελέσαι τὸ 30
 βουλευθέν. οὐ μόνον γὰρ στρατηγὸς ἂν κύριος τῆς
 δυνάμεως ἦν, ἀλλὰ καὶ προσαγγελθέντος ὅτι τινὲς

τῶν ἀποστατῶν ἐν τῇ μεσογείῳ πρὸς Ἐρβίτη συνά-
 γουσι δύναμιν, ἔξουσίαν ἔλαβεν ἀνυπόπτως κατα-
 γράφειν οὓς προαιροῖτο στρατιώτας. διὸ καὶ προσ- 2
 322 ποιηθεὶς στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἐρβιταν, κατέλεξεν εἰς
 5 τάξεις τοὺς τε ἐκ Μοργαντίνης καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 ἐν τῇ μεσογείῳ πόλεων τοὺς αὐτῷ πρότερον συμ-
 πορευθέντας πρὸς Καρχηδونیους. οὗτοι γὰρ πάν- 3
 τες πρὸς Ἀγαθοκλέα μὲν εὐνούστατα διέκειντο,
 πολλὰ προευηρογετημένοι κατὰ τὰς στρατείας, πρὸς δὲ
 10 τοὺς τῆς ἐν Συρακούσαις ὀλιγαρχίας κεκοινωνηκότας
 ἑξακοσίους ἀεὶ πολεμικῶς εἶχον, καὶ καθόλου τὸν
 δῆμον ἐμίσουν, ἀναγκαζόμενοι ποιεῖν τὸ προστα-
 τόμενον. τούτων δ' ὄντων μὲν τὸν ἀριθμὸν εἰς
 τρισχιλίους, ταῖς δ' ὀρμαῖς καὶ ταῖς προαιρέσεσιν
 15 εὐθιεωτάτων πρὸς τὴν κατάλυσιν τῆς δημοκρατίας,
 προσεπελέξατο καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς διὰ πενίαν
 καὶ φθόρον ἐναντιουμένους ταῖς τῶν ἰσχυρόντων ἐπι-
 φανείαις. ὡς δ' αὐτῷ πάντ' ἦν εὐτρεπῆ, τοῖς μὲν 4
 στρατιώταις παρήγγειλεν ἀπαντᾶν ἅμ' ἡμέρα εἰς
 20 τὸ Τιμολεόντειον, αὐτὸς δὲ μεταπεμπόμενος τοὺς
 περὶ Τίσαρχον καὶ Διοκλέα, τοὺς δοκοῦντας προε-
 στάναι τῆς τῶν ἑξακοσίων ἑταιρείας, ὡς περὶ τινων
 κοινῇ συμφερόντων διαλεξόμενος, ἐπειδὴ παρεγέ-
 νοντο παραλαβόντες τῶν φίλων εἰς τετταράκοντα,
 25 προσποιηθεὶς ἑαυτὸν ἐπιβουλεύεσθαι, συνελάμβρα-
 νεν ἅπαντας, καὶ κατηγορήσας μὲν αὐτῶν ἐν τοῖς
 στρατιώταις, φήσας ὑπὸ τῶν ἑξακοσίων ἀρπάζεσθαι
 διὰ τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίαν, καὶ καταδύρετο
 τὴν περὶ αὐτὸν τύχην. παροξυνομένου δὲ τοῦ πλή- 5
 30 θους, καὶ βοῶντος μηκέτι μέλλειν, ἀλλ' ἐκ χειρὸς
 ἐπιθεῖναι τοῖς ἀδικήσασιν τὴν δίκην, τοῖς μὲν σαλ-
 πικταῖς παρήγγειλε σημαίνειν τὸ πολεμικόν, τοῖς

δὲ στρατιώταις ἀναιρεῖν τοὺς αἰτίους καὶ διαρπά-
 ζειν τὰς κτήσεις τῶν ἑξακοσίων καὶ τῶν τούτοις
 6 κοινοπραγούντων. ὄρησαντῶν δὲ πάντων ἐπὶ τὴν
 ἄρπαγὴν, ἣ πόλις ἐπληρώθη ταραχῆς καὶ μεγάλων
 ἀτυχημάτων· οἱ μὲν γὰρ χαριέστατοι τῶν πολιτῶν, 5
 ἄγνοοῦντες τὸν καθ' αὐτῶν κεκυρωμένον ὄλεθρον,
 ἐξεπήδων ἐκ τῶν οἰκιῶν εἰς τὰς ὁδοὺς, μαθεῖν
 σπεύδοντες τὸν θόρυβον, οἱ δὲ στρατιῶται τὰ μὲν
 διὰ τὴν πλεονεξίαν, τὰ δὲ διὰ τὸν θυμὸν ἡγρω-
 μένοι τὰς ψυχὰς, ἀνήρουν τοὺς διὰ τὴν ἄγνοιαν 10
 γυμνὰ τὰ σώματα τῶν ἀμυνομένων ὀπλων παρεχο-
 7 μένους. διαληφθέντων δὲ τῶν στενωπῶν κατὰ μέ-
 ρος ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὲν κατὰ τὰς ὁδοὺς,
 οἱ δ' ἐν ταῖς οἰκίαις ἐφονεύοντο. πολλοὶ δὲ καὶ
 τῶν μηδ' ὀτιοῦν διαβεβλημένων ἀνηροῦντο, δεό- 15
 μενοι μαθεῖν τὴν αἰτίαν τῆς ἀπωλείας. καθωπλι-
 σμένον γὰρ πλῆθος ἐξουσίαν προσλαβὼν οὐ διέκρινε
 φίλον ἢ πολέμιον, ἀλλὰ παρ' οὗ πλέον ὠφελήσε-
 2 σθαι διειλήφει, τοῦτον ἐχθρὸν ἠγείτο. διὸ καὶ πα-
 ρῆν ὄραν πᾶσαν τὴν πόλιν πεπληρωμένην ὕβρεως 20
 καὶ φόνων καὶ παντοίων ἀνομημάτων. οἱ μὲν γὰρ
 διὰ τὰς προὔπαρχούσας ἐχθρας οὐδεμιᾶς ἐπηρείας
 ἀπείχοντο κατὰ τῶν μισουμένων, ἔχοντες ἐξουσίαν
 διατιθέναι πᾶν τὸ κεχαρισμένον τῷ θυμῷ· οἱ δὲ
 ταῖς τῶν εὐπόρων σφαγαῖς οἰόμενοι τὰς ἰδίας ἀπο- 25
 ρίας ἐπανορθώσεσθαι, πᾶν ἐμηχανῶντο πρὸς τὸν
 3 καθ' αὐτῶν ὄλεθρον. οἱ μὲν γὰρ τὰς αὐλείους θυ- 323
 ρας ἐξέκοπτον, οἱ δὲ διὰ κλιμάκων ἐπὶ τὰς ὀροφὰς
 προσανέβαινον, ἄλλοι δὲ διηγωνίζοντο πρὸς τοὺς
 ἀπὸ τῶν στεγῶν ἀμυνομένους. οὐ μὴν οὐδὲ τοῖς εἰς 30
 τὰ τεμένη καταφυγοῦσιν ἢ τῶν θεῶν ἰκετεία παρεί-
 χετο τὴν ἀσφάλειαν, ἀλλ' ἢ πρὸς θεοὺς ἀσέβεια

ἐνίκα τὴν πρὸς ἀνθρώπους. καὶ ταῦτ' ἐτόλμων ἐν 4
 εἰρήνῃ καὶ πατρίδι παρανομεῖν Ἕλληνας καθ' Ἑλ-
 λήνων, οἰκεῖοι κατὰ συγγενῶν, οὐ φύσιν, οὐ σπον-
 δάς, οὐ θεοὺς ἐντροπέμενοι, ἐφ' οἷς οὐχ ὅτι φί-
 5 λος, ἀλλὰ καὶ παντελῶς ἐχθρὸς, μέτριός γε τὴν
 ψυχὴν, οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν τὴν τῶν πασχόντων
 τύχην ἐλεήσειε. πᾶσαι μὲν γὰρ αἱ πύλαι τῆς πό- 8
 λεως ἐκλείσθησαν, πλείους δὲ τῶν τετρακισχιλίων
 ἀνηρέθησαν αὐθημερόν, τοῦτο μόνον ἐγκληθέντες
 10 ὅτι χαριέστεροι τῶν ἄλλων ἦσαν. τῶν δὲ φυγόν-
 των οἱ μὲν ἐπὶ τὰς πύλας ὀρμήσαντες συνελήφθη-
 σαν, οἱ δὲ κατὰ τῶν τειχῶν ῥίπτοντες ἑαυτοὺς εἰς
 τὰς ἀστυγείτονας πόλεις διεσώθησαν, τινὲς δὲ διὰ
 τὸν φόβον ἀπρονοήτως ἀλλόμενοι κατεκορημνίσθη-
 15 σαν. τὸ δὲ πλῆθος ἦν τῶν ἐκπεσόντων ἐκ τῆς πα- 2
 τρίδος ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλλίους, ὧν οἱ πλείστοι
 κατέφυγον πρὸς τοὺς Ἀκραγαντίνοους, κἀκεῖ τῆς κα-
 θηκούσης ἐπιμελείας ἤξιώθησαν. οἱ δὲ περὶ τὸν 3
 Ἀγαθοκλέα διημερεύσαντες ἐν τοῖς τῶν πολιτῶν
 20 φόνοις οὐδὲ τῆς εἰς γυναῖκας ὕβρεως καὶ παρανο-
 μίας ἀπέσχοντο, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἐκπεφευγόντων τὸν
 θάνατον ἱκανὴν ὑπελάμβανον λήψεσθαι τιμωρίαν
 τὴν εἰς τοὺς συγγενεῖς ἐπήρειαν· δεινότερα γὰρ θα-
 νάτου τοὺς [μὲν] ἄνδρας καὶ πατέρας εἰκὸς ἦν πεί-
 25 σεσθαι γυναικῶν ὕβρεις καὶ παρθένων αἰσχύναις
 ἀναλογιζομένους. ἀφ' ὧν ἡμῖν περιαιρετέον ἐστὶ 4
 τὴν ἐπίθετον καὶ συνήθη τοῖς συγγραφεῦσι τραγω-
 δίαν, μάλιστα μὲν διὰ τὸν τῶν παθόντων ἔλεον,
 ἔπειτα καὶ διὰ τὸ μηδένα τῶν ἀναγινωσκόντων ἐπι-
 30 ζητεῖν ἀκοῦσαι τὰ κατὰ μέρος, ἐν ἐτοίμῳ τῆς γνώ-
 σεως οὔσης. οἱ γὰρ μεθ' ἡμέραν ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ 5
 κατὰ τὴν ἀγορὰν σφάττειν τολμῶντες τοὺς μηδὲν

ἀδικοῦντας οὐ προσδέονται τοῦ δηλώσουτος τί νύ-
 κτωρ ἔπραττον καθ' αὐτοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ πῶς
 προσεφέροντο παρθένοις ὀρφαναῖς καὶ γυναιξὶν ἐρή-
 μοις μὲν οὐσῶν τῶν βοηθούτων, πεπτωκυῖαι δ'
 6 ὑπ' ἐξουσίαν αὐτοκράτορα τῶν ἐχθίστων. ὁ δ' Ἀγα- 5
 θεοκλῆς, δυοῖν ἡμερῶν διελθουσῶν, ἐπειδὴ ποτ'
 ἐπληρώθη τοῦ κατὰ τῶν πολιτῶν φόνου, τοὺς ζω-
 γρηθέντας ἀθροίσας Δεινοκράτην μὲν ἀφῆκε διὰ τὴν
 προγεγενημένην φιλίαν, τῶν ἄλλων δὲ τοὺς μὲν
 ἀλλοτριώτατα διακειμένους ἀνεῖλε, τοὺς δὲ λοιποὺς 10
 ἐφυγάδευσε.

9 Μετὰ δὲ ταῦτα συναγαγὼν ἐκκλησίαν κατηγο-
 ρησε μὲν τῶν ἑξακοσίων καὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν προ-
 γεγενημένης ὀλιγαρχίας, καθαρὰν δὲ φήσας τὴν
 πόλιν πεποιηκῆναι τῶν δυναστεύειν ἐπιχειρούντων, 15
 ἀπεφαίνετο τῷ δήμῳ τὴν αὐτονομίαν εἰλικρινῆ πα-
 ραδιδόναι, καὶ βούλεσθαι ποτε τῶν πόνων ἀπολυ-
 2 θεῖς ἰδιωτεύειν ἴσος ἂν πᾶσι. καὶ ταῦτα λέγων τὸ
 μὲν χλαμῦδιον ἑαυτοῦ περιέσπασε, τὸ δ' ἱμάτιον 324
 μεταλαβὼν ἀπῆει, τῶν πολλῶν ἑαυτὸν ἀποδείξας 20
 ἓνα. ταῦτα δ' ἔπραττε τὸν δημοτικὸν ὑποκρινόμε-
 νος καὶ σαφῶς εἰδὼς τοὺς πλείους τῶν ἐκκλησια-
 ζούτων μετεσχηκότας τῶν ἀσεβημάτων, καὶ διὰ τοῦτο
 μηδέποτε ἂν βουληθέντας ἄλλῳ τὴν στρατηγίαν
 3 ἐγχειρίσαι. εὐθύς γοῦν οἱ διαπεφορηκότες τὰ τῶν 25
 ἡτυχηκότων ἐβόων μὴ καταλιπεῖν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ
 προσδέξασθαι τὴν τῶν ὅλων ἐπιμέλειαν. ὁ δὲ τὸ
 μὲν πρῶτον ἡσυχίαν εἶχεν, εἶτα τοῦ πλήθους βιαί-
 ότερον ἐγκειμένου, προσδέξασθαι μὲν ἔφησε τὴν
 4 στρατηγίαν, μὴ μέντοι γε μετ' ἄλλων ἄρξειν. οὐ 30
 γὰρ ὑπομενεῖν, ὡς ἂν ἕτεροι παρανομήσωσι, τού-
 τω αὐτὸν συνάρχοντα λόγου ἀποδιδόναι κατὰ τοὺς

νόμους. συγχωρήσαντος δὲ τοῦ πλήθους μοναρχεῖν, οὗτος μὲν ἐχειροτονήθη στρατηγὸς αὐτοκράτωρ, καὶ τὸ λοιπὸν φανερώς ἐδυναστευε καὶ τῆς πόλεως ἐπιμέλειαν ἐποιεῖτο, τῶν δ' ἀκεραίων Συ-
 5 ρακοσίων οἱ μὲν διὰ τὸν φόβον ἠναγκάζοντο καρτερεῖν, οἱ δ' ὑπὸ τοῦ πλήθους κατισχυόμενοι τὴν ἔχθραν εἰς κενὸν οὐκ ἐτόλμων ἐνδείκνυσθαι. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἀπόρων καὶ κατὰχρεων ἄσμενοι τὴν μεταβολὴν προσεδέξαντο· ἐπήγγελλο γὰρ Ἀγαθο-
 10 κλῆς κατὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς ποιήσεσθαι καὶ τοῖς πένησι χώραν δωρήσεσθαι. ἀπὸ 6 δὲ τούτων γενόμενος τοῦ μὲν ἐτι φονεύειν ἢ κολλάζειν τινὰς ἀπέστη, μεταβαλόμενος δ' εἰς τούναντίον εὐγνωμόνως τοῖς πλήθεσι προσεφέρετο, καὶ
 15 πολλοὺς μὲν εὐεργετῶν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐπαγγελίαις μετεωρίζων, πάντα δὲ λόγοις φιλανθρώποις δημαγωγῶν, οὐ μετρίας ἀποδοχῆς ἐτύγγχανεν. ἔχων 7 δὲ τηλικαύτην δυναστείαν οὔτε διάδημα ἀνέλαβεν οὔτε δορυφόρους εἶχεν οὔτε δυσεντευξίαν ἐξήλω-
 20 σεν, ἅπερ εἰώθασι ποιεῖν σχεδὸν ἅπαντες οἱ τύραννοι. ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῶν προσόδων καὶ τῆς τῶν ὄπλων καὶ βελῶν παρασκευῆς, ἐτι δὲ πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις μακροαῖς ναυσὶν ἐτέρας ἐναυπηγήσατο. προσελάβετο δὲ καὶ τῶν ἐν τῇ μεσογειῷ χωρίων καὶ
 25 πόλεων τὰς πλείστας. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι μὲν ἑνατον ἔτος 10 ἦδη διεπολέμουν πρὸς Σαμνίτας, καὶ κατὰ μὲν τοὺς ἔμπροσθεν χρόνους μεγάλαις δυνάμεσιν ἦσαν διηγωνισμένοι, τότε δὲ εἰς τὴν πολεμίαν εἰσβολὰς ποιούμενοι μέγα μὲν οὐδὲν οὐδὲ μνήμης ἄξιον διε-
 30 πράξαντο, διετέλουν δὲ τοῖς τε φρουρίοις προσ-

βολὰς ποιούμενοι καὶ τὴν χώραν λεηλατοῦντες. ἐπόρθησαν δὲ καὶ τῆς Ἀπουλίας τὴν Δαυνίαν πᾶσαν, καὶ προσαγαγόμενοι Κανυσίους ὁμήρους παρ' αὐτῶν ἔλαβον. προσέθηκαν δὲ καὶ δύο φυλάς ταῖς προῦπαρχούσαις, τὴν τε Φαλερίναν καὶ τὴν Ὠφεν-
 3 τῖναν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Κροτωνιάται πρὸς μὲν Βρεττίους διελύσαντο, πρὸς δὲ τοὺς ἐκ-
 πεπτωκότας τῶν πολιτῶν ὑπὸ τῆς δημοκρατίας διὰ 325
 τὴν πρὸς Ἡρακλείδην καὶ Σωσίστρατον κοινωσίαν, περὶ ἧς ἐν τῇ πρὸ ταύτης βίβλῳ τὰ κατὰ μέρος 10
 διήλθομεν, δεύτερον ἔτος ἤδη πολεμοῦντες, Πά-
 ρωνα καὶ Μενέδημον, ἄνδρας ἐπιφανεῖς στρατηγούς
 4 ἐχειροτόνησαν. οἱ δὲ φυγάδες ἐκ Θουρίων ὀρμή-
 σαντες καὶ προσλαβόντες μισθοφόρους τριακοσίους, ἐπεχείρησαν μὲν νυκτὸς παρεισπίπτειν εἰς τὴν πα- 15
 τριίδα, ἀποκρουσθέντες δ' ὑπὸ τῶν Κροτωνιατῶν, κατεστρατοπέδευσαν ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Βρετ-
 τίων χώρας, μετ' ὀλίγον δὲ τῆς πολιτικῆς δυνάμεως ἐπελθούσης πολλαπλασίου πάντες μαχόμενοι κα-
 τεσφάγησαν. ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ περὶ Σικελίαν καὶ 20
 τὴν Ἰταλίαν διεληλύθαμεν, διαβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Εὐρώπης.

- 11 Κατὰ γὰρ τὴν Μακεδονίαν Εὐρυδίκη τῆς βασι-
 λείας προεστηκυῖα καὶ πυνθανομένη τὴν Ὀλυμπιάδα
 παρασκευάζεσθαι πρὸς τὴν κάθοδον, πρὸς μὲν Κάσ- 25
 σανδρον εἰς Πελοπόννησον ἀπέστειλε βιβλιαφόρον, ἀξιούσα βοηθεῖν τὴν ταχίστην, τῶν δὲ Μακεδόνων
 τοὺς πρακτικωτάτους ἀνακαλουμένη δωρεαῖς καὶ με-
 γάλαις ἐπαγγελίαις ἰδίους ταῖς εὐνοίαις κατεσκεύ-
 2 αζε. Πολυσπέρχων δὲ δύναμιν ἤθροισε προσλαβό- 30
 μενος Αἰακίδην τὸν Ἡπειρώτην, καὶ κατήγευ Ὀλυμ-
 πιάδα μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου παιδὸς ἐπὶ τὴν βασιλείαν.

ἀκούων οὖν Εὐρυδίκην ἐν Εὐίοις τῆς Μακεδουίας
 οὔσαν μετὰ τῆς δυνάμεως, ὤρμησεν ἐπ' αὐτήν,
 σπεύδων μιᾷ μάχῃ κρῖναι τὰ πράγματα. ἀντιτα-
 χθέντων δ' ἀλλήλοις τῶν στρατοπέδων, οἱ Μακε-
 5 δόνες ἐντραπέυτες τὸ τῆς Ὀλυμπιάδος ἀξίωμα καὶ
 τῶν εὐεργεσιῶν ἀναμιμνησκόμενοι τῶν Ἀλεξάνδρου
 μετεβάλλοντο. Φίλιππος μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς εὐθύς 3
 ἦλθε μετὰ τῆς θεραπείας, ἢ δ' Εὐρυδίκη μετὰ Πο-
 λυκλέους, ἐνὸς τῶν συμβούλων, εἰς Ἀμφίπολιν ἀπο-
 10 χωροῦσα συνελήφθη. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον Ὀλυμ- 4
 πιάς τῶν βασιλικῶν σωμάτων κυριεύσασα, καὶ χωρὶς
 κινδύνων τὴν βασιλείαν παραλαβοῦσα, τὴν εὐτυ-
 χίαν οὐκ ἠνεγκεν ἀνθρωπίνως, ἀλλὰ τὴν τ' Εὐρυ-
 δίκην καὶ τὸν ἄνδρα Φίλιππον τὸ μὲν πρῶτον εἰς
 15 φυλακὴν καταθεμένη κακουχεῖν ἐπεχείρησε· περιτοι-
 κοδομήσασα γὰρ αὐτῶν ἐν βραχεὶ τόπῳ τὰ σώματα
 διὰ μιᾶς στενῆς ὑποδοχῆς ἐχορήγει τὰ ἀναγκαῖα·
 ἐπὶ πολλὰς δ' ἡμέρας παρανομήσασα τοὺς ἠτυχη- 5
 κότας, ἐπειδὴ παρὰ τοῖς Μακεδόσιν ἠδόξει διὰ τὸν
 20 πρὸς τοὺς πάσχοντας ἔλεον, τὸν μὲν Φίλιππον προσ-
 ἔταξε Θραξί τισιν ἐκκεντῆσαι, βασιλέα γεγεννημένον
 ἕξ ἔτη καὶ μῆνας τέτταρας, τὴν δ' Εὐρυδίκην παρ-
 ρησιαζομένην καὶ βοῶσαν αὐτῇ μᾶλλον προσήκειν
 ἤπερ Ὀλυμπιάδι τὴν βασιλείαν ἔκρινε μείζονος
 25 ἀξιῶσαι τιμωρίας. εἰσέπεμψεν οὖν αὐτῇ ξίφος καὶ 6
 βρόχον καὶ κώνειον, καὶ συνέταξε τούτων ὡς βού-
 λοιτο καταχρήσασθαι πρὸς τὸν θάνατον, οὔτε τὸ
 326 προγεγεννημένον ἀξίωμα τῆς παρανομουμένης ἐν-
 τραπεῖσα τὸ παράπαν οὔτε τῆς κοινῆς τύχης εἰς
 30 οἶκτον ἔλθοῦσα. τοιγαροῦν τῆς ὁμοίας μεταβολῆς 7
 τυχοῦσα τῆς ὠμότητος ἀξίαν ἔσχε τὴν τοῦ βίου κα-
 ταστροφῆν. Εὐρυδίκη μὲν γὰρ κατευξαμένη πα-

ρόντος τοῦ κομίσαντος τῶν ὁμοίων δωρεῶν Ὀλυμ-
 πιάδα τυχεῖν, τὸν μὲν ἄνδρα περιέστειλεν, ἐπιμε-
 ληθεῖσα τῶν τραυμάτων ὡς ποδ' ὁ καιρὸς συνεχώρει,
 ἑαυτὴν δ' ἀνακρεμάσασα τῇ ζώνῃ κατέστρεψε τὸν
 βίον, οὔτε δακρύσασα τὴν ἑαυτῆς τύχην οὔτε τῷ 5
 8 μεγέθει τῶν συμπτωμάτων ταπεινωθεῖσα. Ὀλυμ-
 πιάς δέ, τούτων διαφθαρέντων, ἀνείλε μὲν τὸν
 Νικάνορα τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κασάνδρου, κατέστρεψε
 δὲ τὸν Ἰόλλου τάφον, μετερχομένη, καθάπερ ἔφησε,
 τὸν Ἀλεξάνδρου θάνατον, ἐπέλεξε δὲ καὶ τῶν Κασ- 10
 σάνδρου φίλων τοὺς ἐπιφανεστάτους ἑκατὸν Μα-
 9 κεδόνας, οὓς ἅπαντας ἀπέσφαξεν. ἐν τοιοῦτοις δὲ
 παρανομήμασι πληροῦσα τὸν ἑαυτῆς θυμὸν ταχὺ
 πολλοὺς τῶν Μακεδόνων ἐποίησε μισῆσαι τὴν ὠμό-
 τητα· πάντες γὰρ ἀνεμιμνήσκοντο τῶν Ἀντιπάτρου 15
 λόγων, ὃς καθάπερ χρησμῶδων ἐπὶ τῆς τελευτῆς
 παρεκελεύσατο μηδέποτε συγχωρῆσαι γυναικὶ τῆς
 βασιλείας προστατεῖν. τὰ μὲν οὖν κατὰ Μακεδο-
 νίαν τοῦτον τὸν τρόπον διοικηθέντα πρόδηλον εἶχε
 τὴν ἐσομένην μεταβολήν. 20

12 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Εὐμένης μὲν ἔχων τοὺς ἀρ-
 γυράσπιδας Μακεδόνας καὶ τὸν ἀφηγούμενον αὐ-
 τῶν Ἀντιγένην παρεχείμασε μὲν τῆς Βαβυλωνίας
 ἐν ταῖς ὀνομαζομέναις Καρῶν κώμας, πρὸς δὲ Σέ-
 λευκὸν καὶ Πύθωνα πρέσβεις ἀπέστειλεν, ἀξιῶν 25
 βοηθεῖν τοῖς βασιλεῦσι καὶ μετ' αὐτοῦ συναγωνί-
 2 σασθαι πρὸς Ἀντίγονον. τούτων δ' ὁ μὲν Πύθων
 τῆς Μηδίας, ὁ δ' ἕτερος τῆς Βαβυλωνίας σατραπῆς
 ἀπεδέδεικτο καθ' ὃν καιρὸν ἡ δευτέρα διαίρεσις
 ἐγενήθη τῶν σατραπειῶν ἐν Τριπαραδείσῳ. οἱ δὲ 30
 περὶ Σέλευκον τοῖς μὲν βασιλεῦσιν ἔφασαν βούλε-
 σθαι παρέχεσθαι χρείας, Εὐμένει μέντοι γε μηδέ-

ποθ' ὑπομενεῖν ποιούντας τὸ προσταττόμενον, οὐ
 Μακεδόνες συνελθόντες κατέγνωσαν θάνατον. πολλὰ
 δὲ πρὸς ταύτην τὴν προαίρεσιν διαλεχθέντες συνεξ-
 έπεμψαν παρ' αὐτῶν πρεσβευτὴν πρὸς Ἀντιγένην
 5 καὶ τοὺς ἄργυράσπιδας, ἀξιούντες ἀφιστάναι τῆς
 ἡγεμονίας Εὐαένης. τῶν δὲ Μακεδόνων οὐ προσε- 3
 χόντων τοῖς λόγοις, Εὐμένης ἐπαινέσας αὐτῶν τὴν
 προθυμίαν ἀνέξεν μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ παρα-
 γενηθεὶς ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν κατεστρατοπέ-
 10 δευσε, τῆς Βαβυλῶνος ἀπέχων σταδίους τριακοσίους.
 καὶ πρόθεσιν μὲν εἶχεν εἰς Σοῦσα ποιεῖσθαι τὴν
 πορείαν, διανοούμενος τὰς ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν
 δυνάμεις μεταπέμπεσθαι καὶ τοῖς βασιλικοῖς θη-
 σαυροῖς χρήσασθαι πρὸς τὰς κατεπειγούσας χρεῖας.
 15 ἤναγκάζετο δὲ τὸν ποταμὸν διαβαίνειν διὰ τὸ τὴν 4
 μὲν κατόπιν χώραν προνενομεῦσθαι, τὴν δὲ πέραν
 ἀκέραιον εἶναι καὶ δαψιλεῖς δύνασθαι παρέχεσθαι
 327 τροφὰς τῷ στρατοπέδῳ. συναγαγόντος οὖν αὐτοῦ 5
 πλοῖα πανταχόθεν πρὸς τὴν διάβασιν, οἱ περὶ Σέ-
 20 λευκον καὶ Πύθωνα κατέπλευσαν δυσὶ μὲν τριή-
 ρεσι, κοντωτοῖς δὲ πλείοσιν· ἔτι γὰρ τὰ σκάφη
 ταῦτα περιῆν ἐκ τῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου ναυπηγηθέν-
 των περὶ Βαβυλῶνα. ταῦτα δὲ προσαγαγόντες πρὸς 13
 τὴν ἑκβασιν πάλιν ἐπεχείρουν τοὺς Μακεδόνας
 25 πείθειν ἀποστησαί τὸν Εὐμένη τῆς στρατηγίας, καὶ
 μὴ προάγειν καθ' αὐτῶν ἄνδρα ξένον καὶ πλείστους
 Μακεδόνας ἀνηρηκότα. οὐδεὶς δὲ τρόπῳ τῶν περὶ 2
 τὸν Ἀντιγένην πειθομένων, οἱ περὶ Σέλευκον προσ-
 πλεύσαντες πρὸς τινα διώρυχα παλαιὰν ἀνέρορξαν
 30 τὴν ἀρχὴν αὐτῆς, ὑπὸ τοῦ χρόνου συγκεχωσμένην.
 περικλυσθείσης δὲ τῆς τῶν Μακεδόνων στρατοπε-
 δείας, καὶ πάντῃ τοῦ συνεχοῦς τόπου λιμνάσαντος,

ἐκινδύνευσεν ἅπαν ἀπολέσθαι τὸ στρατόπεδον ὑπὸ
 3 τῆς πλήμης. ἐκείνην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν ἔμειναν
 ἐφ' ἡσυχίας, ἀπορούμενοι πῶς χρηστέον τοῖς πράγ-
 μασι· τῇ δ' ὕστεραία παραστησάμενοι τὰ κοντωτὰ
 πλοῖα περὶ τριακόσια τὸν ἀριθμὸν ὄντα, διεβίβασαν 5
 τὸ κράτιστον τῆς δυνάμεως οὐδενὸς παρενοχλοῦν-
 τος κατὰ τὴν ἔκβασιν· οἱ γὰρ περὶ Σέλευκον ἰπ-
 πεῖς μόνον εἶχον, καὶ τούτους πολὺ τοῖς ἀριθμοῖς
 4 λειπομένους τῶν ἐναντίων. νυκτὸς δὲ ἤδη κατα-
 λαμβανούσης Εὐμένης μὲν ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς ἀπο- 10
 σκευῆς πάλιν εἰς τοῦπίσω διεβίβασε τοὺς Μακε-
 δόνας, εἰσηγησαμένου δέ τινος τῶν ἐγχωρίων ἐπε-
 βάλετό τινα τόπον ἀνακαθαίρειν, δι' οὐ ῥάδιον ἦν
 ἀποστρέψαι τὴν διώρυγα καὶ βάσιμον κατασκευάσαι
 5 τὴν πλησίον χώραν. ἃ δὲ συνιδόντες οἱ περὶ Σέ- 15
 λευκον, καὶ βουλόμενοι τὴν ταχίστην αὐτοὺς ἐκ τῆς
 ἰδίας σατραπείας ἀπαλλάξαι, πρέσβεις ἀπέστειλαν
 ὑπὲρ ἀνοχῶν, συγχωρήσαντες τὴν διάβασιν. εὐθὺς
 δὲ καὶ βιβλιαφόρους ἀπέστειλαν πρὸς Ἀντίγονον εἰς
 Μεσοποταμίαν, ἀξιοῦντες ἡκεῖν τὴν ταχίστην μετὰ 20
 τῆς δυνάμεως, πρὶν ἢ καταβῆναι τοὺς σατράπας
 6 μετὰ τῶν δυνάμεων. Εὐμένης δὲ διαβὰς τὸν Τί-
 γριν, καὶ παραγενόμενος εἰς τὴν Σουσιανήν, εἰς
 τρία μέρη διεῖλε τὴν δύναμιν διὰ τὴν τοῦ σίτου
 σπάνιν· ἐπιπορευόμενος δὲ τὴν χώραν κατὰ μέρος 25
 σίτου μὲν παντελῶς ἐσπάνιζεν, ὄρουσαν δὲ καὶ σή-
 σαμον καὶ φοίνικα διέδωκε τοῖς στρατιώταις, δα-
 ψιλῶς ἐχούσης τῆς χώρας τοὺς τοιοῦτους καρπούς.
 7 πρὸς δὲ τοὺς ἐν ταῖς ἄνω σατραπείαις ἡγεμόνας ἦν
 μὲν καὶ πρότερον ἀπεσταλκῶς τὰς παρὰ τῶν βασι- 30
 λέων ἐπιστολάς, ἐν αἷς ἦν γεγραμμένον πάντα πει-
 θαρχεῖν Εὐμένει, καὶ τότε δὲ βιβλιαφόρους ἀπέ-

στειλεν, ἀξιῶν ἀπαντᾶν εἰς τὴν Σουσιανὴν ἀπαν-
 τας μετὰ τῶν ἰδίων δυνάμεων, καθ' ὃν δὴ χρόνον
 συνέβη κάκεινους ἠθροικῆναι τὰ στρατόπεδα καὶ
 συνδεδραμηκῆναι πρὸς ἀλλήλους δι' ἑτέρας αἰτίας,
 5 ὑπὲρ ὧν ἀναγκαῖον προειπεῖν.

Πύθων σατράπης μὲν ἀπεδέδεικτο Μηδίας, στρα- 14
 τηγὸς δὲ τῶν ἄνω σατραπειῶν ἀπασῶν γενόμενος,
 328 Φίλιππον μὲν τὸν προὔπαρχοντα Παρθυαίας στρα-
 τηγὸν ἀπέκτεινε, τὸν ἑαυτοῦ δ' ἀδελφὸν Εὐδαμον
 10 ἀντὶ τούτου κατέστησεν. οὗ γενομένου συνέδρα- 2
 μον οἱ λοιποὶ σατράπαι πάντες, φοβηθέντες μὴ τὸ
 παραπλήσιον πάθωσιν, ὄντος τοῦ Πύθωνος κινη-
 τικοῦ καὶ μεγάλα ταῖς ἐπιβολαῖς περιβαλλομένου.
 περιγενομένοι δ' αὐτοῦ μάχη καὶ πολλοὺς τῶν συν-
 15 αγωνισαμένων ἀνελύντες, ἐξήλασαν ἐκ τῆς Παρ-
 θυαίας. κάκεινος τὸ μὲν πρῶτον ἀνεχώρησεν εἰς 3
 Μηδίαν, μετ' ὀλίγου δ' εἰς τὴν Βαβυλῶνα παρα-
 γενόμενος παρεκάλει τὸν Σέλευκον βοηθεῖν αὐτῷ
 καὶ κοινωεῖν τῶν αὐτῶν ἐλπίδων. διὰ δὲ ταύτας 4
 20 τὰς αἰτίας τῶν ἄνω σατραπῶν συνηθροικῶτων εἰς
 ταῦτ' ὅτι τὰ στρατόπεδα, παρήσαν οἱ παρ' Εὐμένους
 βιβλιαφόροι πρὸς ἐτοίμας τὰς δυνάμεις. ἦν δὲ τῶν
 ἡγεμόνων ἐπιφανέστατος μὲν καὶ κοινῶ δόγματι
 πάντων τὴν στρατηγίαν παραλαβὼν Πενθέστης, γε-
 25 γεννημένος Ἀλεξάνδρου σωματοφύλαξ καὶ προηγμέ-
 νος ὑπὸ τοῦ βασιλέως δι' ἀνδρείαν. σατραπείαν 5
 δ' εἶχεν ἔτη πλείονα τῆς Περσίδος, καὶ μεγίστης
 ἀποδοχῆς ἐτύγχανε παρὰ τοῖς ἐγγχωρίοις. δι' ἃς αἰ-
 τίας φασὶ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον αὐτῷ μόνῳ Μακεδό-
 30 νων συγχωρῆσαι Περσικὴν φορεῖν στολήν, χαρίζε-
 σθαι βουλόμενον τοῖς Πέρσαις καὶ διὰ τούτου νο-
 μίζοντα κατὰ πάνθ' ἔξειν τὸ ἔθνος ὑπήκοον. εἶχε

δὲ τότε Πέρσας τοξότας μὲν καὶ σφενδονήτας μυ-
 ρίους, τοὺς δ' εἰς τὴν Μακεδονικὴν τάξιν καθω-
 πλισμένους παντοδαποὺς τρισχιλίους, ἵππεις δ' Ἑλ-
 ληνας μὲν καὶ Θραῶνας ἑξακοσίους, Πέρσας δὲ πλεί-
 6 οὺς τῶν τετρακοσίων. Τληπόλεμος δ' ὁ Μακεδῶν, 5
 Καρμανίας σατράπης ἀποδεδειγμένος, εἶχε πεζοὺς
 μὲν χιλίους πεντακοσίους, ἵππεις δ' ἑπτακοσίους.
 καὶ Σιβύρτιος μὲν τῆς Ἀραχωσίας ἡγούμενος πα-
 ρείχετο πεζοὺς μὲν χιλίους, ἵππεις δὲ δέκα πρὸς
 τοῖς ἑκατὸν ἕξ, Ἀνδρόβαξος δ' ἐκ Παροπαμισαδῶν, 10
 τοῦ Ὄξυάρτου κυριεύοντος τῆς σατραπείας, ἀπέ-
 σταλτο μετὰ πεζῶν μὲν χιλίων καὶ διακοσίων, ἵπ-
 7 πέων δὲ τετρακοσίων. Στάσανδρος δ' ὁ τῆς Ἀρείας
 καὶ Δραγγηνῆς σατράπης, προσειληφῶς καὶ τοὺς ἐκ
 τῆς Βακτριανῆς, εἶχε πεζοὺς μὲν χιλίους πεντακο- 15
 8 σίους, ἵππεις δὲ χιλίους. ἐκ δὲ τῆς Ἰνδικῆς Εὐ-
 δαμος παρεγένετο μεθ' ἵππέων μὲν πεντακοσίων,
 πεζῶν δὲ τρισχιλίων, ἑλεφάντων δὲ ἑκατὸν εἴκοσι.
 τὰ δὲ θηρία ταῦτα παρέλαβε μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου
 τελευτὴν δολοφονήσας Πῶρον τὸν βασιλέα. οἱ δὲ 20
 πάντες μετὰ τῶν σατραπῶν ἠθροίσθησαν πεζοὶ μὲν
 πλείους τῶν μυρίων ὀκτακισχιλίων ἑπτακοσίων, ἵπ-
 πεις δὲ τετρακισχίλιοι ἑξακόσιοι.

15 Ἐπεὶ δὲ παρεγενήθησαν εἰς τὴν Σουσιανὴν πρὸς
 τοὺς περὶ τὸν Εὐμένη, συνήγαγον ἐκκλησίαν κοι- 25
 νήν, ἐν ἧ πολλὴν συνέβη γενέσθαι φιλοτιμίαν ὑπὲρ
 τῆς ἡγεμονίας. Πενθέστης μὲν γὰρ διὰ τε τὸ πλῆ-
 θος τῶν συναγωνιζομένων καὶ διὰ τὴν παρ' Ἀλε-
 ξάνδρου προαγωγὴν ἑαυτὸν ᾤετο δεῖν ἔχειν τὴν
 2 τῶν πάντων ἡγεμονίαν, Ἀντιγένης δὲ τῶν ἀργυ- 30
 ρασπίδων Μακεδόνων στρατηγῶν ἔφη δεῖν δοθῆναι
 τὴν ἐξουσίαν τῆς αἰρέσεως τοῖς μετ' αὐτοῦ Μακε-

δόσι, συγκαταπεπολεμηκόσιν Ἀλεξάνδρῳ τὴν Ἀσίαν
 καὶ γεγυνοῦσι διὰ τὰς ἀρετὰς ἀνικῆτοῖς. Εὐμένης 3
 δὲ φοβούμενος μὴ διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους στάσιν
 εὐχέλρωτοι κατασταθῶσιν Ἀντιγόνῳ, συνεβούλευεν
 5 ἓνα μὲν μὴ καθιστᾶν ἡγεμόνα, πάντας δὲ τοὺς
 προκεκριμένους ὑπὸ τοῦ πλήθους σατραπίας καὶ
 στρατηγούσ εἰς τὴν βασιλικὴν αὐλὴν συνιόντας καθ'
 ἡμέραν βουλευέσθαι κοινῇ περὶ τῶν συμφερόντων.
 ἔστατο γὰρ Ἀλεξάνδρῳ τετελευτηκότι σκηνή, καὶ 4
 10 κατὰ ταύτην θρόνος, πρὸς ᾧ θύοντες εἰώθεσαν
 συνεδρεῦειν περὶ τῶν κατεπειγόντων. πάντων δὲ
 διασημαινομένων τὸ ῥηθὲν ὡς συμφέρον εἰρημένον,
 συνῆγε καθ' ἡμέραν συνέδριον οἷόν τινος δημοκρα-
 τουμένης πόλεως. μετὰ δὲ ταῦτα παρελθόντων αὐ- 5
 15 τῶν εἰς Σοῦσα, παρὰ τῶν θησαυροφυλακούντων
 Εὐμένης ἔλαβε χρημάτων πλήθος ὅσον ἦν ἱκανὸν
 εἰς τὰς χρείας· μόνῳ γὰρ τούτῳ διὰ τῶν ἐπιστολῶν
 οἱ βασιλεῖς συνετετάχεσαν δίδοναι καθ' ὅτι ἂν αὐτὸς
 προαιρῆται. μισθοδοτήσας δὲ τοὺς Μακεδόνας εἰς
 20 ἕξ μῆνας, Εὐδάμῳ τῷ τοὺς ἐλέφαντας καταγαρόντι
 ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἔδωκε διακόσια τάλαντα, τῷ μὲν
 λόγῳ πρὸς τὰς τῶν θηρίων δαπάνας, τῷ δ' ἔργῳ
 διὰ τῆς δωρεᾶς ταύτης θεραπεύων τὸν ἄνδρα· ᾧ
 γὰρ τῶν στασιαζόντων οὗτος πρόσθοιτο, μεγίστην
 25 ἐποιεῖτο ῥοπήν, καταπληκτικῆς οὕσης τῆς τῶν θη-
 ρίων χρείας. τῶν δ' ἄλλων σατραπῶν ἕκαστος
 ἔτρεφε τοὺς ἐκ τῆς ὑφ' ἑαυτὸν χώρας συνηκολου-
 θηκότας.

Εὐμένης μὲν οὖν ἐν τῇ Σουσιανῇ διατρίβων 6
 30 ἀνελάμβανε τὴν δύναμιν, Ἀντίγονος δὲ παραχει-
 μάσας ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ τὸ μὲν πρῶτον διενεοῖθη
 τοὺς περὶ τὸν Εὐμένην διώκειν ἐκ ποδός, πρὶν αὐξή-

θῆναι, ὡς δ' ἤκουσε τοὺς σατραπᾶς καὶ τὰς μετ' αὐτῶν δυνάμεις συνεληλυθῆναι τοῖς Μακεδόσιν, ἐπέσχε τὴν σπουδὴν, καὶ τὴν τε δύναμιν ἀνελάμβανε καὶ προσκατέγραφε στρατιώτας· ἐώρα γὰρ τὸν πόλεμον μεγάλων στρατοπέδων καὶ παρασκευῆς οὐ⁵ τῆς τυχούσης προσδεόμενον.

- 16 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἄτταλος καὶ Πολέμων καὶ Δόκιμος, ἔτι δὲ Ἀντίπατρος καὶ Φιλώτας, οἱ μετὰ τῆς Ἀλκέτου δυνάμεως ἀλόντες ἡγεμόνες, ἐφυλάττοντο μὲν ἐν τινι φρουρίῳ καθ' ὑπερβολὴν ὀχυρῶ, ἀκούσαντες δὲ τοὺς περὶ τὸν Ἀντίγονον εἰς τὰς ἄνω σατραπείας ποιεῖσθαι τὴν πορείαν, νομίζοντες εὐθιγον εἶναι καιρὸν, ἐπεισάντινας τῶν τηρούντων αὐτοὺς λῦσαι, κυριεύσαντες δ' ὀπλων ἐπέθεντο τῇ φυλακῇ περὶ μέσας νύκτας.¹⁵ αὐτοὶ μὲν οὖν ὀκτῶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες, τηρούμενοι δὲ ὑπὸ στρατιωτῶν τετρακοσίων, διαφέροντες δὲ ταῖς τόλμαις καὶ ταῖς εὐχειρίαις διὰ τὴν μετ' Ἀλεξάνδρου στρατείαν, Ξενοπέλθῃ μὲν τὸν φρούραρχον συναρπάσαντες ὑπὲρ τὸ τεῖχος ἔρριψαν, στα²⁰ διαῖον ἐχούσης τῆς πέτρας ὕψος, τῶν δ' ἄλλων τοὺς³³⁰ μὲν κατασφάξαντες, τοὺς δ' ἐκβαλόντες, ἐνεπύρισαν τὰς οἰκίας. τῶν δ' ἐξωθεν καρδοκούντων προσελάβοντο τὸν ἀριθμὸν εἰς πεντήκοντα. τοῦ δὲ φρουρίου σίτου τε πλήθος καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτη²⁵ δείων ἔχοντος, ἐβουλευόντο πότερον χρῆ μένειν καὶ χρῆσθαι τῇ τῶν τόπων ὀχυρότητι, καρδοκοῦντας τὴν παρ' Εὐμένους βοήθειαν, ἢ φεύγοντας τὴν ταχίστην ἀλᾶσθαι κατὰ τὴν χώραν, καιροτηροῦντας³ τὰς μεταβολάς. γενομένης δὲ πλειονος ἀντιλογίας³⁰ Δόκιμος μὲν ἐκχωρεῖν συνεβούλευεν, οἱ δὲ περὶ τὸν Ἄτταλον οὐκ ἔφασαν δυνήσεσθαι κατοπαθεῖν διὰ

τὴν ἐν τοῖς δεσμοῖς γενομένην κακουχίαν. τούτων δὲ πρὸς ἀλλήλους δισταμένων, ἔφθασαν ἐκ τῶν σύγγενος φρουρίων συνδραμόντες στρατιῶται πεζοὶ μὲν πλείους τῶν πεντακοσίων, ἵππεις δὲ τετρακόσιοι, χωρὶς δὲ τούτων ἐκ τῶν ἐγχωρίων ἄλλοι παντοδαποὶ πλείους τῶν τρισχιλίων, οἱ στρατηγὸν ἐξ ἑαυτῶν καταστήσαντες περιστρατοπέδευσαν τὸ χωρίον. παραδόξως δὲ πάλιν αὐτῶν κατακλεισθέντων, Δόκιμος μὲν κατάβασιν τινα κατανοήσας ἀφυλακτον διεπρεσβεύσατο πρὸς τὴν Ἀντιγόνου γυναικᾶ Στρατονίκην, οὕσαν πλησίον τῶν τόπων, καὶ δεύτερος διὰ ταύτης ἐκπηδήσας αὐτὸς μὲν οὐκ ἔτυχε πίστεως, ἀλλ' εἰς φυλακὴν παρεδόθη, ὁ δὲ συγκαταβὰς αὐτῷ καθηγησάμενος τοῖς πολεμίοις ἀνήγαγεν εἰς τὸ χωρίον οὐκ ὀλίγους, καὶ κατελάβετο μίαν τῶν ὀρθίων πετρῶν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἄτταλον πολὺν λειπόμενοι τοῖς πλήθεσι διὰ τὰς ἀρετὰς ἀτείχοντο καὶ καθ' ἡμέραν ἀγωνιζόμενοι διεκαρτέρουν· πολιορκηθέντες δὲ ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας τέταρας ἤλωσαν κατὰ κράτος.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημοκλείδου Ῥωμαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάιον Ἰούνιον καὶ Κόιντον Αἰμίλιον, Ὀλυμπιάς δ' ὑπήρχεν ἕκτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Δεινομένης Λάκων. περὶ δὲ τούτους τοὺς καιροὺς Ἀντίγονος μὲν ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀναξεύξας ἦκεν εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, κάκει συνέθετο κοινοπραγίαν Σελεύκῳ καὶ Πύθωνι· προσλαβόμενος δὲ καὶ παρὰ τούτων στρατιώτας ἔξευξε πλοίοις τὸν Τίγριν ποταμὸν, καὶ περαιώσας τὰς δυνάμεις ὤρμησεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμένην πυθόμενοι τὰ πραγμαμένα, Ξενοφίλῳ μὲν τῷ τὴν ἐν Σούσοις ἄκραν

φυλάττουσι ἐκέλευσαν μήτε τῶν χρημάτων Ἀντι-
 γόνῳ δοῦναι τι μήτε εἰς λόγους ἔρχεσθαι, αὐτοὶ
 δὲ τὰς δυνάμεις ἀναλαβόντες ὥρμησαν ἐπὶ τὸν
 Τίγριν ποταμὸν, ἀπέχοντα Σούσων ὁδὸν ἡμέρας,
 ἣ τῆς ὄρεινῆς ἔχεται τῆς ὑπὸ τῶν αὐτονόμων⁵
 κατεχομένης, οὓς Οὐξίους προσαγορεύουσι, πλά-
 τος μὲν κατὰ πολλοὺς τόπους τριῶν σταδίων, ἔστι
 δ' ὅτε καὶ τεττάρων, βάθος δὲ κατὰ μέσον τὸ
 ῥεῦμα πρὸς τὰ μεγέθη τῶν ἑλεφάντων, καὶ φερό-
 μενος μὲν ἀπὸ τῆς ὄρεινῆς ἐπὶ σταδίους ἑπτακοσίους¹⁰
 εἰς τὴν Ἐρυθρὰν ἐξερεύγεται θάλατταν, ἔχει δὲ καὶ
 θαλάττιον ἰχθῦν πολὺν καὶ θηρία τῶν πελαγίων,
⁴ ἃ φαίνεται μάλιστα περὶ κυνὸς ἐπιτολάς. τοῦτον
 δὲ τὸν ποταμὸν προβαλόμενοι, καὶ πᾶσαν τὴν πα-
 ραποταμίαν ἀπὸ τῶν πηγῶν ἕως τῆς θαλάττης φυ-¹⁵
 λακαῖς διαλαβόντες, ἀνέμενον τὴν τῶν πολεμίων
 ἔφοδον. προσδεομένης δὲ τῆς φυλακῆς διὰ τὸ μῆ-
 κος στρατιωτῶν οὐκ ὀλίγων, οἱ περὶ τὸν Εὐμένη
 καὶ Ἀντιγένην ἠξίωσαν τὸν Πευκέστην ἐκ τῆς Περ-⁵
⁵ σίδος μεταπέμψασθαι τοξότας μυρίους. ὁ δὲ τὸ μὲν²⁰
 πρῶτον οὐ προσεῖχεν αὐτοῖς, μεμψιμοιρῶν ἐπὶ τῷ
 μὴ τετευχέναι τῆς στρατηγίας, ὕστερον δὲ δοὺς
 αὐτῷ λόγον συνεχώρησεν ὅτι κρατήσαντος Ἀντι-
 γόνου συμβήσεται καὶ τὴν σατραπείαν αὐτὸν ἀπο-
⁶ βαλεῖν καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεῦσαι. ἀγω-²⁵
 νιῶν οὖν ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τῆς στρατηγίας μᾶλλον
 τεύξεσθαι νομίζων ὡς πλείστους ἔχων στρατιώτας,
 προσήγαγε, καθάπερ ἠξίου, τοξότας μυρίους. ἀπέ-
 χοντες δ' ἔνιοι τῶν Περσῶν ὁδὸν ἡμερῶν τριάκοντα
 τὸ παραγγελθὲν αὐθημερὸν ἤκουον διὰ τὸ φιλο-³⁰
 τεκνηθὲν περὶ τὰς φυλακάς. ὅπερ οὐ καλῶς ἔχει
⁷ παραδραμεῖν. τῆς γὰρ Περσίδος οὔσης ἀλλωνοειδοῦς

καὶ σκοπὰς ἐχούσης ὑψηλὰς καὶ πυκνάς, ἐπὶ τού-
των ἐφειστήκεσαν οἱ μέγιστον φθεγγόμενοι τῶν
ἐγχωρίων. διηρημένων γὰρ τῶν τόπων εἰς φωνῆς
ἀκοήν, οἱ μεταλαμβάνοντες τὸ παραγγελθὲν ὁμοίως
5 ἑτέροις παρεδίδοσαν, εἴτ' ἐκεῖνοι πάλιν ἄλλοις, ἕως
εἰς τὸ τέλος τῆς σατραπείας τὸ δοθὲν παραδοθεῖη.

Τῶν δὲ περὶ τὸν Εὐμένη καὶ Πευκέστην ταῦτα 18
διοικούντων, Ἀντίγονος, ἐπειδὴ προάγων μετὰ τῆς
δυνάμεως ἦκεν εἰς Σοῦσα τὸ βασιλεῖον, Σέλευκον
10 μὲν ἀπέδειξε τῆς χώρας σατράπην, καὶ δούς αὐτῷ
στρατιώτας προσέταξε πολιορκεῖν τὴν ἄκραν ἀπει-
θοῦντος Ξενοφίλου τοῦ Θησαυροφύλακος, αὐτὸς
δὲ μετὰ τῆς στρατιᾶς ἀνέξευξεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους,
οὔσης τῆς ὁδοῦ καυματώδους καὶ παντελῶς ἐπικιν-
15 δύνου ξενικαῖς δυνάμεσι διελθεῖν. διὸ καὶ τὰς πο-
ρείας ἠναγκάζοντο νυκτὸς ποιεῖσθαι καὶ στρατοπε-
δεύεσθαι περὶ τὸν ποταμὸν πρὶν ἥλιον ἀνατέλλειν.
οὐ μὴν ἠδυνήθη γε κατὰ πάντα ἄδικτος γενέσθαι 2
τῶν κατὰ τὴν χώραν κακῶν, ἀλλὰ καίπερ ἐνδεχο-
20 μένως ἅπαντα πράξας, συχνοὺς ἀπέβαλε τῶν στρα-
τιωτῶν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καύματος, ἅτε καὶ
τῆς ὥρας οὔσης περὶ κυνὸς ἐπιτολάς. ἐπεὶ δὲ πα- 3
ρεγενήθη πρὸς τὸν Κοπράτην ποταμὸν, ἐπέσχε τῆς
πορείας καὶ τὰ πρὸς τὴν διάβασιν παρεσκευάζετο.
25 οὗτος δ' ἐκ τινος ὀρεινῆς ῥέων ἐξέπιπτεν εἰς τὸν
Πασίτιγριν, ὃς ἀπείχε τῆς Εὐμένοῦς στρατοπεδείας
σταδίου ὀγδοήκοντα, καὶ τὸ μὲν πλάτος εἶχεν ὡς
ἂν τεττάρων πλέθρων, ὄξυς δ' ὢν ἐν τῇ καταφορᾷ
332 προσεδεῖτο πλοίων ἢ ζεύγματος. καταλαβὼν δ' 4
30 ὀλίγα πλοῖα κοντωτά, διεβίβασεν ἐν τούτοις τινὰς
τῶν πεζῶν, προστάξας τάφρον ὀρύττειν καὶ χά-
ρακα βαλομένους ὑποδέχεσθαι τὴν λοιπὴν δύναμιν.

Εὐμένης δὲ πυθόμενος παρὰ τῶν κατασκόπων τὴν
 ἐπιβολὴν τῶν πολεμίων, διαβὰς τὸ ζεύγμα τοῦ Τι-
 γριδος μετὰ στρατιωτῶν πεζῶν μὲν τετρακισχιλίων,
 ἰππέων δὲ χιλίων τριακοσίων, κατέλαβε διαβεβηκό-
 τας τῶν Ἀντιγόνου πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τρισχι- 5
 λίων, ἰππεῖς δὲ τετρακοσίους, καὶ τῶν εἰωθότων
 σποράδην διαβαίνειν ἐπὶ τὰς προνομὰς οὐκ ἐλάτ-
 5 τους ἑξακισχιλίων. ἄφνω δὲ προσπεσὼν τεθορυβη-
 μένοις, τοὺς μὲν ἄλλους εὐθύς ἐτρέψατο, τῶν δὲ
 Μακεδόνων τοὺς ὑποστάντας τῇ βίᾳ καὶ τῷ πλήθει 10
 κατισχύσας φυγεῖν εἰς τὸν ποταμὸν πάντας κατη-
 6 νάγκασε. πάντων δ' ὀρησάντων ἐπὶ τὰ πλοῖα,
 ταῦτα μὲν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐπιβάντων κατε-
 ποντίσθη, τῶν δὲ διανήχασθαι τολμησάντων οἱ
 πλεῖστοι μὲν ὑπὸ τοῦ ρεύματος παρενεχθέντες διε- 15
 7 φθάρησαν, ὀλίγοι δὲ διεσώθησαν. οἱ δ' ἄπειροι
 τοῦ κολυμβᾶν ὄντες τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς ἐν τῷ
 ποταμῷ προκρίναντες τελευτῆς ἤλωσαν, εἰς τετρα-
 κισχιλίους ὄντες. Ἀντίγονος δὲ θεωρῶν τοσοῦτο
 πλήθος ἀπολλύμενον, βοηθῆσαι μὲν οὐκ ἴσχυσε διὰ 20
 19 τὴν τῶν πλοίων σπάνιν, ἀδύνατον δ' εἶναι νομί-
 ζων τὴν διάβασιν ἀνέξενεν ἐπὶ πόλεως Βαδάκης,
 ἣ κεῖται παρὰ τὸν Εὐλαιοῦ ποταμὸν. οὔσης δὲ τῆς
 ὁδοιπορίας ἐμπύρου, διὰ τὸ μέγεθος τῶν κανυμά-
 των διεφθάρη τε πολλὰ σώματα καὶ τὸ στρατόπε- 25
 2 δον εἰς ἀπορίαν ἐνέπεσε καὶ ἀθυμίαν. οὐ μὴν ἀλλ'
 ἐν τῇ προειρημένῃ πόλει μείνας ἡμέρας τινὰς καὶ
 τὸ στρατόπεδον ἐκ τῆς κατοπαθείας ἀναλαβῶν,
 ἔκρινε συμφέρον ἀναξευγνύειν εἰς Ἐκβάτανα τῆς
 Μηδικῆς, κάκειθεν ὀρμώμενος κατακτᾶσθαι τὰς ἀνω 30
 σατραπείας. οὐσῶν δ' ὁδῶν δύο τῶν φερουσῶν εἰς
 Μηδίαν ἑκατέρω προσῆν τι δυσχερές· ἡ μὲν γὰρ

ἐπὶ Κόλωνος ὑπῆρχε καλὴ καὶ βασιλική, καυματοῶ-
 δης δὲ καὶ μακρά, παρεκτείνουσα σχεδὸν ἐφ' ἡμέ-
 ρας τετταράκοντα, ἣ δὲ διὰ τῶν Κορσαίων ἐθνῶν
 χαλεπὴ μὲν καὶ στενὴ καὶ παράκρημνος καὶ διὰ πο-
 5 λεμίας, ἔτι δὲ τῶν ἀναγκαίων σπανίζουσα, σύντο-
 μος δὲ καὶ κατεψυγμένη. οὐ ῥάδιον δ' ἐστὶ ταύ- 3
 τὴν διελθεῖν στρατόπεδον ἄνευ τοῦ πείσαι τοὺς
 τὴν ὄρεινὴν οἰκοῦντας βαρβάρους· αὐτόνομοι γὰρ
 ὄντες ἐκ παλαιῶν χρόνων κατοικοῦσιν ἐν σπηλαίοις,
 10 προσφέρονται δὲ βελάτους καὶ μύκητας, ἔτι δὲ τε-
 ταριχευμένα κρέα τῶν ἀγρίων ζώων. τούτους Ἀν- 4
 τίγονος πείσαι μὲν ἢ δωροδοκεῖν ἀγεννὲς ἠγείτο,
 τηλικαύτης αὐτῷ δυνάμεως συνακολουθούσης, προ-
 χειρισάμενος δὲ τῶν πελταστῶν τοὺς ἐπισημοτάτους,
 15 καὶ τοὺς τοξότας καὶ τοὺς σφενδονήτας καὶ τοὺς
 333 ἄλλους ψιλοὺς εἰς δύο μέρη διελόμενος, τοὺς μὲν
 Νεάρχῳ παρέδωκε, προστάξας προάγειν καὶ τὰ στενὰ
 καὶ τὰς δυσχωρίας προκαταλαμβάνεσθαι, τοὺς δὲ
 ἄλλους παρ' ὄλην τὴν ὁδὸν τάξας αὐτὸς μὲν μετὰ
 20 τῆς φάλαγγος προῆγεν, ἐπὶ δὲ τῆς οὐραγίας ἔταξε
 Πύθωνα. οἱ μὲν οὖν μετὰ Νεάρχου προαποστα- 5
 λέντες ὀλίγας μὲν σκοπὰς προκατελάβοντο, τῶν δὲ
 πολλῶν καὶ μάλιστα ἀναγκαίων τόπων ὑστερήσαν-
 τες συχνοὺς ἀπέβαλον καὶ μόγις διεξέπεσον ἐπι-
 25 κειμένων τῶν βαρβάρων. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀντίγο- 6
 νον ἐπειδὴ ποθ' ἦκον ἐπὶ τὰς δυσχωρίας, ἀβοηθή-
 τοις κινδύνοις περιέπιπτον. οἱ γὰρ ἐγγώριοι τῶν
 τόπων ἔμπειροι καθεστῶτες καὶ τοὺς κρημνοὺς προ-
 κατειληφότες ἐπεκύλιον τοῖς ὁδοιποροῦσι πέτρας
 30 συνεχεῖς καὶ μεγάλας· ἅμα δὲ καὶ τοῖς τόξοις πυ-
 κνοῖς χρώμενοι κατετίρωσκον τοὺς μήτε ἀμύνασθαι
 μήτ' ἐκκλίνας τὰ βέλη δυναμένους διὰ τὴν δυσχωρίαν

7 τῶν τόπων. κρημνώδους δ' οὔσης καὶ δυσβάτου
 τῆς ὁδοῦ συνέβαινε τοὺς τε ἐλέφαντας καὶ τοὺς
 ἵππεις, ἔτι δὲ τοὺς ἐν τοῖς βαρέσιν ὄπλοις, κιν-
 δυνεύειν ἅμα καὶ ποιεῖν, ἀδυνατοῦντας ἑαυτοῖς
 8 βοηθῆσαι. εἰς τοιαύτην δ' ἀμηχανίαν συγκλεισθεὶς 5
 Ἀντίγονος μετεμέλετο μὲν ἐπὶ τῷ μὴ πεισθῆναι
 τοῖς περὶ Πύθωνα, συμβουλεύουσι χρημάτων πρία-
 σθαι τὴν ἀροδοῦν· οὐ μὴν ἀλλὰ πολλοὺς ἀποβα-
 λῶν καὶ τοῖς ὅλοις κινδυνεύσας διεσώθη μόγις ἐνα-
 20 ταῖος εἰς τὴν οἰκουμένην τῆς Μηδίας· τὸ δὲ 10
 στρατόπεδον διὰ τὴν συνέχειαν τῶν κακῶν καὶ τὴν
 ὑπερβολὴν τῆς κακοπαθείας ἐν αἰτίαις εἶχε τὸν
 Ἀντίγονον, ὥστε φωνὰς προῖεσθαι δυσχερεῖς· ἐν
 ἡμέραις γὰρ οὐχ ὅλαις τετταράκοντα τρισὶ μεγάλοις
 ἀτυχήμασι περιεπεπτώκεσαν. οὐ μὴν ἀλλὰ φιλαν- 15
 θρώπως ὀμιλήσας τοῖς στρατιώταις ὁ Ἀντίγονος,
 καὶ κατασκευασάμενος θαψιλῆ χορηγίαν πάντων τῶν
 ἐπιτηδείων, ἀνέλαβε τὴν δύναμιν ἐκ τῆς κακοπα-
 2 θείας. Πύθωνα δ' ἐξαπέστειλε* κελεύσας περιελ-
 θεῖν πᾶσαν τὴν Μηδίαν καὶ συνάγειν ὡς πλείστους 20
 ἵππεις τε καὶ πολεμιστὰς ἵππους, ἔτι δὲ ὑποζυγίων
 3 πλῆθος. τῆς δὲ χώρας ταύτης αἰεὶ τετραπόδων γε-
 μούσης ῥαδίως τὸ παραγγελθὲν συντελέσας ὁ Πύ-
 θων ἤκεν ἄγων ἵππεις μὲν δισχιλίους, ἵππους δὲ
 σὺν ταῖς κατασκευαῖς πλείους χιλίων, τῶν δ' ὑπο- 25
 ζυγίων τοσοῦτον ἀριθμὸν ὥστε δύνασθαι καθοπλί-
 σαι πᾶν τὸ στρατόπεδον, καὶ προσέτι τάλαντα πεν-
 4 τακόσια τῶν βασιλικῶν χρημάτων. ὁ δ' Ἀντίγονος
 τοὺς μὲν ἵππεις εἰς τάξεις κατέστησε, τοὺς δ' ἵπ-
 πους τοῖς ἀπολωλεκόσι διαδοὺς, καὶ τὸ πλῆθος τῶν 30
 ὑποζυγίων διαχαρισάμενος, ἀνεκτῆσατο τὴν παρὰ
 τῶν στρατιωτῶν εὐνοίαν.

Οί δὲ περὶ τὸν Εὐμένη σατράπαι καὶ στρατηγοὶ 21
 πνθόμενοι τοὺς πολεμίους ἐν τῇ Μηδία στρατοπε-
 δεύειν, διέστησαν πρὸς ἀλλήλους. Εὐμένης μὲν γὰρ
 334 καὶ Ἀντιγένης ὁ τῶν ἀργυρασπίδων ἡγούμενος καὶ
 5 πάντες οἱ τὴν ἀπὸ θαλάττης ἀνάβασιν πεποιημένοι
 πάλιν ᾤοντο δεῖν ἐπὶ θάλατταν καταβαίνειν, οἱ δ'
 ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν καταβεβηκότες ἀγωνιῶν-
 τες ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἀντέφασαν δεῖν ἀντέχεσθαι
 τῶν ἄνω τόπων. αὐξομένης δὲ τῆς διαφορᾶς, Εὐ- 2
 10 μένης ὁρῶν ὅτι διαιρεθέντος τοῦ στρατοπέδου κατ'
 ἰδίαν ἐκάτερον τῶν μερῶν οὐκ ἀξιόμαχόν ἐστι,
 συνεχώρησε τοῖς καταβεβηκόσι σατράπαις. ἀναξεν-
 ξαντες οὖν ἀπὸ τοῦ Πασιτίγριος προῆγον τῆς Περ-
 σίδος εἰς Περσέπολιν τὸ βασίλειον, οὔσης τῆς ὁδοί-
 15 πορίας ἡμερῶν εἴκοσι καὶ τετάρων, ἧς ἦν ἡ πρώτη
 μὲν ἕως τῆς καλουμένης Κλίμακος κόλλη, καυματώ-
 δης δὲ καὶ σπανίζουσα τῶν ἐπιτηδείων, ἡ λοιπὴ δὲ
 μετέωρος καὶ τὸν ἀέρα παντελῶς ὑγιεινὸν ἔχουσα
 καὶ πλήρης τῶν ἐπετείων καρπῶν· αὐλῶνάς τε γὰρ 3
 20 εἶχε πικνοὺς καὶ συσκίους καὶ παραδείσων φυτείας
 ποικίλας, ἔτι δὲ παντοδαπῶν δένδρων φυσικὰς συν-
 αρκειάς καὶ ῥύσεις ὑδάτων, ὥστε τοὺς ὁδοιποροῦν-
 τας μετὰ πολλῆς τέρψεως ἐνδιατρίβειν τόποις ἡδί-
 στοις πρὸς ἀνάπαυσιν. ἦν δὲ καὶ λείας παντοδα-
 25 πῆς πλήθος, ἦν μεταπεμπόμενος Πευκέστης παρα
 τῶν ἐγχωρίων διεδίδου δαψιλῆ τοῖς στρατιώταις,
 ἐκκαλούμενος αὐτῶν τὴν εὐνοίαν. κατοικοῦσι δὲ 4
 ταύτην τὴν χώραν τῶν Περσῶν οἱ μαχιμώτατοι,
 πάντες οντες τοξόται καὶ σφενδονῆται, πολυανθρω-
 30 πία τε πολὺ διαφέρειν συμβαίνει τὴν χώραν ταύ-
 τὴν τῶν ἄλλων σατραπειῶν. ὡς δὲ ποθ' ἤκον εἰς 22
 Περσέπολιν τὸ βασίλειον, Πευκέστης μὲν, ὢν ταύ-

της τῆς χώρας σατραπῆς καὶ στρατηγός, θυσίαν
 ἐπέτελεσε μεγαλοπρεπῆ τοῖς θεοῖς καὶ Ἀλεξάνδρῳ
 καὶ Φιλίππῳ, μεταπεμψάμενος δὲ ἐξ ὅλης σχεδὸν
 τῆς Περσίδος λερείων καὶ τῶν ἄλλων τῶν εὐ-
 ωχίαν καὶ πανήγυριον χρησίμων πλήθος εἰστίασε
 2 τὴν δύναμιν. ἐπλήρωσε δὲ τῆς τῶν πανηγυριζόν-
 των θυσίας κύκλους τέτταρας ἐντὸς ἀλλήλων ὄντας
 καὶ περιεχομένους ὑφ' ἐνὸς τοῦ μεγίστου. εἶναι δὲ
 συνέβαινε τοῦ μὲν ἐκτὸς τὴν περίμετρον δέκα στα-
 δίων, ἣν ἀνεπλήρουν οἱ τε μισθοφόροι καὶ συμμα- 10
 χων τὸ πλήθος, τοῦ δὲ δευτέρου σταδίων ὀκτώ,
 καθ' ὃν ὑπῆρχον οἱ τε ἀργυράσπιδες Μακεδόνες καὶ
 τῶν ἐταίρων οἱ μετ' Ἀλεξάνδρου στρατεύσαντες, τοῦ
 δ' ἑξῆς τὴν μὲν περιφέρειαν σταδίων τεττάρων, τὸν
 δὲ τόπον ἀναπληροῦσθαι κατακειμένων τῶν τε δευ- 15
 τέρων ἡγεμόνων καὶ τῶν ἔξω τάξεως καὶ φίλων καὶ
 στρατηγῶν καὶ τῶν ἰππέων· τοῦ δ' ἐπὶ πᾶσιν, ὄν-
 τος δυοῖν σταδίων, διειλήφεσαν τὰς κλισίας οἱ τε
 στρατηγοὶ καὶ οἱ τὰς ἰππαρχίας ἔχοντες, ἔτι δὲ τῶν
 3 Περσῶν οἱ μάλιστα τιμώμενοι. ἐν μέσῳ δὲ τούτων 20
 ὑπῆρχον βωμοὶ θεῶν καὶ Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίπ-
 που. καὶ τὰς μὲν κλισίας συνέβαινεν ἐκ φυλλάδος 335
 κατεσκευάσθαι, κεκαλυμμένας αὐλαίαις καὶ παντο-
 दाποῖς περιστροφάσι, χορηγούσης τῆς Περσίδος δα-
 ψιλῆ πάντα τὰ πρὸς τροφήν καὶ ἀπόλαυσιν, διε- 25
 στηκέναι δὲ τοὺς κύκλους ἀπ' ἀλλήλων ἐπὶ τοσοῦτον
 ὥστε μηδένα μὲν παρενοχλεῖσθαι τῶν ἐστιωμένων,
 23 πλησίον δ' εἶναι πάσας τὰς παρασκευάς. πάντων δὲ
 κατὰ τρόπον ὑπηρετουμένων ἐπεσημαίνετο τὸ πλῆ-
 θος τὴν τοῦ Πευκέστου προθυμίαν, καὶ φανερὸς ἦν 30
 ἐπιδεδωκὸς πολὺ πρὸς εὐνοίαν. ἃ δὲ θεωρῶν Εὐ-
 μένης, καὶ συλλογιζόμενος τὸν Πευκέστην πολι-

τεύεσθαι πρὸς τὸ πλῆθος τῆς στρατηγίας ὀρεγόμε-
 νον, ἐπλάσατο ψευδεῖς ἐπιστολάς, διὰ δὲ τούτων
 τοὺς τε στρατιώτας εὐθαρσεῖς πρὸς τὰς μάχας κα-
 τεσκευασε καὶ τοῦ Πευκέστου τὸν ὄγκον καὶ τὸ
 5 πρόσχημα ταπεινώσας ἑαυτὸν εἰς ὕψος ἤγαγε καὶ
 προσδοκίαν ἐλπίδων ἀγαθῶν παρὰ τοῖς πλήθεσιν.
 ἦν δ' ὁ νοῦς τῶν γεγραμμένων ὅτι τὸ μὲν Ἀλιξάν- 2
 δρου παιδίον Ὀλυμπιάς παραλαβοῦσα κεκόμισται
 καὶ τὴν Μακεδονίας βασιλείαν κυρίως, ἀναιρεθέν-
 10 τος Κασσάνδρου, Πολυσπέρχων δὲ διαβέβηκεν εἰς
 Ἀσίαν πρὸς Ἀντίγονου ἔχων τῆς βασιλικῆς δυνά-
 μεως τὴν κρατίστην καὶ τοὺς ἐλέφαντας, ἔστι δὲ
 προάγων ἤδη περὶ Καππαδοκίαν. ἡ δ' ἐπιστολὴ Συ- 3
 ρίοις γεγραμμένη γράμμασιν ἀπέσταλτο παρ' Ὀρόν-
 15 του τοῦ σατραπείαν μὲν ἔχοντος Ἀρμενίας, φίλου
 δ' ὄντος Πευκέστη. πιστευθεῖσης δὲ τῆς ἐπιστο-
 λῆς διὰ τὴν συνήθειαν τὴν προϋπάρχουσαν τοῖς
 σατράπαις, ὁ μὲν Εὐμένης ἐκέλευσε περιενεργεῖν
 καὶ δεῖξαι τοῖς τε ἡγεμόσι καὶ τῶν ἄλλων στρατιω-
 20 τῶν τοῖς πλείστοις, τὸ δὲ στρατόπεδον ἅπαν μετε-
 τέθη ταῖς διανοαῖς, καὶ πάντες ἀπέβλεπον πρὸς
 τὰς Εὐμένους ἐλπίδας, ὡς τούτου δυνησομένου καὶ
 προάγειν διὰ τῶν βασιλέων οὓς ἂν βούληται καὶ δί- 4
 κας λαβεῖν παρὰ τῶν ἀδικούντων. μετὰ δὲ τὴν εὐ-
 25 ωχίαν Εὐμένης βουλόμενος καταπλήξασθαι τοὺς
 ἀπειθοῦντας ἢ στρατηγίας ὀρεγομένους, παρήγαγεν
 εἰς κρίσιν Σιβύρτιον, ὃς ἦν τῆς μὲν Ἀραχωσίας
 σατράπης, Πευκέστου δὲ μάλιστα φίλος, ἔλαθε δ'
 αὐτὸν τῶν ἰππέων τινὰς ἀποστείλας εἰς Ἀραχώτας·
 30 καὶ τὰς ἀποσκευὰς κελεύσας παρεῖσθαι εἰς τηλι-
 κού-ους περιέστησε κινδύνους ὥστ' εἰ μὴ λαθῶν
 διέδρα, θανάτῳ περιέπεσεν ἂν ὑπὸ τοῦ πλήθους.

24 τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς μὲν ἄλλους καταπληξάμε-
 νος, ἑαυτῷ δ' ὄγκον καὶ πρόσχημα μέγα περιποιή-
 σας, μετεβάλετο πάλιν, καὶ τὸν Πενθέστην λόγοις
 φιλανθρωποῖς καὶ μεγάλαις ἐπαγγελίαις προσαγα-
 γόμενος εὖνον ἑαυτῷ καὶ πρόθυμον κατεσκεύασεν ⁵
 2 εἰς τὸ τοῖς βασιλεῦσι συναγωνίζεσθαι. σπεύδων δὲ
 καὶ παρὰ τῶν ἄλλων σατραπῶν καὶ στρατηγῶν ὡσπερ³³⁶
 ὄμηρα λαβεῖν τοῦ μὴ καταλείψειν αὐτόν, προσεποιή-
 θη χρημάτων σπανίζειν, καὶ παρεκάλεσεν ἕκαστον
 3 κατὰ δύναμιν δανεῖσαι τοῖς βασιλεῦσι. λαβὼν δὲ 10
 παρ' ὧν ἐδόκει συμφέρειν ἡγεμόνων τετρακόσια τά-
 λαντα, τοὺς πρότερον ὑπόπτους ὄντας ἐπιβουλεύ-
 ει ἢ καταλείψειν πιστοτάτους φύλακας ἔσχε τοῦ
 σώματος καὶ συναγωνιστάς.

4 Οὕτω δὲ αὐτοῦ περὶ τούτων πρὸς τὸ μέλλον ¹⁵
 στρατηγοῦντος, ἤκόν τινες ἐκ Μηθίας ἀπαγγέλλου-
 τες ὅτι μετὰ τῆς δυνάμεως Ἀντίγονος τὴν ἀνάξευ-
 ξιν ἐπὶ τῆς Περσίδος εἰη πεποιημένους. ἃ δὴ πυθό-
 μενος καὶ αὐτὸς ἀνέξευξε, διεγνωκῶς ἀπαντᾶν τοῖς
 5 πολεμίοις καὶ διακινδυνεύειν. κατὰ δὲ τὴν ὁδοί- ²⁰
 πορίαν δευτεροῖς θυσίαν ἐπιτελέσας τοῖς θεοῖς καὶ
 τὴν δύναμιν εὐωχῆσας πολυτελῶς, τὰ μὲν πλήθῃ
 πρὸς εὖνοιαν προεκαλέσατο, αὐτὸς δὲ κατὰ τὴν μέ-
 θην συμπεριενεχθεὶς τῶν παραληφθέντων τοῖς εἰς
 τὸ πίνειν ὀρμήσασιν ἐνέπεσεν εἰς ἀρρωστίαν. διό- ²⁵
 περ ἡμέρας τινὰς ἐπέσχε τῆς πορείας, καταβαρού-
 μενος ὑπὸ τοῦ πάθους· ἢ δὲ δύναμις ἐν ἀθυμίᾳ
 καθειστήκει, τῶν μὲν πολεμίων προσδοκωμένων
 ταχέως συνάψειν, τοῦ δ' ἱκανωτάτου τῶν στρατη-
 6 γῶν ὑπὸ τῆς νόσου πιεζομένου. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦ ³⁰
 πάθους κριθέντος, ἐπειδὴ βραχέως αὐτὸν προσάνε-
 λαβε, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀφηγουμένον

Πευκίστου καὶ Ἀντιγένους, αὐτὸς δὲ φορεῖν κομιζόμενος ἐπηκολούθει τοῖς οὐραγοῦσιν, ὅπως μὴ διὰ τὸν θορυβὸν καὶ τὴν στενοχωρίαν παρενοχλοῖτο.

Ὡς δ' ἡμέρας ὁδὸν ἀπέσχον ἀπ' ἀλλήλων τὰ 25
 5 στρατόπεδα, κατασκόπους ἐπεμφαν ἀμφοτέροι, καὶ μαθόντες τὰ πλήθη καὶ τὰς προαιρέσεις τῶν πολεμίων παρεσκευάσαντο μὲν πρὸς τὸν κίνδυνον, διελύθησαν δὲ χωρὶς μάχης· προβεβλημένοι γὰρ ἀμ- 2
 φότεροι ποταμὸν τινα καὶ χαράδραν ἐξέταξαν μὲν
 10 τὰς δυνάμεις, διὰ δὲ τὰς τῶν τόπων δυσχωρίας οὐκ ἠδυνήθησαν διαγωνίσασθαι. καταστρατοπεδεύσαντες δ' ἀλλήλων ἀπὸ σταδίων τριῶν ἐπὶ μὲν ἡμέρας τέ-
 ταρας ἀκροβολιζόμενοι καὶ προνομούοντες τὴν χώ-
 ραν διετέλεσαν, πάντων σπανίζοντες, τῇ πέμπτῃ δ'
 15 Ἀντίγονος πρεσβευτὰς ἐξαπέστειλε πρὸς τε τοὺς σα-
 τράπας καὶ τοὺς Μακεδόνας, ἀξιῶν Εὐμένει μὲν μὴ προσέχειν, ἑαυτῷ δὲ πιστεύειν· συγχωρήσειν γὰρ 3
 ἔφη τοῖς μὲν σατράπαις ἔχειν τὰς ἰδίας σατραπείας, τῶν δ' ἄλλων τοῖς μὲν χώραν πολλὴν δώσειν, τοὺς
 20 δ' εἰς τὰς πατρίδας ἀποστελεῖν μετὰ τιμῆς καὶ δω-
 ρεῶν, τοὺς δὲ στρατεύεσθαι βουλομένους διανεμεῖν εἰς τὰς ἐκάστῃ καθηκούσας τάξεις. τῶν δὲ Μακε- 4
 δόνων οὐ προσεχόντων τοῖς λόγοις, ἀλλὰ καὶ προσ-
 ἀπειλούντων τοῖς πρεσβευταῖς, Εὐμένης παρελθὼν
 25 ἐπήνεσέ τε αὐτοὺς καὶ λόγον εἶπε τῶν παραδεδομέ-
 νων μὲν καὶ παλαιῶν, οὐκ ἀνοίκειον δὲ τῆς περι-
 337στάσεως. ἔφη γὰρ ἐρασθέντα λέοντα παρθένου δια- 5
 λεχθῆναι τῷ πατρὶ τῆς κόρης ὑπὲρ τοῦ γάμου, τὸν
 δὲ πατέρα λέγειν ὡς ἔτοιμος μὲν ἐστὶν αὐτῷ δοῦ-
 30 ναι, δεδοικέναι δὲ τοὺς ὄνυχας καὶ τοὺς ὀδόντας,
 μήποτε γήμας καὶ παροξυνθεὶς διὰ τινα αἰτίαν
 προσενέγκηται τῇ παρθένῳ θηριωδῶς. τοῦ δὲ λέον- 6

τος ἐξελόντος τούς τε ὄνυχας καὶ τούς ὀδόντας, τὸν
 πατέρα θεωρήσαντα πάντα δι' ὧν ἦν φοβερός ἀπο-
 βεβληκότα, τύποντα τῷ ξύλῳ ῥαδίως ἀποκτείνει.
 7 τὸ παραπλήσιον οὖν ποιεῖν καὶ τὸν Ἀντίγονον· μέ-
 χρι τούτου γὰρ ποιεῖσθαι τὰς ἐπαγγελίας ἕως ἂν 5
 τῆς δυνάμεως κυριεύσῃ καὶ κολάσῃ τῆνικαὶτα τούς
 ἀφηγουμένους. ἐπισημαινομένου δὲ τοῦ πλήθους ὡς
 ὀρθῶς λέγοντος, τότε μὲν ἔλυσε τὴν ἐκκλησίαν·
 26 νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης ἤκόν τινες ἠύτομοληκό-
 τες μὲν ἐκ τῆς Ἀντιγόου στρατοπεδείας, λέγον- 10
 τες δ' ὅτι παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις Ἀντίγονος
 ἀναξευγνύειν περὶ δευτέραν φυλακὴν. ὁ δ' Εὐμέ-
 νης συλλογιζόμενος ἀληθῶς ὑπέλαβε τούς πολεμί-
 2 οὺς ἀποχωρήσειν εἰς τὴν Γαβιηνήν· αὕτη γὰρ ἀπέ-
 χουσα τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀκέραιος ἦν καὶ πλήρης 15
 καρπῶν καὶ χορτασμάτων καὶ καθόλου τῶν δυνα-
 μένων χορηγῆσαι τὰ ἐπιτήδεια μεγάλαις δυνάμεσι
 3 δαψιλῶς. πρὸς δὲ τούτοις τοῖς ἀγαθοῖς ὁ τόπος αὐ-
 τὸς συνήργει, ποταμούς ἔχων καὶ χαράδρας δυσ-
 εξόδους. σπεύδων οὖν φθάσαι τούς πολεμίους, τὸ 20
 ὅμοιον ἐπραξε. τῶν μὲν μισθοφόρων τινὰς χρήμασι
 πείσας ἐξέπεμψεν ὡς αὐτομόλους, συντάξας λέγειν
 ὅτι διέγνωκεν Εὐμένης νυκτὸς ἐπιτίθεσθαι τῷ χά-
 ρακι· αὐτὸς δὲ τὴν μὲν ἀποσκευὴν προαπέστειλε,
 τοῖς δὲ στρατιώταις παρήγγειλε τὴν ταχίστην δει- 25
 4 πνοποιησαμένοις ἀναξευγνύειν. ὧν ἀπάντων ὀξέως
 συντελεσθέντων, Ἀντίγονος ἀκούσας τῶν αὐτομό-
 λων ὅτι μάχεσθαι νυκτὸς διεγνωκασιν οἱ πολέμιοι,
 τῆς μὲν πορείας ἀπέσχετο, διέταττε δὲ τὴν δύναμιν
 5 εἰς τὸν κίνδυνον. τοῦ δὲ περὶ ταῦτα θορυβουμέ- 30
 νου καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ἀγωνιῶντος, ἔλαθον
 οἱ περὶ τὸν Εὐμένη προλαβόντες καὶ τὴν ὁδοίπο-

ρίαν ποιούμενοι κατὰ τάχος εἰς τὴν Γαβινηήν. ὁ
 δ' Ἀντίγονος μέχρι μὲν τινος ἐν τοῖς ὄπλοις συν-
 εἶχε τὴν δύναμιν, ὡς δὲ παρὰ τῶν κατασκόπων
 ἐπύθτετο τὴν ἀποχώρησιν τῶν ἐναντίων, γνούς αὐ-
 5 τὸν κατεστρατηγημένον, οὐδὲν ἤττον ἀντείχετο τῆς
 αὐτῆς προαιρέσεως. παραγγείλας οὖν τοῖς στρατιώ- 6
 ταις ἀναξευγνύειν, προῆγε σύντονον τὴν πορείαν
 ποιούμενος καὶ διωγμῶ παραπλήσιον. προέχοντος
 δ' Εὐμένους δύο φυλακάς, ὁρῶν ὅτι καταλαβεῖν οὐ
 10 ῥάδιόν ἐστι τῇ δυνάμει πάσῃ τοὺς τοσοῦτο προει-
 ληφότας, ἐπενόησέ τι τοιοῦτο. τὴν μὲν ἄλλην δύ- 7
 ναμιν παραδοὺς Πύθωνι προσέταξε κατὰ σχολὴν
 ἀκολουθεῖν, αὐτὸς δὲ τοὺς ἱππεῖς ἀναλαβὼν ἤλαυν-
 νεν ἀπὸ ὄντηρος, καὶ καταλαβὼν ἅμ' ἡμέρα τὴν
 15 οὐραγίαν τῶν πολεμίων καταβαίνουσιν ἀπὸ τινος
 ἀκρολοφίας, ἐπέστη ταῖς ἀκρωρείαις, φανερὸς ὢν
 338 τοῖς ἐναντίοις. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμένην θεωρήσαν- 8
 τες ἐξ ἱκανοῦ διαστήματος τῶν πολεμίων ἱππεῖς, καὶ
 δοξάντες εἶναι πλησίον ἅπασιν τὴν δύναμιν, τῆς
 20 μὲν πορείας ἐπέσχον, τὴν δὲ στρατιὰν διέταττον,
 ὡς αὐτίκα τῆς παρατάξεως γενησομένης. οἱ μὲν οὖν 9
 ἡγεμόνες ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων τὸν προει-
 ρημένον τρόπον ἀλλήλους κατεστρατήγησαν, ὥσπερ
 προαγωνιζόμενοι περὶ συνέσεως καὶ δεικνύντες ὅτι
 25 τὰς ἐλπίδας ἐν αὐτοῖς ἔχουσι τῆς νίκης. ὁ δ' οὖν 10
 Ἀντίγονος διὰ ταύτης τῆς ἐπινοίας ἐκώλυσε μὲν
 τοὺς πολεμίους προάγειν εἰς τοῦμπροσθεν, αὐτῶ δὲ
 δούς ἄνεσιν εἰς τὸ προσδέξασθαι τὴν δύναμιν, ἐπειδὴ
 τὸ στρατόπεδον ἤκεν, ἅπαν ἐξέταξεν εἰς μάχην, καὶ
 30 κατέβαινε συντεταγμένος ἐπὶ τοὺς πολεμίους κατα-
 πληκτικῶς. εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας σὺν τοῖς διὰ 27
 Πύθωνος καὶ Σελεύκου προσγεγενημένοις πεζοὺς μὲν

πλείους τῶν δισμυρίων ὀκτακισχιλίων, ἵππεις δ' ὀκτακισχιλίους πεντακοσίους, ἐλέφαντας δὲ ἐξήκοντα πέντε.

Διηλλαγμέναις δὲ ἐχρήσαντο ταῖς τάξεσιν οἱ στρατηγοί, διαμιλλώμενοι καὶ περὶ τῆς ἐν τούτοις 5
 2 ἐμπειρίας πρὸς ἀλλήλους. Εὐμένης μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ λαιοῦ κέρατος ἔταξεν Εὐδαμον τον καταγα-
 γόντα τοὺς ἐλέφαντας ἐξ Ἰνδῶν, ἔχοντα τὸ περὶ αὐτὸν ἄγῆμα τῶν ἵππέων, ὄντων ἑκατὸν πεντήκοντα, πρόταγμα δὲ τούτων Ἰλας δύο ξυστοφόρων ἐπιλέ- 10
 3 κτων, βάθος ἐχούσας ἵππέων πεντήκοντα. καὶ συν-
 ἤψε μὲν τούτους τοῖς ὑπερδεξίοις τῆς ὑπωρείας, ἐξῆς δὲ τούτοις Στάσανδρον τὸν στρατηγὸν ἔταξεν ἔχοντα τοὺς ἰδίους ἵππεις ἑνακοσίους πεντήκοντα.
 4 μετὰ δὲ τούτους ἔστησεν Ἀμφίμαχον τὸν Μεσοπο- 15
 ταμίας σατράπην, ᾧ συνηκολούθουν ἵππεις ἑξακό-
 σιοι, συνάπτοντας δὲ τούτοις τοὺς ἐξ Ἀραχωσίας ἵππεις ἑξακοσίους, ὧν ἠγεῖτο πρότερον μὲν Σιβύρ-
 5 τιος, διὰ δὲ τὴν ἐκείνου φυγὴν μετειλήφει τὴν
 ἠγεμονίαν Κεφάλων. ἐξῆς δ' ἦσαν πεντακόσιοι μὲν 20
 ἐκ Παροπαμισαδῶν, οἱ δὲ τούτοις ἴσοι Θοῤῃκες ἐκ
 τῶν ἄνω κατοικιῶν. πρὸ δὲ τούτων ἀπάντων ἔταξεν
 ἐλέφαντας μὲν ἐν ἐπικαμπίῳ τετραράκοντα πέντε,
 τοξότας δὲ καὶ σφενδονήτας ἐν τοῖς τῶν θηρίων
 6 διαστήμασι τοὺς ἰκανοὺς. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον 25
 ὀχυρωσάμενος τὸ λαιὸν κέρασ συνῆψεν αὐτῷ τὴν
 φάλαγγα. ταύτης δὲ τὸ ἄκρον ἐπέιχον οἱ ξένοι,
 πλείους ὄντες τῶν ἑξακισχιλίων, τὸ δ' ἐξῆς οἱ κα-
 θωπλισμένοι μὲν εἰς τὰ Μακεδονικά, παντοδαποὶ
 δ' ὄντες τοῖς ἔθνεσιν, εἰς πεντακισχιλίους. 30
 28 Μετὰ δὲ τούτους ἐτάχθησαν οἱ ἀργυράσπιδες
 Μακεδόνες, ὄντες μὲν οὐ πλείους τρισχιλίων, ἀνί- 330

κητοι δὲ καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς πολὺν φόβον παρεχόμενοι τοῖς πολεμίοις. ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς ἐκ τῶν ὑπασπιστῶν, ὄντας πλείους τρισχιλίων, ἀφηγουμένων τούτων τε ἅμα καὶ τῶν ἀργυρασπίδων Ἀντιγένους καὶ Τευτάμου. πρὸ δὲ πάσης τῆς φάλαγγος 2 ἔστησεν ἐλέφαντας τετταράκοντα, καὶ τὰ τούτων διαστήματα τοῖς ψιλικοῖς τάγμασιν ἀνεπλήρωσεν. ἐπὶ δὲ τοῦ δεξιοῦ κέρατος ἐξέταξε τοὺς ἵππεις, ἔχο- 3 μένους μὲν τῆς φάλαγγος τοὺς ἐκ Καρμανίας ὀτακοσίους, ὧν Τληπόλεμος σατράπης ἠγεῖτο, ἐξῆς δὲ τοὺς καλουμένους ἐταίρους ἑνακοσίους καὶ τὸ Πενκέστου καὶ Ἀντιγένους ἄγημα, τριακοσίους ἔχον ἵππεις μιᾷ περιειλημένους ἴλη, ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ κέρατος τὸ Εὐμένους ἄγημα, τοὺς ἴσους ἔχον ἵπ- 15 πεις, καὶ τούτων πρόταγμα τῶν Εὐμένους παιδῶν ἴλας δύο, συνεστηκυίας ἑκατέρας ἐξ ἵππέων πεντήκοντα, καὶ πλαγίας φυλαττούσας ἔξω τοῦ κέρατος ἴλας τέτταρας, ἐν αἷς ἦσαν ἵππεις ἐπίλεκτοι διακόσιοι. χωρὶς δὲ τούτων ἀπὸ πασῶν τῶν ἵππαρχῶν 4 20 ἐπιλελεγμένους τοῖς τάχεσι καὶ ταῖς ῥώμασι ἵππεις τριακοσίους ἔστησε κατόπιν τοῦ περὶ αὐτὸν ἀγήματος. παρὰ δὲ τὴν ὅλην τοῦ κέρατος τάξιν προέταξεν ἐλέφαντας τετταράκοντα. ἢ δὲ πᾶσα δύναμις ἦν τῶν περὶ τὸν Εὐμένη πεξοὶ μὲν τρισμύριοι πεν- 25 τακισχίλιοι, ἵππεις δὲ ἑξακισχίλιοι ἑκατόν, ἐλέφαντες δὲ ἑκατόν τετταρεσκαίδεκα.

Ἀντίγονος δ' ἐκ μετεώρων τόπων κατιδὼν τὴν 29 τῶν πολεμίων τάξιν, πρὸς ταύτην ἀρμοζόντως διεκόσμησε τὴν ἰδίαν δύναμιν. ὁρῶν γὰρ τὸ τῶν ἑναντίων δεξιὸν κέρας ὠχυρωμένον τοῖς τε θηρίοις καὶ τοῖς κρατίστοις τῶν ἵππέων, ἀντέταξε τοὺς ἐλαφροτάτους τῶν ἵππέων, οἱ κατὰ στόμα μὲν ἤμελλον

φυγομαχήσειν ἀραιοὶ διαστάντες, ἐκ μεταβολῆς δὲ
 διαγωνιεύσθαι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ποιήσειν ἄπρα-
 κτον τῶν ἐναντίων τούτο τὸ μέρος ᾧ μάλιστ' ἐπί-
 2 στενον. ἔστησε δ' ἐπὶ ταύτης τῆς φάλαγγος τοὺς
 τε ἐκ Μηδίας καὶ Παρθυαίας ἀμφιπποτοξότας καὶ 5
 λογχοφόρους, ὄντας μὲν χιλίους, πεφυκότας δ' εὖ
 πρὸς τὴν ἐκ μεταβολῆς κρίσιν, ἐξῆς δὲ τοὺς ἀπὸ
 θαλάττης συναναβ-βηκότας Ταραντίνους δισχιλίους
 καὶ διακοσίους, ἐπιλέκτους ἐν ἐνέδραις καὶ καλῶς
 διακειμένους ταῖς εὐνοίαις πρὸς αὐτόν, τοὺς δ' ἀπὸ 10
 Φρύγίας καὶ Λυδίας χιλίους, τοὺς δὲ μετὰ Πύθω-
 νος χιλίους πεντακοσίους καὶ τοὺς μετὰ Λυσανίου
 ξυστοφόρους τετρακοσίους, ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς τε ἀμ-
 3 φίππους ὀνομαζομένους καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἄνω κα-
 τοικούντων ὀκτακοσίους. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέ-¹⁵
 ρας ὑπὸ τούτων ἐπληροῦτο τῶν ἱππέων, ὧν ἀπάν-³⁴⁰
 των Πύθων εἶχε τὴν ἡγεμονίαν. τῶν δὲ πεζῶν
 πρῶτοι μὲν ἐτάχθησαν οἱ ξένοι, πλείους ὄντες τῶν
 ἑνακισχιλίων, μετὰ δὲ τούτους Λύκιοι καὶ Παμφύ-
 λιοι τρισχιλίοι, παντοδαποὶ δ' εἰς τὰ Μακεδονικὰ 20
 καθωπλισμένοι πλείους τῶν ὀκτακισχιλίων, ἐπὶ πᾶσι
 δὲ Μακεδόνες οὐ πολὺ ἐλάττους τῶν ὀκτακισχιλίων,
 οὓς ἔδωκεν Ἀντίπατρος καθ' ὃν καιρὸν ἐπιμελητῆς
 4 ἀπέδειχθη τῆς βασιλείας. τῶν δ' ἱππέων πρῶτοι
 μὲν ἦσαν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος συνάπτοντες τῆ 25
 φάλαγγι μισθοφόροι παντοδαποὶ πεντακόσιοι, ἐξῆς
 δὲ Θραῖκες χίλιοι, παρὰ δὲ τῶν συμμάχων πεντα-
 κόσιοι, ἐχόμενοι δὲ τούτων οἱ προσαγορευθέντες
 ἑταῖροι χίλιοι, Δημήτριον ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν
 Ἀντιγόνου, τότε πρῶτως μέλλοντα συναγωνίζεσθαι 30
 5 τῷ πατρί. ἐπ' ἄκρου δὲ τοῦ κέρατος ἦν τὸ ἄγρη-
 μα τῶν τριακοσίων, μεθ' ὧν καὶ αὐτὸς ἐκινδύ-

νευε· πρόταγμα δὲ τούτων ἐκ τῶν ἰδίων παίδων
 ἴλαι τρεῖς ὑπήρχον· καὶ ταύταις ἴσαι παράλληλοι,
 συναγωνιζομένων αὐτοῖς Ταραντίνων ἑκατόν· παρὰ 6
 δὲ τὸ κέρας πᾶν ἔταξε τοὺς κρατίστους τῶν ἑλε-
 5 φάντων τριάκοντα, ποιήσας ἐπικάμπιον, καὶ τὰ δια-
 στήματα τούτων συνεπλήρωσε τοῖς ψιλικοῖς τάγμασιν
 ἐπιλέκτοισ· τῶν δ' ἄλλων θηρίων τὰ πλείω μὲν τῆς
 φάλαγγος προέστησεν, ὀλίγα δὲ μετὰ τῶν ἱππέων
 τῶν ἐν τοῖς εὐωνύμοις μέρεσι· τούτου δὲ τὸν τρό- 7
 10 πον ἐκτάξας τὸ στρατόπεδον, κατβαίνειν ἐπὶ τοὺς
 πολεμίους λοξὴν ποιήσας τὴν τάξιν· τὸ μὲν γὰρ
 δεξιὸν κέρας, ᾧ μάλιστα ἐπίστευε, προεβάλετο, τὸ
 δ' ἕτερον ὑπιστεῖλατο, διεγνώκως ᾧ μὲν φηγομα-
 χεῖν, ᾧ δ' ἀγωνίζεσθαι.

15 Ἐπεὶ δὲ σύνεγγυς ἀλλήλων ἐγένετο τὰ στρατό- 30
 πεδα καὶ τὸ σύσσημον ἦρθη παρ' ἀμφοτέροις, ἐπη-
 λάλαξαν μὲν αἱ δυνάμεις ἐπαλλάξ πλεονάκεις, ἐσή-
 μηναν δ' οἱ σαλπικταὶ τὸ πολεμικόν· πρῶτοι δ' οἱ
 μετὰ Πύθωνος ἱππεῖς, στερεὸν μὲν οὐδὲν οὐδ' ἀξιό-
 20 λογον ἔχοντες πρόφραγμα περὶ αὐτοὺς, ὑπερέχον-
 τες δὲ τῶν ἀντιτεταγμένων τῷ τε πληθει καὶ ταῖς
 ἐλαφρότησιν, ἐπειρῶντο χρῆσασθαι τοῖς ἰδίοις προ-
 τερήμασι· τὸ μὲν γὰρ κατὰ στόμα διακινδυνεύειν 2
 πρὸς ἑλέφαντας οὐκ ἀσφαλὲς ἐνόμιζον, περιππεύ-
 25 σαντες δὲ τὸ κέρας καὶ πλαγίως ἐμβalόντες πυ-
 κνοῖς τοῖς βέλεσι κατετίρωσκον, αὐτοὶ μὲν διὰ τὰς
 ἐλαφρότητας οὐδὲν πάσχοντες, μεγάλα δὲ βλάπτον-
 τες τοὺς διὰ τὰ βάρη μῆτ' ἐκδιώξαι· δυναμένους
 μῆτ' ἀναχωρεῖν, ὅταν καιρὸς παραγγείλῃ· Εὐμένης 3
 30 δ' ὄρων πιεζόμενον τὸ κέρας τῷ πληθει τῶν ἀμ-
 φιπιποτοζοτῶν, μετεπέμψατο παρ' Εὐδάμου τοῦ τὸ
 λαιὸν κέρας ἔχοντος τοὺς ἐλαφροτάτους τῶν ἱππέων,

4 ἔξαγαγῶν δὲ ἐπὶ κέρας τὴν ὅλην τάξιν τοῖς μὲν
 φιλοῖς καὶ τοῖς ἑλαφροτάτοις τῶν ἱππέων εἰσέβαλεν
 εἰς τοὺς ἐναντίους, ἑπακολουθούντων δὲ καὶ τῶν
 θηρίων ῥαδίως τρεψάμενος τοὺς περὶ τὸν Πύθωνα
 5 κατεδίωξε μέχρι τῆς ὑπώρειας. ἅμα δὲ τούτοις πρατ-⁵
 311 τομένοις συνέβη καὶ τοὺς πεζοὺς ἐφ' ἱκανὸν μὲν
 χρόνον φαλαγγομαχεῖν πρὸς ἀλλήλους, τὸ δὲ τε-
 λευταῖον πολλῶν πεσόντων παρ' ἀμφοτέροις ἐπι-
 κρατῆσαι τοὺς παρ' Εὐμένει τεταγμένους διὰ τὰς
 6 τῶν ἀργυρασπίδων Μακεδόνων ἀρετάς· οὗτοι γὰρ 10
 ταῖς μὲν ἡλικίαις ἤδη προεβέβηκεσαν, διὰ δὲ τὸ
 πλῆθος τῶν κινδύνων διέφερον ταῖς τόλμαις καὶ
 ταῖς εὐχειρίαις, ὥστε μηδένα δύνασθαι κατὰ στόμα
 τὴν βίαν ὑποστῆναι. διὸ καὶ τότε τρισχίλιοι μὲν
 ὄντες οἴουσι τὸ στόμαμα καθειστήκεσαν πάσης τῆς 15
 7 δυνάμεως. Ἀντίγονος δ' ὄρων τὸ τε εὐάνυμον κέ-
 ρας τῶν ἰδίων πεφευγὸς καὶ τὴν φάλαγγα πᾶσαν
 τετραμμένην, τοῖς μὲν συμβουλευόνσιν ἀποχωρεῖν
 πρὸς τὴν ὄρεινὴν καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς φυγῆς σωζομέ-
 νους ἀναλαμβάνειν, ἄθραυστον ἔχοντα τὸ περὶ αὐ- 20
 τὸν μέρος τῆς δυνάμεως, οὐ προσέσχε, τῶ δὲ παρὰ
 τοῦ καιροῦ δοθέντι προτερήματι δεξιῶς χρησάμενος
 καὶ τοὺς φεύγοντας τῶν ἰδίων ἔσωσε καὶ τῆς νί-
 8 κης ἔτυχεν. οἱ μὲν γὰρ ἀργυράσπιδες οἱ παρ' Εὐ-
 μένει καὶ τὸ λοιπὸν πλῆθος τῶν πεζῶν ὡς τάχιστα 25
 ἐτρέψαντο τοὺς ἀντιτεταγμένους, ἐπεδίωκον μέχρι
 9 τῆς ἐγγυτέρας ὑπώρειας· ὁ δ' Ἀντίγονος, γενομέ-
 νου διαστήματος ἐν τῇ τῶν πολεμίων τάξει, διπ-
 πεύσας μέρει τῶν ἱππέων ἐνέβαλεν εἰς πλαγίους
 τοὺς περὶ τὸν Εὐδαμον τεταγμένους ἐπὶ τοῦ λαιοῦ 30
 10 κέρατος. ταχὺ δὲ διὰ τὸ παράδοξον τρεψάμενος
 τοὺς ἐναντίους καὶ πολλοὺς ἀνελών, διαπέστειλε

τῶν ἰππέων τοὺς ἑλαφροτάτους, καὶ διὰ τούτων
 ἀνεκαλέσατο τοὺς φεύγοντας, καὶ παρὰ τὴν ὑπώ-
 ρειαν πάλιν εἰς τάξιν κατέστησε. καὶ γὰρ οἱ περὶ
 τὸν Εὐμένη, πνθόμενοι τὴν τῶν ἰδίων τροπὴν,
 5 ἀνεκαλοῦντο τῇ σάλπιγγι τοὺς διώκοντας, σπεύδον-
 τες βοηθῆσαι τοῖς περὶ τὸν Εὐδαμον. ἤδη δὲ τῆς 31
 ὥρας οὔσης περὶ λύχνων ἀφ᾽ ἀμφοτέροι τοὺς
 φεύγοντας ἀνακαλεσάμενοι πάλιν πᾶσαν ἐξέταττον
 τὴν δύναμιν· τοσαύτης φιλονικίας ὑπῆρχον πλή-
 10 ρεις οὐχ οἱ στρατηγοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ πλήθη
 τῶν ἀγωνιζομένων. τῆς δὲ νυκτὸς οὔσης αἰθροῖου 2
 καὶ πανσελήνου, καὶ τῶν δυνάμεων ἀντιπαραγου-
 σῶν ἀλλήλαις ὡς ἂν ἐν τέτταρσι πλέθροις, ὁ ψό-
 φος τῶν ὄπλων καὶ τῶν ἵππων ὁ φρυαγμὸς ἐν χει-
 15 σὶν ἐδόκει πᾶσιν εἶναι τοῖς ἀντιτεταγμένοις. ὡς δὲ
 παράγοντες ἀπέσχον ἀπὸ τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεπτω-
 κόντων ὡς τριάκοντα σταδίους, ἡ μὲν ὥρα κατελάμ-
 βανε μεσονύκτιος, κακῶς δὲ διέκειντο ἀμφοτέροι
 διὰ τε τὴν ὀδοιπορίαν καὶ τὴν ἐν τῇ μάχῃ κακο-
 20 πάθειαν, ἔτι δὲ τὴν ἀσιτίαν, ὥστε ἠναγκάσθησαν 3
 ἀφόμενοι τῆς μάχης καταστρατοπεδεῦσαι. Εὐμένης
 μὲν οὖν ἐπεχείρει ἀναξευγνύειν ἐπὶ τῶν νεκρῶν,
 σπεύδων κρατεῖν τῆς τούτων ἀναιρέσεως καὶ τὴν
 νίκην ἀναμφισβήτητον περιποιήσασθαι. οὐ προσ-
 25 εχόντων δὲ τῶν στρατιωτῶν, ἀλλὰ βοῶντων ἐπὶ
 τὴν ἰδίαν ἀποσκευὴν ἀναχωρεῖν μακρὰν ἀπέχουσαν,
 312 ἠναγκάσθη πεισθῆναι τῷ πλήθει· οὔτε γὰρ τοῖς 4
 στρατιώταις δυνατὸν ἦν πικρῶς ἐπιτιμαῖν, ἀμφισβη-
 τούντων πολλῶν τῆς στρατηγίας, οὔτε τὸν καιρὸν
 30 ἐπιτήδειον ἑώρα κολάζειν τοὺς ἀπειθοῦντας. ὁ δ'
 Ἀντίγονος τούναντίον χωρὶς δημαγωγίας βεβαίως
 ἔχων τὴν ἡγεμονίαν, ἐβιάσατο μὲν τὸ πλῆθος ἐπὶ

τῶν νεκρῶν στρατοπεδεῦσαι, κύριος δὲ γενόμενος τῆς τούτων ταφῆς ἠμφισβήτηι τῆς νίκης, ἀποφαινόμενος προτερεῖν ἐν ταῖς μάχαις τὸ τῶν πεσόντων κυριεῦσαι. ἀνηρέθησαν δ' ἐν τῇ μάχῃ τῶν μὲν Ἀντιγόου πεζοὶ μὲν εἰς τρισχιλίους ἑπτακοσίους, ἵππεις δὲ πεντήκοντα τέτταρες, τραυματῖαι δ' ἐγένοντο πλείους τῶν τετρακισχιλίων· τῶν δ' Εὐμένους ἔπεσον πεζοὶ μὲν πεντακόσιοι τετραράκοντα, ἵππεις δ' ὀλίγοι παντελῶς, τραυματῖαι δ' ἐγένοντο πλείους τῶν ἑνακοσίων. 10

32 Ὁ δ' Ἀντίγονος μετὰ τὴν ἐκ τῆς μάχης ἀποχώρησιν ὁρῶν τοὺς στρατιώτας ἀθυμοῦντας, διέγνω τὴν ταχίστην ἀναξευγνύειν ὡς πορρωτάτω τῶν πολεμίων. βουλούμενος δ' εὐζῶνον ποιῆσαι τὴν δύναμιν πρὸς τὴν ἀποχώρησιν, τοὺς μὲν τραυματίας καὶ 15 τὰ βαρύτερα τῆς ἀποσκευῆς προαπέστειλεν εἰς τινὰ τῶν πλησίον πόλεων, τοὺς δὲ νεκροὺς ἅμ' ἡμέρα θάψας, καὶ παρακατασχὼν τὸν παρὰ τῶν πολεμίων ἦκοντα κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιως, 2 παρήγγειλε τῆς ὥρας δειπνοποιεῖσθαι. τῆς δ' ἡμέρας διελθούσης τὸν μὲν κήρυκα ἀπέπεμψε, δούς εἰς τὴν αὔριον τὴν ἀναίρεσιν, αὐτὸς δὲ πρώτης φυλακῆς ἀρχομένης ἀνέξευξε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ συντόνους τὰς πορείας ποιούμενος ἀπέστη μὲν τῶν πολεμίων μακρὰν, ἔσχε δὲ χώραν ἀκέραιον εἰς ἀνάληψιν τοῦ στρατοπέδου· διήνυσε γὰρ 25 ἕως Γαδαμάργων τῆς Μηδίας, οὔσης τῆς χώρας ὑπὸ Πύθωνα καὶ δυναμένης μεγάλαις δυναμεσι πρὸς 3 διατροφὴν δαψιλῶς ἅπαντα χορηγῆσαι. Εὐμένης δὲ διὰ τῶν κατασκόπων πυθόμενος τὴν ἀναχώρησιν 30 τῶν περὶ τὸν Ἀντίγονον, τοῦ μὲν διώκειν ἀπέστη διὰ τὸ καὶ τοὺς ἰδίους στρατιώτας ἐν ἀσιτία καὶ

κακοπαθείαις μεγάλαις γεγυμέναι, περι δὲ τὴν ἀνα-
 ρεσιν τῶν τετελευτηκότων γενόμενος ἐπεμελήθη τῆς
 ταφῆς μεγαλοπρεπῶς. ἔνθα δὴ συνέβη γενέσθαι
 πρᾶγμα παράδοξον καὶ πολὺ τῶν παρ' Ἑλλήσιν
 5 ἔξηλλαγμένον νομίμων.

Κητεὺς γὰρ ὁ τῶν ἐκ τῆς Ἰνδικῆς ἀπηντηκότων³³
 στρατιγὸς ἀνῆρέθη μὲν ἐν τῇ μάχῃ λαμπρῶς ἀγω-
 νισάμενος, ἀπέλιπε δὲ δύο γυναῖκας συνακολου-
 θούσας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τὴν μὲν νεόγαμον, τὴν
 10 δὲ ὀλίγοις ἔτεσι πρότερον συνοικήσασαν, ἀμφοτέ-
 ρας δὲ φιλοστόργως πρὸς αὐτὸν διακειμένας. ὄντος 2
 δὲ παλαιοῦ νόμου παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς τοὺς γαμοῦν-
 τας καὶ τὰς γαμουμένας παρθένους μὴ διὰ τῆς τῶν
 γονέων κρίσεως ποιείσθαι τὸν γάμον, ἀλλὰ πείσαν-
 15 τας ἀλλήλους, τὸν μὲν ἔμπροσθεν χρόνον τῆς μνη-
 στείας γενομένης διὰ νεωτέρων ταῖς ἡλικίαις, ὡς
 343 ἐπὶ τὸ πολὺ συνέβαινε διαπίπτειν τὰς κρίσεις, καὶ
 ταχὺ μεταμελομένων ἀμφοτέρων πολλὰς τῶν γυ-
 ναικῶν διαφθείρεσθαι καὶ δι' ἀκρασίαν φιλοστορ-
 20 γεῖν ἑτέρους, τέλος δὲ μὴ δυναμένας εὐσχημόνας
 ἀπολιπεῖν τοὺς ἐξ ἀρχῆς προκριθέντας διὰ φαρμά-
 κων ἀναιρεῖν τοὺς συνοικούντας, καὶ τὴν χώραν δ'
 οὐκ ὀλίγας ἀφορμὰς αὐταῖς δοῦναι, πολλὰς καὶ
 ποικίλας φέρουσαν φθαρτικὰς δυνάμεις, ἐξ ὧν ἐνίας
 25 προσχρωσθείσας μόνον τοῖς ἐδέσμασιν ἢ ποτηρίοις
 ἐπιφέρειν τὴν ἀπώλειαν. ἐπιπολαζούσης δὲ τῆς ῥα- 3
 διουργίας καὶ πολλῶν ἀναιρουμένων τοῦτου τοῦ
 τρόπου, ἐπειδὴ κολάζοντες τὰς αἰτίας τῶν κακῶν
 οὐκ ἠδυνήθησαν ἀποτρέψαι τὰς ἄλλας τῶν ἀδικη-
 30 μάτων, νόμον ἔθεσαν ὅπως συγκατακάωνται τοῖς
 τετελευτηκόσιν ἀνδράσιν αἱ γυναῖκες πλὴν τῶν ἐγ-
 κύων ἢ τῶν ἐχουσῶν τέκνα· τὴν δὲ μὴ βουλομέ-

ἡν τῷ δόγματι πειθαρχεῖν χήραν μένειν διὰ τέ-
 λους καὶ θυσιῶν καὶ τῶν ἄλλων νομίμων εἴργε-
 4 σθαι διὰ παντός, ὡς ἀσεβοῦσαν. τούτων δὲ νομο-
 δετηθέντων εἰς τὸναντίον τὴν παρανομίαν τῶν
 γυναικῶν μεταβαλεῖν συνέβη· διὰ γὰρ τὴν ὑπερ- 5
 βολὴν τῆς ἀτιμίας ἐκάστης ὑπομενούσης ἐκουσίως
 τὸν θάνατον, οὐ μόνον προνοεῖσθαι τῆς τῶν συν-
 οικούντων ἀσφαλείας ὡς κοινῆς οὔσης, ἀλλὰ καὶ
 πρὸς ἀλλήλας ἀμιλλᾶσθαι καθάπερ ὑπὲρ τῆς μεγί-
 34 στης εὐδοξίας. ὃ καὶ τότε συνέβη· τοῦ γὰρ νόμου 10
 μίαν κελεύοντος συγκατακάεσθαι, παρῆσαν ἀμφο-
 τεραὶ πρὸς τὴν τοῦ Κητέως ταφὴν ὑπὲρ τοῦ συν-
 αποθανεῖν ὡς ὑπὲρ ἀριστείου συμφιλοτιμούμεναι.
 2 τῶν δὲ στρατηγῶν διακρινόντων, ἡ νεωτέρα μὲν
 ἀπεφαίνετο τὴν ἑτέραν ἔγκνον εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο 15
 μὴ δύνασθαι χρῆσασθαι τῷ νόμῳ, ἡ δὲ πρεσβυτέρα
 δικαιότερον ἀπεφαίνετο εἶναι τὴν προέχουσαν τοῖς
 χρόνοις προέχειν καὶ τῇ τιμῇ· καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλ-
 λων ἀπάντων θεωρεῖσθαι τοὺς πρεσβυτέρους πολὺ
 προέχοντας τῶν νεωτέρων εἰς ἐντροπὴν καὶ τιμὴν. 20
 3 οἱ δ' οὖν στρατηγοὶ διὰ τῶν μαιεύεσθαι δυναμέ-
 νων γνόντες τὴν πρεσβυτέραν ἔγκνον οὔσαν, προέ-
 κριναν τὴν νεωτέραν. οὗ συμβάντος ἡ μὲν ἀπο-
 τυχοῦσα τῆς κρίσεως ἀπῆει μετὰ κλαυθμοῦ, καταρ-
 ρήξασα τὸ περὶ τὴν κεφαλὴν διάδημα καὶ τὰς τρί- 25
 χας σπαράττουσα, καθάπερ εἰ τινος συμφορᾶς με-
 γάλης προσηγγελημένης· ἡ δὲ ἐπὶ τῇ νίκῃ περιχαρῆς
 ἀπῆει πρὸς τὴν πυρᾶν, στεφανουμένη μὲν μίτραις
 ὑπὸ τῶν οἰκείων γυναικῶν, κεκοσμημένη δὲ δια-
 πρεπῶς ὥσπερ εἰς τινα γάμον προεπέμπετο ὑπὸ 30
 τῶν συγγενῶν, ἄδόντων ὕμνον εἰς τὴν ἀρετὴν αὐ-
 4 τῆς. ὡς δ' ἐγγὺς ἐγενήθη τῆς πυρᾶς, περιαιρου-

μένη τὸν κόσμον ἑαυτῆς διεδίδου τοῖς οἰκείοις καὶ
 φίλοις, ὡς ἂν εἴποι τις, καταλείπουσα τοῖς ἀγα-
 πῶσι μνημεῖον. ὁ δὲ κόσμος ἦν περὶ μὲν τὰς
 χεῖρας δακτυλίων πλήθος ἐνδεδεμένων λίθοις πο-
 5 λυτελέσι καὶ διηλλαγμένοις τοῖς χρώμασι, περὶ
 344 δὲ τὴν κεφαλὴν χρυσῶν ἀστερισκῶν οὐκ ὀλίγος
 ἀριθμὸς παντοδαποῖς λίθοις διειλημμένων, περὶ δὲ
 τὸν τράχηλον ὄρων πλήθος, τῶν μὲν ἐλαττόνων,
 τῶν δ' ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον αἰὲ κατ' ὑπέρθειν μει-
 10 ζόνων. τὸ δὲ τελευταῖον ἀσπασαμένη τοὺς οἰκείους 5
 ὑπὸ τὰδελφοῦ μὲν ἐπὶ τὴν πυρὰν ἀνεβιβάσθη, ὑπὸ
 δὲ τοῦ συνδραμόντος ἐπὶ τὴν θείαν πλήθους θαυ-
 μασθεῖσα κατέστρεψεν ἥρωικῶς τὸν βίον. ἡ μὲν 6
 γὰρ δύναμις ἐν τοῖς ὅπλοις πᾶσα πρὶν ἄπτεσθαι
 15 τὴν πυρὰν τρεῖς περιῆλθεν, αὐτὴ δὲ τάνδρῳ παρα-
 κλιθεῖσα, καὶ κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς ὄρμην οὐδεμίαν
 φωνὴν ἀγεννη προεμένη, προεκαλέσατο τῶν ὄρων-
 των τοὺς μὲν εἰς ἔλεον, τοὺς δ' εἰς ὑπερβολὴν
 ἐπαίνων. οὐ μὴν ἄλλ' ἐνιοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐπετί-
 20 μων τοῖς νομίμοις ὡς ἀγροῖσι οὔσι καὶ χαλεποῖς.

Ὁ δ' Εὐμένης ἀπὸ τῆς τῶν τετελευτηκότων τα- 7
 φῆς γενόμενος ἀνέξευξεν ἐκ τῶν Παραϊτάκων εἰς
 τὴν Γαβιηνήν, οὔσαν ἀκέραιον καὶ δυναμένην πάντα
 δαψιλῆ ταῖς δυνάμεσι παρέχεσθαι. ἀπέχειν δὲ συν- 8
 25 ἔβαινε τὴν χώραν ταύτην τῶν περὶ Ἀντίγονον διὰ
 μὲν τῆς οἰκουμένης πορευομένῳ σταθμοὺς εἴκοσι
 πέντε, διὰ δὲ τῆς ἐρήμου καὶ ἀνύδρου σταθ-
 μοὺς ἑννέα. οἱ μὲν οὖν περὶ Εὐμένη καὶ τὸν Ἀν-
 τίγονον τοσοῦτον ἀλλήλων διεστῶτες ἐν τούτοις τοῖς
 30 τόποις παρεχέμαζον ἅμα καὶ τὰς δυνάμεις ἀνελάμ-
 βανον.

Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Κάσσανδρος μὲν ἐν Πε- 35

λοποννήσῳ Τεγέαν πολιορκῶν, καὶ πνθόμενος τὴν
 τε Ὀλυμπιάδος κάθοδον εἰς Μακεδονίαν καὶ τὴν
 Εὐρυδίκης καὶ Φιλίππου τοῦ βασιλέως ἀναίρειν,
 ἔτι δὲ τὰ περὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν Ἰόλλου τάφον
 συμβεβηκότα, πρὸς μὲν τοὺς Τεγεάτας διελύσατο, 5
 τὴν δὲ δύναμιν ἀναλαβῶν προήγευ ἐπὶ Μακεδο-
 νίας, καταλιπὼν τοὺς συμμάχους ἐν πολλῇ ταραχῇ·
 ἐφήδρευε γὰρ ταῖς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεσιν Ἀλέ-
 2 ξάνδρος ὁ Πολυσπέρχοντος ἔχων στρατόπεδον. Αἰ-
 τωλοὶ δὲ χαρίζεσθαι βουλόμενοι τῇ τε Ὀλυμπιάδι 10
 καὶ Πολυσπέρχοντι, τὰ περὶ τὰς Πύλας στενὰ κα-
 τελάβοντο καὶ τῆς παρόδου τὸν Κάσσανδρον ἀπέ-
 κλεισαν. ὁ δὲ βιάζεσθαι μὲν πρὸς τόπους δυσεμ-
 βόλους ἀπέγνω, παρασκευασάμενος δὲ πλοῖα καὶ
 σχεδίας ἐκ τε τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Λοκρίδος ἐπε- 15
 3 ραίωσε τὴν δύναμιν εἰς τὴν Θετταλίαν. ἀκούων δὲ
 περὶ τὴν Περγραιβίαν προκαθῆσθαι Πολυσπέρχοντα
 μετὰ στρατοπέδου, Κάλλαν μὲν ἀπέστειλε στρατη-
 γὸν μετὰ δυνάμεως, προστάξας διαπολεμεῖν τοῖς
 μετὰ Πολυσπέρχοντος. Δεινίας δὲ τὰ στενὰ προ- 20
 καταληψόμενος, ἀπαντήσας τοῖς ὑπ' Ὀλυμπιάδος
 ἔξαποσταλεῖσι στρατιώταις ἐφθασε τῶν παρόδων
 4 κυριεύσας. Ὀλυμπιάς δὲ πνθομένη Κάσσανδρον
 μετὰ μεγάλης δυνάμεως πλησίον εἶναι τῆς Μακε- 25
 δονίας, Ἀριστόνου μὲν ἀπέδειξε στρατηγόν, κε-345
 5 λέυσασα διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Κάσσανδρον, αὐτῇ
 δὲ παρήλθεν εἰς Πύδναν ἔχουσα τὸν υἱὸν τὸν Ἀλε-
 ξάνδρου καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ῥωξάνην καὶ Θετ-
 ταλονίκην τὴν Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου θυγατέρα,
 πρὸς δὲ τούτοις Δηιδάμειάν τε τὴν Αἰακίδου θυ- 30
 γατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Ἡπειρωτῶν, Πύρρον δὲ
 τοῦ πρὸς Ῥωμαίους ὕστερον πολεμήσαντος ἀδελφῆν,

καὶ τὰς Ἀττάλου θυγατέρας, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀξιολογωτάτων φίλων τοὺς συγγενεῖς, ὥστ' ἀθροισθῆναι περὶ αὐτὴν πλῆθος μὲν πολὺ σωμαμάτων, ἀχρείων δ' εἰς πόλεμον τῶν πλείστων· οὐδὲ
5 γὰρ τροφῆς ἱκανὸν ἦν πλῆθος τοῖς μέλλουσι πολιορκίαν ὑπομένειν πολυχρόνιον. ὧν ἀπάντων πρό- 6
δηλον ἐχόντων τὸν κίνδυνον οὐδὲν ἤττον ἐνταῦθα διέγνω μένειν, ἐλπίζουσα αὐτῇ βοηθήσειν κατὰ θάλατταν Ἑλλήνων τε καὶ Μακεδόνων πολλούς. συν- 7
10 ἦσαν δ' αὐτῇ τῶν τ' ἐξ Ἀμβρακίας ἰππέων τινὲς καὶ τῶν περὶ τὴν αὐλὴν εἰσθότων διατρέβειν στρατιωτῶν οἱ πλείους, ἔτι δὲ τῶν μετὰ Πολυσπέροχτος ἐλεφάντων οἱ καταλειφθέντες· τῶν μὲν γὰρ ἄλλων θηρίων κατὰ τὴν προτέραν ἐμβολὴν εἰς Μα-
15 κεδονίαν Κάσσανδρος ἐκεκυριεύκει. ὃς τότε διελ- 36
θὼν τὰ κατὰ Περγραιβίαν στενά, καὶ παραγεγόμενος πλησίον τῆς Πύδνης, τὴν μὲν πόλιν περιεχαράκω-
σεν ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, παρὰ δὲ τῶν συμμαχεῖν βουλομένων μετεπέμπετο ναῦς καὶ βέλη παν-
20 τοδαπὰ καὶ μηχανάς, διανοοῦμενος πολιορκεῖν τοὺς μετ' Ὀλυμπιάδος καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. πυθόμενος δ' Αἰακίδην τὸν τῶν Ἑπειρωτῶν βασι- 2
λέα μετὰ δυνάμεως μέλλειν βοηθήσειν Ὀλυμπιάδι, στρατηγὸν ἐξέπεμψεν Ἀταρρίαν, δούς στρατόπεδον
25 καὶ συντάξας ἀπαντῶν τοῖς Ἑπειρώταις. οὐ ταχὺ 3
τὸ προσταχθὲν ποιήσαντος καὶ τὰς ἐξ Ἑπίρου παρόδους προκαταλαβομένου, συνέβη τὸν Αἰακίδην ἀπρακτὸν γενέσθαι. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος τῶν Ἑπειρωτῶν ἀκουσίως ἐστράτευσεν ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ
30 στάσιν ἐποίει κατὰ τὴν παρεμβολήν· ὃ δ' Αἰακίδης ἐκ παντὸς τρόπου βουλόμενος βοηθεῖν Ὀλυμπιάδι, τοὺς μὲν ἀλλοτρίως διακειμένους ἀπέλυσε

τῆς στρατείας, τοὺς δὲ συγκινδυνεύειν βουλομένους
 ἀναλαβὼν προθυμίαν μὲν εἶχε τοῦ διακινδυνεύειν,
 οὐκ ἀξιόμαχος δ' ἦν ὡς ἂν ὀλίγου καταλελειμμέ-
 4 νου τοῦ περὶ αὐτὸν συστήματος. οἱ δὲ χωρισθέν-
 τες τῶν Ἡπειρωτῶν εἰς τὰς πατρίδας κατεστασίασαν 5
 ἀπόντα τὸν βασιλέα, καὶ κοινῶ δόγματι φυγὴν αὐ-
 τοῦ καταγνόντες πρὸς Κάσσανδρον ἐποίησαντο
 συμμαχίαν. ὅπερ οὐδέποτε συνέβη γενέσθαι κατὰ
 τὴν Ἡπειρον ἀφ' οὗ Νεοπτόλεμος ὁ Ἀχιλλέως ἐβα-
 σίλευσε τῆς χώρας· αἰεὶ γὰρ παῖς παρὰ πατρός δια- 10
 δεχόμενος τὴν δυναστείαν ἐναπέδνησκει ταῖς βασι- 346
 5 λείαις μέχρι τῶνδε τῶν καιρῶν. Κασσάνδρου δὲ
 παραλαβόντος τὴν Ἡπειρον τῇ συμμαχίᾳ, καὶ πέμ-
 ψαντος εἰς αὐτὴν ἐπιμελητὴν ἅμα καὶ στρατηγὸν
 Λυκίσκον, οἱ πρότερον κατὰ Μακεδονίαν διστάζον- 15
 τες περὶ τῆς συμμαχίας ἀπήλπισαν μὲν τὰ κατ'
 Ὀλυμπιάδα πράγματα, τῷ δὲ Κασσάνδρῳ προσέ-
 θεντο. μιᾶς δ' οὔσης αὐτῇ βοηθείας τῆς παρὰ
 Πολυσπέρχοντος, συνέβη καὶ ταύτην συντριβῆναι
 6 παραδόξως· ὁ γὰρ ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρα- 20
 τηγὸς Κάλλας ἐπειδὴ πλησίον γενόμενος τοῦ Πολυ-
 σπέρχοντος κατεστρατοπέδευσεν ἐν τῇ Περραιβίᾳ,
 διέφθειρε τῶν μετ' αὐτοῦ στρατιωτῶν τοὺς πλεί-
 στους χρήμασιν, ὥστε ὀλίγους τοὺς μάλιστα πιστοὺς
 ἀπολειφθῆναι. αἱ μὲν οὖν Ὀλυμπιάδος ἐλπίδες ἐν 25
 ὀλίγῳ χρόνῳ τοῦτου τὸν τρόπον ἐταπεινώθησαν.
 37 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀντίγονος μὲν χειμάζων ἐν
 Γαδαμάργοις τῆς Μηδίας, καὶ θεωρῶν τὴν ἑαυτοῦ
 δύναμιν ἀσθενεστέραν οὔσαν τῆς τῶν πολεμίων,
 ἔσπενδεν ἀνεπίστως αὐτοῖς ἐπιδέσθαι καὶ κατα- 30
 στρατηγῆσαι. ἐτύγχανον δ' οὗτοι τὴν χειμασίαν
 ἔχοντες ἐν πολλοῖς μέρεσι διεξευγμένην, ὥστ' ἐνί-

ους ἀπ' ἀλλήλων ἀπέχειν ὁδὸν ἡμερῶν ἕξ. τὸ μὲν 2
 οὖν διὰ τῆς οἰκουμένης χώρας ὁδοιπορεῖν ἀπεδοκί-
 μασε διὰ τὸ καὶ μακρὰν εἶναι καὶ τοῖς πολεμίοις
 εὐθεώρητον, τὸ δὲ τολμῆσαι διὰ τῆς ἐρήμου καὶ
 5 ἀνύδρου προάγειν ἐπίπτονον μὲν ἔκρινεν, εἰς δὲ τὴν
 βεβουλευμένην ἐπιβολὴν χρησιμώτατον· οὐ μόνον
 γὰρ διὰ ταύτης συντόμως ἦν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ ῥα-
 δίως λαθεῖν ἀπροσδοκῆτως ἐπιπεσόντα τοῖς διὰ τὴν
 ἄγνοιαν διερριμμένοις κατὰ κώμας καὶ ῥαθυμοῦσι.
 10 ταῦτα δὲ διανοηθεὶς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγ- 3
 γειλεν ἐτοίμους εἶναι πρὸς ἀνάξευξιν καὶ παρασκευ-
 ἀσασθαι δέχ' ἡμερῶν ἄπυρα σιτία, αὐτὸς δὲ δια-
 δοῦς λόγον ἐπ' Ἀρμενίας προάξειν ἄφνω παρὰ τὴν
 πάντων ὑπόληψιν ὥρμησε διὰ τῆς ἐρήμου, τῆς ὥρας
 15 οὔσης περὶ χειμερινᾶς τροπᾶς. κατὰ δὲ τὰς στρα- 4
 τοπεδείας παρήγγειλε τῆς ἡμέρας μὲν τὰ πυρὰ κάειν,
 τῆς δὲ νυκτὸς κατασβεννύναι τελέως, ὅπως μὴ τι-
 νες ἐκ τῶν μετεώρων κατανοήσαντες ἀπαγγέλλωσι
 τὸ γινόμενον τοῖς πολεμίοις· ἦν γὰρ ἡ μὲν ἔρη- 5
 20 μος πᾶσα σχεδὸν πεδιάς, περιερίχτο δὲ ὑπὸ λόφων
 ὑψηλῶν, ἀφ' ὧν ῥάδιον ἦν ἐκ πολλοῦ διαστήματος
 συνορᾶν τὴν αὐγὴν τοῦ πυρός. ἐπιπόνως δὲ τῆς
 δυνάμεως πένθ' ἡμέρας ὁδοιπορούσης, οἱ μὲν στρα-
 τιῶται διὰ τε τὸ ψῦχος καὶ τὰς ἀναγκαίας χρείας
 25 ἔκαον πῦρ μεθ' ἡμέραν τε καὶ νύκτωρ ἐν ταῖς στρα-
 τοπεδείαις. ὃ δὲ συνιδόντες τινὲς τῶν παρὰ τὴν 6
 ἔρημον οἰκούντων ἐπεμψαν τοὺς ἀπαγγελοῦντας αὐ-
 θημερὸν τοῖς περὶ Εὐμένη καὶ Πευκέστην, δόντες
 δρομάδας καμήλους· διατείνει γὰρ τὸ ζῶον τοῦτο
 30 σταδίους οὐ πολὺ ἐλάττους χιλίων πεντακοσίων.
 347 οἱ δὲ περὶ τὸν Πευκέστην πνθόμενοι κατὰ μέσην 38
 τὴν ὁδὸν ἐωρᾶσθαι τὴν στρατοπεδείαν, διέγνωσαν

ἀναχωρεῖν εἰς τοὺς ἐσχάτους τόπους τῆς χειμασίας,
 φοβούμενοι μὴ καταληφθῶσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων
 πρὶν ἢ συνελθεῖν πανταχόθεν τὴν συμμαχοῦσαν
 2 δύναμιν. ὧν ὄρων τὴν ἀδρυμῖαν ὁ Εὐμένης, θαρ-
 ρεῖν παρεκελεύετο καὶ μένειν ἐπὶ τῶν ὄρων τῆς 5
 ἐρήμου· εὐρηκέναι γὰρ τρόπον δι' οὗ ποιήσει τὸν
 Ἀντίγονον ὕστερον ἡμέραις τρισὶν ἢ τέτταρσι πα-
 ραγενέσθαι· τούτου δὲ γενομένου τὴν μὲν ἑαυτῶν
 δύναμιν ῥαδίως ἀθροισθήσεσθαι, τοὺς δὲ πολεμίους
 καταπεπουνημένους καὶ πάντων ἐνδεεῖς ὄντας ὑπο- 10
 3 χειρίους γενήσεσθαι. πάντων δὲ θαναμασάντων τὸ
 παράδοξον τῆς ἐπαγγελίας, καὶ ζητούντων μαθεῖν
 τί ποτ' ἔσται τὸ δυνάμενον κωλύσαι προάγειν τοὺς
 ἐναντίους, προσέταξεν ἀκολουθεῖν ἑαυτῷ πάντας
 τοὺς ἡγεμόνας μετὰ τῶν ἰδίων στρατιωτῶν, ἔχοντας 15
 ἐν ἀγγείοις πλεοσι πῦρ. ἐκλεξάμενος δὲ τῆς με-
 τεώρου χώρας τόπον ἐστραμμένον ἐπὶ τὴν ἐρημον
 καὶ πρὸς τὴν ἀποθεώρησιν πανταχόθεν εὐφυῆ, ση-
 μεῖα θέμενος περιέλαβεν ὡς ἂν ἐβδομήκοντα στα-
 δίων περιφέρειαν. διελὼν δὲ τόπους ἐκάστῳ τῶν 20
 συνακολουθούντων συνέταξε νυκτὸς πῦρ κάειν δια-
 στάντας ὡς ἂν εἴκοσι πήχεις, καὶ κατὰ μὲν τὴν
 πρώτην φυλακὴν πολλὴν φλόγα ποιεῖν, ὡς ἂν ἐγρη-
 γορότων ἔτι καὶ πρὸς θεραπείαν καὶ δεῖπνον πα-
 ρασκευαζομένων, τῆς δὲ δευτέρας ἐλάττω, καὶ τῆς 25
 τρίτης ἀπολιπεῖν ὀλίγα παντελῶς, ὥστε δοκεῖν εἶ-
 ναι τοῖς ἐξ ἀποστήματος θεωροῦσιν ἀληθινὴν στρα-
 4 τοπεδείαν. τῶν δὲ στρατιωτῶν ποιησάντων τὸ προσ-
 ταχθέν, κατενόησάν τινες τὰ πυρὰ τῶν νεμομένων
 μὲν τὴν ἀπεναντίον ὄρεινήν, φλῶν δ' ὄντων Πύ- 30
 θωνι τῷ Μηδίας σατράπῃ. δόξαντες δὲ πρὸς ἀλή-
 θειαν εἶναι στρατοπεδείαν, καταδραμόντες εἰς τὸ

πεδίον ἀπήγγειλαν τοῖς περὶ τὸν Ἀντίγονον καὶ Πύθωνα. οἱ δὲ διὰ τὸ παράδοξον καταπλαγέντες 5 καὶ τῆς ὁδοιπορίας ἐπισχόντες, ἐβουλεύοντο πῶς χρηστέον τοῖς προσηγγελημένοις· ἦν γὰρ ἐπικίνδυνον τὸ πεπονηκότας καὶ πάντων ἐνδεεῖς συνηγμένοις ἤδη τοῖς πολεμίοις καὶ πάντων εὐποροῦσι συμβαλεῖν. ὑπολαβόντες δὲ προδοσίαν γεγενῆσθαι καὶ 6 προακηκοότας τὸ μέλλον τοὺς πολεμίους ἠθροῖσθαι, τὸ μὲν ἐπ' εὐθείας προάγειν ἀπέγνωσαν, εἰς δεξιὰ 10 δὲ κλίναντες προῆγον ἐφ' ἑκάτερα μέρη τῆς οἴκουμένης χώρας, βουλόμενοι τὴν δύναμιν ἐκ τῆς κοπαθείας ἀναλαβεῖν.

Εὐμένης δὲ τὸν προειρημένον τρόπον καταστρα- 39
τηγῆσας τοὺς πολεμίους, μετεπέμπετο πανταχόθεν 15 τοὺς διεσπασμένους τῶν στρατιωτῶν καὶ χειμάζοντας ἐν ταῖς κώμαις. βαλόμενος δὲ χάρακα καὶ τάφρω βαθεῖα τὴν παρεμβολὴν ὄχυρώσας ὑπεδέχετο μὲν τοὺς αἰὲ καταντιῶντας τῶν συμμάχων, ἐπλήρωσε δὲ τὴν στρατοπεδείαν πάντων τῶν ἐπιτηδείων. 20
348 ὁ δ' Ἀντίγονος διελθὼν τὴν ἔρημον, καὶ πυθόμε- 2
νος παρὰ τῶν ἐγγχωρίων σχεδὸν τὴν μὲν ἄλλην δύναμιν ἅπασαν συνεληλυθέναι τοῖς περὶ τὸν Εὐμένην, τοὺς δ' ἐλέφαντας μέλλειν ἀναξενυγνύειν ἐκ τῆς χειμασίας καὶ πλησίον εἶναι μεμονωμένους πάσης βοή- 25
θείας, ἀπέστειλεν ἐπ' αὐτοὺς ἵππεις λογχοφόρους μὲν Μήδους δισχιλίους, Ταραντίνους δὲ διακοσίους, τῶν δὲ πεζῶν τοὺς ψιλοὺς ἅπαντας. ἤλπιξε γὰρ 3
μεμονωμένοις τοῖς θηροῖς τὴν ἐπίθεσιν ποιησάμενος τούτων τε ῥαδίως κυριεύσειν καὶ τῶν πολεμίων 30
παρελεῖσθαι τὸ κράτιστον μέρος τῆς δυνάμεως. ὁ δ' Εὐμένης καταστοχασάμενος τὸ μέλλον ἀπέστειλεν ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἵππεις μὲν τοὺς κράτιστους

χιλίους καὶ πεντακοσίους, πεζοὺς δὲ ψιλοὺς τρισ-
 4 χιλίους. ἐπιφανέντων δὲ πρότερον τῶν Ἀντιγόνου
 στρατιωτῶν, οἱ τῶν ἐλεφάντων ἠγεμόνες τάξαντες
 εἰς πλινθίον τὰ θηρία προῆγον, ἐν μέσῳ μὲν ἀπει-
 ληφότες τὰ σκευοφόρα, κατὰ δὲ τὴν οὐραγίαν ἔχον- 5
 τες συναγωνιζομένους ἰππεῖς οὐ πλείους τετρακο-
 5 σίων. ἐπιπεσόντων δ' αὐτοῖς τῶν πολεμίων παντὶ
 τῷ βάρει καὶ βιαιότερον ἐπικειμένων, οἱ μὲν ἰππεῖς
 ἐτράπησαν ὑπὸ τοῦ πλήθους καταπονηθέντες, οἱ
 δ' ἐπὶ τῶν ἐλεφάντων ἐφεστηκότες τὸ μὲν πρῶτον 10
 ἀντεῖχον καὶ διεκαρτέρουν πανταχόθεν κατατιρω-
 σκόμενοι, βλάβαι δ' οὐδὲν τοὺς πολεμίους δυνά-
 6 μενοι. ἤδη δ' αὐτῶν καταπονουμένων ἀνελπίστως
 ἐπιφανέντες οἱ παρ' Εὐμένους ἐξήρπασαν αὐτοὺς ἐκ
 τῶν κινδύνων. μετὰ δ' ἡμέρας ὀλίγας ἐν τεττα- 15
 ράκοντα σταδίους ἀντιστρατοπεδευουσῶν τῶν δυνά-
 μεων, ἐξέταξαν ἀμφοτέροι τὸ στρατόπεδον εἰς μά-
 χην, ὡς περὶ τῶν ὄλων κρίσεως ἐσομένης.

40 Ἀντίγονος μὲν οὖν τοὺς ἰππεῖς ἐπὶ τὰ κέρατα
 διελόμενος τὸ μὲν εὐώνυμον μέρος Πύθωνι παρέ- 20
 δωκε, τὸ δὲ δεξιὸν τῷ υἱῷ Δημητρίῳ, μεθ' οὗ καὶ
 αὐτὸς διαγωνίζεσθαι διεγνώκει· τοὺς δε πεζοὺς εἰς
 μέσον καταστήσας παρέταξε παρ' ὅλην τὴν δύναμιν
 τοὺς ἐλέφαντας, πληρώσας τὰ διαστήματα τοῖς ψι-
 λικοῖς τάγμασιν. ὁ δὲ πᾶς ἀριθμὸς ἦν αὐτοῦ τῆς 25
 δυνάμεως πεζοὶ μὲν δισμύριοι δισχίλιοι, ἰππεῖς δ'
 ἑνακισχίλιοι σὺν τοῖς ἐκ Μηδίας προσκαταγραφείσι,
 2 θηρία δὲ ἐξήκοντα καὶ πέντε. ὁ δ' Εὐμένης πν-
 θόμενος τὸν Ἀντίγονον ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ κέρατος τε-
 τάχθαι μετὰ τῶν ἀρίστων ἰππέων, καὶ αὐτὸς ἀντε- 30
 τάξατο, ἐπὶ τὸ λαιὸν κέρας ἐπιστήσας τοὺς ἀρίστους·
 καὶ γὰρ τῶν σατραπῶν τοὺς πλείστους ἐνταῦθα κα-

τέστησε μετὰ τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς ἰππέων
 ἐπιλέκτων, καὶ αὐτὸς μετὰ τούτων ἔμελλε κινδυ-
 νεύειν· συνῆν δ' αὐτοῖς καὶ Μιθριδάτης ὁ Ἄριο-
 βαρζάνου μὲν υἱός, ἀπόγονος δ' ἐνὸς τῶν ἐπὶ
 349 Περσῶν τῶν συγκαθελόντων τὸν μάγον Σμέρδιον,
 ἀνὴρ ἀνδρεία διαφέρων καὶ τεθραμμένος ἐκ παιδὸς
 στρατιωτικῶς. πρὸ δὲ τοῦ κέρατος παντὸς ἔταξεν 3
 ἐν ἐπικαμπίῳ τοὺς κρατίστους τῶν ἐλεφάντων ἐξή-
 κοντα, καὶ τὰ διαστήματα τοῖς ψιλικοῖς διέλαβε τάγ-
 10 μασι. τῶν δὲ πεζῶν πρώτους μὲν ἔταξε τοὺς ὑπα-
 σπιστάς, εἶτα τοὺς ἀργυράσπιδας, ἐπὶ πᾶσι δὲ τοὺς
 ξένους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εἰς τὰ Μακεδονικὰ κα-
 θωπλισμένους, καὶ πρὸ τούτων ἐλέφαντας καὶ τῶν
 ψιλῶν τοὺς ἱκανούς. ἐπὶ δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τάξας 4
 15 τῶν ἰππέων καὶ τῶν ἐλεφάντων τοὺς ἀσθενεστε-
 ρους ἀπέδειξεν ἡγεμόνα τῶν πάντων Φίλιππον·
 τούτῳ δὲ διεκελεύσατο φυγομαχεῖν καὶ τὴν ἀπο-
 θατέρου μέρους κρίσιν ἀποθεωρεῖν. οἱ δὲ σύμπαν-
 τες ἦσαν μετ' Εὐμένους κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν
 20 πεζοὶ μὲν τρισμῦριοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι, ἰπ-
 πεῖς δὲ ἑξακισχίλιοι πενήκοντα, ἐλέφαντες δὲ ἑκα-
 τὸν τετταρεσκαίδεκα.

Μικρὸν δὲ πρὸ τῆς παρατάξεως Ἀντιγένης ὁ τῶν 41
 ἀργυρασπίδων στρατηγὸς ἐπεμψεν ἓνα τῶν Μακε-
 25 δόνων ἰππέων ἐπὶ τὴν φάλαγγα τῶν ἐναντίων,
 προστάξας πλησίον παραγενόμενον ἀναβοῆσαι. οὗ-
 τος δὲ προσιππεύσας μόνος εἰς φωνῆς ἀκοὴν καθ'
 ὃ μέρος ἢ φάλαγξ ἦν τῶν παρ' Ἀντιγόνῳ Μακεδό-
 νων ἀνεβόησεν, Ἐπὶ τοὺς πατέρας, ὧ κακαὶ κεφα-
 30 λαί, τοὺς μετὰ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου τὰ ὅλα
 κατειργασμένους; οὓς μετ' ὀλίγον ὄφονται καὶ τῶν
 βασιλέων καὶ τῶν προγεγονότων ἀγῶνων ἀξίους.

- 2 καὶ γὰρ ἐτύγγανον κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν τῶν ἀργυρασπίδων οἱ νεώτατοι μὲν περὶ τὰ ἐξήκοντα ἔτη, τῶν δ' ἄλλων οἱ πλείους μὲν περὶ τὰ ἑβδομήκοντα, τινὲς δὲ καὶ πρεσβύτεροι, πάντες δὲ ταῖς ἐμπειρίαις καὶ ταῖς ῥώμαϊς ἀνυπόστατοι· τοσαύτη 5 περὶ αὐτοὺς ἦν εὐχειρία καὶ τόλμα διὰ τὴν συνέ-
 3 χειαν τῶν κινδύνων. γενομένου δὲ τοῦ κηρύγματος καθότι προείρηται, παρὰ μὲν τοῖς περὶ Ἀντίγονον ἐγίνοντο φωναὶ δυσχερεῖς, ὅτι συναναγκάζοντο πρὸς συγγενεῖς καὶ πρεσβυτέρους διαμάχεσθαι, παρὰ δὲ 10 τοῖς μετ' Εὐμένους παραταττομένοις παρακελευσμός καὶ βοή τὴν ταχίστην ἄγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. ὧν Εὐμένης ὁρῶν τὴν προθυμίαν, ἦρε τὸ σύσημον, δι' ὧν παρεστήσατο τοὺς μὲν σαλπικτὰς τὸ πολεμικὸν σημαίνειν, τὴν δὲ δύναμιν ἀλαλάξαι 15 πᾶσαν.
- 42 Συνῆψε δὲ μάχην πρῶτον μὲν τὰ θηρία, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τὸ τῶν ἰππέων πλῆθος. τοῦ δὲ πεδίου πολλὴν εὐρυχωρίαν ἔχοντος καὶ παντὸς ὑπάρχοντος ἀργοῦ διὰ τὴν ἐν αὐτῷ διήκουσαν ἀλμυρίδα, 20 τοσοῦτον συνέβη ὑπὸ τῶν ἰππέων ἐξαίρεσθαι κοριορτὸν ὥστε μηδένα δύνασθαι ῥαδίως συνορᾶν ἐξ 2 ὀλίγου διαστήματος τὸ γινόμενον. ὃ δὴ κατανοήσας Ἀντίγονος ἀπέστειλε τοὺς ἐκ Μηδίας ἰππεῖς καὶ τῶν 350 Ταραντίνων τοὺς ἱκανοὺς ἐπὶ τὴν ἀποσκευὴν τῶν 25 πολεμίων· ἤλπιζε γάρ, ὅπερ ἦν ἀληθές, διὰ μὲν τὸν κοριορτὸν λήσεσθαι, διὰ δὲ τὴν ἄλωσιν τῆς ἀποσκευῆς ἀκουτὶ κρατήσειν τῶν πολεμίων. οἱ δὲ 3 πεμφθέντες περιππεύσαντες τὸ κέρας τῶν ἐναντίων καὶ λαθόντες ἐπέθεντο τοῖς σκευοφόροις, ἀπέχουσι 30 τῆς μάχης ὡς πέντε σταδίους· εὐρόντες δ' αὐτὴν πλήρη μὲν ὄχλου πρὸς μάχην ἀχρήστου, τοὺς δ'

ἀμυνομένους ὀλίγους, ταχὺ τοὺς ἀντιστάοντας τρε-
 ψάμενοι τῶν ἄλλων ἀπάντων ἐκνύριευσαν. ἅμα δὲ 4
 τούτοις πραττομένοις Ἀντίγονος μὲν συνάψας μά-
 χην τοῖς ἀντιτεταγμένοις, καὶ μετὰ πλήθους ἱππέων
 5 ἐπιφανείς, κατεπλήξατο Πευκέστην τὸν τῆς Περσί-
 δος σατράπην, ὃς μετὰ τῶν περὶ ἑαυτὸν ἱππέων
 ἕξω τοῦ κονιορτοῦ διδοὺς ἑαυτὸν συνεπεσπάσατο
 καὶ τῶν ἄλλων εἰς χιλίους πεντακοσίους. Εὐμένης 5
 δὲ μετ' ὀλίγων ἀπολειφθεὶς ἐπ' ἄκρου τοῦ κέρατος,
 10 τὸ μὲν εἶξαι τῇ τύχῃ καὶ φυγεῖν αἰσχροὺν διέλαβε,
 τὸ δὲ τηροῦντα τὴν δεδομένην ὑπὸ τῶν βασιλέων
 πίστιν γενναῖα προαιρέσει συναποθανεῖν προκρίνας
 ἐπ' αὐτὸν ἐώσατο τὸν Ἀντίγονον. γενομένης δ' 6
 ἵππομαχίας καρτερᾶς, καὶ τῶν μὲν μετ' Εὐμένους
 15 ταῖς προθυμίαις προεχόντων, τῶν δὲ μετ' Ἀντιγό-
 νου τῷ πλήθει περιγινομένων, πολλοὶ παρ' ἀμφο-
 τέρων ἔπιπτον· ὅτε δὴ συνέβη καὶ τῶν ἐλεφάντων
 πρὸς ἀλλήλους ἀγωνιζομένων πεσεῖν τῶν Εὐμένους
 τὸν προηγούμενον, συμπλακέντα τῷ κρατίστῳ τῶν
 20 ἀντιτεταγμένων. διόπερ Εὐμένης ὄρων τοὺς μετ' 7
 αὐτοῦ πανταχόθεν ἐλαττομένους, ἐξῆγεν ἐκ τῆς
 μάχης τοὺς ὑπολελειμμένους ἱππεῖς, καὶ παρελθὼν
 ἐπὶ θάτερον κέρασ ἀνελάμβανε τοὺς μετὰ Φιλίππου
 τεταγμένους, οἷς ἦν παρηγγελκῶς φυγομαχεῖν. ἢ
 25 μὲν οὖν τῶν ἱππέων μάχῃ τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

Τῶν δὲ πεζῶν οἱ μὲν ἀργυράσπιδες συμφράξαν- 43
 τες καὶ βιαιότερον τοῖς ἀντιτεταγμένοις ἐπιπεσόντες
 τοὺς μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ διέφθειραν, τοὺς δὲ συν-
 ηνάγκασαν φυγεῖν. ἀκατάσχετοι δὲ ταῖς ὁρμαῖς γε-
 30 νόμενοι, καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν τῶν ἐναντίων φά-
 λαγγα διαγωνισάμενοι, τοσοῦτον ταῖς εὐχειρίαις καὶ
 ὁρμαῖς ὑπερεῖχον ὥσθ' ἑαυτῶν μὲν ἀποβαλεῖν μη-

δένα, τῶν δ' ἐναντίων ἀνελεῖν μὲν ὑπὲρ τοὺς πεν-
 τακισχιλίους, τρέφασθαι δὲ τοὺς πεζοὺς πάντας,
 2 ὄντας πολλαπλασίους. Εὐμένης δὲ πυθόμενος τὴν
 μὲν ἀποσκευὴν ἤλωκέναι, τοὺς δ' ἵππεῖς τοὺς μετὰ
 Πευκέστου μὴ μακρὰν ἀπέχειν, ἐπεχείρησεν ἀθροί- 5
 ζειν ἅπαντας καὶ πάλιν ἵππομαχεῖν πρὸς Ἀντίγο-
 νον· ἤλπιζε γὰρ μάχῃ κρατήσας οὐ μόνον τὴν ἰδίαν
 ἀποσκευὴν σώσειν, ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν πολεμίων
 3 προσλήψεσθαι. τῶν δὲ περὶ τὸν Πευκέστην οὐχ
 ὑπακούοντων, ἀλλὰ καὶ τὸνναντίον πορρωτέρω τὴν 10
 ἀποχώρησιν ποιουμένων ἐπὶ τινα τόπον, ἅμα δὲ
 καὶ νυκτὸς καταλαμβανούσης, ἠναγκάσθη συνειῶαι
 4 τῷ καιρῷ. Ἀντίγονος δὲ τοὺς ἵππεῖς εἰς δύο μέρη
 διελόμενος, τοὺς μὲν αὐτὸς ἔχων ἐφήδρευε τοῖς περὶ
 τὸν Εὐμένην, τὴν ὄρμην αὐτῶν ἀποθεωρῶν, τοὺς ¹⁵
 δ' ἄλλους παραδοὺς Πύθωνι προσέταξεν ἐπιθέσθαι 351
 τοῖς ἀργυράσπισι μεμονωμένοις τῆς τῶν ἱππέων
 5 βοηθείας. ταχὺ δ' αὐτοῦ τὸ προσταχθὲν συντε-
 λούντος, οἱ Μακεδόνες εἰς πλινθίον ἑαυτοὺς ποιή-
 σαντες ἀσφαλῶς ἀπεχώρησαν ἐπὶ τὸν ποταμόν, καὶ 20
 τῶν περὶ τὸν Πευκέστην κατηγοροῦν ὡς αἰτίων γε-
 γενημένων τῆς τῶν ἱππέων ἥττης. καταντησάντων
 δὲ καὶ τῶν περὶ τὸν Εὐμένην περὶ λύχνων ἀφάς,
 6 συνελθόντες ἐβουλεύοντο τί χρὴ πράττειν. οἱ μὲν
 οὖν σατράπαι τὴν ταχίστην ἔφησαν δεῖν ἀποχωρεῖν 25
 εἰς τὰς ἄνω σατραπείας, ὃ δ' Εὐμένης ἀπεφαίνετο
 μένειν καὶ διαγωνίζεσθαι, τῆς μὲν τῶν ἐναντίων
 φάλαγγος συντετριμμένης, τῆς δὲ τῶν ἱππέων δυ-
 7 νάμεως ἐφαμύλλου παρ' ἀμφοτέροις οὔσης. οἱ δὲ
 Μακεδόνες οὐδετέροις ἔφασαν ὑπακούσεσθαι, τῆς 30
 ἀποσκευῆς αὐτῶν ἠλωκνίας καὶ παρὰ τοῖς πολεμίοις
 ὄντων τέκνων καὶ γυναικῶν καὶ πολλῶν ἄλλων

ἀναγκαίων σώματων. τότε μὲν οὖν διελύθησαν 8
οὐδεμίαν συμπεφωνημένην γνώμην βεβαιώσαντες·
μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ Μακεδόνες λάθρα διαπρεσβευσά-
μενοι πρὸς Ἀντίγονον, τὸν μὲν Εὐμένη συναρπά-
5 σαντες παρέδωκαν, τὰς δ' ἀποσκευὰς κομισάμενοι
καὶ πίστει λαβόντες κατετάχθησαν εἰς τὸ στρατό-
πεδον. τὸ παραπλήσιον δ' οἷ τε σατράπαι καὶ τῶν 9
ἄλλων ἡγεμόνων τε καὶ στρατιωτῶν οἱ πλείστοι,
τὸν στρατηγὸν ἐγκαταλιπόντες, τῆς ἰδίας ἀσφαλείας
10 μόνον ἐφρόντισαν.

Ἀντίγονος δὲ παραδόξως κυριεύσας τοῦ τ' Εὐ- 44
μένους καὶ πάσης τῆς ἀντιτεταγμένης δυνάμεως,
Ἀντιγένην μὲν τὸν τῶν ἀργυρασπίδων ἡγούμενον
συλλαβὼν καὶ καταθέμενος εἰς σειρὸν ζῶντα κατέ-
15 καυσεν, Εὐδαμον δὲ τὸν ἐξ Ἰνδῶν καταγαρόντα
τοὺς ἐλέφαντας καὶ Κεβαλίνον καὶ τινὰς ἄλλους τῶν
ἄλλοτριῶς αἰεὶ πρὸς αὐτὸν ἐχόντων ἀνεῖλεν. Εὐ- 2
μένη δὲ παραδοὺς εἰς φυλακὴν ἐβουλεύετο πῶς
αὐτῷ χρηστέον εἴη. ἔσπευδε γὰρ ἔχειν μεθ' αὐτοῦ
20 στρατηγὸν ἀγαθὸν καὶ χάριτος ὑπόχρεων, οὐ λίαν
δ' ἐπίστευεν αὐτοῦ ταῖς ἐπαγγελίαις διὰ τὴν πρὸς
Ὀλυμπιάδα καὶ τοὺς βασιλεῖς φιλίαν· καὶ γὰρ πρό-
τερον σῳθεὶς ὑπ' αὐτοῦ περὶ Νῶρα τῆς Φρυγίας
οὐδὲν ἤττον τοῖς βασιλεῦσι προθυμότερα συνηγω-
25 νίσατο. ὄρῳν δὲ καὶ τὴν τῶν Μακεδόνων ὄρμην
ἀπαραίτητον οὖσαν πρὸς τὴν κατ' Εὐμένους τιμω-
ρίαν, ἀνεῖλε τὸν ἄνδρα· διὰ δὲ τὴν προγεγενημέ-
νην φιλίαν καύσας τὸ σῶμα καὶ καταθέμενος εἰς
ἄγγειον τὰ ὄστιά πρὸς τοὺς οἰκείους ἀπέστειλεν.
30 ἀνήχθη δ' ἐν τοῖς τραυματίαις αἰχμάλωτος καὶ ὁ 3
τὰς ἱστορίας συνταξάμενος Ἰερώνυμος ὁ Καρδιανός,
ὃς τὸν μὲν ἐμπροσθεν χρόνον ὑπ' Εὐμένους τιμώ-

- μενος διετέλεσε, μετὰ δὲ τὸν ἐκείνου θάνατον ὑπ' Ἀντιγόνου ἐτύγχανε φιλανθρωπίας καὶ πίστεως.
- 4 Ὁ δ' Ἀντιγόμος τὴν δύναμιν ἅπασαν ἀναλαβὼν εἰς Μηδίαν αὐτὸς μὲν ἐν τινι κώμῃ παρεχέμασεν οὔσῃ πλησίον Ἐκβατάνων, ἐν ἣ τῆς χώρας ἐκείνης⁵ 352 ἐστὶ τὰ βασίλεια, τοὺς δὲ στρατιώτας ἐπιδιεῖλεν εἰς ἅπασαν τὴν σατραπείαν, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν προσαγορευομένην Ράγας, ἣ ταύτην τὴν προσηγορίαν ἔσχεν ἀπὸ τῶν γενομένων περὶ αὐτὴν
- 5 ἀτυχημάτων ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις· πλείστας¹⁰ γὰρ ἔχουσα πόλεις τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις καὶ μάλιστα εὐδαιμονούσας, τηλικούτους ἔσχε σεισμοὺς ὥστε καὶ τὰς πόλεις καὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἅπαντας ἀφανισθῆναι, καθόλου δὲ τὴν χώραν ἀλλοιωθῆναι καὶ ποταμοὺς ἀντὶ τῶν προὔπαρχόντων ἄλλους φα-¹⁵ νῆναι καὶ λίμνας.
- 45 Κατὰ δὲ τούτους τοὺς χρόνους συνέβη γενέσθαι περὶ τὴν τῶν Ῥοδίων πόλιν τὸν τρίτον κατακλυσμόν, ὃς πολλοὺς τῶν ἐνοικούντων διέφθειρεν. ὧν ὁ μὲν πρῶτος ὀλίγα τοῖς ἀνθρώποις ἠνώκλησεν, ὡς ἂν τῆς²⁰ πόλεως οὔσης νεοκτίστου καὶ διὰ τοῦτο πολλὴν εὐρυχωρίαν ἐχούσης, ὁ δὲ δεύτερος μείζων ἐγένετο καὶ πλείω σώματα διέφθειρεν. ὁ δὲ τελευταῖος ἐπέπε-²⁵ σεν ἕαρος ἀρχομένου, καταρραγέντων ἐξαίφνης μεγάλων ὄμβρων καὶ χαλάξης ἀπίστου τὸ μέγεθος· μνααῖαι γὰρ ἐπιπτον, ἔστι δ' ὅτε καὶ μείζους, ὥστε πολλὰς μὲν τῶν οἰκιῶν συμπίπτειν διὰ τὸ βάρος, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀπόλλυσθαι.
- 3 θεατροειδοῦς δ' οὔσης τῆς Ῥόδου, καὶ τὰς ἐγκλίσεις τῶν ὑδάτων κατὰ τὸ πλείστον εἰς ἓνα τόπον³⁰ ποιουμένης, εὐθύς τὰ ταπεινὰ τῆς πόλεως ἐπληροῦτο, τῶν μὲν ὀχετῶν διὰ τὸ δοκεῖν παρεληλυ-

θέναι τὸν χειμῶνα κατημελημένων, τῶν δ' ἐν τοῖς
 τείχεσιν ὀβελίσκων συμφραχθέντων. τοῦ δ' ὕδατος 4
 παραδόξως ἀθροιζομένου πᾶς μὲν ὁ περὶ τὸ δεῖγ-
 μα καὶ τὸ Διονύσιον τόπος ἐπεπλήρωτο, πρὸς δὲ
 5 τὸ Ἀγκληπιεῖον ἤδη τοῦ λιμνάζοντος τόπου προσ-
 ἰόντος, ἐκπλαγείς μὲν ἦσαν ἅπαντες, πρὸς δὲ τὴν
 σωτηρίαν διαφόροις ἐχρῶντο κρίσεις. οἱ μὲν γὰρ 5
 αὐτῶν εἰς τὰ πλοῖα συνέφυγον, οἱ δ' ἐπὶ τὸ θεά-
 τρον ἀνέδραμον, τινὲς δὲ τῶν περικαταλαμβανομέ-
 10 νων ὑπὸ τοῦ δεινοῦ διαποροῦντες, ἐπὶ τοὺς ὑψη-
 λοτάτους βωμοὺς καὶ τὰς τῶν ἀνδριάντων βάσεις
 προσανέβησαν. κινδυνευούσης δὲ τῆς πόλεως ἄρ- 6
 δην μετὰ τῶν κατοικούντων ἀπολέσθαι, βοήθειά
 τις αὐτόματος ἐγένετο· τοῦ γὰρ τείχους ῥαγέντος
 15 ἐπὶ πολὺν τόπον, ἐξέπεσε ταύτῃ τὸ συνεστηκὸς
 ὕδωρ εἰς τὴν θάλατταν, καὶ ταχὺ πάλιν ἕκαστος
 εἰς τὴν προῦπάρχουσαν τάξιν ἀποκατέστη. συνήρ- 7
 γησε δὲ τοῖς κινδυνεύουσι καὶ τὸ μεθ' ἡμέραν γε-
 νέσθαι τὸν κατακλυσμόν· οἱ γὰρ πλεῖστοι φθάσαν-
 20 ³⁵³τες ἐξεπήδησαν ἐκ τῶν οἰκιῶν εἰς τοὺς μετεώρους
 τόπους τῆς πόλεως· πρὸς δὲ τούτοις τὸ μὴ πλι-
 θίνας εἶναι τὰς οἰκίας, ἀλλὰ λιθίνας, καὶ διὰ τοῦτο
 τοὺς ἐπὶ τὰ στέγη καταφυρόντας ἀσφαλῶς διασωθῆ-
 ναι. ὅμως δὲ τηλικούτων ἀτυχημάτων γενομένων 8
 25 σώματα μὲν διεφθάρη πλείω τῶν πεντακοσίων, οἰ-
 κίαι δὲ αἱ μὲν τελέως ἔπεσον, αἱ δὲ διεσεύθησαν.
 καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ῥόδον συμβάντα τοιοῦτον ἔσχε
 τὸν κίνδυνον.

Ἀντίγονος δὲ χειμάζων ἐν τῇ Μηδίᾳ, καὶ πν- 46
 30 θόμενος Πύθωνα πολλοὺς τῶν ἐν τῇ χειμασίᾳ στρα-
 τιωτῶν ἐπαγγελίαις καὶ δωρεαῖς ἰδίους κατασκευά-
 ζειν καὶ διανοεῖσθαι νεωτερίζειν, τὴν μὲν ἰδίαν

προαίρεσιν ἐπεκρύψατο, προσποιηθεὶς δὲ ἀπιστεῖν
 τοῖς διαβάλλουσι, τούτοις μὲν πολλῶν ἀκούοντων
 ἐπετίμησεν ὡς διστάνουσι τὴν φιλίαν, πρὸς δὲ
 τοὺς ἐκτὸς διέδωκε λόγον ὅτι μέλλει καταλιπεῖν τῶν
 ἄνω σατραπειῶν στρατηγὸν Πύθωνα καὶ δύναμιν 5
 2 ἱκανὴν τὴν παρέξουσιν τὴν ἀσφάλειαν. ἔγραψε δὲ
 καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολήν, ἀξιῶν ἥκειν τὴν ταχύ-
 στην, ὅπως κατὰ πρόσωπον περὶ τῶν ἀναγκαίων
 κοινολογησάμενος ταχέως τὴν ἐπὶ θάλατταν κατά-
 βασιν ποιήσῃται. ταῦτα δ' ἐμηχανήσατο σπεύδων 10
 τῆς μὲν τάληθοῦς ὑποψίας αὐτὸν ἀποστῆσαι, πείσαι
 δ' ὡς σατράπην καταλειφθησόμενον ἔλθειν εἰς χεῖ-
 ρας· μετὰ βίας γὰρ συλλαβεῖν οὐ ῥάδιον ἦν ἄνδρα
 καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ προαγωγῆς δι' ἀρετὴν τετευ-
 χότα, καὶ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν σατράπην μὲν 15
 ὄντα τῆς Μηδίας, πεπολιτευμένον δὲ πρὸς ἅπαν τὸ
 3 στρατόπεδον. ὁ δὲ Πύθων ἐτύγχανε μὲν ἐν τοῖς
 ἐσχάτοις μέρεσι τῆς Μηδίας χειμάζων καὶ πλῆθος
 ἤδη διεφθαρκῶς τῶν ἐπαγγελλομένων συναποστή-
 σεσθαι, γραφόντων δ' αὐτῷ τῶν φίλων περὶ τῶν 20
 Ἀντιγόνου προαιρέσεων καὶ μεγάλας ὑπογραφόντων
 ἐλπίδας, ἔξαπατηθεὶς κεναῖς προσδοκίαις ἤκε πρὸς
 4 Ἀντίγονον. ὁ δὲ κυριεύσας τοῦ σώματος, καὶ κα-
 τηγορίαν ποιησάμενος ἐν τοῖς μετέχουσι τοῦ συνε-
 δρίου, ῥαδίως κατεδίκησε καὶ παραχοῆμα ἀπέκτεινε. 25
 5 συναγαγὼν δὲ τὸ στρατόπεδον εἰς ἓνα τόπον, σα-
 τράπην μὲν ἀπέδειξε τῆς Μηδίας Ὀρουτοβάτην Μη-
 δον, στρατηγὸν δὲ Ἰππόστρατον, ἔχοντα πεξοὺς μὲν
 6 ξένους τρισχιλίους, ἰππεῖς δὲ πεντακοσίους. αὐτὸς
 δ' ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν παρήλθεν εἰς Ἐκβάτανα. 30
 ἐνταῦθα δὲ παραλαβὼν ἀσήμου ἀργύρου τάλαντα
 πεντακισχίλια προῆγεν ἐπὶ τῆς Περσίδος, οὔσης

τῆς ἀναβάσεως ὡς ἂν εἴκοσιν ἡμερῶν εἰς τὸ βασι-
λειον, ὃ καλεῖται Περσέπολις.

Τοῦ δ' Ἀντιγόου καθ' ὁδὸν ὄντος οἱ τοῦ Πύ-47
354 θωνος φίλοι καὶ μετεσχηκότες τῆς ἐπιβολῆς, ὧν
5 ἦσαν ἐπιφανέστατοι Μελέαγρος καὶ Μενόιτας, ἤθροι-
σαν τοὺς πλανωμένους τῶν Εὐμένους τε καὶ Πύ-
θωνος συνήθων, εἰς ὀκτακοσίους ἵππεις. καὶ τὸ 2
μὲν πρῶτον τὴν χώραν ἐλεηλάτουν τῶν μὴ βουλο-
μένων συναφίστασθαι Μήδων, μετὰ δὲ ταῦτα πυ-
10 θόμενοι στρατοπεδεύειν τὸν τε Ἰππόστρατον καὶ
τὸν Ὀρουτοβάτην, ἐπέθεντο νυκτὸς τῇ παρεμβολῇ.
καὶ παρ' ὀλίγον μὲν ἐκράτησαν τῆς ἐπιβολῆς, ὑπὸ
δὲ τοῦ πλήθους κατισχυόμενοι, καὶ τινες τῶν στρα-
τιωτῶν πείσαντες συναποστῆναι, πάλιν ἀπεχώρη-
15 σαν. εὐζῶνοι δ' ὄντες καὶ πάντες ἵπποις χρώμενοι 3
τάς τε καταδρομὰς ἀπροσδοκῆτους ἐποιοῦντο καὶ
τὴν χώραν ταραχῆς ἐπλήρωσαν. μετὰ δέ τινα χρό-
νον συγκλεισθέντες εἰς τινα τόπον κρημνοῖς περι-
εχόμενον, οἱ μὲν αὐτῶν ἀνηρέθησαν, οἱ δ' ἐξωγρή-
20 θησαν. τῶν δὲ ἡγεμόνων Μελεαγρος καὶ Ὀζράνης 4
ὁ Μήδος καὶ τινες τῶν ἀξιολόγων ἀνδρῶν ὑποστάν-
τες ἀνηρέθησαν. καὶ τὰ μὲν περὶ τοὺς ἀποστάντας
ἐν Μηδίᾳ τοιαύτην ἔσχε τὴν κατάστασιν.

Ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ τάχιστ' ἦλθεν εἰς τὴν 48
25 Περσίδα, τιμῆς μὲν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἠξιώθη βα-
σιλικῆς, ὡς ἂν κύριος ὧν ὁμολογουμένως τῆς Ἀσίας,
αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν φίλων συνεδρεύσας ἐβουλεύετο
περὶ τῶν σατραπειῶν. τὴν μὲν οὖν Καρμανίαν εἶα-
σεν ἔχειν Τληπόλεμον, καὶ τὴν Βακτριανὴν ὁμοίως
30 Στασάνορα. οὐ γὰρ ῥάδιον ἦν τούτους δι' ἐπιστο-
λῆς ἐκβαλεῖν, εὐ τὰ πρὸς τοὺς ἐγχωρίους πεπολι-
τευμένους καὶ πολλοὺς ἔχοντας συναγωνιστάς. εἰς 2

δὲ τὴν Ἀρείαν ἀπέστειλεν Εὐϊτον· τελευτήσαντος
 δὲ μετ' ὀλίγον χρόνον ἀντικατέστησεν Εὐαγόραν,
 ἄνδρα κατ' ἀνδρείαν καὶ σύνεσιν θαυμαζόμενον.
 Ὄξυάρτην δὲ τὸν Ῥωξάνης πατέρα τὴν ἐν Πα-
 ροπαμισάδαις σατραπείαν εἶασεν ἔχειν, καθὰ καὶ 5
 πρότερον εἶχεν· οὐδὲ γὰρ τοῦτον ἦν ἐκβαλεῖν δυ-
 νατὸν ἄνευ χρόνου πολλοῦ καὶ δυνάμεως ἀδράς.
 3 μετεπέμψατο δὲ καὶ Σιβύρτιον ἐξ Ἀραχωτῶν, εὖ
 διακείμενον τὰ πρὸς αὐτόν, καὶ τὴν τε σατραπείαν
 ἔχειν συνεχώρησε καὶ τῶν ἀργυρασπίδων συνέστησε 10
 τοὺς ταραχωδεστάτους, τῷ μὲν λόγῳ πρὸς τὰς ἐν
 τῷ πολέμῳ χρείας, τῷ δ' ἔργῳ πρὸς ἀπώλειαν· κατ'
 ἰδίαν γὰρ ἐνετείλατο κατ' ὀλίγους αὐτῶν εἰς τοι-
 αύτας χρείας ἀποστέλλειν ἐν αἷς ἔμελλον ἀπολει-
 4 σθαι. ἐν δὲ τούτοις εἶναι συνέβαινε καὶ τοὺς Εὐ- 15
 μένη παραδόντας, ὥστε τῶν εἰς τὸν στρατηγὸν
 παρανομημάτων συντόμως αὐτοῖς ἐπιστῆναι τιμω-
 ρίαν· αἱ γὰρ ἀσεβεῖς χρεῖαι τοῖς μὲν δυνάσταις διὰ
 τὴν ἐξουσίαν γίνονται λυσιτελεῖς, τοῖς δ' ὑπακού-
 σασιν ἰδιώταις μεγάλων κακῶν ὡς ἐπίπαν αἰτίαι 20
 5 καθίστανται. ὁ δ' οὖν Ἀντίγονος ὄρων τὸν Πευ-
 κέστην παρὰ τοῖς Πέρσαις μεγάλης ἀποδοχῆς τυγ-
 χάνοντα, τὸ μὲν πρῶτον παρείλετο τὴν σατραπείαν
 αὐτοῦ. τῶν δὲ ἐγχωρίων ἀγανακτούντων, ἐνὸς δὲ
 τῶν ἐπιφανεστάτων Θεσπίου καὶ παρρησίαν ἀγα- 25
 γόντος ὡς οὐχ ὑπακουσομένων Περσῶν ἑτέρῳ, τοῦ- 355
 τον μὲν ἀπέκτεινεν, Ἀσκληπιόδωρον δὲ κατέστησε
 τῆς Περσίδος ὑπαρχον, καὶ τοὺς ἱκανοὺς στρατιώ-
 τας παρέδωκε· Πευκέστην δ' εἰς ἄλλας ἐλπίδας ἀγα-
 γῶν καὶ κενῶς μετεωρίσας ἐξήγαγεν ἐκ τῆς χώρας. 30
 6 ποιουμένου δ' αὐτοῦ τὴν πορείαν ἐπὶ Σούσων ἀπήν-
 τησεν αὐτῷ ἐπὶ τῷ Πασιτίγρι ποταμῷ Ξενόφιλος ὁ

κυριεύων τῶν ἐν Σούσοις χρημάτων, ἀπεσταλμένος
 ὑπὸ Σελεύκου πᾶν ποιῆσαι τὸ προσταττόμενον. τοῦ-
 τον μὲν οὖν προσδεξάμενος προσεποιεῖτο τιμᾶν ἐν
 τοῖς μεγίστοις τῶν φίλων, εὐλαβούμενος μὴ μετα-
 5 νοήσας πάλιν αὐτὸν ἀποκλείσῃ· αὐτὸς δὲ παραλα-
 βὼν τὴν ἐν Σούσοις ἄκραν κατέλαβεν ἐν αὐτῇ τὴν
 τε χρυσοῦν ἀναδενδράδα καὶ πλῆθος ἄλλων κατα-
 σκευασμάτων, τῶν πάντων συναγομένων εἰς μύρια
 καὶ πεντακισχίλια τάλαντα. ἠθροίσθη δ' αὐτῷ καὶ 8
 10 ἄλλο πλῆθος χρημάτων ἐκ τε τῶν στεφάνων καὶ
 τῶν ἄλλων δωρεῶν, ἔτι δὲ ἐκ τῶν λαφύρων· ταῦτα
 γὰρ ἦσαν πεντακισχίλια τάλαντα, καὶ κατὰ τὴν Μη-
 δίαν ἄλλα τοσαῦτα χωρὶς τῶν ἐν Σούσοις θησαν-
 ρῶν, ὥστε τὰ πάντα συναχθῆναι τάλαντα δισμύρια
 15 πεντακισχίλια. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντίγονον ἐν τού-
 τοις ἦν.

Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν πρα- 49
 χθέντα μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν Εὐρώπην
 καὶ τὰ συνεχῆ τῶν προειρημένων διεξιμεν. ὁ γὰρ
 20 Κάσσανδρος εἰς Πύδναν τῆς Μακεδονίας συγκεκλει-
 κῶς Ὀλυμπιάδα προσβολᾶς μὲν τοῖς τείχεσιν ἠδύ-
 νάτει ποιεῖσθαι διὰ τοὺς χειμῶνας, περιστρατοπε-
 δεύσας δὲ τὴν πόλιν καὶ χάρακα βαλόμενος ἀπὸ
 θαλάττης εἰς θάλατταν, ἔτι δὲ ἐφορμῶν τῷ λιμένι,
 25 πάντα τὸν βουλόμενον ἐπικουρῆσαι διεκώλυε. ταχὺ 2
 δὲ τῶν ἐπιτηδείων ἕξαναλωθέντων τοσαύτην περὶ
 τοὺς ἔνδον κατεσκεύασεν ἔνδειαν ὥστ' ἐκλυθῆναι
 τὸ παράπαν· εἰς τοῦτο γὰρ ἦλθον ἀνάγκης ὥστε
 τῷ μὲν στρατιώτῃ σιτομετρεῖν χοίνικας πέντε τοῦ
 30 μηνός, τοῖς δ' ἐλέφασιν τοῖς κατακλεισθεῖσι διδόναι
 πρίοντας τὰς δοκούς, τὰ δ' ὑποζύγια καὶ τοὺς ἵπ-
 πους κατακόφαι πρὸς διατροφὴν. τοιαύτης δὲ πε- 3

ριστάσεως κατεχούσης τὴν πόλιν, καὶ τῆς Ὀλυμπιά-
 δος ἔτι προσανεχούσης ταῖς ἔξωθεν ἐλπίσιν, οἱ μὲν
 ἐλέφαντες ὑπὸ τῆς ἐνδείας διεφθάρησαν, τῶν δ'
 ἱππέων οἱ μὲν ἔξω τάξεως ὄντες οὐ σιτομετρούμε-
 νοι τὸ παράπαν σχεδὸν ἅπαντες ἐτελεύτησαν, οὐκ ⁵
 ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν στρατιωτῶν τῆς ὁμοίας καταστρο-
 4 φῆς ἔτυχον. ἔνιοι δὲ τῶν βαρβάρων, τῆς φύσεως
 κατισχνούσης τὴν εὐλάβειαν, ἐσαρκοφάγουν, ἀνα-
 λεγόμενοι τὰ σώματα τῶν ἀποθνησκόντων. ταχὺ
 δὲ τῆς πόλεως πληρουμένης νεκρῶν, οἱ προεσθηκό- ¹⁰
 τες τοῦ περὶ τὴν βασιλίσσαν συστήματος τὰ μὲν
 κατώρυντον τῶν σωμάτων, τὰ δ' ὑπὲρ τῶν τειχῶν
 ἐξερρίπτουν, ὥστ' εἶναι καὶ τὴν θέαν τὴν τούτων
 ἀπεχθῆ καὶ τὴν δυσωδίαν ἀνυπομόνητον μὴ μόνον
 γυναιξὶ βασιλίσσαις καὶ τρυφῆς οἰκείαις, ἀλλὰ καὶ ¹⁵
 50 τῶν στρατιωτῶν τοῖς εἰωθόσι κακοπαθεῖν. τοῦ δ'
 ἕαρος ἀρχομένου καὶ τῆς ἐνδείας αἰεὶ μᾶλλον αὐξά-
 νομένης, συνέδραμον πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ
 τὴν Ὀλυμπιάδα παρεκάλουν αὐτοὺς ἀφεῖναι διὰ τὴν
 ἀπορίαν. ἡ δὲ οὔτε σιτομετρεῖν αὐτοὺς δυναμένη ²⁰
 τὸ παράπαν οὔτε τὴν πολιορκίαν λύσαι, συνεχώ-
 2 ρησεν ἀπαλλάττεσθαι ὃ δὲ Κάσσανδρος προσδεξά-
 μενος ἅπαντας τοὺς αὐτομολήσαντας, καὶ φιλαν-
 θρώπως χρησάμενος, διαπέστειλεν ἐπὶ τὰς πόλεις·
 ἤλπιξε γὰρ παρὰ τούτων πυθόμενους τοὺς Μακε- ²⁵
 δόνας τὴν Ὀλυμπιάδος ἀσθένειαν ἀπελπιεῖν αὐτῆς
 3 τὰ πράγματα. οὐ κακῶς δ' αὐτοῦ στοχασαμένου
 περὶ τοῦ μέλλοντος, οἱ μὲν συναγωνίζεσθαι διε-
 γνωκότες τοῖς πολιορκουμένοις μετενόησαν καὶ πρὸς
 Κάσσανδρον ἀπεχώρησαν, μόνοι δὲ τῶν ἐν Μακε- ³⁰
 δονίᾳ τὴν εὐνοίαν διεφύλαξαν Ἀριστόνους καὶ Μό-
 νιμος, ὧν Ἀριστόνους μὲν Ἀμφιπόλεως ἐκυρίευν,

ὁ δ' ἕτερος Πέλλης. ἡ δ' Ὀλυμπιάς ὄρωσα τοὺς 4
 μὲν πλείους μεταθεμένους πρὸς Κάσσανδρον, τοὺς
 δ' ὑπολοίπους τῶν φίλων οὐκ ἰσχύοντας βοηθεῖν,
 ἐπεχείρησε πεντήρη ναῦν κατασπᾶν καὶ διὰ ταύ-
 5 τῆς αὐτὴν τε καὶ τοὺς φίλους σῶζειν. αὐτομόλου 5
 δέ τις τὸ γινόμενον ἀπαγγείλαντος τοῖς πολεμί-
 οῖς, ὁ μὲν Κάσσανδρος ἐπιπλεύσας ἐκυρίευσεν τοῦ
 σκάφους, ἡ δ' Ὀλυμπιάς ἀπογνοῦσα τὰ καθ' αὐ-
 τὴν πρέσβεις ἐξέπεμψε περὶ διαλύσεων. οἰομένου
 10 δὲ δεῖν τοῦ Κασσάνδρου τὰ καθ' αὐτὴν ἐπιτρέ-
 πειν, μόγις ἐπεισεν ὥστε μόνην ἐξαίρετον λαβεῖν
 τὴν τοῦ σώματος ἀσφάλειαν. Κάσσανδρος δὲ κυ- 6
 ριεύσας τῆς πόλεως ἐξέπεμψε τοὺς παραληψομένους
 τὴν τε Πέλλαν καὶ τὴν Ἀμφίπολιν. ὁ μὲν οὖν τῆς 7
 15 Πέλλης κυριεύων Μόνιμος ἀκούσας τὰ συμβάντα
 περὶ τὴν Ὀλυμπιάδα, παρέδωκε τὴν πόλιν· ὁ δ'
 Ἀριστόνους τὸ μὲν πρῶτον ἀντέχεσθαι τῶν πραγ-
 μάτων διεγνώκει, στρατιώτας τε συχνοὺς ἔχων καὶ
 προσφάτως εὐήμερηκώς· ὀλίγαις γὰρ ἔμπροσθεν
 20 ἡμέραις παραταξάμενος πρὸς τὸν Κασσάνδρου στρα-
 τηγὸν Κρατεῦαν τοὺς πλείστους μὲν ἀνείλε τῶν
 ἀντιταχθέντων, αὐτὸν δὲ τον Κρατεῦαν μετὰ δις-
 χιλίων φυγόντα τῆς Βισαλτίας εἰς Βεδύνδια περι-
 στρατοπεδεύσας ἐξεπολιόρηκε καὶ τὰ ὄπλα παρε-
 25 λόμενος ὑπόσπονδον ἀφῆκε. διὰ δὲ ταῦτα ἐπαιρό- 8
 μενος, καὶ τὸν Εὐμένην ζῶντα ἠγούμενος, ἐτι δὲ
 τοὺς περὶ Ἀλέξανδρον καὶ Πολυσπέρχοντα νομίζων
 συνεπιλήψεσθαι, τὴν Ἀμφίπολιν οὐκ ἔφη παραδώ-
 σαι. ἐπεὶ δὲ ἔγραψε πρὸς αὐτὸν Ὀλυμπιάς ἀπαι-
 30 τοῦσα τὴν πίστιν καὶ κελεύουσα παραδοῦναι, δια-
 λαβῶν ἀναγκαῖον εἶναι τὸ προσταττόμενον ποιεῖν,
 τὴν τε πόλιν ἐνεχείρισεν καὶ τὰ πιστὰ περὶ τῆς ἀσφα-

51 λείας ἔλαβεν. ὁ δὲ Κάσσανδρος ὁρῶν περὶ τὸν Ἄρι- 357
 στόνουν ὑπάρχον ἀξίωμα διὰ τὴν παρ' Ἀλεξάνδρου
 προαγωγὴν, καὶ σπεύδων ἐκποδῶν ποιεῖν τοὺς δυ-
 ναμένους νεωτερίζειν, ἐπανείλετο τὸν ἄνδρα δια
 τῶν Κρατεῦα συγγενῶν. προειρέψατο δὲ καὶ τοὺς 5
 οἰκείους τῶν ἀνηρημένων ὑπ' Ὀλυμπιάδος ἐν κοινῇ
 τῶν Μακεδόνων ἐκκλησίᾳ κατηγορεῖν τῆς προειρη-
 2 μένης γυναικός. ὧν ποιησάντων τὸ προσταχθέν,
 καὶ τῆς μὲν Ὀλυμπιάδος οὔτε παρουσίας οὔτε ἐχού-
 σης τοὺς ἀπολογησομένους, οἱ μὲν Μακεδόνες κα- 10
 τεγίνωσκον αὐτῆς θάνατον, ὁ δὲ Κάσσανδρος πέμ-
 ψας τινὰς τῶν φίλων πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα συνε-
 βούλευε λάθρα φυγεῖν, ἐπαγγελλούμενος αὐτῇ ναῦν
 3 παρασκευάσειν καὶ διακομιεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας. τοῦτο
 δ' ἐπραττεν οὐ τῆς σωτηρίας προνοούμενος, ἀλλ' 15
 ἵνα καθ' αὐτῆς φυγὴν καταγνοῦσα, καὶ διαφθα-
 ρεῖσα κατὰ τὸν πλοῦν, δόξῃ δικαίᾳ περιπεπωκέ-
 ναι τιμωρίᾳ· εὐλαβεῖτο γὰρ ἅμα καὶ τὸ περὶ αὐτὴν
 4 ἀξίωμα καὶ τὸ τῶν Μακεδόνων εὐμετάβολον. τῆς
 δ' Ὀλυμπιάδος οὐ φαμένης φευξέσθαι, τούναντίον 20
 δ' ἐτοιμῆς οὔσης ἐν πᾶσι Μακεδόσι κριθῆναι, ὁ
 Κάσσανδρος φοβηθεὶς μήποτε τὸ πλῆθος ἀκούον
 τῆς βασιλίσσης ἀπολογουμένης καὶ τῶν Ἀλεξάνδρου
 καὶ Φιλίππου πρὸς ἅπαν τὸ ἔθνος εὐεργεσιῶν ἀνα-
 μιμνησκόμενον μετανοήσῃ, διακοσίους τῶν στρα- 25
 τιωτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους ἀπέστειλε πρὸς αὐτήν,
 5 προστάξας ἀνελεῖν τὴν ταχίστην. οὗτοι μὲν οὖν
 παρεῖσπεσόντες εἰς τὴν βασιλικὴν οἰκίαν, ὡς εἶδον
 τὴν Ὀλυμπιάδα, καταεισεθέντες τὸ περὶ αὐτὴν
 ἀξίωμα πάλιν ἀπεχώρησαν ἄπρακτοι. οἱ δὲ τῶν 30
 ἀνηρημένων συγγενεῖς, Κάσσάνδρῳ τε χαρίζεσθαι
 βουλόμενοι καὶ τοῖς τετελευτηκόσιν ἀμῦναι, κατέ-

σφαξαν τὴν βασίλισσαν, οὐδεμίαν ἀγευνὴ καὶ γυναικίαν προεμένην ἀξίωσιν. Ὀλυμπιάς μὲν οὖν, μέγιστον τῶν καθ' αὐτὴν ἐσχηκυῖα ἀξίωμα καὶ γεγενημένη θυγάτηρ μὲν Νεοπτολέμου τοῦ βασιλέως τῶν Ἡπειρωτῶν, ἀδελφὴ δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ στρατεύσαντος εἰς Ἰταλίαν, ἔτι δὲ γυνὴ μὲν Φιλίππου τοῦ πλείστον ἰσχύσαντος τῶν πρὸ αὐτοῦ κατὰ τὴν Εὐρώπην δυναστευσάντων, μήτηρ δὲ Ἀλεξάνδρου τοῦ πλείστα καὶ κάλλιστα κατεργασαμένου, τοιαύτης καταστροφῆς ἔτυχε.

Κάσσανδρος δέ, κατὰ νοῦν αὐτῶ τῶν πραγμάτων προχωροῦντων, περιελάμβανε ταῖς ἐλπίσι τὴν Μακεδόνων βασιλείαν. διὸ καὶ Θετταλονίκην ἔγρημε, τὴν Φιλίππου μὲν θυγατέρα, Ἀλεξάνδρου δὲ ἀδελφὴν ὁμοπατριον, σπεύδων οἰκεῖον αὐτὸν ἀποδείξαι τῆς βασιλικῆς συγγενείας. ἔκτισε δὲ καὶ πόλιν ἐπὶ τῆς Παλλήνης ὁμώνυμον αὐτοῦ Κασσάνδρειαν, εἰς ἣν τὰς τε ἐκ τῆς Χερρονήσου πόλεις συνώκισε καὶ τὴν Ποτίδαιαν, ἔτι δὲ τῶν σύνεγγυς χωρίων οὐκ ὀλίγα· κατώκισε δ' εἰς αὐτὴν καὶ τῶν Ὀλυνθίων τοὺς διασωζομένους, ὄντας οὐκ ὀλίγους. πολλῆς δὲ χώρας προσορισθείσης τοῖς Κασσανδρεῦσι, καὶ ταύτης ἀγαθῆς, ἔτι δὲ τοῦ Κασσάνδρου πολλὰ συμφιλοτιμηθέντος εἰς τὴν αὕξησιν, ταχὺ μεγάλην ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἡ πόλις καὶ πλείστον ἰσχυσε τῶν ἐν Μακεδονίᾳ. ὁ δὲ Κάσσανδρος διεγνώκει μὲν ἀνελεῖν Ἀλεξάνδρου τὸν παῖδα καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ Ῥωξάνην, ἵνα μηδεὶς ἢ διάδοχος τῆς βασιλείας· κατὰ δὲ τὸ παρὸν θεωρησάμενος τοὺς τῶν πολλῶν λόγους, τίνες ἔσονται περὶ τῆς Ὀλυμπιάδος ἀναιρέσεως, ἅμα δ' οὐδὲν πεπυσμένος τῶν περὶ Ἀντίγονου, τὴν μὲν Ῥωξάνην μετὰ τοῦ παιδὸς εἰς

φυλακὴν παρέδωκε, μεταγαγὼν εἰς τὴν ἄκρην τὴν ἐν Ἀμφιπόλει, τάξας τε ἐπ' αὐτῆς Γλαυκίαν τινὰ τῶν πιστενομένων· ἀπέσπασε δὲ καὶ τοὺς εἰωθότας παῖδας συντρέφεσθαι, καὶ τὴν ἀγωγὴν οὐκέτι βασιλικὴν, ἀλλ' ἰδιώτου τοῦ τυχόντος οἰκείαν ἐκέλευε 5 γίνεσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα βασιλικῶς ἤδη διεξάγων τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν, Εὐρυδίκην μὲν καὶ Φίλιππον τοὺς βασιλεῖς, ἔτι δὲ Κύνναν, ἣν ἀνεῖλεν Ἀλκέτας, ἔθαψεν ἐν Αἰγαῖς, καθάπερ ἔθος ἦν τοῖς βασιλεῦσι. τιμήσας δὲ τοὺς τετελευτηκότας ἐπιταφίοις 10 ἀγῶσι κατέγραφε τῶν Μακεδόνων τοὺς εὐθέτους, 6 διεγνωκῶς εἰς Πελοπόννησον στρατεύειν. τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος Πολυσπέρχων ἐτύγχανε μὲν πολιορκούμενος ἐν Ἀζώρῳ τῆς Περραιβίας, ἀκούσας δὲ τὴν Ὀλυμπιάδος τελευτήν, καὶ τελέως ἀπελπίσας τὰ κατὰ Μακεδονίαν, ἐξεπήδησεν ἐκ τῆς πόλεως μετ' ὀλίγων, πορευθεὶς δὲ ἐκ τῆς Θετταλίας, καὶ παραλαβὼν τοὺς περὶ τὸν Αἰακίδην, ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, ὑπολαβὼν ἀσφαλέστατα καραδοκῆσειν ἐνταῦθα τὰς τῶν πραγμάτων μεταβολάς· καὶ γὰρ ἐτύγχανεν οἰκείως ἔχων πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος.

53 Κάσσανδρος δὲ συστησάμενος ἰκανὴν δύναμιν ἀνέξευξεν ἐκ τῆς Μακεδονίας, σπεύδων Ἀλέξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς Πελοπόννησου· οὗτος γὰρ ἦν λοιπὸς μετὰ δυνάμεως τῶν ἀντιπρατιτόντων, καὶ κατειλήφει πόλεις τε καὶ τόπους ἐπικαίρους. τὴν μὲν οὖν Θετταλίαν ἀσφαλῶς διήλθε, τὰς δ' ἐν Πύλαις παρόδους εὐρῶν ὑπ' Αἰτωλῶν φυλαττομένας, μόγις τούτους βιασάμενος 30 παρῆλθεν εἰς τὴν Βοιωτίαν. μεταπεμψάμενος δὲ 2 πανταχόθεν τοὺς διασωζομένους τῶν Θηβαίων ἐνε-

χείρει κατοικίξειν τὰς Θήβας, ὑπολαβὼν κάλλιστον
 ἔχειν καιρὸν πόλιν διανομασμένην καὶ διὰ τὰς πρά-
 ξεις καὶ διὰ τοὺς παραδεδομένους περὶ αὐτῆς μύ-
 θους ἀναστῆσαι, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην
 5 τυχεῖν ἀθανάτου δόξης. συμβέβηκε δὲ τὴν πόλιν 3
 ταύτην πλείσταις καὶ μεγίσταις κεχοῆσθαι μεταβο-
 359 λαῖς, οὐκ ὀλιγάκις ἀνάστατον γεγεννημένην· περὶ
 ὧν οὐκ ἀνοίκειον ἐν κεφαλαίοις εἰπεῖν. μετὰ γὰρ 4
 τὸν ἐπὶ Δευκαλίωνος κατακλυσμὸν Κάδμου κτίσαν-
 10 τος τὴν ἀπ' αὐτοῦ προσαγορευθεῖσαν Καδμείαν,
 συνῆλθεν ἐπ' αὐτὴν λαὸς ὃν τινὲς μὲν Σπαρτὸν
 προσηγόρευσαν διὰ τὸ πανταχόθεν συναχθῆναι, τι-
 νὲς δὲ Θηβαγενῆ διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν ἐκ τῆς προει-
 ρημένης πόλεως ὄντα διὰ τὸν κατακλυσμὸν ἐκπε-
 15 σεῖν καὶ διασπαρῆναι. τοὺς οὖν τότε κατοικήσαντας 5
 ὕστερον Ἐγγελεῖς καταπολεμήσαντες ἐξέβαλον, ὅτε
 δὴ συνέβη καὶ τοὺς περὶ Κάδμον εἰς Ἰλλυριοὺς
 ἐκπεσεῖν. μετὰ δὲ ταῦτ' Ἀμφίωνος καὶ Ζήθου κρα-
 τησάντων τοῦ τόπου, καὶ τότε πρῶτον τὸ ἄστυ κτι-
 20 σάντων, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς φησιν

οἱ πρῶτοι Θήβης ἔδος ἔκτισαν ἑπταπύλοιο,
 τὸ δεύτερον οἱ κατοικήσαντες τὸν τόπον ἐξέπεσον
 κατελθόντος Πολυδώρου τοῦ Κάδμου καὶ καταφρο-
 νήσαντος τῶν πραγμάτων διὰ τὴν γενομένην τῶ
 25 Ἀμφίονι περὶ τὰ τέκνα συμφορὰν. ἐξῆς δὲ τῶν 6
 ἀπογόνων τούτου βασιλευόντων, καὶ τῆς ὅλης χώ-
 ρας ἤδη Βοιωτίας καλουμένης ἀπὸ Βοιωτοῦ τοῦ
 Μελανίππης μὲν καὶ Ποσειδῶνος υἱοῦ, δυναστεύ-
 σαντος δὲ τῶν τόπων, τὸ τρίτον ἐκπίπτουσιν οἱ
 30 Θηβαῖοι τῶν ἐξ Ἄργους ἐπιγόνων ἐκπολιορκησάν- 7
 των τὴν πόλιν. τῶν δ' ἐκπεσόντων οἱ διασωθέν-
 τες κατέφυγον μὲν εἰς Ἀλαλκομενίαν καὶ τὸ Τιλ-

φάσιον ὄρος, τῶν δὲ Ἀργείων ἀποχωρησάντων
 ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα. μετὰ δὲ ταῦτα κατὰ
 τὸν Ἰλιακὸν πόλεμον ἐκστρατευσάντων τῶν Θη-
 βαίων εἰς τὴν Ἀσίαν, οἱ καταλειφθέντες ἐξέπεσον
 8 μετὰ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν ὑπο Πελασγῶν. οὐκ ὀλί-
 γοις δὲ μετὰ ταῦτα περιπεσόντες συμπτώμασι, μό-
 γις μετὰ τετάρτην γενεάν κατὰ τὸν γενόμενον ἐπὶ
 τῶν κοράκων χρησμὸν ἀνῆλθον εἰς τὴν Βοιωτίαν
 καὶ τὰς Θήβας κατῴκησαν. ἀπὸ δὲ τούτων τῶν
 χρόνων διαμενούσης τῆς πόλεως ἐπ' ἔτη σχεδὸν 10
 ὀκτακόσια, καὶ τὸ μὲν πρῶτον τῶν Θηβαίων τοῦ
 παρ' αὐτῶν ἔθνους προστάντων, μετὰ δὲ ταῦτα
 τῆς τῶν Ἑλλήνων ἡγεμονίας ἀμφισβητησάντων, Ἀλέ-
 ξανδρος ὁ Φιλίππου κατὰ κράτος ἐκπολιορκήσας κα-
 54 τέσκαψεν. εἰκοστῷ δ' ἔτει ὕστερον Κάσσανδρος φι-
 λοδοξῆσαι βουλόμενος, καὶ πείσας τοὺς Βοιωτοὺς,
 ἀνέστησε τὴν πόλιν τοῖς διασωζομένοις τῶν Θη-
 2 βαίων. συνεπελάβοντο δὲ καὶ τῶν Ἑλληνίδων πό-
 λεων τοῦ συνοικισμοῦ πολλαὶ διὰ τε τὸν πρὸς τοὺς
 ἡτυχηκότας ἔλεον καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς πόλεως. 20
 Ἀθηναῖοι μὲν γὰρ τὸ πολὺ μέρος τοῦ τείχους ἀνέ-
 στησαν, καὶ τῶν ἄλλων οἱ μὲν ᾠκοδόμησαν κατὰ
 δύναμιν, οἱ δὲ καὶ χορήματα πρὸς τὰς κατεπειγού-
 360 σας χρείας ἀπέστειλαν, οὐ μόνον τῶν ἐκ τῆς Ἑλλά-
 δος, ἀλλὰ καὶ Σικελίας, ἔτι δ' Ἰταλίας. 25
 3 Θηβαῖοι μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἐκομίσαντο
 τὴν πατρίδα. Κάσσανδρος δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως
 ἀναξυεύσας ἐπὶ Πελοποννήσου, καὶ καταλαβὼν Ἀλέ-
 ξανδρον τὸν Πολυσπέρχοντος διειληφότα τὸν Ἴσθ-
 μὸν φυλακαῖς, παρῆλθεν εἰς Μέγαρα. ἐνταῦθα δὲ 30
 κατασκευάσας σχεδίας, ἐπὶ μὲν τούτων τοὺς ἐλέ-
 φαντας διεβίβασεν εἰς Ἐπίδαυρον, ἐν δὲ πλοίοις

τὴν ἄλλην δύναμιν. παρελθὼν δὲ ἐπὶ τὴν τῶν Ἀργείων πόλιν, ταύτην μὲν ἠνάγκασεν ἀποστᾶσαν τῆς Ἀλεξάνδρου συμμαχίας αὐτῷ προσθέσθαι, μετὰ δὲ 4 ταῦτα τὰς ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ πόλεις προσηγάγετο πλὴν Ἰθώμης, καὶ τὴν Ἐρμιονίδα δι' ὁμολογίας παρέλαβε. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου μὴ συγκαταβάντος εἰς παράταξιν, ἀπολιπὼν ἐπὶ Γερανείας στρατιώτας δισχιλλοὺς καὶ στρατηγὸν Μόλυκκον ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδονίαν.

10 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διεληλυθότος Ἀθήνησι μὲν 55 ἦρχε Πραξιβουλος, ἐν Ῥώμῃ δὲ κατέστησαν ὕπατοι Ναύτιος Σπόριος καὶ Μάρκος Ποπίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος τῆς μὲν Σουσιανῆς ἀπέλιπε σατραπὴν Ἀσπίσαν, ἓνα τῶν ἐγχωρίων, αὐτὸς δὲ τὰ 4 15 χρήματα πάντα διαγνοὺς κατακομίζειν ἐπὶ θάλατταν, ἀμάξας καὶ καμήλους παρεσκευάσατο, καὶ μετὰ τῆς δυνάμεως ἔχων ταῦτα προῆγεν ἐπὶ τῆς Βαβυλωνίας. ἐν ἡμέραις δ' εἴκοσι καὶ δυσὶν αὐτοῦ κα- 2 20 τατήσαντος εἰς Βαβυλῶνα, Σέλευκος ὁ τῆς χώρας σατραπῆς δωρεαῖς τε βασιλικαῖς ἐτίμησε τὸν Ἀντίγονον καὶ τὴν δύναμιν ἅπασαν εἰστίασε. τοῦ δ' 3 Ἀντιγόνου λόγους ἀπαιτοῦντος τῶν προσόδων, οὐκ ἔφησεν ὀφείλειν ὑπὲρ ταύτης τῆς χώρας ὑπέχειν εὐδύνας, ἢν Μακεδόνες αὐτῷ δεδώκασι διὰ τὰς γε- 25 γυνημένας ἐξ αὐτοῦ χρείας Ἀλεξάνδρου ζῶντος. τῆς δὲ διαφορᾶς καθ' ἡμέραν ἀξιομένης, ὁ Σέλευ- 4 30 κος ἀναλογιζόμενος τὰ Πύθωνι συμβάντα περιδεῆς ἦν μήποτε προφάσεως λαβόμενος ὁ Ἀντίγονος ἀνελεῖν αὐτὸν ἐπιχειρήσῃ· ἔσκει γὰρ τοὺς ἐν ἀξιώμασι τῶν ἀνδρῶν ὄντας καὶ δυναμένους πραγμάτων ἀντιλαμβάνεσθαι πάντα σπεύδειν ἐκποδῶν ἀπαλλάττειν. ταῦτ' οὖν εὐλαβηθεὶς ἐξεπήδησε μετὰ πεντή- 5

κονθ' ἰππέων, διανοούμενος εἰς Αἴγυπτον ἀποχω-
 ρεῖν πρὸς Πτολεμαῖον· διεβεβόητο γὰρ ἡ τούτου
 χρηστότης καὶ τὸ πρὸς τοὺς καταφεύγοντας ἐπ' αὐ-
 6 τὸν εὐμενὲς καὶ φιλόφρων. ὁ δ' Ἀντίγονος
 ἀκούσας ἀνεσκίρτησε καὶ περιχαρὴς ἦν ἐπὶ τῷ δο- 5
 κεῖν αὐτὸς μὲν μὴ συνηναγκάσθαι προσευεργεῖν
 τὰς χεῖρας ἀνδρὶ φίλῳ καὶ συνηγωνισμένῳ προθύ-
 μως, τὸν Σέλευκον δ' αὐτὸν αὐτοῦ καταγρόντα
 φυγὴν παραδεδωκέναι τὴν σατραπείαν χωρὶς ἀγώ-
 7 νων καὶ κινδύνων. μετὰ δὲ ταῦτα προσελθόντων 10
 αὐτῷ τῶν Χαλδαίων, καὶ προλεγόντων ὡς εἰ τὸν
 Σέλευκον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφήσει, συμβήσεται τὴν
 τ' Ἀσίαν πᾶσαν ὑποχείριον γενέσθαι καὶ αὐτὸν
 Ἀντίγονον ἐν τῇ πρὸς ἐκεῖνον παρατάξει καταστρέ- 15
 ψαι τὸν βίον, μεταμεληθεὶς τοῖς πεπραγμένοις ἐξέ- 361
 πεμψε τοὺς διώξοντας· οἱ μέχρι τινὸς ἐπακολουθή-
 8 σαντες ἐπανῆλθον ἄπρακτοι. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐν
 τοῖς ἄλλοις καταφρονεῖν εἰωθὼς τῶν τοιούτων προρ-
 ρήσεων, οὐ μετρίως ἐκινήθη τότε, καταπλαγείς τὸ
 ἀξίωμα τῶν ἀνδρῶν· μεγάλη γάρ τις ἐμπειρία περὶ 20
 τούτους εἶναι δοκεῖ καὶ παρατήρησις τῶν ἄστρον
 ἀκριβεστάτη. ἀποφαίνονται γὰρ πολλὰς μυριάδας
 ἑτῶν ὑπάρχειν ἐξ οὗ παρ' αὐτοῖς ἐστὶν ἡ περὶ
 ταῦτα σπουδὴ· δοκοῦσι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ προει- 9
 9 πεῖν ὅτι παρελθὼν εἰς Βαβυλῶνα τελευτήσῃ. ὁμοί- 25
 ως δὲ τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου προρρήσει συνέβη καὶ
 τὴν περὶ Σελεύκου τελεσθῆναι κατὰ τὰς τῶν ἀνδρῶν
 τούτων ἀποφάσεις· περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἐροῦμεν,
 ὅταν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλωμεν.

56 Ὁ δ' οὖν Σέλευκος διασωθεὶς εἰς τὴν Αἴγυπτον 30
 φιλανθρωπίας τε πάσης ἐτύγχανε παρὰ Πτολεμαίῳ,
 καὶ κατηγορίαν ἐποιεῖτο πικρὰν Ἀντιγόνου, λέγων

ὅτι διέγνωκε πάντας τοὺς ἐν ἀξιώμασιν ὄντας, καὶ
 μάλιστα τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευκότας, ἐκβα-
 λεῖν ἐκ τῶν σατραπειῶν, καὶ τούτων ἀποδείξεις
 ἔφερε τὴν τε Πύθωνος ἀναίρεσιν καὶ τὴν Πενκέ-
 5 στοῦ τῆς Περσίδος ἀφαίρεσιν καὶ τὰ περὶ αὐτὸν
 συμβάντα· πάντας γὰρ οὐδὲν ἡδίκηκότας, ἀλλὰ καὶ 2
 χρείας πολλὰς καὶ μεγάλας ἐν τῇ φιλίᾳ παρεσχημέ-
 νους ἀρετῆς ὑπομεμενηκέναι πρόστιμον. διεξῆει δὲ
 καὶ τὰ μεγέθη τῶν περὶ αὐτὸν δυνάμεων καὶ τὸ
 10 πλῆθος τῶν χρημάτων, ἔτι δὲ τὰς προσφάτους εὐ-
 τυχίας, ἐξ ὧν ὑπεδείκνυεν ὑπερήφανον γεγενημέ-
 νον καὶ ταῖς ἐλπίσι περιειληφότα πᾶσαν τὴν Μακε-
 δόνων βασιλείαν. διὰ δὲ τοιούτων λόγων προτρε- 3
 ψάμενος τὸν Πτολεμαῖον ἐτοιμάζεσθαι τὰ πρὸς τὸν
 15 πόλεμον, ἐξέπεμψέ τινας τῶν φίλων εἰς τὴν Εὐρώ-
 πην, προστάξας πειρᾶσθαι τοῖς ὁμοίοις λόγοις ἐχ-
 θροὺς Ἀντιγόνου καταστήσαι Κάσσανδρον τε καὶ
 Λυσίμαχον. ὧν ταχὺ τὸ κελευσθὲν συντελεσάντων 4
 ἀρχὴ διαφορᾶς ἐφύετο καὶ μεγάλων πολέμων. ὁ δ'
 20 Ἀντίγονος ἐκ τῶν εἰκότων συλλογισάμενος τὴν Σε-
 λεύκου προαίρεσιν, ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς τε
 Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον καὶ Κάσσανδρον, ἀξιῶν
 διαφυλάττειν τὴν προϋπάρχουσαν φιλίαν· τῆς δὲ
 Βαβυλωνίας καταστήσας σατραπίην Πύθωνα τὸν ἐκ
 25 τῆς Ἰνδικῆς καταβεβηκότα μετὰ τῆς δυνάμεως, ἀνέ-
 ξευξεν, ἐπὶ τῆς Κιλικίας τὴν πορείαν ποιούμενος.
 ὡς δ' εἰς Μαλλὸν παρεγένετο, διεμέρισε τὴν δύνα- 5
 μιν εἰς παραχειμασίαν μετὰ δύσιν Ὠρίωνος. παρέ-
 λαβε δὲ καὶ τὰ ἐν Κυῖνδοις χρήματα, τάλαντα μύ-
 30 ρια. χωρὶς δὲ τούτων ἐκπίπτειν ἐκ τῶν προσόδων
 αὐτῷ τῶν κατ' ἐνιαυτὸν τάλαντα μύρια καὶ χίλια.
 διόπερ συνέβαινε αὐτὸν φοβερὸν εἶναι καὶ διὰ τὸ

μέγεθος τῆς δυνάμεως καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων.

57 Προάγοντος δ' εἰς τὴν ἄνω Συρίαν Ἀντιγόνου παρεγένοντο πρέσβεις παρὰ τε Πτολεμαίου καὶ Λυσιμάχου καὶ Κασσάνδρου. οὗτοι δ' εἰσαχθέντες εἰς τὸ συνέδριον ἤξιον Καππαδοκίαν μὲν καὶ Λυκίαν 362 Κασσάνδρῳ δοθῆναι, Φρυγίαν δὲ τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντῳ Λυσιμάχῳ; Συρίαν δὲ πᾶσαν Πτολεμαίῳ, Βαβυλωνίαν δὲ Σελεύκῳ, τῶν δὲ θησαυρῶν, οὓς παρέλαβε μετὰ τὴν πρὸς Εὐμένη μάχην, ποιήσασθαι μερισμόν· καὶ γὰρ αὐτοὺς κεκοινωνηκένοι τοῦ πολέμου. εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιήσει, συστάντες 2 ἅπαντες ἔφασαν πολεμήσειν αὐτῷ. τοῦ δ' Ἀντιγόνου τραχύτερον ἀποκριναμένου καὶ τὰ πρὸς πόλεμον εἰπόντος παρασκευάζεσθαι, συνέβη τοὺς πρέσβεις ἀπράκτους ἐπανελθεῖν. μετὰ δὲ ταῦθ' οἱ μὲν περὶ Πτολεμαῖον καὶ Λυσιμάχον, ἔτι δὲ καὶ Κασσάνδρον, συμμαχίαν πρὸς ἀλλήλους ποιησάμενοι δυνάμεις τε συνῆγον καὶ παρασκευὰς ὀπλων τε καὶ 3 βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν χρησίμων ἐποίουν. Ἀντιγόνος δ' ὄρων ἐφ' ἑαυτὸν συνεστηκότας πολλοὺς καὶ μεγάλους τοῖς ἀξιώμασιν ἄνδρας, καὶ συλλογίζόμενος τὸ μέγεθος τοῦ φυομένου πολέμου, τὰ τ' ἔθνη καὶ πόλεις καὶ δυνάστας προεκαλεῖτο εἰς συμμαχίαν. Ἀγησίλαον μὲν οὖν πρὸς τοὺς ἐν Κύρῳ 4 βασιλεῖς, εἰς δὲ Ῥόδον Ἰδομενέα καὶ Μοσχίωνα, Πτολεμαῖον δὲ τὸν ἀδελφιδοῦν μετὰ δυνάμεως εἰς Καππαδοκίαν ἀπέστειλεν, ἵνα λύσῃ μὲν Ἀμισοῦ τὴν πολιορκίαν καὶ τοὺς ὑπὸ Ἀδάνδρου πεμφθέντας εἰς Καππαδοκίαν ἐκβάλλῃ πάντας, πρὸς δὲ τούτοις 30 ὅπως παραγενόμενος εἰς Ἑλλησπόντον ἐφεδρεύῃ τοῖς περὶ Κασσάνδρον, ἂν ἐπιχειρῇ διαβαίνειν ἐκ τῆς

Εὐρώπης. Ἀριστόδημον δὲ τὸν Μιλήσιον εἰς Πε- 5
λοπόννησον ἐξέπεμψεν ἔχοντα χίλια τάλαντα· τούτῳ
δὲ συνετέτακτο συνθέσθαι φιλίαν πρὸς Ἀλέξανδρον
καὶ Πολυσπέρχοντα, καὶ ξενολογήσαντα τοὺς ἰκα-
5 νοὺς διαπολεμεῖν Κασσάνδρῳ. αὐτὸς δὲ πᾶσαν τὴν
Ἀσίαν, ἧς ἦν κύριος, διέλαβε πυρσοῖς καὶ βιβλια-
φόροις, δι' ὧν ὀξέως ἤμελλεν ὑπηρετεῖσθαι πάντα.

Ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος ἀνέξευξεν ἐπὶ Φοινί- 58
κην, σπεύδων ναυτικὴν δύναμιν συστήσασθαι· συν-
10 ἔβαινε γὰρ τοὺς μὲν πολεμίους τότε θαλαττοκρα-
τεῖν ναῦς πολλὰς ἔχοντας, αὐτῷ δὲ τὸ παράπαν
οὐδ' ὀλίγας εἶναι. στρατοπεδεύσας δὲ ἐν Τύρῳ τῆς
Φοινίκης, καὶ πολιορκῆσαι διανοούμενος τὴν Τύρον,
μετεπέμπετο τοὺς βασιλεῖς τῶν Φοινίκων καὶ τοὺς
15 ὑπάρχους τῆς Συρίας. καὶ τοὺς μὲν βασιλεῖς προε- 2
τρέψατο συνεπιλαβέσθαι ναυπηγίας, ἐπειδὴ τὰς
ναῦς τὰς ἐκ Φοινίκης ἀπάσας μετὰ τῶν πληρωμά-
των Πτολεμαῖος εἶχεν ἐν Αἰγύπτῳ· τοῖς δ' ὑπάρ-
363 χοῖς ἐκέλευσεν ἐτοιμάσαι κατὰ τάχος πυρῶν μεδί-
20 μνων μυριάδας τετρακοσίας πεντήκοντα· τοσοῦτο
γὰρ εἰς τὸν ἐνιαυτὸν ἐγίνετο δαπάνημα. αὐτὸς δὲ
πανταχόθεν ἀθροίσας ὑλοτόμους καὶ πρίστας, ἔτι
δὲ ναυπηγούς, κατεκόμιζε τὴν ὕλην ἐπὶ θάλατταν
ἐκ τοῦ Λιβάνου, τεμνόντων μὲν αὐτὴν καὶ πρι-
25 ζόντων ἀνδρῶν ὀκτακισχιλίων, κατακομιζόντων δὲ
ζευγῶν χιλίων. τὸ δ' ὄρος τοῦτο παρήκει μὲν παρά 3
τε τὴν Τρίπολιν καὶ Βυβλίαν, ἔτι δὲ Σιδωνίαν,
πληρὴς δ' ἐστὶ ξύλων κεδρίνων καὶ κυπαριττί-
νων θαυμαστῶν τό τε κάλλος καὶ μέγεθος. ναυ-
30 πῆγία δ' ἀπέδειξε τρία μὲν κατὰ τὴν Φοινίκην, 4
ἐν τε Τριπόλει καὶ Βύβλῳ καὶ Σιδῶνι, τέταρτον δὲ
περὶ Κιλικίαν, κομιζομένης τῆς ὕλης ἐκ τοῦ Ταύρου.

5 ἦν δὲ καὶ περὶ Ῥόδον ἄλλο, συγχωρήσαντος τοῦ
 δήμου κατασκευάζειν ναῦς ἀπὸ τῆς ὕλης τῆς εἰς-
 κομιζομένης. τοῦ δ' Ἀντιγόνου περὶ ταῦτα ὄντος
 καὶ πλησίον τῆς θαλάττης κατεστρατοπεδευκόςτος,
 ἦκεν ἐξ Αἰγύπτου Σέλευκος μετὰ νεῶν ἑκατὸν κε- 5
 κοσμημένων βασιλικῶς καὶ πλεουσῶν ἱκανῶς. ποι-
 ουμένου δ' αὐτοῦ τὸν παράπλουον παρ' αὐτὴν τὴν
 στρατοπεδείαν καταπεφρονηκότως, οἳ τε ἐκ τῶν συμ-
 μαχίδων πόλεων καὶ πάντες οἱ κοινοπραγοῦντες
 6 τοῖς περὶ Ἀντίγονον ἄθυμοι καθειστήκεσαν. πρό- 10
 δηλον γὰρ ἦν ὅτι θαλαττοκρατοῦντες οἱ πολέμιοι
 πορθήσουσι τοὺς τοῖς ἐναντίοις κοινοπραγοῦντας
 ἀπὸ τῆς πρὸς Ἀντίγονον φιλίας. ὁ δ' Ἀντίγονος
 τούτους μὲν παρεκάλει θαρρεῖν, διαβεβαιούμενος
 ἐν ταύτῃ τῇ θερείᾳ ἀναπλεύσεσθαι ναυσὶ πεντα- 15
 κοσίαις.

59 Ὅντος δ' αὐτοῦ περὶ ταῦτα παρῆν Ἀγησίλαος
 ὁ πεμφθεὶς εἰς Κύπρον πρεσβευτής, ἀπαγγέλλων
 ὅτι Νικοκρέων μὲν καὶ τῶν ἄλλων οἱ κράτιστοι βα-
 σιλεῖς πρὸς Πτολεμαῖον πεποίηται συμμαχίαν, ὁ 20
 δὲ Κιτιεὺς καὶ Λαπήθιος, ἔτι δὲ Μαριεὺς καὶ Κε-
 2 ρυνεΐτης, τὴν πρὸς αὐτὸν φιλίαν συντέθεινται. ἀκού-
 σας δὲ ταῦτα, τρισχιλίους μὲν στρατιώτας καὶ στρα-
 τηγὸν Ἀνδρόνικον κατέλιπεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας,
 αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως ἀναξεύξας τὴν τ' Ἰο- 25
 πην καὶ Γάζαν ἀπειθούσας κατὰ κράτος εἴλε, καὶ
 τοὺς μὲν καταληφθέντας Πτολεμαίου στρατιώτας
 ἐπιδιείλεν εἰς τὰς ἰδίας τάξεις, εἰς δὲ τὰς πόλεις
 παρεισήγαγε φρουρὰν τὴν ἀναγκάσουσαν πειθα- 3
 3 ρεῖν τοὺς ἐνοικοῦντας. αὐτὸς δ' ἐπανελθὼν εἰς τὴν 30
 πρὸς Παλαιτύρῳ στρατοπεδείαν παρεσκευάζετο τὰ
 πρὸς τὴν πολιορκίαν.

364 Ἐπὶ δὲ τῶν καιρῶν τούτων Ἀρίστων ὁ πιστευ-
 θείς ὑπ' Εὐμένους τῶν ὄστων τῶν Κρατέρου πα-
 ρέδωκεν εἰς ταφὴν αὐτὰ Φίλα τῇ πρότερον μὲν
 Κρατέρῳ συνοικουσίῃ, τότε δὲ Δημητρίῳ τῷ Ἀντι-
 5 γόνου. αὕτη δ' ἡ γυνὴ συνέσει δοκεῖ διενηνοχέ- 4
 ναί· τοὺς τε γὰρ ταραχῶδεις τῶν ἐν τῷ στρατοπέ-
 δῳ κατέπαυεν ἀρμοζόντως πολιτενομένη πρὸς ἕκα-
 στον, τὰς τε ἀδελφὰς καὶ θυγατέρας τῶν ἀπόρων
 ἐξειδίδου τοῖς ἰδίοις δαπανήμασι, πολλοὺς δὲ καὶ
 10 τῶν διαβολαῖς περιπιπτόντων μὴ δικαίαις ἀπήλλαττε
 τῶν κινδύνων. λέγεται δὲ καὶ Ἀντίπατρον τὸν πα- 5
 τέρα αὐτῆς, ὃς δοκεῖ γεγενηναί φρονιμώτατος τῶν
 ἐν δυναστείαις γεγονότων κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν,
 κόρης οὔσης ἔτι τῆς Φίλας συμβουλευέσθαι πρὸς
 15 ταύτην περὶ τῶν μεγίστων. μηνύσει δ' ἀκριβέστε- 6
 ρον τὸ τῆς γυναικὸς ἦθος προϊῶν ὁ λόγος καὶ τὰ
 πράγματα λαμβάνοντα μεταβολὴν καὶ κρίσιν ἐσχά-
 την τῆς περὶ Δημήτριον βασιλείας. καὶ τὰ μὲν περὶ
 Ἀντίγονον καὶ Φίλαν τὴν Δημητρίου γυναῖκα τοι-
 20 αὐτ' ἦν.

Τῶν δὲ πεμφθέντων ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγῶν 60
 Ἀριστόδημος μὲν πλεύσας εἰς τὴν Λακωνικὴν καὶ
 λαβὼν παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν ἐξουσίαν ξενολογεῖν,
 στρατιώτας ἦθροισεν ὀκτακισχιλίους ἐκ τῆς Πελο-
 25 ποννήσου. ἐντυχῶν δὲ Ἀλεξάνδρῳ καὶ Πολυσπέρ-
 χοντι φίλιαν συνέθετο πρὸς αὐτοὺς ὑπὲρ Ἀντιγό-
 νου, καὶ Πολυσπέρχοντα μὲν στρατηγὸν ἀπέδειξε
 τῆς Πελοποννήσου, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἐπεισεν εἰς
 τὴν Ἀσίαν πλεύσαι πρὸς Ἀντίγονον. ὁ δ' ἕτερος 2
 30 τῶν στρατηγῶν Πτολεμαῖος πορευθεὶς μετὰ τῆς δυ-
 νάμεως εἰς Καππαδοκίαν, καὶ καταλαβὼν Ἀμισὸν
 πολιορκουμένην ὑπ' Ἀσκληπιοδώρου τοῦ Ἀσάν-

δρου στρατηγοῦ, τὴν μὲν πόλιν ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύσατο, τοὺς δὲ περὶ τὸν Ἀσκληπιόδωρον ὑπο-
 3 σπόνδους ἀφείλανε ἀνεκτίησατο τὴν σατραπείαν. μετὰ
 δὲ ταῦτα πορευθεὶς δι' Βιθυνίας, καὶ Ζιβοίτην τὸν
 βασιλέα τῶν Βιθυνῶν καταλαβὼν πολιορκοῦντα τὴν
 τε τῶν Ἀσιακηνῶν καὶ Καλχηδονίων πόλιν, συνη-
 νάγκασε λῦσαι τὴν πολιορκίαν. ποιησάμενος δὲ
 συμμαχίαν πρὸς τε τὰς πόλεις ταύτας καὶ πρὸς τὸν
 Ζιβοίτην, ἔτι δὲ λαβὼν ὁμήρους, προῆγεν ἐπὶ Ἰω-
 νίας καὶ Λυδίας· ἐγγράφει γὰρ Ἀντίγονος αὐτῷ¹⁰
 βοηθεῖν τῇ παραλίῳ κατατάχος, ὡς τοῦ Σελεύ-
 4 κου τὸν πλοῦν ἐνταῦθα ποιησομένου. ὡς δὲ ποθ'
 ἦκε πλησίον τῶν προειρημένων τόπων, Σέλευκος
 ἔτυχε μὲν πολιορκῶν Ἐρυθράς, πυθόμενος δὲ τὴν
 τῶν πολεμίων δύναμιν πλησίον οὔσαν ἀπέπλευσεν¹⁵
 ἄπρακτος.

61 Ἀντίγονος δὲ, παραγενομένου πρὸς αὐτὸν Ἀλε-
 ξάνδρου τοῦ Πολυσπέρχοντος, πρὸς μὲν τούτου
 συνέθετο φιλίαν, αὐτὸς δὲ συναγαγὼν τῶν τε
 στρατιωτῶν καὶ τῶν παρεπιδημούντων κοινὴν ἐκ-²⁰
 κλησίαν κατηγόρησε Κασσάνδρου, προφερόμενος³⁶⁵
 τὴν τε Ὀλυμπιάδος ἀναίρεσιν καὶ τὰ συμβάντα περὶ
 2 Ῥωξάνην καὶ τὸν βασιλέα. πρὸς δὲ τούτοις ἔλεγεν
 ὡς Θετταλονίκη μὲν βιασάμενος ἔγημε, φανερώς
 δὲ ἐξιδιάζεται τὴν Μακεδόνων βασιλείαν, ἔτι δὲ ὡς²⁵
 Ὀλυνθίους ὄντας πολεμιωτάτους Μακεδόνων κα-
 τῶκισεν εἰς τὴν ὁμώνυμον ἑαυτοῦ πόλιν, καὶ Θή-
 βας ἀνέστησε τὰς ὑπὸ Μακεδόνων κατασκαφείδασ.
 3 συναγανακτούντων δὲ τῶν ὄχλων, ἔγραψε δόγμα
 καθ' ὃ τὸν Κασσάνδρου ἐψηφίσατο πολέμιον εἶναι,³⁰
 εἰ μὴ τὰς τε πόλεις καθέλῃ καὶ τὸν βασιλέα καὶ
 τὴν μητέρα τὴν Ῥωξάνην προαγαγὼν ἐκ τῆς φυλα-

κῆς ἀποδῶ τοῖς Μακεδόσι, καὶ τὸ σύνολον, εἰ μὴ
 πειθαρχῇ τῷ καθεσταμένῳ στρατηγῷ καὶ τῆς βασι-
 λείας παρειληφότι τὴν ἐπιμέλειαν Ἀντιγόνῳ. εἶναι
 δὲ καὶ τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας ἔλευθέρους, ἀφρου-
 5 ρήτους, αὐτονόμους. ἐπιψηφισαμένων δὲ τῶν στρα-
 τιωτῶν τὰ ῥηθέντα, διαπέστειλε πανταχῇ τοὺς κο-
 μιούοντας τὸ δόγμα· τοὺς μὲν γὰρ Ἕλληνας ὑπε- 4
 λάμβανε διὰ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐλευθερίας προθύμους
 ἔξειν συναγωνιστὰς εἰς τὸν πόλεμον, τοὺς δ' ἐν
 10 ταῖς ἄνω σατραπείαις στρατηγούς καὶ σατράπας,
 ὑπόπτως ἔχοντας ὡς Ἀντιγόνου καταλῦσαι διεγνώ-
 κότες τοὺς ἀπ' Ἀλεξάνδρου βασιλεῖς, αὐτοῦ φανε-
 ρῶς τὸν ὑπὲρ αὐτῶν πόλεμον ἀναδεχομένου πάν-
 τας μεταπεσεῖσθαι ταῖς γνώμαις καὶ τοῖς παραγγελ-
 15 λομένοις ἐτοίμως ὑπακούσεσθαι. ἀπὸ δὲ τούτων ὁ
 γενόμενος, Ἀλεξάνδρῳ μὲν δούς πεντακόσια τά-
 λαντα, καὶ περὶ τῶν μελλόντων εἰς μεγάλας ἀγαθῶν
 ἐλπίδας, ἔξαπέστειλεν εἰς Πελοπόννησον· αὐτὸς δὲ
 παρὰ Ῥοδίων μεταπεμψάμενος ναῦς, καὶ τῶν ναυ-
 20 πηγηθεισῶν τὰς πλείστας καταρτίσας, ἐπέπλευσε τῇ
 Τύρῳ. θαλαττοκρατῶν δὲ καὶ διακωλύων σίτον
 εἰσάγεσθαι προσεκαρτέρησε μὲν ἐνιαυτὸν καὶ τρεῖς
 μῆνας, εἰς ἐνδειαν δὲ δεινὴν ἀγαθῶν τοὺς ἐγκατα-
 κекλειμένους, τοῖς μὲν παρὰ Πτολεμαίου στρατιώ-
 25 ταις συνεχώρησεν ἀπελθεῖν ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν, τὴν
 δὲ πόλιν δι' ὁμολογίας παραλαβὼν φρουρὰν τὴν
 διαφυλάξουσιν εἰς αὐτὴν εἰσῆγαγεν.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πτολεμαῖος μὲν 62
 ἀκούσας τὰ δεδογμένα τοῖς μετ' Ἀντιγόνου Μακε-
 30 δόσι περὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἔγραψε καὶ
 αὐτὸς τὰ παραπλήσια, βουλόμενος εἰδέναι τοὺς Ἕλ-
 ληνας ὅτι φροντίζει τῆς αὐτονομίας αὐτῶν οὐχ ἦτ-

2 τον Ἀντιγόνου. οὐ γὰρ μικρὰν ῥοπὴν ὀρῶντες ου-
 σαν ἑκάτεροι προσλαβέσθαι τὴν τῶν Ἑλλήνων εὐ-
 νοίαν, διημιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς εἰς
 τούτους εὐεργεσίας. προσελάβετο δ' εἰς τὴν συμ-
 μαχίαν καὶ τὸν τῆς Καρίας βασιλέα "Ἀσάνδρον, 5
 ἰσχύοντα καὶ πόλεις ἔχοντα τεταγμένας ὑφ' ἑαυτὸν 366
 3 οὐκ ὀλίγας. προαπεσταλκῶς δὲ τοῖς ἐν Κύπρῳ βα-
 σιλεῦσι στρατιώτας τρισχιλίους, ἐξέπεμψε τότε δύ-
 ναμιν ἀδράν, σπεύδων συναναγκάσαι τοὺς ἐναν-
 4 τιοπραγούντας ποιεῖν τὸ προσταττόμενον. Μυρμι- 10
 δόνα μὲν οὖν τὸν Ἀθηναῖον ἀπέστειλε μετὰ στρα-
 τιωτῶν μυρίων, Πολύκλειτον δὲ μετὰ νεῶν ἑκατόν,
 τῶν δὲ πάντων στρατηγὸν Μενέλαον τὸν ἀδελφόν.
 οὗτοι δὲ πλεύσαντες εἰς Κύπρον, κακεῖ καταλα-
 βόντες Σέλευκον μετὰ τοῦ στόλου, συνήδρευσαν 15
 5 βουλευόμενοι τί χρὴ πράττειν. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς Πο-
 λύκλειτον μὲν μετὰ πεντήκοντα νεῶν πλεῖν εἰς Πε-
 λοπόννησον καὶ διαπολεμεῖν τοῖς περὶ Ἀριστόδημον
 καὶ Ἀλέξανδρον, ἔτι δὲ Πολυσπέρχοντα, Μυρμιδόνα
 δὲ καὶ τοὺς ξένους εἰς Καρίαν, βοηθήσοντας τοῖς 20
 περὶ τὸν "Ἀσάνδρον πολεμουμένοις ὑπὸ Πτολεμαίου
 τοῦ στρατηγοῦ, τοὺς δὲ περὶ τὸν Σέλευκον καὶ
 Μενέλαον ὑπολειφθέντας ἐν Κύπρῳ μετὰ Νικο-
 κρέοντος τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἄλλων τῶν συμ-
 6 μαχοῦντων διαπολεμεῖν τοῖς ἐναντιουμένοις. τοῦ- 25
 του δὲ τὸν τρόπον τῆς δυνάμεως διαμερισθείσης,
 οἱ περὶ Σέλευκον Κερύνεια μὲν καὶ Λάπηθον ἐξε-
 πολιόρκησαν, Στασίλοικον δὲ τὸν βασιλέα τῶν Μα-
 ριέων προσαγαγόμενοι τὸν Ἀμαθουσίω δυνάστην
 ἠνάγκασαν ὄμηρα δοῦναι, τὴν δὲ τῶν Κιτιέων πό- 30
 λιν οὐ δυνάμενοι προσαγαγέσθαι, συνεχῶς ἐπολιόρ-
 7 κουν πάσῃ τῇ δυνάμει. κατὰ τοῦτον δὲ τὸν καιρὸν

πρὸς Ἀντίγονον κατέπλευσαν. ἐξ Ἑλλησπόντου νῆες
 τετταράκοντα Θεμισώνος ναυαρχοῦντος· ὁμοίως δ'
 ἐξ Ἑλλησπόντου καὶ Ρόδου κατήγαγε σκάφη Διοσ-
 κορίδης ὀγδοήκοντα. προὔπηρχον δ' αὐτῶ κατηρ- 8
 5 τισμέναι νῆες τῶν ἐν Φοινίκῃ ναυπηγηθεισῶν αἱ
 πρῶται συντελεσθεῖσαι. αὗται δ' ἦσαν σὺν ταῖς ἐν
 Τύρῳ καταληφθεῖσαις ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν, ὥστε τὰς
 πάσας περὶ αὐτὸν ἠθροῖσθαι ναῦς μακρὰς ἐξηρτυ-
 μένας διακοσίας τετταράκοντα· τούτων δ' ἦσαν τε-
 10 τρήρεις μὲν ἐνενήκοντα, πεντήρεις δὲ δέκα, ἐννή-
 ρεις δὲ τρεῖς, δεκῆρεις δὲ δέκα, ἄφρακτοι δὲ τρι-
 ἀκοντα. διελόμενος δὲ τὸν στόλον πεντήκοντα μὲν 9
 ναῦς ἐξέπεμψεν εἰς Πελοπόννησον, τῶν δ' ἄλλων
 ναύαρχον καταστήσας Διοσκορίδην τὸν ἀδελφιδοῦν,
 15 προσέταξε περιπλεῖν τοῖς τε συμμαχοῖς παρεχόμε-
 νον τὴν ἀσφάλειαν καὶ τῶν νήσων τὰς μήπω με-
 τεχούσας τῆς συμμαχίας προσαγόμενον. τὰ μὲν οὖν
 κατὰ τὸν Ἀντίγονον ἐν τούτοις ἦν.

Ἡμεῖς δ' ἐπεὶ τὰ κατὰ τὴν Ἀσίανπραχθέντα 63
 20 διήλθομεν, ἐν μέρει πάλιν τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην
 367 διεξιμεν. Ἀπολλωνίδης γὰρ ὁ ταχθεὶς ὑπὸ Κασ-
 σάνδρου στρατηγὸς ἐπὶ τῆς Ἀργείων πόλεως, ἐξο-
 δεύσας εἰς Ἀρκαδίαν νυκτὸς ἐκυρίευσεν τῆς τῶν
 Στυμφαλλίων πόλεως. περὶ ταῦτα δ' αὐτοῦ διατρι- 2
 25 βοντος, τῶν Ἀργείων οἱ πρὸς Κάσσανδρον ἄλλο-
 τρίας ἔχοντες ἐπεκαλέσαντο τὸν Πολυσπέροχτος
 Ἀλέξανδρον, ἐπαγγελλόμενοι παραδώσειν τὴν πό-
 λιν. τοῦ δ' Ἀλεξάνδρου βραδύνοντος, Ἀπολλωνί-
 δης φθάσας κατήντησεν εἰς Ἄργος. τῶν δ' ἐναν-
 30 τιουμένων καταλαβῶν εἰς πεντακοσίους συνηδρευ-
 κότας ἐν τῷ πρυτανείῳ, τούτους μὲν ἀποκλείσας
 τῆς ἐξόδου ζῶντας κατέκαυσε, τῶν δ' ἄλλων τοὺς

μὲν πλείους ἐφυγάδευσεν, ὀλίγους δὲ συλλαβὼν ἀπέκτεινε. Κάσσανδρος δὲ πυθόμενος τὸν Ἀριστοδήμου κατάπλουν εἰς Πελοπόννησον καὶ τὸ συνηθροισμένον πλῆθος τῶν ξένων, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησεν ἀφιστάναι τὸν Πολυσπέρχοντα τῆς Ἀν-
 5 τιγόνου φιλίας· οὐχ ὑπακούοντων δ' αὐτῶν συναγαγὼν δύναιμι ἤκε διὰ τῆς Θετταλίας εἰς Βοιω-
 4 τταν. ἐνταῦθα δὲ συνεπιλαβόμενος τοῖς Θηβαίοις τῆς τῶν τειχῶν οἰκοδομίας παρήλθεν εἰς Πελοπόννησον· καὶ τὸ μὲν πρῶτον Κεγχρεᾶς ἐκπολιορκήσας 10
 ἐδήλωσε τὴν χώραν τῶν Κορινθίων, μετὰ δὲ ταῦτα δύο φρούρια κατὰ κράτος ἐλὼν τοὺς ὑπ' Ἀλεξάνδρου καθεσταμένους φρουροὺς ὑποσπόνδους ἀφῆ-
 5 κεν. ἐξῆς δὲ τῇ τῶν Ὀρχομενίων πόλει προσβολὰς ποιησάμενος, καὶ παρεισαχθεὶς ὑπὸ τῶν ἀλλοτριῶς 15
 ἐχόντων πρὸς Ἀλέξανδρον, τῆς μὲν πόλεως φυλακὴν ἀπέλιπε, τῶν δὲ φίλων τῶν Ἀλεξάνδρου καταφυγόντων εἰς τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερόν, ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν τοῖς πολίταις ὃ βούλοιντο πράξει. οἱ μὲν οὖν Ὀρχομενιοὶ τοὺς ἱκέτας βιαίως ἀναστήσαντες 20
 ἅπαντας ἀνεῖλον παρὰ τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα.

64 Ὁ δὲ Κάσσανδρος παρελθὼν εἰς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ καταλαβὼν φρουρουμένην ὑπὸ Πολυσπέρχουτος τὴν πόλιν, τὸ μὲν πολιορκεῖν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ 25
 παρόντος ἀπέγνω, παρελθὼν δ' εἰς Ἀρκαδίαν Δάμιν μὲν ἐπιμελητὴν τῆς πόλεως ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Ἀργεῖαν καὶ θείσ τὸν τῶν Νεμέων ἀγῶνα τὴν εἰς Μακεδονίαν ἐπάνοδον ἐποιή-
 2 σατο. τούτου δὲ χωρισθέντος ὁ Ἀλέξανδρος ἐπιὼν 30
 τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις μετ' Ἀριστοδήμου τὰς μὲν ὑπὸ Κασσάνδρου καθεσταμένας φρουρὰς ἐκβα-

λείν ἐπειράτο, ταῖς δὲ πόλεσιν ἀποκαθιστᾶν τὴν
 ἐλευθερίαν. ἃ δὴ πυνθόμενος ὁ Κάσσανδρος ἐπεμψε 3
 388 πρὸς αὐτὸν Πρεπέλαον, ἀξιῶν Ἀντιγόνου μὲν ἀπο-
 στῆναι, συμμαχεῖν δ' αὐτῷ γνησίως. τοῦτο δ' αὐ-
 5 τοῦ πράξαντος στρατηγίαν δώσειν ἔφησε πάσης
 Πελοποννήσου, καὶ δυνάμεως ἀποδείξειν κύριον,
 ἔτι δὲ κατ' ἀξίαν τιμήσειν. ὁ δ' Ἀλέξανδρος ὄρων 4
 αὐτῷ συγχωρούμενον οὐ χάριν ἐξ ἀρχῆς ἐπολέμει
 πρὸς Κάσσανδρον, συμμαχίαν ποιησάμενος ἀπεδεί-
 10 χθη στρατηγὸς Πελοποννήσου.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πολύκλειτος ὁ
 πεμφθεὶς ὑπὸ τῶν περὶ Σέλευκον ἐκ Κύπρου πλεύ-
 σας κατήρην εἰς Κεγχρεάς, ἀκούσας δὲ τὴν Ἀλε- 5
 ξάνδρου μετάθεσιν, καὶ θεωρῶν μηδὲν ὑπάρχον
 15 πολέμιον σύστημα, τὸν πλοῦν ἐπὶ Παμφυλίας ἐποι-
 ῆσατο. ἐντεῦθεν δὲ παρακομισθεὶς εἰς Ἀφροδισιάδα
 τῆς Κιλικίας, ὡς ἤκουσεν ὅτι Θεόδοτος μὲν ὁ Ἀντι-
 γόνου ναύαρχος ἐκ Πατάρων τῆς Λυκίας παραπλεῖ
 ταῖς ἀπὸ Ῥόδου ναυσίν, ἐχούσας ἀπὸ Καρίας πλη-
 20 ρώματα, καὶ διότι Περίλαος μετα στρατιωτῶν πα-
 ράγει πεζῆ, παρεχόμενος τῷ στόλῳ τῆς ἀγωγῆς τὴν
 ἀσφάλειαν, ἀμφοτέρους κατεστρατήγησε. τοὺς μὲν 6
 γὰρ στρατιώτας ἀποβιβάσας ἐκρυψεν ἐν εὐθέτῳ τό-
 πῳ, καθ' ὃν ἀναγκαῖον ἦν τοὺς πολεμίους τὴν πᾶ-
 25 ροδον ποιήσασθαι, αὐτὸς δὲ πάσαις ταῖς ναυσίν
 ἀναπλεύσας καὶ πρὸ αὐτοῦ λαβὼν ἀκρωτήριον ἐπε-
 τήρει τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν. ἐμπεσόντων
 δὲ πρῶτον τῶν πεζῶν εἰς τὴν ἐνέδραν, συνέβη τόν
 τε Περίλαον ἀλῶναι καὶ τῶν ἄλλων τοὺς μὲν πε-
 30 σεῖν μαχομένους, οὓς δὲ ζωγρηθῆναι. ἐπιχειροῦν- 7
 των δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ στόλου παραβηθῆναι τοῖς ἰδίῳις,
 ἐπιπλεύσας ὁ Πολύκλειτος ἄφνω συντεταγμένῳ τῷ

στόλω ῥαδίως ἐτρέφατο τεταραγμένους τοὺς πολε-
 μίους. διόπερ συνέβη τὰς τε ναῦς ἀλῶναι πάσας
 καὶ τῶν ἀνδρῶν οὐκ ὀλίγους, ἐν οἷς καὶ αὐτὸν τὸν
 Θεόδοτον τραυματίαν γενόμενον μετ' ὀλίγας ἡμέ-
 8 ρας τελευτήσαι. Πολύκλειτος μὲν οὖν χωρὶς κινδύ- 5
 νων τηλικαῦτα πλεονεκτήσας ἀπέπλευσεν εἰς Κύ-
 προν, ἐντεῦθεν δ' εἰς Πηλούσιον· ὁ δὲ Πτολεμαῖος
 τοῦτον μὲν ἐπαινέσας δωρεαῖς μεγάλαις ἐτίμησε καὶ
 πολὺ μᾶλλον προήγεν, ὡς ἀρχηγὸν γεγονότα με-
 γάλου προτερήματος, τὸν δὲ Περσίλαον καὶ τῶν ἄλ- 10
 λων αἰχμαλώτων τινὰς ἀπέλυσεν, ἐλθούσης περὶ
 τούτων πρεσβείας παρ' Ἀντιγόνου. αὐτὸς δὲ πα-
 ρῆλθεν ἐπὶ τὸ καλούμενον Ἐκρηγμα, κάκει συνελ-
 θῶν εἰς λόγους Ἀντιγόνῳ πάλιν ἀπῆλθεν, οὐ συγ-
 χωροῦντος Ἀντιγόνου τὰ ἀξιούμενα.

65 Ἡμεῖς δὲ διεληλυθότες τὰ πραχθέντα τῶν Ἑλ-
 λήνων τῆς Εὐρώπης περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Μακε-
 δονίαν, ἐν μέρει διέξιμεν περὶ τῶν πρὸς ἐσπέραν
 νεούτων μερῶν. Ἀγαθοκλῆς γὰρ ὁ τῶν Συρακο-
 σίων δυνάστης κατέχων φρούριον τῶν Μεσσηνίων, 20
 ἐπηγγείλατο λαβῶν παρ' αὐτῶν τριάκοντα τάλαντα
 2 παραδώσειν τὸν τόπον. δόντων δὲ τῶν Μεσση-
 νίων τὰ ρούριον οὐ μόνον διεψεύσατο τοὺς πιστεύ-
 σοντας τῆς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ καὶ τὴν Μεσσήνην
 αὐτὴν ἐπεχείρησε καταλαβέσθαι. πνθόμενος γὰρ 25
 μέρος τι τοῦ τείχους ἐν αὐτῇ πεπτωκέναι, περὶ μὲν 369
 τοὺς ἰππεῖς ἀπέστειλεν ἐκ Συρακουσῶν, αὐτὸς δ'
 ἀναλαβῶν ναῦς ἡμιολίας νυκτὸς κατέπλευσε πλη-
 3 σίον τῆς πόλεως. προαισθημένων δὲ τῶν ἐπιβου-
 λευομένων ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέτυχεν, ἐπὶ 30
 δὲ τὰς Μύλας πλεύσας καὶ πολιορκήσας τὸ φρού-
 ριον δι' ὁμολογίας παρέλαβε. καὶ τότε μὲν εἰς Συ-

ρακούσας ἔχωρίσθη, κατὰ δὲ τὰς τῶν καρπῶν συγκομιδὰς πάλιν ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν Μεσσηνὴν. 4
 πλησίον δὲ τῆς πόλεως στρατοπεδεύσας, καὶ προσβολὰς συνεχεῖς ποιούμενος, οὐδὲν ἀξιόλογον ἰσχυσε
 5 βλάψαι τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ τῶν ἐκ Συρακουσῶν φυγάδων πολλοὶ συνεδεδραμηκεσαν εἰς τὴν πόλιν, οἱ καὶ διὰ τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν καὶ διὰ τὸ πρὸς τὸν τύραννον μῖσος ἐκθύμως ἠγωνίζοντο. καθ' 5
 ὃν δὴ χρόνον ἦκον ἐκ Καρχηδονος πρέσβεις, οἱ τῶ
 10 μὲν Ἀγαθοκλεῖ περὶ τῶνπραχθέντων ἐπετίμησαν ὡς παραβαίνοντι τὰς συνθήκας, τοῖς δὲ Μεσσηνλοῖς εἰρήνην παρεσκεύασαν, καὶ τὸ φρούριον ἀναγκάσαντες ἀποκαταστήσαι τὸν τύραννον ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Λιβύην. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς παρελθὼν εἰς 6
 15 Ἀβάκαινον πόλιν σύμμαχον, τοὺς δοκοῦντας ἄλλοτριῶς ἔχειν τὰ πρὸς αὐτὸν ἀπέσφαξεν, ὄντας πλείους τῶν τετταράκοντα.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ῥωμαῖοι μὲν δια- 7
 πολεμοῦντες Σαμνίταις Φερέντην, πόλιν τῆς Ἀπου-
 20 λίας, κατὰ κράτος εἶλον. οἱ δὲ τὴν Νουκερίαν τὴν Ἀλφατέρναν καλουμένην οἰκοῦντες πεισθέντες ὑπὸ
 τινῶν τῆς μὲν Ῥωμαίων φιλίας ἀπέστησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συμμαχίαν ἐποιήσαντο.

Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 66
 25 ἦρχε Νικόδωρος, ἐν Ῥώμῃ δ' ἦσαν ὑπάτοι Λεύκιος Παπίριος τὸ τέταρτον καὶ Κόιντος Ποπλίλιος τὸ
 δεύτερον. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀριστόδημος μὲν ὁ κα- 2
 τασταθεὶς ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγὸς ὡς ἐπύθετο τὴν
 Ἀλεξάνδρου τοῦ Πολυσπέροχοντος ἀπόστασιν, ἐπὶ
 30 τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰτωλῶν δικαιολογησάμενος προε-
 τρέψατο τὰ πλήθη βοηθεῖν τοῖς Ἀντιγόνου πράγμα-
 σιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν μισθοφόρων διαβὰς ἐκ τῆς

Αἰτωλίας εἰς Πελοπόννησον κατέλαβεν Ἀλέξανδρον
 τε καὶ τοὺς Ἡλείους πολιορκοῦντας τὴν Κυλλήνην,
 εὐκαίρως δὲ τοῖς κινδυνεύουσιν ἐπιφανείς ἔλυσε
 3 τὴν πολιορκίαν. καταλιπὼν δ' ἐνταῦθα τοὺς παρεξο-
 μένους τῷ φρουρίῳ τὴν ὀψάλειαν, ἀνέξευξεν εἰς 5
 τὴν Ἀχαΐαν, καὶ Πάτρας μὲν ἠλευθέρωσε φρουρου-
 μένας ὑπὸ τῶν Κασσάνδρου στρατιωτῶν, Αἴγιον δὲ
 ἐκπολιορκήσας τῆς τε φρουρᾶς ἐκυρίευσε καὶ τοῖς
 Αἰγιεῦσι κατὰ δόγμα τὴν ἐλευθερίαν βουλόμενος
 ἀποκαταστήσαι διὰ ταύτην τὴν περίστασιν ἐκω- 10
 λύθη· τῶν γὰρ στρατιωτῶν τραπέντων πρὸς ἀρπα-
 γὴν πολλοὶ μὲν ἀπεσφάγησαν τῶν Αἰγιέων, πλει-
 4 σται δὲ τῶν οἰκιῶν διεφθάρησαν. μετὰ δὲ ταῦτα
 διαπλεύσαντος εἰς Αἰτωλίαν αὐτοῦ, Δυμαῖοι φρου-
 ρὰν ἔχοντες παρὰ Κασσάνδρου διετείχισαν τὴν πό- 15
 λιν, ὥστε κατ' ἰδίαν οὔσαν ἀπὸ τῆς ἀκροπόλεως 370
 διεξευχθαι. παρακαλέσαντες δ' ἀλλήλους ἀντέχεσθαι
 τῆς αὐτονομίας περιεστρατοπέδευσαν τὴν ἄκραν καὶ
 5 συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιοῦντο. ἃ δὴ πυθόμενος ὁ
 Ἀλέξανδρος ἦκε μετὰ τῆς δυνάμεως, καὶ βιασάμε- 20
 νος ἐντὸς τοῦ τείχους ἐκυρίευσε τῆς πόλεως, τῶν
 δὲ Δυμαίων τοὺς μὲν ἀπέσφαξε, τοὺς δ' εἰς φυλα-
 6 κὴν ἀπέθετο, πολλοὺς δὲ ἐφυγάδευσεν. οἱ δὲ περι-
 λειφθέντες ἀπαλλαγέντος ἐκ τῆς πόλεως Ἀλεξάνδρου,
 χρόνον μὲν τινα τὴν ἡσυχίαν ἤγον, καταπεπληγμέ- 25
 νοι τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς, ἅμα δὲ καὶ συμμά-
 χων ὄντες ἔρημοι· μετὰ δὲ τινα χρόνον ἐξ Αἰγίου
 τοὺς Ἀριστοδήμου μισθοφόρους μεταπεμφάμενοι
 πάλιν ἐπέθεντο τῇ φρουρᾷ, καὶ κυριεύσαντες τῆς
 ἄκρας τὴν μὲν πόλιν ἠλευθέρωσαν, τῶν δὲ κα- 30
 ταληφθέντων τοὺς πλείστους ἀποσφάξαντες συν-
 ανείλον καὶ τῶν ἰδίων πολιτῶν ὅσοι πρὸς Ἀλέξαν-

δρον εἶχον φιλίαν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις 67
 Ἀλέξανδρος μὲν ὁ Πολυσπέρχοντος ἐκ Σικυῶνος
 ἀναξενγνῶν μετὰ τῆς δυνάμεως ὑπ' Ἀλεξίωνος
 τοῦ Σικυωνίου καὶ τινῶν ἄλλων προσποιουμένων
 5 εἶναι φίλων ἀνηρέθη, ἣ δὲ γυνὴ Κρατησίπολις δια-
 δεξαμένη τὰ πράγματα συνείχε τὸ στρατόπεδον,
 ἀγαπωμένη διαφερόντως ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ
 τὰς εὐεργεσίας· διετέλει γὰρ βοηθοῦσα τοῖς ἀτυχοῦσι
 καὶ πολλοὺς τῶν ἀπόρων υπολαμβάνουσα. ἦν δὲ 2
 10 περὶ αὐτὴν καὶ σύνεσις πραγματικὴ καὶ τόλμα μεί-
 ζων ἢ κατὰ γυναῖκα· τῶν γὰρ Σικυωνίων καταφρο-
 νησάντων αὐτῆς διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς τελευτήν, καὶ
 συνδραμόντων μετὰ τῶν ὄπλων ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν,
 παραταξαμένη καὶ νικήσασα πολλοὺς μὲν ἀνείλε,
 15 συλλαβοῦσα δὲ περὶ τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν ἀνε-
 σταύρωσεν. ἀσφαλισαμένη δὲ τὰ κατὰ τὴν πόλιν
 ἐδυνάστευε τῶν Σικυωνίων, ἔχουσα πολλοὺς στρα-
 τιώτας ἐτοιμοὺς εἰς πάντα κίνδυνον. καὶ τὰ μὲν
 περὶ Πελοπόννησον ἐν τούτοις ἦν.

20 Κάσσανδρος δ' ὄρων τοὺς Αἰτωλοὺς συναγωνι-
 ζομένους μὲν Ἀντιγόνῳ, πόλεμον δ' ἔχοντας ὁμο-
 ρον πρὸς Ἀκαρνανάς, ἔκρινε συμφέρειν ἅμα συμ-
 μάχους μὲν Ἀκαρνανάς ποιήσασθαι, ταπεινώσαι δὲ
 τοὺς Αἰτωλοὺς. διόπερ ἀναξεύξας ἐκ Μακεδονίας
 25 μετὰ δυνάμεως μεγάλης ἦκεν εἰς Αἰτωλίαν, καὶ κα-
 τεστρατοπέδευσε περὶ τὸν καλούμενον Καμπύλου
 ποταμόν· συναγαγὼν δὲ τοὺς Ἀκαρνανάς εἰς κοινὴν 4
 ἐκκλησίαν, καὶ διελθὼν ὅτι πόλεμον ἔχουσιν ὁμο-
 ρον ἐκ παλαιῶν χρόνων, συνβούλευεν ἐκ τῶν ἀνω-
 30 χύρων καὶ μικρῶν χωρίων εἰς ὀλίγας πόλεις μετοικῆ-
 σαι, ὅπως μὴ διεσπαρμένης τῆς οἰκίσεως ἀδυνα-
 τῶσιν ἀλλήλοις βοηθεῖν καὶ πρὸς τὰς ἀπρυσδοκίτους

τῶν πολεμίων ἐπιθέσεις δυσχερῶς ἀθροίζονται.
 πεισθέντων δὲ τῶν Ἀκαρνανῶν οἱ πλείστοι μὲν
 εἰς Στράτον πόλιν συνώκησαν, ὀχυρωτάτην οὖσαν
 καὶ μεγίστην, Οἰνιάδαι δὲ καὶ τινες ἄλλοι συνῆλθον
 ἐπὶ Σαυρίαν, Δερειεῖς δὲ μεθ' ἑτέρων εἰς Ἀργίσιον. 5
 5 ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀπολιπὼν στρατηγὸν Λυκίσκον
 μετὰ τῶν ἱκανῶν στρατιωτῶν, τούτῳ μὲν παρήγγειλε 371
 βοηθεῖν Ἀκαρνανῶσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ δυνάμεως πα-
 ρελθὼν ἐπὶ Λευκάδα τὴν πόλιν διὰ πρεσβείας προσ-
 6 ηγάγετο. μετὰ δὲ ταῦτα τὴν ὄρμην ἐπὶ τὸν Ἀδρίαν 10
 ποιησάμενος Ἀπολλωνίαν ἐξ ἐφόδου παρέλαβεν.
 εἰς δὲ τὴν Ἰλλυρίδα προελθὼν, καὶ διαβάς τὸν
 Ἔβρον ποταμὸν, παρετάξατο πρὸς Γλαυκίαν τὸν
 7 Ἰλλυριῶν βασιλέα. περιγεγόμενος δὲ τῇ μάχῃ πρὸς
 μὲν τοῦτον συνθήκας ἐποίησατο, καθ' ἃς οὐκ ἐξῆν 15
 τῷ Γλαυκίᾳ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Κασσάνδρου συμ-
 μάχους, τὴν δὲ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλιν προσαγαγόμε-
 νος καὶ φρουρὰν ἐγκαταστήσας ἐπανῆλθεν εἰς
 68 Μακεδονίαν. ἀπαλλαγέντος δὲ ἐκ τῆς Αἰτωλίας τοῦ
 Κασσάνδρου, συστραφέντες τῶν Αἰτωλῶν εἰς τρισ- 20
 χιλίους καὶ περιχαρᾶς ἄνθρωποι ἔπολιόρχουν,
 τῶν δὲ κατοικούντων τὸ χωρίον ὁμολογίας ποιησα-
 μένων ὥστε τὴν μὲν πόλιν παραδοῦναι, τῆς δ'
 ἀσφαλείας τυχόντας αὐτοὺς ἀπαλλαγῆναι, οὗτοι μὲν
 πιστεύοντες ταῖς σπονδαῖς ἀπῆσαν, οἱ δ' Αἰτωλοὶ 25
 παραβάντες τὰς συνθήκας, καὶ καταδιώξαντες τοὺς
 οὐδὲν ἐλπίζοντας πείσεσθαι δεινόν, πλὴν ὀλίγων
 2 πάντας ἀπέσφαξαν. ὁ δὲ Κάσσανδρος παραγεγόμε-
 νος εἰς Μακεδονίαν, καὶ πνυθόμενος πολεμείσθαι τὰς
 ἐν Καρίᾳ πόλεις ὅσαι συνεμάχουν τοῖς περὶ Πτολε- 30
 μαῖον καὶ Σέλευκον, ἐξέπεμψε δύναμιν εἰς τὴν Κα-
 ρίαν, ἅμα μὲν βουλόμενος βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις,

ἄμα δὲ σπεύδων εἰς περισπασμούς ἐμβαλεῖν Ἀντι-
 γονον, ἵνα μὴ σχολὴν ἔχη διαβαίνειν εἰς τὴν Εὐρώ-
 πην. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς Δημήτριον τὸν Φαληρέα 3
 καὶ Διονύσιον τὸν φρουροῦντα τὴν Μουνηλίαν,
 5 προστάττων εἴκοσι ναῦς εἰς Λῆμνον ἐκπέμψαι. ἀπο-
 στείλάντων δ' αὐτῶν εὐθύς τὰ σκάφη καὶ ναύαρχον
 ἐπ' αὐτῶν Ἀριστοτέλην, οὗτος μὲν καταπλεύσας εἰς
 Λῆμνον, καὶ μεταπεμφάμενος Σέλευκον μετὰ στό-
 λου, τοὺς Λημιῖους ἔπειθεν ἀποστῆναι τῶν περὶ
 10 Ἀντιγόνου· οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν τὴν τε χώ-
 ραν ἐδήλωσε καὶ τὴν πόλιν περιχαρᾶκῶσας ἐπολιόρ-
 κει. μετὰ δὲ ταῦτα Σέλευκος μὲν ἀπέπλευσεν εἰς 4
 Κῶν, Διοσκορίδης δὲ κατασταθεὶς ναύαρχος ὑπ' Ἀν-
 τιγόνου, πυθόμενος τὸν πλοῦν Σελεύκου, κατήρην
 15 εἰς Λῆμνον, καὶ τὸν μὲν Ἀριστοτέλην ἐξέβαλεν ἐκ τῆς
 νήσου, τῶν δὲ νεῶν τὰς πλείους αὐτάνδρους εἴλεν.
 Ἄσσανδρος δὲ καὶ Πρεπέλαος ἀφηγοῦντο μὲν τῆς ὑπὸ 5
 Κασσάνδρου πεμφθείσης δυνάμεως εἰς τὴν Καρίαν,
 πυθόμενοι δὲ Πτολεμαῖον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν
 20 τὴν δύναμιν εἰς παραχειμασίαν διηρηκέναι καὶ αὐτὸν
 ἀσχολεῖσθαι περὶ τὴν ταφὴν τοῦ πατρός, Εὐπόλε-
 μον ἀπέστειλαν ἐνεδρεῦσαι τοῖς πολεμίοις περὶ Κά-
 πριμα τῆς Καρίας· συνεξέπεμψαν δ' αὐτῷ πεζοὺς
 μὲν ὀκτακισχιλίους, ἵππεις δὲ δισχιλίους. καθ' ὃν 6
 25 δὴ χρόνον Πτολεμαῖος παρά τινων αὐτομόλων ἀκού-
 σας τὴν προαίρεσιν τῶν πολεμίων, ἤθροισε μὲν τῶν
 πλησίον χειμαζόντων στρατιωτῶν πεζοὺς μὲν ὀκτα-
 372 κισχιλίους τριακοσίους, ἵππεις δ' ἑξακοσίους. ἀνελ- 7
 πίστως δὲ περὶ μέσας νύκτας ἐπιβαλὼν τῷ χάρακι
 30 τῶν ἐναντίων, καὶ καταλαβὼν ἀφυλάκτους καὶ κοι-
 μωμένους, αὐτὸν τε τὸν Εὐπόλεμον ἐξώργησε καὶ
 τοὺς στρατιώτας συνηνάγκασε παραδοῦναι σφᾶς αὐ-

τούς. τὰ μὲν οὖν συμβάντα περὶ τοὺς ἀποσταλέν-
τας ὑπὸ Κασσάνδρου στρατηγούς εἰς τὴν Ἀσίαν
τοιαῦτ' ἦν.

- 69 Ἀντίγονος δὲ ὄρων τὸν Κασσαυδρον ἀντεχόμε-
νον τῆς Ἀσίας, Δημήτριον μὲν τὸν υἱὸν ἀπέλιπεν 5
ἐν τῇ Συρίᾳ, προστάξας ἐνεδρεῦειν τοὺς περὶ Πτο-
λεμαῖον, οὓς ὑπώπτευεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου προᾶξειν
μετὰ δυνάμεως ἐπὶ Συρίας, συναπέλιπε δ' αὐτῷ
πεζοὺς μὲν ξένους μυρίους, Μακεδόνας δὲ δισχι-
λίους, Λυκίους δὲ καὶ Παμφυλίους πεντακοσίους, 10
Πέρσας δὲ τοξότας καὶ σφενδονήτας τετρακοσίους,
ἰππεῖς δὲ πεντακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ πλείους
τῶν τετταράκοντα. παρακατέστησε δ' αὐτῷ καὶ συμ-
βούλους τέτταρας, Νέαρχόν τε τὸν Κρήτα καὶ Πύ-
θωνα τὸν Ἀγήνορος, ὅς κατεβεβήκει πρότερον ὀλί- 15
γαις ἡμέραις ἐκ Βαβυλώνος, πρὸς δὲ τούτοις Ἀν-
δρόνικόν τε τὸν Ολύμπιον καὶ Φίλιππον, ἄνδρας
προεσβυτέρους καὶ συνεστρατευκότας τῷ Ἀλεξάνδρῳ
πᾶσαν τὴν στρατείαν· ἦν γὰρ Δημήτριος ἔτι νέος
τὴν ἡλικίαν, ὡς ἂν γεγωνῶς ἔτη δύο πρὸς τοῖς 20
2 εἰκοσιν. αὐτὸς δὲ τὴν ἄλλην δύναμιν ἔλαβε, καὶ τὸ
μὲν πρῶτον ὑπερβάλλον τὸν Ταύρον καὶ περιπεσῶν
χιόνι πολλῇ συχνούς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. διό
καὶ πάλιν ἀναστρέψας εἰς τὴν Κιλικίαν, καὶ μετα-
λαβὼν ἕτερον καιρὸν, διεξῆλθε μὲν ἀσφαλέστερον 25
τὸ προειρημένον ὄρος, παραγενόμενος δ' εἰς Κελαι-
νας τῆς Φρυγίας διεῖλε τὸ στρατόπεδον εἰς χειμα-
3 σίαν. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν στόλον ἐκ Φοινίκης με-
τεπέμψατο, Μηδίου ναυαρχοῦντος, ὅς περιτυχῶν ταῖς
Πυθναίων ναυσίν, οὔσαις τριάκοντα ἕξ, καὶ καταναυ- 30
μαχίσας αὐτάνδρων τῶν σκαφῶν ἐκυρίευσε. καὶ τὰ
μὲν περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν οἱ τῶν Συρακοσίων φυ- 70
 γάδες διατρέβοντες ἐν Ἀκράγαντι παρεκάλουν τοὺς
 προεστηκότας τῆς πόλεως μὴ περιορᾶν Ἀγαθοκλέα
 συσκευαζόμενον τὰς πόλεις· αἰρετώτερον γὰρ εἶναι
 5 πρὸ τοῦ τὸν τύραννον ἰσχυρὸν γενέσθαι διαπολε-
 μεῖν ἐκουσίως ἢ περιμείναντας αὐτοῦ τὴν αὔξησιν
 ἐξ ἀνάγκης πρὸς ἰσχυρότερον διαγωνίζεσθαι. δοξάν- 2
 των δ' αὐτῶν ἀληθῆ λέγειν, ὁ μὲν δῆμος τῶν
 Ἀκραγαντίνων ἐψηφίσατο τὸν πόλεμον, καὶ Γελώους
 10 μὲν καὶ Μεσσηνίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσελά-
 βοντο, εἰς δὲ τὴν Λακεδαιμονίαν τῶν φυγᾶδων τι-
 νὰς ἐξέπεμψαν, ἐντειλάμενοι πειρᾶσθαι στρατηγὸν
 ἄγειν τὸν δυνάμενον πραγμάτων ἀφηγήσασθαι·
 τοὺς γὰρ πολιτικούς ὑπώπτενον ὡς ὄντας οἰκείους 3
 15 τυραννίδος, τοὺς δ' ἐξῶθεν ὑπελάμβανον δικαίως
 ποιήσεσθαι τὴν τῶν ὄλων ἐπιμέλειαν, ἀναμιμνησκό-
 μενοι τῆς Τιμολέοντος τοῦ Κορινθίου στρατηγίας.
 οἱ δὲ πεμφθέντες ὡς ποθ' ἤκον εἰς τὴν Λακωνικὴν, 4
 373 εὗρον Ἀκρότατον τὸν Κλεομένους τοῦ βασιλέως υἱὸν
 20 προσκεκοφότα πολλοῖς τῶν νέων, καὶ διὰ τοῦτο ξενι-
 κῶν πραγμάτων ὀρεγόμενον. τῶν γὰρ Λακεδαιμονίων 5
 μετὰ τὴν πρὸς Ἀντίπατρον μάχην ἀπολυόντων τῆς
 ἀτιμίας τοὺς ἐκ τῆς ἥττης διασωθέντας, μόνος ἐνέ-
 στη τῷ δόγματι. διόπερ αὐτὸν συνέβη καὶ τῶν ἄλ-
 25 λῶν οὐκ ὀλίγοις προσκόψαι, μάλιστα δ' οἷς ἦν τῶν
 νόμων τὰ πρόστιμα· οὔτοι γὰρ συστραφέντες πλη-
 γὰς τε ἐνεφόρησαν αὐτῷ καὶ διετέλουν ἐπιβουλεύον-
 τες. διὰ ταῦτα δὴ ξενικῆς ἡγεμονίας ἐπιθυμῶν, 6
 ἀσμένως ὑπήκουσε τοῖς Ἀκραγαντινοῖς. τὴν δ' ἀπο-
 30 δημίαν ποιησάμενος ἄνευ τῆς τῶν ἐφόρων γνώμης,
 ἀνήχθη ναυσὶν ὀλίγαις, ὡς διαρῶν ἐπ' Ἀκράγαντος. 7
 ἀπενεχθεὶς δ' ὑπ' ἀνέμων εἰς τὸν Ἀδρίαν κατήρε

μὲν εἰς τὴν τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώραν, καταλαβὼν
 δὲ τὴν πόλιν πολιορκουμένην ὑπὸ Γλαυκίου τοῦ
 βασιλέως τῶν Ἰλλυριῶν ἔλυσε τὴν πολιορκίαν, πεί-
 σας τὸν βασιλέα συνθήκας ποιήσασθαι πρὸς τοὺς
 8 Ἀπολλωνιάτας. ἐντεῦθεν δὲ πλεύσας εἰς Τάραντα, 5
 καὶ παρακαλέσας τὸν δῆμον συνελευθεροῦν Συρα-
 κοσίους, ἔπεισε ψηφίσασθαι ναυὸν εἴκοσι βοηθεῖν·
 διὰ γὰρ τὴν συγγένειαν καὶ τὸ τῆς οἰκίας σχῆμα
 προσενόουν τοῖς λόγοις αὐτοῦ πίστιν τε μεγάλην
 καὶ βάρος. 10

71 Τῶν δὲ Ταραντίνων περὶ τὴν παρασκευὴν ὄν-
 των αὐτὸς συνεκπλεύσας εἰς τὸν Ἀκράγαντα πα-
 ρέλαβε τὴν στρατηγίαν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον μετεω-
 ρίσας τὰ πλήθη μεγάλαις ἐλπίσι παρεστήσατο πάν-
 τας προσδοκᾶν σύντομον κατάλυσιν τοῦ τυράννου, 15
 2 τοῦ δὲ χρόνου προϊόντος πρᾶξιν μὲν οὐδεμίαν
 οὔτε τῆς πατρίδος οὔτε τῆς περὶ τὸ γένος ἐπιφα-
 νείας ἀξίαν διεπράξατο, τούναντίον δὲ φονικὸς ὦν
 καὶ τῶν τυράννων ὠμότερος προσέκοπτε τοῖς πλή-
 3 θεσι. πρὸς δὲ τούτοις τὴν πάτριον δόξιν μετέ- 20
 βαλε, καὶ ταῖς ἡδοναῖς ἐνετρύφησεν οὕτως ἀσελγῶς
 4 ὥστε Πέρσῃν εἶναι δοκεῖν καὶ οὐ Σπαρτιάτην. ἐπεὶ
 δὲ τῶν προσόδων τὸ πλεον μέρος ἀνήλωσε τὰ μὲν
 πολιτευόμενος, τὰ δὲ διανοσφιζόμενος, τέλος Σω-
 σίστρατον, ἐπιφανέστατον τῶν φυγάδων, πολλάκις 25
 δυνάμεων ἀφηγησάμενον, ἐπὶ τὸ δεῖπνον παραλα-
 βῶν ἐδολοφόνησεν, ἐγκαλέσαι μὲν ἀπλῶς οὐδ' ὅτι οὖν
 ἔχων, ἐκποδῶν δὲ ποιήσασθαι * δραστικὸν ἄνδρα
 καὶ δυνάμενον ἐφεδρεῦσαι τοῖς κακῶς προϊσταμέ-
 5 νοις τῆς ἡγεμονίας. διαβροηθείσης δὲ τῆς πραξέως 30
 εὐθύς οἱ τε φυγάδες συνέτρεχον ἐπ' αὐτὸν καὶ
 πάντες οἱ λοιποὶ διετέθησαν ἀλλοτριῶς. καὶ τὸ μὲν

πρῶτον ἀπέστησαν αὐτὸν τῆς στρατηγίας, μετ' ὀλί-
 γον δὲ καὶ βάλλειν τοῖς λίθοις ἐπεχείρησαν. διόπερ
 φοβηθεὶς τὴν τοῦ πλήθους ὀρμὴν νυκτὸς ἔφυγε,
 καὶ λαθῶν διῆρεν εἰς τὴν Λακωνικὴν. τούτου δ' 6
 5 ἀπαλλαγέντος Ταραντῖνοι μὲν ἀπεσταλκότες εἰς Σι-
 κελίαν τὸν στόλον μετεπέμψαντο, Ἀκραγαντῖνοι δὲ
 καὶ Γελῶοι καὶ Μεσσήνιοι κατέλυσαν τὸν πρὸς Ἀγα-
 θεοκλέα πόλεμον, μεσιτεύσαντος τὰς συνθήκας Ἀμίλ-
 κου τοῦ Καρχηδονίου. ἦσαν δὲ τὰ κεφάλαια τῶν 7
 10³⁷⁴ συντεθέντων τοιαύδε. τῶν Ἑλληνίδων πόλεων τῶν
 κατὰ Σικελίαν Ἡράκλειαν μὲν καὶ Σελινοῦντα καὶ
 πρὸς ταύταις Ἰμέραν ὑπὸ Καρχηδονίοις τετάχθαι,
 καθάπερ καὶ προὔπηρχον, τὰς δ' ἄλλας πάσας αὐ-
 τουόμους εἶναι, τὴν ἡγεμονίαν ἔχόντων Συρακο-
 15 σίων. μετὰ δὲ ταῦτα Ἀγαθοκλῆς ὄρων ἔρημον οὐ- 72
 σαν τὴν Σικελίαν στρατοπέδων πολεμίων, ἀδεῶς
 προσήγετο τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία. ταχὺ δὲ πολ-
 λῶν ἐγκρατῆς γενόμενος ἰσχυρὰν κατεσκευάσατο
 τὴν δυναστείαν· καὶ γὰρ συμμάχων πλήθος καὶ
 20 προσόδους ἀδράς καὶ στρατόπεδον ἀξιόλογον περιε-
 ποιήσατο. χωρὶς γὰρ τῶν συμμάχων καὶ τῶν ἄλ- 2
 λων τῶν ἐκ Συρακουσῶν καταγραφέντων εἰς τὴν
 στρατείαν μισθοφόρους ἐπιλέκτους εἶχε πεζοὺς μὲν
 μυρίους, ἵππεῖς δὲ τρισχιλίους πεντακοσίους. ἐποιή-
 25 σατο δὲ καὶ παρασκευὴν ὄπλων καὶ βελῶν παντο-
 δαπῶν, εἰδὼς τοὺς Καρχηδονίους ἐπιτετιμηκότας τῷ
 Ἀμίλκῳ περὶ τῶν συνθηκῶν, συντόμως δὲ πρὸς αὐτὸν
 τὸν πόλεμον ἐξοίσοντας. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν
 τούτοις τοῖς χρόνοις τοιαύτην ἔσχε τὴν κατάστασιν.
 30 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται διαπολεμοῦν- 3
 τες Ῥωμαίοις ἔτη πλείονα περὶ τῆς ἡγεμονίας Πλει-
 στικὴν μὲν φρουρὰν ἔχουσιν Ῥωμαϊκὴν ἐξεπολιόρ-

κησαν, Σωρανοὺς δ' ἔπεισαν κατασφάξαι μὲν τοὺς
 παρ' αὐτοῖς Ῥωμαίους, συμμαχίαν δὲ πρὸς Σαμνί-
 4 τας συνδέσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα Ῥωμαίων Σα-
 τικόλαν πολιορκούντων ἐπεφάνησαν μετὰ δυνά-
 μεως ἀδράς, σπεύδοντες λύσαι τὴν πολιορκίαν· 5
 γενομένης οὖν μάχης ἰσχυρᾶς πολλοὶ μὲν παρ'
 ἀμφοτέρων ἀνῆρέθησαν, τέλος δὲ ἐπὶ τοῦ προτερή-
 ματος ἐγένοντο Ῥωμαῖοι. μετὰ δὲ τὴν μάχην ἐκπο-
 λιορκήσαντες τὴν πόλιν ἐπῆσαν ἀδεῶς τὰ πλησίον
 5 πολίσματα καὶ χωρία προσαγόμενοι. τοῦ δὲ πολέ- 10
 μου περὶ τὰς ἐν Ἀπουλία πόλεις συνεστῶτος, οἱ
 μὲν Σαμνῖται πάντας τοὺς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ὄν-
 τας καταγράψαντες ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῶν
 6 πολεμίων, ὡς περὶ τῶν ὄλων κριθησόμενοι. ἃ δὲ
 πυνθόμενος ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων, καὶ διαγωνιάσας 15
 περὶ τοῦ μέλλοντος, δύναμιν προύπεμψε πολλήν.
 εἰωθότες δ' ἐν τοῖς ἐπικινδύνοις καιροῖς αὐτοκρά-
 τορα τοῦ πολέμου καθιστάναι τινὰ τῶν ἀξιολόγων
 ἀνδρῶν, προεχειρίσαντο τότε Κόιντον Φάβιον καὶ
 7 μετ' αὐτοῦ Κόιντον Αὔλιον ἵππαρχον. οὔτοι δὲ τὰς 20
 δυνάμεις παραλαβόντες παρετάξαντο πρὸς τοὺς Σα-
 μνίτας περὶ τὰς καλουμένας Λαυτόλας, καὶ πολλοὺς
 τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλον. τροπῆς δὲ γενομένης
 καθ' ἅπαν τὸ στρατόπεδον, ὁ μὲν Αὔλιος καταί-
 σχυνθεὶς ἐπὶ τῇ φυγῇ μόνος ὑπέστη τῷ πλήθει τῶν 25
 πολεμίων, οὐ κρατήσῃν ἐλπίζων, ἀλλ' ἀήττητον τὴν
 8 πατρίδα τὸ καθ' αὐτὸν μέρος ἀποδεικνύων. οὗτος 375
 μὲν οὖν οὐ μετασχὼν τοῖς πολίταις τῆς κατὰ τὴν
 φυγὴν αἰσχύνης, ἰδίᾳ περιεποιήσατο θάνατον ἐν-
 δοξον· οἱ δὲ Ῥωμαῖοι φοβηθέντες μὴ τὰ κατὰ τὴν 30
 Ἀπουλίαν πράγματα τελέως ἀποβάλωσιν, ἀποικίαν
 ἐξέπεμψαν εἰς Λουκερίαν πόλιν ἐπιφανεστάτην τῶν

ἐν τοῖς τόποις. ἐκ ταύτης δὲ ὀρμώμενοι διεπολέ-
 μουν τοῖς Σαυνίταις, οὐ κακῶς τῆς ἀσφαλείας προ-
 νοησάμενοι· διὰ γὰρ ταύτην τὴν πόλιν οὐ μόνον 9
 ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ ἐπροτέρησαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ
 5 τοὺς μετὰ ταῦτα γενομένους ἕως τῶν καθ' ἡμᾶς
 χρόνων διετέλεσαν ὀρμητηρίῳ χρώμενοι κατὰ τῶν
 πλησίον ἔθνων.

Τῶν δὲ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν πράξεων τέ- 73
 λος ἔχουσῶν Ἀθήνησι μὲν παρέλαβε τὴν ἀρχὴν
 10 Θεόφραστος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπατοὶ κατεστάθησαν
 Μάρκος Ποιτήλιος καὶ Γάιος Σουλπίκιος. ἐπὶ δὲ
 τούτων Καλλατιανοὶ κατοικοῦντες ἐν τοῖς ἀριστε-
 ροῖς μέρεσι τοῦ Πόντου, καὶ φρουρὰν ἔχοντες παρὰ
 τοῦ Λυσιμάχου, ταύτην ἐξέβαλον καὶ τῆς αὐτονο-
 15 μίας ἀντείχοντο. ὡσαύτως δὲ τὴν τε τῶν Ἰστρια- 2
 νῶν πόλιν καὶ τὰς ἄλλας τὰς πλησιοχώρους ἐλευ-
 θερώσαντες συνέθεντο συμμαχίαν ὡς κοινῇ πολε-
 μεῖν τῷ δυνάστῃ· προσελάβοντο δ' εἰς τὴν φιλίαν
 τῶν τε Θρακῶν καὶ Σκυθῶν τοὺς ὁμοροῦντας,
 20 ὥστε τὸ πᾶν εἶναι σύστημα βάρους ἔχον καὶ δυνά-
 μενον ἀδραῖς δυνάμεσιν ἀντιτάττεσθαι. ὁ δὲ Λυ- 3
 σίμαχος πυθόμενος τὰ πεπραγμένα, μετὰ τῆς δυνά-
 μεως ὤρμησεν ἐπὶ τοὺς ἀφεστηκότας. ποιούμενος
 δὲ τὴν πορείαν διὰ τῆς Θράκης καὶ τὸν Αἴμον ὑπερ-
 25 βαλῶν κατεστρατοπέδευσε πλησίον τῆς Ὀδησσοῦ.
 πολιορκίαν δὲ συστησάμενος ταχὺ τοὺς ἔνδον κα-
 τεπλήξατο καὶ δι' ὁμολογίας παρέλαβε τὴν πόλιν.
 μετὰ δὲ ταῦτα τῷ παραπλησίῳ τρόπῳ τοὺς Ἰστρια- 4
 νοὺς ἀνακτησάμενος ἀνέξενξεν ἐπὶ Καλλατιανούς.
 30 καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦκον οἱ τε Σκύθαι καὶ Θραῖκες
 σὺν πολλῇ δυνάμει βοηθήσαντες τοῖς συμμαχοῖς
 κατὰ τὰς συνθήκας. οἷς ἀπαντήσας Λυσιμάχος καὶ 5

συμβαλῶν ἐξ ἐφόδου, τοὺς μὲν Θοῤῃκας καταπλη-
 ξάμενος ἐπεισε μεταθέσθαι, τοὺς δὲ Σκύθας ἐκ πα-
 ρατάξεως νικήσας καὶ πολλοὺς ἀνελῶν, τούτων μὲν
 τοὺς ὑπολειφθέντας ἐδίωξεν ἐκτὸς τῶν ὄρων, τὴν
 δὲ τῶν Καλλατιανῶν πόλιν περιστρατοπεδεύσας 5 .
 συνεστήσατο πολιορκίαν, φιλοτιμούμενος ἐκ παντὸς
 6 τρόπου κολάσαι τοὺς αἰτίους τῆς ἀποστάσεως. περὶ
 ταῦτα δ' ὄντος αὐτοῦ παρῆσαν τινες ἀπαγγέλλου-
 τες ὅτι δύο δυνάμεις ἀπέσταλκεν Ἀντίγονος ἐπὶ
 βοήθειαν τοῖς Καλλατιανοῖς, τὴν μὲν πεξῆ, τὴν δὲ 10
 κατὰ θάλατταν, καὶ διότι τῷ μὲν στόλῳ Λύκων ὁ
 στρατηγὸς παραπέπλευκεν εἰς τὸν Πόντον, Πανσα-
 νίας δ' ἔχων οὐκ ὀλίγους στρατιώτας περὶ τὸ κα- 376
 7 λούμενον Ἱερὸν κατεστρατοπέδευσεν. ἐφ' οἷς ὁ
 Λυσίμαχος διαταραχθεὶς ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας 15
 ἀπέλιπε τοὺς ἱκανοὺς στρατιώτας, τὸ δὲ κράτιστον
 τῆς δυνάμεως ἀναλαβὼν αὐτὸς ἠπείγετο, σπεύδων
 8 συνάψαι τοῖς πολεμίοις. παραγενόμενος δὲ ἐπὶ τὴν
 κατὰ τὸν Αἴμον ὑπερβολὴν εὔρε Σεύθην τὸν βα-
 σιλέα τῶν Θοῤῃκῶν ἀφεστηκότα πρὸς Ἀντίγονου καὶ 20
 μετὰ πολλῶν στρατιωτῶν φυλάττοντα τὰς παρόδους.
 9 συνάψας δ' αὐτῷ μάχην ἐφ' ἱκανὸν χρόνον τῶν τε
 ἰδίων ἀπέβαλεν οὐκ ὀλίγους, καὶ τῶν πολεμίων
 10 ἀνελῶν παμπληθεῖς ἐβιάσατο τοὺς βαρβάρους. ἐπι-
 φανείς δὲ καὶ τοῖς περὶ τὸν Πανσανίαν, καὶ κατα- 25
 λαβὼν αὐτοὺς εἰς δυσχωρίας συμπεφευγότας, ταύ-
 τας τ' ἐξεπολιόρκησε καὶ Πανσανίαν ἀνελῶν τῶν
 στρατιωτῶν οὓς μὲν ἐλύτρωσεν, οὓς δὲ εἰς τὰς ἰδίας
 τάξεις διένειμε. τὰ μὲν οὖν περὶ Λυσίμαχου ἐν
 τούτοις ἦν.

74 Ὁ δ' Ἀντίγονος ἀποτυχὼν ταύτης τῆς ἐπιβολῆς
 ἐξέπεμψε Τελεσφόρον εἰς Πελοπόννησον, δοὺς αὐτῷ

πεντήκοντα ναῦς καὶ στρατιώτας τοὺς ἱκανοὺς, καὶ
 τὰς πόλεις ἔλευθεροῦν ἐνετείλατο. τοῦτο γὰρ πρά-
 ξας ἤλπιζε πίστιν κατασκευάσειν παρὰ τοῖς Ἑλλη-
 σιν ὅτι πρὸς ἀλήθειαν φροντίζει τῆς αὐτονομίας
 5 αὐτῶν, καὶ ἅμα ταπεινώσειν ὑπέλαβε τὰ Κασσάν-
 δρου πράγματα. ὁ δὲ Τελεσφόρος ἐπειδὴ τάχιστα 2
 κατέπλευσεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐπῆλθε τὰς ὑπ'
 Ἀλεξάνδρου φρουρουμένας πόλεις, καὶ πάσας ἤλευ-
 θέρωσε πλὴν Σικυῶνος καὶ Κορίνθου· ἐν ταύταις
 10 γὰρ Πολυσπέροχων διέτριβε δυνάμεις ἀδράς ἔχων
 καὶ πιστεύων ταύταις τε καὶ ταῖς τῶν τόπων ὀχυ-
 ρότησιν. ἅμα δὲ τούτοις πραττομένοις Φίλιππος 3
 ὑπὸ Κασσάνδρου πεμφθεὶς στρατηγὸς εἰς τὸν πρὸς
 Αἰτωλοὺς πόλεμον ὡς τάχισθ' ἤκεν εἰς τὴν Ἀκαρ-
 15 ναίαν μετὰ τῆς δυνάμεως, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχεί-
 ρει λεηλατεῖν τὴν Αἰτωλίαν, μετ' ὀλίγον δὲ πνθό-
 μενος Αἰακίδην τὸν Ἠπειρώτην εἰς τὴν βασιλείαν
 κατεληλυθότα καὶ δύναμιν ἀδρᾶν συνηθροικότα, τα-
 χέως ὤρμησεν ἐπ' αὐτόν· ἔσπευδε γὰρ κατ' ἰδίαν
 20 διαγωνίσασθαι πρὶν ἢ συμμίξει τὴν τῶν Αἰτωλῶν
 δύναμιν. εὐρῶν δὲ τοὺς Ἠπειρώτας ἐτοίμους εἰς 4
 μάχην, ἔξ ἐφόδου συνηψεν εἰς χεῖρας, καὶ πολλοὺς
 μὲν ἀνεῖλεν, οὐκ ὀλίγους δ' ἐξώρρησεν, ἐν οἷς συν-
 ἔβαινον εἶναι καὶ τῶν αἰτίων τῆς τοῦ βασιλέως κα-
 25 θόδου περὶ πεντήκοντα τὸν ἀριθμόν, οὓς δήσας
 ἀπέστειλε πρὸς Κάσσανδρον. τῶν δὲ περὶ τὸν Αἰ- 5
 ακίδην ἀθροισθέντων ἐκ τῆς φυγῆς καὶ τοῖς Αἰτω-
 λοις συμμιζάντων, πάλιν ἐπελθὼν ὁ Φίλιππος μάχῃ
 ἐκράτησε καὶ πολλοὺς ἀνεῖλεν, ἐν οἷς ἦν καὶ Αἰακίδης
 30 ὁ βασιλεύς. ἐν ὀλίγαις δ' ἡμέραις τηλικαῦτα ποιή- 6
 σας προτερήματα κατεπλήξατο πολλοὺς τῶν Αἰτω-
 λῶν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε τὰς ἀνωχύρους πόλεις ἐκλι-

πειν, εἰς δὲ τὰ δυσβατώτατα τῶν ὁρῶν συμφυγεῖν
μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν 377
Ἑλλάδα πραχθέντα τοιοῦτον ἔσχε τὸ τέλος.

75 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Ἀσαυδρος ὁ τῆς Καρίας κυ-
ριεύων πιεζόμενος τῷ πολέμῳ, διελύσατο πρὸς Ἀν- 5
τίγονον ἐφ' ᾧ τοὺς μὲν στρατιώτας παραδώσειν
πάντας Ἀντιγόνῳ, τὰς δ' Ἑλληνίδας πόλεις αὐτο-
νόμους ἀφήσειν, τὴν δὲ σατραπείαν ἣν πρότερον
εἶχε δωρεὰν καθέξειν, βέβαιος ὢν φίλος Ἀντιγόνῳ.
2 δούς δὲ περὶ τούτων ὄμηρον Ἀγάθωνα τὸν ἀδελ- 10
φόν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας μεταμεληθεὶς ἐπὶ ταῖς
συνθήκαις, τὸν μὲν ἀδελφὸν ἐξέκλεψεν ἐκ τῆς ὀμη-
ρείας, πρὸς δὲ Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον διαπρε-
3 σβευσάμενος ἠξίου βοηθεῖν τὴν ταχίστην. ἐφ' οἷς
Ἀντίγονος δεινοπαθήσας δύναμιν ἀπέστειλεν ἐπὶ 15
τὴν ἐλευθέρωσιν τῶν πόλεων καὶ κατὰ γῆν καὶ
κατὰ θάλατταν, τοῦ μὲν στόλου ναύαρχον ἀποδεί-
ξας Μῆδιον, τοῦ δὲ στρατοπέδου καταστήσας στρα-
4 τηγὸν Δόκιμον. οὗτοι δὲ παραγενόμενοι πρὸς τὴν
πόλιν τῶν Μιλησίων τοὺς τε πολίτας ἐκάλουν ἐπὶ 20
τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν φρουρουμένην ἄκραν ἐκ-
πολιορκήσαντες εἰς αὐτονομίαν ἀποκατέστησαν τὸ
5 πολίτευμα. περὶ ταῦτα δ' ὄντων τούτων Ἀντίγο-
νος Τράλλεις ἐξεπολιορκήσεν· εἰς δὲ Καῦνον πα-
ρελθὼν, καὶ τὸν στόλον μεταπεμψάμενος, εἶλε καὶ 25
ταύτην τὴν πόλιν πλὴν τῆς ἄκρας· ταύτην δὲ περι-
χαρᾶκῶσας, καθ' ὃ μέρος ἦν προσμάχεσθαι, συνε-
χεῖς προσβολὰς ἐποιεῖτο. ἐπὶ δὲ τὴν Ἴασον πό-
λιν ἐκπεμφθεὶς Πτολεμαῖος μετὰ δυνάμεως ἰκανῆς
6 ἠνάγκασε προσθέσθαι τοῖς περὶ Ἀντίγονον. αὗται 30
μὲν οὖν τῆς Καρίας οὔσαι τοῦτον τὸν τρόπον ὑπετά-
γησαν Ἀντιγόνῳ. μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας ἐλθόντων

πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρ' Αἰτωλῶν καὶ Βοιω-
 τῶν πρὸς μὲν τούτους συμμαχίαν συνέθετο, τῷ δὲ
 Κασσάνδρῳ συνελθὼν εἰς λόγους ὑπὲρ εἰρήνης περὶ
 τὸν Ἑλλήσποντον ἀπῆλθεν ἄπρακτος, οὐ δυναμέ-
 5 νων αὐτῶν οὐδαμῶς συμφωνῆσαι. διόπερ ὁ Κάσ-
 σανδρος ἀπογνοὺς τὰς διαλύσεις διέγνω τῶν κατὰ
 τὴν Ἑλλάδα πάλιν πραγμάτων ἀντέχεσθαι. ἀνα- 7
 ξεύξας οὖν μετὰ τριάκοντα νεῶν εἰς Ὀρεὸν ἐπο-
 λιόρκει τὴν πόλιν. ἐνεργῶς δ' αὐτοῦ ταῖς προσ-
 10 βολαῖς χρωμένον, καὶ τοῦ πολισματος ἤδη κατὰ
 κράτος ἀλίσκομένου, παρεγένετο βοηθήσων τοῖς
 Ὀρεῖταις Τελεσφόρος μὲν ἐκ Πελοποννήσου μετὰ
 νεῶν εἴκοσι καὶ στρατιωτῶν χιλίων, Μῆδιος δ' ἐκ
 τῆς Ἀσίας ἔχων ναῦς ἑκατόν. οὗτοι δ' ὄρωντες 8
 15 ἐφορμούσας τῷ λιμένι τὰς τοῦ Κασσάνδρου ναῦς
 πῦρ ἐνήκαν, καὶ τέτταρας μὲν κατέκαυσαν, παρ'
 ὀλίγον δὲ καὶ πάσας διέφθειραν· τοῖς δ' ἐλαττου-
 μένοις παραγενομένης βοηθείας ἐξ Ἀθηνῶν ἐπέ-
 πλευσαν οἱ περὶ Κασσάνδρον καταφρονοῦσι τοῖς
 20 πολεμίοις. συμβαλόντες δ' αὐτοῖς μίαν μὲν κατέ-
 δυσαν, τρεῖς δ' αὐτάνδρους ἔλαβον. καὶ τὰ μὲν
 πραχθέντα περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Πόντον τοι-
 αὐτ' ἦν.

378 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Σαμνῖται μὲν μετὰ πολ- 76
 25 λῆς δυνάμεως ἐπῆσαν πορθοῦντες τῶν κατ' Ἰταλίαν
 πόλεων ὅσαι τοῖς ἐναντίοις συνηγωνίζοντο, οἱ δ'
 ὕπατοι τῶν Ῥωμαίων μετὰ στρατοπέδου παραγενο-
 μένοι παραβοηθεῖν ἐπειρῶντο τοῖς κινδυνεύουσι τῶν
 συμμάχων. ἀντεστρατοπεδεύσαντο δὲ τοῖς πολεμίοις 2
 30 περὶ Κίνναν πόλιν, καὶ ταύτην μὲν εὐθύς ἐρρύ-
 σαντο τῶν ἐπικειμένων φόβων, μετ' ὀλίγας δ' ἡμέ-
 ρας ἐκταξάντων ἀμφοτέρων τὰς δυνάμεις ἐγένετο

μάχη καρτερά, καὶ συχνοὶ παρ' ἀμφοτέροις ἔπεσον. τὸ δὲ τέλος οἱ Ῥωμαῖοι βιασάμενοι κατὰ κράτος περιεγέροντο τῶν πολεμίων, ἐπὶ πολὺν δὲ τόπον χρησάμενοι τῷ διωγμῷ πλείους τῶν μυρίων ἀνεί-
 3 λον. καὶ τῆς μάχης ἀγνοουμένης ἔτι Καμπανοὶ 5 μὲν καταφρονήσαντες τῶν Ῥωμαίων ἀπέστησαν, ὁ δὲ δῆμος εὐθύς δύναμίν τε τὴν ἰκανὴν ἐξέπεμψεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ στρατηγὸν αὐτοκράτορα Γάιον Μαί-
 4 νιον καὶ μετ' αὐτοῦ κατὰ τὸ πάτριον ἔθος Μάνιον 10 Φούλβιον ἵππαρχον. τούτων δὲ πλησίον τῆς Κα-
 πύης καταστρατοπεδευσάντων, οἱ Καμπανοὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρουν ἀγωνίζεσθαι, μετὰ δὲ ταῦτα πυ-
 θόμενοι τὴν τῶν Σαμνιτῶν ἦταν, καὶ νομίσαντες πάσας τὰς δυνάμεις ἤξιεν ἐπ' αὐτούς, διελύσαντο
 5 πρὸς Ῥωμαίους· τοὺς γὰρ αἰτίους τῆς ταραχῆς ἐξέ- 15 δωκαν, οἱ προτεθείσης κρίσεως οὐ περιμείναντες τὴν ἀπόφασιν αὐτοὺς ἀνείλον. αἱ δὲ πόλεις τυχοῦ-
 σαι συγγνώμης εἰς τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν ἀποκατέστησαν.

77 Τοῦ δ' ἔτους τούτου διελθόντος Ἀθήνησι μὲν 20 ἤρχε Πολέμων, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον ὑπάτοι Λεύ-
 κιος Παπίριος τὸ πέμπτον καὶ Γάιος Ἰούνιος, ἤχθη δὲ καὶ Ὀλυμπιάς κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ἐβδόμη
 πρὸς ταῖς ἑκατὸν καὶ δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον
 2 Παρμενίων Μυτιληναῖος. ἐπὶ δὲ τούτων τῶν χρό- 25 νων Ἀντίγονος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατη-
 γὸν Πτολεμαῖον τοὺς Ἕλληνας ἐλευθερώσοντα, συν-
 ἔπεμψε δ' αὐτῷ ναῦς μὲν μακρὰς ἑκατὸν καὶ πεν-
 τήκοντα, Μήδιον ἐπιστήσας ναύαρχον, στρατιώτας
 δὲ πεζοὺς μὲν πεντακισχιλλοὺς, ἵππεῖς δὲ πεντακο- 30
 3 σίους. ἐποίησατο δὲ καὶ πρὸς Ῥοδίους συμμαχίαν,
 καὶ προσελάβετο παρ' αὐτῶν ναῦς ἐξηροτυμένας πρὸς

τὸν πόλεμον δέκα πρὸς τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθέρωσιν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος μετὰ παντὸς τοῦ στόλου 4
 καταπλεύσας τῆς Βοιωτίας εἰς τὸν Βαθὺν καλούμενον λιμένα, παρὰ μὲν τοῦ κοινοῦ τῶν Βοιωτῶν
 5 προσελάβετο στρατιώτας πεζοὺς μὲν δισχιλίους δια-
 379 κοσίους, ἵππεις δὲ χιλίους τριακοσίους. μετεπέμψατο δὲ καὶ τὰς ἐξ Ὀρεοῦ ναῦς, καὶ τειχίσας τὸν
 Σαλγανέα συνήγαγεν ἐνταῦθα πᾶσαν τὴν δύναμιν· ἤλπιζε γὰρ προσδέξασθαι τοὺς Χαλκιδεῖς, οἵπερ
 10 μόνοι τῶν Εὐβοέων ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐφρουροῦντο. ὁ δὲ Κάσσανδρος ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῆς Χαλ- 5
 κίδος τὴν Ὀρεοῦ πολιορκίαν ἔλυσεν, εἰς δὲ τὴν Χαλκίδα παρήλθε καὶ τὰς δυνάμεις μετεπέμπετο.
 Ἀντίγονος δὲ πνυθόμενος περὶ τὴν Εὐβοίαν ἐφε-
 15 δρεύειν ἀλλήλοις τὰ στρατόπεδα, μετεπέμψατο τὸν Μήδιον εἰς τὴν Ἀσίαν μετὰ τοῦ στόλου, εὐθύς δὲ καὶ τὰς δυνάμεις ἀναλαβὼν προῆγεν ἐφ' Ἑλλησπόντου κατὰ τάχος, ὡς διαβησόμενος εἰς Μακεδονίαν, ὅπως ἢ μένοντος Κασσάνδρου περὶ τὴν Εὐβοίαν
 20 αὐτὸς ἔρημον καταλάβῃ Μακεδονίαν τῶν ἀμυνομένων ἢ τῇ βασιλείᾳ βοηθῶν ἀποβάλῃ τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πράγματα. ὁ δὲ Κάσσανδρος συνιδὼν τὴν 6
 ἐπίνοιαν αὐτοῦ, Πλείσταρχον μὲν ἀπέλιπεν ἐπὶ τῆς ἐν Χαλκίδι φρουρᾶς, αὐτὸς δὲ μετὰ πάσης τῆς δυ-
 25 νάμεως ἀναξεύξας Ὀρωπὸν μὲν κατὰ κράτος εἴλε, Θηβαίους δ' εἰς τὴν αὐτοῦ συμμαχίαν κατέστησε· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους Βοιωτοὺς ἀνοχὰς ποιησάμενος, καὶ καταλιπὼν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος στρατηγὸν Εὐπόλεμον, ἀπῆλθεν εἰς Μακεδονίαν, ἀγωνιῶν περὶ τῆς
 30 τῶν πολεμίων διαβάσεως. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπειδὴ 7
 κατήνησεν εἰς τὴν Προποντίδα, διεπρεσβεύσατο πρὸς τοὺς Βυζαντίους, ἀξίων μετέχειν τῆς συμμα-

χίας. παραγενομένων δὲ καὶ παρὰ Λυσιμάχου πρεσβευτῶν, καὶ παρακαλούντων μηδὲν ποιεῖν μήτε κατ' αὐτοῦ μήτε κατὰ Κασσάνδρου, τοῖς μὲν Βυζαντίοις ἔδοξε μένειν ἐφ' ἡσυχίας καὶ τηρεῖν τὴν πρὸς ἀμφοτέρους εἰρήνην ἅμα καὶ φιλίαν. ὁ δ' ὅ

- 78 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Κερκυραῖοι μὲν βοηθήσαντες Ἀπολλωνιάταις καὶ τοῖς Ἐπιδαμνίοις, 10 τοὺς μὲν Κασσάνδρου στρατιώτας ὑποσπόνδους ἀφῆκαν, τῶν δὲ πόλεων Ἀπολλωνίαν μὲν ἠλευθέρωσαν, Ἐπίδαμνον δὲ Γλαυκίᾳ τῷ τῶν Ἰλλυριῶν βασιλεῖ 2 παρέδωκαν. ὁ δ' Ἀντιγόνου στρατηγὸς Πτολεμαῖος χωρισθέντος εἰς Μακεδονίαν Κασσάνδρου καταπλη- 15 ξάμενος τοὺς φρουροῦντας τὴν Χαλκίδα παρέλαβε τὴν πόλιν, καὶ τοὺς Χαλκιδεῖς ἀφῆκεν ἀφρουρήτους, ὥστε γενέσθαι φανερὸν ὡς πρὸς ἀλήθειαν Ἀντιγόνος ἔλευθεροῦν προήρηται τοὺς Ἕλληνας· ἐπίκαιρος γὰρ ἡ πόλις ἐστὶ τοῖς βουλομένοις ἔχειν 20 ὄρμητήριον διαπολεμεῖν περὶ τῶν ὄλων. ὁ δ' οὖν Πτολεμαῖος ἐκπολιορκήσας Ὠρωπὸν παρέδωκε τοῖς Βοιωτοῖς, καὶ τοὺς Κασσάνδρου στρατιώτας ὑποχειρίους ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα Ἐρετριεῖς καὶ Καρυστίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσλαβόμενος ἐστρά- 25 τευσεν εἰς τὴν Ἀττικὴν, Δημητρίου τοῦ Φαληρέως 4 ἐπιστατοῦντος τῆς πόλεως. οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρῶτον λάθρα διεπέμποντο πρὸς Ἀντιγόνου, ἀξιούντες ἔλευθερῶσαι τὴν πόλιν· τότε δὲ τοῦ Πτολεμαίου παραγενηθέντος πλησίον τῆς πόλεως, θαρρή- 30 σαντες ἠνάγκασαν τὸν Δημήτριον ἀνοχὰς ποιήσασθαι καὶ πρεσβείας ἀποστέλλειν πρὸς Ἀντιγόνου περὶ

συμμαχίας. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἀναξεύξας ἐκ τῆς Ἀτ- 5
 τικῆς εἰς τὴν Βοιωτίαν τὴν τε Καδμείαν εἶλε καὶ
 τὴν φρουρὰν ἐκβαλὼν ἠλευθέρωσε τὰς Θήβας. μετὰ
 δὲ ταῦτα πορευθεὶς εἰς τὴν Φωκίδα, τὰς μὲν πλεί-
 5 οὺς τῶν πόλεων προσαγαγόμενος ἐξέβαλε πανταχό-
 θεν τὰς Κασσάνδρου φρουράς· ἐπῆλθε δὲ καὶ τὴν
 Λοκρίδα καὶ τῶν Ὀπουντίων τὰ Κασσάνδρου φρο-
 νούντων συνεστήσατο πολιορκίαν καὶ συνεχεῖς προσ-
 βολὰς ἐποιεῖτο.

10 Τῆς δ' αὐτῆς θερείας Κυρηναῖοι μὲν ἀποστάν- 79
 τες Πτολεμαίου τὴν ἄκραν περιεστρατοπέδευσαν,
 ὡς αὐτίκα μάλα τὴν φρουρὰν ἐκβαλοῦντες, παρα-
 γενομένων δὲ πρεσβευτῶν ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ
 παρακαλούντων παύσασθαι τῆς φιλοτιμίας, τούτους
 15 μὲν ἀπέκτειναν, τὴν δὲ ἄκραν ἐνεργέστερον ἐπο-
 λιόρχουν. ἐφ' οἷς παροξυνθεὶς ὁ Πτολεμαῖος ἀπέ- 2
 στειλεν Ἄγιν στρατηγὸν μετὰ δυνάμεως πεξῆς, ἐξέ-
 πεμψε δὲ καὶ στόλον τὸν συλληψόμενον τοῦ πολέ-
 μου, ναύαρχον ἐπιστήσας Ἐπαίνετον. ὁ δὲ Ἄγισ 3
 20 ἐνεργῶς διαπολεμήσας τοῖς ἀφεστηκόσιν ἐκυρίευσε
 κατὰ κράτος τῆς πόλεως, καὶ τοὺς μὲν αἰτίους τῆς
 ἀποστάσεως δῆσας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν,
 καὶ τῶν ἄλλων τὰ ὄπλα παρελόμενος, καὶ τὰ κατὰ
 τὴν πόλιν διοικήσας ὡς ποτ' ἔδοξεν αὐτῷ συμφέ-
 25 ρειν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Πτολεμαῖος δέ, 4
 τῶν περὶ Κυρήνην αὐτῷ κατὰ νοῦν ἀπνητηκότων,
 διῆρεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν
 Κύπρον ἐπὶ τοὺς ἀπειθοῦντας τῶν βασιλέων. Πυγ-
 30 μαλίωνα δὲ εὐρῶν διαπρεσβευόμενον πρὸς Ἀντί-
 γονον ἀνεῖλε, Πράξιππον δὲ τὸν τῆς Λαπηθίας
 βασιλέα καὶ τὸν τῆς Κερυνείας δυνάστην ὑποπτεύ-
 σας ἀλλοτριῶς ἔχειν συνέλαβε, καὶ Στασίοικον τὸν

τῶν Μαριέων· καὶ τὴν μὲν πόλιν κατέσκαψε, τοὺς
 5 δ' ἐνοικοῦντας μετήγαγεν εἰς Πάφον. ταῦτα δὲ δια-
 πραξάμενος τῆς μὲν Κύπρου κατέστησε στρατηγὸν
 Νικοκρέοντα, παραδοὺς τὰς τε πόλεις καὶ τὰς προσ-
 6 ὁδοὺς τῶν ἐκπεπτωκότων βασιλέων, αὐτὸς δὲ μετὰ 5
 δυνάμειος ἐκπλεύσας ἐπὶ Συρίας τῆς ἄνω καλουμέ-381
 νης, Ποσίδειον καὶ Ποταμοὺς Καρῶν ἐκπολιορκή-
 σας διήρπασε. συντόμως δὲ πλεύσας ἐπὶ Κιλικίαν
 Μαλλὸν εἶλε καὶ τοὺς ἐγκαταληφθέντας ἐλαφυρο-
 πώλησεν. ἐπόρθησε δὲ καὶ τὴν ἐγγὺς χώραν, καὶ 10
 τὸ στρατόπεδον ὠφελείας ἐμπλήσας ἀπέπλευσεν εἰς
 7 τὴν Κύπρον. ἐπολιτεύετο δὲ πρὸς τοὺς στρατιώ-
 τας, οὕτως ἐκκαλούμενος αὐτῶν τὰς προθυμίας εἰς
 τοὺς ἐπιφερομένους κινδύνους.

80 Δημήτριος δ' ὁ Ἀντιγόνου διέτριβε μὲν περὶ 15
 Κοίλην Συρίαν, ἐφεδρεύων ταῖς τῶν Αἰγυπτίων
 δυνάμεισιν. ὡς δ' ἤκουσε τὰς τῶν πόλεων ἀλώ-
 σεις, Πύθωνα μὲν ἐπὶ τῶν τόπων κατέλιπε στρα-
 τηγόν, δοὺς αὐτῷ τοὺς ἐλέφαντας καὶ τὰ βαρέα
 τῶν ταγμάτων, αὐτὸς δὲ ἀναλαβὼν τοὺς τε ἵππεῖς 20
 καὶ τὰ ψιλικά τάγματα προῆγεν ἐπὶ Κιλικίας συν-
 2 τόνως, βοηθήσων τοῖς κινδυνεύουσιν. ὑστερήσας
 δὲ τῶν καιρῶν καὶ καταλαβὼν ἀποπεπλευκότητας τοὺς
 πολεμίους, ἐπανῆλθε συντόμως ἐπὶ τὸ στρατόπεδον,
 ἀποβεβληκῶς τῶν ἵππων τοὺς πλείους κατὰ τὴν 25
 ὁδοιπορίαν· διέτεινε γὰρ ἕξ ἡμέραις ἀπὸ Μαλλοῦ
 σταθμοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας, ὥστε διὰ τὴν ὑπερ-
 βολὴν τῆς κακοπαθείας μῆτε σκενοφόρων ἀκολου-
 3 θῆσαι μηδένα μῆτε τοὺς ἵπποκόμους. ὁ δὲ Πτολε-
 μαῖος, κατὰ νοῦν αὐτῷ τῶν πραγμάτων ἀπηντηκό- 30
 των, τότε μὲν ἀπῆρξεν εἰς Αἴγυπτον, μετ' ὀλίγον
 δὲ χρόνον παροξυνόμενος ὑπὸ Σελεύκου διὰ τὴν

πρὸς τὸν Ἀντίγονον ἀλλοτριότητα, διέγνω στρα-
 τεύειν ἐπὶ τὴν Κοίλην Συρίαν καὶ παρατάττεσθαι
 τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον. συναγαγὼν οὖν παντα- 4
 χόθεν τὰς δυνάμεις ἀνέξευξεν ἀπὸ Ἀλεξανδρείας
 5 εἰς Πηλούσιον, ἔχων πεζοὺς μὲν μυριοὺς ὀκτακισ-
 χιλίους, ἵππεις δὲ τετρακισχιλίους, ὧν ἦσαν οἱ μὲν
 Μακεδόνες, οἱ δὲ μισθοφόροι, Αἰγυπτίων δὲ πλη-
 θος, τὸ μὲν κομίζον βέλη καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν,
 τὸ δὲ καθωπλισμένον καὶ πρὸς μάχην χρήσιμον. ἀπὸ 5
 10 δὲ Πηλουσίου διὰ τῆς ἐρήμου διελθὼν κατεστρα-
 τοπέδευσε πλησίον τῶν πολεμίων περὶ τὴν πα-
 λαιὰν Γάζαν τῆς Συρίας. ὁμοίως δὲ καὶ Δημήτριος
 μεταπεμψάμενος πανταχόθεν τοὺς ἐκ τῆς χειμασίας
 στρατιώτας εἰς τὴν παλαιὰν Γάζαν ὑπέμενε τὴν
 15 τῶν ἐναντίων ἐφοδον, τῶν δὲ φίλων αὐτῷ συμ- 81
 βουλευόντων μὴ παρατάττεσθαι πρὸς ἡγεμόνα τη-
 λικοῦτον καὶ δύναμιν μείζω, τούτοις μὲν οὐ προσ-
 εῖχεν, εἰς δὲ τὸν κίνδυνον παρεσκευάζετο τεθαρ-
 ρηκῶς, καίπερ νέος ὢν παντελῶς καὶ τηλικαύτην
 20 μάχην μέλλων ἀγωνίζεσθαι χωρὶς τοῦ πατρός. συν- 2
 382 αγαγόντος δ' ἐν τοῖς ὅπλοις ἐκκλησίαν αὐτοῦ, καὶ
 σπάντος ἐπὶ τινος ἀναστήματος μετ' ἀγωνίας καὶ
 διατροπῆς, ὃ μὲν ὄχλος ἀνεβόησε μιᾷ φωνῇ θαρ-
 ρεῖν, καὶ πρὸ τοῦ τὸν κήρυκα καταπαῦσαι τοὺς θο-
 25 ρυβοῦντας ἅπαντες σιωπὴν παρείχοντο. οὔτε γὰρ 3
 στρατιωτικὸν ἔγκλημα ὑπῆρχε περὶ αὐτὸν οὔτε πο-
 λιτικόν, ἅτε προσφάτως ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένον.
 ὅπερ εἶωθε γίνεσθαι τοῖς παλαιοῖς στρατηγοῖς, ὅταν
 ἐκ πολλῶν προφάσεων ἐν ἔγκλημα πρὸς ἓνα και-
 30 ρὸν ἀθροίζηται· τὸ γὰρ πλῆθος αἰεὶ δυσάρεστον ἐπὶ
 τῶν αὐτῶν μένον, καὶ πᾶν τὸ μὴ πλεονάζον κεχα-
 ρισμένην ἔχει τὴν μεταβολήν· τοῦ τε πατρός ἤδη

γεγηρακότος αἰ τῆς βασιλείας ἐλπίδες εἰς τὴν τού-
του διαδοχὴν ἦγον ἅμα τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν τῶν
4 ὄχλων εὐνοίαν. ἦν δὲ καὶ τῷ κάλλει καὶ τῷ μεγέ-
θει διάφορος, ἔτι δὲ κέκοσμημένος ὄπλοις βασιλι-
κοῖς εἶχε πολλὴν ὑπεροχὴν καὶ κατάπληξιν, δι' ἧς 5
εἰς ἐλπίδας ἀδράς ἤγε τοὺς πολλοὺς· πρὸς δὲ τού-
τοις προότης τις ἦν περὶ αὐτόν, ἀρομόξουσα νέῳ
βασιλεῖ, δι' ἧς εἰς προθυμίαν ἐξεκαλεῖτο πάντας,
ὥστε καὶ τοὺς ἐκτὸς τάξεως συνδραμεῖν ἐπὶ τὴν
ἀκρόασιν, συναγωνιῶντας τῇ νεότητι καὶ τῇ μελ- 10
5 λούσῃ γίνεσθαι κρίσει διὰ τῆς παρατάξεως. οὐ μόνον
γὰρ πρὸς πλείονας ἤμελλε διακινδυνεύειν, ἀλλὰ
καὶ πρὸς ἡγεμόνας σχεδὸν μεγίστους, Πτολεμαῖον
καὶ Σέλευκον· οὗτοι γὰρ πάντας τοὺς πολέμους
Ἀλεξάνδρῳ συστρατευσάμενοι, καὶ πολλάκις καθ' 15
αὐτοὺς δυνάμεων ἠγησάμενοι, μέχρι τῶν καιρῶν
6 τούτων ὑπῆρχον ἀνίκητοι. ὁ δ' οὖν Δημήτριος πα-
ρακαλέσας τὰ πλήθη τοῖς οἰκείοις λόγοις, καὶ δω-
ρεάς τε δώσειν κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὰ λάφυρα συγ-
χωρήσειν ἐπαγγειλάμενος, ἐξέταξε τὴν δύναμιν εἰς 20
τὴν μάχην.

82 Ἐπὶ μὲν οὖν τὸ λαιὸν κέρασ ἔταξε, καθ' ὃ τὸν
κίνδυνον αὐτὸς ἤμελλε ποιεῖσθαι, πρώτους μὲν τοὺς
περὶ αὐτόν ἱππεῖς ἐπιλέκτους διακοσίους, ἐν οἷς
ἦσαν οἱ τε ἄλλοι φίλοι πάντες καὶ Πύθων ὁ συνε- 25
στρατευμένος μὲν Ἀλεξάνδρῳ, συγκαθεστιαμένος δὲ
ὑπ' Ἀντιγόνου στρατηγὸς καὶ τῶν ὄλων μέτοχος.
2 πρόταγμα δὲ τρεῖς ἰλας ἱππέων ἔταξε καὶ πλαγιο-
φύλακας τὰς ἰσας, καὶ χωρὶς ἔξω τοῦ κέρατος ἀπο-
λελυμένας τρεῖς Ταραντίνων, ὥστ' εἶναι τοὺς περὶ 30
τὸ σῶμα τεταγμένους ἱππεῖς ξυστοφόρους μὲν πεν-
3 τακοσίους, Ταραντίνους δὲ ἑκατόν. ἐξῆς δ' ἔταξε

τῶν ἰππέων τοὺς καλουμένους μὲν ἑταίρους, ὄντας δὲ τὸν ἀριθμὸν ὀκτακοσίους, μετὰ δὲ τούτους παντοδαπούς ἰππεῖς οὐκ ἐλάττους τῶν χιλλίων πεντακοσίων. πρὸ παντὸς δὲ τοῦ κέρατος ἔστησε τῶν
 5 ἑλεφάντων τριάκοντα, καὶ τὰ διαστήματα αὐτῶν ἐπλήρωσε τοῖς ψιλλοῖς τάγμασιν, ὧν ἦσαν ἀκοντισταὶ μὲν καὶ τοξόται χίλιοι, σφενδονῆται δὲ Πέρσαι πεντακόσιοι. τὸ μὲν οὖν εὐάνυμον κέρας οὕτω
 10 ἔχομένην δ' ἔστησε τὴν τῶν πεζῶν φάλαγγα, συνεσταῶσαν ἕξ ἀνδρῶν μυριάων καὶ χιλλίων. τούτων δ' ἦσαν Μακεδόνες μὲν δισχιλίοι, Λύκιοι δὲ καὶ Παμφύλιοι χίλιοι, μισθοφόροι δ' ὀκτακισχιλίοι. ἐπὶ δὲ τὸ δεξιὸν κέρας ἔταξε τοὺς λοιποὺς ἰππεῖς χι-
 15 ³⁸³λίους πεντακοσίους, ὧν Ἀνδρόνικος ἠγεῖτο. τούτῳ δ' ἦν συντεταγμένον λοξὴν φυλάττειν τὴν στάσιν καὶ φυγομαχεῖν, παραδοκοῦντα τὴν δι' αὐτοῦ γινόμενην κρίσιν. τοὺς δὲ λοιποὺς τῶν ἑλεφάντων τρισκαίδεκα ἔστησε πρὸ τῆς τῶν πεζῶν φάλαγγος, μίξας
 20 εἰς τὰ διαστήματα τῶν ψιλλῶν τοὺς ἰκανοὺς. Δημήτριος μὲν οὖν διεκόσμησε τὴν ἰδίαν δύναμιν τὸν τρόπον τοῦτον.

Οἱ δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον καὶ Σέλευκον τὸ μὲν
 83 πρῶτον ἔταξαν ἰσχυρὰν τὴν εὐάνυμον τάξιν, ἀγνο-
 25 οῦντες τὴν τῶν ἐναντίων ἐπιβολήν. μαθόντες δὲ παρὰ τῶν κατασκόπων τὸ γεγονός, ταχέως ἐξέταξαν τὴν δύναμιν ὅπως τὸ δεξιὸν κέρας ἰσχυρὴν ἔχον καὶ δύναμιν τὴν κρατίστην διαγωνίσηται πρὸς τοὺς μετὰ Δημητρίου τεταγμένους ἐν τοῖς εὐωνύμοις μέρεσιν.
 30 ἔταξαν δὲ ἐπὶ τοῦ κέρατος τούτου τῶν ἰππέων τοὺς κρατίστους τρισχιλίους, ἐν οἷς καὶ αὐτοὶ διεγνώκεσαν ἀγωνίσασθαι. προέταξαν δὲ τῆς στάσεως ταύ- 2

της τοὺς κομίζοντας χάρακα σεσιδηρωμένον καὶ δε-
 δεμένον ἀλύσεσιν, ὃν παρεσκευάσαντο πρὸς τὴν τῶν
 ἐλεφάντων ἔφοδον· ταθέντος γὰρ τούτου ῥάδιον
 3 ἦν εἶργειν τὰ θηρία τῆς εἰς τοὔμπροσθεν πορείας.
 προέταξαν δὲ τοῦ κέρατος τούτου καὶ τὰ ψιλικά 5
 τάγματα, παραγγεῖλαντες τοῖς τε ἀκοντισταῖς καὶ
 τοῖς τοξόταις συνεχῶς κατατιτρώσκειν τὰ θηρία καὶ
 τοὺς ἐπ' αὐτοῖς ἀναβεβηκότας. τοῦτον δὲ τὸν τρό-
 πον ὀχυρωσάμενοι τὸ δεξιὸν κέρασ, καὶ τὴν ἄλλην
 δύναμιν ἐκτάξαντες ἐνδεχομένως, ἐπήγουν τοῖς πο- 10
 λεμίσις μετὰ πολλῆς κραυγῆς.

Ἀντεπαρόντων δὲ καὶ τῶν ἐναντίων, τὸ μὲν
 πρῶτον ἐπ' ἄκρων τῶν κεράτων ἵππομαχία συνέ-
 στη τῶν προτεταγμένων ἱππέων, ἐν οἷς πολὺ ἐπρο-
 4 τέρουσιν οἱ περὶ τὸν Δημήτριον. μετ' ὀλίγου δὲ τῶν 15
 περὶ Πτολεμαῖου καὶ Σέλευκον περιπνευσάντων τὸ
 κέρασ καὶ βιαιότερον ἐπενεχθέντων ὀρθαῖς ταῖς ἴλαις,
 συνέστη καρτερὰ μάχη διὰ τὰς ἑκατέρων προθυ-
 5 μίας. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἔφοδον τοῖς ξυ-
 στοῖς ἀγωνισάμενοι τούτων τε τὰ πλεῖστα συνέτρι- 20
 ψαν καὶ τῶν ἀγωνιζομένων οὐκ ὀλίγους κατετραυ-
 μάτισαν· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν
 ἀπὸ τοῦ ξίφους μάχην ὥρμησαν, καὶ συμπλεκόμενοι
 πολλοὺς ἀλλήλων ἀνήρουν, οἱ τε ἠγεμόνες αὐτοὶ
 πρὸ πάντων κινδυνεύοντες προετρέποντο τοὺς ὑπο- 25
 τεταγμένους εὐρώστως ὑπομένειν τὸ δεινόν, οἱ τ'
 ἐπὶ τῶν κεράτων ἵππεῖς, ἅπαντες ἐπιλελεγμένοι κατ'
 ἀρετὴν, ἠμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους, θεατὰς ἔχοντες
 τῆς ἀνδρείας τοὺς συναγωνιζομένους στρατηγούς.
 84 ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον τῆς ἵππομαχίας οὔσης ἐφαμίλλ- 30
 λου, τὰ θηρία διὰ τῶν Ἰνδῶν εἰς τὸν ἀγῶνα πα-
 ρορηθέντα μέχρι μὲν τινος προῆγε καταπληκτικῶς,

ὡς οὐδενὸς ὑποστησομένου· ὡς δ' ἐπὶ τὸν σεσιδη-
 ρωμένον χάρακα κατήνησε, τὸ μὲν πλῆθος τῶν
 ἀκουτιστῶν καὶ τοξοτῶν συνεχῶς βαλλόντων κατε-
 τίρωσκε τὰ σώματα τῶν ἐλεφάντων καὶ τοὺς ἐπ'
 5 αὐτοῖς ἀναβεβηκότας, βιαζομένων δὲ τῶν Ἰνδῶν 2
 καὶ κολαζόντων τὰ θηρία, τινὰ μὲν αὐτῶν περιε-
 πείρουτο τῷ φιλοτεχνηθέντι χάρακι, καὶ ταῖς πλη-
 γαῖς καὶ πυκνότησι τῶν τιρωσκόωντων περιώδυνα
 384 γινόμενα ἐποίει θόρυβον. τὸ γὰρ γένος τοῦτο κατὰ 3
 10 μὲν τοὺς ὀμαλοὺς καὶ μαλακοὺς τόπους ἀνυπόστα-
 τον παρέχεται κατὰ στόμα τὴν ῥύμην, ἐν δὲ τοῖς
 τραχέσι καὶ δυσβάτοις τελείως ἄπρακτον ἔχει τὴν
 ἀλκὴν διὰ τὴν τῶν ποδῶν μαλακότητα. διὸ καὶ 4
 τότε τῶν περὶ Πτολεμαῖον συνετῶς προεωραμένων
 15 τὸ μέλλον, ἐκ τοῦ χάρακος τῆς πήξεως ἄπρακτον
 ἐποίει τὴν βίαν αὐτῶν. τέλος δὲ τῶν πλείστων
 Ἰνδῶν κατακοντισθέντων ὑποχειρίους συνέβη γε-
 νέσθαι πάντας τοὺς ἐλέφαντας. οὗ τελεσθέντος οἱ 5
 πολλοὶ τῶν περὶ Δημήτριον ἰππέων καταπλαγέντες
 20 πρὸς φυγὴν ὤρμησαν· αὐτὸς δὲ μετ' ὀλίγων ἀπο-
 λειφθεὶς, καὶ δεόμενος ἐκάστου στήναι καὶ μὴ κα-
 ταλιπεῖν αὐτόν, ὡς οὐδεὶς προσεῖχε, συναποχωρεῖν
 ἤναγκάζετο. μέχρι μὲν οὖν Γάζης οἱ πολλοὶ τῶν 6
 ἰππέων συνακολουθοῦντες ὑπήκουον καὶ κατέστη-
 25 σαν εἰς τάξεις, ὥστε μηδένα ῥαδίως τολμᾶν προσ-
 ἄγειν τῶν εἰκῆ διωκόντων· τὸ γὰρ πεδίον εὐρύ-
 χωρον ὄν καὶ μαλακὸν συνήργει τοῖς βουλομένοις ἐν
 τάξει ποιεῖσθαι τὴν ἀποχώρησιν. συνείποντο δὲ καὶ 7
 πεξῶν οἱ βουλευθέντες λιπεῖν τὰς τάξεις καὶ χωρὶς
 30 τῶν ὄπλων διασῶζειν ἑαυτοὺς ἐλαφροῦς. παραλλάτ-
 τουτος δὲ αὐτοῦ Γάζαν περὶ ἡλίου δύσειν, ἀπολι-
 πόντες τῶν ἰππέων τινὲς παρήλθον εἰς τὴν πόλιν,

8 ἔκκομισαι βουλόμενοι τὰς ἀποσκευάς. ἀνοιχθεῖσῶν οὖν τῶν πυλῶν καὶ πλήθους ὑπόζυγιων ἀθροισθέντος, ἔτι δὲ ἐκάστου πρώτου σπεύδοντος ἔξαγαγεῖν τὰ σκευοφόρα, τοσοῦτον θόρουβον συνέβη γενέσθαι περὶ τὰς πύλας ὥστε τῶν περὶ Πτολεμαίου 5 ἐπιόντων μηδένα δύνασθαι φθάσαι συγκλείσαντα. διόπερ εἰσπεσόντων τῶν πολεμίων ἐντὸς τοῦ τείχους ἢ πόλις ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς περὶ Πτολεμαίου.

85 Τῆς δὲ μάχης τοιοῦτο τὸ τέλος λαβούσης, Δη- 10 μήτριος μὲν διέτεινεν εἰς Ἄζωτον περὶ μέσας νύκτας, διελθὼν σταδίους ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίους. ἐντεῦθεν δὲ κήρυκα περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναιρέσεως ἐξέπεμψε, σπεύδων ἐκ παντὸς τρόπου τῆς ἐπιβαλ- 2 λούσης κηδείας ἀξιῶσαι τοὺς τετελευτηκότας. ἐτύγ- 15 χανον γὰρ οἱ πλείστοι τῶν φίλων πεπτωκότες, ὧν ἦσαν ἐπιφανέστατοι Πύθων τε ὁ μετέχων τῆς στρατηγίας ἐπ' ἴσης αὐτῶ καὶ Βοιωτὸς πολὺν χρόνον συνεξηκῶς Ἀντιγόνῳ τῷ πατρὶ καὶ μετεσχηκῶς παν- 3 τὸς ἀπορρήτου. κατὰ δὲ τὴν παράταξιν ἔπεσον μὲν 20 πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ὧν ἦσαν οἱ πλείους ἰππεῖς τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, ἐάλωσαν δ' ὑπὲρ τοὺς ὀκτακισχιλίους. οἱ δὲ περὶ Πτολεμαίου καὶ Σέλευκον δόντες τὴν ἀναίρεσιν τῶν νεκρῶν, τὴν τε ἀλοῦσαν βασιλικὴν ἀποσκευὴν καὶ τῶν αἰχμα- 25 λώτων τοὺς περὶ τὴν αὐλὴν εἰωθότας διατρίβειν 385 χωρὶς λύτρων ἀπέστειλαν πρὸς Δημήτριον· οὐ γὰρ περὶ τούτων ἔφασαν διαφέρεισθαι πρὸς Ἀντίγονον, ἀλλ' ὅτι τοῦ πολέμου γενομένου κοινού, πρότερον μὲν πρὸς Περδίκκην, ὕστερον δὲ πρὸς Εὐμένην, τὰ 30 μέρη τῆς δορικτήτου χώρας οὐκ ἀποδοίη τοῖς φίλοις, καὶ συνθέμενος πάλιν πρὸς αὐτὸν τοῦναντίον

ἀφέλοιτο τὴν σατραπειάν τῆς Βαβυλωνίας Σελεύ-
 κου παρὰ πάντα τὰ δίκαια. ὁ δὲ Πτολεμαῖος τοὺς 4
 μὲν ἀλόντας στρατιώτας ἀποστείλας εἰς Αἴγυπτον
 προσέταξεν ἐπὶ τὰς νομαρχίας διελεῖν, αὐτὸς δὲ
 5 θάψας τῶν ἰδίων τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τελευτήσαντας
 ἅπαντας μεγαλοπρεπῶς, μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπήει
 τῶν κατὰ Φοινίκην πόλεων τὰς μὲν πολιορκῶν, τὰς
 δὲ πειθοῖ προσαγόμενος. Δημήτριος δὲ δύναιμι 5
 οὐκ ἔχων ἀξιόχρεων, πρὸς μὲν τὸν πατέρα βιβλια-
 10 φόρον ἀπέστειλεν, ἀξιῶν βοηθεῖν τὴν ταχίστην· αὐ-
 τὸς δὲ παρελθὼν εἰς Τρίπολιν τῆς Φοινίκης μετε-
 πέμπετό τε τοὺς ἐκ Κιλικίας στρατιώτας καὶ τῶν
 ἄλλων ὅσοι παρεφύλαττον ἢ πόλεις ἢ φρούρια μα-
 κρὰν ἀφεστῶτα τῶν πολεμίων.

15 Πτολεμαῖος δὲ κρατῶν τῶν ὑπαίθρων Σιδῶνα 86
 μὲν προσηγάγετο, τῆς δὲ Τύρου πλησίον στρατο-
 πεδεύσας παρεκάλεσεν Ἀνδρόνικον τὸν φρούραρχον
 παραδοῦναι τὴν πόλιν, καὶ δωρεάς τε καὶ τιμὰς
 ἀδράς ἐπηγγέλατο δοῦναι. ὁ δὲ φήσας μηδεὶν τρῶ- 2
 20 πῶ προδώσειν τὴν δεδομένην ὑπ' Ἀντιγόνου καὶ
 Δημητρίου πίστιν, ἐλοιδόρησε φορτικῶς τὸν Πτο-
 λεμαῖον. ὕστερον δὲ στασιασάντων τῶν στρατιω-
 τῶν ἐκπεσῶν ἐκ Τύρου καὶ γενόμενος ὑποχείριος,
 προσεδόκα μὲν τιμωρίας τεύξεσθαι διὰ τε τὴν γε-
 25 νομένην λοιδορίαν καὶ διὰ τὸ μὴ βεβουλησθαι τὴν
 Τύρον παραδοῦναι· οὐ μὲν ὅ γε Πτολεμαῖος ἐμνη-
 σικάκησεν, ἀλλὰ τοῦναντίον δοὺς δωρεάς εἶχε περὶ
 αὐτόν, ἓνα τῶν φίλων ποιησάμενος καὶ προάγων
 ἐντίμως. ἦν γὰρ ὁ δυνάστης οὗτος καθ' ὑπερβο- 3
 30 λὴν ἐπιεικῆς καὶ συγγνωμονικός, ἔτι δ' εὐεργετι-
 κός. ὅπερ καὶ μάλιστ' αὐτὸν ἠΰξησέ τε καὶ πολ-
 λούς ἐποίησεν ἐπιθυμεῖν κοινωνῆσαι τῆς φιλίας.

4 καὶ γὰρ τὸν Σέλευκον ἐκ τῆς Βαβυλωνίας ἐκπε-
 σόντα φιλοτίμως ὑπεδέξατο, καὶ κοινὴν παρείχετο
 5 εὐδαιμονίαν. διὸ καὶ τότε παρακαλοῦντος αὐτὸν
 Σελεύκου δοῦναι στρατιώτας τοὺς ἀναβησομένους 5
 εἰς Βαβυλῶνα, προθύμως ὡμολόγησε καὶ προσεπηγ-
 γείλατο πάντα συμπράξειν μέχρι ἀνακτῆσαιτο τὴν
 προὔπαρχουσαν σατραπείαν. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὴν
 Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

87 Κατὰ δὲ τὴν Εὐρώπην Τελεσφόρος μὲν ὁ Ἀν-¹⁰
 386 τιγόνου ναύαρχος διατρίβων περὶ Κόρινθον, ἐπειδὴ
 Πτολεμαῖον ἐώρα μᾶλλον ἑαυτοῦ προαγόμενον καὶ
 τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμάτων πιστευόμενον
 ἀπάντων, ἐγκαλέσας Ἀντιγόνῳ περὶ τούτων τὰς
 μὲν ναῦς ἄς εἶχεν ἀπέδοτο, τῶν δὲ στρατιωτῶν τοὺς 15
 βουλομένους κοινωνεῖν τῆς προαιρέσεως ἀναλαβῶν
 2 ἴδια πράγματα συνίστατο. παρελθὼν γὰρ εἰς Ἥλιον
 ὡς ἔτι φυλάττων τὴν πρὸς Ἀντίγονον φιλίαν, τὴν
 ἀκρόπολιν ἐντετείχεσε καὶ τὴν πόλιν κατεδουλώσατο.
 ἐσύλησε δὲ καὶ τὸ ἱερὸν τὸ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν, 20
 καὶ συναγαγὼν ἀργυρίου πλείω τῶν πεντήκοντα
 3 ταλάντων ξένους ἐμισθοῦτο. Τελεσφόρος μὲν οὖν
 ζηλοτυπήσας τὴν προαγωγὴν Πτολεμαίου, τοῦτον
 τὸν τρόπον ἐγένετο προδότης τῆς πρὸς Ἀντίγονον
 φιλίας. Πτολεμαῖος δ' ὁ Ἀντιγόνου στρατηγὸς ἦν 25
 μὲν τεταγμένος ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα πραγμά-
 των, πυθόμενος δὲ τὴν ἀπόστασιν τὴν Τελεσφό-
 ρου καὶ τὴν κατάληψιν τῆς Ἡλείων πόλεως, ἔτι δὲ
 τὴν σύλησιν τῶν κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν χρημάτων,
 παρῆλθεν εἰς Πελοπόννησον μετὰ δυνάμεως. κα-
 30 ταντήσας δ' εἰς Ἥλιον καὶ τὴν ἐντετειχισμένην ἀκρό-
 πολιν κατασκάψας, τὴν τ' ἐλευθερίαν ἀπέδωκε τοῖς

Ἡλείοις καὶ τὰ χρήματα ἀποκατέστησε τῷ θεῷ. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Τελεσφόρον πείσας παρέλαβε τὴν Κυλλήνην, φρουρουμένην ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τοῖς Ἡλείοις ἀποκατέστησεν.

- 5 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ἡπειρώται τε-88
 λευτήσαντος Αἰακίδου τοῦ βασιλέως αὐτῶν Ἀλκέτα
 τὴν βασιλείαν παρέδωκαν, ὃς ἦν πεφυγαδευμένος
 μὲν ὑπὸ Ἀρύμβου τοῦ πατρός, ἄλλοτρίως δὲ δια-
 κείμενος πρὸς Κάσσανδρον. διὸ καὶ Λυκίσκος ὁ τε- 2
 10 ταγμένος ἐπὶ τῆς Ἀκαρνανίας στρατηγὸς ὑπὸ Κασ-
 σάνδρου παρῆλθε μετὰ δυνάμεως εἰς τὴν Ἡπειρον,
 ἐλπίδας ἔχων ῥαδίως τὸν Ἀλκέταν ἀποστήσειν τῆς
 ἀρχῆς, ἀσυντάκτων ἔτι τῶν κατὰ τὴν βασιλείαν ὄν-
 των. καταστρατοπεδεύσαντος δ' αὐτοῦ περὶ Κασ- 3
 15 σωπίαν πόλιν, Ἀλκέτας τοὺς μὲν υἱοὺς Ἀλέξανδρον
 καὶ Τεῦκρον ἀπέστειλεν ἐπὶ τὰς πόλεις, διακελευ-
 σάμενος στρατολογεῖν ὡς πλείστους, αὐτὸς δὲ μεθ'
 ἧς εἶχε δυνάμεως ἀναξεύξας, ἐπειδὴ πλησίον ἐγένε-
 20 σάν. τῶν δὲ περὶ Λυκίσκον ἐπικειμένων καὶ πολὺ 4
 τοῖς πλήθεσιν ὑπερεχόντων, οἱ μὲν Ἡπειρώται κα-
 ταπλαγέντες προσεχώρησαν τοῖς πολεμίοις, ὁ δ' Ἀλ-
 κέτας καταλειφθεὶς κατέφυγεν εἰς Εὐρυμενᾶς πό-
 λιν Ἡπειρωτικὴν. ἐνταῦθα δ' αὐτοῦ πολιορκουμέ- 5
 25 νου, παρεγενήθησαν οἱ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον βοή-
 θειαν φέροντες τῷ πατρί. γενομένης οὖν μάχης
 ἰσχυροῦς ἀνηρέθησαν πολλοὶ τῶν στρατιωτῶν, ἐν
 οἷς ἦσαν ἄλλοι τέτινες τῶν * ἀνδρῶν καὶ Μίκυ-
 30 θος ὁ στρατηγὸς καὶ Λύσανδρος Ἀθηναῖος ὁ κατα-
 σταθεὶς ἐπὶ τῆς Λευκάδος ὑπὸ Κασσάνδρου. μετὰ 6
 δὲ ταῦτα Δεινίου βοηθήσαντος τοῖς ἐλαττουμένοις
 ἐγένετο δευτέρᾳ μάχῃ, καθ' ἣν οἱ μὲν περὶ Ἀλέ-

ξανδρον και Τεῦκρον ἠττηθέντες ἔφυγον εἰς τι χω-
 ριον ἐρυμνὸν μετὰ τοῦ πατρός, ὁ δὲ Λυκίσκος Εὐ-387

89 καθ' οὐ δὴ χρόνον Κάσσανδρος ἀκηκῶς μὲν τὴν
 τῶν ἰδίων ἦταν, ἀγνοῶν δὲ τὸ μετὰ ταῦτα γεγο- 5
 νὸς εὐτύχημα, κατὰ σπουδὴν ἤκεν εἰς τὴν Ἡπει-
 ρον βοηθήσων τοῖς περὶ Λυκίσκον. καταλαβὼν δ'
 αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ προτερήματος γεγονότας, πρὸς μὲν
 Ἀλκίταν διαλυσάμενος φιλίαν συνέθετο, τῆς δὲ δυ-
 νάμεως μέρος ἀναλαβὼν ἀνέξευξεν εἰς τὸν Ἀδρίαν, 10
 πολιορκήσων τοὺς Ἀπολλωνιάτας, ὅτι τὴν φρου-
 ρὰν ἐκβαλόντες τὴν αὐτοῦ προσέθεντο τοῖς Ἰλλυ-
 2 ροῖσι. οὐ μὴν οἷ γε ἐν τῇ πόλει κατεπλάγησαν,
 ἀλλὰ βοήθειαν μεταπεμφάμενοι παρὰ τῶν ἄλλων
 συμμάχων πρὸ τῶν τειχῶν παρετάξαντο. γενομέ- 15
 νης δὲ καρτερᾶς μάχης ἐπὶ πολὺν χρόνον, οἱ μὲν
 Ἀπολλωνιάται τοῖς πλήθεσιν ὑπερέχοντες τοὺς ἀν-
 τιτεταγμένους φυγεῖν ἠνάγκασαν, ὁ δὲ Κάσσανδρος
 πολλοὺς στρατιώτας ἀποβαλὼν, καὶ δύναμιν μὲν
 οὐκ ἔχων περὶ αὐτὸν ἀξιόχρεων, τὴν δὲ χειμερινὴν 20
 3 ὥραν θεωρῶν, ἐπανῆλθεν εἰς Μακεδουίαν. τούτου
 δὲ χωρισθέντος, Λευκάδιοι προσλαβόμενοι βοήθειαν
 παρὰ Κερκυραίων, ἐξέβαλον τὴν φρουρὰν τοῦ Κασ-
 σάνδρου. οἱ δ' Ἡπειρῶται χρόνον μὲν τινα διέμε-
 νον ὑπ' Ἀλκίτου βασιλευόμενοι, χρωμένου δ' αὐ- 25
 τοῦ χαλεπώτερον τοῖς πλήθεσιν, αὐτὸν τε κατέσφα-
 ξαν καὶ δύο τῶν υἱῶν παῖδας ὄντας τὴν ἡλικίαν
 Ἥιονέα καὶ Νίβον.

90 Κατὰ δὲ τὴν Ἀσίαν Σέλευκος μετὰ τὴν γενομέ-
 νην ἦταν Δημητρίῳ περὶ Γάζαν τῆς Συρίας, ἀνα- 30
 λαβὼν παρὰ Πτολεμαίου πεζοὺς μὲν οὐ πλείους τῶν
 ὀντακοσίων, ἵππεῖς δὲ περὶ διακοσίους, ἀνέξευξεν

ἐπὶ Βαβυλῶνος, ἐπὶ τοσοῦτον μεμετεωρισμένος ταῖς
 ἐλπῖσιν ὥστ' εἰ καὶ μηδεμίαν εἶχε δύναμιν τὸ πα-
 ράπαν, μετὰ τῶν φίλων καὶ τῶν ἰδίων παιδῶν τὴν
 εἰς τοὺς ἄνω τόπους ἀνάβασιν ποιεῖσθαι. ὑπελάμ-
 5 βανε γὰρ τοὺς μὲν Βαβυλωνίους διὰ τὴν προὔπαρ-
 χουσαν εὐνοίαν ἐτοίμως αὐτῷ προσθήσεσθαι, τοὺς
 δὲ περὶ Ἀντίγονον μετὰ δυνάμεως μακρὰν ἀπεσπα-
 σμένους παραδεδωκέναι καιρὸν οἰκεῖον ταῖς ἰδίαις
 ἐπιβολαῖς. τοιαύτης δ' οὔσης τῆς περὶ αὐτὸν ὄρ- 2
 10 μῆς, οἱ συνόντες φίλοι θεωροῦντες ὅτι μετ' αὐτῶν
 μὲν εἰσι παντελῶς ὀλίγοι συστρατεύοντες, τοῖς δὲ
 πολεμίοις ἐφ' οὓς προάγουσι καὶ δυνάμεις ὑπάρ-
 χουσιν ἔτοιμαί μεγάλαί καὶ χορηγίαι λαμπραὶ καὶ
 συμμαχῶν πλήθος, οὐ μετρίως ἠθύμουν. οὓς ὄρων 3
 15 καταπεπληγμένους ὁ Σέλευκος παρεκάλει, διδάσκων
 ὅτι τοὺς Ἀλεξάνδρῳ συνεστρατευκότας καὶ δι' ἀρε-
 τὴν ὑπ' ἐκείνου προηγμένους προσήκει μὴ πάντως
 δυνάμει καὶ χρήμασι πεποιδότας ἀντέχεσθαι τῶν
 πραγμάτων, ἀλλ' ἐμπειρίᾳ καὶ συνέσει, δι' ὧν κἀ-
 20 κείνος τὰ μεγάλα καὶ παρὰ πᾶσι θαυμαζόμενα κα-
 τειργάσατο. πιστεύειν δὲ δεῖν καὶ ταῖς τῶν θεῶν
 προορήσεσι τὸ τέλος ἔσεσθαι τῆς στρατείας ἄξιον
 τῆς ἐπιβολῆς· ἐν μὲν γὰρ Βραγχίδαῖς αὐτοῦ χρη- 4
 στηριαζομένου τὸν θεὸν προσαγορευῆσαι Σέλευκον
 25 388 βασιλέα, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον καθ' ὕπνον ἐπιστάντα
 φανερῶς διασημῆναι περὶ τῆς ἐσομένης ἡγεμονίας,
 ἧς δεῖ τυχεῖν αὐτὸν προϊόντος τοῦ χρόνου. πρὸς δὲ 5
 τούτοις ἀπεφαίνεται διότι πάντα γίνεται τὰ καλὰ
 καὶ παρ' ἀνθρώποις θαυμαζόμενα διὰ πόνων καὶ
 30 κινδύνων. ἐπολιτεύετο δὲ καὶ πρὸς τοὺς συστρα-
 τεύοντας, καὶ κατεσκεύαζεν αὐτὸν ἴσον ἅπασιν, ὥσθ'
 ἕκαστον αἰδεῖσθαι καὶ τὸ παράβολον τῆς τόλμης

- 91 ἔκουσίως ὑπομένειν. ἐπεὶ δὲ προάγων κατήντησεν εἰς Μεσοποταμίαν, τῶν ἐν Κάρραις κατοικισμένων Μακεδόνων οὓς μὲν ἔπεισεν, οὓς δ' ἐβιάσατο συστρατεύειν αὐτῷ. ὡς δ' εἰς τὴν Βαβυλωνίαν ἐνέβαλεν, οἱ πλείους τῶν ἐγχωρίων ἀπήντων, καὶ προστιθέμενοι πᾶν ἔφασαν τὸ δοκοῦν αὐτῷ συμπράξειν.
- 2 τετραετῇ γὰρ χρόνον γεγωνῶς σατραπῆς τῆς χώρας ταύτης πᾶσι προσενήνεκτο καλῶς, ἐκκαλούμενος τὴν εὐνοίαν τοῦ πλήθους καὶ πόρρωθεν προπαρασκευαζόμενος τοὺς συμπράξοντας, ἐὰν αὐτῷ δοθῇ καιρὸς
- 3 ἀμφισβητεῖν ἡγεμονίας. προσεχώρησε δ' αὐτῷ καὶ Πολύαρχος, τεταγμένος ἐπὶ τινος διοικήσεως, μετὰ στρατιωτῶν πλέον ἢ χιλίων. οἱ δὲ διαφυλάττοντες τὴν πρὸς Ἀντίγονον φιλίαν, ὀρῶντες ἀκατάσχετον οὖσαν τὴν τοῦ πλήθους ὀρμὴν, συνέφυγον
- 4 εἰς τὴν ἄκραν, ἧς φύλαξ ἀπεδέδεικτο Δίφιλος. ὁ δὲ Σέλευκος συστησάμενος πολιορκίαν καὶ κατὰ κράτος ἐλὼν τὴν ἄκραν, ἐκομίσατο τὰ φυλαττόμενα σώματα τῶν παιδῶν καὶ τῶν φίλων, ὅσοι παρεδόθησαν εἰς φυλακὴν παρ' Ἀντιγόνου μετὰ τὴν ἐκ
- 5 Βαβυλῶνος εἰς Αἴγυπτον ἀποχώρησιν. ἀπὸ δὲ τούτων γενόμενος στρατιώτας συνήγαγε, καὶ συναγοράσας ἵππους ἀνεδίδου τοῖς δυναμένοις χρῆσθαι. πᾶσι δὲ φιλανθρώπως ὁμιλῶν καὶ καθιστὰς εἰς ἀγαθὰς ἐλπίδας, ἐτόλμους εἶχε καὶ προθύμους ἐν πάσῃ
- περιστάσει τοὺς συγκινδυνεύοντας. Σέλευκος μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον ἀνεκτήσατο τὴν Βαβυλωνίαν.
- 92 Νικάνορος δὲ τοῦ περὶ Μηδίας στρατηγοῦ συναγαγόντος ἐπ' αὐτὸν ἐκ τε Μηδίας καὶ Περσίδος
- καὶ τῶν σύνεγγυς τόπων στρατιώτας πέξους μὲν πλείους τῶν μυρίων, ἵππεῖς δὲ περὶ ἑπτακισχιλίους,

ὤρμησε κατὰ σπουδὴν ἀπαντήσων τοῖς πολεμίοις.
 εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας πεζοὺς μὲν πλείους τῶν 2
 τρισχιλίων, ἵππεις δὲ τετρακοσίους. διαβάς δὲ τὸν
 Τίγριν ποταμὸν, καὶ πνυθανόμενος ὀλίγων ἡμερῶν
 5 ὁδὸν ἀπέχειν τοὺς πολεμίους, ἔκρουσε τοὺς στρα-
 τιώτας ἐν τοῖς πλησίον ἔλεσι, διανοούμενος ἀπροσ-
 δόκητον ποιήσασθαι τὴν ἐπίθεσιν. ὁ δὲ Νικάνωρ 3
 ἐπειδὴ παραγενηθεὶς ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν οὐχ
 ἠύρισκε τοὺς πολεμίους, κατεστρατοπέδευσε πρὸς
 10 τινὶ βασιλικῷ σταθμῷ, νομίζων αὐτοὺς πεφευγέναι
 μακρότερον. ἐπιγενομένης δὲ νυκτός, καὶ τῶν περὶ
 Νικάνωρα καταπεφρονηκότως καὶ ῥαθύμως ἐχόντων
 τὰ περὶ τὰς φυλακάς, ἐπιπεσὼν ὁ Σέλευκος ἄφνω
 389 πολλὴν ταραχὴν καὶ κατάπληξιν κατεσκεύασε· συν- 4
 15 ἀπάντων γὰρ μάχην τῶν Περσῶν συνέβη τὸν τε
 σατραπὴν αὐτῶν Εὐαγρον πεσεῖν καὶ τινὰς τῶν
 ἄλλων ἡγεμόνων. οὗ συμβάντος οἱ πλείους τῶν
 στρατιωτῶν, τὰ μὲν τὸν κίνδυνον καταπεπληγμένοι,
 τὰ δὲ προσκόπτοντες τοῖς ὑπ' Ἀντιγόμου πραττο-
 20 μένοις, μετεβάλλοντο πρὸς Σέλευκον. ὁ δὲ Νικά- 5
 νωρ μετ' ὀλίγων ἀπολειφθεὶς, καὶ δεδιὼς μὴ πα-
 ραδοθῆ τοῖς πολεμίοις, ἔφυγε μετὰ τῶν φίλων διὰ
 τῆς ἐρήμου. Σέλευκος δὲ δυνάμεως ἀδράς κυριεύ-
 σας, καὶ φιλανθρωπῶς πᾶσι προσφερόμενος, ῥα-
 25 δίως προσηγάγετο τὴν τε Σουσιανὴν καὶ Μηδίαν
 καὶ τινὰς τῶν σύνεγγυς τόπων· περὶ τε τῶν διω-
 κημένων ἔγραψε πρὸς Πτολεμαῖον καὶ τοὺς ἄλλους
 φίλους, ἔχων ἤδη βασιλικὸν ἀνάστημα καὶ δόξαν
 ἀξίαν ἡγεμονίας.

30 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πτολεμαῖος μὲν 93
 διέτριβε περὶ τὴν Κοίλην Συρίαν, νενικηκῶς Δη-
 μήτριον τὸν Ἀντιγόμου παρατάξει μεγάλῃ. ὃν πνυ-

θανόμενος ἐκ Κιλικίας ἀνεστροφέναι καὶ στρατοπε-
 δεύειν περὶ τὴν ἄνω Συρίαν, προεχειρίσατο τῶν
 2 περὶ αὐτὸν φίλων Κίλλην τὸν Μακεδόνα. τοῦτο
 δὲ δοὺς δύναμιν ἱκανὴν προσέταξεν ἐκδιῶξαι τὸν
 Δημήτριον τὸ παράπαν ἐκ τῆς Συρίας ἢ περικατα- 5
 λαβόντα συντριῖψαι. τούτου δ' ὄντος κατὰ πορείαν,
 Δημήτριος διὰ τῶν σκοπῶν ἀκούσας τὸν Κίλλην
 στρατοπεδεύειν καταπεφρονηκότεως περὶ Μυοῦντα,
 τὴν μὲν ἀποσκευὴν ἀπέλιπε, τοὺς δὲ στρατιώ-
 τας εὐζώνους παραλαβὼν νυκτοπορείαν σύντονον 10
 ἐποίησατο, προσπεσὼν δὲ τοῖς πολεμίοις ἑωθινῆς
 φυλακῆς ἄφνω τῆς τε δυνάμεως ἄνευ μάχης ἐκυ-
 ρίευσε καὶ αὐτὸν τὸν Κίλλην τὸν στρατηγὸν ἐξώ-
 γρησε. τηλικούτου δ' εὐτυχήματος γεγενημένου,
 3 τὴν ἦταν ἀναμαχέσασθαι διελήφθη. οὐ μὴν ἀλλὰ 15
 τὸν Πτολεμαῖον ὑπολαμβάνων ἤξιν ἐπ' αὐτὸν μετὰ
 πάσης τῆς δυνάμεως, ἐστρατοπέδευσε προβλήματα
 τῆς παρεμβολῆς ποιησάμενος ἔλη καὶ λίμνας. ἔγραψε
 δὲ καὶ πρὸς τὸν πατέρα περὶ τοῦ γενομένου κατορ-
 θώματος, παρακαλῶν αὐτὸν ἢ δύναμιν ἀποστεῖλαι 20
 τὴν ταχίστην ἢ καὶ αὐτὸν παραβαλεῖν εἰς Συρίαν.
 4 ὁ δ' Ἀντίγονος ἐτύγγανε μὲν ὢν ἐν Κελαιναῖς τῆς
 Φρυγίας, κομισάμενος δὲ τὴν ἐπιστολὴν ἐχάρη δια-
 φερόντως ἐπὶ τῷ δοκεῖν τὸν υἱὸν νέον ὄντα καὶ
 κατωρθωκέναι δι' ἑαυτοῦ καὶ φαίνεσθαι βασιλείας 25
 ἄξιον. αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἀναλαβὼν ἀνέξευξεν
 ἐκ τῆς Φρυγίας, καὶ τὸν Ταῦρον ὑπερβαλὼν ὀλί-
 γαις ἡμέραις συνέμιξε τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον.
 5 Πτολεμαῖος δὲ πνθόμενος τὴν Ἀντιγόμου παρου-
 σίαν, καὶ συναγαγὼν τοὺς ἡγεμόνας καὶ φίλους, 30
 ἐβουλεύετο πότερον συμφέροι μένειν καὶ ἀγωνίζε-
 σθαι περὶ τῶν ὅλων κατὰ Συρίαν ἢ προάγειν εἰς

Αἴγυπτον καὶ πολεμεῖν ἐκείθεν, καθάπερ καὶ πρό-
 τερον Περδίκα. πάντες οὖν συνεβούλευον μὴ δια- 6
 κινδυνεύειν πρὸς δύναμιν πολλαπλασίονα καὶ θηρίων
 90 πλῆθος, ἔτι δὲ στρατηγὸν ἀήττητον· εὐχερέστερον
 5 γὰρ πολλῶ διαγωνιεῖσθαι κατὰ τὴν Αἴγυπτον, ταῖς
 τε χορηγίαις ὑπερέχοντα καὶ τόπων ὀχυρότητι πι-
 στεύοντα. διὸ καὶ κρίνας ἐκλιπεῖν τὴν Συρίαν, κα- 7
 τέσκαψε τὰς ἀξιολογωτάτας τῶν κεκρατημένων πό-
 λεων, Ἄκην μὲν τῆς Φοινίκης Συρίας, Ἰόπην δὲ
 10 καὶ Σαμάρειαν καὶ Γάζαν τῆς Συρίας, αὐτὸς δὲ τὴν
 δύναμιν ἀναλαβὼν καὶ τῶν χρημάτων ὅσα δυνατὸν
 ἦν ἄγειν καὶ φέρειν ἐπανῆλθεν εἰς Αἴγυπτον.

Ἀντίγονος δ' ἀκινδύνως ἀνακτησάμενος τὴν τε 94
 Συρίαν πᾶσαν καὶ Φοινίκην, ἐπεβάλετο στρατεύειν
 15 ἐπὶ τὴν χώραν τῶν Ἀράβων τῶν καλουμένων Να-
 βαταίων. κρίνας γὰρ τὸ ἔθνος τοῦτο τῶν ἑαυτοῦ
 πραγμάτων ἀλλότριον εἶναι, προεχειρίσατο τῶν ἑαυ-
 τοῦ φίλων Ἀθηναίων, δοὺς δ' αὐτῶ πεζοὺς μὲν εὐ-
 ξώνους τετρακισχιλίους, ἵππεις δὲ τοὺς ἐπιτηδείους
 20 εἰς δρόμον ἑξακοσίους, συνέταξεν ἐπιθέσθαι τοῖς
 βαρβάροις ἄφνω καὶ τὴν λείαν πᾶσαν ἀποτεμέσθαι.
 χρήσιμον δ' ἐστὶ τῶν ἀγνοούντων ἔνεκα διελθεῖν 2
 τὰ νόμιμα τῶν Ἀράβων τούτων, οἷς χρώμενοι δο-
 κοῦσι τὴν ἐλευθερίαν διαφυλάττειν. ἔχουσι τοίνυν
 25 τὸν βίον ὑπαίθριον, πατρίδα καλοῦντες τὴν ἀοίκη-
 τον τὴν μῆτε ποταμοὺς ἔχουσαν μῆτε κρήνας δα-
 ψιλεῖς, ἐξ ὧν δυνατὸν στρατόπεδον πολέμιον ὑδρεύ-
 σασθαι. νόμος δ' ἐστὶν αὐτοῖς μῆτε σίτον σπείρειν 3
 μῆτε φυτεύειν μηδὲν φυτὸν καρποφόρον μῆτε οἶνον
 30 χρῆσθαι μῆτε οἰκίαν κατασκευάζειν· ὅς δ' ἂν παρὰ
 ταῦτα ποιῶν εὐρίσκηται, θάνατον αὐτῶ πρόστιμον
 εἶναι. χροῶνται δὲ τῶ νόμῳ τούτῳ διαλαμβάνοντες 4

τοὺς ταῦτα κτωμένους ἀναγκασθήσεσθαι ῥαδίως ὑπὸ
 τῶν δυνατῶν ἔνεκα τῆς τούτων χρείας ποιεῖν τὸ
 προστατιτόμενον. τρέφουσι δ' αὐτῶν οἱ μὲν καμή-
 λους, οἱ δὲ πρόβατα, τὴν ἔρημον ἐπινέμοντες. οὐκ
 ὀλίγων δ' ὄντων Ἀραβικῶν ἔθνῶν τῶν τὴν ἔρημον 5
 ἐπινεμόντων, οὗτοι πολὺ τῶν ἄλλων προέχουσι ταῖς
 εὐπορίαις, τὸν ἀριθμὸν ὄντες οὐ πολὺ πλείους τῶν
 5 μυρίων· εἰώθασι γὰρ αὐτῶν οὐκ ὀλίγοι κατάγειν
 ἐπὶ θάλατταν λιβανῶτόν τε καὶ σμύρναν καὶ τὰ
 πολυτελέστατα τῶν ἀρωμάτων, διαδεχόμενοι παρὰ 10
 τῶν κομιζόντων ἐκ τῆς Εὐδαίμονος καλουμένης Ἀρα-
 6 βίας. φιλελεύθεροι δὲ εἰσι διαφερόντως, καὶ ὅταν
 πολεμίων δύναμις ἀδρὰ προσίῃ, φεύγουσιν εἰς τὴν
 ἔρημον, ταύτῃ χρώμενοι ὀχυρώματι· ἀνυδρος γὰρ
 οὔσα τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνεπίβατός ἐστι, τούτοις δὲ 15
 κατεσκευασμένον ἀγγεῖα κατὰ γῆς ὀρυκτὰ κεκοινια-391
 7 μένα μόνοις παρέχεται τὴν ἀσφάλειαν. τῆς γὰρ γῆς
 οὔσης τῆς μὲν ἀργιλώδους, τῆς δὲ πέτραν ἐχού-
 σης μαλακὴν, ὀρύγματα μεγάλα ποιοῦσιν ἐν αὐτῇ,
 ὧν τὰ μὲν στόμια μικρὰ παντελῶς κατασκευάζουσι, 20
 κατὰ βάθους δ' αἰεὶ μᾶλλον εὐρυχωρῇ ποιοῦντες
 τὸ τελευταῖον τηλικούτον ἀποτελοῦσι τὸ μέγεθος
 8 ὥστε γίνεσθαι πλευρὰν ἐκάστην πλῆθρον. ταῦτα δὲ
 τὰ ἀγγεῖα πληροῦντες ὕδατος ὀμβρίου τὰ στόματα
 ἐμφράττουσι, καὶ ποιοῦντες ἰσόπεδον τῇ λοιπῇ χώρᾳ 25
 σημεῖα καταλείπουσιν ἑαυτοῖς μὲν γινωσκόμενα, τοῖς
 9 δ' ἄλλοις ἀνεπινόητα. ποτίζουσι δὲ καὶ τὴν λείαν
 δι' ἡμερῶν τριῶν, ὅπως ἐν ταῖς ἀνυδρίαις καὶ φυ-
 γαῖς μὴ προσδέωνται συνεχῶν ὕδατων. αὐτοὶ δὲ
 χρῶνται τροφῇ κρέασι καὶ γάλακτι καὶ τῶν ἐκ τῆς 30
 10 γῆς φυομένων τοῖς ἐπιτηδεύουσιν· φύεται γὰρ παρ'
 αὐτοῖς τὸ πέπερι καὶ ἀπὸ τῶν δένδρων μέλι πολὺ

τὸ καλούμενον ἄργιον, ᾧ χρῶνται ποτῶ μεθ' ὕδα-
τος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλα γένη τῶν Ἀράβων, ὧν ἕνια
καὶ γεωργεῖ μινύμενα τοῖς φορολογουμένοις καὶ
μετέχει τῶν αὐτῶν τοῖς Σύροις πλὴν τοῦ κατασκευ-
5 νοῦν ἐν οἰκίαις.

Τὰ μὲν οὖν νόμιμα τῶν Ἀράβων τοιαῦτ' εἶναι 95
συμβέβηκεν. ὑπογύου δ' αὐτοῖς οὔσης πανηγύρεως,
εἰς ἣν εἰώθεσαν οἱ περιόικοι καταντᾶν οἱ μὲν ἀπο-
δωσόμενοι τῶν φορτίων, οἱ δ' ἀγοράσοντές τι τῶν
10 αὐτοῖς χρησίμων, εἰς ταύτην ἐπορεύθησαν, ἀπολι-
πόντες ἐπί τινος πέτρας τὰς κτήσεις καὶ τοὺς προ-
σβυτάτους, ἔτι δὲ τέκνα καὶ γυναῖκας. τὸ δὲ χω- 2
ριον ὑπῆρχεν ὄχυρόν μὲν καθ' ὑπερβολήν, ἀτείχιστον
δὲ καὶ τῆς οἰκουμένης ἀπέχον δυοῖν ἡμερῶν ὁδόν.
15 οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀθήναιον παρατηρήσαντες τοῦτον
τὸν καιρὸν, ὤρμησαν ἐπὶ τὴν πέτραν εὗζωνον ἔχον-
τες τὴν δύναμιν. διανύσαντες δ' ἀπὸ τῆς Ἰδου-
μαίας ἐπαρχίας ἐν ἡμέραις τρισὶ καὶ νυξὶ ταῖς ἴσαις
σταδίους δισχιλίους καὶ διακοσίους, ἔλαθον τοὺς
20 Ἀραβας περὶ μέσας νύκτας καταλαβόμενοι τὴν πέ-
τραν. εὐθὺς δὲ τῶν ἐγκατειλημμένων οὓς μὲν ἀνή- 3
ρουν, οὓς δ' ἐξώγρουν, ἐνίοις δὲ τραυματίας ἀπέ-
λειπον. καὶ τοῦ μὲν λιβανωτοῦ καὶ τῆς σμύρνης
συνεσκευάσαντο τὸ πλεον μέρος, ἀργυρίου δὲ περὶ
25 πεντακόσια τάλαντα. ἐνδιατρίψαντες δ' οὐ πλείω
χρόνον φυλακῆς εὐθὺς ἀνέστρεψαν κατὰ σπουδήν,
διαλαμβάνοντες ὑπὸ τῶν βαρβάρων διωχθήσεσθαι.
διατείναντες δὲ σταδίους διακοσίους κατεστρατοπέ-
δευσαν, ὄντες κατάκοποι καὶ ῥαθυμῶς ἔχοντες τὰ
30 392 περὶ τὰς φυλακάς, ὥς ἂν νομίζοντες μὴ πρότερον
δύνασθαι τοὺς πολεμίους ἐλθεῖν δυοῖν ἢ τριῶν ἡμε-
ρῶν. οἱ δ' Ἀραβες πυθόμενοι παρὰ τῶν ἐορακότων 4

τὸ στρατόπεδον παραχοῆμα ἤθροίσθησαν, καὶ τὴν
 πανήγυριν ἀπολιπόντες ἤκον ἐπὶ τὴν πέτραν. παρὰ
 δὲ τῶν τραυματιῶν μαθόντες τὰ γεγονότα κατὰ
 5 σπουδὴν ἐδίωκον τοὺς Ἕλληνας. τῶν δὲ περὶ τὸν
 Ἀθήναιον στρατοπεδευσάντων καταπεφρονηκότως 5
 καὶ διὰ τὸν κόπον ἐν ὕπνῳ καθεστῶτων, ἔλαθόν
 τινες τῶν αἰχμαλώτων διαδράντες, παρ' ὧν οἱ Να-
 βαταῖοι μαθόντες τὰ κατὰ τοὺς πολεμίους ἐπέθεντο
 τῇ στρατοπεδείᾳ περὶ τρίτην φυλακὴν, ὄντες οὐκ
 ἐλάττους ὀκτακισχιλίων. καὶ τοὺς πλείους μὲν ἐν 10
 ταῖς κοίταις ὄντας ἔτι κατέσφαξαν, τοὺς δὲ διεγει-
 ρομένους καὶ χωροῦντας εἰς ὄπλα κατηκόντιζον· καὶ
 πέρας οἱ μὲν πέσοι πάντες ἀνηρέθησαν, τῶν δ' ἰπ-
 πέων διεσώθησαν εἰς πεντήκοντα, καὶ τούτων οἱ
 πλείους τραυματῖαι. 15

6 Οἱ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἀθήναιον ἐν ἀρχῇ κατορ-
 θώσαντες ἐξ ὑστέρου διὰ τὴν ἑαυτῶν ἀβουλίαν τοῦ-
 τον τὸν τρόπον ἐσφάλησαν· ταῖς γὰρ εὐτυχίαις
 εἶωθεν ὡς ἐπίπαν ἀκολουθεῖν ῥαθυμία τε καὶ κα-
 7 ταφρόνησις. διόπερ ἔνιοι προσηκόντως ὑπολαμβά- 20
 νουσιν εὐχερέστερον ὑπάρχειν συμφορὰς ἐνεγκεῖν
 ἐπιδεξίως ἢ τὰς εὐμεγέθεις εὐημερίας ἐμφρόνως·
 αἱ μὲν γὰρ διὰ τὸν περὶ τοῦ μέλλοντος φόβον συνα-
 ναγκάζουσιν ἐπιμέλεσθαι, αἱ δὲ διὰ τὸ προγεγονὸς
 εὐτύχημα προτρέπονται καταφρονεῖν πάντων. 25

96 Οἱ δὲ Ναβαταῖοι τοὺς πολεμίους κολάσαντες
 ἀνδρωδῶς, αὐτοὶ μὲν ἐπανῆλθον εἰς τὴν πέτραν τὰ
 σφέτερα κεκομισμένοι, πρὸς δ' Ἀντίγονον ἐπιστο-
 λὴν γράψαντες Συριοῖς γράμμασι τῶν μὲν περὶ
 Ἀθήναιον κατηγόρουν, ὑπὲρ ἑαυτῶν δὲ ἀπελογοῦντο. 30
 2 ὁ δ' Ἀντίγονος ἀντέγραψεν αὐτοῖς, προσμαρτυρῶν
 ὡς δικαίως μὲν ἡμύναντο, τῶν δὲ περὶ Ἀθήναιον

κατήγορει, φάσκων παρὰ τὰς δεδομένας ἐντολὰς ὑπ' αὐτοῦ πεποιῆσθαι τὴν ἐπίθεσιν. τοῦτο δ' ἔπραττε κρύπτων τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν καὶ βουλόμενος ὑπαγαγέσθαι τοὺς βαρβάρους εἰς ῥαθυμίαν, ὅπως ἀνελπίστως ἐπιθέμενος κρατήσῃ τῆς ἐπιβολῆς· οὐ γὰρ ῥάδιον ἦν ἄνευ δόλου τινὸς ἀνδρῶν περιγενέσθαι νομάδα βίον ἐξηλωκότων καὶ καταφυγῆν ἀπρόσ-
 5 ιτον ἐχόντων τὴν ἔρημον. οἱ δ' Ἀραβες περιχαρεῖς 3
 μὲν ἦσαν ἐπὶ τῷ δοκεῖν ἀπολελεύσθαι μεγάλων φό-
 10 βων, οὐ μὴν παντελῶς ἐπίστευόν γε τοῖς Ἀντιγό-
 νου λόγοις, ἀλλὰ τὰς ἐλπίδας ἔχοντες ἀμφιδοξου-
 μένας σκοποὺς μὲν κατέστησαν ἐπὶ τῶν λόφων, ἀφ' ὧν ἦν ῥάδιον συνορᾶν πόρρωθεν τὰς εἰς τὴν Ἀραβίαν ἐμβολάς, αὐτοὶ δὲ συνταξάμενοι τὰ περὶ
 15 ἑαυτοὺς προσηκόντως ἐκαραδόκουν τὸ ἀποβησόμε-
 νον. ὁ δ' Ἀντίγονος φιλοποιησάμενος χρόνον τινὰ 4
 τοὺς βαρβάρους, καὶ νομίσας αὐτοὺς ἐξηπατημέ-
 νους παραδεδωκέναι τὸν καθ' αὐτῶν καιρὸν, ἐξέ-
 20 λεξεν ἐξ ἀπάσης τῆς δυνάμεως πεζοὺς μὲν ψιλοὺς
 393 καὶ πρὸς δρόμον εὖ πεφυκότας τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πλείους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ τούτοις μὲν παρήγγειλε φέρειν ἄπυρα σῖτα πλείονων ἡμε-
 ρῶν, Δημήτριον δὲ τὸν υἱὸν καταστήσας ἡγεμόνα
 πρώτης φυλακῆς ἐξέπεμψε, προστάξας κολάσαι τοὺς
 25 Ἀραβας καθ' ὃν ἂν δύνηται τρόπον. οὗτος μὲν οὖν ἐφ' ἡμέρας τρεῖς ἀνοδίᾳ πορευόμενος ἔσπευδε
 λαθεῖν τοὺς βαρβάρους, οἱ δὲ σκοποὶ κατανοήσαν· 97
 30 οἱ βάρβαροι νομίσαντες συντόμως ἦκειν τοὺς Ἑλ-
 ληνας, εἰς μὲν τὴν πέτραν ἀπέθεντο τὰς ἀποσκευὰς
 καὶ φυλακὴν τὴν ἱκανὴν ἐπέστησαν, οὔσης μιᾶς

ἀναβάσεως χειροποιήτου, αὐτοὶ δὲ διελόμενοι τὴν
 λείαν ἄλλοι κατ' ἄλλους τόπους ἀπήλανθον εἰς τὴν
 2 ἔρημον. Δημήτριος δὲ παραγενόμενος εἰς τὴν πέ-
 τραν, καὶ τὴν λείαν καταλαβὼν ἀπηλλαγμένην,
 προσβολὰς συνεχεῖς ἐποιεῖτο τῷ χωρίῳ. ἀμυνομέ- 5
 νων δὲ τῶν ἔνδον εὐρώστως καὶ περιγινομένων θα-
 δίας διὰ τὴν ὑπεροχὴν τῶν τόπων, τότε μὲν μέχρι
 δείλης ἀγωνισάμενος ἀνεκαλέσατο τῇ σάλπιγγι τοὺς
 3 στρατιώτας· τῇ δ' ὑστεραῖα προσαγαγόντος αὐτοῦ
 τῇ πέτρᾳ, τῶν βαρβάρων τις ἀνεβόησε, Βασιλεῦ 10
 Δημήτριε, τί βουλόμενος ἢ τίνας ἀναγκάζοντος πο-
 λεμεῖς ἡμᾶς, οἰκοῦντας ἐν ἔρημίᾳ καὶ τόποις οὐδ'
 ὕδωρ ἔχουσιν οὔτε σίτον οὔτ' οἶνον οὔτ' ἄλλο τι
 ἀπλῶς οὐδὲν τῶν παρ' ὑμῖν εἰς τὴν χρεῖαν ἀνη-
 4 κόντων; ἡμεῖς γὰρ οὐδενὶ τρόπῳ προσιέμενοι δου- 15
 λεύειν συμπεφεύγαμεν εἰς χώραν σπανίζουσαν πάν-
 των τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις χρησίμων, καὶ βίον εἰλό-
 μεθα ζῆν ἔρημον καὶ θηριώδη παντελῶς, οὐδὲν
 ὑμᾶς βλάπτουτες. ἀξιοῦμεν οὖν καὶ σὲ καὶ τὸν πα-
 τέρα μὴ ἀδικεῖν ἡμᾶς, ἀλλὰ λαβόντας δωρεὰς παρ' 20
 ἡμῶν ἀπαγαγεῖν τὸ στρατόπεδον, καὶ φίλους νομί-
 5 ζειν Ναβαταλοὺς εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον. οὔτε γὰρ
 βουλόμενος δύνασαι μένειν ἐνταῦθα πλείους ἡμέ-
 ρας, ἀπορούμενος ὕδατος καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτη-
 δειῶν ἀπάντων, οὐδ' ἡμᾶς δύνασαι συναναγκάσαι 25
 βίον ζῆν ἕτερον, ἀλλὰ τινὰς αἰχμαλώτους δούλους
 ἕξεις ἀθύμους καὶ ζῆν οὐκ ἂν ὑπομείναντας ἐν ἄλλοις
 6 νομίμοις. ῥηθέντων δὲ τοιούτων λόγων, Δημήτριος
 μὲν ἀπαγαγὼν τὴν στρατιὰν ἐκέλευσεν αὐτοὺς πρέ-
 σβεις ἀποστέλλειν περὶ τούτων. οἱ δὲ Ἄραβες 30
 ἐξέπεμψαν τοὺς πρεσβυτάτους, οἱ παραπλήσια τοῖς

προειρημένοις διελθόντες ἔπεισαν δεξάμενον δῶρα
τὰ πολυτελέστατα τῶν παρ' αὐτοῖς διαλύσασθαι.

Ὁ μὲν οὖν Δημήτριος λαβὼν ὁμήρους καὶ τὰς 98
ὁμολογηθείσας δωρεὰς ἀνέξεν ἀπὸ τῆς πέτρας.
5 διατείνας δὲ σταδίους τριακοσίους κατεστρατοπέ-
δευσε πλησίον τῆς Ἀσφαλτίτιδος λίμνης, ἧς τὴν
φύσιν οὐκ ἄξιον παραδραμεῖν ἀνεπισήμαντον. κει-
304 ται γὰρ κατὰ μέσην τὴν σατραπείαν τῆς Ἰδουμαίας,
τῷ μὲν μήκει παρεκτείνουσα σταδίους μάλιστα πῶς
10 πεντακοσίους, τῷ δὲ πλάτει περὶ ἐξήκοντα. τὸ δ'
ὔδωρ ἔχει διάπικρον καὶ καθ' ὑπερβολὴν δυσῶδες,
ὥστε μὴτ' ἰχθῦν δύνασθαι τρέφειν μὴτ' ἄλλο τῶν
καθ' ὕδατος εἰωθότων ζώων εἶναι. ἐμβαλλόντων
δ' εἰς αὐτὴν ποταμῶν μεγάλων τῇ γλυκύτητι δια-
15 φόρων, τούτων μὲν περιγίνεται κατὰ τὴν δυσωδίαν,
ἐξ αὐτῆς δὲ μέσης ἐκφυσᾶ κατ' ἐνιαυτὸν ἀσφάλτου
στερεᾶς μέγεθος ποτὲ μὲν μείζον ἢ τρίπλεθρον,
ἔστι δ' ὅτ' οὐ πολὺ λειπόμενον πλέθρον· ἐφ' ᾧ δὴ
συνήθως οἱ περιοικοῦντες βάρβαροι τὸ μὲν μείζον
20 καλοῦσι ταῦρον, τὸ δ' ἔλαττον μόσχον. ἐπιπλεύουσης
δὲ τῆς ἀσφάλτου πελαγίας ὁ τύπος φαίνεται τοῖς ἐξ
ἀποστήματος θεωροῦσιν οἷονεῖ τις νῆσος. τὴν δ'
ἐκπτώσειν φανερὰν συμβαίνει γίνεσθαι πρὸ ἡμερῶν
εἴκοσι· κύκλω γὰρ τῆς λίμνης ἐπὶ πολλοὺς σταδί-
25 οὺς ὁσμὴ τῆς ἀσφάλτου προσπίπτει μετὰ πνεύμα-
τος μοχθηροῦ, καὶ πᾶς ὁ περὶ τὸν τόπον ἄργυρος
καὶ χρυσὸς καὶ χαλκὸς ἀποβάλλει τὴν ιδιότητα τοῦ
χρώματος. ἀλλ' αὕτη μὲν ἀποκαθίσταται πάλιν,
ἐπειδὴν ἀναφυσηθῆναι συμβῆ πᾶσαν τὴν ἀσφαλτον·
30 ὁ δὲ πλησίον τόπος ἔμπυρος ὢν καὶ δυσῶδης ποιεῖ
τὰ σώματα τῶν περιοικούντων ἐπίνοσα καὶ παντε-
λῶς ὀλιγοχρόνια. ἀγαθὴ δ' ἔστι φοινικόφυτος ὄσσην

αὐτῆς συμβαίνει διειληφθαι ποταμοῖς χρησίμοις ἢ
 πηγαῖς δυναμέναις ἀρδεύειν. γίνεται δὲ περὶ τοὺς
 τόπους τούτους ἐν αὐλῶνί τινι καὶ τὸ καλούμενον
 βάλαμον, ἐξ οὗ πρόσοδον ἀδρᾶν εἶναι συμβαίνει,
 οὐδαμοῦ μὲν τῆς ἄλλης οἰκουμένης εὐρισκομένου 5
 τοῦ φυτοῦ, τῆς δ' ἐξ αὐτοῦ χρείας εἰς φάρμακα
 99 τοῖς ἰατροῖς καθ' ὑπερβολὴν εὐθετούσης. τὴν δ'
 ἐκπίπτουσαν ἄσφαλτον οἱ περιοικουῦντες ἐξ ἀμφοτέ-
 ρων τῶν μερῶν τὴν λίμνην διαρπάξουσι πολεμικῶς
 διακείμενοι πρὸς ἀλλήλους, ἄνευ πλοίων ἰδιαζόντως 10
 τὴν κομιδὴν ποιούμενοι. παρασκευασάμενοι γὰρ
 δέσμιαι καλάμων εὐμεγέθεις ἐμβάλλουσιν εἰς τὴν
 λίμνην· ἐπὶ δὲ τούτων ἐπικάθηται τρεῖς, ὧν δύο
 μὲν ἔχοντες προσδεδεμένας πλάτας κωπηλατοῦ-
 σιν, εἷς δὲ φορῶν τόξα τοὺς προσπλέοντας ἐκ τοῦ 15
 2 πέραν ἢ βιάζεσθαι τολμῶντας ἀμύνεται. ὅταν δὲ
 πλησίον γένωνται τῆς ἀσφάλτου, πελέκειαι ἔχοντες
 ἐπιπηδῶσι, καὶ καθάπερ μαλακῆς πέτρας ἀποκό-
 πτουτες γεμίζουσι τὴν δέσμη, εἶτα ἀποπλέουσιν
 εἰς τοῦπίσω. ἂν δέ τις αὐτῶν ἀποπέσῃ τῆς δέσμης 20
 διαλυθείσης μὴ δυνάμενος νεῖν, οὐ καταδύεται κα-
 θάπερ ἐν τοῖς ἄλλοις ὕδασι, ἀλλὰ ἐπινήχεται τοῖς
 3 ἐπισταμένοις ὁμοίως. φύσει γὰρ τοῦτο τὸ ὑγρὸν
 παραδέχεται βάρος ὃ συμβαίνει μετέχειν αὐξήσεως
 ἢ πνεύματος, ἔξω τῶν στερεῶν, ἃ τὴν πυκνότητα 25
 δοκεῖ παραπλησίαν ἔχειν ἀργύρω καὶ χρυσῷ καὶ
 μολιβδῷ καὶ τοῖς ὁμοίοις· καὶ ταῦτα μέντοι πολὺ
 βραδύτερον καταφέρεται τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις λίμναις 30
 ῥιπτομένων. ταύτην δ' ἔχοντες οἱ βάρβαροι πρόσ-
 οδον, ἀπάγουσι τὴν ἄσφαλτον εἰς τὴν Αἴγυπτον, 30
 καὶ πωλοῦσιν εἰς τὰς ταριχείας τῶν νεκρῶν· μὴ
 μιγνυμένης γὰρ ταύτης τοῖς λοιποῖς ἀρώμασι οὐ

δυνατὸν γενέσθαι τὴν τῶν σωμάτων φυλακὴν πολυχρόνιον.

Ὁ δ' Ἀντίγονος, ἐπανελθόντος τοῦ Δημητρίου 100
καὶ τὰ κατὰ μέρος τῶν πεπραγμένων ἀπαγγέλλαν-
5 τος, ἐπὶ μὲν τῇ συνθέσει τῇ πρὸς τοὺς Ναβαταί-
ους ἐπετίμησεν αὐτῷ, λέγων ὅτι πολλῶ θρασυτέ-
ρους πεποίηκε τοὺς βαρβάρους ἐάσας ἀτιμωρήτους·
δόξειν γὰρ αὐτοὺς τετευχέναι συγγνώμης οὐ δι'
ἐπιείκειαν, ἀλλὰ δι' ἀδυναμίαν τοῦ κρατῆσαι. ἐπὶ
10 δὲ τῷ κατασκέφασθαι τὴν λίμνην καὶ δοκεῖν εὐρη-
κέναι τινὰ τῇ βασιλείᾳ πρόσοδον ἐπαινέσας, ἐπὶ μὲν
ταύτης ἐπιμελητὴν ἔταξεν Ἰερώνυμον τὸν τὰς ἱστο-
ρίας συγγράψαντα, τούτῳ δὲ συνετέτακτο πλοῖα 2
παρασκευάσασθαι καὶ πᾶσαν τὴν ἄσφαλτον ἀνα-
15 λαβόντα συνάγειν εἰς τινὰ τόπον. οὐ μὴν ἀπέβη
γε καὶ τὸ τέλος κατὰ τὴν ἐλπίδα τοῖς περὶ τὸν Ἀν-
τίγονον· οἱ γὰρ Ἀραβες συστραφέντες εἰς ἔξακισ-
χιλίους, ἐπιπλεύσαντες ἐν ταῖς δέσμασι ἐπὶ τοὺς ἐν
τοῖς πλοίοις, σχεδὸν ἅπαντας κατετόξευσαν. ἐξ οὗ 3
20 δὴ συνέβη τὸν Ἀντίγονον ἀπογνῶναι τὰς προσόδους
ταύτας διὰ τὸ γεγονὸς παράπτωμα καὶ διὰ τὸ τὸν
νοῦν ἔχειν πρὸς ἑτέροις μείζοσι. παρεγένετο γὰρ
κατὰ τούτους τοὺς καιροὺς βιβλιαφόρος ἔχων ἐπι-
στολὴν παρὰ Νικάνορος τοῦ στρατηγοῦ τῆς τε Μη-
25 δίας καὶ τῶν ἄνω σατραπειῶν· ἐν ταύτῃ δ' ἦν
γεγραμμένον περὶ τε τῆς ἀναβάσεως τῆς Σελεύ-
κου καὶ τῶν γεγονότων περὶ αὐτὸν εὐτυχημάτων. 4
διόπερ ἀγωνιῶν ὁ Ἀντίγονος περὶ τῶν ἄνω σα-
τραπειῶν, ἐξέπεμψε Δημήτριον τὸν υἱὸν ἔχοντα
30 πεξοὺς Μακεδόνας μὲν πεντακισχιλίους,μισθοφό-
ρους δὲ μυρίους, ἵππεις δὲ τετρακισχιλίους. συνε-
τέτακτο δ' αὐτῷ μέχρι Βαβυλῶνος ἀναβῆναι, καὶ
9*

τὴν σατραπείαν ἀνακτησάμενον καταβαίνειν συν-
 5 τόμως ἐπὶ θάλατταν. ὁ μὲν οὖν Δημήτριος ὀρμή-
 σας ἐκ Λαμασκοῦ τῆς Συρίας τὸ συνταχθὲν ὑπὸ
 τοῦ πατρὸς ἐπετέλει μετὰ σπουδῆς· ὁ δὲ καθεστα-
 μένος ὑπὸ Σελεύκου τῆς Βαβυλωνίας στρατηγὸς 5
 Πατροκλῆς πυθόμενος περὶ Μεσοποταμίαν εἶναι
 τοὺς πολεμίους, ὑπομῆναι μὲν τὴν ἔφοδον αὐτῶν
 οὐκ ἐτόλμησεν, ὀλίγους ἔχων περὶ αὐτόν, ἀλλὰ τοῖς
 μὲν ἄλλοις προσέταξεν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ τοὺς
 μὲν αὐτῶν διαβάνας τὸν Εὐφράτην φυγεῖν εἰς 10
 τὴν ἔρημον, τοὺς δὲ περάσαντας τὸν Τίγριν ἀπελ-
 θεῖν εἰς τὴν Σουσιανὴν καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλατ-
 6 ταν, αὐτὸς δὲ μεθ' ὧν εἶχε στρατιωτῶν προβο-
 λαῖς χρώμενος * ποταμῶν καὶ διώρουξιν ἀνεστρέφετο
 περὶ τὴν σατραπείαν, ἅμα μὲν ἐφεδρεύων τοῖς πο- 15
 λεμίοις, ἅμα δὲ πέμπων πρὸς Σέλευκον εἰς Μη-
 δίαν περὶ τῶν ἀεὶ συντελουμένων καὶ παρακαλῶν
 7 βοηθεῖν τὴν ταχίστην. ὁ δὲ Δημήτριος ἐπειδὴ πα- 306
 ραγενόμενος εἰς Βαβυλῶνα τὴν πόλιν ἐκλελειμμένην
 εὔρει, πολιορκεῖν ἐπεχείρει τὰς ἀκροπόλεις. ὧν τὴν 20
 ἐτέραν ἐλὼν ἔδωκε τοῖς ἰδίοις στρατιώταις εἰς διαρ-
 παγὴν· τὴν δ' ἐτέραν πολιορκήσας ἡμέρας τινάς,
 ἐπειδὴ χρόνου προσεδείτο, Ἀρχέλαον μὲν ἓνα τῶν
 φίλων ἀπέλιπε στρατηγὸν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, δούς
 αὐτῷ πεζοὺς μὲν πεντακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους, 25
 αὐτὸς δέ, τοῦ χρόνου συντρέχοντος ἐν ᾧ συντε-
 ταγμένον ἦν αὐτῷ τὴν ἄφοδον ποιήσασθαι, μετὰ
 τῆς λοιπῆς δυνάμεως τὴν ἐπὶ θάλατταν κατάβασιν
 ἐποιεῖτο.

101 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις κατὰ μὲν τὴν Ἰτα- 30
 λίαν Ῥωμαίων διαπολεμούντων τὸν πρὸς Σαμνίτας
 πόλεμον συνεχεῖς ἐγίνοντο προνομαὶ τῆς χώρας καὶ

πολιορκίαι πόλεων καὶ δυνάμεων ἐν ὑπαίθρῳ στρα-
 τοπεδεῖται· τὰ γὰρ μαχιμώτατα τῶν κατὰ τὴν Ἰτα-
 λίαν ἔθνῶν περὶ ἡγεμονίας φιλοτιμούμενα παντοί-
 ος συνίσταντο κινδύνους. οἱ μὲν οὖν τῶν Ῥω- 2
 5 μαίων ὑπατοὶ μέρος τῆς δυνάμεως ἀναλαβόντες
 ἀντεστρατοπέδευσαν ταῖς τῶν πολεμίων παρεμβο-
 λαῖς, καὶ πρὸς μὲν μάχην καιρὸν ἐπετήρουν οἰκείον,
 ταῖς δὲ συμμαχίσι πόλεσι παρείχοντο τὴν ἀσφάλειαν.
 τὸ δὲ λοιπὸν στρατόπεδον ἀναλαβὼν Κόιντος Φά- 3
 10 βιος, ὃς ἦν αὐτοκράτωρ ἡρημένος, τὴν τε Φρεγελ-
 λανῶν πόλιν εἶλε καὶ τῶν ἀλλοτρίως διακειμένων
 πρὸς τὴν Ῥώμην τοὺς ἐπιφανεστάτους ἐξώγησε.
 τούτους δὲ τὸν ἀριθμὸν ὄντας πλείους τῶν διακο-
 σίων ἀπήγαγεν εἰς Ῥώμην, καὶ προαγαγὼν εἰς τὴν
 15 ἀγορὰν ῥαβδίσας ἐπελέκισε κατὰ τὸ πάτριον ἔθος.
 μετ' ὀλίγον δ' ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν πολεμίων χώ-
 ραν Κελίαν καὶ τὴν Νωλανῶν ἀκρόπολιν ἐξεπο-
 λιόρκησε, καὶ λαφύρων μὲν πλῆθος ἀπέδοτο, τοῖς
 δὲ στρατιώταις πολλὴν τῆς χώρας κατεκληρούησεν.
 20 ὁ δὲ δῆμος, κατὰ νοῦν τῶν πραγμάτων αὐτῷ προ-
 χωροῦντων, ἀποικίαν ἀπέστειλεν εἰς τὴν νῆσον τὴν
 Ποντίαν καλουμένην.

Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ τῆς εἰρήνης ἄρτι γεγενημένης 102
 Ἀγαθοκλεῖ πρὸς τοὺς Σικελιώτας πλὴν Μεσσηνίων,
 25 οἱ μὲν φυγάδες τῶν Συρακοσίων ἠθροίσθησαν εἰς
 τὴν Μεσσήνην, ταύτην ὀρῶντες λοιπὴν οὖσαν τῶν
 ἀλλοτρίως ἔχουσῶν πρὸς τὸν δυνάστην, ὁ δ' Ἀγα- 2
 30 θοκλῆς σπεύδων αὐτῶν καταλῦσαι τὸ σύστημα, Πα-
 σίφιλον στρατηγὸν ἐξαπέστειλε μετὰ δυνάμεως εἰς
 τὴν Μεσσήνην, ἐντειλάμενος ἐν ἀπορρήτοις ἅ χρῆ
 πράττειν. οὗτος δὲ ἀπροσδοκῆτως ἐμβαλὼν εἰς τὴν 3
 χώραν, καὶ πολλῶν αἰχμαλώτων καὶ τῆς ἄλλης λείας

ἐγκρατῆς γενόμενος, ἠέλιου τοὺς Μεσσηνίους βού-
 λεσθαι τὴν φιλίαν καὶ μὴ συναναγκάζεσθαι τοῖς
 4 πολεμιοτάτοις αὐτοῦ διαλύεσθαι. οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ
 λαβόντες ἐλπίδας τοῦ χωρὶς κινδύνων ἀπολυθῆσε-397
 σθαι τοῦ πολέμου, τοὺς τε φυγάδας τοὺς ἐκ Συ- 5
 ρακουσῶν ἐξέβαλον καὶ τὸν Ἀγαθοκλέα παραγενό-
 5 μενον μετὰ δυνάμεως προσεδέξαντο. ὁ δὲ τὸ μὲν
 πρῶτον φιλανθρωπῶς αὐτοῖς προσεφέρετο, καὶ τοὺς
 φυγάδας ἐπεισε καταδέξασθαι τοὺς συστρατενομέ-
 νους μὲν αὐτῷ, πεφυγαδευμένους δὲ νόμῳ ὑπὸ τῶν 10
 6 Μεσσηνίων. μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ἐναντιομένους ἐν
 τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις τῇ δυναστείᾳ τῇ ἑαυτοῦ με-
 ταπεμψάμενος ἐκ τε Ταυρομενίου καὶ τῆς Μεσση-
 νης, ἅπαντας ἀπέσφαξεν, οὐκ ἐλάττους ὄντας ἐξα-
 7 κοσίῳ· διανοούμενος γὰρ πόλεμον ἐκφέρειν τοῖς 15
 Καρχηδονίοις, πᾶν τὸ διακείμενον ἄλλοτριῶς κατὰ
 τὴν Σικελίαν ἐκποδῶν ἐποιεῖτο. οἱ δὲ Μεσσηνιοὶ
 τῶν ξένων τοὺς εὐνουστάτους αὐτοῖς καὶ δυναμέ-
 νους ἀμύνασθαι τὸν τύραννον ἐκβεβληκότες ἐκ τῆς
 πόλεως, καὶ τῶν πολιτῶν τοὺς ἄλλοτριῶς ἔχοντας 20
 πρὸς τὸν δυνάστην ὀρῶντες ἀνηρημένους, ἔτι δὲ
 τοὺς ἐπὶ κακουργίᾳ καταδικασμένους ἠναγκασμέ-
 νοι καταδέξασθαι, μετεμέλοντο μὲν ἐπὶ τοῖς πε-
 πραγμένοις, ἠναγκάζοντο δὲ καρτερεῖν, καταπεπληγ-
 8 μένοι τὴν ὑπεροχὴν τοῦ κρατοῦντος. ὁ δ' Ἀγαθο- 25
 κλῆς τὸ μὲν πρῶτον ἀνέξεν ἐπ' Ἀκράγαντος,
 διανοούμενος καὶ ταύτην τὴν πόλιν συσκευάζεσθαι·
 τῶν δὲ Καρχηδονίων καταπλευσάντων ναυσὶν ἐξή-
 κοντα ταύτης μὲν τῆς προθέσεως ἀπέστη, τὴν δὲ
 χώραν τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους ἐπιῶν ἐλεηλάτει, καὶ 30
 τῶν φρουρίων ἃ μὲν ἦρει κατὰ κράτος, ἃ δὲ δι'
 ὁμολογίας προσήγετο.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Δεινοκράτης ὁ τῶν 103
 Συρακοσίων φυγάδων ἡγούμενος πρὸς μὲν τοὺς
 Καρχηδονίους διεπέμπετο, βοηθεῖν ἀξιῶν πρὶν ἢ
 τὸν Ἀγαθοκλέα πᾶσαν ὑφ' ἑαυτὸν ποιήσασθαι Σι-
 5 κελίαν, αὐτὸς δὲ προσδεξάμενος τοὺς ἐκ Μεσσή- 2
 νης ἐκβεβλημένους φυγάδας, ἔχων ἀδρᾶν δύναμιν,
 ἀπέστειλέ τινα τῶν περὶ αὐτὸν Νυμφόδωρον, δούς
 μέρος τῶν στρατιωτῶν, ἐπὶ τὴν Κεντοριπίνων πό-
 λιν· ταύτην γὰρ φρουρουμένην ὑπ' Ἀγαθοκλέους 3
 10 τῶν πολιτικῶν τινες ἐπηγγείλαντο παραδώσειν, ἐφ' ᾧ
 τὴν αὐτονομίαν δοθῆναι τῷ δήμῳ. παρεισπεσόντος
 δ' εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ νυκτός, οἱ προεστῶτες τῆς
 φρουρᾶς αἰσθόμενοι τὸ γεγονός αὐτὸν τε τὸν Νυμ-
 φόδωρον ἀνείλον καὶ τοὺς βιαζομένους ἐντὸς τοῦ
 15 τείχους. ταύτης δὲ τῆς ἀφορμῆς λαβόμενος Ἀγα- 4
 θοκλῆς ἐνεκάλεσέ τε τοῖς Κεντοριπίνοις καὶ τοὺς
 δόξαντας αἰτίους γεγονέναι τοῦ νεωτερισμοῦ πάν-
 τας ἀπέσφαξε. περὶ ταῦτα δ' ὄντος τοῦ δυνάστου,
 Καρχηδόνιοι καταπλεύσαντες εἰς τὸν μέγαν λιμένα
 20 τῶν Συρακοσίων πεντήκοντα σκάφεσιν ἄλλο μὲν
 οὐδὲν ἠδυνήθησαν πρᾶξαι, δυοὶ δὲ περιπεσόντες
 398 φορητοῖς πλοίοις τὴν μὲν ἐξ Ἀθηνῶν κατέδυσαν,
 τῶν δ' ἐπιπλεόντων τὰς χεῖρας ἀπέκοψαν. δοξάν- 5
 25 τῶν δ' αὐτῶν ὡμῶς κεχρηῆσθαι μηδ' ὀτιοῦν ἀδι-
 θύς γὰρ τοῦ στόλου τινὲς νῆες ἀποσχισθεῖσαι περὶ
 τὴν Βρεττίαν ἐάλωσαν ὑπὸ τῶν Ἀγαθοκλέους στρα-
 τηγῶν, καὶ τὸ παραπλήσιον οἱ ζωγρηθέντες τῶν
 Φοινίκων ἔπαθον οἷς ἔπραξαν εἰς τοὺς ἀλόντας.
 30 Οἱ δὲ περὶ τὸν Δεινοκράτην φυγάδες, ἔχοντες 104
 πεζοὺς μὲν ὑπὲρ τοὺς τρισχιλίους, ἵππεῖς δ' οὐκ
 ἐλάττους δισχιλίων, τὴν καλουμένην Γαλαρίαν κα-

τελάβουτο, τῶν πολιτικῶν ἐκουσίως ἐπικαλεσαμένων,
 καὶ τοὺς μὲν Ἀγαθοκλέους ἐξέβαλον, αὐτοὶ δὲ πρὸ
 τῆς πόλεως ἐστρατοπέδευσαν. Ἀγαθοκλέους δὲ τα-
 2 χέως ἀποστείλαντος ἐπ' αὐτοὺς Πασίφιλον καὶ Δη-
 μόφιλον μετὰ στρατιωτῶν πεντακισχιλίων, ἐγένετο 5
 μάχη πρὸς τοὺς φρυγάδας, ὧν ἠγεῖτο Δεινοκράτης
 καὶ Φιλωνίδης, τὰ κέρατα διειληφότες. ἐφ' ἱκανὸν
 μὲν οὖν χρόνον ἰσόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος, φιλοτί-
 μως ἀμφοτέρων τῶν στρατοπέδων ἀγωνιζομένων.
 τοῦ δ' ἐτέρου τῶν στρατηγῶν Φιλωνίδου πεσόντος 10
 καὶ τοῦ κατὰ τοῦτον μέρους τραπέντος, ἠναγκάσθη
 καὶ Δεινοκράτης ἀποχωρῆσαι. οἱ δὲ περὶ τὸν Πα-
 σίφιλον τούτων τε πολλοὺς κατὰ τὴν φυγὴν ἀνεῖ-
 λον καὶ τὴν Γαλαρίαν ἀνακτησάμενοι τοὺς αἰτίους
 3 τῆς ἀποστάσεως ἐκόλασαν. Ἀγαθοκλῆς δὲ πυνθα- 15
 νόμενος τοὺς Καρχηδονίους τὸν Ἐκνομον καλούμε-
 νον λόφον ἐν τῇ Γελῳά κατειληφέναι, διέγνω πάσῃ
 τῇ δυνάμει διαγωνίσασθαι. ὀρμήσας δ' ἐπ' αὐτοὺς
 καὶ πλησίον γενόμενος προεκαλεῖτο εἰς μάχην,
 4 ἐπηρμένος τῇ προγεγενημένῃ νίκῃ. οὐ τολμῶντων 20
 δὲ τῶν βαρβάρων παρατάξασθαι, νομίσας ἀκονιτ-
 κρατεῖν τῶν ὑπαίθρων ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Συρα-
 κούσας, καὶ τῶν ναῶν τοὺς ἐπιφανεστάτους τοῖς
 σκύλοις ἐκόσμησε. ταῦτα μὲν οὖν ἐπράχθη κατὰ
 τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν ὧν ἡμεῖς ἐδυνήθημεν ἐφικέσθαι. 25
 105 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Σιμωνίδου Ῥωμαῖοι
 μὲν ὑπάτους κατέστησαν Μάρκον Οὐαλέριον καὶ
 Πόπλιον Δέκιον. ἐπὶ δὲ τούτων οἱ περὶ Κάσσαν-
 δρον καὶ Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον διαλύσεις ἐποι-
 ῆσαντο πρὸς Ἀντίγονον καὶ συνθήκας ἔγραψαν. ἐν 30
 δὲ ταύταις ἦν Κάσσανδρον μὲν εἶναι στρατηγὸν τῆς
 Εὐρώπης, μέχρι ἂν Ἀλέξανδρος ὁ ἐκ Ῥωξάνης εἰς

ἡλικίαν ἔλθῃ, καὶ Λυσίμαχον μὲν τῆς Θοράκης κυ-
 ριεύειν, Πτολεμαῖον δὲ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῶν συν-
 οριζουσῶν ταύτῃ πόλεων κατὰ τε τὴν Λιβύην καὶ
 τὴν Ἀραβίαν, Ἀντίγονον δὲ ἀφηγεῖσθαι τῆς Ἀσίας
 5 πάσης, τοὺς δ' Ἕλληνας αὐτονόμους εἶναι. οὐ μὴν
 ἐνέμεινάν γε ταῖς ὁμολογίαις ταύταις, ἀλλ' ἕκαστος
 αὐτῶν προφάσεις εὐλόγους ποριζόμενος πλεονεκτεῖν
 ἐπειρᾶτο. Κάσσανδρος δὲ ὄρων Ἀλέξανδρον τὸν ἐκ 2
 Ῥωξάνης ἀνξάνομενον, καὶ κατὰ τὴν Μακεδονίαν.
 10 λόγους ὑπό τινων διαδιδόμενος ὅτι καθήκει προά-
 γειν ἐκ τῆς φυλακῆς τὸν παῖδα καὶ τὴν πατρώαν
 399 βασιλείαν παραδιδόναι, φοβηθεὶς ὑπὲρ ἑαυτοῦ προσ-
 ἔταξε Γλανκίᾳ τῷ προεσθηκότι τῆς τοῦ παιδὸς φυ-
 λακῆς τὴν μὲν Ῥωξάνην καὶ τὸν βασιλέα κατασφά-
 15 ξαι καὶ κρῦψαι τὰ σώματα, τὸ δὲ γεγονός μὴδενὶ
 τῶν ἄλλων ἀπαγγεῖλαι. ποιήσαντος δ' αὐτοῦ τὸ 3
 προσταχθέν, οἱ περὶ Κάσσανδρον καὶ Λυσίμαχον
 καὶ Πτολεμαῖον, ἔτι δ' Ἀντίγονον, ἀπηλλάγησαν
 τῶν ἀπὸ τοῦ βασιλέως προσδοκωμένων φόβων· οὐκ- 4
 20 ἔτι γὰρ ὄντος οὐδενὸς τοῦ διαδεχομένου τὴν ἀρχήν,
 τὸ λοιπὸν ἕκαστος τῶν κρατούντων ἔθνῶν ἢ πόλεων
 βασιλικὰς εἶχεν ἐλπίδας, καὶ τὴν ὑφ' ἑαυτὸν τε-
 ταγμένην χώραν εἶχεν ὡσανεὶ τινα βασιλείαν δορί-
 κτητον. τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Εὐ-
 25 ρώπην καὶ τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ Μακεδονίαν ἐν
 τούτοις ἦν. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι δυνάμε- 5
 σιν ἀδραῖς πεζῶν τε καὶ ἵππέων ἐστράτευσαν ἐπὶ
 Πολλίτιον, Μαρρουκίων οὔσαν πόλιν. ἀπέστειλαν
 δὲ καὶ τῶν πολιτῶν εἰς ἀποικίαν, καὶ κατῴκισαν
 30 τὴν προσαγορευομένην Ἰντέραμναν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν αἰεὶ μᾶλλον ἀνξομένου 106
 Ἀγαθοκλέους καὶ δυνάμεις ἀδροτέρας ἀθροίζοντος,

Καρχηδόνιοι πυνθανόμενοι τὸν δυνάστην συσκευα-
 ζόμενον τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις, ταῖς δὲ δυνάμεσιν
 ὑπερέχοντα τῶν σφετέρων στρατηγῶν, ἔδοξαν ἐνερ-
 2 γέστερον ἄψασθαι τοῦ πολέμου. εὐθύς οὖν τριή-
 ρεις μὲν κατήρτισαν τριάκοντα πρὸς ταῖς ἑκατόν, 5
 στρατηγὸν δὲ προχειρισάμενοι τῶν παρ' αὐτοῖς ἐπι-
 φανεστάτων Ἀμίλλκαν ἔδωκαν αὐτῷ τῶν μὲν πολι-
 τικῶν στρατιωτῶν δισχιλίους, ἐν οἷς ἦσαν πολλοὶ
 καὶ τῶν ἐπιφανῶν, τῶν δ' ἀπὸ τῆς Λιβύης μυ-
 ρίους, ἐκ δὲ τῆς Τυρρηνίας μισθοφόρους χιλίους 10
 καὶ ξενγίτας διακοσίους, ἔτι δὲ Βαλιάρας σφεν-
 δονήτας χιλίους, ὁμοίως δὲ χρημάτων πλήθος καὶ
 βελῶν καὶ σίτου καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς πόλεμον
 3 χρησίμων τὴν καθήκουσαν παρασκευήν. ἀναχθέν-
 τος δ' ἐκ τῆς Καρχηδόνος τοῦ στόλου παντός καὶ 15
 γενομένου πελαγίου, χειμῶν ἐξαίφνης ἐπιπεσὼν ἐξή-
 κοντα μὲν τριήρεις ἠφάνισε, διακόσια δὲ τῶν σιτη-
 γῶν πλοίων διέφθειρεν· ὁ δὲ λοιπὸς στόλος μεγά-
 λοις περιπεσὼν χειμῶσι μόγις διεσώθη πρὸς τὴν
 4 Σικελίαν. ἀπώλοντο δὲ καὶ τῶν ἐπιφανῶν Καρχη- 20
 δονίων οὐκ ὀλίγοι, δι' οὓς συνέβη τὴν πόλιν δη-
 μόσιον ἄρασθαι πένθος· εἰώθασι γάρ, ἐπειδὴν μεί-
 ζων τις ἀτυχία γένηται περὶ τὴν πόλιν, μέλασι σακίοις
 5 κατακαλύπτειν τὰ τεῖχη. Ἀμίλλκας δ' ὁ στρατηγὸς
 ἀναλαβὼν τοὺς διασωθέντας ἐκ τοῦ χειμῶνος, μι- 25
 σθοφόρους συνῆγε καὶ τῶν κατὰ Σικελίαν συμμά-
 χων ἐστρατολόγει τοὺς εὐθέτους. παρέλαβε δὲ καὶ
 τὰς προῦπαρχούσας δυνάμεις, καὶ πάντων τῶν εἰς
 τὸν πόλεμον εὐθέτων ἐπιμέλειαν ποιησάμενος ἐν
 ὑπαίθρῳ συνεῖχε τὰ στρατόπεδα, πεζοὺς μὲν ἔχων 30
 περὶ τοὺς τετρακισμυρίους, ἵππεις δὲ σχεδὸν πεν-
 τακισχιλίους. ταχὺ δὲ τὴν γεγενημένην ἀτυχίαν διορ- 40

θωσάμενος, καὶ δόξας ἀγαθὸς εἶναι, τῶν μὲν συμμάχων τὰς ψυχὰς προκαταπεπληγμένους ἀνεκτίησας, τοῖς δὲ πολεμίοις οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀγωνίαν ἐπέστησεν.

- 5 Ἀγαθοκλῆς δὲ τὰς τῶν Καρχηδονίων δυνάμεις 107 ὄρων ὑπερεχούσας τῶν ἑαυτοῦ, διέλαβε τῶν τε φρουρῶν οὐκ ὀλίγα μεταθήσεσθαι πρὸς τοὺς Φοίνικας καὶ τῶν πόλεων ὅσαι προσέκοπτον αὐτῷ. μάλιστα 2 δ' εὐλαβεῖτο περὶ τῆς τῶν Γελῶν, πυνθανόμενος 10 ἐν τῇ τούτων χώρα πάσας εἶναι τὰς τῶν πολεμίων δυνάμεις. ἐγένετο δ' αὐτῷ περὶ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ περὶ τὸν στόλον οὐ μικρὸν ἐλάττωμα· τῶν γὰρ νεῶν εἰκοσιν ἐπὶ τὸν πορθμὸν ὑποχείριοι τοῖς Καρχηδονίοις κατέστησαν σὺν αὐτοῖς ἀνδράσιν. οὐ μὴν 3 15 ἀλλὰ κρίνας τὴν τῶν Γελῶν πόλιν ἀσφαλίσασθαι φρουρᾶ, φανερῶς οὐκ ἐτόλμα δύναμιν εἰσαγαγεῖν, ἵνα μὴ φθᾶσαι συμβῆ τοὺς Γελῶους προφάσεως δεομένους, καὶ τὴν πόλιν ἀποβάλλῃ μεγάλας ἀφορμὰς αὐτῷ παρεχομένην. ἀπέστειλεν οὖν κατ' ὀλί- 4 20 γους τῶν στρατιωτῶν ὡς ἐπὶ τινὰς χρείας, ἕως ὅτου συνέβη τῷ πλήθει πολὺ προτερῆσαι τῶν πολιτικῶν. μετ' ὀλίγον δὲ καὶ αὐτὸς παραγενόμενος προδοσίαν ἐνεκάλεσε καὶ μετάθεσιν τοῖς Γελῶοις, εἴτε καὶ κατ' ἀλήθειαν αὐτῶν διανοηθέντων τι πρᾶξαι 25 τοιοῦτον, εἴτε καὶ ψευδέσι διαβολαῖς φυγάδων πεισθεῖς, ἢ καὶ χρημάτων βουλόμενος εὐπορῆσαι, ἀπέσφαξε τῶν Γελῶν πλείους τῶν τετρακισχιλίων καὶ τὰς οὐσίας αὐτῶν ἀνέλαβε. προσέταξε δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις Γελῶοις πᾶσι τὰ τε νομίσματα καὶ τὸν ἄση- 30 μον ἄργυρὸν τε καὶ χρυσὸν ἀνενεγκεῖν, διαπειλησάμενος τιμωρῆσεσθαι τοὺς ἀπειθήσαντας. ταχὺ δὲ 5 πάντων πραξάντων τὸ προσταχθῆν διὰ τὸν φόβον,

θότες μεγάλα συμβάλλονται πρὸς νίκην ἐν τοῖς
 κινδύνοις, ὡς ἂν ἐκ παιδῶν παρ' αὐτοῖς τῆς ἐν
 3 ταῖς σφενδόλαις γυμνασίας διαπονουμένης. τού-
 τῳ δὲ τῷ τρόπῳ τοὺς Ἑλληνας ἐκ τῆς παρεμβολῆς
 ἐκβαλόντες ἐκράτησαν. πάλιν δὲ οἱ περὶ τὸν Ἀγα- 5
 θεοκλέα κατ' ἄλλους τόπους προσβολὰς ἐποιοῦντο,
 καὶ δὴ τῆς παρεμβολῆς ἤδη κατὰ κράτος ἀλίσκομέ-
 νης κατέπλευσε τοῖς Καρχηδονίοις δύναμις ἐκ Λι-
 4 βύης ἀνέλπιστος. διὸ καὶ ταῖς ψυχαῖς πάλιν θαρ-
 ρήσαντες οἱ μὲν ἐκ τῆς παρεμβολῆς κατὰ στόμα 10
 ἐκινδύνεον, οἱ δὲ παρόντες ἐπὶ τὴν βοήθειαν κύ-
 κλω περιέσταντο τοὺς Ἑλληνας. ὧν τιτρωσκομένων
 παραδόξως ἢ μὲν μάχη ταχὺ παλίντροπος ἐγένετο,
 ἔφευγον δ' οἱ μὲν εἰς τὸν Ἰμέραν ποταμόν, οἱ δ'
 εἰς τὴν παρεμβολήν. τετραράκοντα σταδίου 15
 ἐχούσης τῆς ἀποχωρήσεως, καὶ ταῦτα σχεδὸν πά-
 σης πεδινῆς οὔσης, ἐπεδίωκον οἱ τῶν βαρβάρων
 ἱππεῖς, οὐκ ἐλάττους ὄντες πεντακισχιλίων. διὸ
 καὶ συνέβη τὸν μεταξὺ τόπον νεκρῶν πληρωθῆναι, 20
 5 πολλὰ συμβαλλομένου καὶ τοῦ ποταμοῦ πρὸς τὴν
 τῶν Ἑλλήνων ἀπώλειαν· ὑπὸ κύνα γὰρ οὔσης τῆς
 ὥρας, καὶ τοῦ διωγμοῦ περὶ μέσον ἡμέρας γινομέ-
 νου, οἱ πολλοὶ τῶν φευγόντων διὰ τε τὸ καῦμα
 καὶ τὴν ἐκ τῆς φυγῆς κακοπάθειαν ἐκδιψοὶ γενόμε-
 νοι λάβρως ἔπινον, καὶ ταῦθ' ἀλυκοῦ τοῦ ρεύμα- 25
 τος ὄντος. διόπερ οὐκ ἐλάττους τῶν ἐν τῷ διωγμῷ
 σφαγέντων εὐρέθησαν παρὰ τὸν ποταμὸν τετελευ-
 τηκότες ἄτρωτοι. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τῶν
 μὲν βαρβάρων περὶ πεντακοσίους, τῶν δ' Ἑλλήνων
 οὐκ ἐλάττους ἑπτακισχιλίων. 30

110 Ἀγαθοκλῆς δὲ τηλικαύτῃ συμφορᾷ περιπεσὼν
 τοὺς ἐκ τῆς τροπῆς διασωθέντας ἀνέλαβε, καὶ τὴν

παρεμβολὴν ἐμπρήσας εἰς Γέλαν ἀπεχώρησε. δια-
 δόντος δ' αὐτοῦ λόγον ὡς κατὰ σπουδὴν εἰς Συ-
 ρακούσας ἀναξυγυνοῦεν διέγνωκε, τριακόσιοι τῶν
 ἐκ Λιβύης ἰππέων κατὰ τὴν χώραν περιέπεσον
 5 τισι τῶν Ἀγαθοκλέους στρατιωτῶν. ὧν εἰπόντων
 ὡς Ἀγαθοκλῆς εἰς Συρακούσας ἀποκεχώρηκεν, εἰς-
 ἤλθον εἰς Γέλαν ὡς φίλοι, καὶ διαψευσθέντες τῆς
 ἐλπίδος κατηκοντίσθησαν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς συνέ- 2
 κλεισεν αὐτὸν εἰς τὴν Γέλαν, οὐκ ἀδυνατῶν εἰς
 10 Συρακούσας διασωθῆναι, βουλόμενος δὲ περισπά-
 σαι τοὺς Καρχηδουίους πρὸς τὴν πολιορκίαν τῆς
 Γέλας, ἔν' οἱ Συρακόσιοι πολλὴν ἄδειαν σχῶσι
 συγκομίσει τοὺς καρπούς, ἀναγκάζοντος τοῦ και-
 ροῦ. ὁ δ' Ἀμίλλκας τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρει πο- 3
 15 λιορκεῖν τὴν Γέλαν, πυνθανόμενος δ' ἐν ταύτῃ
 καὶ δύναμιν εἶναι τὴν ἀμυνομένην καὶ πάντων εὐ-
 πορεῖν τὸν Ἀγαθοκλέα, ταύτης μὲν ἀπέστη τῆς
 ἐπιβολῆς, τὰ δὲ φρούρια καὶ τὰς πόλεις ἐπιπο-
 ρευόμενος προσήγετο, καὶ πᾶσιν ἐχρῆτο φιλαν-
 20 θρώπως, ἐκκαλούμενος τοὺς Σικελιώτας πρὸς εὖ-
 νοιαν. καὶ Καμαριναῖοι μὲν καὶ Λεοντῖνοι, πρὸς
 δὲ τούτοις Καταναῖοι καὶ Ταυρομενῖται, παραχορῆ-
 μα πρέσβεις ἐκπέμφσαντες προσέθεντο Καρχηδουίοις.
 μετ' ὀλίγας δ' ἡμέρας οἱ τε Μεσσήνιοι καὶ Ἀβα- 4
 25 καινῖνοι καὶ συχναὶ τῶν πόλεων ἀλλήλας φθάνου-
 σαι πρὸς Ἀμίλλκαν ἀφίσταντο· τοσαύτη τοῖς ὄχλοις
 ἐνέπεσεν ὀργὴ μετὰ τὴν ἦτταν διὰ τὸ πρὸς τὸν
 τύραννον μῖσος. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀπαγαγὼν τὴν 5
 ὑπολελειμμένην δύναμιν εἰς Συρακούσας, τὰ πε-
 30 πουνηκότα τῶν τειχῶν ἐπεσκεύαζε καὶ τὸν ἀπὸ τῆς
 χώρας σίτον ἀπεκόμιζε, διανοούμενος τῆς μὲν πό-
 λεως τὴν ἱκανὴν ἀπολιπεῖν φυλακὴν, τῆς δὲ δυνά-

μεως τὴν κρατίστην μετάγειν εἰς Λιβύην καὶ μετατιθέναι τὸν πόλεμον εἰς τὴν ἥπειρον ἐκ τῆς νῆσου.

Ἡμεῖς δὲ κατὰ τὴν ἐν ἀρχῇ πρόθεσιν τὴν εἰς Λιβύην Ἀγαθοκλέους διάβασιν ἀρχὴν ποιησόμεθα 5 τῆς ἐπομένης βίβλου.

Β3 Τάδε ἐνεστιν ἐν τῇ εἰκοστῇ τῶν Διοδώρου
βίβλων.

- α'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς διαβάς εἰς Λιβύην ἐνίκησε παρατάξει
Καρχηδονίους καὶ πολλῶν πόλεων ἐκυρίευσεν.
- β'. Ὡς Κάσσανδρος Ἀντολέοντι μὲν ἐβοήθησε, πρὸς δὲ Πτο-
λεμαῖον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν ἀποστάτην γεγόμενον
5 συμμαχίαν ἐποιήσατο.
- γ'. Ὡς Πτολεμαῖος μὲν τῶν περὶ Κιλικίαν πόλεων τινὰς εἶλε,
Δημήτριος δ' ὁ Ἀντιγόνου ταύτας ἀνεκτήσατο.
- δ'. Ὡς Πολυσπέρχων μὲν Ἡρακλέα τὸν ἐκ Βαρσίνης ἐπεχεί-
ρησε κατάγειν ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν, Πτολεμαῖος
10 δὲ Νικοκρέοντα τὸν βασιλέα τῶν Παφίων ἐπανείλατο.
- ε'. Περὶ τῶνπραχθέντων ἐν μὲν τῷ Βοσπόρῳ τοῖς βασιλεῦσι,
κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαίοις καὶ Σαμνίταις.
- ς'. Πτολεμαίου στρατεία ἐπὶ Κιλικίαν καὶ τὴν ἐξῆς παραθα-
λάτιον.
- 15 ζ'. Ἡρακλέους ἀναίρεσις ὑπὸ Πολυσπέρχοντος.
- η'. Ἀμλλικὸν τοῦ στρατηγοῦ τῶν Καρχηδονίων ἄλωσις ὑπὸ
Συρακουσίων.
- θ'. Ὡς Ἀκραγαντινοὶ τοὺς Σικελιώτας ἐλευθεροῦν ἐπεχεί-
ρησαν.
- 20 ι'. Ὡς τῶν Συρακουσίων εἴκοσι ναῦς ἤλωσαν.
- ια'. Περὶ τῆς ἐν Λιβύῃ γενομένης στάσεως καὶ τοῦ κινδύνου
τοῦ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα.
- ιβ'. Περὶ τῶνπραχθέντων Ἀππία Κλαυδία κατὰ τὴν τιμητι-
κὴν ἀρχήν.
- 25 ιγ'. Παράδοσις Κορίνθου καὶ Σικυῶνος Πτολεμαίῳ.
- ιδ'. Κλεοπάτρας ἐν Σάρδεσιν ἀναίρεσις.
- ιε'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Καρχηδονίους μὲν ἐνίκησε μάχῃ, τὸν δὲ
δυναστὴν τῆς Κυρήνης Ὀφέλλαν μεταπεμφάμενος ἐπὶ

κοινοπραγίαν κατέσφαξε, καὶ τὴν μετὰ τούτου δύναμιν παρέλαβεν.

- ις'. Ὡς Καρχηδόνιοι Βομίλκων ἐπιθέμενον τυραννίδι κατέ-
λυσαν.
- ιζ'. Ὡς Ἀγαθοκλέους ἀποπέμφαντος εἰς Σικελίαν τὰ λάφυρα⁵
τινὰ τῶν πλοίων ἐνανάγησεν. 404
- ιη'. Ὡς Ῥωμαῖοι Μαρσοῖς μὲν πολεμουμένοις ὑπὸ Σαμνι-
τῶν ἐβοήθησαν, ἐν δὲ τῇ Τυρρηνίᾳ Κάπριον ἐξεπολιόρ-
κησαν.
- ιδ'. Δημητρίου τοῦ πολιορκητοῦ κατάπλους εἰς τὸν Πειραιᾶ 10
καὶ τῆς Μουνυχίας ἄλωσις.
- ικ'. Ἐλευθέρωσις Ἀθηναίων καὶ Μεγαρέων.
- ικα'. Πλοῦς ἐπὶ Κύπρον Δημητρίου καὶ μάχη πρὸς Μενέλαον
τὸν στρατηγὸν καὶ Σαλαμῖνος πολιορκία.
- ικβ'. Ναυμαχία Δημητρίου πρὸς Πτολεμαῖον καὶ νίκη Δημη- 15
τρίου.
- ικγ'. Παράληψις Κύπρου τε πάσης καὶ τῆς Πτολεμαίου δυ-
νάμεως.
- ικδ'. Ὡς μετὰ τὴν νίκην ταύτην Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου πε-
ριθεμένων διάδημα ζηλοτυπήσαντες οἱ λοιποὶ δυνάσται 20
βασίλεις ἑαυτοὺς ἀνηγόρευσαν.
- ικε'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Ἰτύκην ἐκπολιορκήσας διεβίβασε μέρος
τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Σικελίαν.
- ικς'. Ὡς Ἀκραγαντῖνοι παραταξάμενοι πρὸς τοὺς Ἀγαθοκλέους
στρατηγοὺς ἠττήθησαν. 25
- ικζ'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Ἡράκλειαν μὲν καὶ Θέρμα καὶ Κεφαλοῖ-
διον προσηγάγετο, τὴν δὲ τῶν Ἀπολλωνιατῶν χώραν καὶ
πόλιν ἐξηνδραποδίσατο.
- ικη'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς ἐν Σικελίᾳ ναυμαχία μὲν ἐνίκησε Καρχη-
δονίους, μάχη δ' Ἀκραγαντῖνους. 30
- ικθ'. Διάβασις εἰς Λιβύην Ἀγαθοκλέους τὸ δεύτερον καὶ ἦτα.
- ικ'. Αἱ γενόμεναι ταραχαὶ κατὰ τὰ ἑκατέρωθεν στρατόπεδα.
- ικα'. Ἀγαθοκλέους δρασμὸς εἰς Σικελίαν.
- ικβ'. Αἱ γενόμεναι σφαγαὶ τῶν Σικελιωτῶν ὑπὸ Ἀγαθοκλέους.
- ικγ'. Στρατεία Ἀντιγόνου βασιλέως μεγάλας δυνάμεσιν ἐπ' 35
Αἴγυπτον.
- ικδ'. Ἀπόστασις Πασιφίλου στρατηγοῦ ἀπὸ Ἀγαθοκλέους.
- ικε'. Ὡς Καρχηδόνιοι συνέθεντο τὴν εἰρήνην πρὸς Ἀγαθοκλέα.

- λς'. Ὡς Ῥόδον πολιορκήσας Δημήτριος διελύσατο τὴν πολιορκίαν.
- λξ'. Ὡς Ῥωμαῖοι Σαμνίτας δυοὶ μάχαις ἐνίκησαν.
- λη'. Ὡς Δημήτριος ἀπὸ τῆς Ῥόδου πλεύσας εἰς τὴν Ἑλλάδα
5 τὰς πλείστας πόλεις ἤλευθέρωσεν.
- λθ'. Ὡς Ἀγαθοκλῆς Λιπαράλους χρήματα ἀδίκως εἰσπραξάμενος ἀπέβαλε τὰς ναῦς ἐν αἷς ἦν τὰ χρήματα.
- μ'. Ὡς Ῥωμαῖοι τὸ μὲν ἔθνος τῶν Αἰκλων κατεπολέμησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συνέθεντο τὴν εἰρήνην.
- 10 μα'. Τὰ προαχθέντα Κλεωνύμῳ περὶ τὴν Ἰταλίαν.
- μβ'. Δι' ἧς αἰτίας οἱ περὶ Κάσσανδρον καὶ Λυσιμάχον, ἔτι δὲ Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον, συνδραμόντες ἐνεστήσαντο τὸν πόλεμον πρὸς τὸν Ἀντίγονον.
- μγ'. Στρατεία Κασσάνδρου μὲν ἐπὶ Δημήτριον εἰς Θεσσαλίαν,
15 Λυσιμάχου δ' εἰς τὴν Ἀσίαν.
- μδ'. Ἀπόστασις Δοκίμου καὶ Φοίνικος τῶν στρατηγῶν ἀπ' Ἀντιγόνου.
- με'. Ὡς Ἀντίγονος ἀντιστρατοπεδεύσας Λυσιμάχῳ πολὺν προεἶχε ταῖς δυνάμεσιν.
- 20 μς'. Ὡς Δημήτριον τὸν υἱὸν ἐκ τῆς Ἑλλάδος μετεπέμψατο.
- 405μξ'. Ὡς Πτολεμαῖος μὲν ἐχειρώσατο τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ Κοίλῃ Συρίᾳ, Σέλευκος δ' ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν τὴν κατάβασιν ἐποιήσατο μέχρι Καππαδοκίας.
- μη'. Διάλυσις ἀπασῶν τῶν δυνάμεων εἰς χειμασίαν.

1 Τοῖς εἰς τὰς ἱστορίας ὑπερμήκεις δημηγορίας
 παρεμβάλλουσιν ἢ πυκναῖς χρωμένοις ῥητορείαις
 δικαίως ἂν τις ἐπιτιμήσειεν· οὐ μόνον γὰρ τὸ συν-
 εχὲς τῆς διηγήσεως διὰ τὴν ἀκαιρίαν τῶν ἐπεισαγο-
 μένων λόγων διασπᾶσιν, ἀλλὰ καὶ τῶν φιλοτίμως
 2 ἐχόντων πρὸς τὴν τῶν πράξεων ἐπίγνωσιν*. καί-
 τοι γε τοὺς ἐπιδείκνυσθαι βουλομένους λόγου δύ-
 ναμιν ἔξεστι κατ' ἰδίαν δημηγορίας καὶ πρεσβευτι-
 κούς λόγους, ἔτι δὲ ἐγκώμια καὶ ψόγους καὶ τᾶλλα
 τὰ τοιαῦτα, συντάττεσθαι· τῇ γὰρ οἰκονομίᾳ τῶν 10
 λόγων χρησάμενοι, καὶ τὰς ὑποθέσεις χωρὶς ἑκατέ-
 ρας ἐξεργασάμενοι, κατὰ λόγον ἂν ἐν ἀμφοτέραις
 3 ταῖς πραγματείαις εὐδοκιμοῖεν. νῦν δ' ἔνιοι πλεο-
 νάσαντες ἐν τοῖς ῥητορικοῖς λόγοις προσθήκην
 ἐποίησαντο τὴν ὅλην ἱστορίαν τῆς δημηγορίας. λυ- 15
 πεῖ δ' οὐ μόνον τὸ κακῶς γραφέν, ἀλλὰ καὶ τὸ
 δοκοῦν ἐν τοῖς ἄλλοις ἐπιτετεῦχθαι τόπων καὶ και-
 4 ρῶν τῆς οἰκείας τάξεως διημαρτηκός. διὸ καὶ τῶν
 ἀναγινωσκόντων τὰς τοιαύτας πραγματείας οἱ μὲν
 ὑπερβαίνουσι τὰς ῥητορείας, κἂν ὅλως ἐπιτετεῦχθαι 20
 δόξωσιν, οἱ δὲ διὰ τὸ μῆκος καὶ τὴν ἀκαιρίαν τοῦ
 συγγραφέως ἐκλυθέντες τὰς ψυχὰς τὸ παράπαν
 ἀφίστανται τῆς ἀναγνώσεως, οὐκ ἀλόγως τοῦτο
 5 πάσχοντες· τὸ γὰρ τῆς ἱστορίας γένος ἀπλοῦν ἐστί

καὶ συμφυῆς ἑαυτῷ καὶ τὸ σύνολον ἐμψύχῳ σώματι
 παραπλήσιον, οὐ τί μὲν ἐσπαραγμένον ἐστέρηται
 40 τῆς ψυχικῆς χάριτος, τὸ δὲ τὴν ἀναγκαίαν σύνθε-
 σιν ἔχον εὐκαιρῶς τετήρηται καὶ τῷ συμφυεῖ τῆς
 5 ὅλης περιγραφῆς ἐπιτεροπῇ καὶ σαφῇ παρίστησι τὴν
 ἀνάγνωσιν. οὐ μὴν παντελῶς γε τοὺς ῥητορικοὺς 2
 λόγους ἀποδοκιμάζοντες ἐκβάλλομεν ἐκ τῆς ἱστορι-
 κῆς πραγματείας τὸ παράπαν. ὀφειλούσης γὰρ τῆς
 ἱστορίας τῇ ποικιλίᾳ κεκοσμῆσθαι, κατ' ἐνίους τό-
 10 πους ἀνάγκη προσλαμβάνεσθαι καὶ τοὺς τοιοῦτους
 λόγους· καὶ ταύτης τῆς εὐκαιρίας οὐδ' ἂν ἑμαυτὸν
 ἀποστερεῖσαι βουλευθεῖην· ὡσθ' ὅταν τὰ τῆς περι-
 στάσεως ἀπαιτῇ πρεσβευτοῦ ἢ συμβούλου δημηγο-
 ρίαν ἢ τῶν ἄλλων τι τοιοῦτον, ὁ μὴ τεταρρηκῶς
 15 συγκαταβαίνων πρὸς τοὺς ἐν τοῖς λόγοις ἀγῶνας
 καὶ αὐτὸς ὑπάτιος ἂν εἴη. οὐκ ὀλίγας γὰρ ἂν τις 2
 αἰτίας εὔροι, καθ' ἃς κατὰ πολλὰ ἀναγκαίως πα-
 ραληφθήσεται τὰ τῆς ῥητορείας. ἢ γὰρ πολλῶν εἰ-
 ρημῆων εὐστόχως καὶ καλῶς οὐ παραλείπτεον δι'
 20 ὀλιγορῖαν τὰ μνήμης ἄξια καὶ τῇ ἱστορίᾳ κεκραμέ-
 νην ἔχοντα τὴν ὠφέλειαν, ἢ μεγάλων καὶ λαμπρῶν
 τῶν ὑποθέσεων οὐσῶν οὐ περιορατέον ἐλάττονα
 τῶν ἔργων φανῆναι τὸν λόγον· ἔστι δ' ὅτε παρὰ
 προσδοκίαν τοῦ τέλους ἐκβάντος ἀναγκασθησόμε-
 25 θαι τοῖς τῆς ὑποθέσεως λόγοις χρήσασθαι χάριν τοῦ
 λῦσαι τὴν ἀλογίαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλλῃ 3
 ἡμῖν ἐχέτω, περὶ δὲ τῶν ὑποκειμένων πράξεων ῥη-
 τέου, παραθέντας πρότερον τοὺς οἰκείους τῇ γραφῇ
 χρόνους. ἐν μὲν οὖν ταῖς προηγουμέναις βίβλοις
 30 ἀναγεγράφαμεν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰς
 πράξεις τὰς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων ἕως
 ἐπὶ τὸν προηγούμενον ἐνιαυτὸν τῆς Ἀγαθοκλέους

στρατείας εἰς τὴν Λιβύην, εἰς ἣν ἀπὸ Τροίας ἀλώ-
σεως ἔτη συνάγεται τρισὶ πλείω τῶν ὀκτακοσίων
ἑβδομήκοντα· ἐν ταύτῃ δὲ τὸ συνεχές προστιθέντες
τῆς ἱστορίας ἀρξόμεθα μὲν ἀπὸ τῆς εἰς Λιβύην
διαβάσεως Ἀγαθοκλέους, καταλήξομεν δ' εἰς τὸν 5
ἐνιαυτὸν καθ' ὃν οἱ βασιλεῖς συμφρονήσαντες κοινῇ
διαπολεμεῖν ἤρξαντο πρὸς Ἀντίγονον τὸν Φιλίπ-
που, περιλαβόντες ἔτη ἑννέα.

- 3 Ἐπ' ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Ἱερομνήμονος Ῥω-
μαῖοι μὲν ὑπάτους κατέστησαν Γάϊον Ἰούνιον καὶ 10
Κόιντιον Αἰμίλιον, κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθο-
κλῆς ἠττημένος ὑπὸ Καρχηδονίων τῇ περὶ τὸν Ἰμέ-
ραν μάχῃ, καὶ τὸ πλείστον καὶ κράτιστον τῆς δυνά-
μεως ἀποβεβληκώς, συνέφυγεν εἰς τὰς Συρακούσας.
2 ὄρων δὲ τοὺς συμμάχους ἅπαντας μεταβεβλημένους, 15
καὶ τοὺς βαρβάρους πλὴν Συρακουσῶν ἀπάσης σχε-
δὸν Σικελίας κυριεύοντας καὶ πολὺν προέχοντας
ταῖς τε περῶν καὶ ναυτικαῖς δυνάμεσιν, ἐπετελέ-
3 σατο πρᾶξιν ἀνέλπιστον καὶ παραβολωτάτην. πάν-
των γὰρ διειληφῶτων μηδ' ἐγχειρήσειν αὐτὸν τοῖς 20
Καρχηδονίοις ἀντιταχθῆναι, διενόησατο τῆς μὲν πό-
λεως τὴν ἱκανὴν ἀπολιπεῖν φυλακὴν, τῶν δὲ στρα-
τιωτῶν τοὺς εὐθέτους ἐπιλέξαι καὶ μετὰ τούτων εἰς
τὴν Λιβύην διακομισθῆναι· τοῦτο γὰρ πράξας ἤλ-
πιζε τοὺς μὲν ἐν τῇ Καρχηδόνι τετροφηκότας ἐν 25
εἰρήνῃ πολυχρονίως, καὶ διὰ τοῦτ' ἀπείρους ὄντας 408
τῶν ἐν ταῖς μάχαις κινδύνων, ὑπὸ τῶν ἐνηθληκό-
των τοῖς δεινοῖς ῥαδίως ἠττηθήσεσθαι, τοὺς δὲ κατὰ
τὴν Λιβύην συμμάχους, βαρυνομένους τοῖς προσ-
τάγμασιν ἐκ πολλῶν χρόνων, λήψεσθαι καιρὸν τῆς 30
ἀποστάσεως, τὸ δὲ μέγιστον, διαρπάσειν ἀπροσδο-
κῆτως ἐπιφανεῖς χώραν ἀπόρθητον καὶ διὰ τῶν

Καρχηδονίαν εὐδαιμονίαν πεπληρωμένην παντοίων ἀγαθῶν, τὸ δ' ὅλον ἀπὸ τῆς πατρίδος καὶ πάσης Σικελίας περισπάσειν τοὺς βαρβάρους, καὶ πάντα τὸν πόλεμον μετάξειν εἰς τὴν Λιβύην· ὅπερ καὶ
5 συνετελέσθη.

Τὴν γὰρ ἐπίνοιαν ταύτην οὐδενὶ τῶν φίλων δη- 4
λώσας, τῆς μὲν πόλεως ἐπιμελητὴν Ἄντανδρον τὸν
ἀδελφὸν κατέστησε μετὰ τῆς Ἰκανῆς φυλακῆς, αὐ-
τος δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐπιλέγων τοὺς εὐθέτους κα-
10 τέγραφε, τοῖς μὲν πεξοῖς παραγγέλλων ἐτοίμους εἶ-
ναι μετὰ τῶν ὀπλῶν, τοῖς δ' ἵππεῦσι διακελευόμενος
ἔχειν μεθ' ἑαυτῶν χωρὶς τῆς πανοπλίας ὑπηρέσιον
καὶ χαλινόν, ὅπως, ὅταν ἵππων κυριεύσῃ, τοὺς
ἀναβησομένους ἐτοίμους ἔχειν τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν
15 ἔξηρτυμένους· κατὰ γὰρ τὴν προγεγενημένην ἤτ- 2
ταν τῶν μὲν πεξῶν ἀπωλώλεσαν οἱ πλείους, οἱ δ'
ἵππεῖς ὑπῆρχον διασεσωσμένοι σχεδὸν ἅπαντες, ὧν
τοὺς ἵππους οὐκ ἠδύνατο διακομίζειν εἰς τὴν Λι-
βύην. ἵνα δὲ χωρισθέντος αὐτοῦ μὴ νεωτερίζωσιν 3
20 οἱ Συρακόσιοι, διεξέγγυνε τὰς συγγενείας ἀπ' ἄλ-
λήλων, καὶ μάλιστα ἀδελφούς ἀπ' ἀδελφῶν καὶ πα-
τέρας ἀπὸ παίδων, τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς πόλεως ἀπο-
λείπων, τοὺς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ διακομίζων· πρόδηλον 4
γὰρ ἦν ὡς οἱ μένοντες ἐν ταῖς Συρακούσαις, κἄν
25 ἀλλοτριώτατοι τυγχάνωσι πρὸς τὸν δυνάστην, διὰ
τὴν πρὸς τοὺς ἀπογόνους εὐνοίαν οὐδὲν ἂν πρά-
ξειαν ἄτοπον κατ' Ἀγαθοκλέους. ἀπορούμενος δὲ 5
30 χρημάτων, τὰ τε τῶν ὀρφανῶν παρὰ τῶν ἐπιτρο-
πευόντων εἰσεπράξατο, φάσκων πολὺ βέλτιον ἐκεί-
νων ἐπιτροπεύσειν καὶ τοῖς παισὶν εἰς ἡλικίαν ἐλ-
θοῦσι πιστότερον ἀποδώσειν, ἔδανείσατο δὲ καὶ
παρὰ τῶν ἐμπόρων καὶ τινα τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς

ἀναθημάτων ἔλαβε καὶ τῶν γυναικῶν τὸν κόσμον
 6 περιείλετο. ἔπειθ' ὄρων καὶ τῶν εὐπορωτάτων τοὺς
 πλείστους δυσχεραίνοντας τοῖς πραττομένοις καὶ
 πρὸς αὐτὸν ἀλλοτριώτατα διακειμένους, συνήγαγεν
 ἐκκλησίαν, ἐν ἣ περὶ τε τῆς προγεγενημένης συμ- 5
 φορᾶς καὶ τῶν προσδοκωμένων δεινῶν κατοδυρό-
 μενος αὐτὸς μὲν ῥαδίως ὑπομενεῖν ἔφησε τὴν πο-
 λιορκίαν, συνήθης ὦν πάσῃ κακοπαθείᾳ, ἔλεεῖν δὲ
 τοὺς πολίτας, εἰ συγκλεισθέντες ἀναγκασθήσονται
 7 πολιορκίαν ὑπομένειν. διεκελεύετο οὖν σῶζειν ἑαυ- 10
 τοὺς μετὰ τῶν ἰδίων κτήσεων τοὺς μὴ βουλομένους
 ὑπομένειν ὅ,τι ποτ' ἂν δοκῇ τῇ τύχῃ πάσχειν. ἔξορ-
 μησάντων δ' ἐκ τῆς πόλεως τῶν μάλιστ' εὐπόρων
 καὶ μισούντων τὸν δυνάστην, τούτους μὲν ἐπαπο-
 στείλας τινὰς τῶν μισθοφόρων ἀνεῖλε καὶ τὰς οὐ- 15
 8 σίας εἰς αὐτὸν ἀνέλαβε, διὰ δὲ μιᾶς ἀνοσίῳ πρᾶ-
 ξεως χρημάτων εὐπορήσας καὶ τῶν ἀλλοτριῶς δια-
 κειμένων πρὸς αὐτὸν καθαρὰν ποιήσας τὴν πόλιν,
 ἤλευθέρωσε τῶν οἰκετῶν τοὺς εὐθέτους εἰς στρα-
 τείαν.

20

5 Ὡς δ' εὐτρεπῆ πάντ' ἦν, πληρώσας ἐξήκοντα 409
 ναῦς ἐπετήρει καιρὸν οἰκεῖον πρὸς τὸν ἔκπλου.
 ἀγνοουμένης δὲ τῆς ἐπινοίας αὐτοῦ, τινὲς μὲν εἰς
 τὴν Ἰταλίαν ὑπελάμβανον αὐτὸν στρατεύσειν, τινὲς
 δὲ πορθήσειν τῆς Σικελίας τὴν ὑπὸ Καρχηδονίους, 25
 πάντες δ' ἀπεγίνωσκον τῶν ἐκπλεῖν μελλόντων τὴν
 σωτηρίαν καὶ τοῦ δυνάστου μανίαν κατεγίνωσκον.
 2 ἔφορμούντων δὲ τῶν πολεμίων πολλαπλασίαις τριή-
 ρεσι, τὸ μὲν πρῶτον ἐφ' ἡμέρας τινὰς ἠναγκάζετο
 συνέχειν ἐν ταῖς ναυσὶ τοὺς στρατιώτας, οὐ δυνά- 30
 μενος ἐκπλεῦσαι. ἔπειτα δὲ σιτηγῶν πλοίων τῇ πό-
 λει προσθεόντων, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι παντὶ τῷ

στόλω πρὸς τὰς ναῦς ἀνήχθησαν, ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς
 ἀπελπίζων ἤδη τὴν ἐπιβολήν, ὡς εἶδε τὸ στόμα
 τοῦ λιμένος ἔρημον τῶν ἐφορμούντων, ἐξέπλευσεν
 ὄξειαις ταῖς εἰρεσίαις χρώμενος. εἶδ' οἱ μὲν Καρ- 3
 5 χιδόνιοι πλησίον ἤδη τῶν φορηγῶν ὄντες, ὡς εἶ-
 δον τοὺς πολεμίους ἀθρόαις ταῖς ναυσὶ πλέοντας,
 τὸ μὲν πρῶτον ὑπολαβόντες αὐτὸν ὠρμηκέαι πρὸς
 τὴν τῶν σιτηγῶν βοήθειαν, ἀνέστρεφον καὶ τὸν
 στόλον ἐξήρτυον εἰς ναυμαχίαν· ὡς δ' ἐπ' εὐθείας
 10 ἐώρων παραθέοντας καὶ πολὺ τοῦ πλοῦ προλαμβά-
 νοντας,* ἐποιούντο τὸν διωγμὸν. ἔνθα δὴ τούτων 4
 πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμουμένων, τὰ μὲν τὴν ἀγο-
 ρὰν κομίζοντα πλοῖα παραδόξως ἐκφυγόντα τὸν κίν-
 δυνον πολλὴν εὐπορίαν ἐποίησεν ἐν ταῖς Συρακοῦ-
 15 σαις τῶν ἐπιτηδείων, σιτοδείας ἤδη τὴν πόλιν
 ἐχοῦσης, ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς περικατάληπτος ἤδη γι-
 νόμενος ἐπιλαβούσης τῆς νυκτὸς ἀνελπίστου σω-
 τηρίας ἔτυχε. τῇ δ' ὑστεραία τηλικαύτην ἐκλειψιν 5
 ἡλλοῦ συνέβη γενέσθαι ὥστε ὀλοσχερῶς φανῆναι
 20 νύκτα, θεωρουμένων τῶν ἀστέρων πανταχοῦ· διό-
 περ οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα νομίσαντες καὶ τὸ θεῖον
 αὐτοῖς προσημαίνειν τὸ δυσχερές, ἔτι μᾶλλον ὑπὲρ
 τοῦ μέλλοντος ἐν ἀγωνίᾳ καθειστήκεσαν. ἔξ δ' ἡμέ- 6
 ρας καὶ τὰς ἴσας νύκτας αὐτῶν πλευσάντων, ὑπο-
 25 φαινούσης τῆς ἕω παραδόξως ὁ στόλος τῶν Καρχη-
 δουίων οὐκ ἄπωθεν ὧν ἐωράθη. διόπερ ἀμφοτέ-
 ροις ἐμπεσούσης σπουδῆς ἡμιλλῶντο πρὸς ἀλλήλους
 ταῖς εἰρεσίαις, οἱ μὲν Φοίνικες νομίζοντες ἅμα τῇ
 τῶν νεῶν ἀλώσει Συρακούσας μὲν ὑποχειρίους ἔξειν,
 30 τὴν δὲ πατρίδα μεγάλων ἐλευθερώσειν κινδύνων·
 οἱ δ' Ἕλληνες, εἰ μὴ φθάσειαν τῆς χώρας ἀψάμε-
 νοι, προκειμένην ἐώρων αὐτοῖς μὲν τιμωρίαν, τοῖς

δὲ καταλειφθεῖσιν ἐν οἴκῳ τὰ τῆς δουλείας δεινά.
 2 καθορωμένης δὲ τῆς Λιβύης παρακελευσμός ἐγι-
 νετο τοῖς πληρώμασι καὶ φιλοτιμίας ὑπερβολή· καὶ
 τάχιον μὲν ἔπλεον αἱ τῶν βαρβάρων, ἐν πολυχρο-
 νίῳ μελέτῃ τῶν ἑρετῶν διαπεποιημένων, ἱκανὸν δὲ⁵
 διάστημα προεῖχον αἱ τῶν Ἑλλήνων. ὀξύτατα δὲ
 τοῦ πλοῦ διανυσθέντος, ἐπειδὴ πλησίον ἐγενήθη-
 σαν τῆς γῆς, συνεχέπιπτον ἀλλήλοις εἰς τὸν αἰγια-
 3 λὸν ὥσπερ εἰ τινες ἀγωνισταί· ταῖς γὰρ ἐσχάταις
 τῶν Ἀγαθοκλέους αἱ πρῶται τῶν Καρχηδονίων ἐνέ-¹⁰
 βαλλον ἐντὸς βέλους οὔσαι. διόπερ ἐπ' ὀλίγον χρό-
 νον τοῖς τε τόξοις καὶ σφενδόταις διαγωνισαμένων
 αὐτῶν, καὶ ναυσὶν ὀλίγαις τῶν βαρβάρων συμπλα-⁴¹⁰
 κέντων, οἱ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα ἐπροτέρουν, τὸ τῶν
 στρατιωτῶν ἔχοντες πληθός. εἶδ' οἱ μὲν Καρχη-¹⁵
 δόνιοι πρῦμναν ἀνακρουσάμενοι μικρὸν ἔξω βέλους
 ἐφώρμουν, ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀποβιβάσας τὴν δύνα-
 μιν πρὸς τὰς καλουμένας Λατομίας, καὶ χάρακα
 βαλόμενος ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν, ἐνεώλκησε
 τὰς ναῦς.²⁰

7 Οὕτω δὲ παράβολον ἐπιτελεσάμενος προᾶξιν, ἄλ-
 λην ἐτόλμησε ταύτης μᾶλλον κεινδυνευμένην. πα-
 ρασησάμενος γὰρ τοὺς ἐν ἡγεμονίαις ὄντας εὐπει-
 θεῖς πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπιβολήν, καὶ θυσίαν ποιησά-
 μενος Δήμητρι καὶ Κόρη, συνήγαγεν ἐκκλησίαν,²⁵
 2 κᾶπειτα προελθὼν ἐπὶ τὴν δημηγορίαν ἐστεφανω-
 μένος ἐν ἱματίῳ λαμπρῷ, καὶ προδιαλεχθεὶς οἰκείως
 τοῖς ἐγχειρουμένοις, ἔφησε ταῖς κατεχούσαις Σικε-
 λίαν θεαῖς Δήμητρι καὶ Κόρη πεποιῆσθαι, καθ' ὃν
 καιρὸν ἐδιώχθησαν ὑπὸ τῶν Καρχηδονίων, εὐχὰς³⁰
 3 λαμπαδεύσειν ἀπάσας τὰς ναῦς. καλῶς οὖν ἔχειν
 τετευχότας τῆς σωτηρίας ἀποδιδόναι τὰς εὐχὰς.

ἀντὶ δὲ τούτων ἐπηγγέλλετο πολλαπλασίους ἀπο-
 δώσειν προθύμως αὐτῶν ἀγωνισαμένων· καὶ γὰρ
 τὰς θεὰς διὰ τῶν ἱερῶν προσημαίνειν νίκην τοῦ
 σύμπαντος πολέμου. ἅμα δὲ ταῦτα λέγοντος αὐ- 4
 5 τοῦ τῶν ὑπηρετῶν τις προσήνεγκεν ἡμύνην δᾶδα·
 ἦν δεξάμενος καὶ τοῖς τριηράρχοις ὁμοίως ἅπασι
 προστάξας ἀναδοῦναι, τὰς τε θεὰς ἐπεκαλέσατο καὶ
 πρῶτος ὤρησεν ἐπὶ τὴν ναυαρχίδα τριήρη· στὰς δ'
 ἐπὶ τὴν πρύμναν καὶ τοῖς ἄλλοις τὸ παραπλήσιον
 10 ποιεῖν παρεκελεύετο. ἔνθα δὴ τῶν τριηράρχων
 ἀπάντων ἐνέντων τὸ πῦρ, καὶ ταχὺ τῆς φλογὸς εἰς
 ὕψος ἀρθείσης, οἱ μὲν σαλπικταὶ τὸ πολεμικὸν ἐσή-
 μαινον, τὸ δὲ στρατόπεδον ἐπηλάλαξε, συνευχομέ-
 νων ἀπάντων ὑπὲρ τῆς εἰς οἶκον σωτηρίας. τοῦτο 5
 15 δ' ἐπραξεν Ἀγαθοκλῆς μάλιστα μὲν ἔνεκα τοῦ συν-
 αναγκάσαι τοὺς στρατιώτας ἐν τοῖς κινδύνοις ἐπι-
 λαδέσθαι τὸ παράπαν τῆς φυγῆς· δῆλον γὰρ ὅτι
 τῆς ἐπὶ τὰς ναῦς καταφυγῆς ἀποκοπέσης ἐν μόνῳ
 τῷ νικᾶν ἔξουσι τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας· ἔπειτα
 20 καὶ δύναμιν ὀλίγην ἔχων, ἐθεώρει διότι φυλάττων
 μὲν τὰς ναῦς ἀναγκασθήσεται μερίζειν τὸ στρατό-
 πεδον καὶ μηδαμῶς ἀξιόμαχος εἶναι, καταλιπὼν δ'
 ἐρήμους ὑποχειρίους γενέσθαι ποιήσει Καρχηδονίοις.
 οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν νεῶν ἀπασῶν φλεγομένων καὶ 8
 25 τοῦ πυρὸς πολὺν ἐπέχοντος τόπον, ἔκπληξις κατεῖχε
 τοὺς Σικελιώτας. ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ ὑπὸ τῆς Ἀγα-
 411θοκλέους γοητείας παραλογισθέντες, καὶ τῆς τῶν
 ἐγχειρουμένων ὀξύτητος ἀναθεώρησιν οὐ διδούσης,
 πάντες συγκατετίθεντο τοῖς πρᾶττομένοις· τοῦ δὲ
 30 χρόνου τὸν περὶ ἐκάστων ἀναλογισμὸν παριστάντος
 εἰς μεταμέλειαν ἐνέπιπτον, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ διείρ-
 γοντος πελάγους ἀναλογιζόμενοι, τὴν σωτηρίαν ἀπε-

γίνωσκον. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς σπεύδων ἀπαλλάξαι τῆς
 ἀθυμίας τοὺς στρατιώτας, ἤγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τὴν
 ὀνομαζομένην Μεγάλην πόλιν, οὖσαν τῶν Καρχη-
 3 δονίων. ἢ δ' ἀνὰ μέσον χώρα, δι' ἧς ἀνάγκαϊον
 πορευθῆναι, διείληπτο κηπέταις καὶ παντοίαις φυ- 5
 τουργίαις, πολλῶν ὑδάτων διωχετευμένων καὶ πάντα
 τόπον ἀρδεύοντων. ἀγροικίαι τε συνεχεῖς ὑπῆρχον,
 οἰκοδομαῖς πολυτελέσι καὶ κονιάμασι διαπεπονημέ-
 ναι, καὶ τὸν τῶν κεκτημένων αὐτὰς διασημαίνουσαι
 4 πλοῦτον. ἔγεμον δ' αἱ μὲν ἐπαύλεις πάντων τῶν 10
 πρὸς ἀπόλαυσιν, ὡς ἂν τῶν ἐγχωρίων ἐν εἰρήνῃ
 πολυχρονίῳ τεθησανρικότεν γεννημάτων ἀφθουίαν·
 ἢ δὲ χώρα ἢ μὲν ἦν ἀμπελόφυτος, ἢ δὲ ἐλαιοφόρος
 καὶ τῶν ἄλλων τῶν καρπίμων δένδρων ἀνάπλεως.
 ἐπὶ θάτερα δὲ μέρη τὸ πεδλὸν ἐνέμοντο βοῶν ἀγέ- 15
 λαι καὶ ποιμναι, καὶ τὰ πλησίον ἔλη φορβάδων ἵπ-
 πων ἔγεμε. καθόλου δὲ παντοία τις ἦν ἐν τοῖς τό-
 ποις εὐδαιμονία, τῶν ἐπιφανεστάτων Καρχηδονίων
 διειληφότεν τὰς κτήσεις καὶ τοῖς πλούτοις πεφιλο-
 5 καληκότεν πρὸς ἀπόλαυσιν. διόπερ οἱ Σικελιωταὶ 20
 τό τε τῆς χώρας κάλλος καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τὴν
 ἐν αὐτῇ θαυμάζοντες μετέωροι ταῖς ἐλπίσιν ἐγίνοντο,
 θεωροῦντες ἄξια τῶν κινδύνων ἔπαθλα τοῖς νικῶσι
 6 προκείμενα. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ὁρῶν τοὺς στρατιώτας
 ἀναλαμβάνοντας αὐτοὺς ἐκ τῆς ἀθυμίας καὶ προ- 25
 θύμους ὄντας εἰς τοὺς κινδύνους, ἐξ ἐφόδου προσ-
 ἔβαλε τοῖς τείχεσιν. ἀπροσδοκῆτου δὲ τῆς ἐπιθέ-
 σεως γενομένης, καὶ τῶν ἔνδον διὰ τὴν ἄγνοιαν καὶ
 τὴν τῶν πολέμων ἀπειρίαν ὀλίγον ὑποστάντων χρό-
 νον, εἶλε τὴν πόλιν κατὰ κράτος· δούς δὲ τοῖς στρα- 30
 τιώταις εἰς ἀρπαγὴν ἐνέπλησε τὴν δύναμιν ὠφε-
 7 λείας ἅμα καὶ θάρρους. εὐθύς δὲ καὶ πρὸς τὸν

Λευκὸν Τύννητα καλούμενον ἀναξεύξας ἐχειρώσατο τὴν πόλιν, ἀπέχουσαν Καρχηδόνος δισχιλίους σταδίους. ἀμφοτέρας δὲ τὰς ἀλούσας πόλεις οἱ μὲν στρατιῶται διαφυλάττειν ἠβούλουντο καὶ τὰς ὠφελείας εἰς αὐτὰς ἀποτίθεσθαι· ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀκόλουθα τοῖς πεπραγμένοις διανοηθεὶς, καὶ διδάξας τὸ πλῆθος ὡς οὐδεμίαν συμφέρει καταφυγὴν ἀπολιπεῖν, ἕως ἂν παρατάξει νικήσῃσι, κατέσκαψέ τε τὰς πόλεις καὶ κατεστρατοπέδευσεν ἐν ὑπαίθρῳ.

¹⁰
⁴¹² Οἱ δ' ἐφοροῦντες Καρχηδόνιοι τῷ ναυστάθμῳ ⁹
 τῶν Σικελιωτῶν τὸ μὲν πρῶτον ὄρῳντες καομένας τὰς ναῦς περιχαρεῖς ἦσαν, ὡς διὰ τὸν ἀπ' αὐτῶν φόβον ἠναγκασμένων τῶν πολεμίων διαφθεῖραι τὰ σκάφη· ὡς δ' εἶδον εἰς τὴν χώραν προάγουσαν ¹⁵
 τὴν τῶν ἐναντίων δύναμιν, συλλογιζόμενοι περὶ τῶν ἀποβησομένων συμφορὰν ἰδίαν ἠγοῦντο τὴν τῶν νεῶν ἀπώλειαν. διὸ καὶ ταῖς πύρραις δέρομαι κατεπέτασαν, ὅπερ αἰεὶ ποιεῖν εἰώθασιν, ὅταν ²⁰
 τι κακὸν δημοσίᾳ συμβεβηκέναι δόξη τῇ Καρχηδουίων πόλει. ἔλαβον δὲ καὶ τὰ χαλκώματα τῶν ²
 Ἀγαθοκλέους νεῶν εἰς τὰς ἰδίας τριήρεις, καὶ τοὺς ἀπαγγελοῦντας ὑπὲρ τῶν συμβεβηκότων τάκτριβες ἐξαπέστειλαν εἰς τὴν Καρχηδόνα. πρὶν δὲ ²⁵
 αἰσθόμενοι τὸν κατάπλουν τοῦ Ἀγαθοκλέους ἀπήγγειλαν κατὰ σπουδὴν τοῖς Καρχηδουίοις. οἱ δ' ἐκ- ³
 πλαγέντες διὰ τὸ παράδοξον ὑπέλαβον ἀπολωλέναι τὰς ἰδίας δυνάμεις ἐν Σικελίᾳ καὶ τὰς πεξὰς καὶ τὰς ³⁰
 ναυτικάς· οὐ γὰρ ἂν ποτε τὸν Ἀγαθοκλέα μὴ νεικηκότα τολμηῆσαι καταλιπεῖν ἐρήμους βοηθείας τὰς ⁴
 Συρακούσας, οὐδ' ἂν ἐπιβαλέσθαι περαιοῦν δύναμιν θαλαττοκρατούντων τῶν πολεμίων. διόπερ θό-

ρυβος καὶ πολλή ταραχή κατείχε τὴν πόλιν, καὶ συν-
 δρομὴ τῶν ὄχλων εἰς τὴν ἀγορὰν ἐγένετο καὶ βουλὴ
 τῆς γερουσίας ὅτι δέοι πράττειν. στρατόπεδον μὲν
 γὰρ οὐκ ἦν ἔτοιμον τὸ δυνάμενον ἀντιτάξασθαι, τὸ
 δὲ πολιτικὸν πλῆθος ἄπειρον ὃν πολέμου προκατε- 5
 πεπτώκει ταῖς ψυχαῖς, οἱ πολέμιοι δὲ πλησίον εἶναι
 5 τῶν τειχῶν προσεδοκῶντο. ἔνιοι μὲν οὖν ἔφρασκον
 πρεσβευτὰς ὑπὲρ εἰρήνης ἀποστέλλειν πρὸς Ἀγαθο-
 κλέα, τοὺς αὐτοὺς ἅμα καὶ κατασκόπους ἔσομένους
 τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις, τινὲς δὲ ἀναμεῖναι μέχρι 10
 ἂν γνῶσιν ἀκριβῶς ἕκαστον τῶν πεπραγμένων. τοι-
 αύτης δὲ συγχύσεως τὴν πόλιν ἐχούσης, κατέπλευ-
 σαν οἱ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ναυάρχου καὶ τὰς αἰ-
 10 τίας τῶν πεπραγμένων ἐδήλωσαν. ἀναθαρρησάντων
 οὖν πάντων πάλιν ταῖς ψυχαῖς, ἡ γερουσία τοὺς 15
 μὲν ναυάρχους ἅπαντας κατεμέμψατο ὅτι θαλαττο-
 κρατοῦντες εἶσαν πολεμίαν δύναμιν ἐπιβῆναι τῆς
 Λιβύης, στρατηγούς δὲ ἀπέδειξε τῶν δυνάμεων
 Ἄνωνα καὶ Βομίλκαν, πατρώαν ἔχθραν ἔχοντας·
 2 ἠγοῦντο γὰρ τὴν ἰδίαν τούτοις ἀπιστίαν καὶ διαφο- 20
 ρὰν κοινὴν ἔσεσθαι τῆς πόλεως ἀσφάλειαν. πολὺ
 δὲ διεσφάλησαν τῆς ἀληθείας. ὁ γὰρ Βομίλκας πάλ-
 λαι μὲν ἦν ἐπιθυμητὴς τυραννίδος, οὐκ ἔχων δ'
 ἐξουσίαν οὐδὲ καιρὸν οἰκεῖον ταῖς ἐπιβολαῖς τότε
 ἔλαβεν ἀφορμὰς ἀξιολόγους, τυχὼν τῆς στρατηγίας. 25
 3 αἰτία δὲ μάλιστα τούτων ἢ πρὸς τὰς τιμωρίας πι-
 κρία τῶν Καρχηδονίων· τοὺς γὰρ ἐπιφανεστάτους
 τῶν ἀνδρῶν ἐν μὲν τοῖς πολέμοις προάγουσιν ἐπι-
 τὰς ἡγεμονίας, νομίζοντες δεῖν αὐτοὺς τῶν ὅλων 413
 προκινδυνεύειν· ὅταν δὲ τύχῃ τῆς εἰρήνης, τοὺς 30
 αὐτοὺς τούτους συκοφαντοῦσι καὶ κρίσεις ἀδίκους
 ἐπιφέροντες διὰ τὸν φθόνον τιμωρίας περιβάλλουσι.

διὸ καὶ τῶν ἐπὶ τὰς ἡγεμονίας ταττομένων τινὲς 4
 μὲν φοβούμενοι τὰς ἐν τῷ δικαστηρίῳ κρίσεις ἀπο-
 στάται γίνονται τῆς ἡγεμονίας, τινὲς δ' ἐπιτίθενται
 τυραννίσιν· ὅπερ καὶ τότε Βομίλκας ὁ ἕτερος τῶν
 5 στρατηγῶν ἐποίησε, περὶ οὗ μικρὸν ὕστερον ἐρου-
 μεν. οἱ δ' οὖν στρατηγοὶ τῶν Καρχηδονίων ὄρων- 5
 τες τὸν καιρὸν οὐδαμῶς ἀναβολῆς οἰκεῖον, τοὺς
 μὲν ἀπὸ τῆς χώρας καὶ τῶν συμμαχίδων πόλεων
 στρατιώτας οὐκ ἀνέμειναν, αὐτοὺς δὲ τοὺς πολιτι-
 10 κούς ἐξήγαγον εἰς ὕπαιθρον, ὄντας πεζοὺς μὲν οὐκ
 ἐλάττους τετρακισμυρίων, ἵππεις δὲ χίλους, ἄρ-
 ματα δὲ δισχίλια. καταλαβόμενοι δὲ τινα γεώλοφον 6
 οὐ μακρὰν τῶν πολεμίων ἐξέταττον τὴν δύναμιν
 εἰς μάχην· καὶ τοῦ μὲν δεξιοῦ κέρατος Ἄννων εἶχε
 15 τὴν ἡγεμονίαν, συναγωνιζομένων αὐτῶ τῶν εἰς τὸν
 ἱερὸν λόχον συντεταγμένων, τοῦ δ' εὐωνύμου Βο-
 μίλκας ἡγούμενος βαθεῖαν ἐποίησεν τὴν φάλαγγα, κω-
 λύνοντος τοῦ τόπου παρεκτείνειν ἐπὶ πλεόν· τὰ δ'
 ἄρματα καὶ τοὺς ἵππεις πρὸ τῆς φάλαγγος ἔστησαν,
 20 διεγνωνότες τούτοις πρῶτον ἐμβαλεῖν καὶ τῶν Ἑλ-
 λήνων ἀποπειραθῆναι.

Ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς κατασκευάμενος τὰς τῶν βαρ- 11
 βάρων τάξεις, τὸ μὲν δεξιὸν κέρασ ἐδωκεν Ἀρχα-
 γάθῳ τῷ υἱῷ, παραδοὺς αὐτῷ πεζοὺς δισχιλίους
 25 καὶ πεντακοσίους, ἐξῆς δ' ἔταξε τοὺς Συρακοσίους,
 ὄντας τρισχιλίους πεντακοσίους, εἶτα μισθοφόρους
 Ἕλληνας τρισχιλίους, τελευταίους δὲ Σαμνίτας καὶ
 Τυρρηνοὺς καὶ Κελτοὺς τρισχιλίους. μετὰ δὲ τῆς
 θεραπείας αὐτὸς τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος προηγωνί-
 30 ζετο, χίλοις ὀπλίταις πρὸς τὸν ἱερὸν λόχον τῶν
 Καρχηδονίων ἀντιτεταγμένος· τοὺς δὲ τοξότας καὶ
 σφενδονήτας πεντακοσίους ὄντας ἐπὶ τὰ κέρατα διεῖ-

- 2 λεν. ὄπλα μὲν οὖν οἱ στρατιῶται μόνις εἶχον ἱκανά·
 τοὺς δ' ἐκ τῶν ἀφράκτων ὄρων ἀόπλους ὄντας, τὰ
 τῶν ἀσπίδων ἔλυτρα θάβδοις διέτεινε, καὶ τῇ φαν-
 τασίᾳ τὸν τῆς ἀσπίδος κύκλον μιμησάμενος ἀνέ-
 δωκεν αὐτοῖς πρὸς μὲν τὴν χροίαν οὐδαμῶς ἐπιτή- 5
 δεια, πρὸς δὲ τὴν πόρρωθεν ὄρωμένην ὄψιν δυνά-
 μενα δόξαν ὄπλων ἐμποιῆσαι τοῖς ἀγνοοῦσι τάληθές.
- 3 ὄρων δὲ τοὺς στρατιώτας καταπεπληγμένους τὸ πλή-
 θος τῆς βαρβαρικῆς ἵππου καὶ δυνάμεως, ἀφῆκεν
 εἰς τὸ στρατόπεδον κατὰ πλείονας τόπους γλαυκάς, 10
 ἃς ἐκ χρόνου παρεσκεύαστο πρὸς τὰς ἀθυμίας τῶν
- 4 πολλῶν· αὐταὶ δὲ διὰ τῆς φάλαγγος πετόμεναι καὶ
 προσκαθίζουσαι ταῖς ἀσπίσι καὶ τοῖς κράνεσιν εὐ-
 θαρσεῖς ἐποίουν τοὺς στρατιώτας, ἐκάστων οἰωνι-
 ζομένων διὰ τὸ δοκεῖν ἰερὸν εἶναι τὸ ζῶον τῆς Ἄθη- 15
 5 νῆς. ταῦτα δέ, καίπερ ἂν τισὶ δόξαντα κενὴν ἔχειν
 ἐπίνοιαν, πολλάκις αἴτια γίνεται μεγάλων προτερη- 414
 μάτων. ὃ καὶ τότε συνέβη γενέσθαι· ἐμπεσόντος
 γὰρ εἰς τὰ πλήθη θάρρους, καὶ διαδοθέντων λό-
 γων ὡς τὸ θεῖον αὐτοῖς φανερῶς προσημαίνει νί- 20
 κην, παραστατικώτερον τὸν κίνδυνον ὑπέμειναν.
- 12 προεμβalόντων γὰρ εἰς αὐτοὺς τῶν ἀρμάτων, ἃ μὲν
 κατηκόντισαν, ἃ δ' εἶασαν διεκπεσεῖν, τὰ δὲ πλεῖ-
 στα συνηνάγκασαν στρέφαι πρὸς τὴν τῶν πεζῶν
 2 τάξιν. παραπλησίως δὲ καὶ τὴν τῶν ἵππέων ἐπι- 25
 φορὰν ὑποστάντες, καὶ πολλοὺς αὐτῶν κατατιτρώ-
 σκοντες, ἐποίησαν φυγεῖν εἰς τοῦπίσω. προαγωνι-
 σαμένων δ' αὐτῶν ἐν τούτοις λαμπρῶς, ἢ πεξὴ
 δύναμις τῶν βαρβάρων ἅπαντα συνηψεν εἰς χεῖρας.
- 3 γενναίας δὲ μάχης γενομένης, Ἄννων μὲν ἔχων συνα- 30
 γωνιζόμενον τὸν ἰερὸν λόχον τῶν ἐπιλέκτων ἄν-
 δρῶν, καὶ σπεύδων ποιῆσαι δι' αὐτοῦ τὴν νίκην,

ἐνέκειτο βαρὺς τοῖς Ἑλλησι καὶ συχνοὺς ἀνήρει.
 φερομένων δ' ἐπ' αὐτὸν παντοδαπῶν βελῶν οὐκ
 εἶκεν, ἀλλὰ καίπερ πολλοῖς τραύμασι περιπίπτων
 ἐβιάζετο, μέχρι ὅτου καταπονηθεὶς ἐτελεύτησε. τού- 4
 5 του δὲ πεσόντος οἱ μὲν ταύτῃ τεταρμένοι τῶν Καρ-
 ρηδουίων ἀνετράπησαν ταῖς ψυχαῖς, οἱ δὲ περὶ τὸν
 Ἀγαθοκλέα μετεωρισθέντες πολὺ μᾶλλον ἐπερρώ-
 σθησαν. ἃ δὴ πνθόμενός τινων Βουλκκας ὁ ἕτερος 5
 στρατηγός, καὶ νομίσας παρὰ θεῶν αὐτῷ δεδόσθαι
 10 τὸν καιρὸν τοῦ λαβεῖν ἀφορμὰς πρὸς τὴν ἐπίδρασιν
 τῆς τυραννίδος, διελογίζετο πρὸς ἑαυτόν, εἰ μὲν ἢ
 μετ' Ἀγαθοκλέους διαφθαρείη δύναμις, μὴ δυνή-
 σεσθαι τὴν ἐπίδρασιν ποιήσασθαι τῇ δυναστείᾳ, τῶν
 πολιτῶν ἰσχυόντων, εἰ δ' ἐκεῖνος νικήσας τὰ φρο-
 15 νήματα παρέλοιτο τῶν Καρρηδουίων, εὐχειρώτους
 μὲν ἑαυτῷ τοὺς προηττημένους ἔσεσθαι, τὸν δ'
 Ἀγαθοκλέα ῥαδίως καταπολεμήσειν, ὅταν αὐτῷ δόξη.
 ταῦτα δὲ διανοηθεὶς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν πρωτο- 6
 στατῶν, δούς τοῖς μὲν πολεμίοις ἄσημον ἐγκλίμα,
 20 τοῖς δ' ἰδίους δηλώσας τὸν Ἄννωνος θάνατον καὶ
 παρακελευόμενος ἀναχωρεῖν ἐν τάξει πρὸς τὸν γεώ-
 λοφον· τοῦτο γὰρ συμφέρειν. ἐπικειμένων δὲ τῶν 7
 πολεμίων, καὶ τῆς ὅλης ὑποχωρήσεως φυγῆ παρα-
 πλησίας γινομένης, οἱ μὲν συνεχεῖς λίβρες ἀπὸ κρά-
 25 τος ἠττήσθαι τοὺς πρωτοστάτας νομίσαντες πρὸς
 φυγὴν ὤρμησαν, οἱ δὲ τὸν ἱερὸν λόχον ἔχοντες
 μετὰ τὸν Ἄννωνος τοῦ στρατηγοῦ θάνατον τὸ μὲν
 πρῶτον ἀντεῖχον εὐρώστως καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν πί-
 πτοντας ὑπερβαίνοντες ὑπέμενον πάντα κίνδυνον,
 30 ἐπεὶ δὲ κατενόησαν τὸ πλεον μέρος τῆς δυνάμεως
 πρὸς φυγὴν ὤρμημένον καὶ τοὺς πολεμίους περι-
 σταμένους κατὰ νότου, συνηναγκάσθησαν ἐγκλίναι.

8 διὸ καὶ τροπῆς γενομένης κατὰ πᾶν τὸ τῶν Καρ-
 χηδονίων στρατόπεδον, οἱ μὲν βάρβαροι τὴν φυγὴν
 ἐποιοῦντο πρὸς τὴν Καρχηδόνα, Ἀγαθοκλῆς δὲ μέ-
 χρι τινὸς ἐπιδιώξας ἐπανῆλθε καὶ τὴν στρατοπεδείαν
 13 τῶν Καρχηδονίων διήρπασεν. ἔπεσον δ' ἐν τῇ μάχῃ¹⁵
 τῶν μὲν Ἑλλήνων εἰς διακοσίους, τῶν δὲ Καρχη-
 δονίων οὐ πλείους χιλίων, ὡς δ' ἐνιοὶ γεγράφασιν,
 ὑπὲρ τοὺς ἑξακισχιλίους.

Ἐν δὲ τῇ τῶν Καρχηδονίων παρεμβολῇ σὺν ταῖς
 ἄλλαις ὠφελείαις εὐρέθησαν ἄμαξαι πλείους, ἐν αἷς¹⁰
 ἐκομιζέτο ζεύγη χειροπεδῶν πλείω τῶν δισμυρίων.
 2 Ἐξ ἐτοίμου γὰρ οἱ βάρβαροι κρατήσειν ὑπειληφότες
 τῶν Ἑλλήνων, παρηγγέλλεσαν ἀλλήλοις ζωορεῖν ὡς
 πλείστους καὶ δῆσαντες εἰς συνεργασίαν ἐμβαλεῖν.
 3 ἀλλ', οἶμαι, τὸ δαιμόνιον ὥσπερ ἐπίτηδες τοῖς ὑπερ-¹⁵
 ηφάνως διαλογιζομένοις τὸ τέλος τῶν κατελπισθέν-
 των εἰς τὸναντίον μετατίθησιν. Ἀγαθοκλῆς μὲν
 οὖν Καρχηδονίους παραλόγως νικήσας τειχῆρεις
 συνεῖχεν, ἡ τύχη δ' ἐναλλάξ τὰ προτερήματα τοῖς
 ἐλαττώμασιν ἐπεισάγουσα τοὺς ὑπερέχοντας ἴσον²⁰
 4 ἐταπείνωσε τοῖς ἠττημένοις. ἐν Σικελίᾳ μὲν γὰρ
 Καρχηδόνιοι μεγάλη νενικηκότες παρατάξει Ἀγαθο-
 κλέα τὰς Συρακούσας ἐπολιόρκουν, ἐν Λιβύῃ δ'
 Ἀγαθοκλῆς τηλικαύτῃ μάχῃ προτερήσας εἰς πολιορ-
 κίαν συνέκλεισε Καρχηδονίους, καὶ τὸ θαυμασιώ-²⁵
 τατον, ὁ δυνάστης κατὰ μὲν τὴν νῆσον ἀκεραίους
 ἔχων τὰς δυνάμεις ἐλείπετο τῶν βαρβάρων, ἐπὶ δὲ
 τῆς ἡπείρου τῷ μέρει τῆς προηττημένης στρατιᾶς
 14 περιεγένετο τῶν νενικηκότεων. διόπερ οἱ Καρχηδό-
 νιοι νομίσαντες ἐκ θεῶν αὐτοῖς γεγούναί τὴν συμ-³⁰
 φοράν, ἐτράπησαν πρὸς παντοίαν ἰκεσίαν τοῦ δαι-
 μονίου, καὶ νομίσαντες μάλιστα μηνίειν αὐτοῖς τὸν

Ἡρακλέα τὸν παρὰ τοῖς ἀποικισταῖς, χρημάτων πλη-
 θος καὶ τῶν πολυτελεστάτων ἀναθημάτων ἐπεμψαν
 εἰς τὴν Τύρον οὐκ ὀλίγα. ἀποικισθέντες γὰρ ἐκ 2
 ταύτης εἰώθεσαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις δεκά-
 5 τὴν ἀποστέλλειν τῷ θεῷ πάντων τῶν εἰς πρόσοδον
 πιπτόντων· ὕστερον δὲ μεγάλους κτησάμενοι πλού-
 τούς, καὶ προσόδους ἀξιολογωτέρας λαμβάνοντες,
 μικρὰ παντελῶς ἀπέστελλον, ὀλιγοροῦντες τοῦ δαι-
 μουρίου. διὰ δὲ τὴν συμφορὰν ταύτην εἰς μεταμέ-
 10 λειαν ἐλθόντες πάλιν τῶν ἐν τῇ Τύρῳ θεῶν ἐμνη-
 μόνευον. ἐπεμψαν δὲ καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἱερῶν χρυ- 3
 σοῦς ναοὺς τοῖς ἀφιδρύμασι πρὸς τὴν Ἰκεσίαν,
 ἠγούμενοι μᾶλλον ἐξιλάσεσθαι τὴν τοῦ θεοῦ μῆνιν
 τῶν ἀναθημάτων πεμφθέντων ἐπὶ τὴν παραιτήσιμ.
 15 ἦτιῶντο δὲ καὶ τὸν Κρόνον αὐτοῖς ἐναντιοῦσθαι, 4
 καθ' ὅσον ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις θύοντες τού-
 τῳ τῷ θεῷ τῶν υἱῶν τοὺς κρατίστους ὕστερον
 ὠνούμενοι λάθρα παῖδας καὶ θρέψαντες ἐπεμπον
 ἐπὶ τὴν θυσίαν· καὶ ζητήσεως γενομένης εὐρέθη-
 20 σάν τινες τῶν καθιερουργημένων ὑποβολιμαῖοι γε-
 ρονότες. τούτων δὲ λαβόντες ἔννοιαν, καὶ τοὺς 5
 πολεμίους πρὸς τοῖς τεύχεσιν ὀρῶντες στρατοπεδεύ-
 οντας, ἐδεισιδαιμόνουν ὡς καταλελυκότες τὰς πα-
 τρίους τῶν θεῶν τιμὰς. διορθώσασθαι δὲ τὰς
 25 ἀγνοίας σπεύδοντες, διακοσίους μὲν τῶν ἐπιφανε-
 416 στάτων παίδων προκρίναντες ἔθυσαν δημοσίᾳ· ἄλ-
 λοι δ' ἐν διαβολαῖς ὄντες ἐκουσίως ἑαυτοὺς ἔδοσαν,
 οὐκ ἐλάττους ὄντες τριακοσίων. ἦν δὲ παρ' αὐτοῖς 6
 ἀνδρίας Κρόνου χαλκοῦς, ἐκτετακῶς τὰς χεῖρας
 50 ὑπτίας ἐγκεκλιμέναις ἐπὶ τὴν γῆν, ὥστε τὸν ἐπιτε-
 θέντα τῶν παίδων ἀποκυλλέσθαι καὶ πίπτειν εἰς τὴ
 χάσμα πλήρης πυρός. εἰκὸς δὲ καὶ τὸν Εὐριπίδην

έντεϋθεν ελληφέναι τὰ μυθολογούμενα παρ' αὐτῶ
περὶ τὴν ἐν Ταύροις θυσίαν ἐν οἷς εἰσάγει τὴν
Ἰφιγένειαν ὑπὸ Ὁρέστου διερωτωμένην,

τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω;
πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν χθονός. 5

7 καὶ ὁ παρὰ τοῖς Ἑλλησι δὲ μῦθος ἐκ παλαιᾶς φή-
μης παραδεδομένος ὅτι Κρόνος ἠφάνιζε τοὺς ἰδίους
παῖδας, παρὰ Καρχηδουίοις φαίνεται διὰ τούτου
τοῦ νομίμου τετηρημένος.

15 Οὐ μὴν ἀλλὰ τοιαύτης ἐν τῇ Λιβύῃ γεγενημένης
μεταβολῆς, οἱ μὲν Καρχηδόσιοι διεπέμποντο πρὸς
Ἀμίλκην εἰς τὴν Σικελίαν, ἀξιούντες κατὰ τάχος πέμ-
ψαι βοήθειαν, καὶ τὰ ληφθέντα χαλκῶματα τῶν Ἀγα-
δοκλέους νεῶν ἀπέστειλαν αὐτῶ. ὁ δὲ τοῖς καταπλεύ-
σασι παρεκελεύσατο σιωπᾶν μὲν τὴν γεγενημένην 15
ἦταν, διαδιδόναι δὲ λόγον εἰς τοὺς στρατιώτας ὡς
Ἀγαδοκλῆς ἄρδην ἀπώλεσε καὶ τὰς ναῦς καὶ τὴν δύ-
2 ναμιν ἅπασαν. αὐτὸς δὲ πέμψας τινὰς τῶν παρόντων
ἐκ Καρχηδόνος εἰς τὰς Συρακούσας πρεσβευτὰς, καὶ
τὰ χαλκῶματα συναποστείλας, ἤξλου παραδιδόναι 20
τὴν πόλιν· τὴν μὲν γὰρ δύναμιν τῶν Συρακοσίων
ὑπὸ Καρχηδονίων κατακεκόφθαι, τὰς δὲ ναῦς ἐμ-
πεπυρίσθαι· τοῖς δ' ἀπιστοῦσιν ἀπόδειξιν παρέχε-
3 σθαι τὴν τῶν ἐμβόλων κομιδὴν. τῶν δ' ἐν τῇ πό-
λει πνυθόμενων τὴν περὶ τὸν Ἀγαδοκλέα προσηγ- 25
γεμμένην συμφορὰν, οἱ πολλοὶ μὲν ἐπίστευσαν, οἱ
προεσθηκότες δὲ διστάζοντες διετήρησαν μὲν χάριν
τοῦ μὴ γενέσθαι ταραχὴν, τοὺς πρεσβευτὰς δὲ ταχέως
ἐξέπεμψαν, τοὺς δὲ τῶν φυγάδων συγγενεῖς καὶ φί-
λους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς δυσχεραίνοντας τοῖς ὑπ' 30
αὐτῶν πραττομένοις ἐξέβαλον ἐκ τῆς πόλεως, ὄντας

οὐκ ἐλάττους ὀκτακισχιλίων. κᾶπειτα τοσούτου πλή- 4
 θους ἄφνω συναναγκαζομένου τὴν πατρίδα φεύγειν
 ἔγεμεν ἢ πόλις διαδρομῆς καὶ θορύβου καὶ γυναι-
 κείων κλαυθμῶν· οὐδεμία γὰρ ἦν οἰκία πένθους
 5 ἀκοινῶνητος κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν. οἱ μὲν γὰρ 5
 περὶ τὴν τυραννίδα τοῦ Ἀγαθοκλέους καὶ τῶν τέ-
 κνων αὐτοῦ τὴν συμφορὰν ᾠδύροντο, τῶν δ' ἰδιω-
 τῶν οἱ μὲν τοὺς ἀπολωλέναι δοκοῦντας κατὰ Λι-
 βύην ἔκλαον, οἱ δὲ τοὺς ἐκπίπτοντας ἀφ' ἐστίας
 10 καὶ πατρῶων θεῶν, οἷς οὔτε μένειν ἐξῆν οὔτε ἐκτὸς
 τῶν τειχῶν προάγειν, πολιορκούντων τῶν βαρβά-
 ρων, πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις κακοῖς τηλικούτοις
 οὔσιν ἠναγκάζοντο νηπίους παῖδας καὶ γυναῖκας
 417 15 συνεφέλλεσθαι τῇ φυγῇ. ὁ δ' Ἀμίλκας, καταφυ- 6
 γόντων πρὸς αὐτὸν τῶν φυγάδων, τούτοις μὲν τὴν
 ἀσφάλειαν παρέσχετο, τὴν δὲ δύναμιν παρασκευά-
 σας προῆγεν ἐπὶ τὰς Συρακούσας, ὡς αἰρήσων τὴν
 πόλιν διὰ τε τὴν ἐρημίαν καὶ διὰ τὴν προσηγγελ-
 μένην τοῖς ὑπολελειμμένοις συμφορὰν. προαποστεί- 16
 20 λαντος δ' αὐτοῦ πρεσβείαν, καὶ δίδοντας Ἀντάν-
 δρω καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ παραδιδόασι τὴν πόλιν,
 ἀσφάλειαν, συνήδρευσαν τῶν ἡγεμόνων οἱ μάλιστα
 ἀξίωμα δοκοῦντες ἔχειν. ρηθέντων οὖν πολλῶν λό-
 γων Ἀντανδρος μὲν ᾤετο δεῖν παραδιδόναι τὴν
 25 πόλιν, ὣν ἄνανδρος φύσει καὶ τῆς τᾶδελφοῦ τόλ-
 μης καὶ πράξεως ἐναντίαν ἔχων διάθεσιν· Ἐρύμνων
 δ' ὁ Αἰτωλός, παρακαθεσταμένος ὑπ' Ἀγαθοκλέους
 τᾶδελφῶ συνέδρος, τὴν ἐναντίαν δούς γνώμην
 ἐπεισεν ἅπαντας διακαρτερεῖν μέχρι ἂν πύθωνται
 30 τάληθές. εἶτα Ἀμίλκας μὲν μαθὼν τὰ δόξαντα τοῖς 2
 ἐν τῇ πόλει, συνεπήγγυε μηχανὰς παντοίας, διε-
 γνωκῶς προσβάλλειν, Ἀγαθοκλῆς δὲ δύο τριακον- 3

τόρους μετὰ τὴν μάχην νεναυπηγημένος, τὴν ἐτέ-
 ραν ἀπέστειλεν εἰς Συρακούσας, ἐρέτας ἐμβιβάσας
 τοὺς κρατίστους καὶ τῶν περὶ αὐτὸν πιστευομένων
 φίλων ἓνα Νέαρχον, ἀπαγγελοῦντα τοῖς ἰδίοις τὴν
 4 νίκην. ἔπειτ' εὐπλοίας γενομένης πεμπταῖοι ταῖς 5
 Συρακούσαις νύκτωρ προσεπέλασαν, καὶ στεφανω-
 σάμενοι καὶ παιανίσαντες κατὰ τὸν πλοῦν ἄμ'
 5 ἡμέρᾳ κατέπλεον ἐπὶ τὴν πόλιν. αἱ δὲ φυλακίδες
 τῶν Καρχηδονίων αἰσθόμεναι κατὰ σπουδὴν ἐπε-
 δίδωκον, καὶ οὐ πολὺ προειληφότων τῶν ὑποφευ- 10
 γόντων ἀγῶν τῆς εἰρεσίας ἐγίνετο. ἅμα δὲ τῇ τῶν
 ἐρετῶν φιλοτιμίᾳ συνέβη τοὺς τ' ἐκ τῆς πόλεως
 καὶ τοὺς πολιορκοῦντας αἰσθομένους συνδραμεῖν
 ἐπὶ τὸν λιμένα, καὶ τοῖς ἰδίοις ἐκατέρους συναγω- 15
 6 νιῶντας ἀναβοᾶν θαρρεῖν. ἤδη δὲ τῆς τριακοντό-
 ρου καταλαμβανομένης οἱ βάρβαροι μὲν ἐπηλάλα-
 ξαν, οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως ἀδυνατοῦντες βοηθεῖν τοῖς
 θεοῖς ἠὔχοντο περὶ τῆς σωτηρίας τῶν καταπλεόν-
 των. τῆς πρῶρας δὲ τῶν διωκόντων εἰς ἐμβολὴν
 ἤδη φερομένης οὐκ ἄπωθεν τῆς γῆς, ἔφθασε τὸ 20
 διωκόμενον σκάφος ἐντὸς βέλους γερόμενον, καὶ
 τῶν Συρακοσίων προσβοηθησάντων ἐξέφυγε τὸν
 7 κίνδυνον. Ἀμίλκας δ' ὄρῶν τοὺς ἐκ τῆς πόλεως
 διὰ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸ παράδοξον τῆς προσδοκω-
 μένης ἀγγελίας ἐπὶ τὸν λιμένα συνδεδραμηκότας, 25
 ὑπολαβῶν εἶναι μέρος τι τοῦ τείχους ἀφύλακτον,
 ἔπεμψε τῶν στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους μετὰ κλι-
 μάκων. οὗτοι δ' εὐρόντες ἐκλελειμμένας τὰς φυ-
 λακὰς ἔλαθον προσαναβάντες· καὶ σχεδὸν αὐτῶν
 μεσοπύργιον ἤδη κατειληφότων ἢ κατὰ τὸ σύνηδες 30
 8 ἐφοδεία παραγενομένη κατενόησε. γενομένης δὲ μά-
 χης οἱ μὲν ἐκ τῆς πόλεως συνέδραμον, καὶ φθά- 418

σαντες τοὺς μέλλοντας τοῖς ἀναβεβηκόσι προσβο-
θεῖν οὓς μὲν ἀπέκτειναν, οὓς δ' ἀπὸ τῶν ἐπάλλεων
κατεκρήμνισαν. ἐφ' οἷς Ἀμίλλκας περιαλγῆς γενό- 9
μενος ἀπήγαγε τὴν δύναμιν ἀπὸ τῆς πόλεως, καὶ
5 τοῖς εἰς Καρχηδόνα βοήθειαν ἐξέπεμψε μετὰ στρα-
τιωτῶν πεντακισχιλίων.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις ὁ μὲν Ἀγαθοκλῆς 17
κρατῶν τῶν ὑπαίθρων τὰ περὶ τὴν Καρχηδόνα
χωρία κατὰ κράτος ἤρει, καὶ τῶν πόλεων ἄς μὲν
10 διὰ φόβον, ἄς δὲ διὰ τὸ πρὸς Καρχηδονίους μῖσος
προσηγάγετο. παρεμβολὴν δὲ πλησίον τοῦ Τύνη-
τος ὀχυρωσάμενος καὶ τὴν ἱκανὴν ἀπολιπῶν φυλα-
κὴν, ἀνέξευξε πρὸς τὰς ἐπὶ θαλάττῃ κειμένας πό-
λεις. καὶ πρώτην μὲν ἔλῶν Νέααν πόλιν κατὰ κράτος
15 φιλανθρωπῶς ἐχρήσατο τοῖς χειρωθεῖσιν· εἶτα πα-
ρελθὼν ἐπ' Ἀδρυμῆτα πρὸς μὲν ταύτην πολιορ-
κίαν συνεστήσατο, Ἐλύμαν δὲ τὸν βασιλέα τῶν Λι-
βύων εἰς συμμαχίαν προσελάβετο. ἃ δὲ πυθόμενοι 2
οἱ Καρχηδόνιοι πᾶσαν τὴν δύναμιν προσήγαγον
20 ἐπὶ τὸν Τύνητα, καὶ τῆς μὲν Ἀγαθοκλέους στρα-
τοπεδείας ἐκυρίευσαν, τῇ πόλει δὲ μηχανὰς προσ-
αγαγόντες συνεχεῖς προσβολὰς ἐποιοῦντο. ὁ δ' Ἀγα- 3
θοκλῆς, ἀπαγγειλάντων τινῶν αὐτῷ τὰ περὶ τοὺς
ἰδίους ἐλαττώματα, τὸ μὲν πολὺ τῆς δυνάμεως κα-
25 τέλιπεν ἐπὶ τῆς πολιορκίας, τὴν δὲ θεραπειαν καὶ
τῶν στρατιωτῶν ὀλίγους ἀναλαβῶν λάθρα προσῆλ-
θεν ἐπὶ τινα τόπον ὄρειον, ὅθεν ὀραῖσθαι δυνατὸν
ἦν αὐτὸν ὑπὸ τε τῶν Ἀδρυμητίνων καὶ τῶν Καρ-
χηδονίων τῶν τὸν Τύνητα πολιορκούντων. νυκτὸς 4
30 δὲ συντάξας τοῖς στρατιώταις ἐπὶ πολὺν τόπον πυρὰ
κᾶειν, δόξαν ἐνεποίησε τοῖς μὲν Καρχηδονίοις ὡς
μετὰ μεγάλης δυνάμεως ἐπ' αὐτοὺς πορευόμενος,

τοῖς δὲ πολιορκουμένοις ὡς ἄλλης δυνάμεως ἀδραῖς
 5 τοῖς πολεμίοις εἰς συμμαχίαν παραγεγεννημένης. ἀμ-
 φότεροι δὲ τῷ ψεύδει τοῦ στρατηγήματος παραλο-
 γισθέντες παραλόγως ἠλαττώθησαν, οἱ μὲν τὸν Τύ-
 νητα πολιορκοῦντες φυγόντες εἰς Καρχηδόνα καὶ 5
 τὰς μηχανὰς ἀπολιπόντες, οἱ δ' Ἀδρυμητινοὶ διὰ
 6 τὸν φόβον παραδόντες τὴν πατρίδα. Ἀγαθοκλῆς
 δὲ ταύτην δι' ὁμολογίας παραλαβὼν Θάψον εἶλε
 κατὰ κράτος, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ταύτῃ πόλεων ἄς
 μὲν ἐξεπολιόρκησεν, ἄς δὲ προσηγάγετο· τὰς ἀπά- 10
 σας δὲ πόλεις πλείους τῶν διακοσίων κεχειρωμένος
 εἰς τοὺς ἄνω τόπους τῆς Λιβύης διανοεῖτο στρα-
 18 τεύειν. ἀναξεύξαντος οὖν αὐτοῦ καὶ πλείους ἡμέ-
 ρας ὁδοιποροῦντος, Καρχηδόνιοι τὴν ἐκ Σικελίας
 διακομισθεῖσαν δύναμιν καὶ τὴν ἄλλην στρατιάν 15
 προαγαγόντες πάλιν τὸν Τύνητα πολιορκεῖν ἐπεχεί-
 ρησαν, καὶ τῶν χωρίων οὐκ ὀλίγα τῶν ὑπὸ τοὺς
 πολεμίους ὄντων ἀνεκτήσαντο. Ἀγαθοκλῆς δέ, βι-419
 βλιαφόρων αὐτῷ παραγεγεννημένων ἀπὸ τοῦ Τύνη-
 τος καὶ τὰ πεπραγμένα τοῖς Φοίνιξι διασάφούντων, 20
 2 εὐθύς ἀνέστρεψεν. ὡς δ' ἀπέσχε τῶν πολεμίων
 σταδίους διακοσίους, κατεστρατοπέδευσε καὶ τοῖς
 στρατιώταις πυρὰ κάειν ἀπηγόρευσε. χρησάμενος
 δὲ νυκτοπορία προσέπεσεν ἅμ' ἡμέρα τοῖς τε προ-
 νομεύουσι τὴν χώραν καὶ τοῖς ἐκτὸς τῆς παρεμβο- 25
 λῆς ἄνευ τάξεως πλανωμένοις, καὶ φονεύσας μὲν
 ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους, ζωγρήσας δ' οὐκ ὀλίγους,
 3 πολλὰ πρὸς τὸ μέλλον ἐπλεονέκτησεν. οἱ γὰρ Καρ-
 χηδόνιοι τῆς ἐκ Σικελίας προσγενομένης βοηθείας
 καὶ τῶν κατὰ Λιβύην συμμαχῶν συναγωνιζομένων 30
 ἐδόκουν ὑπερέχειν τῶν περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα· τού-
 του δὲ τοῦ προτερήματος γενομένου πάλιν συνε-

στάλη τὰ φρονήματα τῶν βαρβάρων. καὶ γὰρ Ἑλύ-
 μαν τὸν βασιλέα τῶν Λιβύων ἀποστάτην γενόμενον
 ἐνίκησε μάχη, καὶ τὸν τε δυνάστην καὶ πολλοὺς
 τῶν βαρβάρων ἀνείλε. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν
 5 καὶ Λιβύην ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Μακεδονίαν Κάσσανδρος μὲν βοη-19
 θήσας Ἀνδολέοντι τῷ τῶν Παιόνων βασιλεῖ διαπο-
 λεμοῦντι πρὸς Ἀνταριάτας, τοῦτον μὲν ἐκ τῶν κιν-
 δύνων ἐρρύσατο, τοὺς δὲ Ἀνταριάτας σὺν τοῖς ἀκο-
 10 λουθοῦσι παισὶ καὶ γυναιξὶν ὄντας εἰς δισμυρίους
 κατῴκισε παρὰ τὸ καλούμενον Ὅρβηλον ὄρος. τού- 2
 του δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος κατὰ μὲν τὴν Πελοπόν-
 νησον Πτολεμαῖος ὁ στρατηγὸς Ἀντιγόνου δυνάμεις
 πεπιστευμένος, καὶ τῷ δυνάστη προσκόψας ὡς οὐ
 15 κατὰ τὴν ἀξίαν τιμώμενος, Ἀντιγόνου μὲν ἀπέστη,
 πρὸς δὲ Κάσσανδρον συμμαχίαν ἐποίησατο. κατα-
 λελοιπῶς δὲ τῆς ἐφ' Ἑλλησπόντῳ σατραπείας ἐπι-
 στάτην Φοῖνικα τῶν πιστοτάτων φίλων, ἀπέστειλεν
 αὐτῷ στρατιώτας, ἀξιῶν διαφυλάττειν τὰ φρούρια
 20 καὶ τὰς πόλεις καὶ μὴ προσέχειν Ἀντιγόνῳ. τῶν δὲ 3
 κοινῶν συνθηκῶν τοῖς ἡγεμόσι περιεχουσῶν ἔλευ-
 θέρως ἀφείσθαι τὰς Ἑλληνίδας πόλεις, οἱ περὶ Πτο-
 λεμαῖον τὸν Αἰγύπτου δυνάστην, ἐγκαλέσαντες Ἀν-
 τιγόνῳ διότι φρουραῖς τινὰς διέληφε τῶν πόλεων,
 25 πολεμεῖν παρεσκευάζοντο. καὶ τὴν μὲν δύναμιν 4
 ἔξαποστείλας Πτολεμαῖος καὶ στρατηγὸν Λεωνίδην,
 τὰς ἐν τῇ τραχείᾳ Κιλικίᾳ πόλεις οὔσας ὑπ' Ἀντι-
 γονοῦ ἐχειρῶσατο, διεπέμπετο δὲ καὶ πρὸς τὰς ὑπὸ
 Κάσσανδρον καὶ Λυσίμαχον πόλεις, ἀξιῶν συμφρο-
 30 νεῖν ἑαυτῷ καὶ κωλύειν Ἀντιγόνου ἰσχυρὸν γίνε-
 σθαι. ὁ δ' Ἀντιγόνος τῶν υἱῶν Φίλιππον μὲν τὸν 5
 νεώτερον ἐξέπεμψεν ἐφ' Ἑλλησποντον, διαπολεμή-

σοντα Φοίνικι καὶ τοῖς ἀφεστηκόσι, Δημήτριον δ' ἐπὶ Κιλικίαν, ὃς ἐνεργὸν ποιησάμενος τὴν στρατείαν ἐνίκησε τοὺς τοῦ Πτολεμαίου στρατηγούς καὶ 420 τὰς πόλεις ἀνεκτήσατο.

- 20 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πολυσπέρχων περὶ 5 Πελοπόννησον διατρίβων, καὶ Κασσάνδρῳ μὲν ἐγκαλῶν, τῆς δὲ Μακεδόνων ἡγεμονίας πάλαι ὀρεγόμενος, ἐκ Περγάμου μετεπέμψατο τὸν ἐκ Βαρσίνης Ἡρακλέα, ὃς ἦν Ἀλεξάνδρου μὲν υἱός, τρεφόμενος δ' ἐν Περγάμῳ, τὴν δ' ἡλικίαν περὶ ἑπτακαίδεκα 10 2 ἔτη γεγυώς. ὁ δ' οὖν Πολυσπέρχων διαπέμπων πολλαχοῦ πρὸς τοὺς ἰδιοξένους καὶ τοὺς ἀλλοτριῶς διακειμένους πρὸς Κασσάνδρον, ἡξίου κατάγειν τὸ 3 μειράκιον ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν. ἔγραψε δὲ καὶ πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Αἰτωλῶν, ἀξιῶν δίοδόν τε 15 δοῦναι καὶ συστρατεύειν, ἐπαγγελλόμενος πολλαπλασίους χάριτας ἀποδώσειν, ἐὰν συγκαταγάγῃσι τὸ μειράκιον ἐπὶ τὴν πατρῴαν βασιλείαν. τῶν δὲ πραγμάτων αὐτῷ κατὰ νοῦν γενομένων, προθύμως δ' ὑπακούοντων τῶν Αἰτωλῶν καὶ πολλῶν ἄλλων 20 συντρεχόντων ἐπὶ τὴν κάθοδον τοῦ βασιλέως, οἱ σύμπαντες ἠθροίσθησαν πεζοὶ μὲν ὑπὲρ τοὺς δισμυρίους, ἵππεις δ' οὐκ ἐλάττους χιλίων. καὶ Πολυσπέρχων μὲν περὶ τὰς εἰς τὸν πόλεμον παρασκευὰς γινόμενος χρήματά τε συνῆγε καὶ πρὸς τοὺς 25 οἰκείως ἔχοντας τῶν Μακεδόνων διαπεμπόμενος ἡξίου συνεργεῖν. Πτολεμαῖος δὲ τῶν ἐν Κύπρῳ πόλεων κυριεύων, ἐπειδὴ τινῶν ἐπύθετο Νικοκλέα τὸν βασιλέα τῶν Παφίων ἐν ἀπορρήτοις ἰδίᾳ πρὸς Ἀντίγονον συντεθεῖσθαι φιλίαν, ἐπεμψε τῶν φίλων 30 Ἀργαῖον καὶ Καλλικράτην, προστάξας αὐτοῖς ἀνελεῖν τὸν Νικοκλέα· πάνυ γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ καὶ

τῶν ἄλλων τινὲς ὀρμήσωσι πρὸς μεταβολήν, ὀρῶν-
 τες ἀθῶους γεγονότας τοὺς πρότερον ἀφεστηκότας.
 οὗτοι μὲν οὖν πλεύσαντες εἰς τὴν νῆσον, καὶ παρὰ
 Μενελάου τοῦ στρατηγοῦ στρατιώτας λαβόντες, πε-
 5 ριέστησαν τὴν οἰκίαν τοῦ Νικοκλέους, καὶ τὰ δό-
 ξαντα τῷ βασιλεῖ δηλώσαντες προσέταξαν ἑαυτὸν
 ἀπαλλάξαι τοῦ ζῆν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον πρὸς τὴν 2
 ἀπολογία ἐτρέπετο τῶν ἐγκαλουμένων· ὡς δ' οὐ-
 δεις προσεῖχεν, ἑαυτὸν ἀπέκτεινεν. Ἀξιοθέα δὲ ἡ
 10 γυνὴ τοῦ Νικοκλέους ἀκούσασα τὴν τοῦ ἀνδρὸς τε-
 λευτήν, τὰς μὲν θυγατέρας τὰς ἑαυτῆς παρθένους
 οὔσας ἀπέσφαξεν, ὅπως μηδεὶς αὐτῶν πολέμιος κυ-
 ριεύσῃ, τὰς δὲ τῶν ἀδελφῶν τῶν Νικοκλέους γυ-
 ναῖκας προετρέψατο μεθ' αὐτῆς ἐλέσθαι τὸν θάνατον,
 15 οὐδὲν συντεταχότος Πτολεμαίου περὶ τῶν γυναικῶν,
 ἀλλὰ συγκεχωρηκότος αὐταῖς τὴν ἀσφάλειαν. τῶν 3
 δὲ βασιλείων πεπληρωμένων φόνων καὶ συμπτω-
 μάτων ἀπροσδοκῆτων, οἱ τοῦ Νικοκλέους ἀδελφοὶ
 συγκλείσαντες τὰς θύρας τὴν μὲν οἰκίαν ἐνέπρησαν,
 20 ἑαυτοὺς δ' ἀπέσφαξαν. ἡ μὲν οὖν τῶν ἐν Πάφῳ
 βασιλείων οἰκία τραγικοῖς συγκυρήσασα πάθεισι τὸν
 421 εἰρημένον τρόπον κατελύθη. ἡμεῖς δὲ τὴν ἀπαγγε-
 λίαν τῶν γεγονότων διελθόντες ἐπὶ τὰς συνεχεῖς
 πράξεις μεταβιβάσομεν τὸν λόγον.

25 Περὶ γὰρ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς ἐν τῷ Πόντῳ 22
 μετὰ τὴν Παρυσάδου τελευτήν, ὃς ἦν βασιλεὺς τοῦ
 Κιμμερικοῦ Βοσπόρου, διετέλουν οἱ παῖδες αὐτοῦ
 διαπολεμοῦντες πρὸς ἀλλήλους ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας,
 Εὐμηλὸς τε καὶ Σάτυρος καὶ Πρύτανις. τούτων δὲ 2
 30 ὁ μὲν Σάτυρος ὢν πρεσβύτατος παρὰ τοῦ πατρὸς
 παρειλήφει τὴν ἀρχήν, βεβασιλευκότος ἔτη τριά-
 κοντα ὀκτώ· ὁ δ' Εὐμηλὸς φίλιαν συντεθειμένος

πρὸς τινὰς τῶν πλησιοχώρων βαρβάρων καὶ δύνα-
 3 μιν ἀδρᾶν ἠθροικῶς ἠμφισβήτηει τῆς βασιλείας. ἅ
 δὴ πνθόμενος ὁ Σάτυρος ἀνέξενυξεν ἐπ' αὐτὸν μετὰ
 δυνάμειωσ ἀδρᾶς, καὶ διαβὰς τὸν Θάτην ποταμὸν,
 ἐπειδὴ πλησίον ἐγένετο τῶν πολεμίων, τὴν μὲν πα- 5
 ρεμβολὴν ταῖς ἀμάξαις περιλαβὼν αἷς ἦν κεκομι-
 κῶς τὰς ἀγορὰς οὖσας παμπληθεῖς, τὴν δὲ δύναμιν
 ἐκτάξας, αὐτὸς κατὰ μέσσην ὑπῆρχε τὴν φάλαγγα,
 4 καθάπερ ἐστὶ Σκύθαις νόμιμον. συνεστρατεύοντο
 δ' αὐτῷ μισθοφόροι μὲν Ἕλληνες οὐ πλείους δις- 10
 χιλίων, καὶ Θραῖκες ἴσοι τούτοις, οἱ δὲ λοιποὶ πάν-
 τες ὑπῆρχον σύμμαχοι Σκύθαι, πλείους τῶν δις-
 μυρίων, ἵππεῖς δ' οὐκ ἐλάττους μυρίων. τῷ δ'
 Εὐμήλῳ συνεμάχει Ἀριφάρνης ὁ τῶν Θατέων βασι-
 λεύς, ἵππεῖς μὲν ἔχων διςμυρίους, πεζοὺς δὲ δις- 15
 5 χιλίους πρὸς τοῖς διςμυρίοις. γενομένης δὲ μάχης
 ἰσχυρᾶς, Σάτυρος μὲν ἔχων περὶ ἑαυτὸν ἐπιλέ-
 κτους ἄνδρας ἵππομαχίαν συνεστήσατο πρὸς τοὺς
 περὶ Ἀριφάρνην ἀνθεστηκότας κατὰ μέσσην τὴν τά-
 ξιν, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφοτέροις πεσόντων τέλος 20
 ἐκβιασάμενος ἐτρέψατο τὸν βασιλέα τῶν βαρβάρων.
 6 καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπέκειτο φονεύων τοὺς αἰεὶ κα-
 ταλαμβανομένους· μετ' ὀλίγον δὲ πνθόμενος τὸν
 ἀδελφὸν Εὐμήλον προτερεῖν περὶ τὸ δεξιὸν κέρας
 καὶ τοὺς παρ' αὐτῷ μισθοφόρους τετράφθαι, τοῦ 25
 μὲν διώκειν ἀπέστη, παραβουηθῆσας δὲ τοῖς ἠττη-
 μένοις, καὶ τὸ δευτέρου αἷτιος γενόμενος τῆς νί-
 κης, ἅπαν ἐτρέψατο τῶν πολεμίων τὸ στρατόπεδον,
 ὥστε πᾶσι γενέσθαι φανερὸν ὅτι καὶ κατὰ γένος καὶ
 κατ' ἀρετὴν προσῆκον ἦν αὐτῷ διαδέχεσθαι τὴν πα- 30
 23 τρώων βασιλείαν. οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀριφάρνην καὶ
 τὸν Εὐμήλον λειφθέντες ἐν τῇ μάχῃ συνέφυγον εἰς

τὰ βασίλεια. ταῦτα δ' ἔκειτο μὲν παρὰ τὸν Θάτην
 ποταμόν, ὃς περιορέων αὐτὰ καὶ βάθος ἔχων ἰκα-
 νὸν ἐποίει δυσπρόσιτα, περιείχετο δὲ κρημνοῖς με-
 γάλοις, ἔτι δ' ὕλης πλήθει, τὰς πάσας εἰσβολὰς δύο
 5 ἔχοντα χειροποιήτους, ὧν ἡ μὲν ἦν ἐν αὐτοῖς τοῖς
 βασιλείοις, ὠχυρωμένη πύργοις ὑψηλοῖς καὶ προτει-
 χίσμασιν, ἡ δ' ἐκ θατέρου μέρους ἐν ἔλεσιν ὑπῆρχε,
 φρουρουμένη ξυλίνοις ἐρύμασι· διεστύλωτο δ' εὖ
 422 κίοσιν, ὑπεράνω δὲ τῶν ὑδάτων εἶχε τὰς οἰκῆσεις.
 10 τοιαύτης δ' οὔσης τῆς περὶ τὸν τόπον ὀχυρότητος,
 τὸ μὲν πρῶτον ὁ Σάτυρος τὴν τε χώραν τῶν πο-
 λεμίων ἐδήλωσε καὶ τὰς κώμας ἐνεπύρρισε, ἐξ ὧν
 αἰχμάλωτα σώματα καὶ λείας πλήθος ἤθροισε. μετὰ 2
 δὲ ταῦτα ἐγχειρήσας διὰ τῶν παρόδων βιάζεσθαι,
 15 κατὰ μὲν τὸ προτείχισμα καὶ τοὺς πύργους πολλοὺς
 ἀποβαλὼν τῶν στρατιωτῶν ἀπεχώρησε, κατὰ δὲ τὰ
 ἔλη βιασάμενος ἐκράτησε τῶν ξυλίνων φρουρίων.
 ταῦτα δὲ διαρπάσας καὶ διαβὰς τὸν ποταμόν, ἦρ- 3
 ξατο κόπτειν τὴν ὕλην, δι' ἧς ἀναγκαῖον ἦν ἐλθεῖν
 20 ἐπὶ τὰ βασίλεια. τούτων δ' ἐνεργῶς συντελουμέ-
 νων, Ἀριφάρνης ὁ βασιλεὺς ἀγωνιάσας μὴ κατὰ
 κράτος ἀλῶναι συμβῆ τὴν ἀκρόπολιν, διηγωνίζετο
 τολμηρότερον, ὡς ἐν μόνῳ τῷ νικᾶν κειμένης τῆς
 σωτηρίας. διείλετο δὲ καὶ τοὺς τοξότας ἐπ' ἀμφο- 4
 25 τερα τὰ μέρη τῆς παρόδου, δι' ὧν ῥαδίως κατετί-
 τρωσκε τοὺς τὴν ὕλην κόπτοντας, μὴ δυναμένους
 μήτε προορᾶσθαι τὰ βέλη μήτ' ἀμύνεσθαι τοὺς βάλ-
 λοντας διὰ τὴν πυκνότητα τῶν δένδρων. οἱ δὲ περὶ 5
 τὸν Σάτυρον ἐπὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας ἔτεμνον τὴν
 30 ὕλην, ὁδοποιούμενοι καὶ διακαρτεροῦντες ἐπιπόνως·
 τῇ δὲ τετάρτῃ συνήγγισαν μὲν τῷ τείχει, νικώμε-
 νοι δὲ τῷ πλήθει τῶν βελῶν καὶ τῇ τῶν τόπων

6 στενοχωρία μεγάλοις ἐλαττώμασι περιέπιπτον. Με-
 νίσκος μὲν γὰρ ὁ τῶν μισθοφόρων ἡγεμῶν, ἀνὴρ
 καὶ συνέσει καὶ τόλμῃ διαφέρων, προσπεσὼν διὰ
 τῆς διόδου πρὸς τὸ τεῖχος, καὶ μετὰ τῶν περὶ αὐ-
 τὸν λαμπρῶς ἀγωνισάμενος, ἐξεβιάσθη, πολλαπλα- 5
 7 σίων ἐπ' αὐτὸν ἐπεξελθόντων. ὃν ἰδὼν ὁ Σάτυ-
 ρος κινδυνεύοντα ταχέως παρεβόηθει, καὶ τὴν ἐπι-
 φορὰν τῶν πολεμίων ὑποστὰς ἐτρόπη λόγῃ διὰ
 τοῦ βραχίονος. κακῶς δ' ἀπαλλάττων ὑπὸ τοῦ τραύ-
 ματος ἐπανῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ νυκτὸς 10
 ἐπιγενομένης ἐξέλιπε τὸν βίον, ἐννέα μόνον μῆνας
 βασιλεύσας μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν Παρ-
 8 σάδου. Μενίσκος δ' ὁ τῶν μισθοφόρων ἡγεμῶν λύ-
 σας τὴν πολιορκίαν ἀπήγαγε τὴν δύναμιν εἰς Γάρ-
 γαξαν πόλιν, κἀκείθεν τὸ τοῦ βασιλέως σῶμα διὰ 15
 τοῦ ποταμοῦ διεκόμισεν εἰς Παντικάπαιον πρὸς τὸν
 24 ἀδελφὸν Πρύτανιν. ὃς ταφὴν συντελέσας μεγαλο-
 πρεπῆ καὶ καταθέμενος εἰς τὰς βασιλικὰς θήκας τὸ
 σῶμα, ταχέως ἦκεν εἰς Γάργαξαν, καὶ τὴν δύναμιν
 ἅμα καὶ τὴν δυναστείαν παρέλαβεν. Εὐμήλου δὲ 20
 διαπροσβενομένου περὶ μέρος τῆς βασιλείας, τού-
 τω μὲν οὐ προσεῖχεν, ἐν δὲ Γαργάξῃ φρουρὰν ἀπο-
 λιπὼν ἐπανῆλθεν εἰς Παντικάπαιον, ἀσφαλιούμενος
 τὰ κατὰ τὴν βασιλείαν. καθ' ὃν δὴ χρόνον Εὐμη-
 λος, συναγωνισαμένων αὐτῷ τῶν βαρβάρων, τὴν τε 25
 Γάργαξαν κατελάβετο καὶ τῶν ἄλλων πολισμάτων
 2 καὶ χωρίων οὐκ ὀλίγα. ἐπιστρατεύσαντος δὲ τοῦ
 Πρυτάνιδος μάχῃ τε ἐνίκησε τὸν ἀδελφὸν καὶ συγ-
 κλείσας εἰς τὸν ἰσθμὸν τὸν πλησίον τῆς Μαιώτιδος
 λίμνης συνηνάγκασεν ὁμολογίας θέσθαι, καθ' ἃς ³⁰
 τούς τε στρατιώτας παρέδωκε καὶ τῆς βασιλείας ἐκ-
 χωρεῖν ὁμολόγησεν. ὡς δὲ παρεγένετο εἰς Παντι-

κάπαιον, ἐν ᾧ τὸ βασίλειον ἦν αἰετῶν ἐν Βοσπό-
ρω βασιλευσάντων, ἐπεχείρησε μὲν πάλιν ἀνακτᾶ-
σθαι τὴν βασιλείαν, κατισχυθεὶς δὲ καὶ φυγῶν εἰς
τοὺς καλουμένους Κήπους ἀνηρέθη. Εὐμηλος δὲ 3
5 μετὰ τὸν τῶν ἀδελφῶν θάνατον βουλόμενος ἀσφα-
λῶς θέσθαι τὰ κατὰ τὴν ἀρχήν, ἀνείλε τοὺς τε φί-
λους τῶν περὶ τὸν Σάτυρον καὶ Πρύτανιν, ἔτι δὲ
τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα. μόνος δὲ διέφυγεν αὐ-
τὸν ὁ παῖς ὁ Σατύρου Παρυσάδης, νέος ὢν παν-
10 τελῶς τὴν ἡλικίαν· ἐξιππεύσας γὰρ ἐκ τῆς πόλεως
κατέφυγε πρὸς Ἄγαρον τὸν βασιλέα τῶν Σκυθῶν.
ἀγανακτούντων δὲ τῶν πολιτῶν ἐπὶ τῷ φόνῳ τῶν 4
οἰκείων, συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν τὰ πλήθη περὶ
τε τούτων ἀπελογήσατο καὶ τὴν πάτριον πολιτείαν
15 ἀποκατέστησε. συνεχώρησε δὲ καὶ τὴν ἀτέλειαν
ἔχειν τὴν ἐπὶ τῶν προγόνων οὕσαν τοῖς Παντικά-
παιον οἰκοῦσι. προσεπηγγείλατο δὲ καὶ τῶν εἰς-
φορῶν ἅπαντας ἀφήσειν, καὶ πολλὰ διελέχθη δη-
μαγωγῶν τὰ πλήθη. ταχὺ δὲ πάντων εἰς τὴν 5
20 προὔπαρχουσαν εὐνοίαν ἀποκαταστάντων διὰ τὰς
εὐεργεσίας, τὸ λοιπὸν ἐβασίλευεν ἄρχων νομίμως
τῶν ὑποτεταγμένων καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν οὐ μετρίως
θαυμαζόμενος. Βυζαντίους μὲν γὰρ καὶ Σινωπεῖς 25
καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τῶν τὸν Πόντον οἰκοῦν-
25 των τοὺς πλείστους διετέλεσεν εὐεργετῶν· Καλλα-
τιανῶν δὲ πολιορκουμένων ὑπὸ Λυσιμάχου καὶ πιε-
ζομένων τῇ σπάνει τῶν ἀναγκαίων, χιλίους ὑπεδέ-
ξατο τοὺς διὰ τὴν σιτοδείαν ἐκχωρήσαντας. οἷς οὐ
μόνον τῆς καταφυγῆς παρέσχετο τὴν ἀσφάλειαν,
30 ἀλλὰ καὶ πόλιν ἔδωκε κατοικεῖν, ἐπὶ δὲ τούτοις τὴν
ὀνομαζομένην Φόαν καὶ τὴν χώραν κατεκληρούχη-
σεν. ὑπὲρ δὲ τῶν πλεόντων τὸν Πόντον πόλεμον 2

ἔξενέγκας πρὸς τοὺς ληστεύειν εἰωθότας βαρβάρους Ἠνιόχους καὶ Ταύρους, ἔτι δ' Ἀχαιοὺς, καθαρὰν ληστῶν ἀπέδειξε τὴν θάλατταν, ὥστε μὴ μόνον κατὰ τὴν βασιλείαν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πᾶσαν σχεδὸν τὴν οἰκουμένην, διαγγελλόντων τῶν ἐμπόρων τὴν με-⁵ γαλοψυχίαν, ἀπολαμβάνειν τῆς εὐεργεσίας καρπὸν
³ κάλλιστον τὸν ἔπαινον. προσεκτήσατο δὲ καὶ τῆς συνοριζούσης βαρβάρου πολλήν, καὶ τὴν βασιλείαν ἐπιφανεστέραν ἐπὶ πολὺ κατεσκεύασε. καθόλου δ' ἐπεχείρησε πάντα τὰ περὶ τὸν Πόντον ἔθνη κατα-¹⁰ στρέφεσθαι, καὶ τάχ' ἂν ἐκράτησε τῆς ἐπιβολῆς, εἰ μὴ σύντομον ἔσχε τὴν τοῦ βίου τελευτήν. πέντε γὰρ ἔτη καὶ τοὺς ἴσους μῆνας βασιλεύσας κατέστρεψε τὸν βίον, παραδόξῳ συμπτώματι χρησάμε-⁴ νος. ἐκ γὰρ τῆς Σινδικῆς ἐπανιῶν εἰς τὴν οἰκίαν,¹⁵ καὶ σπεύδων πρὸς τινα θυσίαν, ἤλαννε μὲν ἐπὶ τινος τεθρίππου πρὸς τὰ βασίλεια, τοῦ δ' ἄρματος ὄντος τετρακύκλου καὶ σκηνην ἔχοντος συνέβη τοὺς ἵππους διαταραχθέντας ἔξενεγκεῖν αὐτόν. τοῦ γὰρ ἠνιόχου μὴ δυναμένου κρατῆσαι τῶν ἠνιῶν, φοβη-²⁰ θεις μὴ κατενεχθῆ πρὸς τὰς φάραγγας, ἐπεχείρησεν⁴²⁴ ἀφάλλεσθαι· ἐμπλακέντος δὲ τοῦ ξίφους εἰς τὸν τροχόν, συνεφειλκύσθη τῇ φορᾷ καὶ παραχοῆμ' ἐτελεύτησε.

²⁶ Περὶ δὲ τῆς τῶν ἀδελφῶν τελευτῆς Εὐμήλου τε²⁵ καὶ Σατύρου παραδέδονται χρησιμοί, μικρὸν μὲν ἠλιθιώτεροι, πιστενόμενοι δὲ παρὰ τοῖς ἐγχωρίοις. τῶ μὲν γὰρ Σατύρῳ λέγουσι χρῆσαι τὸν θεὸν φυλάξασθαι τὸν μῦν μήποτ' αὐτὸν ἀνέλη. διόπερ οὔτε δοῦλον οὔτ' ἐλεύθερον τῶν τεταγμένων ὑφ' ἑαυ-³⁰ τὸν εἶα τοῦτ' ἔχειν τοῦνομα· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ταῖς ἀρούραις ἐφοβεῖτο μῦς, καὶ

τοῖς παισὶν αἰεὶ συνέταπτε τούτους ἀποκτείνειν καὶ τὰς κοίτας ἐμπλάττειν. πάντα δ' ἐνδεχομένως αὐτοῦ ποιούντος οἷς ᾤετο κατισχύσειν τὸ πεπρωμένον, κατέστρεψε τὸν βίον πληγείς τοῦ βραχίονος εἰς τὸν μῦν. τῷ δ' Εὐμήλῳ χρησμὸς ἦν τὴν φε-
 5 ρομένην οἰκίαν φυλάξασθαι. ὅθεν πάλιν οὗτος εἰς οἰκίαν οὐκ εἰσῆει προχειρῶς μὴ προδιερευνησαμένων τῶν παίδων τὴν ὄροφὴν καὶ τὰ θεμέλια. τελευτήσαντος δ' αὐτοῦ διὰ τὴν ὄχουμένην ἐπὶ τοῦ τε-
 10 θρίππου σκηνήν, ἕκαστος ὑπελάμβανε τετελέσθαι τὸν χρησμόν.

Καὶ περὶ μὲν τῶν ἐν τῷ Βοσπόρῳπραχθέντων ἄλις ἡμῖν ἐχέτω. κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ τῶν Ῥω-
 3 μαίων ὑπάτοι μετὰ δυνάμεως ἐμβαλόντες εἰς τὴν
 15 Ἀπουλίαν ἐνίκησαν μάχῃ Σαμνίτας περὶ τὸ καλούμενον Τάλιον. τῶν δ' ἠττηθέντων καταλαβομένων τὸν Ἰερὸν λόφον ὀνομαζόμενον, τότε μὲν τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τὴν ἰδίαν στρατοπεδείαν ἀπεχώρησαν, τῇ δ' ὑστεραία πάλιν μά-
 20 χης γενομένης πολλοὶ μὲν ἀνῆρέθησαν τῶν Σαμνιτῶν, αἰχμάλωτοι δ' ἐλήφθησαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους καὶ διακοσίους. τοιούτων δὲ προτερημάτων γενο-
 4 μένων τοῖς Ῥωμαίοις, ἀδεῶς ἤδη τῶν ὑπαίθρων συνέβαινε κυριεύειν τοὺς ὑπάτους καὶ τὰς ἀπει-
 25 θούσας τῶν πόλεων χειροῦσθαι. Καταράκταν μὲν οὖν καὶ Κεραυναίαν ἐκπολιορκήσαντες φρουροὺς ἐπέθηκαν, τῶν δ' ἄλλων τινὰς πείσαντες προσηγάγοντο.

Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Δημητρίου τοῦ Φα-
 30 ληρέως τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ παρέλαβον Κόιντος Φάβιος τὸ δεύτερον καὶ Γάιος Μάρκιος. ἐπὶ δὲ τούτων Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου δυναστεύων

πυθόμενος τοὺς ἰδίους στρατηγοὺς ἀποβεβληκέναι
 τὰς ἐν Κιλικίᾳ πόλεις, πλεύσας μετὰ δυνάμεως ἐπὶ
 Φασήλιδα ταύτην μὲν ἐξεπολιόρκησεν, εἰς δὲ τὴν
 Λυκίαν παρακομισθεὶς Ξάνθου φρουρουμένην ὑπ'
 2 Ἀντιγόνου κατὰ κράτος εἶλεν. εἶτα τῇ Καύνῳ προσ- 5
 πλεύσας τὴν μὲν πόλιν παρέλαβε, τὰς δ' ἀκροπό-
 λεις φρουρουμένας τῇ βίᾳ κατισχύσας τὸ μὲν Ἡρά-
 κλειον ἐξείλε, τὸ δὲ Περσικὸν παραδόντων τῶν
 3 στρατιωτῶν ὑποχείριον ἐποιήσατο. μετὰ δὲ ταῦτα 425
 εἰς τὴν Κῶν πλεύσας μετεπέμψατο Πτολεμαῖον, ὃς 10
 ὦν ἀδελφιδοῦς Ἀντιγόνου καὶ δύναμιν πεπιστευ-
 μένος τοῦτον μὲν κατέλιπε, πρὸς δὲ Πτολεμαῖον
 κοινοπραγίαν ἐτίθειτο. πλεύσαντος δ' ἐκ τῆς Χαλ-
 κίδος αὐτοῦ καὶ κομισθέντος εἰς Κῶν, τὸ μὲν πρῶ-
 τον ὁ Πτολεμαῖος φιλανθρώπως αὐτὸν προσεδέξατο · 15
 εἶτα ὁρῶν πεφρονηματισμένον καὶ τοὺς ἡγεμόνας
 ὀμιλίαις καὶ δωρεαῖς ἐξειδιοποιούμενον, φοβηθεὶς μὴ
 τινα ἐπιβουλήν μηχανήσεται, φθάσας αὐτὸν συνέ-
 λαβε καὶ πιεῖν κώνειον συνηνάγκασε. τοὺς δὲ συ-
 ηκολουθηκότας στρατιώτας ἐπαγγελίαις δημαγωγῆ- 20
 σας κατέμιξε τοῖς μεθ' ἑαυτοῦ στρατευομένοις.

28 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πολυσπέρχων μὲν
 ἠθροικῶς ἀδρᾶν δύναμιν κατήγεν ἐπὶ τὴν πατρῶαν
 βασιλείαν Ἡρακλέα τὸν Ἀλεξάνδρου καὶ Βαρσίνης,
 Κάσσανδρος δὲ καταστρατοπεδεύσαντος αὐτοῦ περὶ 25
 τὴν καλουμένην Τυμφαίαν ἦκε μετὰ τῆς δυνά-
 μεως. οὐ μακρὰν δὲ τῶν παρεμβολῶν ἀπεχουσῶν
 ἀλλήλων, καὶ τῶν Μακεδόνων οὐκ ἀηδῶς ὀρώντων
 τὴν κάθοδον τοῦ βασιλέως, δεισας ὁ Κάσσανδρος
 μήποτε φύσει πρὸς μεταβολὴν ὄντες ὄξεις οἱ Μα- 30
 κεδόνες αὐτομολήσωσι πρὸς τὸν Ἡρακλέα, διεπρε-
 2 σβεύσατο πρὸς Πολυσπέρχοντα. καὶ περὶ μὲν τοῦ

βασιλέως ἐπειράτο διδάσκειν αὐτὸν ὅτι γινομένης
 τῆς καθόδου ποιήσει τὸ προσταττόμενον ὑφ' ἐτέ-
 ρων, συναγωνισάμενος δ' αὐτῷ καὶ τὸν νεανίσκον
 ἀνελὼν παραχρῆμα μὲν ἀπολήφεται τὰς προγεγε-
 5 νημένας κατὰ Μακεδονίαν δωρεάς, εἶτα καὶ δύνα-
 μιν ἀναλαβὼν στρατηγὸς ἀποδειχθήσεται περὶ Πε-
 λοπόννησον καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ δυναστείᾳ τῇ
 Κασσάνδρου κοινωνὸς ἔσται, τιμώμενος διαφόρως.
 πέρας δὲ πολλαῖς καὶ μεγάλαις ἐπαγγελίαις πείσας
 10 τὸν Πολυσπέρχοντα, καὶ συνθήκας ἐν ἀπορρήτοις
 συνθέμενος, προετρέψατο δολοφονῆσαι τὸν βασιλέα.
 ὁ δὲ Πολυσπέρχων ἀνελὼν τὸν νεανίσκον καὶ φα- 3
 νερῶς κοινοπραγῶν τοῖς περὶ τὸν Κασσάνδρου, τὰς
 τ' ἐν τῇ Μακεδονίᾳ δωρεάς ἐκομίσατο καὶ κατὰ τὰς
 15 ὁμολογίας παρέλαβε στρατιωτὰς πεζοὺς μὲν Μακε-
 δόνας τετρακισχιλίους, ἵππεις δὲ Θετταλοὺς πεντα-
 κοσίους. προσλαβόμενος δὲ καὶ τῶν ἄλλων τοὺς 4
 βουλομένους ἐπεχείρησε μὲν διὰ τῆς Βοιωτίας προ-
 ἄγειν εἰς Πελοπόννησον, ὑπὸ δὲ Βοιωτῶν καὶ Πε-
 20 λοποννησίων κωλυθεὶς ἀνέστρεψε, καὶ προελθὼν
 εἰς Λοκροὺς ἐνταῦθα τὴν παραχειμασίαν ἐποίησατο.

Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Λυσιμάχος μὲν ἐν 29
 Χερρονήσῳ πόλιν ἔκτισεν ἀφ' ἑαυτοῦ Λυσιμάχειαν
 καλέσας. Κλεομένης δ' ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βα-
 25 σιλεὺς ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη ἐξήκοντα καὶ μῆνας
 426 δέκα, τὴν δὲ βασιλείαν διαδεξάμενος ὁ Ἄρεὺς υἱὸς
 ἤρξεν ἔτη τέτταρα πρὸς τοῖς τετταράκοντα.

Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς καιροὺς Ἀμίλκας ὁ τῶν ἐν 2
 Σικελίᾳ δυνάμεων στρατηγὸς τὰ λοιπὰ τῶν χωρίων
 30 χειρωσάμενος, προῆγε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὰς
 Συρακούσας, ὡς καὶ ταύτας αἰρήσων κατὰ κράτος.
 τὴν μὲν οὖν σιτοπομπίαν διεκώλυε πολὺν ἤδη χρό- 3

νον θαλαττοκρατῶν, τοὺς δ' ἐπὶ τῆς χώρας καρ-
 πούς καταφθείρας ἐπεβάλετο καταλαβέσθαι τοὺς
 περὶ τὸ Ὀλύμπιον τόπους, κειμένους μὲν πρὸ τῆς
 πόλεως· εὐθύς δὲ καὶ προσβάλλειν ἐξ ἐφόδου τοῖς
 τείχεσι διεγνώκει, τοῦ μάντεως εἰρηκότος αὐτῷ κατὰ 5
 τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἱερῶν ὅτι τῇ μετὰ ταύτην ἡμέρᾳ
 4 πάντως ἐν Συρακούσαις δειπνήσει. οἱ δ' ἐκ τῆς
 πόλεως αἰσθόμενοι τὴν ἐπίνοιαν τῶν πολεμίων ἐξέ-
 πεμψαν τῶν μὲν πεζῶν νυκτὸς περὶ τρισχιλίους καὶ
 τῶν ἵππέων περὶ τετρακοσίους, προετάξαντες κατα- 10
 5 λαβέσθαι τὸν Εὐρύηλον. ταχὺ δὲ τούτων τὸ πα-
 ραγγελθὲν πραξάντων, οἱ Καρχηδόνιοι νυκτὸς οὐ-
 σης προσῆγον, νομίζοντες λήσεσθαι τοὺς πολεμίους.
 ἤγειτο μὲν οὖν Ἀμίλκας πάντων, ἔχων τοὺς αἰε-
 τὸν περὶ αὐτὸν τεταγμένους, ἐπηκολούθει δὲ Δεινοκρά- 15
 6 τῆς, τῶν ἵππέων εἰληφῶς τὴν ἡγεμονίαν. τὸ δὲ τῶν
 πεζῶν στρατόπεδον εἰς δύο φάλαγγας διήρητο, τὴν
 τε τῶν βαρβάρων καὶ τὴν τῶν συμμαχούντων Ἑλ-
 λήνων. παρηκολούθει δὲ καὶ πλήθος ὄχλου παντο-
 दाπὸν ἐκτὸς τῆς τάξεως ὠφελείας ἔνεκα, χρεῖαν μὲν 20
 στρατιωτικὴν οὐδεμίαν παρεχόμενον, θορύβου δὲ
 καὶ ταραχῆς ἀλόγου γινόμενον αἴτιον, ἐξ ὧν πολ-
 7 λάκις ὀλοσχερέστεροι συμβαίνουσι κίνδυνοι. καὶ τότε
 δὲ τῶν ὀδῶν στενωῶν οὐσῶν καὶ τραχειῶν, οἱ μὲν
 τὰ σκευοφόρα κομίζοντες καὶ τῶν ἐκτὸς τῆς τάξεως 25
 συνακολουθούντων τινὲς ἐβάδιζον πρὸς ἀλλήλους
 φιλοτιμούμενοι περὶ τῆς ὀδοιπορίας· στενοχωρου-
 μένου δὲ τοῦ πλήθους, καὶ διὰ τοῦτό τισιν ἐγγε-
 νομένης ἀψιμαχίας, καὶ πολλῶν ἑκατέροις παραβοη-
 θούντων, κραυγὴ καὶ πολὺς θόρυβος κατεῖχε τὸ 30
 8 στρατόπεδον. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ κατελιηφότες
 τὸν Εὐρύηλον Συρακόσιοι μετὰ θορύβου προσιόντας

τοὺς πολεμίους αἰσθόμενοι, καὶ τόπους ἔχοντες
 ὑπερδεξιούς, ὄρμησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. καὶ τι- 9
 νὲς μὲν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς ἐστῶτες ἔβαλλον τοὺς ἐπι-
 όντας, τινὲς δὲ τοὺς εὐκαίρους τῶν τόπων κατα-
 5 λαβόντες ἀπέκλειον τῆς ὁδοῦ τοὺς βαρβάρους, ἄλλοι
 δὲ κατὰ τῶν κρημνῶν τοὺς φεύγοντας ῥίπτειν ἑαυ-
 τοὺς ἠνάγκαζον· διὰ γὰρ τὸ σκότος καὶ τὴν ἄγνοιαν
 ὑπελήφθησαν μεγάλη δυνάμει παραγεγονέναι πρὸς
 τὴν ἐπίθεσιν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὰ μὲν διὰ τὴν 10
 10 ἰδίων ταραχὴν, τὰ δὲ διὰ τὴν τῶν πολεμίων ἐπι-
 φάνειαν ἐλαττούμενοι, μάλιστα δὲ διὰ τὴν ἀπειρίαν
 τῶν τόπων καὶ στενοχωρίαν ἀπορούμενοι, πρὸς φυ-
 γὴν ἐτράπησαν. οὐκ ἔχόντων δὲ τῶν τόπων εὐρυ-
 χωρῇ διέξοδον, οἱ μὲν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἰππέων συνε-
 15 πατοῦντο πολλῶν ὄντων, οἱ δὲ πρὸς ἀλλήλους ὡς
 πολέμιοι διεμάχοντο, τῆς ἀγνοίας ἐπισχούσης διὰ
 τὴν νύκτα. Ἀμίλλκας δὲ τὸ μὲν πρῶτον ὑπέστη τοὺς 11
 πολεμίους εὐρώστως, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν τεταγμέ-
 427 νους ἡξίου συγκινδυνεύειν· μετὰ δὲ ταῦτα διὰ τὴν
 20 ταραχὴν καὶ τὸν φόβον ἐγκαταλιπόντων αὐτὸν τῶν
 στρατιωτῶν, μοναθεὶς ὑπὸ τῶν Συρακοσίων συν-
 ηρπάγη. εἰκότως δ' ἂν τις παρασημῆναιτο τὴν ἀνω- 30
 μαλίαν τῆς τύχης καὶ τὸ παράλογον τῶν παρὰ τὰς
 ὑπολήψεις συντελουμένων παρ' ἀνθρώποις. Ἀγα-
 25 θοκλῆς μὲν γὰρ ἀνδρεία διαφέρων καὶ πολλὴν δύ-
 ναμιν ἐσχηκῶς τὴν συναγωνισαμένην περὶ τὸν Ἰμέ-
 ραν, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἠττήθη κατὰ
 κράτος, ἀλλὰ καὶ τῆς στρατιᾶς τὴν κρατίστην καὶ
 πλείστην ἀπέβαλεν· οἱ δὲ τειχήρεις ἀποληφθέντες
 30 ἐν ταῖς Συρακούσαις μικρῷ μέρει τῶν προητηθέν-
 των οὐ μόνον τὴν πολιορκήσασαν δύναμιν ἐχειρώ-
 σαντο τῶν Καρχηδονίων, ἀλλὰ καὶ τὸν στρατηγόν.

Ἀμίλκαν, ἐπιφανέστατον ὄντα τῶν πολιτῶν, ἐξώ-
 γρησαν, καὶ τὸ θαυμασιώτατον, δώδεκα μυριάδας
 πεζῶν καὶ πεντακισχιλίους ἵππους ὀλίγος ἀριθμὸς
 πολεμίων, προσλαβόμενος ἀπάτην καὶ τόπον, ἀπὸ
 κράτους ἤττησεν, ὥστ' ἀληθὲς εἶναι τὸ λεγόμενον ⁵
 ὅτι πολλὰ τὰ κενὰ τοῦ πολέμου.

2 Μετὰ δὲ τὴν τροπὴν οἱ μὲν Καρχηδόνιοι ἄλ-
 λοι κατ' ἄλλους τόπους διασπαρέντες μόγις εἰς τὴν
 ὑστεραίαν ἠθροίσθησαν, οἱ δὲ Συρακόσιοι μετὰ
 λαφύρων πολλῶν ἐπανελθόντες εἰς τὴν πόλιν τὸν ¹⁰
 Ἀμίλκαν παρέδωσαν τοῖς βουλομένοις λαμβάνειν
 παρ' αὐτοῦ τιμωρίαν· ἀνεμιμνήσκοντο δὲ καὶ τῆς
 τοῦ μάντεως φωνῆς, ὃς ἔφησεν αὐτὸν εἰς τὴν ὑστε-
 ραίαν εἰς Συρακούσας δειπνήσειν, τοῦ δαιμονίου
³ παραγαγόντος τάληθές. τὸν δ' οὖν Ἀμίλκαν οἱ τῶν ¹⁵
 ἀπολωλότων συγγενεῖς δεδεμένον ἀγαγόντες διὰ τῆς
 πόλεως, καὶ δειναῖς αἰκίαις κατ' αὐτοῦ χρησάμενοι,
 μετὰ τῆς ἐσχάτης ὕβρεως ἀνείλον. εἶθ' οἱ μὲν τῆς
 πόλεως προεσθηκότες ἀποκόψαντες αὐτοῦ τὴν κε-
 φαλὴν ἀπέστειλαν τοὺς κομιοῦντας εἰς τὴν Λιβύην ²⁰
³¹ πρὸς Ἀγαθοκλέα καὶ περὶ τῶν γεγονότων εὐτυχῆ-
 ματων ἀπαγγελοῦντας· ἡ δὲ τῶν Καρχηδονίων στρα-
 τία μετὰ τὴν γενομένην συμφορὰν μαθοῦσα τὴν αἰ-
 τίαν τῶν ἀτυχημάτων, μόγις ἀπηλλάγη τῶν φόβων.
 ἀναρχίας δ' οὔσης διέστησαν οἱ βάρβαροι πρὸς ²⁵
² τοὺς Ἕλληνας. οἱ μὲν οὖν φυγάδες μετὰ τῶν λοι-
 πῶν Ἑλλήνων Δεινοκράτην στρατηγὸν ἀπέδειξαν,
 οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τοῖς δευτερεύουσι μετὰ τὸν στρα-
 τηγὸν τῇ τιμῇ τὴν ἡγεμονίαν ἐνεχείρισαν.

Καθ' ὃν δὴ χρόνον Ἀκραγαντῖνοι θεωροῦντες ³⁰
 τὴν ἐν Σικελίᾳ κατάστασιν εὐφροεστάτην οὔσαν πρὸς
 ἐπίθεσιν, ἠμφισβήτησαν τῆς κατὰ τὴν νῆσον ἡγε-

μονίας· ὑπελάμβανον γὰρ Καρχηδονίους μὲν μόγισ 3
 ἀνδέξειν τῷ πρὸς Ἀγαθοκλέα πολέμῳ, Δεινοκρά-
 την δ' εὐκαταγώνιστον εἶναι συνηθροικότα φυγα-
 δικὴν στρατιάν, τοὺς δ' ἐν ταῖς Συρακούσαις θλι-
 5 βομένους τῇ σιτοδείᾳ μὴδ' ἐγχειρήσειν ἀμφισβητεῖν
 τῶν πρωτείων, τὸ δὲ μέγιστον, τὴν στρατείαν αὐ-
 τῶν ποιουμένων ἐπ' ἐλευθερώσει τῶν πόλεων, ἀσμέ-
 νως ἅπαντας ὑπακούσεσθαι διὰ τε τὸ πρὸς τοὺς
 βαρβάρους μῖσος καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον πᾶσιν ἐπι-
 10 θυμίαν τῆς αὐτονομίας. οὗτοι μὲν οὖν ἐλόμενοι 4
 428 στρατηγὸν Ξενοδόκον, καὶ τὴν ἀρομόζουσαν δόντες
 δύναμιν, ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὸν πόλεμον· ὁ δὲ παρα-
 χοῆμα ἐπὶ τὴν Γέλαν ὀρμήσας, καὶ διὰ τινων ἰδιο-
 ξένων νυκτὸς εἰσαχθεὶς, ἐκυρλεύσε τῆς πόλεως ἅμα
 15 καὶ δυνάμεως ἀδράς καὶ χρημάτων. ἐλευθερωθέν- 5
 5 τες οὖν οἱ Γελῶοι προθυμότατα πανδημεὶ συστρα-
 τεύοντες ἠλευθέρουν τὰς πόλεις. διαβοηθείσης δὲ
 τῆς τῶν Ἀκραγαντίνων ἐπιβολῆς κατὰ πᾶσαν τὴν
 νῆσον, ἐνέπεσεν ὀρμὴ ταῖς πόλεσι πρὸς τὴν ἐλευ-
 20 θερίαν. καὶ πρῶτοι μὲν Ἐνναῖοι πέμψαντες τὴν
 πόλιν τοῖς Ἀκραγαντινοῖς παρέδωκαν· οἱ δὲ ταύτην
 ἐλευθερώσαντες παρήλθον ἐπὶ τὸν Ἐρβησσόν, φρου-
 ρᾶς ἐν αὐτῷ παραφυλαττούσης τὴν πόλιν. γενομέ-
 νης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς, καὶ τῶν πολιτικῶν συνερ-
 25 γησάντων, συνέβη τὴν φρουρὰν ἀλῶναι, καὶ πολ-
 λούς μὲν πεσεῖν τῶν βαρβάρων, εἰς πεντακοσίους
 δὲ θεμένους τὰ ὄπλα παραδοῦναι σφᾶς αὐτοῦς.
 περὶ ταῦτα δ' ὄντων τῶν Ἀκραγαντίνων, τῶν ἐν 32
 ταῖς Συρακούσαις καταλελειμμένων στρατιωτῶν ὑπ'
 30 Ἀγαθοκλέους καταλαβόμενοι τινες τὴν Ἐχέτλαν ἐπόρ-
 θουν τὴν τε Λεοντίνην καὶ Καμαριναίαν. κακῶς 2
 οὖν πασχουσῶν τῶν πόλεων διὰ τὸ τὴν χώραν δη-

οὔσθαι καὶ τοὺς καρποὺς ἅπαντας διαφθείρεσθαι, ἐμβαλὼν εἰς τοὺς τόπους ὁ Ξενόδικος Λεοντίνους μὲν καὶ Καμαριναίους ἀπήλλαξε τοῦ πολέμου, τὴν δ' Ἐχέτλαν χωρίον ὄχυρόν ἐκπολιορκήσας τοῖς μὲν πολίταις τὴν δημοκρατίαν ἀποκατέστησε, τοὺς δὲ 5 Συρακοσίους κατεπλήξατο· καθόλου δ' ἐπιπορευόμενος τὰ τε φρούρια καὶ τὰς πόλεις ἠλευθέρου τῆς τῶν Καρχηδονίων ἐπιστασίας.

3 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Συρακόσιοι πιεζόμενοι τῇ σιτοδείᾳ, καὶ πνυθανόμενοι σιτηγὰ πλοῖα 10 μέλλοντα ποιεῖσθαι πλοῦν ἐπὶ Συρακούσας, ἐπλήρουν τριήρεις εἴκοσι, τηρήσαντες δὲ τοὺς ἐφορμεῖν εἰωθότας βαρβάρους ἀφυλάκτους ὄντας ἔλαθον ἐκπλεύσαντες, καὶ παρακομισθέντες εἰς τοὺς Μεγαρεῖς ἐπετήρουν τὸν 4 τῶν ἐμπόρων κατάπλουν. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Καρχηδονίων 15 τριάκοντα ναυσὶν ἐκπλευσάντων ἐπ' αὐτούς, τὸ μὲν πρῶτον ἐπεβάλοντο ναυμαχεῖν, ταχὺ δὲ πρὸς τὴν γῆν ἐκδιωχθέντες ἔξεκολύμβησαν πρὸς 5 τινὰ ναὸν τῆς Ἡρας. γενομένης οὖν μάχης περὶ τῶν σκαφῶν, καὶ τῶν Καρχηδονίων ἐπιβαλλόντων 20 σιδηρᾶς χεῖρας καὶ βιαιότερον ἀποσπώντων ἀπὸ τῆς γῆς, δέκα μὲν τριήρεις ἐάλωσαν, τὰς δ' ἄλλας ἐκ τῆς πόλεως ἐπιβοηθήσαντές τινες διέσωσαν. καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

33 Περὶ δὲ τὴν Λιβύην Ἀγαθοκλῆς, ἐπειδὴ κατέ- 25 πλευσαν οἱ τὴν Ἀμίλκα κεφαλὴν κομίζοντες, ἀναλαβὼν ταύτην καὶ παριππεύσας πλησίον τῆς παρεμβολῆς τῶν πολεμίων εἰς φωνῆς ἀκοήν, ἔδειξε τοῖς πολεμίοις καὶ τὴν τῶν στρατοπέδων ἦτταν διεσά- 2 φησεν. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι περιαλγεῖς γενόμενοι 30 καὶ βαρβαρικῶς προσκυνήσαντες, συμφορὰν ἐαυτῶν ἐποιοῦντο τὸν τοῦ βασιλέως θάνατον, καὶ πρὸς τὸν 429

ὅλον πόλεμον ἄθυμοι καθειστήκεισαν. οἱ δὲ περὶ
 τὸν Ἀγαθοκλέα τοῖς περὶ Λιβύην προτερήμασιν
 ἐπαρθέυτες, τηλικούτων εὐτυχημάτων προσγενομέ-
 νων μετέωροι ταῖς ἐλπίσιν ἐγενήθησαν, ὡς ἀπηλλα-
 5 μένοι τῶν δεινῶν. οὐ μὴν ἡ τύχη γε εἶασε τὴν εὖ- 3
 ροίαν μένειν ἐπὶ τῆς αὐτῆς τάξεως, ἀλλ' ἐκ τῶν
 ἰδίων στρατιωτῶν τῷ δυνάστη τοὺς μεγίστους ἐπή-
 νεγκε κινδύνους. Λυκίσκος γάρ τις τῶν ἐφ' ἡγε-
 μονία τεταγμένων παραληφθεὶς ὑπ' Ἀγαθοκλέους
 10 ἐπὶ τὸ δεῖπνον, οἰνωθεὶς ἐβλασφήμει τὸν δυνάστην.
 ὁ μὲν οὖν Ἀγαθοκλῆς διὰ τὰς ἐν τῷ πολέμῳ χρείας 4
 ἀποδεχόμενος τὸν ἄνδρα, τῇ παιδιᾷ τὰ πρὸς πικροίαν
 λεγόμενα διέσυρεν· ὁ δ' υἱὸς Ἀρχάγαθος χαλεπῶς
 φέρων ἐπετίμα τε καὶ διηπειλεῖτο. διαλυθέντος δὲ 5
 15 τοῦ πότου καὶ πρὸς τὴν σκηνὴν ἀπιόντων ἐλοιδό-
 ρησεν ὁ Λυκίσκος τὸν Ἀρχάγαθον εἰς τὴν τῆς μη-
 τριᾶς μοιχείαν· ἐδόκει γὰρ ἔχειν λάθρα τοῦ πα-
 τρός τὴν Ἀλκίαν· τοῦτο γὰρ ἦν ὄνομα τῇ γυναικί.
 ὁ δ' Ἀρχάγαθος εἰς ὄργην ὑπερβάλλουσαν προα- 6
 20 χθεῖς, καὶ παρὰ τινος τῶν ὑπασπιστῶν ἀρπάσας
 σιβύνην, διήλασε διὰ τῶν πλευρῶν. τοῦτον μὲν
 οὖν παραχοῆμα τελευτήσαντα πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπή-
 νεγκαν σκηνὴν οἷς ἦν ἐπιμελές· ἅμα δ' ἡμέρα συν-
 ελθόντες οἱ τοῦ φονευθέντος φίλοι καὶ πολλοὶ τῶν
 25 ἄλλων στρατιωτῶν συνδραμόντες ἠγανάκτουν ἐπὶ
 τοῖς πρᾶχθεῖσι καὶ θορύβου τὴν παρεμβολὴν ἐπλή-
 ρωσαν. πολλοὶ δὲ καὶ τῶν ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμέ- 7
 νων, ἐν ἐγκλήμασιν ὄντες καὶ φοβούμενοι περὶ
 σφῶν αὐτῶν, συνεπιθέμενοι τῷ καιρῷ στάσιν οὐ
 30 τὴν τυχοῦσαν ἐξέκασαν. παντὸς δὲ τοῦ στρατεύ-
 ματος μισοπονηροῦντος ἕκαστοι τὰς πανοπλίας ἀνε-
 λάμβανον ἐπὶ τὴν τοῦ φονεύσαντος τιμωρίαν· καὶ

πέρας τὸ πλῆθος ᾤετο δεῖν Ἀρχάγαθον ἀναιρεῖσθαι,
 μὴ ἐκδιδόντος δὲ τὸν υἱὸν Ἀγαθοκλέους αὐτὸν ἀντ'
 8 ἐκείνου τὴν τιμωρίαν ὑπέχειν. ἀπήτουν δὲ καὶ τοὺς
 μισθοὺς τοὺς ὀφειλομένους, καὶ στρατηγοὺς ἤρουντο
 τοὺς ἀφηγησομένους τοῦ στρατοπέδου, καὶ τὸ τελευ- 5
 ταῖον τὰ τεῖχη κατελαμβάνοντό τινες τοῦ Τύνητος
 καὶ πανταχόθεν φυλακαῖς περιέλαβον τοὺς δυνάστας.
 34 οἱ δὲ Καρχηδόνιοι γνόντες τὴν παρὰ τοῖς πολεμίοις
 στάσιν, ἐπεμψάν τινας ἀξιούντες μεταβαλέσθαι, καὶ
 τοὺς τε μισθοὺς μείζους καὶ δωρεὰς ἀξιολόγους δώ- 10
 σειν ἐπηγγέλλοντο. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν ἡγεμόνων
 ἀπάξιν πρὸς αὐτοὺς τὴν στρατιὰν ἐπηγγέλλαντο.
 2 ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ὄρων τὴν σωτηρίαν ἐπὶ ῥοπῆς κει-
 μένην, καὶ φοβούμενος μὴ τοῖς πολεμίοις παραδο-
 θεῖς μεθ' ὕβρεως καταστρέψῃ τὸν βίον, ὑπέλαβε 15
 κρεῖττον εἶναι, κἂν δέη τι πάσχειν, ὑπὸ τῶν στρα-
 3 τιωτῶν ἀποθανεῖν. διόπερ ἀποθέμενος τὴν πορφύ-
 ραν καὶ μεταλαβὼν ἰδιωτικὴν καὶ ταπεινὴν ἐσθῆτα
 παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον. σιωπῆς οὖν γενομένης διὰ
 τὸ παράδοξον καὶ πολλῶν γενομένων τῶν συνδρα-²⁰
 4 μόντων, διεξῆλθε λόγους οἰκείους τῆς περιστάσεως,
 καὶ τῶν προκατεργασθεισῶν αὐτῷ πράξεων ἀναμνή-
 σασ ἐφησεν ἔτοιμος εἶναι τελευτᾶν, εἰ τοῦτο δόξει
 5 συμφέρειν τοῖς συστρατευομένοις. οὐδέποτε γὰρ
 αὐτὸν δεῖλλα συνεσχημένον ὑπομεῖναι τι παθεῖν 25
 ἄτοπον ἕνεκα τοῦ φιλοψυχεῖν. καὶ τούτου μάρτυρας
 ἐκείνους ὑπάρχειν ἀποφαινόμενος ἐγύμνωσε τὸ ξί-
 φος, ὡς σφάξων ἑαυτόν. μέλλοντος δ' ἐπιφέρειν
 πληγὴν ἀνεβόησε τὸ στρατόπεδον διακωλύον, καὶ
 πανταχόθεν ἐγίνοντο φωναὶ τῶν ἐγκλημάτων ἀπο- 30
 5 λύουσαι. προστάττοντος δὲ τοῦ πλήθους ἀναλαβεῖν
 τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα, δακρύων καὶ τοῖς ὄχλοις εὐ-

χαριστῶν ἐνεδύετο τὸν προσήκοντα κόσμον, τοῦ
 πλήθους τὴν ἀποκατάστασιν κρότῳ παραμυθησαμέ-
 νου. τῶν δὲ Καρχηδονίων καταδοκούντων ὡς αὐ-
 τικά μάλα τῶν Ἑλλήνων πρὸς αὐτοὺς μεταθησομέ-
 νων, Ἀγαθοκλῆς οὐ παρῆς τὸν καιρὸν ἐξήγαγεν
 ἐπ' αὐτοὺς τὴν δύναμιν. οἱ μὲν οὖν βάρβαροι νο-
 μίζοντες τοὺς ἐναντίους ἀποχωρεῖν πρὸς αὐτούς,
 οὐδεμίαν τῶν πρὸς ἀλήθειαν πεπραγμένων ἔννοιαν
 ἐλάμβανον· ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ὡς ἐπλησίασε τοῖς πο-
 10 λεμίοις, ἄφνω τὸ πολεμικὸν προσέταξε σημαίνειν,
 καὶ προσπεσὼν πολὺν ἐποίησε φόνον. οἱ δὲ Καρχη-
 δόνιοι παραδόξῳ συμπτώματι περιπεσόντες καὶ πολ-
 λούς τῶν στρατιωτῶν ἀποβαλόντες συνέφυγον εἰς
 τὴν παρεμβολήν. Ἀγαθοκλῆς μὲν οὖν διὰ τὸν υἱὸν 7
 15 εἰς τοὺς ἐσχάτους ἐλθὼν κινδύνους, διὰ τῆς ἰδίας
 ἀρετῆς οὐ μόνον λύσειν εὗρε τῶν κακῶν, ἀλλὰ καὶ
 τοὺς πολεμίους ἠλάττωσεν· οἱ δὲ τῆς στάσεως μά-
 λιστα αἷτιοι γενόμενοι καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι πρὸς
 τὸν δυνάστην ἀλλοτριῶς διέκειντο, ὑπὲρ τοὺς δια-
 20 κοσίλους ὄντες, ἐτόλμησαν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους
 αὐτομολῆσαι. ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ Λιβύην καὶ Σικε-
 λλίαν διεληλυθότες μνησθησόμεθα καὶ τῶν ἐν Ἰταλίᾳ
 πραχθέντων.

Τῶν γὰρ Τυρρηνῶν στρατευσάντων ἐπὶ πόλιν 3
 25 Σούτριον ἄποικον Ῥωμαίων, οἱ μὲν ὑπατοὶ δυνά-
 μεσιν ἀδραῖς ἐκβροθήσαντες ἐνίκησαν μάχῃ τοὺς
 Τυρρηνοὺς καὶ συνεδίωξαν εἰς τὴν παρεμβολήν, οἱ 2
 δὲ Σαμνῖται κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον, μακρὰν ἀπηρ-
 τημένης τῆς Ῥωμαίων δυνάμεως, ἀδεῶς ἐπόρθουν
 30 τῶν Ἰαπύγων τὰς τὰ Ῥωμαίων φρονούντας. διό-
 περ ἠναγκάσθησαν οἱ ὑπατοὶ διαιρεῖν τὰς δυνάμεις,
 καὶ Φάβιος μὲν ἐν τῇ Τυρρηνίᾳ κατέμεινε, ὁ δὲ 3

Μάρκιος ἐπὶ τοὺς Σαμνίτας ἀναζεύξας Ἀλλίφας
 μὲν πόλιν εἶλε κατὰ κράτος, τοὺς δὲ πολιορκουμέ-
 3 νους τῶν συμμάχων ἐκ τῶν κινδύνων ἐρρύδατο. ὁ
 δὲ Φάβιος, Τυρρηνῶν πολλοῖς πλήθεσιν ἐπὶ τὸ
 Σούτριον συνδραμόντων, ἔλαθε τοὺς πολεμίους διὰ⁵₄₃₁
 τῆς τῶν Ὀμβρικών χώρας ἐμβαλῶν εἰς τὴν ἀνωτέρω
 Τυρρηνίαν, ἀπόρθητον γεγενημένην πολλῶν χρόνων·
 4 ἐπιπεσὼν δ' ἀνεπίστως τῆς τε χώρας πολλὴν ἐδή-
 ῶσε, καὶ τοὺς ἐπελθόντας τῶν ἐγχωρίων νικήσας
 πολλοὺς μὲν ἀνείλεν, οὐκ ὀλίγους δὲ καὶ ζῶντας¹⁰
 ὑποχειρίους ἔλαβε. μετὰ δὲ ταῦτα περὶ τὴν καλου-
 μένην Περυσίαν δευτέρᾳ μάχῃ τῶν Τυρρηνῶν κρα-
 τήσας, πολλοὺς ἀνελὼν κατεπλήξατο τὸ ἔθνος, πρῶ-
 τος Ῥωμαίων μετὰ δυνάμεως ἐμβεβληκῶς εἰς τοὺς
 5 τόπους τούτους. καὶ πρὸς μὲν Ἀρρητίνους καὶ Κρο-¹⁵
 τωνιάτας, ἔτι δὲ Περυσίνους, ἀνοχὰς ἐποίησατο·
 πόλιν δὲ τὴν ὀνομαζομένην Καστόλαν ἐκπολιορκή-
 σας συνηνάγκασε τοὺς Τυρρηνοὺς λῦσαι τὴν τοῦ
 Σουτρίου πολιορκίαν.

36 Ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν τιμη-²⁰
 τὰς εἶλοντο, καὶ τούτων ὁ ἕτερος Ἄππιος Κλαύδιος
 ὑπήκοον ἔχων τὸν συνάρχοντα Λεύκιον Πλαύτιον
 πολλὰ τῶν πατρῶων νομίμων ἐκίνησε· τῷ δήμῳ
 γὰρ τὸ κεχαρισμένον ποιῶν οὐδένα λόγον ἐποιεῖτο
 τῆς συγκλήτου. καὶ πρῶτον μὲν τὸ καλούμενον²⁵
 Ἄππιον ὕδωρ ἀπὸ σταδίων ὀγδοήκοντα κατήγαγεν
 εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ πολλὰ τῶν δημοσίων χρημάτων
 εἰς ταύτην τὴν κατασκευὴν ἀνήλωσεν ἄνευ δόγμα-
 2 τος τῆς συγκλήτου· μετὰ δὲ ταῦτα τῆς ἀφ' ἑαυτοῦ
 κληθείσης Ἀππίας ὁδοῦ τὸ πλεόν μέρος λίθοις στε-³⁰
 ρεοῖς κατέστρωσεν ἀπὸ Ῥώμης μέχρι Καπύης, ὄντος
 τοῦ διαστήματος σταδίων πλείονων ἢ χιλίων, καὶ

τῶν τόπων τοὺς μὲν ὑπερέχοντας διασκάψας, τοὺς
 δὲ φαραγγώδεις ἢ κοίλους ἀναλήμμασιν ἀξιολόγοις
 ἐξισώσας, κατανήλωσεν ἀπάσας τὰς δημοσίας προσ-
 5 ούδους, αὐτοῦ δὲ μνημεῖον ἀθάνατον κατέλιπεν, εἰς
 τὴν σύγκλητον, οὐ τοὺς εὐγενεῖς καὶ προέχοντας
 τοῖς ἀξιώμασι προσγράφων μόνον, ὡς ἦν ἔθος,
 ἀλλὰ πολλοὺς καὶ τῶν ἀπελευθέρων υἱοὺς ἀνέμιξεν·
 ἐφ' οἷς βαρέως ἔφερον οἱ καυχώμενοι ταῖς εὐγε-
 10 νείαις. ἔδωκε δὲ τοῖς πολίταις καὶ τὴν ἐξουσίαν
 ὅσοι προαιροῖντο τιμῆσασθαι. τὸ δ' ὅλον, ὄρων τε-
 θησαυρισμένον κατ' αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἐπιφανεστά-
 τοις τὸν φθόρον, ἐξέκλινε τὸ προσκόπτειν τινὶ τῶν
 15 ἄλλων πολιτῶν, ἀντίταγμα κατασκευάζων τῇ τῶν
 εὐγενῶν ἀλλοτριότητι τὴν παρὰ τῶν πολλῶν εὐ-
 νοίαν. καὶ κατὰ μὲν τὴν τῶν ἰππέων δοκιμασίαν
 οὐδενὸς ἀφείλετο τὸν ἵππον, κατὰ δὲ τὴν τῶν συν-
 ἔδρων καταγραφὴν οὐδένα τῶν ἀδοξούντων συγ-
 κλητικῶν ἐξέβαλεν, ὅπερ ἦν ἔθος ποιεῖν τοῖς τιμη-
 20 ταῖς. εἶθ' οἱ μὲν ὑπατοὶ διὰ τὸν φθόρον καὶ διὰ
 432 τὸ βούλεσθαι τοῖς ἐπιφανεστάτοις χαρίζεσθαι συν-
 ἦγον τὴν σύγκλητον οὐ τὴν ὑπὸ τούτου καταλεγεί-
 σαν, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ τῶν προγεγενημένων τιμητῶν
 καταγραφείσαν· ὁ δὲ δῆμος τούτοις μὲν ἀντιπράτ-
 25 των, τῷ δὲ Ἀππίῳ συμφιλοτιμούμενος καὶ τὴν τῶν
 δυσγενῶν προαγωγὴν βεβαιῶσαι βουλόμενος, ἀγο-
 ρανόμον εἶλετο τῆς ἐπιφανεστέρως ἀγορανομίας υἱὸν
 ἀπελευθέρου Γναῖον Φλάβιον, ὃς πρῶτος Ῥωμαίων
 ἔτυχε ταύτης τῆς ἀρχῆς πατρὸς ὦν δεδουλευκός.
 30 ὁ δ' Ἀππίος τῆς ἀρχῆς ἀπολυθεὶς, καὶ τὸν ἀπὸ τῆς
 συγκλήτου φθόρον εὐλαβηθεὶς, προσεποιήθη τυφλὸς
 εἶναι καὶ κατ' οἰκίαν ἕμενεν.

- 37 Ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Χαρίνου Ῥωμαῖοι μὲν τὴν ὑπατον ἀρχὴν παρέδοσαν Ποπλίῳ Δεκίῳ καὶ Κοῦντῳ Φαβίῳ, παρὰ δὲ τοῖς Ἑλείοις ὀλυμπιας ἤχθη ὀγδὴ πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στάδιον Ἀπολλωνίδης Τεγεάτης. κατὰ δὲ τούτους 5 τοὺς χρόνους Πτολεμαῖος μὲν ἐκ τῆς Μύνδου πλεύσας ἀδρῶ στόλῳ διὰ νήσων ἐν παράπλῳ τὴν Ἄνδρον ἠλευθέρωσε καὶ τὴν φρουρὰν ἐξήγαγε. κομισθεὶς δ' ἐπὶ τὸν Ἴσθμὸν Σικυῶνα καὶ Κόρινθον παρέλαβε παρὰ Κρατησιπόλεως. τὰς δ' αἰτίας δι' 10 ἃς ἐκυρίευσε πόλεων ἐπιφανῶν προδεδηλωκότες ἐν ταῖς πρὸ ταύτης βίβλοις, τὸ διλογεῖν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν παρήσομεν. ἐπεβάλετο μὲν οὖν καὶ τὰς ἄλλας τὰς κατὰ 2 τὴν Ἑλλάδα πόλεις Πτολεμαῖος ἐλευθεροῦν, μεγάλην προσθήκην ἠγούμενος ἔσεσθαι τοῖς ἰδίοις πράγμασι 15 τὴν τῶν Ἑλλήνων εὐνοίαν· ἐπεὶ δὲ οἱ Πελοποννησιοὶ συνταξάμενοι χορηγήσειν σίτον καὶ χρήματα τῶν ἠμολογημένων οὐδὲν συνετέλουν, ἀγανακτήσας ὁ δυνάστης πρὸς μὲν Κάσσανδρον εἰρήνην ἐποίησατο, καθ' ἣν ἑκατέρους ἔδει κυριεύειν τῶν πόλεων 20 ὧν εἶχον, τὴν δὲ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον ἀσφαλίσάμενος φρουρὰ διῆρεν εἰς τὴν Αἴγυπτον.
- 3 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Κλεοπάτρα τῷ μὲν Ἀντιγόνῳ προσκόπτουσα, τῇ δ' αἰρέσει πρὸς τὸν Πτολεμαῖον ἀποκλίνουσα, προῆγεν ἐκ Σάρδεων, ὡς 25 διακομισθησομένη πρὸς ἐκεῖνον. ἦν δὲ ἀδελφὴ μὲν Ἀλεξάνδρου τοῦ Πέρσας καταπολεμήσαντος, θυγάτηρ δὲ Φιλίππου τοῦ Ἀμύντου, γυνὴ δὲ γεγενημένη τοῦ εἰς Ἰταλίαν στρατεύσαντος Ἀλεξάνδρου.
- 4 διὰ τὴν ἐπιφάνειαν οὖν τοῦ γένους οἱ περὶ Κάσσανδρον καὶ Λυσίμαχον, ἔτι δὲ Ἀντίγονον καὶ Πτολεμαῖον, καὶ καθόλου πάντες οἱ μετὰ τὴν Ἀλεξάν-

δρου τελευταίην ἀξιολογώτατοι τῶν ἡγεμόνων ταύτην ἐμνήστευον. ἕκαστος γὰρ τούτῳ τῷ γάμῳ συνακο-
 λουθήσειν Μακεδόνας ἐλπίζων ἀντείχετο τῆς βασι-
 λικῆς οἰκίας, ὡς τὴν τῶν ὄλων ἀρχὴν περιστήσων
 5 εἰς ἑαυτόν. ὁ δὲ ἐπιμελητὴς τῶν Σάρδεων ἔχων 5
 παράγγελμα παρ' Ἀντιγόνου τηρεῖν τὴν Κλεοπά-
 τραν, διεκώλυεν αὐτῆς τὴν ἐξοδον· ὕστερον δὲ
 προστάξαντος τοῦ δυνάστου διὰ τινων γυναικῶν
 ἐδολοφόνησεν. ὁ δ' Ἀντίγονος οὐ βουλόμενος λέ- 6
 10 γεσθαι κατ' αὐτοῦ περὶ τῆς ἀναιρέσεως, τῶν γυ-
 ναικῶν τινὰς ἐκόλασεν ὡς ἐπιβεβουλευκυίας καὶ τὰ
 περὶ τὴν ἐκφορὰν βασιλικῶς ἐφιλοκάλησε.

433 Κλεοπάτρα μὲν οὖν περιμάχητος γενομένη παρὰ
 τοῖς ἐπιφανεστάτοις ἡγεμόσι, πρὸ τοῦ συντελεσθῆναι
 15 τὸν γάμον τοιαύτης ἔτυχε καταστροφῆς. ἡμεῖς δὲ 7
 διεληλυθότες τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα,
 μεταβιβάσομεν τὸν λόγον ἐπὶ τὰ ἄλλα μέρη τῆς οἰ-
 κουμένης.

Κατὰ γὰρ τὴν Λιβύην Καρχηδονίων ἐκπεμψάν- 38
 20 των δύνναμιν τὴν προσαζομένην τοὺς ἀφεστηκότας
 Νομάδας, Ἀγαθοκλῆς ἐπὶ μὲν τοῦ Τύνητος ἀπέλι-
 πεν Ἀρχάγαθον τὸν υἱὸν μετὰ μέρους τῆς στρα-
 τιᾶς, αὐτὸς δ' ἀναλαβὼν τοὺς κρατίστους, πεζοὺς
 μὲν ὀκτακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ ὀκτακοσίους, ζεύγη
 25 δὲ Λιβύων πεντήκοντα, κατὰ σπουδὴν ἐπηκολούθει
 τοῖς πολεμίοις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι παραγεννηθέντες 2
 εἰς τοὺς Νομάδας τοὺς καλουμένους Ζούφωνα, 3
 πολλοὺς τῶν ἐγχωρίων προσηγάγοντο, καὶ τῶν ἀφε-
 στηκῶτων ἐνίους εἰς τὴν προὔπαρχουσαν ἀποκατέστη-
 30 σαν συμμαχίαν· ἐπεὶ δ' ἤκουσαν πλησίον εἶναι τοὺς
 πολεμίους, κατεστρατοπέδευσαν ἐπὶ τινος γεωλόφου
 περιεχομένου θείθροις βαθέσι καὶ δυσπεράτοις. καὶ 3

πρὸς μὲν τὰς ἀπροσδοκίτους ἐπιθέσεις τῶν ἐναν-
 τίων ταῦτα προεβάλλοντο, τῶν δὲ Νομάδων τοὺς
 μάλιστα εὐθέτους προσέταξαν ἐπακολουθεῖν τοῖς
 Ἑλλησι καὶ παρενοχλοῦντας κωλύειν αὐτῶν τὴν εἰς
 τοῦμπροσθεν πορείαν. ὧν ποιησάντων τὸ προστα-⁵
 χθέν, Ἀγαθοκλῆς ἐπὶ μὲν τούτους ἀπέστειλε τοὺς
 τε σφενδουήτας καὶ τοξότας, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς ἄλ-
 λης δυνάμεως ὤρμησεν ἐπὶ τὴν στρατοπεδείαν τῶν
 4 πολεμίων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τὴν ἐπίνοιαν αὐτοῦ
 κατανοήσαντες ἐξήγαγον τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς πα-¹⁰
 ρεμβολῆς καὶ παρατάξαντες ἔτοιμοι πρὸς μάχην κα-
 θείστηκεσαν. ἐπεὶ δ' ἑώραν τοὺς περὶ τὸν Ἀγα-
 θεοκλέα διαβαίνοντας ἤδη τὸν ποταμόν, ἐνέβαλον
 συντεταγμένοι, καὶ περὶ τὸ ρεῖθρον δυσπέρατον
 5 ὑπάρχον πολλοὺς τῶν ἐναντίων ἀνήρουν. προσβια-¹⁵
 ζομένων δὲ τῶν μετ' Ἀγαθοκλέους, οἱ μὲν Ἕλληνες
 ταῖς ἀρεταῖς ὑπερεῖχον, οἱ δὲ βάρβαροι τοῖς πλή-
 θεσι περιεγίνοντο. ἔνθα δὴ τῶν στρατοπέδων ἐπὶ
 πολὺν χρόνον φιλοτίμως ἀγωνιζομένων, οἱ παρ'
 ἀμφοτέροις Νομάδες τῆς μὲν μάχης ἀφειστήκεσαν,²⁰
 ἐπειτήρουν δὲ τὸ τέλος τοῦ κινδύνου, διεγνωκότες
 6 τῶν ἠττημένων τὰς ἀποσκευὰς διαρπάσαι. Ἀγαθο-
 κλῆς δὲ τοὺς ἀρίστους ἔχων περὶ αὐτὸν πρῶτος
 ἐβιάσατο τοὺς ἀνθεστηκότας, καὶ τῇ τούτων τροπῇ
 τοὺς λοιποὺς βαρβάρους φυγεῖν ἐποίησε· μόνοι δὲ²⁵
 τῶν ἰππέων οἱ συναγωνιζόμενοι τοῖς Καρχηδουίοις
 Ἕλληνες, ὧν Κλείων ἠγεῖτο, τοὺς περὶ τὸν Ἀγα-
 θεοκλέα βαρεῖς ἐπικειμένους ὑπέστησαν. ἀγωνισαμέ-
 νων δ' αὐτῶν λαμπρῶς οἱ πλείστοι μὲν ἀνηρέθη-
 σαν μαχόμενοι γενναίως, οἱ δὲ περιλειφθέντες αὐ-³⁰
 39 τῶν τύχῃ τιμὴ διεσώθησαν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἀφείς
 τὸ διώκειν τούτους ὤρμησεν ἐπὶ τοὺς καταφυγόντας

βαρβάρους εἰς τὴν παρεμβολήν, καὶ προσβιαζόμε-
 434 νος τόποις προσάντεσι καὶ δυσπροσίτοις οὐχ ἦτ-
 τον ἔπασχεν ἢ διετίθει τοὺς Καρχηδονίους. οὐ μὴν
 ἔληγε τῆς τόλμης, ἀλλὰ τῇ νίκη μετεωριζόμενος
 5 ἐνέκειτο, διαλαμβάνων κατὰ κράτος αἰρήσειν τὴν
 στρατοπεδείαν. ἐν τοσούτῳ δὲ τὸ τέλος τῆς μάχης 2
 καταδοκοῦντες οἱ Νομάδες ταῖς μὲν τῶν Καρχηδο-
 νίων ἀποσκευαῖς οὐχ οἰοί τε ἦσαν ἐπιθέσθαι διὰ τὸ
 τὰς δυνάμεις ἀμφοτέρας πλησίον τῆς παρεμβολῆς
 10 ἀγωνίζεσθαι, ἐπὶ δὲ τὴν τῶν Ἑλλήνων στρατοπε-
 δείαν ὠρμησαν, εἰδότες τὸν Ἀγαθοκλέα μακρὰν
 ἀπεσπασμένον. ἐρήμου δ' αὐτῆς οὔσης τῶν δυνα-
 μένων ἀμύνασθαι ῥαδίως ἐπιπεσόντες τοὺς μὲν ἀν-
 τιστάντας ὀλίγους ὄντας ἀπέκτειναν, αἰχμαλώτων δὲ
 15 πλήθους καὶ τῆς ἄλλης ὠφελείας ἐκυρίευσαν. ἃ δὲ 3
 πυθόμενος ὁ Ἀγαθοκλῆς ἤγε κατὰ τάχος τὴν δύ-
 ναμιν, καὶ τινὰ μὲν τῶν ἀφηρησμένων ἀνέσωσε,
 τῶν δὲ πλείστων οἱ Νομάδες ἐκυρίεον καὶ νυκτὸς
 ἐπιγενομένης μακρὰν ἑαυτοὺς ἐξετόπισαν. ὁ δὲ δυ- 4
 20 νάστης στήσας τρόπαιον τὰ μὲν λάφυρα διεῖλε τοῖς
 στρατιώταις, ὅπως μηδεὶς ἀγανακτήσῃ περὶ τῶν
 ἀπολωλότων, τοὺς δ' αἰχμαλώτους Ἑλληνας τοὺς
 συστρατευσαμένους τοῖς Καρχηδονίοις εἰς τὸ φρου-
 ριον ἀπέθετο. οὗτοι μὲν οὖν εὐλαβούμενοι τὴν ἀπὸ 5
 25 τοῦ δυνάστου τιμωρίαν νυκτὸς ἐπέθεντο τοῖς ἐν
 τῷ φρουρίῳ, καὶ τῇ μάχῃ κρατούμενοι κατελάβοντο
 λόφον ἐρυμνόν, ὄντες οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων, ὧν
 ἦσαν Συρακόσιοι πλείους τῶν πεντακοσίων. Ἀγα- 6
 30 θοκλῆς δὲ πυθόμενος τὸ πεπραγμένον ἤκε μετὰ
 τῆς δυνάμεως, καὶ καταβιβάσας ὑποσπόνδους τοὺς
 ἐπιθεμένους ἅπαντας ἀπέσφαξεν.

Ἀπὸ δὲ τῆς μάχης ταύτης γενόμενος, καὶ πάντα 40

τῇ διανοίᾳ σκοπούμενος πρὸς τὸ λαβεῖν τοὺς Καρ-
 χηδονίους ὑποχειρίους, ἐξέπεμψε πρεσβευτὴν Ὀρ-
 θωνα τὸν Συρακόσιον πρὸς Ὀφέλλαν εἰς Κυρήνην.
 οὗτος δ' ἦν μὲν τῶν φίλων τῶν συνεστρατευμένων
 Ἀλεξάνδρῳ, κυριεύων δὲ τῶν περὶ Κυρήνην πό- 5
 λεων καὶ δυνάμεως ἀδράς περιεβάλετο ταῖς ἐλπίσι
 2 μείζονα δυναστείαν. τοιαύτην οὖν αὐτοῦ διάνοιαν
 ἔχοντας, ἤκεν ὁ παρ' Ἀγαθοκλέους πρεσβευτής,
 ἀξιώων συγκαταπολεμῆσαι Καρχηδονίους· ἀντὶ δὲ
 ταύτης τῆς χρείας ἐπηγγέλλετο τὸν Ἀγαθοκλέα συ- 10
 χωρήσειν αὐτῷ τῶν ἐν Λιβύῃ πραγμάτων κυριεύ-
 3 ειν. εἶναι γὰρ ἱκανὴν αὐτῷ τὴν Σικελίαν, ἵν' ἐξῆ
 τῶν ἀπὸ τῆς Καρχηδόνης κινδύνων ἀπαλλαχθέντα
 μετ' ἀδείας κρατεῖν ἀπάσης τῆς νήσου· παρακειῶσθαι
 δὲ καὶ τὴν Ἰταλίαν αὐτῷ πρὸς ἐπαύξησιν τῆς ἀρ- 15
 4 χῆς, ἐὰν κρίνη μείζονων ὀρέγεσθαι. τὴν μὲν γὰρ
 Λιβύην διεξευγμένην μεγάλῳ καὶ χαλεπῷ πελάγει
 μηδαμῶς ἀρμόξειν αὐτῷ, εἰς ἣν καὶ νῦν οὐ κατ'
 5 ἐπιθυμίαν, ἀλλὰ κατ' ἀνάγκην ἀφίχθαι. ὁ δὲ Ὀφέλ-
 λας τῇ πάλαι βεβουλευμένη κρίσει προστεθείσης 20
 τῆς γενομένης ἐλπίδος ἀσμένως ὑπήκουσε, καὶ πρὸς
 μὲν Ἀθηναίους περὶ συμμαχίας διεπέμπετο, γεγα-
 μηκῶς Εὐθυδίκην τὴν Μιλτιάδου θυγατέρα τοῦ τὴν
 προσηγορίαν φέροντος εἰς τὸν στρατηγήσαντα τῶν
 6 ἐν Μαραθῶνι νικησάντων. διὰ δὲ ταύτην τὴν ἐπι- 25
 135 γαμίαν καὶ τὴν ἄλλην σπουδὴν ἣν ὑπῆρχεν ἀπο-
 δεδειγμένος εἰς τὴν πόλιν πολλοὶ τῶν Ἀθηναίων
 προθύμως ὑπήκουσαν εἰς τὴν στρατείαν. οὐκ ὀλί-
 γοι δὲ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἔσπευδον κοινωῆ-
 σαι τῆς ἐπιβολῆς, ἐλπίζοντες τὴν τε κρατίστην τῆς 30
 Λιβύης κατακληρουχήσειν καὶ τὸν ἐν Καρχηδόνι
 7 διαρπάσειν πλοῦτον. τὰ μὲν γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα

διὰ τοὺς συνεχεῖς πολέμους καὶ τὰς τῶν δυναστῶν
 πρὸς ἀλλήλους φιλοτιμίας ἀσθενῆ καὶ ταπεινὰ κα-
 θειστήκει· ὥστ' ὑπελάμβανον μὴ μόνον ἐγκρατεῖς
 εἶσεσθαι πολλῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν παρόντων
 5 κακῶν ἀπαλλαγῆσεσθαι.

Ὁ δ' οὖν Ὀφέλλας, ἐπειδὴ πάντ' αὐτῷ πρὸς τὴν 41
 στρατείαν κατεσκεύαστο λαμπρῶς, ἐξώρμησε μετὰ
 τῆς δυνάμεως, ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν μυ-
 ρίων, ἵππεις δὲ ἑξακοσίους, ἄρματα δὲ ἑκατόν, ἠνι-
 10 ὄχους δὲ καὶ παραβάτας πλείους τῶν τριακοσίων.
 ἠκολούθουν δὲ καὶ τῶν ἔξω τάξεως λεγομένων οὐκ
 ἐλάττους τῶν μυρίων· πολλοὶ δὲ τούτων τέκνα καὶ
 γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἤγον, ὥστε
 ἐμφορῆ τὴν στρατιὰν ὑπάρχειν ἀποικία. ὀκτωκαί- 2
 15 δεκα μὲν οὖν ἡμέρας ὁδοιπορήσαντες καὶ διελθόν-
 τες σταδίους τρισχιλίους κατεσκῆνωσαν περὶ Ἀυ-
 τόμαλα· ἐντεῦθεν δὲ πορευομένοις ὑπῆρχεν ὄρος ἐξ
 ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἀπόκρημνον, ἐν μέσῳ δ'
 ἔχον φάραγγα βαθεῖαν, ἐξ ἧς ἀνέτεινε λισσὴ πέτρα
 20 πρὸς ὀρθὸν ἀνατείνουσα σκόπελον. περὶ δὲ τὴν 3
 ὄρξαν αὐτῆς ἄντρον ἦν εὐμέγεθες, κιττῶ καὶ σμί-
 λακι συνηρεφές, ἐν ᾧ μυθεύουσι γεγονέναι βασι-
 λισσαν Λάμιαν τῷ κάλλει διαφέρουσαν· διὰ δὲ τὴν
 τῆς ψυχῆς ἀγριότητα διατυπῶσαί φασι τὴν ὄψιν αὐ-
 25 τῆς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον θηριώδη. τῶν γὰρ γι-
 νομένων αὐτῇ παίδων ἀπάντων τελευτώντων, βα-
 ρουθυμοῦσαν ἐπὶ τῷ πάθει καὶ φθονοῦσαν ταῖς τῶν
 ἄλλων γυναικῶν εὐτεκνίαις κελεύειν ἐκ τῶν ἀγκα-
 λῶν ἔξαρχάξεσθαι τὰ βρέφη καὶ παραχορῆμα ἀπο-
 30 κτείνειν. διὸ καὶ καθ' ἡμᾶς μέχρι τοῦ νῦν βίου 4
 παρὰ τοῖς νηπίοις διαμένειν τὴν περὶ τῆς γυναικὸς
 ταύτης φήμην, καὶ φοβερωτάτην αὐτοῖς εἶναι τὴν

5 ταύτης προσηγορίαν. ὅτε δὲ μεθύσκοιτο, τὴν ἄδειαν
 δίδουαι πᾶσιν ἃ βούλονται ποιεῖν ἀπαρατηρήτως.
 μὴ πολυπραγμονούσης οὖν αὐτῆς κατ' ἐκείνον τὸν
 χρόνον τὰ γινόμενα, τοὺς κατὰ τὴν χώραν ὑπολαμ-
 βάνειν μὴ βλέπειν αὐτήν· καὶ διὰ τοῦτ' ἐμυθολό- 5
 γησάν τινες ὡς εἰς ἄρσιχον ἐμβάλοι τοὺς ὀφθαλ-
 μούς, τὴν ἐν οἴνῳ συντελουμένην ὀλιγορίαν εἰς τὸ
 προειρημένον μέρος μεταφέροντες, ὡς τούτου πα-
 6 ρρηρημένου τὴν ὄρασιν. ὅτι δὲ κατὰ τὴν Λιβύην
 γέγονεν αὕτη καὶ τὸν Εὐριπίδην δείξει τις ἂν μαρ- 10
 τυροῦντα· λέγει γὰρ

τίς τοῦνομα τὸ ἐπονείδιστον βροτοῖς
 οὐκ οἶδε Λαμίας τῆς Λιβυτικῆς γένος;

42 Ὁ δ' οὖν Ὀφέλλας ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν προ-
 ἦγε διὰ τῆς ἀνύδρου καὶ θηριώδους ἐπιπόνως· οὐ 15
 μόνον γὰρ ὕδατος ἐσπάνιζεν, ἀλλὰ καὶ τῆς ξηρᾶς 436
 τροφῆς ὑπολιπούσης ἐκινδύνευσεν ἅπαν ἀπολέσαι
 2 τὸ στρατόπεδον. δακέτων δὲ θηρίων παντοίων ἐπε-
 χόντων τὰ περὶ τὰς Σύρτις ἐρημα, καὶ τῶν πλεί-
 στων ὀλέθριον ἐχόντων τὸ δῆγμα, πολλοὶ τῆ συμ- 20
 φορᾶ περιέπιπτον, ἀβοήθητον ἔχοντες τὴν ἐκ τῶν
 ἰατρῶν καὶ φίλων ἐπικουρίαν. καὶ γὰρ ἐνιοὶ τῶν
 ὄψεων ὁμοίαν ἔχοντες τὴν χροῶν τῇ κατ' αὐτοὺς
 οὔσῃ χώρᾳ τὴν ἰδίαν φύσιν ἀπροόρατον ἐποίουν·
 οἷς πολλοὶ διὰ τὴν ἄγνοιαν ἐπιβαίνοντες δῆγμασι 25
 θανατηφόροις περιέπιπτον. τέλος δὲ κατὰ τὴν ὁδοί-
 πορίαν πλεον ἢ δύο μῆνας κακοπαθήσαντες μόγις
 διήνυσαν πρὸς τοὺς περὶ Ἀγαθοκλέα, καὶ βραχὺ
 διαχωρίσαντες ἀπ' ἀλλήλων τὴν δύναμιν κατεστρα-
 3 τοπέδευσαν. εἶδ' οἱ μὲν Καρχηδόνιοι πυθόμενοι 30
 τὴν τούτων παρουσίαν κατεπλάγησαν, ὀρῶντες τη-
 λικαύτην δύναμιν κατ' αὐτῶν ἤκουσαν· ὁ δ' Ἀγα-

δοκλῆς ἀπαντήσας τοῖς περὶ τὸν Ὀφέλλαν καὶ φι-
 λοφρόνως ἅπαντα χορηγήσας, τούτους μὲν ἤξιόν
 τὴν στρατιὰν ἀναλαμβάνειν ἐκ τῆς κακοπαθείας,
 αὐτὸς δ' ἐπιμείνας ἡμέρας ὀλίγας καὶ κατασκευά-
 5 μενος ἕκαστα τῶν πραττομένων ἐν τῇ παρεμβολῇ
 τῶν παρόντων, ἐπεὶ τὸ πλεόν μέρος τῶν στρατιω-
 τῶν ἐπὶ χορτάσματα καὶ σιτολογίαν ἐξεληλύθει, τὸν
 δὲ Ὀφέλλαν ἑώρα μηδὲν τῶν ὑφ' ἑαυτοῦ βεβουλευ-
 μένων ὑπονοοῦντα, συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν ἰδίων
 10 στρατιωτῶν, κατηγορήσας δὲ τοῦ παρόντος ἐπὶ τὴν
 συμμαχίαν ὡς ἐπιβουλεύοντος καὶ παροξύνας τὸ
 πλῆθος, εὐθύς διεσκευασμένην τὴν δύναμιν ἤγεν
 ἐπὶ τοὺς Κυρηναίους. εἶθ' ὁ μὲν Ὀφέλλας διὰ τὸ 4
 παράδοξον καταπλαγείς ἐπεχείρησε μὲν ἀμύνασθαι,
 15 καταταχούμενος δὲ καὶ τὴν ὑπολειμμένην δύνα-
 μιν οὐκ ἔχων ἀξιόχρεων, μαχόμενος ἐτελεύτησεν·
 ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς συναναγκάσας τὸ λοιπὸν πλῆθος 5
 ἀποθέσθαι τὰ ὄπλα, καὶ φιλανθρωποῖς ἐπαγγελίαις
 παραστησάμενος ἅπαντας, κύριος ἐγένετο τῆς ду-
 20 νάμεως πάσης. Ὀφέλλας μὲν οὖν ἐλπίσας μεγάλα,
 καὶ προχειρότερον ἑαυτὸν πιστεύσας, τοιαύτης ἐτυχε
 τῆς τοῦ βίου καταστροφῆς.

Ἐν δὲ τῇ Καρχηδόνι Βομίλλας πάλαι διανενοη- 43
 μένος ἐπιθέσθαι τυραννίδι καιρὸν ἐπεξήτει ταῖς
 25 ἰδίαις ἐπιβολαῖς οἰκείον. πολλάκις δὲ διδόντος τοῦ
 καιροῦ τὰς ἀφορμὰς τοῦ πράττειν τὸ βεβουλευμέ-
 νον, αἰεὶ τις αἰτία μικρὰ παρεμπίπτουσα διεκώλυε·
 δεισιδαίμονες γὰρ οἱ μέλλοντες ἐγχειρεῖν ταῖς πα-
 ρανόμοις καὶ μεγάλαις πράξεσι, καὶ τὸ μέλλειν αἰεὶ
 30 τοῦ πράττειν καὶ τὴν ὑπέρθεσιν τῆς συντελείας
 προκρίνουσιν· ὃ καὶ τότε συνέβαινε καὶ περὶ ἐκεῖ-
 νον. ἐξέπεμψε μὲν γὰρ τοὺς ἐπιφανεστάτους τῶν 2

πολιτῶν εἰς τὴν ἐπὶ τοὺς Νομάδας στρατείαν, ἵνα⁴³⁷
 μηδένα τῶν ἀξιολόγων ἔχη τὸν ἀντιστησόμενον, οὐκ
 ἐτόλμα δὲ ἀποκαλύψασθαι πρὸς τὴν τυραννίδα, με-
 3 τακαλούμενος ὑπὸ τῆς εὐλαβείας. καθ' ὃν δὲ και-
 ρὸν Ἀγαθοκλῆς ἐπέθετο τοῖς περὶ τὸν Ὀφέλλαν,⁵
 ὀρμηῆσαι καὶ τοῦτον συνέβη πρὸς τὴν δυναστείαν,
 ἀγνοούντων ἀμφοτέρων τὰ παρὰ τοῖς πολεμίοις
 4 πραττόμενα. οὔτε γὰρ Ἀγαθοκλῆς ἔγνω τὴν ἐπί-
 θεσιν τῆς τυραννίδος καὶ τὴν ἐν τῇ πόλει ταρα-
 χὴν, ἐπεὶ ῥαδίως ἂν ἐκράτησε τῆς Καρχηδόνης· εἵ-
 10 λετο γὰρ ἂν Βομίλλκας ἐπ' αὐτοφώρῳ γενόμενος
 συνεργεῖν Ἀγαθοκλεῖ μᾶλλον ἢ τοῖς πολίταις δοῦ-
 ναι τὴν ἐκ τοῦ σώματος τιμωρίαν· οὔτε πάλιν οἱ
 Καρχηδόνιοι τὴν ἐπίθεσιν τὴν Ἀγαθοκλέους ἐπύ-
 15 θουτο· ῥαδίως γὰρ ἂν αὐτὸν ἐχειρῶσαντο προσλα-
 5 βόμενοι τὴν μετ' Ὀφέλλα δύναμιν. ἀλλ', οἶμαι,
 παρ' ἀμφοτέροις οὐκ ἀλογίστως συνέβη γενέσθαι
 ταύτην τὴν ἀγνοίαν, καίπερ μεγάλων μὲν οὐσῶν
 τῶν πράξεων, ἐγγὺς δ' ἀλλήλων ἐπικεχειρηκότων
 6 τοῖς τηλικούτοις τολμημασιν· ὃ τε γὰρ Ἀγαθοκλῆς²⁰
 ἄνδρα φίλον μέλλον ἀναιρεῖν πρὸς οὐδὲν ἐπέβαλλε
 τὴν διάνοιαν τῶν παρὰ τοῖς πολεμίοις συντελουμέ-
 10 νων, ὃ τε Βομίλλκας τὴν τῆς πατρίδος ἐλευθερίαν
 ἀφαιρούμενος οὐδὲν ὅλως ἐπολυπραγμόνει τῶν παρὰ
 τοῖς ἀντιστρατοπεδεύουσιν, ὡς ἂν ἔχων προκείμε-
 25 νον ἐν τῇ ψυχῇ τὸ μὴ τοὺς πολεμίους ἐπὶ τοῦ πα-
 7 ρόντος, ἀλλὰ τοὺς πολίτας καταπολεμῆσαι. ταύτη
 δ' ἂν τις καὶ τὴν ἱστορίαν καταμémψαιτο, θεωρῶν
 ἐπὶ μὲν τοῦ βίου πολλὰς καὶ διαφόρους πράξεις
 συντελουμένας κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν, τοῖς δ' ἀνα-
 30 γράφουσιν ἀναγκαῖον ὑπάρχον τὸ μεσολαβεῖν τὴν
 διήγησιν καὶ τοῖς ἅμα συντελουμένοις μερίζειν τοὺς

χρόνους παρὰ φύσιν, ὥστε τὴν μὲν ἀλήθειαν τῶν
 πεπραγμένων τὸ π' ἶθος ἔχειν, τὴν δ' ἀναγραφὴν ἐστε-
 ρημένην τῆς ὁμοίας ἐξουσίας μιμῆσθαι μὲν τὰ γεγε-
 νημένα, πολὺ δὲ λείπεσθαι τῆς ἀληθοῦς διαθέσεως.

5 Ὁ δ' οὖν Βομίλκας ἐξετασμὸν τῶν στρατιωτῶν 44
 ποιησάμενος ἐν τῇ καλουμένῃ Νέα πόλει, μικρὸν
 ἔξω τῆς ἀρχαίας Καρχηδόνας οὔσῃ, τοὺς μὲν ἄλλους
 διαφῆκε, τοὺς δὲ συνειδότες περὶ τῆς ἐπιθέσεως,
 ὄντας πολίτας μὲν πεντακοσίους, μισθοφόρους δὲ

10 τετρακισχιλίους *, ἀνέδειξεν ἑαυτὸν τύραννον. εἰς 2
 πέντε δὲ μέρη τοὺς στρατιώτας διελόμενος, ἐπήει
 πάντας τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀπαντῶντας ἀποσφάττων.
 φυγῆς δὲ γενομένης κατὰ τὴν πόλιν καὶ ταραχῆς
 ἔξαισίου, τὸ μὲν πρῶτον οἱ Καρχηδόνιοι τοὺς πο-

15 λεμίους ὑπέλαβον παρῆσπεπτωκένοι προδιδομένης
 438 τῆς πόλεως· ὡς δ' ἐπεγνώσθη τάληθές, συνέτρεχον
 οἱ νέοι καὶ εἰς τάξεις καταστάντες ὤρμησαν ἐπὶ τὸν
 τύραννον. ὁ δὲ Βομίλκας τοὺς ἐν ταῖς ὁδοῖς ἀναι- 3
 ρῶν ὤρμησεν εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ πολλοὺς τῶν

20 πολιτῶν ἀόπλους καταλαβῶν ἀπέκτεινε. τῶν δὲ 4
 Καρχηδονίων καταλαβομένων τὰς περὶ τὴν ἀγορὰν
 οἰκίας ὑψηλὰς οὔσας, καὶ τοῖς βέλεσι πυκνοῖς χρω-
 μένων, οἱ μετέχοντες τῆς ἐπιθέσεως κατετραυματί-
 ζοντο, τοῦ τόπου παντὸς ἐμβελουῦς ὄντος. διόπερ 5

25 κακοπαθοῦντες συνέφραξαν ἑαυτούς, καὶ διὰ τῶν
 στενωπῶν συνεξέπεσον εἰς τὴν Νεάν πόλιν, βαλ-
 λόμενοι συνεχῶς ἀπὸ τῶν οἰκιῶν καθ' ἃς τυγχά-
 νοιεν ἀεὶ γινόμενοι. καταλαβομένων δ' αὐτῶν ὑπερ-

30 πάντων συνδραμόντων ἐν τοῖς ὅπλοις ἀντεστρατο-
 πέδευσαν τοῖς ἀφεστηκόσι. τέλος δὲ πρέσβεις πέμ- 6
 ψαντες τῶν πρεσβυτάτων τοὺς εὐθέτους, καὶ τῶν

ἐγκλημάτων δόντες ἄφεσιν, διελύθησαν· καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις οὐδὲν ἐμνησικακήσαν διὰ τοὺς περιεστῶτας τὴν πόλιν κινδύνους, αὐτὸν δὲ τὸν Βομίλκαν αἰκισάμενοι δεινῶς τοῦ ζῆν ἐστέρησαν, οὐδὲν φροντίσαντες τῶν δεδομένων ὄρκων. 5

Καρχηδόνιοι μὲν οὖν κινδυνεύσαντες τοῖς ὅλοις σφαλῆναι τοῦτον τὸν τρόπον ἐκομίσαντο τὴν πα- 7 τρώαν πολιτείαν. Ἀγαθοκλῆς δὲ πλοῖα φορητὰ γεμίσας τῶν λαφύρων, καὶ τοὺς ἀχρήστους εἰς πόλεμον τῶν ἐκ Κυρήνης παραγενομένων ἐμβιβάσας, 10 ἀπέστειλεν εἰς Συρακούσας. χειμῶνων δ' ἐπιγενομένων ἃ μὲν διεφθάρη τῶν πλοίων, ἃ δ' ἐξέπεσε πρὸς τὰς κατ' Ἰταλίαν Πιθηκούσας νήσους, ὀλίγα δ' εἰς τὰς Συρακούσας διεσώθη.

8 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν οἱ τῶν Ῥωμαίων ὑπατοί, 15 Μαρσοῖς πολεμουμένοις ὑπὸ Σαμνιτῶν βοηθήσαντες, τῇ τε μάχῃ ἐπροτέρησαν καὶ συχνοὺς τῶν πο- 9 λεμίων ἀνείλον. εἶτα διὰ τῆς Ὀμβρικῶν χώρας διελθόντες ἐνέβαλον εἰς τὴν Τυρρηνίαν πολεμίαν οὔσαν, καὶ τὸ καλούμενον Κάπριον φρούριον ἐξε- 20 πολιόρησαν. διαπρεσβευομένων δὲ τῶν ἐγχωρίων ὑπὲρ ἀνοχῶν, πρὸς μὲν Ταρκυνίτας εἰς ἔτη τεταράκοντα, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους Τυρρηνοὺς ἅπαντας εἰς ἐνιαυτὸν ἀνοχὰς ἐποιήσαντο.

45 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 25 νησι μὲν ἦρχεν Ἀναξικράτης, ἐν Ῥώμῃ δὲ ὑπατοὶ κατέστησαν Ἀππιὸς Κλαύδιος καὶ Λεύκιος Οὐολούμνιος. ἐπὶ δὲ τούτων Δημήτριος μὲν ὁ Ἀντιγόνου παραλαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς δύναμιν ἀδρᾶν πεζὴν τε καὶ ναυτικὴν, ἔτι δὲ βελῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν 30 εἰς πολιορκίαν χρησίμων τὴν ἀρμόζουσαν παρασκευήν, ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Ἐφέσου· παράγγελμα δ'

εἶχεν ἑλευθεροῦν πάσας μὲν τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα
 πόλεις, πρώτην δὲ τὴν Ἀθηναίων, φρουρουμένην
 ὑπὸ Κασσάνδρου. καταπλεύσαντος δ' αὐτοῦ μετὰ 2
 439 τῆς δυνάμεως εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ πανταχόθεν
 5 προσβαλόντος ἐξ ἐφόδου καὶ κήρυγμα ποιησαμένου,
 Διονύσιος ὁ καθεσταμένος ἐπὶ τῆς Μουνυχίας φρού-
 ραρχος καὶ Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς ἐπιμελητῆς τῆς
 πόλεως γεγενημένος ὑπὸ Κασσάνδρου, πολλοὺς ἔχου-
 τες στρατιώτας, ἀπὸ τῶν τειχῶν ἠμύνοντο. τῶν δ' 3
 10 Ἀντιγόνου στρατιωτῶν τινες βιασάμενοι, καὶ κατὰ
 τὴν ἀκτὴν ὑπερβάντες ἐντὸς τοῦ τείχους, παρεδέ-
 ξαντο πλείους τῶν συναγωνιζομένων. τὸν μὲν οὖν
 Πειραιᾶ τοῦτον τὸν τρόπον ἀλῶναι συνέβη, τῶν δ'
 ἔνδον Διονύσιος μὲν ὁ φρούραρχος εἰς τὴν Μουνυ-
 15 χίαν συνέφυγε, Δημήτριος δ' ὁ Φαληρεὺς ἀπεχώ-
 ρησεν εἰς ἄστυ. τῇ δ' ὑστεραία πεμφθεὶς μεθ' ἐτέ- 4
 ρων πρεσβευτῆς ὑπὸ τοῦ δήμου πρὸς Δημήτριον,
 καὶ περὶ τῆς αὐτονομίας διαλεχθεὶς καὶ τῆς ἰδίας
 ἀσφαλείας, ἔτυχε παραπομπῆς, καὶ τὰ κατὰ τὰς
 20 Ἀθήνας ἀπογινώσκων ἔφυγεν εἰς τὰς Θήβας, ὕστε-
 ρὸν δὲ πρὸς Πτολεμαῖον εἰς Αἴγυπτον. οὗτος μὲν 5
 οὖν ἔτη δέκα τῆς πόλεως ἐπιστατήσας ἐξέπεσεν ἐκ
 τῆς πατρίδος τὸν εἰρημένον τρόπον. ὁ δὲ δῆμος
 τῶν Ἀθηναίων κοιμισάμενος τὴν ἑλευθερίαν ἐψη-
 25 φίσατο τιμὰς τοῖς αἰτίοις τῆς αὐτονομίας. Δημή-
 τριος δ' ἐπιστήσας τοὺς πετροβόλους καὶ τὰς ἄλλας
 μηχανὰς καὶ τὰ βέλη προσέβαλλε τῇ Μουνυχίᾳ καὶ
 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἀμυνομένων δὲ τῶν 6
 ἔνδον ἀπὸ τῶν τειχῶν εὐρώστως, συνέβαινε τοὺς
 30 μὲν περὶ Διονύσιον προέχειν ταῖς δυσχωραῖς καὶ
 ταῖς τῶν τόπων ὑπεροχαῖς, οὔσης τῆς Μουνυχίας
 ὀχυρᾶς οὐ μόνον ἐκ φύσεως, ἀλλὰ καὶ ταῖς τῶν

τειχῶν κατασκευαῖς, τοὺς δὲ περὶ τὸν Δημήτριον τῷ
 τε πλήθει τῶν στρατιωτῶν πολλαπλασίους εἶναι καὶ
 7 ταῖς παρασκευαῖς πολλὰ πλεονεκτεῖν. τέλος δ' ἐπὶ
 δύο ἡμέρας συνεχῶς τῆς πολιορκίας γενομένης, οἱ
 μὲν φρουροὶ τοῖς καταπέλταις καὶ πετροβόλοις συν- 5
 τιρωσκόμενοι καὶ διαδόχους οὐκ ἔχοντες ἤλαττοῦν-
 το, οἱ δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἐκ διαδοχῆς κινδυ-
 νεύοντες καὶ νεαλεῖς αἰεὶ γινόμενοι, διὰ τῶν πετρο-
 βόλων ἐρημωθέντος τοῦ τείχους, ἐνέπεσον εἰς τὴν
 Μουνυχίαν, καὶ τοὺς μὲν φρουροὺς ἠνάγκασαν θεί- 10
 σθαι τὰ ὄπλα, τὸν δὲ φρούραρχον Διονύσιον ἐξώ-
 46 γρησαν. τούτων δ' ἐν ὀλίγαις ἡμέραις κατευτυχη-
 θέντων, ὁ μὲν Δημήτριος κατασκάψας τὴν Μουνυχίαν,
 ὀλόκληρον τῷ δήμῳ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκατέστησε
 καὶ φιλίαν καὶ συμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς συνέθετο, 15
 2 οἱ δ' Ἀθηναῖοι, γράψαντος ψήφισμα Στρατοκλέους,
 ἐψηφίσαντο χρυσᾶς μὲν εἰκόνας ἐφ' ἄρματος στη-
 σαι τοῦ τε Ἀντιγόνου καὶ Δημητρίου πλησίον Ἀρ-
 μοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, στεφανῶσαι δὲ ἀμφο-
 τέρους ἀπὸ ταλάντων διακοσίων, καὶ βωμὸν ἰδρυ- 20
 σαμένους προσαγορεῦσαι Σωτήρων, πρὸς δὲ τὰς
 δέκα φυλάς προσθεῖναι δύο, Δημητριάδα καὶ Ἀν- 440
 τιγονίδα, καὶ συντελεῖν αὐτοῖς κατ' ἐνιαυτὸν ἀγῶ-
 νας καὶ πομπὴν καὶ θυσίαν, ἐνυφαίνειν τε αὐτοὺς
 3 εἰς τὸν τῆς Ἀθηναῶν πέπλον [κατ' ἐνιαυτόν]. ὁ μὲν 25
 οὖν δήμος ἐν τῷ Λαμιακῷ πολέμῳ καταλυθεὶς ὑπ'
 Ἀντιπάτρου, μετ' ἔτη πεντεκαίδεκα παραδόξως ἐκο-
 μίσατο τὴν πατριὸν πολιτείαν· ὁ δὲ Δημήτριος,
 φρουρουμένης τῆς Μεγαρέων πόλεως, ἐκπολιορκή-
 σας αὐτὴν ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν τῷ δήμῳ, καὶ 30
 τιμῶν ἀξιολόγων ἔτυχεν ὑπὸ τῶν εὐπαθόντων.
 4 Ἀντίγονος δέ, παραγενομένων πρὸς αὐτὸν Ἀθήνη-

θεν πρεσβευτῶν, καὶ τό τε περὶ τῶν τιμῶν ἀνα-
 δόντων ψήφισμα καὶ περὶ σίτου καὶ ξύλων εἰς ναυ-
 πηγίαν διαλεχθέντων, ἔδωκεν αὐτοῖς πυροῦ μὲν
 μεδίμνων πεντεκαίδεκα μυριάδας, ὕλην δὲ τὴν ἰκα-
 5 νὴν ναυσὶν ἑκατόν· ἐξ Ἰμβρου δὲ τὴν φρουρὰν ἐξ-
 αραγῶν ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν πόλιν. πρὸς δὲ τὸν 5
 υἱὸν Δημήτριον ἔγραψε κελεύων τῶν μὲν συμμα-
 χίδων πόλεων συνέδρους συστήσασθαι τοὺς βου-
 λευσομένους κοινῇ περὶ τῶν τῇ Ἑλλάδι συμφερόν-
 10 των, αὐτὸν δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Κύπρον
 πλεῦσαι καὶ διαπολεμῆσαι τὴν ταχίστην πρὸς τοὺς
 Πτολεμαίου στρατηγούς.

Οὗτος μὲν οὖν συντόμως πάντα πράξας κατὰ τὰς 6
 ἐντολὰς τοῦ πατρός, καὶ κομισθεὶς ἐπὶ Καρίας, παρε-
 15 κάλει τοὺς Ῥοδίους πρὸς τὸν κατὰ Πτολεμαίου πόλε-
 μον. οὐ προσεχόντων δ' αὐτῶν, ἀλλὰ κοινὴν εἰρήνην
 αἰρουμένων ἄγειν πρὸς ἅπαντας, ταύτην ἀρχὴν συν-
 ἔβη γενέσθαι τῷ δήμῳ τῆς πρὸς Ἀντίγονον ἀλλοτριό-
 τητος. ὁ δὲ Δημήτριος παραπλεύσας εἰς Κιλικίαν, 47
 20 κάκειθεν ναῦς καὶ στρατιώτας προσλαβόμενος, διέ-
 πλευσεν εἰς τὴν Κύπρον ἔχων πεζοὺς μὲν μυρίους
 πεντακισχιλίους, ἵππεις δὲ τετρακοσίους, ναῦς δὲ τα-
 χυναυτούσας μὲν τριῆρεις πλείους τῶν ἑκατόν δέκα,
 τῶν δὲ βαρυτέρων στρατιωτίδων πεντήκοντα καὶ
 25 τρεῖς, καὶ πορεῖα τῶν παντοδαπῶν ἰκανὰ τῷ πλήθει
 τῶν ἵππέων τε καὶ πεζῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον κατε- 2
 στρατοπέδευσεν ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Καρπασίας, καὶ
 νεωλκήσας τὰ σκάφη χάρακι καὶ τάφρῳ βαθείᾳ τὴν
 παρεμβολὴν ὠχύρωσεν· ἔπειτα τοῖς πλησίον χωρίοις
 30 προσβολὰς ποιησάμενος εἶλε κατὰ κράτος Οὐρανίαν
 καὶ Καρπασίαν, τῶν δὲ νεῶν τὴν ἰκανὴν φυλακὴν
 ἀπολιπὼν ἀνέξευξε μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν Σα-

3 λαμῖνα. ὁ δὲ τεταγμένος ὑπὸ Πτολεμαίου τῆς νή-
 σου στρατηγὸς Μενέλαος συναγαγὼν τοὺς στρα-
 τιώτας ἐκ τῶν φρουρῶν διέτριβεν ἐν Σαλαμῖνι,
 ἀπεχόντων δὲ τετταράκοντα σταδίους τῶν πολε-
 μίων, ἐξῆλθεν ἔχων πεζοὺς μὲν μυρίους καὶ δισ- 5
 χιλίους, ἵππεις δὲ περὶ ὀκτακοσίους. γενομένης δὲ
 μάχης ἐπ' ὀλίγον χρόνον, οἱ μὲν περὶ τὸν Μενέ- 441
 λαον ἐκβιασθέντες ἐτράπησαν, ὁ δὲ Δημήτριος συν-
 διώξας τοὺς πολεμίους εἰς τὴν πόλιν αἰχμαλώτους
 μὲν ἔλαβεν οὐ πολὺ ἐλάττους τρισχιλίων, ἀνεῖλε δὲ 10
 4 περὶ χιλίους. τοὺς δ' ἄλόντας τὸ μὲν πρῶτον ἀπο-
 λύσας τῶν ἐγκλημάτων καταδιείλεν εἰς τὰς τῶν
 ἰδίων στρατιωτῶν τάξεις· ἀποδιδρασκόντων δ' αὐ-
 τῶν πρὸς τοὺς περὶ τὸν Μενέλαον διὰ τὸ τὰς ἀπο-
 σκευὰς ἐν Αἰγύπτῳ καταλελοιπέναι παρὰ Πτολε- 15
 μαίῳ, γνοὺς ἀμεταθέτους ὄντας ἐνεβίβασεν εἰς τὰς
 ναῦς καὶ πρὸς Ἀντίγονον εἰς Συρίαν ἀπέστειλεν.
 5 οὗτος δὲ τοῦτον τὸν χρόνον διέτριβε περὶ τὴν ἄνω
 Συρίαν, πόλιν κτίζων περὶ τὸν Ὀρόντην ποταμόν,
 ἣν ὠνόμασεν Ἀντιγόνηαν ἀφ' ἑαυτοῦ. κατεσκεύαζε 20
 δὲ πολυτελεῶς, τὴν περίμετρον ὑποστησάμενος στα-
 δίων ἑβδομήκοντα· εὐφυῆς γὰρ ἦν ὁ τόπος ἐφεδρεῦ-
 σαι τῇ τε Βαβυλωνίᾳ καὶ ταῖς ἄνω σατραπείαις καὶ
 πάλιν τῇ κάτω Συρίᾳ καὶ ταῖς περὶ Αἰγυπτον σατρα-
 6 πείαις. οὐ μὴν πολὺν γε χρόνον συνέβη μείναι τὴν 25
 πόλιν, Σελεύκου καθελόντος αὐτὴν καὶ μεταγαγόντος
 ἐπὶ τὴν κτισθεῖσαν μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ πατρὸς
 ἐκείνου κληθεῖσαν Ἀντιόχειαν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων
 ἀκριβῶς ἕκαστα δηλώσομεν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρό-
 7 νους παραγενηθέντες· τῶν δὲ κατὰ τὴν Κύπρον οἱ 30
 περὶ τὸν Μενέλαον ἠττημένοι τῇ μάχῃ τὰ μὲν βέλη
 καὶ τὰς μηχανὰς παρεκόμισαν ἐπὶ τὰ τεῖχη, καὶ τοῖς

στρατιώταις διαλαβόντες τὰς ἐπάλξεις παρεσκευάζοντο πρὸς τὸν κίνδυνον, ὄρωντες καὶ τὸν Δημήτριον πρὸς πολιορκίαν ἐτοιμαζόμενον, πρὸς δὲ Πτολεμαῖον ἀπέστειλαν εἰς Αἴγυπτον τοὺς δηλώσοντας 8
5 περὶ τῶν ἐλαττωμάτων καὶ ἀξιόσοντας βοηθεῖν, ὡς κινδυνεύοντων αὐτῶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ πραγμάτων.

Δημήτριος δὲ τὴν τε τῶν Σαλαμινίων ὄρων πό- 48
λιν οὐκ εὐκαταφρόνητον οὖσαν καὶ στρατιωτῶν πλῆθος ὑπάρχον ἐν αὐτῇ τῶν ἀμυνομένων, ἔκρινε μη-
10 χανὰς τε τοῖς μεγέθεσιν ὑπεραιρούσας κατασκευάζειν καὶ καταπέλτας ὄξυβελεῖς καὶ λιθοβόλους παντοίους καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν καταπληκτικὴν. μετεπέμψατο δὲ καὶ τεχνίτας ἐκ τῆς Ἀσίας καὶ σίδηρον, ἔτι δ' ὕλης πλῆθος καὶ τῆς ἄλλης χορηγίας
15 τὴν ἐπιτήδειον κατασκευὴν. ταχὺ δὲ πάντων εὐ- 2
τρεπῶν αὐτῶ γενομένων, συνέπηξε μηχανὴν τὴν ὀνομαζομένην ἐλέπολιν, τὸ πλάτος ἔχουσαν ἐκάστην πλευρὰν τετταράκοντα καὶ πέντε πήχεις, τὸ δ' ὕψος πηχῶν ἐνενήκοντα, διειλημμένην στέραις ἐννέα, ὑπό-
20 τροχον δὲ πᾶσαν τροχοῖς στερεοῖς τέτταρσιν ὀκτα- 442
πήχεσι τὸ ὕψος. κατεσκευάσασε δὲ καὶ κριοὺς ὑπερ- 3
μεγέθεις καὶ χελώνας δύο κριοφόρους. τῆς δ' ἐλεπόλεως εἰς μὲν τὰς κάτω στέγας εἰσήνεγκε πετροβόλους παντοίους, ὧν ἦσαν οἱ μέγιστοι τριτάλαντοι,
25 εἰς δὲ τὰς μέσας καταπέλτας ὄξυβελεῖς μεγίστους, εἰς δὲ τὰς ἀνωτάτας ὄξυβελεῖς τε τοὺς ἐλαχίστους καὶ πετροβόλων πλῆθος, ἄνδρας τε τοὺς χρησομένους τούτοις κατὰ τρόπον πλείους τῶν διακοσίων. προσαγαγῶν δὲ τὰς μηχανὰς τῇ πόλει καὶ πυκνοῖς 4
30 χρώμενος τοῖς βέλεσι τῇ μὲν τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρε τοῖς πετροβόλοις, τῇ δὲ τὰ τελεχὴ διέσεισε τοῖς κριοῖς. ἀμυνομένων δὲ καὶ τῶν ἐνδον εὐρώστως καὶ 5

τοῖς μηχανήμασιν ἑτέρας μηχανὰς ἀντιταττόντων,
 ἐφ' ἡμέρας μὲν τινὰς ἀμφίδοξος ἦν ὁ κίνδυνος,
 ἀμφοτέρων κακοπαθούντων καὶ κατατραυματιζομέ-
 νων· τὸ δὲ τελευταῖον τοῦ τείχους πίπτουτος καὶ
 τῆς πόλεως κινδυνευούσης ἀλῶναι κατὰ κράτος, νυ- 5
 6 κτὸς ἐπιγενομένης ἔληξε τὰ τῆς τειχομαχίας. οἱ δὲ
 περὶ τὸν Μενέλαον ἀκριβῶς εἰδότες ἀλωσομένην τὴν
 πόλιν, εἰ μὴ τι καινοτομεῖν ἐπιχειρήσειαν, ἤθροι-
 σαν ὕλης ξηρᾶς πλῆθος, ταύτην δὲ περὶ τὸ μεσο-
 νύκτιον ἐμβalόντες ταῖς τῶν πολεμίων μηχαναῖς, 10
 καὶ ἅμα πάντας τοὺς πυρσοφόρους ἀπὸ τῶν τειχῶν
 7 ἀφέντες, ἀνῆψαν τὰ μέγιστα τῶν ἔργων. ἄφνω δὲ
 τῆς φλογὸς εἰς ὕψος ἀρθείσης οἱ περὶ τὸν Δημή-
 τριον ἐπεχείρησαν μὲν βοηθεῖν, τοῦ δὲ πυρὸς κα-
 ταταχῆσαντος συνέβη τὰς μηχανὰς κατακαυθῆναι 15
 8 καὶ πολλοὺς τῶν ἐν αὐταῖς ὄντων διαφθαρεῖναι. ὁ
 δὲ Δημήτριος ἀποσφαλεῖς τῆς ἐλπίδος οὐδ' ὡς ἔλη-
 γεν, ἀλλὰ προσεκαρτέρει τῇ πολιορκίᾳ καὶ κατὰ γῆν
 καὶ κατὰ θάλατταν, νομίζων τῷ χρόνῳ καταπολε-
 μῆσειν τοὺς πολεμίους. 20

49 Πτολεμαῖος δὲ πνθόμενος τὴν τῶν ἰδίων ἦτταν,
 ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου δύναμιν ἔχων ἀξιόλο-
 γον πεζὴν τε καὶ ναυτικὴν. κατενεχθεὶς δὲ τῆς Κύ-
 πρου πρὸς τὴν Πάφον ἐκ τε τῶν πόλεων παρεδέ-
 ξατο τὰ σκάφη καὶ παρέπλευσεν εἰς Κίτιον, τῆς 25
 2 Σαλαμίνας ἀπέχον σταδίους διακοσίους. εἶχε δὲ τὰς
 πάσας ναῦς μακρὰς ἑκατὸν καὶ τετραράκοντα· τούτων
 δ' ἦν ἡ μεγίστη πεντήρης, ἡ δ' ἐλαχίστη τετρήρης·
 στρατιωτικὰ δὲ πορεῖα ταύταις ἐπηκολούθει πλείω
 τῶν διακοσίων, ἄγοντα πεξοὺς οὐκ ἐλάττους τῶν 30
 3 μυρίων. οὗτος μὲν οὖν πρὸς τὸν Μενέλαον κατὰ
 γῆν ἐπεμψέ τινὰς, διακελευόμενος τὰς ναῦς, ἂν ἡ

δυνατόν, κατὰ τάχος ἐκ τῆς Σαλαμίνας πρὸς αὐτὸν
 443 ἀποστείλαι, οὐσας ἐξήκοντα· ἤλπιζε γάρ, εἰ προσ-
 λάβοι ταύτας, ῥαδίως κρατήσῃν τῇ ναυμαχίᾳ, δια-
 κοσίοις σκάφεσιν ἀγωνιζόμενος. ὁ δὲ Δημήτριος 4
 5 νοήσας αὐτοῦ τὴν ἐπιβολήν, ἐπὶ μὲν τῆς πολιορκίας
 ἀπέλιπε μέρος τῆς δυνάμεως, τὰς δὲ ναῦς ἀπάσας
 πληρώσας καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς κρατίστους ἐμ-
 βιβάσας, βέλη καὶ πετροβόλους ἐνέθετο, καὶ τῶν
 τρισπιθάμων ὀξυβελῶν τοὺς ἱκανοὺς ταῖς πρόραις
 10 ἐπέστησε. κοσμήσας δὲ πολυτελεῶς πρὸς ναυμαχίαν 5
 τὸν στόλον περιέπλευσε τὴν πόλιν, καὶ κατὰ τὸ
 στόμα τοῦ λιμένος μικρὸν ἔξω βέλους ἀφείλ τὰς
 ἀγκύρας διενυκτέρευσεν, ἅμα μὲν τὰς ἐκ τῆς πό-
 λεως ναῦς κωλύσων συμμῖξαι ταῖς ἄλλαις, ἅμα δὲ
 15 καραδοκῶν τὸν ἐπίπλου τῶν πολεμίων καὶ πρὸς
 ναυμαχίαν ὦν ἔτοιμος. τοῦ δὲ Πτολεμαίου πλέον-6
 τος ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα, καὶ τῶν ὑπηρετικῶν πλοίων
 συνεπομένων, πόρρωθεν καταπληκτικὸν ὄρασθαι
 συνέβαινε τὸν στόλον διὰ τὸ πλῆθος. ὁ δὲ Δημή-50
 20 τριος κατανοήσας τὸν ἐπίπλου, Ἀντισθένην μὲν
 τὸν ναύαρχον ἔχοντα ναῦς δέκα τῶν πεντηρικῶν
 ἀπέλιπε κωλύσοντα τὰς ἐκ τῆς πόλεως ναῦς ἐπεξιέ-
 ναι πρὸς τὴν ναυμαχίαν, ἔχοντος τοῦ λιμένος στε-
 νὸν τὸν ἐκπλου, τοῖς δ' ἰππεῦσι προσέταξε παρὰ-
 25 γειν παρὰ τὸν αἰγιαλόν, ἵν' ἐάν τι γένηται πταῖ-
 σμα, διασώσειαν τοὺς πρὸς τὴν γῆν διανηξομένους.
 αὐτὸς δ' ἐκτάξας τὰς ναῦς ἀπήντα τοῖς πολεμίοις, 2
 ἔχων τὰς ἀπάσας ὀκτὼ πλείους τῶν ἑκατὸν σὺν ταῖς
 πληρωθείσαις ἐκ τῶν χωρίων τῶν ληφθέντων· τού-
 30 των δ' ἦσαν αἱ μέγιστα μὲν ἐπτήρεις, αἱ πλείσται
 δὲ πεντήρεις. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας ἐπείχον 3
 ἐπτήρεις μὲν ἐπτὰ Φοινίκων, τετρήρεις δὲ τριάκοντα

τῶν Ἀθηναίων, Μηδίου τοῦ ναυάρχου τὴν ἡγεμο-
 νίαν ἔχοντας· ἐπίπλους δὲ τούτοις ἔταξεν ἐξήρεις
 δέκα καὶ πεντήρεις ἄλλας τοσαύτας, διεγνωκῶς ἰσχυ-
 ρὸν κατασκευάσαι τοῦτο τὸ κέρας ἐφ' οὗ καὶ αὐτὸς
 4 ἤμελλε διαγωνίζεσθαι. κατὰ μέσσην δὲ τὴν τάξιν τὰ 5
 ἐλάχιστα τῶν σκαφῶν ἔστησεν, ὧν ἠγοῦντο Θεμί-
 σων τε ὁ Σάμιος καὶ Μαρσύας ὁ τὰς Μακεδονικὰς
 πράξεις συνταξάμενος. τὸ δὲ δεξιὸν εἶχε κέρας Ἠγή-
 σιππὸς τε ὁ Ἀλικαρνασσεὺς καὶ Πλειστίας ὁ Κῶος,
 5 ἀρχικυβερνήτης ὧν τοῦ σύμπαντος στόλου. Πτολε- 10
 μαῖος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἔτι νυκτὸς ἐπέπλει κατὰ
 σπουδὴν ἐπὶ τὴν Σαλαμίνα, νομίζων φθάσειν τοὺς
 πολεμίους τὸν εἰσπλουν ποιησάμενος· ὡς δ' ἡμέρας
 ἐπιγενομένης οὐ μακρὰν ὁ τῶν ἐναντίων στόλος
 ἐκτεταγμένος ἑωρᾶτο, καὶ αὐτὸς τὰ πρὸς τὴν ναυ- 15
 6 μαχίαν παρεσκευάζετο. τὰ μὲν οὖν πορεῖα πόρρω-
 θεν ἐπακολουθεῖν παρήγγειλε, τῶν δὲ ἄλλων νεῶν
 τὴν ἀρμόξουσαν τάξιν ποιησάμενος αὐτὸς τὸ λαιον 441
 κέρας διακατεῖχε, συναγωνιζομένων αὐτῷ τῶν με-
 γίστων σκαφῶν. τοιαύτης δὲ τῆς διατάξεως γενο- 20
 μένης, εὐχὰς ἐκάτεροι τοῖς θεοῖς ἐποιοῦντο, καθά-
 περ ἦν ἔθος, διὰ τῶν κελευστῶν, συνεπιλαβομένου
 51 καὶ τοῦ πλήθους τῆ φωνῆ. οἱ δὲ δυνάσται, ὡς ἂν
 περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ὄλων μέλλοντες διακινδυ-
 νεύειν, ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ καθειστήκεσαν. Δημήτριος 25
 μὲν οὖν τῶν ἐναντίων ἀποσχὼν εἰς ἂν τρεῖς στα-
 δίους, ἤρε τὸ συγκείμενον πρὸς μάχην σύσσημον,
 ἀσπίδα κεχρυσωμένην, φανεράν πασιν ἐκ διαδοχῆς·
 2 τὸ παραπλήσιον δὲ καὶ τῶν περὶ Πτολεμαῖον ποιη-
 σάντων, ταχὺ τὸ διεῖργον διάστημα συνηρέθη. ὡς 30
 δ' αἱ τε σάλπιγγες τὸ πολεμικὸν ἐσήμαινον καὶ συ-
 ηλάλαξαν αἱ δυνάμεις ἀμφοτέραι, φερομένων ἀπα-

σῶν τῶν νεῶν εἰς ἐμβολὴν καταπληκτικῶς, τὸ μὲν
 πρῶτον τοῖς τόξοις καὶ τοῖς πετροβόλοις, ἔτι δὲ τοῖς
 ἀκοντίσμασι πυκνοῖς χρώμενοι κατετραυμάτιζον τοὺς
 ὑποπίπτοντας· εἶτα συνεγγισάντων τῶν σκαφῶν,
 5 καὶ μελλούσης γίνεσθαι τῆς ἐμβολῆς βιαίου, οἱ μὲν
 ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων συγκαθῆκαν, οἱ δ' ἐρέται
 παρακληθέντες ὑπὸ τῶν κελευστῶν ἐκθυμότερον
 ἐνέκειντο. ἀπὸ κράτους δὲ καὶ βίας ἐλαθεῖσῶν τῶν 3
 νεῶν, αἱ μὲν παρέσυρον ἀλλήλων τοὺς ταρσοὺς,
 10 ὥστε πρὸς φυγὴν καὶ διωγμὸν ἀχρήστους γίνεσθαι
 καὶ τοὺς ἐπιβεβηκότας ἄνδρας ὠρηκώτας πρὸς ἀλ-
 κὴν κωλύεσθαι τῆς πρὸς τὸν κίνδυνον ὀρμῆς· αἱ
 δὲ κατὰ πρῶραν τοῖς ἐμβόλοις συρράττουσαι πρύ-
 μναν ἀνεκρούοντο πρὸς ἄλλην ἐμβολήν, καὶ κατε-
 15 τραυμάτιζον ἀλλήλους· οἱ ταύταις ἐφεστῶτες, ἅτε
 τοῦ ἔκοποῦ σύνεγγυς ἐκάστοις κειμένον· τινὲς δὲ
 τῶν τριηράρχων ἐκ πλαγίας ἔτυπτον, καὶ τῶν ἐμ-
 βόλων δυσάποσπάστως ἐχόντων ἐπεπῆδων ἐπὶ τὰς
 τῶν πολεμίων ναῦς, πολλὰ καὶ πάσχοντες δεινὰ
 20 καὶ διατιθέντες· οἱ μὲν γὰρ τῶν ἐγγιζόντων τοί- 4
 χων ἐφαψάμενοι καὶ σφαλέντες τῆς βάσεως περιέ-
 πιπτον εἰς θάλατταν καὶ παραχορῆμα τοῖς δόρα-
 σιν ὑπὸ τῶν ἐφεστῶτων ἐφονεύοντο, οἱ δὲ κρατή-
 σαντες τῆς ἐπιβολῆς τοὺς μὲν ἀνήρουν, τοὺς δὲ
 25 κατὰ τὴν στενοχωρίαν ἐκβιαζόμενοι περιέτρεπον εἰς
 τὸ πέλαγος. ὅλως δὲ ποικίλαι καὶ παράλογοι συνί-
 σταντο μάχαι, πολλάκις τῶν μὲν ἠττόνων ἐπικρα-
 τούντων διὰ τὴν τῶν σκαφῶν ὑπεροχὴν, τῶν δὲ
 κρειττόνων θλιβομένων διὰ τὸ περὶ τὴν στάσιν
 30 ἐλάττωμα καὶ τὴν ἀνωμαλίαν τῶν συμβαινόντων ἐν
 τοῖς τοιοῦτοις κινδύνοις. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ τῆς 5
 γῆς ἀγώνων διάδηλος ἡ ἀρετὴ γίνεται, δυναμένη

τυγχάνειν τῶν πρωτείων, μηδενὸς ἔξωθεν αὐτομά-
 του παρενοχλοῦντος· κατὰ δὲ τὰς ναυμαχίας πολ-
 λὰς καὶ ποικίλας αἰτίας συμβαίνει παραλόγως ἔλατ-
 τῶν τοὺς δι' ἀνδρείαν δικαίως ἂν τυχόντας τῆς
 52 νίκης. λαμπρότατα δὲ πάντων Δημήτριος ἠγωνί- 5
 σατο τῆς ἐπτήρους ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ τῇ πρύμνῃ.
 ἀθρόων γὰρ αὐτῷ περιχυθέντων οὓς μὲν ταῖς λόγ-
 χαῖς ἀκοντίζων, οὓς δ' ἐκ χειρὸς τῷ δόρατι τύπτων
 ἀνήρει· πολλῶν δὲ καὶ παντοίων βελῶν ἐπ' αὐτὸν
 φερομένων ἃ μὲν προορώμενος ἐξέκλινεν, ἃ δὲ τοῖς 10
 2 σκεπαστηρίοις ὄπλοις ἐδέχετο. τριῶν δ' ὑπερασπι- 445
 ζόντων αὐτόν, εἷς μὲν λόγχῃ πληγείς ἐπεσεν, οἱ δὲ
 δύο κατετραυματίσθησαν. τέλος δὲ τοὺς ἀντιστάν-
 τας ὁ Δημήτριος ἐμβιασάμενος καὶ τροπὴν τοῦ δε-
 ξιοῦ κέρατος ποιήσας, εὐθύς καὶ τὰς συνεχεῖς φυ- 15
 3 γεῖν ἠνάγκασε. Πτολεμαῖος δὲ τὰ μέγιστα τῶν σκα-
 φῶν καὶ τοὺς κρατίστους ἄνδρας ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ
 ῥαδίως ἐτρέψατο τοὺς καθ' αὐτὸν τεταγμένους, καὶ
 τῶν νεῶν ἅς μὲν κατέδυσεν, ἅς δὲ αὐτάνδρους εἴ-
 λεν. ὑποστρέφων δ' ἀπὸ τοῦ νικήματος ἤλπιζε καὶ 20
 τὰς ἄλλας ῥαδίως χειρώσεσθαι· θεωρήσας δὲ τό τε
 εὐώνυμον κέρασ τῶν ἰδίων συντετριμμένον καὶ τὰς
 συνεχεῖς ἀπάσας πρὸς φυγὴν ὠρημέναις, ἔτι δὲ
 τοὺς περὶ τὸν Δημήτριον μετὰ βάρους ἐπιφερομέ-
 4 νους, ἀπέπλευσεν εἰς Κίτιον. Δημήτριος δὲ νικη- 25
 σας τῇ ναυμαχίᾳ τῷ μὲν Νέωνι καὶ Βουρίχῳ πα-
 ρέδωκε τὰ στρατιωτικὰ τῶν πλοίων, προστάξας
 διώκειν καὶ τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ διανηχομένους ἀνα-
 λαμβάνειν· αὐτὸς δὲ τὰς ἰδίας ναῦς κοσμήσας τοῖς
 ἀκροστολλοῖς καὶ τὰς ἀλούσας ἐφελκόμενος, τὸν 30
 πλοῦν ἐποιεῖτο πρὸς τὸ στρατόπεδον καὶ τὸν οἰκεῖον
 5 λιμένα. κατὰ δὲ τὸν τῆς ναυμαχίας καιρὸν Μενέ-

λαος ὁ ἐν τῇ Σαλαμῖνι στρατηγὸς πληρώσας τὰς
 ἐξήκοντα ναῦς ἐξαπέστειλε πρὸς βοήθειαν τῷ Πτο-
 λεμαίῳ, ναύαρχον ἐπιστήσας Μεινοίτιον. γενομένου
 δ' ἄγωνος περὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος πρὸς τὰς
 5 ἐφορμούσας ναῦς, καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως βιασαμέ-
 νων, αἱ μὲν τοῦ Δημητρίου δέκα νῆες ἔφυγον πρὸς
 τὸ πεζὸν στρατόπεδον, οἱ δὲ περὶ τὸν Μεινοίτιον
 ἀναπλεύσαντες καὶ τῶν καιρῶν μικρὸν ὑστερήσαν-
 τες ἀνέστρεψαν πάλιν εἰς τὴν Σαλαμίνα. τῆς δὲ 6
 10 ναυμαχίας τοιοῦτο τέλος λαβούσης τῶν μὲν πο-
 ρείων ἤλω πλείω τῶν ἑκατόν, ἐν οἷς ἦσαν στρατιῶ-
 ται σχεδὸν ὀκτακισχίλιοι· τῶν δὲ μακρῶν αὐτανδροὶ
 μὲν ἐλήφθησαν τετταράκοντα, διεφθάρησαν δὲ περὶ
 ὄγδοῆκοντα, ἄς πλήρεις οὔσας θαλάττης κατήγαγον
 15 οἱ κρατήσαντες εἰς τὴν πρὸς τῇ πόλει στρατοπε-
 δείαν. διεφθάρη δὲ καὶ τῶν Δημητρίου σκαφῶν εἴ-
 κοσι· πάντα δὲ τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας τυχόντα
 παρείχετο τὰς ἀρμοζούσας χρείας.

Μετὰ δὲ ταῦτα Πτολεμαῖος ἀπογνοὺς τὰ κατὰ 53
 20 τὴν Κύπρον ἀπῆρεν εἰς Αἴγυπτον. Δημήτριος δὲ
 πάσας τὰς ἐν τῇ νήσῳ πόλεις παραλαβὼν καὶ τοὺς
 φρουροῦντας στρατιώτας, τούτους μὲν εἰς * τάξεις
 κατεχώρισεν, ὄντας πεζοὺς μὲν μυρίους ἑξακισχι-
 λίους συντεταγμένους, ἵππεις δὲ περὶ ἑξακοσίους,
 25 πρὸς δὲ τὸν πατέρα ταχέως ἐμβιβάσας εἰς τὴν με-
 γίστην ναῦν τοὺς δηλώσοντας περὶ τῶν κατορθω-
 θέντων ἐξαπέστειλεν. ὁ δ' Ἀντίγονος πυθόμενος 2
 τὴν γεγενημένην νίκην, καὶ μετεωρισθεὶς ἐπὶ τῷ
 μεγέθει τοῦ προτερήματος, διάδημα περιέθετο καὶ
 30 τὸ λοιπὸν ἐχρημάτιζε βασιλεὺς, συγχωρήσας καὶ τῷ
 Δημητρίῳ τῆς αὐτῆς τυγχάνειν προσηγορίας καὶ τι-
 μῆς. ὁ δὲ Πτολεμαῖος οὐδὲν τῇ ψυχῇ ταπεινωθεὶς 3

διὰ τὴν ἤτταν καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἀνέλαβε τὸ διά-
δημα καὶ πρὸς ἅπαντας ἀνέγραφεν ἑαυτὸν βασιλέα.

4 παραπλησίως δὲ τούτοις καὶ οἱ λοιποὶ δυνάσται ζη-
λοτυπήσαντες ἀνηγόρευον ἑαυτοὺς βασιλεῖς, Σέλευ- 446
κος μὲν προσφάτως τὰς ἄνω σατραπείας προσκε- 5
κτημένος, Λυσίμαχος δὲ καὶ Κάσσανδρος τὰς ἐξ
ἀρχῆς δοθείσας μερίδας διατηροῦντες. ἡμεῖς δὲ περὶ
τούτων ἰκανῶς εἰρηκότες ἐν μέρει διέξιμεν περὶ τῶν
κατὰ Λιβύην καὶ Σικελίανπραχθέντων.

54 Ἀγαθοκλῆς γὰρ πυθόμενος τοὺς προειρημένους 10
δυνάστας ἀνηρημένους *, καὶ νομίζων μῆτε δυνά-
μεσι μῆτε χώρᾳ μῆτε τοῖςπραχθεῖσι λείπεσθαι τού-
των, ἑαυτὸν ἀνηγόρευσε βασιλέα. καὶ διάδημα μὲν
οὐκ ἔκρινεν ἔχειν· ἐφόρει γὰρ αἰεὶ στέφανον, ὃν
κατὰ τὴν ἐπίθεσιν τῆς τυραννίδος ἐκ τινος ἱερῶ- 15
σύνης περικείμενος οὐκ ἀπέθετο περὶ τῆς δυνα-
στείας ἀγωνιζόμενος· ἔνιοι δὲ φασιν αὐτὸν ἐπιτετη-
δεῦσθαι τοῦτον ἐξ ἀρχῆς φορεῖν διὰ τὸ μὴ λίαν
2 αὐτὸν εὐχαίτην εἶναι. οὐ μὴν ἀλλὰ τῆς προσηγο-
ρίας ταύτης ἄξιόν τι σπεύδων πράξαι, ἐπὶ μὲν Ἴτυ- 20
καίους ἐστράτευσεν ἀφεστηκότας· ἄφνω δ' αὐτῶν
τῇ πόλει προσπεσῶν, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς χώρας ἀπει-
λημένων πολιτικῶν ζωγρήσας εἰς τριακοσίους, τὸ
μὲν πρῶτον διδοὺς ἀφεςιν τῶν ἐγκλημάτων ἡξίου
παραδιδόναι τὴν πόλιν· οὐ προσεχόντων δὲ τῶν 25
ἔνδον συνεπήγγυε μηχανήν, καὶ κρεμάσας ἐπ' αὐτῇ
3 τοὺς αἰχμαλώτους προσήγαγε τοῖς τείχεσιν. οἱ δ'
Ἴτυκαῖοι τοὺς μὲν ἠτυχηκότας ἠλέουν, πλείονα δὲ
λόγον τῆς τῶν ἀπάντων ἐλευθερίας ἢ τῆς ἐκείνων
σωτηρίας ποιούμενοι διέλαβον τὰ τεύχη τοῖς στρα- 30
4 τιώταις καὶ τὴν πολιορκίαν εὐγενῶς ὑπέμενον. εἶθ'
ὁ μὲν Ἀγαθοκλῆς ἐπιστήσας τῇ μηχανῇ τοὺς τε ὄξυ-

βελεῖς καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, ἀπὸ ταύτης
 ἀγωνιζόμενος ἤρχετο τῆς πολιορκίας, καὶ ταῖς ψυ-
 χαῖς τῶν ἔνδον ὡσπερ καυτήρια τινὰ προσῆγεν· οἱ 5
 δ' ἐπὶ τῶν τειχῶν ἐστῶτες τὸ μὲν πρῶτον ὠκνοῦν
 5 τοῖς βέλεσι χρῆσασθαι, προκειμένων αὐτοῖς σκοπῶν
 πολιτικῶν ἀνδρῶν, ὧν ἦσαν τινες καὶ τῶν ἐπιφα-
 νεστάτων· ἐπικειμένων δὲ τῶν πολεμίων βαρύτε-
 ρον ἠναγκάζοντο τοὺς ἐπὶ τῆς μηχανῆς ὄντας ἀμύ-
 νεσθαι. ἔνθα δὴ συνέβαινε γίνεσθαι παράλογα πάθη 6
 10 τοῖς Ἴτυκαίοις καὶ τύχης ἐπηρρασμὸν ἐν ἀνάγκαις
 κειμένοις ἀνεκφεύκτοις· προβεβλημένων γὰρ τῶν
 Ἑλλήνων τοὺς ἠλωκότας τῶν ἐξ Ἰτύκης, ἀναγκαῖον
 ἦν ἢ τούτων φειδομένους περιορᾶν ὑποχείριον τοῖς
 πολεμίοις γινομένην τὴν πατρίδα, ἢ τῇ πόλει βοη-
 15 θοῦντας ἀνηλεῶς φονεῦσαι πλῆθος πολιτῶν ἠτυχη-
 κότων· ὅπερ καὶ συνέβη γενέσθαι. ἀμυνόμενοι γὰρ 7
 τοὺς πολεμίους καὶ παντοίοις βέλεσι χρώμενοι καὶ
 τὰ τῶν ἐφεσθηκότων τῇ μηχανῇ σώματα κατηκί-
 σαντο, καὶ τινὰς μὲν τῶν κρεμαμένων πολιτῶν κα-
 20 τηκόντισαν, τινὰς δὲ τοῖς ὄξυβελέσι πρὸς τῇ μηχανῇ
 καθήλωσαν καθ' οὓς ποτε τύχοι τοῦ σώματος τό-
 447 πους, ὥστε σταυρῶ παραπλησίαν εἶναι τὴν ὕβριν
 ἅμα καὶ τὴν τιμωρίαν. καὶ ταῦτ' ἐγίνετό τισιν ὑπὸ
 συγγενῶν ἢ φίλων, εἰ τύχοι, τῆς ἀνάγκης οὐ πο-
 25 λυπραγμονούσης τι τῶν παρ' ἀνθρώποις ὀσίων. 655
 δ' Ἀγαθοκλῆς ὄρων αὐτοὺς ἀπαθῶς ὠρμηκότας πρὸς
 τὸν κίνδυνον, περιστήσας πανταχόθεν τὴν δύναμιν,
 καὶ κατὰ τινὰ τόπον φαύλως ᾠκοδομημένον βιασά-
 μενος, εἰσέπεσεν εἰς τὴν πόλιν. τῶν δ' Ἴτυκαίων 2
 30 τῶν μὲν εἰς τὰς οἰκίας, τῶν δ' εἰς τὰ ἱερὰ κατα-
 φευγόντων, δι' ὀργῆς αὐτοὺς ἔχων φόνου τὴν πό-
 λιν ἐπλήρωσε. τοὺς μὲν γὰρ ἐν χειρῶν νόμῳ διέ-

φθειρε, τοὺς δ' ἄλόντας ἐκρέμασε, τοὺς δ' ἐπὶ θεῶν
 ἱερὰ καὶ βωμοὺς καταφυρόντας διαψευσθῆναι τῆς
 3 ἐλπίδος ἐποίησε. διαφορήσας δὲ τὰς κτήσεις καὶ
 φυλακὴν ἀπολιπὼν ἐπὶ τῆς πόλεως, ἐστρατοπέδευ-
 σεν ἐπὶ τὴν Ἴππου καλουμένην ἄκραν, ὠχυρωμένην 5
 φυσικῶς τῇ παρακειμένη ἑλίμνῃ. πολιορκήσας δὲ αὐ-
 τὴν ἐνεργῶς, καὶ τῶν ἐγγχωρίων ναυμαχίᾳ περιγενο-
 μενος, κατὰ κράτος εἴλε. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τὰς
 πόλεις χειρωσάμενος, τῶν τε ἐπὶ θαλάττῃ τόπων
 τῶν πλείστων ἐκυρλεύσε καὶ τῶν τὴν μεσόγειον οί- 10
 κούντων πλὴν τῶν Νομάδων· ὧν τινὲς μὲν φίλιαν
 πρὸς αὐτὸν ἐποιήσαντο, τινὲς δ' ἐκαραδόκουν τὴν
 4 τῶν ὄλων κρίσιν. τέτταρα γὰρ τὴν Λιβύην διεί-
 ληφε γένη, Φοίνικες μὲν οἱ τὴν Καρχηδόνα τότε
 κατοικοῦντες, Λιβυφοίνικες δὲ πολλὰς ἔχοντες πό- 15
 λεις ἐπιθαλαττίους καὶ κοινωνοῦντες τοῖς Καρχη-
 δουίοις ἐπιγαμίας, οἷς ἀπὸ τῆς συμπεπλεγμένης συγ-
 γενείας συνέβη τυχεῖν ταύτης τῆς προσηγορίας· ὁ
 δὲ πολὺς λαὸς τῶν ἐγγχωρίων, ἀρχαιότατος ὢν, Λί-
 βυς ὠνομάζετο, μισῶν διαφερόντως τοὺς Καρχηδο- 20
 νίους διὰ τὸ βάρος τῆς ἐπιστάσιος· οἱ δὲ τελευταῖοι
 Νομάδες ὑπῆρχον, πολλὴν τῆς Λιβύης νεμόμενοι
 μέχρι τῆς ἐρήμου.

5 Ἀγαθοκλῆς δὲ τοῖς μὲν κατὰ Λιβύην συμμάχοις
 καὶ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερέχων τῶν Καρχηδονίων, 25
 περὶ δὲ τῶν ἐν Σικελίᾳ πραγμάτων ἀγωνιῶν, ἄφρα-
 κτα καὶ πεντηκοντόρους ναυπηγησάμενος, ἐνεβίβασε
 στρατιώτας δισχιλίους. καταλιπὼν δὲ τῶν ἐν τῇ
 Λιβύῃ πραγμάτων στρατηγὸν Ἀγάθαρχον τὸν υἱόν,
 ἀνήχθη ταῖς ναυσίν, ἐπὶ Σικελίας τὸν πλοῦν ποι- 30
 ούμενος.

56 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Ξενοδόκος ὁ τῶν

Ἀκραγαντίνων στρατηγός, πολλὰς μὲν τῶν πόλεων
 ἤλευθερωκώς, ἐλπίδας δὲ μεγάλας παρεσχηκώς τοῖς
 Σικελιώταις τῆς καθ' ὅλην τὴν νῆσον αὐτονομίας,
 ἐξήγαγε τὴν δύναμιν ἐπὶ τοὺς Ἀγαθοκλέους στρα-
 5 τηγούς, οὐσαν πεζῶν μὲν πλείονων ἢ μυρίων, ἰπ-
 πέων δὲ σχεδὸν χιλίων. οἱ δὲ περὶ Λεπτίνην καὶ 2
 Δημόφιλον ἐκ τῶν Συρακουσῶν καὶ τῶν φρουρῶν
 ἐπιλέξαντες ὅσους ἠδύναντο πλείστους, ἀντεστρατο-
 πέδευσαν πεζοῖς μὲν ὀκτακισχιλίοις καὶ διακοσίοις,
 10 ἰππεῦσι δὲ χιλίοις καὶ διακοσίοις. γενομένης οὖν
 418 παρατάξεως ἰσχυρᾶς ἠττηθεὶς ὁ Ξενοδόκος ἔφυγεν
 εἰς τὸν Ἀκράγαντα, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν
 οὐκ ἐλάττους τῶν χιλίων καὶ πεντακοσίων. οἱ μὲν 3
 οὖν Ἀκραγαντινοὶ ταύτῃ τῇ συμφορᾷ περιπεσόντες
 15 διέλυσαν ἑαυτῶν μὲν τὴν καλλίστην ἐπιβολήν, τῶν
 δὲ συμμάχων τὰς τῆς ἐλευθερίας ἐλπίδας. Ἀγαθο-
 κλῆς δὲ τῆς μάχης ἄρτι γεγενημένης καταπλεύσας
 τῆς Σικελίας εἰς Σελινούντα, Ἡρακλεώτας μὲν ἤλευ-
 θερωκότας τὴν πόλιν ἠνάγκασε πάλιν ὑποτάττεσθαι,
 20 παρελθὼν δὲ ἐπὶ θάτερον μέρος τῆς νήσου Θερ-
 μίτας μὲν προσαγαγόμενος ὑποσπόνδους ἀφῆκε, τῶν
 Καρχηδονίων φρουρούντων ταύτην τὴν πόλιν, Κε-
 φαλοίδιον δὲ ἐκπολιορκήσας Λεπτίνην μὲν ταύτης
 ἐπιμελητὴν ἀπέλιπεν, αὐτὸς δὲ διὰ τῆς μεσογείου
 25 ποιούμενος τὴν πορείαν, ἐπεβάλετο μὲν νυκτὸς εἰς
 τὰ Κεντόρικα παρεισπεσεῖν, εἰσδεχομένων αὐτόν τι-
 νων πολιτικῶν ἀνδρῶν, καταφανοῦς δὲ τῆς ἐπιβο-
 λῆς γενομένης καὶ τῶν φρουρῶν παραβοηθησάντων,
 ἐξέπεσεν ἐκ τῆς πόλεως, ἀποβαλὼν τῶν στρατιωτῶν
 30 πλείους τῶν πεντακοσίων. μετὰ δὲ ταῦτά τινων ἐκ 4
 τῆς Ἀπολλωνίας μεταπεμπομένων αὐτόν καὶ τὴν
 πατρίδα προδώσειν ἐπαγγελλομένων, ἦκε πρὸς τὴν

πόλιν. τῶν δὲ προδοτῶν καταφανῶν γενομένων καὶ
 κολασθέντων κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἡμέραν πο-
 λιορκήσας ἄπρακτος ἐγένετο, τῇ δ' ὑστεραίᾳ πολλὰ
 κακοπαθήσας καὶ συχνούς ἀποβαλὼν μόγις εἶλε τὴν
 πόλιν, καὶ τῶν Ἀπολλωνιατῶν τοὺς πλείστους ἀπο- 5
 σφάζας διήρπασε τὰς κτήσεις.

57 Τούτου δὲ περὶ ταῦτ' ὄντος, Δεινοκράτης ὁ τῶν
 φυγάδων ἠγούμενος ἀναλαβὼν τὴν Ἀκραγαντίνων
 προαίρεσιν, καὶ προστάτην αὐτὸν ἀναδείξας τῆς κοι- 10
 νῆς ἐλευθερίας, ἐποίησε πολλοὺς ἀπανταχόθεν συν-
 2 δραμεῖν πρὸς αὐτόν. οἱ μὲν γὰρ διὰ τὴν ἔμφυτον
 πᾶσιν ἐπιθυμίαν τῆς αὐτονομίας, οἱ δὲ διὰ τὸν
 Ἀγαθοκλέους φόβον προθύμως ὑπήκουον τοῖς πα-
 ραγγελλομένοις. ἠθροισμένων δ' αὐτῷ πεζῶν μὲν
 οὐ πολὺ ἐλαττόνων δισμυρίων, ἵππέων δὲ χιλίων 15
 καὶ πεντακοσίων, καὶ πάντων τούτων ἐν φυγαῖς καὶ
 μελέταις τοῦ πονεῖν συνεχῶς γεγονότων, κατεστρα-
 τοπέδευσεν ἐν ὑπαίθρῳ, προκαλούμενος τῇ μάχῃ
 3 τὸν δυνάστην. τοῦ δ' Ἀγαθοκλέους λειπομένου
 πολὺ ταῖς δυνάμεσι καὶ φυγομαχοῦντος, ἐκ ποδὸς 20
 ἠκολούθει συνεχῶς, ἀκουτιλ περιπεποιημένος τὴν
 νίκην.

Ἀπὸ δὲ τούτων τῶν καιρῶν τοῖς περὶ τὸν Ἀγα-
 θεοκλέα συνέβαινε πρὸς τὸ χεῖρον μεταβάλλειν οὐ
 μόνον τὰ κατὰ Σικελίαν, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὴν 25
 4 Λιβύην πράγματα. Ἀρχάγαθος γὰρ ὁ καταλειφθεὶς 449
 ὑπ' αὐτοῦ στρατηγὸς μετὰ τὴν ἀναγωγὴν τοῦ πα-
 τρός τὸ μὲν πρῶτον ἐπλεονέκτει, πέμψας εἰς τοὺς
 ἄνω τόπους μέρος τι τῆς δυνάμεως, ἧς ἦν ἠγεμὼν
 Εὐμαχος. οὗτος γὰρ Τάκας πόλιν εὐμεγέθη χειρω- 30
 5 σάμενος, πολλοὺς προσηγάγετο τῶν πλησίον κατοι-
 κούντων Νομάδων. εἶδ' ἑτέραν ἐκπολιορκήσας τὴν

ὀνομαζομένην Φελλίνην, ἠνάγκασε πειθαρχεῖν τοὺς
 τὴν ἐξῆς χώραν νεμομένους, τοὺς καλουμένους Ἀσφο-
 δελώδεις, ὄντας τῷ χρώματι παραπλησίους τοῖς Αἰ-
 θίοσι. τρίτην δ' εἶλε Μεσχέλαν, μεγίστην οὖσαν, 6
 5 ὠκισμένην δὲ τὸ παλαιὸν ὑπὸ τῶν ἐκ Τροίας ἀνα-
 κομιζομένων Ἑλλήνων, περὶ ὧν ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ
 προειρήκαμεν, ἐξῆς δὲ τὴν ὀνομαζομένην ἄκραν
 Ἴππου τὴν ὁμώνυμον τῇ χειρωθείσῃ κατὰ κράτος
 ὑπ' Ἀγαθοκλέους, καὶ τελευταίαν τὴν προσαγο-
 10 ρευομένην Ἀκρίδα πόλιν αὐτόνομον, ἣν ἔξανδρα-
 ποδισάμενος ἐξέδωκε τοῖς στρατιώταις διαρπάσαι.
 ἐμπλήσας δ' ὠφελείας τὸ στρατόπεδον κατέβη πρὸς 58
 τοὺς περὶ τὸν Ἀρχάγαθον, καὶ δόξας ἀγαθὸς ἀνὴρ
 γεγενῆσθαι πάλιν ἐστράτευσεν εἰς τοὺς ἄνω τῆς
 15 Λιβύης τόπους. ὑπερβαλὼν δὲ τὰς πόλεις ὧν πρό-
 τερον ἐγεγόνει κύριος, παρεῖσεπέσεν εἰς τὴν κα-
 λουμένην Μιλτίνην πόλιν, ἀπροσδοκῆτως ἐπιφανείς·
 συστραφέντων δ' ἐπ' αὐτὸν τῶν βαρβάρων καὶ κρα- 2
 τησάντων ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐξεβλήθη παραλόγως καὶ
 20 πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν. ἐντεῦθεν δ'
 ἀναξεύξας προῆγε δι' ὄρους ὑψηλοῦ παρήκοντος ἐπὶ
 σταδίου διακοσίους, πλήρους δ' ὄντος αἰλούρων,
 ἐν ᾧ συνέβαινε μηδὲν ὅλως πτηνὸν νεοττεύειν μήτε
 ἐπὶ τοῖς δένδροσι μήτε ἐπὶ ταῖς φάραγξι διὰ τὴν
 25 ἀλλοτριότητα τῶν προειρημένων ζώων. διελθὼν δὲ 3
 τὴν ὄρεινὴν ταύτην, ἐνέβαλεν εἰς χώραν ἔχουσαν
 πλῆθος πιθήκων καὶ πόλεις τρεῖς τὰς ἀπὸ τούτων
 τῶν ζώων ὀνομαζομένας εἰς τὸν Ἑλληνικὸν τρόπον
 τῆς διαλέκτου μεθερμηνευομένας Πιθηκούσας. ἐν 4
 30 δὲ ταύταις οὐκ ὀλίγα τῶν νομίμων πολὺ παρήλ-
 λαττε τῶν παρ' ἡμῖν. τὰς τε γὰρ αὐτὰς οἰκίας οἱ
 πίθηκοι κατῴκουν τοῖς ἀνθρώποις, θεοὶ παρ' αὐ-

τοῖς νομιζόμενοι καθάπερ παρ' Αἰγυπτίοις οἱ κύ-
 νες, ἐκ τε τῶν παρεσκευασμένων ἐν τοῖς ταμείοις
 τὰ ζῶα τὰς τροφὰς ἐλάμβανον ἀκωλύτως ὅποτε βού-
 λουντο. καὶ τὰς προσηγορίας δ' ἐτίθεισαν οἱ γουεῖς
 τοῖς παισὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τῶν πιθήκων, 5
 ὡςπερ παρ' ἡμῖν ἀπὸ τῶν θεῶν. τοῖς δ' ἀποκτεί-
 νασι τοῦτο τὸ ζῶον ὡς ἡσεβηκόσι τὰ μέγιστα θά-
 νατος ὄριστο πρόστιμον· διὸ δὴ καὶ παρά τισιν
 ἐνίσχυσεν ἐν παροιμίας μέρος λεγόμενον ἐπὶ τῶν
 ἀνατὶ κτεινομένων ὅτι πιθήκου αἷμα ἀποτίθειαν. 10
 ὁ δ' οὖν Εὐμαχος μίαν μὲν τούτων τῶν πόλεων¹⁵⁰
 ἐλὼν κατὰ κράτος διήρπασε, τὰς δὲ δύο προσηγά-
 γετο. πυνθανόμενος δὲ τοὺς περιοικοῦντας βαρ-
 βάρους ἀθροῖζειν ἐπ' αὐτὸν μεγάλας δυνάμεις, προ-
 ἤγε συντονώτερον, διεγνωκῶς ἐπανιέναι πρὸς τοὺς 15
 ἐπὶ θαλάττῃ τόπους.

59 Μέχρι μὲν δὴ τούτων τῶν καιρῶν ἐν τῇ Αἰβύῃ
 κατὰ νοῦν ἅπαντα τὰ πράγματα τοῖς περὶ τὸν Ἀρ-
 χάγαθον ἦν. μετὰ δὲ ταῦτα τῆς γερουσίας ἐν Καρ-
 χηδόνι βουλευσαμένης περὶ τοῦ πολέμου [καλῶς] 20
 ἔδοξε τοῖς συνέδροις τρία στρατόπεδα ποιήσαντας
 ἐκ τῆς πόλεως ἐκπέμψαι, τὸ μὲν ἐπὶ τὰς παραθα-
 λαττίους πόλεις, τὸ δ' εἰς τὴν μεσόγειον, τὸ δ' εἰς
 2 τοὺς ἄνω τόπους. ἐνόμιζον γὰρ τοῦτο πράξαντες
 πρῶτον μὲν τὴν πόλιν ἀπαλλάξειν τῆς πολιορκίας, 25
 ἅμα δὲ καὶ τῆς σιτοδείας· πολλῶν γὰρ καὶ παντο-
 दाπῶν ὄχλων συμπεφευγόντων εἰς τὴν Καρχηδόνα
 συνέβαινε πάντων γεγυμέναι σπάνιν, ἐξανηλωμένων
 ἤδη τῶν ἐπιτηδείων· ὁ δὲ τῆς πολιορκίας οὐκ ἦν
 κίνδυνος, ἀπροσίτου τῆς πόλεως οὔσης διὰ τὴν 30
 3 ἀπὸ τῶν τειχῶν καὶ τῆς θαλάττης ὀχυρότητα· ἐπειδ'
 ὑπελάμβανον καὶ τοὺς συμμαχοὺς διαμενεῖν μᾶλλον

πλειόνων στρατοπέδων ὄντων ἐν ὑπαίθρῳ τῶν πα-
 ραβοηθούντων· τὸ δὲ μέγιστον, ἤλπιζον καὶ τοὺς
 πολεμίους ἀναγκασθῆσθαι μερίζειν τὰς δυνάμεις
 καὶ μακρὰν ἀποσπᾶσθαι τῆς Καρχηδόνης· ἅπερ
 5 ἅπαντα κατὰ τὴν ἐπίνοιαν αὐτῶν συνετελέσθη.
 τρισμυρίων μὲν γὰρ στρατιωτῶν ἐκ τῆς πόλεως 4
 ἐκπεμφθέντων οἱ καταλειπόμενοι ἔμποροι οὐχ οἷον
 ἱκανὰ πρὸς ἀντάρκειαν εἶχον, ἀλλ' ἐκ περιουσίας
 ἐχρῶντο δαψιλέσι πᾶσιν· οἳ τε σύμμαχοι τὸ πρὸ
 10 τοῦ διὰ τὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων φόβον ἀναγκα-
 ζόμενοι προστίθεσθαι τοῖς πολεμίσι, τότε πάλιν
 θαρρήσαντες ἀνέτρεχον εἰς τὴν προὔπαρχουσαν φι-
 λίαν. ὁ δ' Ἀρχάγαθος ὄρων διειλημμένην ἅπασαν 60
 τὴν Λιβύην πολεμίσι στρατοπέδοις, καὶ αὐτὸς διείλε
 15 τὴν δύναμιν, καὶ μέρος μὲν ἐξέπεμψεν εἰς τὴν πα-
 ραθαλάττιον, τῆς δ' ἄλλης στρατιᾶς ἦν μὲν Αἰσχρίωνι
 παραδοὺς ἐξέπεμψεν, ἧς δ' αὐτὸς ἠγεῖτο, καταλιπὼν
 τὴν ἱκανὴν φυλακὴν ἐπὶ τοῦ Τύνητος. τοσοῦτων 2
 20 δὲ στρατοπέδων ἐπὶ τῆς χώρας πανταχῆ πλαζομέ-
 νων, καὶ προσδοκωμένης ἔσεσθαι πραγμάτων ὀλο-
 σκεροῦς μεταβολῆς, ἅπαντες ἠγωνίων, καρδοκοῦν-
 τες τὸ τέλος τῶν ἀποβησομένων. Ἄνων μὲν οὖν 3
 ἠγούμενος τοῦ κατὰ τὴν μεσόγειον στρατοπέδου θεῖς
 ἐνέδραν τοῖς περὶ τὸν Αἰσχρίωνα καὶ παραδόξως ἐπι-
 25 θέμενος, ἀνείλε πεζοὺς μὲν πλείους τῶν τετρακισ-
 χιλίων, ἵππεις δὲ περὶ διακοσίους, ἐν οἷς ἦν καὶ
 αὐτὸς ὁ στρατηγός· τῶν δ' ἄλλων οἱ μὲν ἤλωσαν,
 οἱ δὲ διεσώθησαν πρὸς Ἀρχάγαθον, ἀπέχοντα στα-
 δίους πεντακοσίους. Ἰμίλκων δ' ἐπὶ τοὺς ἄνω τό- 4
 30 πους στρατεύειν ἀποδειχθεὶς τὸ μὲν πρῶτον ἐφή-
 δρευε τῇ πόλει πρὸς τὸν Εὐμαχον, ἐφελκόμενον
 451 βραρὺ τὸ στρατόπεδον διὰ τὰς ἐκ τῶν ἄλουσῶν πό-

5 λεων ὠφελείας. μετὰ δὲ ταῦτα τῶν Ἑλλήνων ἐκ-
 ταξάντων τὴν δύναμιν καὶ προκαλουμένων εἰς μά-
 χην, Ἰυίλκων μέρος μὲν τῆς στρατιᾶς κατέλιπε διε-
 σκευασμένον ἐν τῇ πόλει, διακελευσάμενος, ὅταν
 αὐτὸς ἀναχωρῇ προσποιοῦμενος φεύγειν, ἐπεξελθεῖν 5
 τοῖς ἐπιδιώκουσιν· αὐτὸς δὲ προαγαγὼν τοὺς ἡμί-
 σεις τῶν στρατιωτῶν καὶ μικρὸν πρὸ τῆς παρεμβο-
 λῆς συνάψας μάχην, εὐθύς ἔφευγεν ὡς καταπεπληγ-
 6 μένος. οἱ δὲ περὶ τὸν Εὐμαχὸν ἐπαρθέντες τῇ
 νίκῃ, καὶ τῆς τάξεως οὐδὲν φροντίσαντες, ἐδίωκον 10
 καὶ τεθορυβημένως τῶν ὑποχωρούντων ἐξήπτοντο·
 ἄφνω δὲ καθ' ἕτερον μέρος τῆς πόλεως ἐκχυθείσης
 τῆς δυνάμεως κατεσκευασμένης, καὶ πλήθους ἰκα-
 νοῦ πρὸς ἓν παρακείμεμα συναλαλάξαντος, κατε-
 7 πλάγησαν. ἐμβαλόντων οὖν τῶν βαρβάρων εἰς ἄσυν- 15
 τάκτους καὶ πεφοβημένους διὰ τὸ παράδοξον, ταχὺ
 τροπὴν συνέβη γενέσθαι τῶν Ἑλλήνων. ὑποτεμο-
 μένων δὲ τῶν Καρχηδονίων τὴν εἰς τὴν στρατο-
 πεδείαν ἀποχώρησιν τῶν πολεμίων, ἠναγκάσθησαν
 οἱ περὶ τὸν Εὐμαχὸν καταφυγεῖν ἐπὶ τὸν πλησίον 20
 8 λόφον ὕδατος σπανίζοντα. περιστρατοπεδευσάντων
 δὲ τὸν τύπον τῶν Φοινίκων, ἅμα μὲν ὑπὸ τοῦ δί-
 ψους καταπονηθέντες, ἅμα δ' ὑπὸ τῶν πολεμίων
 κρατούμενοι, σχεδὸν ἅπαντες ἀνηρέθησαν. ἀπὸ μὲν
 γὰρ πεζῶν ὀκτακισχιλίων τριάκοντα μόνου διεσώ- 25
 θησαν, ἀπὸ δ' ἰππέων ὀκτακοσίων τετταράκοντα
 61 διέφυγον τὸν κίνδυνον. ὁ δ' Ἀρχάγαθος τηλικαύτη
 συμφορᾷ περιπεσὼν ἐπανῆλθεν εἰς Τύννητα. καὶ
 τῶν μὲν ἐκπεμφθέντων στρατιωτῶν τοὺς περιλει-
 πομένους μετεπέμπετο πανταχόθεν, εἰς δὲ τὴν Σι- 30
 κελίαν ἐξέπεμψε τοὺς δηλώσοντας τῷ πατρὶ τὰ συμ-
 βεβηκότα καὶ παρακαλέσοντας βοηθεῖν τὴν ταχίστην.

τοῖς δὲ προγεγονόσιν ἀτυχήμασιν ἕτερα τοῖς Ἑλλη- 2
 σιν ἐλάττωσις ἐπεγένετο· ἀπέστησαν μὲν γὰρ ἀπ'
 αὐτῶν πλὴν ὀλίγων ἅπαντες σύμμαχοι, συνεστράφη-
 σαν δὲ αἱ τῶν πολεμίων δυνάμεις καὶ πλησίον ποιη- 5
 σάμενοι παρεμβολὰς ἐφήδρευον. Ἰμῖλκων μὲν γὰρ 3
 κατελάβετο τὰ στενά, καὶ τῶν ἀπὸ τῆς χώρας εἰσ-
 βολῶν ἀπέκλεισε τοὺς ἐναντίους, ἀπέχοντας στα-
 δίους ἑκατόν· ἐκ δὲ θατέρου μέρους ἐστρατοπέδευ-
 σεν Ἀτάρβας ἀπὸ τετταράκοντα σταδίων τοῦ Τύ- 10
 νητος. διόπερ τῶν πολεμίων οὐ μόνον τῆς θαλάτ- 4
 τῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς χώρας κυριεύοντων, σιτοδεία τε
 συνέβαινε συνέχεσθαι τοὺς Ἑλληνας καὶ τῷ φόβῳ
 πάντοθεν κατεῖχοντο.

Ἐν ἀδυμῖα δὲ δεινῇ πάντων ὄντων, Ἀγαθοκλῆς 5
 15 ὡς ἐπύθετο τὰ κατὰ τὴν Λιβύην ἐλαττώματα, πα-
 ρεσκενάσατο ναῦς μακρὰς ἑπτακαίδεκα, διανοούμε-
 νος βοηθεῖν τοῖς περὶ τὸν Ἀρχάγαθον. καὶ τῶν
 κατὰ Σικελίαν δὲ πραγμάτων ἐπὶ τὸ χεῖρον αὐτῷ
 μεταβεβληκότων διὰ τὸ τοὺς περὶ Δεινοκράτην φυ- 20
 γάδας ἠῤῥῆσθαι ἐπὶ πλέον, τὸν μὲν ἐν τῇ νήσῳ
 πόλεμον τοῖς περὶ Λεπτίνην στρατηγοῖς ἐνεχείρισεν,
 αὐτὸς δὲ πληρώσας τὰς ναῦς ἐπετήρει τὸν τοῦ πλοῦ
 καιρόν, ἐφορμούντων τῶν Καρχηδονίων τριάκοντα 45
 2 ναυσί. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἐκ τῆς Τυρρηνίας αὐτῷ 6
 25 κατέπλευσαν ὀκτωκαίδεκα νῆες ἐπὶ βοήθειαν, αἱ
 διὰ νυκτὸς εἰς τὸν λιμένα εἰσπεσοῦσαι τοὺς Καρ-
 χηδονίους ἔλαθον. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ταύτης τυχῶν
 τῆς ἀφορμῆς κατεστρατήγησε τοὺς πολεμίους, τοῖς
 μὲν συμμάχοις μένειν παραγγελλας μέχρι ἂν αὐτὸς
 30 ἐκπλεύσας ἐπισπάσῃται τοὺς Φοίνικας εἰς τὸν διωγ-
 μόν, αὐτὸς δέ, καθάπερ ἦν συντεθειμένος, ἐκ
 τοῦ λιμένος ἀνήχθη κατὰ σπουδὴν τοῖς ἑπτακαίδεκα

7 σκάφεισιν. εἶθ' οἱ μὲν ἐφορμουῦντες ἐδίωκον, οἱ δὲ
 περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα κατανοήσαντες τοὺς Τυρρη-
 νοὺς παραφαινομένους ἐκ τοῦ λιμένος ἄφνω τὰς
 ναῦς ἐπέστρεψαν, καὶ καταστάντες εἰς ἐμβολὴν
 διενανμάχουσι τοῖς βαρβάροις. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι 5
 διὰ τε τὸ παράδοξον καὶ διὰ τὸ τῶν πολεμίων εἰς
 μέσον ἀπολαμβάνεσθαι τὰς ἰδίας τριήρεις καταπλα-
 8 γέντες ἔφυγον. εἶθ' οἱ μὲν Ἕλληνες πέντε νεῶν
 αὐτάνδρων ἐκυρλεύσαν, ὁ δὲ τῶν Καρχηδονίων
 στρατηγὸς ἀλίσκομένης ἤδη τῆς ναυαρχίδος ἀπέ- 10
 σφαξεν ἑαυτὸν, προκρίνας τὸν θάνατον τῆς προσ-
 δοκηθείσης αἰχμαλωσίας. οὐ μὴν ἐφάνη γε εὖ βε-
 βουλευμένος· ἢ γὰρ ναῦς φοροῦ πνεύματος ἐπιλα-
 βομένη τοῦ δόλωνος ἀρθέντος ἐξέφυγε τὸν κίν-
 62 δυνον. Ἀγαθοκλῆς μὲν οὖν οὐδ' ἐλπίδας ἔχων τοῦ 15
 κατὰ θάλατταν περιέσεσθαι ποτε τῶν Καρχηδονίων,
 ἐνίκησε ναυμαχίᾳ παραδόξως, καὶ τὸ λοιπὸν θα-
 λαττοκρατῶν παρείχετο τοῖς ἐμπόροις τὴν ἀσφάλειαν.
 διόπερ οἱ Συρακόσιοι, πάντοθεν πρὸς αὐ-
 τοὺς κοιμιζομένης ἀγορᾶς, ἀντὶ τῆς τῶν ἐπιτηδείων 20
 2 σπάνεως ταχέως πάντων ἔσχον θαψίλειαν. ὁ δὲ
 δυνάστης μετεωρισθεὶς τῷ γεγονότι προτερήματι
 Λεπτίνην ἐξαπέστειλε λεηλατήσουσα τὴν πολεμίαν,
 καὶ μάλιστα τὴν Ἀκραγαντίνην. ὁ γὰρ Ξενοδόκος
 διὰ τὴν γεγενημένην ἤτταν βλασφημούμενος ὑπὸ 25
 τῶν ἀντιπολιτευομένων ἐστασίαζε πρὸς αὐτούς.
 3 παρήγγειλεν οὖν τῷ Λεπτίνῃ πειραῖσθαι προκαλέσα-
 σθαι τὸν ἄνδρα πρὸς τὴν μάχην· ῥαδίως γὰρ προ-
 τερήσειν, ὡς στασιαζούσης δυνάμεως καὶ προητη-
 4 μένης· ὅπερ καὶ συνετελέσθη. ὁ μὲν γὰρ Λεπτίνης 30
 ἐμβάλων εἰς τὴν Ἀκραγαντίνην ἐδήλου τὴν χώραν,
 ὁ δὲ Ξενοδόκος τὸ μὲν πρῶτον ἡσύχιαν εἶχεν, οὐ

νομίζων αὐτὸν ἀξιόμαχον εἶναι, ὄνειδιζόμενος δὲ ὑπὸ τῶν πολιτῶν εἰς δειλίαν προήγαγε τὴν στρατιάν, τῷ μὲν ἀριθμῷ βραχὺ λειπομένην τῶν ἐναντίων, τῇ δ' ἀρετῇ πολὺ καταδεεστέρα οὖσαν, ὡς ἂν τῆς μὲν πολιτικῆς ἐν ἀνέσει καὶ σκιατραφίᾳ γεγενημένης, τῆς δ' ἐν ἀγρᾶνλίᾳ καὶ συνεχέσι στρατείαις γεγυμνασμένης. διὸ καὶ μάχης γενομένης οἱ περὶ τὸν Λεπτίνην ταχὺ τοὺς Ἀκραγαντίνους τρεψάμενοι συνεδίωξαν εἰς τὴν πόλιν· ἔπεσον δ' ἐπὶ τῆς παρατάξεως τῶν ἡττηθέντων περὶ μὲν περὶ πεντακοσίους, ἵππεις δὲ πλείους τῶν πεντήκοντα. εἶθ' οἱ μὲν Ἀκραγαντινοὶ δυσφοροῦντες ἐπὶ τοῖς ἐλαττώμασιν ἐν αἰτίαις εἶχον τὸν Ξερόδοκον, ὡς δι' ἐκεῖνον δις ἡττημένοι· ὁ δὲ φοβηθεὶς τὰς ἐπιφερομένας εὐθύνας καὶ κρίσεις ἀπεχώρησεν εἰς τὴν Γέλαν.

Ἀγαθοκλῆς δὲ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις καὶ περὶ καὶ κατὰ θάλατταν νενικηκῶς τοὺς πολεμίους, ἔθυε τοῖς θεοῖς καὶ λαμπρὰς ὑποδοχὰς τῶν φίλων ἐποιεῖτο. ἀπετίθετο δ' ἐν τοῖς πότοις τὸ τῆς τυραννίδος ἀξίωμα, καὶ τῶν τυχόντων ιδιωτῶν ταπεινότερον ἑαυτὸν ἀπεδείκνυεν, ἅμα μὲν διὰ τῆς τοιαύτης πολιτείας θηρώμενος τὴν παρὰ τῶν πολλῶν εὖνοιαν, ἅμα δὲ διδοὺς ἐν τῇ μέθῃ καθ' αὐτοῦ παρρησίαν ἀκριβῶς κατενόει τὴν ἐκάστου διάνοιαν, τῆς ἀληθείας ἐκφερομένης ἀπαρακαλύπτως διὰ τὸν οἶνον. ὑπάρχων δὲ καὶ φύσει γελωτοποιὸς καὶ μῖμος, οὐδ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀπέιχετο τοῦ σκώπτειν τοὺς καθήμενους καὶ τινὰς αὐτῶν εἰκάζειν, ὥστε τὸ πλῆθος πολλάκις εἰς γέλωτα ἐκτρέπεσθαι, καθάπερ τινὰ τῶν ἡθολόγων ἢ θαυματοποιῶν θεωροῦντας. δορυφορούμενος δὲ ὑπὸ πλῆθους εἰς τὰς ἐκκλησίας

εἰσῆει μόνος, οὐχ ὁμοίως Διονυσίῳ τῷ τυράννῳ·
 οὗτος γὰρ ἐπὶ τοσοῦτον ἀπίστως διέκειτο πρὸς ἅπαν-
 τας ὥστε κατὰ μὲν τὸ πλεῖστον κομᾶν καὶ πωγω-
 νοτροφεῖν, ὅπως μὴ συναναγκασθῇ τῷ τοῦ κουρέως
 σιδήρῳ παραβάλλειν τὰ κυριώτατα μέρη τοῦ σώμα- 5
 τος· εἰ δὲ καὶ ποτε χρεῖα γένοιτο τὴν κεφαλὴν ἀπο-
 κείρασθαι, περιέκαε τὰς τρίχας, μίαν ἀσφάλειαν
 4 τυραννίδος ἀποφαινόμενος τὴν ἀπιστίαν. ὁ δ' οὖν
 Ἀγαθοκλῆς παρὰ τὸν πότον λαβὼν ὄντων μέγαν
 χρυσοῦν, εἶπεν ὡς οὐ πρότερον ἀπέστη τῆς κερα- 10
 μευτικῆς τέχνης ἕως τοιαῦτα ἐκπωμάτων πλάσματα
 φιλοτεχνῶν ἐκεραμεύσατο. οὐ γὰρ ἀπηνεῖτο τὴν
 ἐπιστήμην, ἀλλὰ καὶ τούναντίον ἐκαυχᾶτο, διὰ τῆς
 ἰδίας ἀρετῆς ἀποφαινόμενος ἀντὶ τοῦ ταπεινοτάτου
 5 βίου τὸν ἐπιφανέστατον μετεिल्φέναι. καὶ ποτε 15
 πολιορκοῦντος αὐτοῦ τινὰ τῶν οὐκ ἀδόξων πόλεων,
 καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ τείχους βοῶντων, Κεραμεῦ καὶ
 καμινεῦ, πότε τοὺς μισθοὺς ἀποδώσεις τοῖς στρα-
 6 τιώταις; ὑπολαβὼν εἶπεν, Ὅταν ταύτην ἐξέλω. οὐ
 μὴν ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν τοῖς πότοις εὐτραπέλιαν κα- 20
 τανοήσας τῶν μεθνόντων τοὺς ἀλλοτριῶς τὰ πρὸς
 τὴν δυναστείαν ἔχοντας, παρέλαβεν αὐτοὺς ποτε
 κατ' ἰδίαν πάλιν ἐπὶ τὴν ἐστίασιν καὶ τῶν ἄλλων
 Συρακοσίων τοὺς μάλιστα πεφρονηματισμένους, τὸν
 ἀριθμὸν πεντακοσίους ὄντας· οἷς περιστήσας τῶν 25
 7 μισθοφόρων τοὺς εὐθέτους ἅπαντας ἀπέσφαξε. σφό-
 δρα γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ χωρισθέντος εἰς Λιβύην αὐ-
 τοῦ καταλύσῃ τὴν δυναστείαν, ἐπικαλεσάμενοι
 τοὺς μετὰ Δεινοκράτους φυγάδας. τοῦτον δὲ τὸν 454
 τρόπον ἀσφαλίσάμενος τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν ἐξέπλευ- 30
 σεν ἐκ τῶν Συρακουσῶν.

64. Καὶ κομισθεὶς εἰς Λιβύην κατέλαβε τὸ στρατό-

πεδον ἐν ἀθυμίᾳ καὶ σπάνει πολλῇ· διόπερ κρίνας
 συμφέρειν διαγωνίζεσθαι, παρεκάλεσε τοὺς στρα-
 τιώτας εἰς τὸν κίνδυνον, καὶ προαγαγὼν τὴν δύ-
 ναμιν ἐκτεταγμένην προεκαλεῖτο τοὺς βαρβάρους
 5 εἰς μάχην. εἶχε δὲ πεξοὺς μὲν τοὺς ἅπαντας ὑπο-
 λειπομένους Ἑλληνας ἑξακισχιλίους, Κελτοὺς δὲ καὶ
 Σαμνίτας καὶ Τυρρηνοὺς τούτων οὐκ ἐλάττους, Λί-
 βυας δὲ μικρὸν ἀπολείποντας τῶν μυρίων, οὓς ἐφέ-
 δρους εἶναι συνέβαινε, συμεταβαλλομένους αἰετῶς
 10 καιροῖς. χωρὶς δὲ τούτων ἠκολούθουν ἵππεῖς χί-
 λιοι πεντακόσιοι, ζεύγη δὲ Λιβύων πλείω τῶν ἑξα-
 κισχιλίων. οἱ δὲ Καρχηδόνιοι κατεστρατοπεδευκό-
 τες ἐπὶ τῶν ὑπερδεξίων καὶ δυσπροσίτων, διακιν-
 δυνεύειν μὲν πρὸς ἀνθρώπους ἀπογινώσκοντας τὴν
 15 σωτηρίαν οὐκ ἔκρινον, μένοντες δ' ἐν τῇ παρεμ-
 βολῇ καὶ πάντων εὐποροῦντες τῇ σπάνει καὶ τῷ
 χρόνῳ καταπολεμήσειν τοὺς ἐναντίους ἤλπιζον. ὁ δ'
 Ἄγαθοκλῆς, οὐ δυνάμενος μὲν αὐτοὺς εἰς τὰ πε-
 δία προάγεσθαι, τῶν δὲ καιρῶν ἀναγκαζόντων τολ-
 20 μᾶν τι καὶ παραβάλλεσθαι, τὴν δύναμιν ἤγαγεν ἐπὶ
 τὴν τῶν βαρβάρων στρατοπεδείαν. ἐπεξεληθόντων
 οὖν τῶν Καρχηδονίων, καὶ πολὺ τῷ πλήθει καὶ ταῖς
 δυσχωρίαις ὑπερεχόντων, ἐπὶ μὲν τινα χρόνον οἱ
 περὶ τὸν Ἄγαθοκλέα διεκαρτέρουν πάντοθεν ἐκθλι-
 25 βόμενοι, μετὰ δὲ ταῦτ' ἐνδόντων τῶν τε μισθοφό-
 ρων καὶ τῶν ἄλλων ἠναγκάσθησαν ἀναχωρῆσαι
 πρὸς τὴν στρατοπεδείαν. οἱ δὲ βάρβαροι βαρέως ἐπι-
 5 κείμενοι τοὺς μὲν Λίβυας παρήλλαττον οὐδὲν ἐνο-
 χλοῦντες, ἵνα τὴν εὐνοίαν αὐτῶν ἐκκαλέσωνται,
 30 τοὺς δ' Ἑλληνας καὶ μισθοφόρους γνωρίζοντες διὰ
 τῶν ὄπλων ἐφόνεον, μέχρι ὅτου συνεδίωξαν εἰς τὴν
 παρεμβολήν.

Τότε μὲν οὖν ἀνηρέθησαν τῶν Ἀγαθοκλέους εἰς
 τρισχιλίους· κατὰ δὲ τὴν ἐπιούσαν νύκτα τὰς δυνά-
 μεις ἀμφοτέρας συνέβη περιπεσεῖν παραλόγῳ τιμῇ
 65 συμφορᾷ καὶ πᾶσιν ἀνελπίστῳ. τῶν γὰρ Καρχη-
 δονίων μετὰ τὴν νίκην τοὺς καλλίστους τῶν αἰχ- 5
 μαλώτων θυόντων χαριστήρια νυκτὸς τοῖς θεοῖς,
 καὶ πολλοῦ πυρὸς τοὺς ἱεροκαντουμένους ἄνδρας
 κατέχοντος, ἐξαίφνης πνεύματος ἐπιπεδόντος συν-
 ἔβη τὴν ἱερὰν σκηνὴν ἀναφθῆναι, πλησίον οὖ-
 σαν τοῦ βωμοῦ, ἀπὸ δὲ ταύτης τὴν στρατηγι- 10
 κὴν καὶ κατὰ τὸ συνεχὲς οὔσας τὰς τῶν ἡγεμόνων,
 ὥστε πολλὴν ἐκπληξιν γενέσθαι καὶ φόβον κατὰ
 πᾶν τὸ στρατόπεδον. τινὲς μὲν γὰρ τὸ πῦρ ἐπι-
 χειροῦντες σβέσαι, τινὲς δὲ τὰς πανοπλίας καὶ τὰ
 πολυτελέστατα τῶν παρεσκευασμένων ἐκκομίζοντες, 15
 ὑπὸ τῆς φλογὸς ἀπελαμβάνοντο· τῶν γὰρ σκη-
 νῶν ἐκ καλάμου καὶ χόρτου συγκειμένων, καὶ τοῦ
 πυρὸς ὑπὸ τοῦ πνεύματος βιαιότερον ἐκριπισθέν-
 τος, ἢ παρὰ τῶν στρατιωτῶν βοήθεια κατεταχεῖτο.
 2 διὸ καὶ τῆς παρεμβολῆς ταχὺ πάσης φλεγομένης, 20
 πολλοὶ μὲν ἐν στεναῖς ταῖς διόδοις ἀποληφθέντες
 ζῶντες κατεκαύθησαν καὶ τῆς εἰς τοὺς αἰχμαλώ-
 τούς ὀμότητος παραχορῆμα τὴν κόλασιν ὑπέσχον, 455
 αὐτῆς τῆς ἀσεβείας ἴσην τὴν τιμωρίαν πορισάμε-
 νης· τοῖς δ' ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκπίπτουσι μετὰ 25
 θορύβου καὶ κραυγῆς ἕτερος μείζων ἐπηκολούθησε
 66 κίνδυνος. τῶν μὲν γὰρ Ἀγαθοκλεῖ συντεταγμένων
 Λιβύων εἰς πεντακισχιλίους ἀποστάντες τῶν Ἑλλή-
 νων νυκτὸς ἠϋτομόλουν πρὸς τοὺς βαρβάρους. τού-
 τους δὲ οἱ πρὸς τὴν κατασκοπὴν ἐκπεμφθέντες ὡς 30
 εἶδον ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν Καρχηδονίων προσ-
 ἄγοντας, νομίσαντες τὴν τῶν Ἑλλήνων δύναμιν

ἅπασαν διεσκευασμένην εἶναι, ταχὺ τοῖς στρατιώ-
 ταις ἐδήλωσαν τὴν προσιοῦσαν δύναμιν. διαδοθέν- 2
 τος οὖν πρὸς ἅπαντας τοῦ λόγου θόρυβος ἐνέπιπτε
 καὶ προσδοκία τῆς τῶν πολεμίων ἐφόδου. ἐκάστου
 5 δὲ τὴν σωτηρίαν ἐν τῇ φυγῇ τιθεμένου, καὶ μήτε
 παραγγέλματος δοθέντος ὑπὸ τῶν στρατηγῶν μήτε
 τάξεως οὔσης μηδεμιᾶς, οἱ φεύγοντες ἐνέπιπτον ἀλ-
 λήλοις· ὧν οἱ μὲν διὰ τὸ σκότος, οἱ δὲ διὰ τὴν ἐκ-
 πληξιν ἀγνοοῦντες τοὺς οἰκείους ὡς πολεμίους ἡμύ-
 10 νοντο. πολλοῦ δὲ φόβου γινομένου καὶ τῆς ἀγνοίας 3
 ἐπικρατούσης, οἱ μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ διεφθάρησαν,
 οἱ δ' ἐκπεπηδηκότες ἄοπλοι καὶ τὴν φυγὴν ποιού-
 μενοι διὰ τῶν δυσχωριῶν κατεκορημνίζοντο, τῆς
 ψυχῆς ἐπτοημένης διὰ τὸν ἀπροσδόκητον φόβου.
 15 τὸ δὲ τέλος ἀπολομένων πλειόνων ἢ πεντακισχιλίων
 τὸ λοιπὸν πλῆθος διεσάθη πρὸς τὴν Καρχηδόνα. οἱ 4
 δ' ἐν τῇ πόλει τότε μὲν ἐξαπατηθέντες τῇ φήμῃ
 τῶν ἰδίων ὑπέλαβον ἠττησθαι μάχῃ καὶ τῆς δυνά-
 μεως τὸ πλεῖστον διεφθάρθαι. διόπερ ἀγωνιῶντες
 20 ἀνέωξαν τὰς πύλας, καὶ μετὰ θορύβου καὶ πτοή-
 σεως ἐδέχοντο τοὺς στρατιώτας, φοβούμενοι μὴ
 τοῖς ἐσχάτοις οἱ πολέμιοι συνεισπέσωσιν· ἡμέρας
 δὲ γενομένης μαθόντες ἀληθῆς μόγις ἀπελύθησαν
 τῆς τῶν δεινῶν προσδοκίας.

25 Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα κατὰ τὸν αὐτὸν και- 67
 ρὸν δι' ἀπάτην καὶ προσδοκίαν ψευδῇ ταῖς ὁμοίαις
 περιέπεσον συμφοραῖς. τῶν γὰρ ἀποστάντων Λι-
 βύων μετὰ τὸν ἐμπυρισμὸν τῆς παρεμβολῆς καὶ τὸν
 γενόμενον θόρυβον οὐ τολμησάντων προάγειν, ἀλλ'
 30 εἰς τοῦπίσω πάλιν ἐπανιόντων, τῶν Ἑλλήνων τινὲς
 αἰσθόμενοι προσιόντας αὐτούς, καὶ δόξαντες τὴν
 τῶν Καρχηδονίων δύναμιν ἤκειν, ἀπήγγειλαν τοῖς

περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα πλησίον ὑπάρχειν τὸ τῶν πο-
2 λειῶν στρατόπεδον. τοῦ δυνάστου δὲ παραγγεί-
λαντος εἰς ὄπλα χωρεῖν, ἐξέπιπτον ἐκ τῆς στρατο-
πεδείας οἱ στρατιῶται μετὰ πολλοῦ θοροῦβου. ἅμα
δὲ τῆς τε κατὰ τὴν παρεμβολὴν φλογὸς εἰς ὕψος 5
ἀρθείσης καὶ τῆς τῶν Καρχηδονίων κραυγῆς ἕξα-
κούστου γινομένης, ὑπέλαβον πρὸς ἀλήθειαν τοὺς
βαρβάρους ἀπάσῃ τῇ δυνάμει προσάγειν ἐπ' αὐτούς.
3 τῆς δ' ἐκπλήξεως τὸ βουλευέσθαι παραιουμένης,
ἐνέπεσε φόβος εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ πάντες πρὸς 10
φυγὴν ὤρμησαν. εἶτα προσμιζάντων αὐτοῖς τῶν
Λιβύων, καὶ τῆς νυκτὸς μείζονα τὴν ἄγνοιαν φυ-
λαττούσης, οἱ περιτυγχάνοντες ἀλλήλους ὡς πολε-
4 μίους ἠμύνοντο. ὅλην δὲ τὴν νύκτα πανταχῇ δια-
σπειρομένων αὐτῶν καὶ πανικῶ θοροῦβῳ συνεχομέ- 15
νων, συνέβη πλείους τῶν τετρακισχιλίων ἀναιρε- 458
θῆναι. ἐπιγνωσθείσης δὲ μόγις τῆς ἀληθείας, οἱ
διασωθέντες ἐπανῆλθον εἰς τὴν παρεμβολήν. αἱ
μὲν οὖν δυνάμεις ἀμφοτέραι τὸν εἰρημένον τρόπον
ἠτύχησαν, ἕξαπατηθεῖσαι κατὰ τὴν παροιμίαν τοῖς 20
κενοῖς τοῦ πολέμου.

68 Ἀγαθοκλῆς δέ, μετὰ τὴν γενομένην ἀτυχίαν τῶν
μὲν Λιβύων ἀπάντων ἀποστάντων ἀπ' αὐτοῦ, τῆς
δὲ ὑπολειπομένης δυνάμεως ἀδυνατούσης διαπολε-
μεῖν πρὸς τοὺς Καρχηδονίους, διέγνω τὴν Λιβύην 25
ἐκλιπεῖν. διακομίσει δὲ τοὺς στρατιώτας οὐχ ὑπε-
λάμβανε δυνήσεσθαι διὰ τὸ μήτε πορεῖα παρεσκευ-
άσθαι μήτε τοὺς Καρχηδονίους ἐπιτρέψαι ποτ' ἂν
2 θαλαττοκρατοῦντας. διαλύσεις δ' οὐκ ἐνόμιζε ποι-
ήσεσθαι τοὺς βαρβάρους, πολὺ προέχοντας ταῖς δυ- 30
νάμεσι καὶ διαβεβαιουμένους ταῖς τῶν πρώτων δια-
βάντων ἀπωλείαις ἀποτρέψειν τοὺς ἄλλους ἐπιτί-

θεσθαι τῇ Λιβύῃ. ἔκρινεν οὖν μετ' ὀλίγων λάθρα 3
 ποιήσασθαι τὴν ἀναγωγὴν, καὶ συνενεβίβασε τὸν
 νεώτερον τῶν υἱῶν Ἡρακλείδην· τὸν γὰρ Ἀρχάγα-
 θον εὐλαβεῖτο μήποτε συνῶν τῇ μητροιᾷ, καὶ φύ-
 5 σσει τολμηρὸς ὢν, ἐπιβουλὴν κατ' αὐτοῦ συστήσῃ.
 ὁ δ' Ἀρχάγαθος ὑποπτέυσας αὐτοῦ τὴν ἐπίνοιαν,
 παρετήρει τὸν ἔκπλουν, διανοούμενος μηνῦσαι τῶν
 ἡγεμόνων τοῖς διακωλύουσιν τὴν ἐπιβολήν· ἡγεῖτο
 γὰρ δεινὸν εἶναι τὸ τῶν μὲν κινδύνων ἑαυτὸν προ-
 10 θύμως μετεσχηκέναι, προαγωνιζόμενον τοῦ πατρὸς
 καὶ τᾶδελφοῦ, τῆς δὲ σωτηρίας μόνον ἀποστερεῖ-
 σθαι, καταλειπόμενον ἔκδοτον τοῖς πολεμίοις. διὸ 4
 δὴ τοὺς περὶ τὸν Ἀγαθοκλέα μέλλοντας λάθρα τὸν
 ἀπόπλουν ποιεῖσθαι νυκτὸς ἐμήνυσέ τισι τῶν ἡγε-
 15 μόνων. οἱ δὲ συνδραμόντες οὐ μόνον διεκώλυσαν,
 ἀλλὰ καὶ τῷ πλήθει τὴν ῥαδιουργίαν ἐξέδηκαν· ἐφ'
 οἷς οἱ στρατιῶται περιαλγεῖς γενόμενοι συνέλαβον
 τὸν δυνάστην καὶ δήσαντες παρέδωκαν εἰς φυλακὴν.
 ἀναρχίας οὖν γενομένης ἐν τῷ στρατοπέδῳ θό- 69
 20 ρυβος ἦν καὶ ταραχὴ, καὶ τῆς νυκτὸς ἐπιλαβούσης
 διεδόθη λόγος ὡς πλησίον εἶσιν οἱ πολέμιοι. ἐμ-
 πεσοῦσης δὲ πτοίας καὶ φόβου πανικοῦ, διεσκευ-
 ασμένος ἕκαστος προῆγεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς οὐ-
 δενὸς παραγγέλλοντος. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ τὸν 2
 25 δυνάστην παραφυλάττοντες οὐχ ἦττον τῶν ἄλλων
 ἐκπεπληγμένοι, καὶ δόξαντες ὑπὸ τινων καλεῖσθαι,
 ταχέως ἐξῆγον τὸν Ἀγαθοκλέα διειλημμένον δεσ-
 μοῖς. τὸ δὲ πλήθος ὡς εἶδεν, εἰς ἔλεον ἐτράπη, 3
 καὶ πάντες ἐπεβόων ἀφεῖναι. ὁ δὲ λυθεὶς καὶ μετ'
 30 ὀλίγων ἐμβὰς εἰς τὸ πορθμεῖον, ἔλαθεν ἐκπλεύσας
 κατὰ τὴν δύσιν τῆς Πλειάδος χειμῶνος ὄντος. οὗ-
 τος μὲν οὖν τῆς ἰδίας σωτηρίας φροντίσας ἐγκατέ-

λιπε τοὺς υἱούς, οὓς οἱ στρατιῶται τὸν δρασμὸν ἀκούσαντες εὐθύς ἀπέσφαξαν, καὶ στρατηγούς ἐξ ἑαυτῶν ἐλόμενοι διελύθησαν πρὸς Καρχηδούλους, ὥστε τὰς πόλεις ἃς εἶχον παραδοῦναι καὶ λαβεῖν τάλαντα τριακόσια, καὶ τοὺς μὲν αἰρουμένους μετὰ⁵₄₅₇ Καρχηδονίων στρατεύειν κομίζεσθαι τοὺς αἰεὶ διδομένους μισθούς, τοὺς δ' ἄλλους εἰς Σικελίαν διακομισθέντας λαβεῖν οἰκητήριον Σολοῦντα. τῶν μὲν οὖν στρατιωτῶν οἱ πλείους ἐμμείναντες ταῖς συνθήκαις ἔτυχον τῶν ὁμολογηθέντων· ὅσοι δὲ τὰς πόλεις διακατέχοντες ἀντεῖχον ταῖς παρ' Ἀγαθοκλέους ἐλπίσιν, ἐξεπολιορκήθησαν κατὰ κράτος. ὧν οἱ Καρχηδόνιοι τοὺς μὲν ἠγεμόνας ἀνεσταύρωσαν, τοὺς δ' ἄλλους δήσαντες πέδαις, ἦν διὰ τὸν πόλεμον ἐξηγρίωσαν χώραν ἐξηνάγκαζον τοῖς ἰδίοις πόνοις πάλιν ἐξημεροῦν. Καρχηδόνιοι μὲν οὖν ἔτος τέταρτον πολεμούμενοι τοῦτον τὸν τρόπον ἐκομίσαντο τὴν ἐλευθερίαν.

70 Τῆς δ' Ἀγαθοκλέους στρατείας εἰς Λιβύην ἐπισημῆναι ἂν τις τό τε παράδοξον καὶ τὴν εἰς τὰ τέκνα γενομένην τιμωρίαν οἷον τῆς θείας προνοίας. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς Σικελίας ἠττηθεὶς καὶ τὴν πλείστην τῆς δυνάμεως ἀπολέσας, ἐπὶ τῆς Λιβύης μικρῶ μέρει τοὺς προνευικηκότας κατεπολέμησε. καὶ τὰς μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ πόλεις ἀπάσας ἀποβαλὼν πρὸς Συρακούσαις ἐπολιορκεῖτο, κατὰ δὲ τὴν Λιβύην πασῶν τῶν ἄλλων πόλεων ἐγκρατῆς γενόμενος εἰς πολιορκίαν κατέκλεισε τοὺς Καρχηδούλους, τῆς τύχης ὥσπερ ἐπίτηδες ἐπιδεικνυμένης τὴν ἰδίαν δύναμιν ἐπὶ τῶν ἀπηλπισμένων. εἰς τηλικαύτην δ' ὑπεροχὴν προελθόντος αὐτοῦ, καὶ τὸν Ὀφέλλαν φονεύσαντος ὄντα φίλον καὶ ξένον, φανερῶς ἐπε-

σημήνατο τὸ δαιμόνιον ὡς διὰ τὴν εἰς τοῦτον πα-
 ρανομίαν τῶν ὕστερον αὐτῶ γεγενημένων τὸ θεῖον
 ἐπιστήσαι· τοῦ γὰρ αὐτοῦ μηνὸς καὶ τῆς αὐτῆς
 ἡμέρας Ὀφέλλαν ἀνελὼν παρέλαβε τὴν δύναμιν καὶ
 5 πάλιν τοὺς υἱοὺς ἀπολέσας ἀπέβαλε τὸ στρατόπε-
 δον· καὶ τὸ πάντων ἰδιώτατον, ὁ θεὸς ὡς περ ἄγα-
 θὸς νομοθέτης διπλῆν ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν κό-
 λασιν· ἓνα γὰρ φίλον ἀδίκως φονεύσας δυοῖν υἱῶν
 ἕστερήθη, τῶν μετ' Ὀφέλλα παραγενομένων προσ-
 10 ενεγκάντων τὰς χεῖρας τοῖς νεανίσκοις· ταῦτα μὲν
 οὖν ἡμῖν εἰρήσθω πρὸς τοὺς καταφρονοῦντας τῶν
 τοιούτων.

Ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς ἐπειδὴ διεκομίσθη ταχέως ἐκ 71
 τῆς Λιβύης εἰς τὴν Σικελίαν, μεταπεμφάμενος μέ-
 15 ρος τῆς δυνάμεως παρήλθεν εἰς τὴν τῶν Ἐγεσταί-
 ων πόλιν οὔσαν σύμμαχον· ἀπορούμενος δὲ χρη-
 μάτων εἰσφέρειν ἠνάγκαζε τοὺς εὐπόρους τὸ πλεόν
 μέρος τῆς ὑπάρξεως, οὔσης τῆς πόλεως τότε μυ-
 ριάνδρου· πολλῶν δ' ἐπὶ τούτοις ἀγανακτούντων 2
 20 καὶ συντρεχόντων, αἰτιασάμενος τοὺς Ἐγεσταίους
 ἐπιβουλεύειν αὐτῶ δειναῖς περιέβαλε συμφοραῖς
 τὴν πόλιν· τοὺς μὲν γὰρ ἀπορωτάτους προαγαγὼν
 ἐκτὸς τῆς πόλεως παρὰ τὸν Σκάμανδρον ποταμὸν
 ἀπέσφαξε, τοὺς δὲ δοκοῦντας οὐσίαν κεκτηῖσθαι μεί-
 25 ζονα βασανίζων ἠνάγκαζε λέγειν ὅποσα ἔχων τις
 458 τυγχάνει χρήματα, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἐτρόχιζε,
 τοὺς δ' εἰς τοὺς καταπέλτας ἐνδεσμεύων κατετό-
 ξενεν, ἐνίοις δ' ἀστραγάλους προστιθεὶς βιαιότερον
 δειναῖς ἀλγηδόσι περιέβαλλεν· ἔξευρε δὲ καὶ ἐτέ- 3
 30 ραν τιμωρίαν ἐμφερῆ τῷ Φαλάριδος ταύρω· κατε-
 σκεύασε γὰρ κλίνην χαλκῆν ἀνθρωπίνου σώματος
 τύπον ἔχουσαν καὶ καθ' ἕκαστον μέρος κλεισὶ διει-

λημμένην, εἰς ταύτην δ' ἐναρμόζων τοὺς βασανι-
 ζομένους ὑπέκαε ζῶντας, τούτῳ διαφερούσης τῆς
 κατασκευῆς ταύτης παρὰ τὸν ταῦρον, τῷ καὶ θεω-
 4 ρεῖσθαι τοὺς ἐν ταῖς ἀνάγκαις ἀπολλυμένους. τῶν
 δὲ γυναικῶν τῶν εὐπόρων τινῶν μὲν καρκίνοις σι- 5
 δηροῖς τὰ σφυρὰ πιέζων συνέτριβε, τινῶν δὲ τοὺς
 τιτθοὺς ἀπέτεμνε, ταῖς δ' ἐγκύοις πλίνθους ἐπὶ τὴν
 ὄσφυν ἐπιτιθεῖς τὸ ἔμβρυον ἀπὸ τοῦ βάρους ἐξέ-
 θλιβε. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τὰ χρήματα πάντα τοῦ
 τυράννου ζητοῦντος, καὶ μεγάλου φόβου τὴν πόλιν 10
 ἐπέχοντος, τινὲς μὲν αὐτοὺς συγκατέκαυσαν ταῖς
 5 οἰκίαις, τινὲς δὲ ἀγχόνη τὸ ζῆν ἐξέλιπον. ἡ μὲν
 οὖν Ἐγεστία τυχοῦσα μιᾶς ἡμέρας ἀτυχοῦς ἠβηδὸν
 ἔθανατώθη. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς παρθένους μὲν καὶ
 παῖδας εἰς τὴν Ἰταλίαν διακομίσας ἀπέδοτο τοῖς 15
 Βρεττίοις, τῆς δὲ πόλεως οὐδὲ τὴν προσηγορίαν
 ἀπολιπών, ἀλλὰ Δικαιοπόλιν μετονομάσας, ἔδωκεν
 οἰκητήριον τοῖς αὐτομόλοις.

72 Ἀκούσας γὰρ τὴν τῶν υἱῶν ἀναίρεσιν, καὶ δι'
 ὀργῆς ἔχων ἅπαντας τοὺς ἀπολελειμμένους κατὰ 20
 Λιβύην, ἐπεμψε τῶν φίλων τινὰς εἰς Συρακούσας
 πρὸς Ἀντανδρον τὸν ἀδελφόν, διακελευσάμενος τοὺς
 τῶν συστρατευσάντων ἐπὶ Καρχηδόνα συγγενεῖς
 2 ἅπαντας ἀποσφάζαι. ταχὺ δὲ τούτου τὸ προστα-
 χθὲν ποιήσαντος, ποικιλώτατον συνέβη γενέσθαι 25
 φόνον τῶν προγεγονότων· οὐ γὰρ μόνον τοὺς ἀκ-
 μάζοντας ταῖς ἡλικίαις ἀδελφοὺς ἢ παῖδας ἢ πατέ-
 ρας ἐξῆγεν ἐπὶ τὸν θάνατον, ἀλλὰ καὶ πάππους καὶ
 τούτων, εἰ τύχοι, καὶ πατέρας περιόντας ἐσχατογή-
 ρως καὶ ταῖς ὄλαις αἰσθήσεσι διὰ τὸν χρόνον ἤδη 30
 παραλελυμένους, ἔτι δὲ νηπίους παῖδας ἐν ἀγκά-
 λαις φερομένους καὶ τῆς ἐπιφερομένης αὐτοῖς συμ-

φορᾶς οὐδεμίαν αἰσθησιν λαμβάνοντας. ἤγοντο δὲ
καὶ γυναῖκες ὅσαι μετείχον οἰκειότητος ἢ συγγε-
νείας, καὶ καθόλου πᾶς ὁ μέλλων τῇ καθ' αὐτὸν
τιμωρία λύπην ἐμποιήσειν τοῖς ἐπὶ τῆς Λιβύης ἀπο-
5 λειφθεῖσι. πολλοῦ δὲ πλήθους καὶ παντοίου πρὸς 3
τὴν θάλατταν ἀχθέντος ἐπὶ τὴν τιμωρίαν, καὶ τῶν
σφαγέων ἐφεστώτων, δάκρυα καὶ δεήσεις καὶ θρη-
νος ἐγίνετο συμφορητός, ὧν μὲν ἀνηλεῶς φουενο-
μένων, ὧν δὲ ἐπὶ ταῖς τῶν πλησίον συμφοραῖς ἐκ-
¹⁰459 πληττομένων καὶ διὰ τὸ προσδοκώμενον οὐδὲν δια-
φερόντων ταῖς ψυχαῖς τῶν προαποθνησκόντων. τὸ 4
δὲ πάντων χαλεπώτατον, πολλῶν ἀναιρεθέντων, καὶ
παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐρριμμένων τῶν σωμάτων, οὔτε
συγγενῆς οὐδεὶς οὔτε φίλος ἐτόλμα τινὰ κηδεύειν,
15 φοβούμενος μὴ δόξη προσαγγέλλειν ἑαυτὸν μετέ-
χοντα τῆς ἐκείνων οἰκειότητος. διὰ δὲ τὸ πλῆθος 5
τῶν φουευθέντων ἐπὶ τοῦ κύματος συνέβη τὴν θά-
λατταν ἐφ' ἱκανὸν τόπον αἵματι κραθεῖσαν πόρρω-
θεν διαφαίνειν τὴν ὑπερβολὴν τῆς τοῦ πάθους
20 ὠμότητος.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή-73
νησι μὲν ἦρχε Κόροιβος, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατοῦ
ἀρχὴν παρέλαβον Κόιντος Μάρκιος καὶ Πόπλιος
Κορνήλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς,
25 τελευτήσαντος αὐτῷ τοῦ νεωτέρου τῶν υἱῶν Φοί-
νικος, τοῦτον μὲν βασιλικῶς ἔθαψε, τὸν δὲ Δημή-
τριον ἐκ τῆς Κύπρου μεταπεμψάμενος ἤθροισε τὰς
δυνάμεις εἰς τὴν Ἀντιγόνηαν. ἔκρινε δὲ στρατεύ-
ειν ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον. αὐτὸς μὲν οὖν τοῦ πεζοῦ 2
30 στρατεύματος ἀφηγούμενος προῆγε διὰ τῆς Κοίλης
Συρίας, ἔχων πεζοὺς μὲν πλείους τῶν ὀκτακισμυ-
ρίων, ἵππεῖς δὲ περὶ ὀκτακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ

τρισὶ πλείους τῶν ὀγδοήκοντα· τῷ δὲ Δημητρίῳ
 παραδοὺς τὸν στόλον συνέταξε συμπαραπλεῖν ἅμα
 πορευομένη τῇ δυνάμει, παρεσκευασμένων νεῶν τῶν
 ἀπασῶν μακρῶν μὲν ἑκατὸν πεντήκοντα, πορείων
 δὲ στρατιωτικῶν ἑκατόν, ἐν οἷς ἐκομίζετο βελῶν 5
 3 πλῆθος. τῶν δὲ κυβερνητῶν οἰομένων δεῖν ἀπι-
 δεῖν τὴν τῆς Πλειάδος δύσιν δοκοῦσαν ἔσεσθαι
 μεθ' ἡμέρας ὀκτώ, τούτοις μὲν ἐπετίμησεν ὡς κα-
 τορρωδοῦσι τοὺς κινδύνους, αὐτὸς δὲ στρατοπε-
 δεύων περὶ Γάζαν, καὶ σπεύδων φθάσαι τὴν τοῦ 10
 Πτολεμαίου παρασκευήν, τοῖς μὲν στρατιώταις πα-
 ρήγγειλε δέχ' ἡμερῶν ἔχειν ἐπισίτισιν, ἐπὶ δὲ τὰς
 καμήλους τὰς ἀθροισθείσας ὑπὸ τῶν Ἀράβων ἐπέ-
 θηκε σίτου μυριάδας μεδίμωνων τρισκαίδεκα καὶ
 χόρτου πλῆθος τοῖς τετράποσι· τὰ τε βέλη κομί- 15
 ζων τοῖς ζεύγεσι προῆγε διὰ τῆς ἐρήμου μετὰ κα-
 κοπαθείας διὰ τὸ πολλοὺς εἶναι τῶν τόπων τελμα-
 τῶδεις, καὶ μάλιστα περὶ τὰ καλούμενα Βάραθρα.
 74 οἱ δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἐκ τῆς Γάζης ἐκπλεύ-
 σαντες περὶ μέσας νύκτας τὸ μὲν πρῶτον εὐδίας 20
 οὔσης ἐφ' ἡμέρας τινὰς ταῖς ταχυναυτούσαις ναυ-
 σὶν ἐρρυμούσκουν τὰ στρατιωτικὰ πορεῖα· ἔπειτα
 τῆς Πλειάδος περικαταλαμβανούσης αὐτούς, καὶ
 πνεύματος ἐπιγενομένου βορείου, συνέβη πολλὰ
 τῶν τετρηρικῶν σκαφῶν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος κατε- 25
 νεχθῆναι παραβόλως ἐπὶ πόλιν Ῥαφίαν, οὔσαν δυσ-
 2 προσόρμιστον καὶ τεναγῶδη. τῶν δὲ πλοίων τῶν 460
 κομιζόντων τὰ βέλη τὰ μὲν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος συγ-
 κλυσθέντα διεφθάρη, τὰ δ' ἐπαλινδρόμησεν εἰς τὴν
 Γάζαν· τοῖς δὲ κρατίστοις τῶν σκαφῶν βιασάμενοι 30
 3 διέτειναν μέχρι τοῦ Κασίου. τοῦτο δὲ τοῦ μὲν
 Νείλου διέστηκεν οὐ μακρὰν, ἀλλίμενον δέ ἐστι καὶ

κατὰ τὰς χειμερινούς περιστάσεις ἀπροσόρμιστον. διόπερ ἠναγκάζοντο τὰς ἀγκύρας ἀφέντες ὡς ἂν ἐν δυσι σταδίοις ἀπὸ τῆς γῆς ἀποσαλεύειν, ἅμα πολλοῖς περιεχόμενοι δεινοῖς· τοῦ μὲν γὰρ κλύδωνος
 5 φηγνυμένου τραχύτερον ἐκινδύνευον αὐτανδρα τὰ σκάφη συγκλυσθῆναι, τῆς δὲ γῆς οὔσης ἀπροσορμίστου καὶ πολεμίας οὔτε ναῦς ἀκινδύνως ἦν προσπλεῖν οὔτε τοὺς ἄνδρας προσνήξασθαι, τὸ δὲ μέγιστον, ἐλελοίπει τὸ εἰς πότον αὐτοῖς ὕδωρ, εἰς
 10 τοιαύτην δὲ σπάνιν κατεκλείσθησαν ὥστ' εἰ μίαν ἡμέραν ὁ χειμὼν ἐπέμεινε, πάντες ἂν τῷ δίψει διεφθάρησαν. ἐν ἀθυμίᾳ δ' ὄντων ἀπάντων καὶ προσδοκωμένης ἤδη τῆς ἀπωλείας, τὸ μὲν πνεῦμα κατέπαυσεν, ἡ δὲ μετ' Ἀντιγόνου δύναμις καταντήσασα
 15 πλησίον τοῦ στόλου κατεστρατοπέδευσεν. ἐκβάντες οὖν ἐκ τῶν σκαφῶν καὶ προσαναλαβόντες ἑαυτοὺς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ προσέμενον τῶν νεῶν τὰς ἀποσπασθείσας. διεφθάρη δ' ἐν τούτῳ τῷ σάλῳ τρία σκάφη τῶν πεντηρικῶν, ἐξ ὧν ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν
 20 διενήξαντο πρὸς τὴν γῆν. ἔπειτα Ἀντίγονος μὲν προαγαγὼν τὴν δύναμιν πλησίον τοῦ Νείλου κατεστρατοπέδευσεν, ἀπέχων δύο σταδίους τοῦ ποταμοῦ.

Πτολεμαῖος δὲ προκατειληφῶς τοὺς εὐκαιροτά-
 75 τοὺς τόπους ἀσφαλέσι φυλακαῖς, ἀπέστειλέ τινας ἐν τοῖς κοντωτοῖς, παρακελευσάμενος προσπλεῖν
 25 πλησίον τῆς ἐκβάσεως καὶ κηρύττειν ὅτι δώσει τοῖς μεταβαλλομένοις ἀπ' Ἀντιγόνου τῶν μὲν ἰδιωτῶν ἑκάστῳ δύο μνᾶς, τοῖς δ' ἐφ' ἡγεμονίας τεταγμένοις τάλαντον. γενομένων οὖν τῶν κηρυγμάτων
 30 τοιούτων ἐνέπεσέ τις ὄρημνός τις πρὸς μετὰθεσιν τοῖς μετ' Ἀντιγόνου μισθοφόροις, ἐν οἷς καὶ τῶν ἡγεμόνων πλείους εἶναι συνέβαινε δι' αἰτίας τινὰς * εἰς τὸ με-

- 3 ταβολῆς ἐπιθυμῆν. πολλῶν δὲ πρὸς αὐτὸν αὐτο-
 μολούντων, ὁ μὲν Ἀντίγονος ἐπιστήσας [τῷ χεῖλει
 τοῦ ποταμοῦ τοξότας καὶ σφενδονήτας καὶ πολλὰ
 τῶν ὄξυβελικῶν τοὺς προσπλέοντας ἐν τοῖς κοντω-
 τοῖς ἀνέστελλε· τῶν δ' αὐτομολούντων συλλαβῶν¹⁵
 τινὰς δεινῶς ἠκίσατο, βουλόμενος καταπλήξασθαι
 4 τοὺς τῆς ὁμοίας ὀρμῆς ἀντεχομένους. καὶ προσλα-
 βῶν τὰ καθυστεροῦντα τῶν σκαφῶν προσέπλευσεν
 ἐπὶ τὸ καλούμενον Ψευδόστομον, νομίζων ἐνταῦθα
 δυνήσεσθαι τινὰς τῶν στρατιωτῶν ἀποβιβάσαι. εὐ-
 ρῶν δὲ πρὸς αὐτῷ φυλακὴν ἰσχυράν, καὶ τοῖς τε
 ὄξυβελῆσι καὶ τοῖς ἄλλοις παντοίοις βέλεσιν ἀνειρ-
 γόμενος, ἀπέπλευσε περικαταλαμβανούσης νυκτός.
 5 ἔπειτα παραγγείλας τοῖς κυβερνήταις ἀκολουθεῖν τῇ
 στρατηγίδι νηὶ προσέχοντας τῷ λαμπτήρι, προσέ-
 πλευσεν ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ Νείλου τὸ καλούμενον⁴⁶¹
 Φατιτικόν· ἡμέρας δὲ γενομένης, ἐπειδὴ πολλὰ
 τῶν νεῶν ἀπεπλανήθησαν, ἠναγκάσθη ταύτας περι-
 μένειν καὶ τὰς μάλιστα ταχυναυτούσας τῶν ἠκο-
 λουθηκυῶν ἐξαποστέλλειν ἐπὶ τὴν τούτων ζήτησιν.²⁰
- 76 δίοπερ χρόνου γενομένου πλείονος οἱ μὲν περὶ
 τὸν Πτολεμαῖον πυθόμενοι τὸν κατάπλου τῶν πο-
 λεμιῶν ἤκον ὀξέως βοηθήσοντες, καὶ τὴν δύναμιν
 διασκευάσαντες ἔστησαν παρὰ τὸν αἰγιαλόν· ὁ δὲ
 Δημήτριος ἀποτυχὼν καὶ ταύτης τῆς ἐκβάσεως, καὶ²⁵
 τὴν συνάπτουσαν παραλίαν ἀκούων ἔλεσι καὶ λίμναις
 ὠχυρωσθαι φυσικῶς, ἐπαλινδρομεῖ παντὶ τῷ στόλῳ.
 2 εἰτ' ἐμπεσόντος βορέου λαμπροῦ, καὶ τοῦ κλύδωνος
 εἰς ὕψος αἰρομένου, τρία μὲν σκάφη τῶν τετραρη-
 κῶν καὶ τῶν στρατιωτικῶν πορείων ἅμα κατὰ τὸ³⁰
 αὐτὸ βιαιότερον ὑπὸ τοῦ κύματος ἐπὶ τὴν γῆν ἐξε-
 βράσθη καὶ τοῖς περὶ τὸν Πτολεμαῖον ὑποχείρια

κατέστη, αἱ δ' ἄλλαι ἐκβιασασμένων τῶν πληρωμά-
των διεσώθησαν πρὸς τὴν Ἀντιγόνου στρατοπε-
δεῖαν. τῶν δὲ περὶ τὸν Πτολεμαῖον διειληφόντων 3
πᾶσαν τὴν περὶ τὸν ποταμὸν ἑκβασιν φυλακαῖς
5 ἰσχυραῖς, καὶ πολλῶν μὲν σκαφῶν ποταμίων αὐτῷ
παρεσκευασμένων, πάντων δὲ τούτων ἐχόντων βέλη
παντοῖα καὶ τοὺς χρησομένους αὐτοῖς ἄνδρας, οἱ
περὶ τὸν Ἀντίγονον οὐ μετρίως ἤποροῦντο· ἢ γὰρ 4
ναυτικὴ δύναμις ἄχρηστος ἦν αὐτοῖς προκατειλημ-
10 μένου τοῦ Πηλουσιακοῦ στόματος ὑπὸ τῶν πολε-
μίων, τό τε πεζὸν στρατεύμα τὴν ὄρμην ἄπρακτον
εἶχε τῷ μεγέθει τοῦ ποταμοῦ διειργόμενον, τὸ δὲ
μέγιστον, ἡμερῶν ἤδη συχνῶν διεληλυθυῶν ὑπο-
λείπειν ἤδη συνέβαινε τὸν τε σῖτον καὶ τὰ χορτά-
15 βματὰ τοῖς κτήνεσι. διὰ δὴ ταῦτα τῆς δυνάμεως 5
ἀθυμούσης, παραλαβὼν τὸ στρατόπεδον καὶ τοὺς
ἡγεμόνας Ἀντίγονος προέθηκε βουλὴν πότερον συμ-
φέρει μένειν καὶ διαπολεμεῖν, ἢ νῦν μὲν ἐπανελθεῖν
εἰς Συρίαν, ὕστερον δὲ κάλλιον παρεσκευασμένους
20 στρατεῦσαι καθ' ὅν ἂν χρόνον ἐλάχιστος ὁ Νείλος
εἶναι δόξη. πάντων δὲ κατενεχθέντων ἐπὶ τὸ τὴν 6
ταχίστην ἀπιέναι, παρήγγειλε τοῖς στρατιώταις ἀνα-
ξενυγνύειν, καὶ ταχὺ πάλιν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Συ-
ρίαν, συμπαραπλέοντος αὐτῷ καὶ τοῦ στόλου παν-
25 τός. Πτολεμαῖος δὲ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν πο-
λεμίων περιχαρῆς γενόμενος, καὶ θύσας τοῖς θεοῖς
χαριστήρια, τοὺς φίλους εἰστία λαμπρῶς. καὶ πρὸς 7
μὲν τοὺς περὶ Σέλευκον καὶ Λυσίμαχον καὶ Κάσ-
σανδρον ἔγραψε περὶ τῶν εὐτυχημάτων καὶ περὶ
30 τοῦ πλήθους τῶν πρὸς αὐτὸν αὐτομολησάντων, αὐ-
τὸς δὲ τὸ δευτέρον ἠγωνισμένος ὑπὲρ τῆς Αἰγύ-

πτου, καὶ νομίσας δορίκτητον ἔχειν τὴν χώραν, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

77 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Διονύσιος ὁ τῆς Ἡρακλείας τῆς ἐν τῷ Πόντῳ τύραννος ἐτελεύτησεν ἄρξας ἔτη τριάκοντα δύο, τὴν δὲ δυναστείαν δια- 5 δεξάμενοι οἱ υἱοὶ Ὁξάθρας καὶ Κλέαρχος ἤρξαν ἔτη ἑπτακαίδεκα. κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς ἐπήει τὰς ὑπ' αὐτὸν πόλεις ἀσφαλιζόμενος φρου- 162 ραῖς καὶ χρήματα πραττόμενος· σφόδρα γὰρ εὐλαβεῖτο μήποτε διὰ τὰς γεγεννημένας περὶ αὐτὸν ἀτυ- 10 χίας ὀρμήσωσιν οἱ Σικελιώται πρὸς τὴν αὐτονομίαν. 2 καθ' ὃν δὴ χρόνον Πασίφιλος ὁ στρατηγός, ἀκούσας τὴν τῶν Ἀγαθοκλέους υἱῶν ἀναίρεσιν καὶ τὰ περὶ τὴν Λιβύην ἐλαττώματα, τοῦ μὲν δυνάστου κατεφρόνησε, πρὸς δὲ Δεινοκράτην ἀποστὰς καὶ 15 φιλίαν αὐτῷ συνθέμενος τὰς τε πόλεις ἃς ἦν πεπιστευμένος διακατέσχε καὶ τὴν μετ' αὐτοῦ δύναμιν ἐλπῖσι ψυχαγωγήσας ἀλλοτριᾶν κατεσκεύασε τοῦ 3 τυράννου. ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς πανταχόθεν τῶν ἐλπίδων περικοπτομένων οὕτως ἐταπεινώθη τὴν ψυ- 20 χὴν ὥστε διαπρεσβεύσασθαι πρὸς Δεινοκράτην καὶ παρακαλεῖν ἐπὶ τοῖσδε συνθήκας ποιήσασθαι, ἐκχωρῆσαι μὲν τῆς δυναστείας Ἀγαθοκλέα, παραδοῦναι δὲ τὰς Συρακούσας τοῖς πολίταις, καὶ μηκέτι εἶναι φυγάδα Δεινοκράτην, ἔξαιρετα δὲ δοθῆναι τῶν ἐρυ- 25 μάτων Ἀγαθοκλεῖ δύο, Θέρμα καὶ Κεφαλοῖδιον, καὶ τὴν χώραν τὴν τούτων.

78 Θαναῦσαι δ' ἂν τις εἰκότως ἐν τούτοις πῶς Ἀγαθοκλῆς, ὑποστατικὸς ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι γενόμενος καὶ μηδέποθ' ἑαυτὸν ἐν ταῖς ἐσχάταις προσδοκίαις 30 ἀπελπίσας, τότε δειλιάσας ἀκονιτὶ παρεχώρησε τοῖς πολεμίοις τῆς τυραννίδος, ὑπὲρ ἧς πολλοὺς καὶ

μεγάλους κινδύνους προηγωνίσατο, καὶ τὸ πάντων
 παραλογώτατον, Συρακουσῶν τε κυριεύσας καὶ τῶν
 ἄλλων πόλεων καὶ ναῦς καὶ χρήματα κεκτημένος
 καὶ δύναμιν σύμμετρον, ἐξησθῆνῃσε τοῖς λογισμοῖς,
 5 οὐδὲν τῶν γενομένων περὶ Διονύσιον τὸν τύραν-
 νον μνησθεῖς. τούτου γὰρ ποτε συνδιωχθέντος εἰς 2
 περιστάσιν ὁμολογουμένως ἀπεγνωσμένην, καὶ διὰ
 τὸ μέγεθος τῶν ἐπηρτημένων κινδύνων ἀπελπίσαν-
 τος μὲν τὰ κατὰ τὴν δυναστείαν, μέλλοντος δ' ἐκ
 10 τῶν Συρακουσῶν ἐξιππεύειν πρὸς ἐκούσιον φυγὴν,
 Ἐλωρις ὁ πρεσβύτατος τῶν φίλων ἐπιλαβόμενος τῆς
 ὀρμῆς, Διονύσιε, φησί, καλὸν ἐντάφιον ἢ τυραν-
 νίς. παραπλησίως δὲ τούτῳ καὶ ὁ κηδεστῆς Μεγα- 3
 κλῆς ἀπεφήνατο πρὸς αὐτόν, εἰπὼν ὅτι δεῖ τὸν ἐκ
 15 τῆς τυραννίδος ἐκπίπτοντα τοῦ σκέλους ἐλκόμενον
 ἀπιέναι καὶ μὴ κατὰ προαίρεσιν ἀπαλλάττεσθαι.
 ὑπὸ δὲ τούτων τῶν παρακλήσεων ὁ Διονύσιος με-
 τεωρισθεὶς ἐνεκαρτέρησε πᾶσι τοῖς δοκοῦσιν εἶναι
 δεινοῖς, καὶ τὴν μὲν ἀρχὴν μείζονα κατεσκεύασεν,
 20 αὐτὸς δὲ ἐν τοῖς ταύτης καλοῖς ἐγγηράσας ἀπέλιπε
 τοῖς ἐκγόνοις μεγίστην τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην δυ-
 ναστείαν.

Ἄγαθοκλῆς δ' ἐπ' οὐδενὶ τούτων μετεωρισθεὶς 79
 463 οὐδὲ τὰς ἀνθρωπίνας ἐλπίδας ἐξελέγξας τῇ πείρᾳ,
 25 τηλικαύτην ἀρχὴν ἐκδοτον πεποιήται ταῖς ὁμολο-
 γίαις. ταύτας δ' ἀσυντελέστους συνέβη γενέσθαι,
 τῇ μὲν Ἄγαθοκλέους προαιρέσει κυρωθείσας, διὰ
 δὲ τὴν Δεινοκράτους πλεονεξίαν μὴ προσδεχθείσας.
 οὗτος γὰρ μοναρχίας ὢν ἐπιθυμητῆς τῆς μὲν ἐν 2
 30 ταῖς Συρακούσαις δημοκρατίας ἀλλότριος ἦν, τῇ δὲ
 ἡγεμονίᾳ τῇ τότε οὔσῃ περὶ αὐτὸν εὐηρεστέϊτο.
 ἀφηγεῖτο γὰρ πεζῶν μὲν πλειόνων ἢ δισμυρίων,

ἰπέων δὲ τρισχιλίων, πόλεων δὲ πολλῶν καὶ με-
 γάλων, ὥστε αὐτὸν καλεῖσθαι μὲν τῶν φυγάδων
 στρατηγόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ βασιλικὴν ἔχειν ὑπεροχὴν,
 3 τῆς ἐξουσίας οὔσης περὶ αὐτὸν αὐτοκράτορος. εἰ
 κατέλθοι δ' εἰς τὰς Συρακούσας, πάντως ἀναγκαῖον 5
 ἂν ἦν ἰδιώτην ὑπάρχειν καὶ ἓνα τῶν πολλῶν ἀριθ-
 μείσθαι, τῆς αὐτονομίας ἀγαπώσης τὴν ἰσότητα, ἐν
 τε ταῖς χειροτονίαις ὑπὸ τοῦ τυχόντος δημαγωγοῦ
 παρευημερεῖσθαι, τοῦ πλήθους ἀντικειμένου ταῖς
 ὑπεροχαῖς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρόντων παρρησίαν. 10
 διόπερ Ἀγαθοκλῆς μὲν δικαίως ἂν λέγοιτο λελοι-
 πέναι τὴν τῆς τυραννίδος τάξιν, Δεινοκράτης δ'
 αἴτιος εἶναι νομίζοιτο τῶν ὕστερον τῷ δυνάστη κα-
 4 τορθωθέντων. οὗτος γάρ, συνεχῶς Ἀγαθοκλέους
 διαπρεσβενομένου περὶ τῶν ὁμολογιῶν καὶ δεομέ- 15
 νου συγχωρῆσαι τὰ δύο φρούρια πρὸς καταβίωσιν,
 ἀεὶ προφάσεις εὐλόγους κατεσκεύαζε, δι' ὧν διέ-
 κοπτε τὰς ἐλπίδας τῶν ὁμολογιῶν, ποτὲ μὲν ἀπο-
 φαινόμενος ἐκ Σικελίας αὐτὸν ἀπαλλάττεσθαι, ποτὲ
 5 δὲ τὰ τέκνα πρὸς ὀμηρείαν αἰτῶν. ὁ δ' Ἀγαθοκλῆς 20
 γνοὺς αὐτοῦ τὴν ἐπίνοιαν, πρὸς μὲν τοὺς φυγά-
 δας διεπέμπετο κατηγορῶν τοῦ Δεινοκράτους ὡς
 διακωλύοντος τοῦ τυχεῖν αὐτοὺς τῆς αὐτονομίας,
 πρὸς δὲ τοὺς Καρχηδονίους πρεσβευτὰς ἀποστείλας
 συνέθετο τὴν εἰρήνην ἐφ' οἷς τὰς πόλεις κομίσα- 25
 σθαι τοὺς Φοίνικας πάσας τὰς πρότερον ὑπ' αὐ-
 τοὺς γεγενημένας· ἀντὶ δὲ τούτων ἔλαβε παρὰ Καρ-
 χηδονίων χρυσίου μὲν εἰς ἀργυρίου λόγον τριακο-
 σίων ταλάντων, ὡς δὲ Τίμαιός φησιν, ἑκατὸν
 πεντήκοντα, σίτου δὲ μεδίμνων εἴκοσι μυριάδας. 30
 καὶ τὰ μὲν περὶ Σικελίαν ἐν τούτοις ἦν.

Καλλατίαν πόλεις Ῥωμαίοις συμμαχοῦσας ἐκπολιορ-
κήσαντες ἐξηνδραποδίσαντο· οἱ δ' ὕπατοι δυνά-
μεσιν ἀδραῖς εἰς τὴν Ἰαπυγίαν ἐμβαλόντες πλησίον
Σιλβίου πόλεως κατεστρατοπέδευσαν. φρουρομέ- 2
5 νης δ' αὐτῆς ὑπὸ Σαμνιτῶν συνεστήσαντο πολιορ-
κίαν ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας, καὶ κατὰ κράτος ἐλόντες
αἰχμάλωτα σώματα πλείω τῶν πεντακισχιλίων ἔλα-
464 βον καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων ἱκανόν τι πλήθος.
ἀπὸ δὲ τούτων τὴν τῶν Σαμνιτῶν χώραν ἐπῆλθον 3
10 δευδροτομοῦντες καὶ πάντα τόπον καταφθείροντες·
πολλὰ γὰρ ἔτη τῆς Ῥώμης πρὸς τοῦτο τὸ ἔθνος
διαπολεμούσης ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας, ἤλπίζον τῶν
ἐπὶ τῆς χώρας κτήσεων στέρησαντες τοὺς πολεμίους
ἀναγκάσειν εἶξαι τοῖς ὑπερέχουσι. διὸ καὶ πέντε 4
15 μῆνας καταναλώσαντες εἰς τὴν τῆς πολεμίας γῆς
καταφθοράν, τὰς τε ἐπαύλεις σχεδὸν ἀπάσας ἐπυρ-
πόλησαν καὶ τὴν χώραν ἐξηγρίωσαν, ἀφανίσαντες
πᾶν τὸ δυνάμενον ἐνεγκεῖν ἡμέρον καρπόν. μετὰ
δὲ ταῦτα τοῖς μὲν Ἀναγνίταις ἀδικήματα ποιοῦσι
20 πόλεμον κατήγγειλαν, Φρουσίωνα δὲ ἐκπολιορκή-
σαντες ἀπέδοντο τὴν χώραν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 81
νησι μὲν ἦρχεν Εὐξένιππος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον
ὕπατοι Λεύκιος Ποστούμιος καὶ Τιβέριος Μινούκιος.
25 ἐπὶ δὲ τούτων Ῥοδίους ἐνέστη πόλεμος πρὸς Ἀντί-
γονον διὰ τοιαύτας τινὰς αἰτίας. ἡ πόλις ἡ τῶν 2
Ῥοδίων ἰσχύουσα ναυτικαῖς δυνάμεσι καὶ πολιτενο-
μένη κάλλιστα τῶν Ἑλλήνων περιμάχητος τοῖς δυ-
νάσταις καὶ βασιλεῦσιν ἦν, ἐκάστου σπεύδοντος εἰς
30 τὴν αὐτοῦ φιλίαν προσλαμβάνεσθαι. προορωμένη
δὲ πόρρωθεν τὸ συμφέρον, καὶ πρὸς ἅπαντας κατ'
ἰδίαν συντιθεμένη τὴν φιλίαν, τῶν πρὸς ἀλλήλους

3 τοῖς δυνάσταις πολέμων οὐ μετεῖχε. διόπερ συνέ-
 βαινεν αὐτὴν τιμᾶσθαι μὲν ὑφ' ἐκάστου βασιλικαῖς
 δωρεαῖς, ἄγουσαν δὲ πολὺν χρόνον εἰρήνην μεγά-
 λην ἐπίδοσιν λαβεῖν πρὸς αὐξήσιν· ἐπὶ τοσοῦτον
 γὰρ προεληλύθει δυνάμεως ὥσθ' ὑπὲρ μὲν τῶν 5
 Ἑλλήνων ἰδίᾳ τὸν πρὸς τοὺς πειρατὰς πόλεμον
 ἐπαναιρεῖσθαι καὶ καθαρὰν παρέχεσθαι τῶν κα-
 κούργων τὴν θάλατταν, τὸν δὲ πλείστον ἰσχύσαντα
 τῶν μνημονευομένων Ἀλέξανδρον προτιμήσαντ' αὐ-
 τὴν μάλιστα τῶν πόλεων καὶ τὴν ὑπὲρ ὅλης τῆς 10
 βασιλείας διαθήκην ἐκεῖ θέσθαι καὶ τᾶλλα θαυμά-
 4 ζειν καὶ προάγειν εἰς ὑπεροχὴν. οἱ δ' οὖν Ῥόδιοι
 πρὸς ἅπαντας τοὺς δυνάστας συντεθειμένοι τὴν
 φιλίαν διετήρουν μὲν ἑαυτοὺς ἐκτὸς ἐγκλήματος
 δικαίου, ταῖς δ' εὐνοίαις ἔρρεπον μάλιστα πρὸς 15
 Πτολεμαῖον· συνέβαινε γὰρ αὐτοῖς τῶν τε προσό-
 δων τὰς πλείστας εἶναι διὰ τοὺς εἰς Αἴγυπτον πλέ-
 οντας ἐμπόρους, καὶ τὸ σύνολον τρέφεσθαι τὴν
 82 πόλιν ἀπὸ ταύτης τῆς βασιλείας. ὃ δὲ συνορῶν ὁ
 Ἀντίγονος, καὶ σπεύδων αὐτοὺς ἀποσπάσαι τῆς 20
 πρὸς ἐκείνον ἐπιπλοκῆς, τὸ μὲν πρῶτον πρεσβευ-
 τὰς ἀπέστειλε καθ' ὃν καιρὸν ὑπὲρ τῆς Κύπρου
 διεπολέμει πρὸς Πτολεμαῖον, ἀξίων αὐτῷ συμμαχεῖν
 2 καὶ ναῦς συναποστεῖλαι τῷ Δημητρίῳ· οὐ προσ-
 εχόντων δ' αὐτῶν, ἀπέστειλέ τινα τῶν στρατηγῶν 25
 μετὰ νεῶν, συντάξας τοὺς πλείοντας εἰς Αἴγυπτον
 ἐκ τῆς Ῥόδου κατάγειν καὶ περιαιρεῖσθαι τὰ φορ-
 τία. τούτου δ' ἐκβληθέντος ὑπὸ τῶν Ῥοδίων, φή-
 σασ αὐτοὺς ἀδίκου κατῆρχθαι πολέμου διηπειλή-
 σατο πολιορκήσειν δυνάμεσιν ἄδραῖς τὴν πόλιν. οἱ 30
 δὲ Ῥόδιοι τὸ μὲν πρῶτον ἐψηφίσαντο μεγάλας αὐτῷ
 τιμὰς, καὶ πέμψαντες πρέσβεις ἤξιουν μὴ βιάσα-

σθαι τὴν πόλιν προπεσεῖν παρὰ τὰς συνθήκας εἰς
 465 τὸν πόλεμον πρὸς Πτολεμαῖον· τραχύτερον δὲ τοῦ 3
 βασιλέως ἀπαντῶντος, καὶ τὸν υἱὸν Δημήτριον ἐκ-
 πέμψαντος μετὰ δυνάμεως καὶ πολιορκητικῶν ὄρ-
 5 γάνων, φοβηθέντες τὴν ὑπεροχὴν τοῦ βασιλέως, τὸ
 μὲν πρῶτον ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Δημήτριον, φή-
 σαντες συμπολεμήσειν Ἀντιγόνῳ πρὸς Πτολεμαῖον·
 ὡς δ' ἐκείνος ὀμήρους ἑκατὸν ἤτει τοὺς ἐπιφανε-
 στάτους καὶ τοῖς λιμέσι δέχεσθαι τὸν στόλον προσ-
 10 ἔταττεν, ὑπολαβόντες ἐπιβουλεύειν αὐτὸν τῇ πόλει,
 τὰ πρὸς πόλεμον παρεσκευάζοντο. Δημήτριος δὲ 4
 πᾶσαν τὴν δύναμιν ἀθροίσας εἰς τὸν ἐν Λαρούμοις
 λιμένα, στόλον ἐξήρτυε πρὸς τὸν ἐπίπλουον τὸν ἐπὶ
 τὴν Ῥόδον· εἶχε δὲ ναῦς μακρὰς μὲν παντοίας με-
 15 γέθει διακοσίας, ὑπηρητικά δὲ πλεῖω τῶν ἑκατὸν
 ἑβδομήκοντα· ἐν δὲ τούτοις ἐκομίζοντο στρατιῶται
 βραχὺν λειπόμενοι τῶν τετρακιςμυριάων σὺν ἱππεῦσι
 καὶ τοῖς συμμαχοῦσι πειραταῖς· ὑπῆρχε δὲ καὶ βε-
 λῶν παντοίων πλῆθος καὶ πάντων τῶν πρὸς πο-
 20 λιορκίαν χρησίμων μεγάλη παρασκευή· χωρὶς δὲ 5
 τούτων ἰδιωτικὰ πορεῖα συνηκολούθει τῶν ταῖς
 ἀγοραῖς χρωμένων βραχὺν λειπόμενα τῶν χιλίων·
 πολλὰ γὰρ ἔτη τῆς χώρας τῆς Ῥοδίων ἀπορθήτου
 γεγεννημένης, συνέρρει πανταχόθεν πλῆθος τῶν εἰ-
 25 ωθότων ὠφελείας ἰδίας ἠγεῖσθαι τὰ τῶν πολεμου-
 μένων ἀτυχήματα· ὁ μὲν οὖν Δημήτριος ὥσπερ εἰς 83
 τινα ναυμαχίαν ἐκτάξας τὸν στόλον καταπληκτικῶς,
 προηγείσθαι μὲν ἐποίησε τὰς μακρὰς ναῦς, ἐχούσας
 ἐπὶ ταῖς πρῶταις τοὺς τρισπιδάμους τῶν ὄξυβελῶν,
 30 ἐπακολουθεῖν δὲ τὰς στρατιωτικὰς καὶ τὰς ἱππη-
 γοὺς ὀυμουλκουμενάς ὑπὸ τῶν ταῖς εἰρεσίαις χρω-
 μένων, ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ τὰ τῶν πειρατῶν πορεῖα

καὶ τὰ τῶν ἐμπόρων καὶ ἀγοραίων, ὑπεράγοντα τῷ
 πλήθει, καθάπερ προείρηται, ὥστε πάντα τὸν ἀνά-
 μέσον τόπον τῆς τε νῆσου καὶ τῆς ἀντικειμένης πα-
 ραλίας συμπεπληρωμένον φαίνεσθαι τοῖς πλοίοις,
 καὶ πολὺν φόβον καὶ κατάπληξιν παρέχεσθαι τοῖς 5
 2 ἀπὸ τῆς πόλεως θεωροῦσιν. οἱ μὲν γὰρ στρατιῶ-
 ται τῶν Ῥοδίων διειληφότες τὰ τεῖχη τὸν ἐπίπλουν
 ἔκαραδόκουν τῶν πολεμίων, πρεσβῦται δὲ καὶ γυ-
 ναῖκες ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἀφεώρων, οὔσης τῆς πόλεως
 θεατροειδοῦς, πάντες δὲ τό τε μέγεθος τοῦ στόλου 10
 καὶ τὴν αὐγὴν τῶν ἀποστιλβόντων ὄπλων κατα-
 πληττόμενοι περὶ τῶν ὄλων οὐ μετρίως ἠγωνίων.
 3 εἶδ' ὁ μὲν Δημήτριος κατέπλευσεν εἰς τὴν νῆσον,
 ἀποβιβάσας δὲ τὴν δύναμιν, κατεστρατοπέδευσε πλη-
 σίον τῆς πόλεως, ἐκτὸς βέλους ποιησάμενος τὴν 15
 παρεμβολήν. εὐθύς δὲ τῶν τε πειρατῶν καὶ τῶν
 ἄλλων τοὺς εὐθέτους ἐξέπεμψε πορθήσοντας τὴν
 4 νῆσον καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἐδενδρο-
 τόμησε δὲ καὶ τὴν πλησίον χώραν καὶ καθείλε τὰς
 ἐπαύλεις, ἐξ ὧν ὠχύρωσε τὴν στρατοπεδείαν, περι- 20
 λαβὼν τριπλῶ χάρακι καὶ σταυρώμασι πυκνοῖς καὶ
 μεγάλοις, ὥστε τὴν τῶν πολεμίων βλάβην γίνεσθαι
 τῶν ἰδίων ἀσφάλειαν. μετὰ δὲ ταῦτα πάση τῇ δυ-
 νάμει καὶ τοῖς πληρώμασιν ἔχωσεν ἐν ὀλίγαις ἡμέ-
 ραις τὸ μεταξὺ τῆς πόλεως διαλείπου πρὸς τὴν ἔμβα- 25
 σιν, καὶ κατεσκεύασε λιμένα ταῖς ναυσὶν ἀροκοῦντα.
 84 Οἱ δὲ Ῥόδιοι μέχρι μὲν τινος πρέσβεις ἐκ-
 πέμποντες ἠξίουον μηδὲν πρᾶξαι κατὰ τῆς πόλεως 466
 ἀνήκεσθαι· ὡς δ' οὐδεὶς αὐτοῖς προσεῖχεν, ἀπο-
 γνόντες τὰς διαλύσεις, ἐξέπεμψαν πρεσβευτὰς πρὸς 30
 Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον καὶ Κάσσανδρον, ἀξι-
 οῦντες βοηθεῖν, ὡς τῆς πόλεως προπολεμούσης ὑπὲρ

αὐτῶν. τῶν δ' ἐν τῇ πόλει κατοικούντων παροί- 2
 κων καὶ ξένων δόντες ἐξουσίαν τοῖς βουλομένοις
 συναγωνίζεσθαι, τοὺς λοιποὺς ὡς ἀχρήστους ἐκ τῆς
 πόλεως ἐξέπεμψαν, ἅμα μὲν τῆς τῶν ἀναγκαίων ἐν-
 5 δείας προνοηθέντες, ἅμα δὲ καὶ τοῦ μηδένα τῆ κα-
 ταστάσει δυσχεραίνοντα γίνεσθαι τῆς πόλεως προ-
 δότην. ἄριθμὸν δὲ ποιησάμενοι τῶν δυναμένων
 ἀγωνίζεσθαι, πολιτῶν μὲν εὖρον περὶ ἑξακισχιλλίους,
 τῶν δὲ παροίκων καὶ ξένων εἰς χιλίους. ἐψηφί- 3
 10 σαντο δὲ καὶ τῶν δούλων τοὺς ἀνδρας ἀγαθοὺς
 γενομένους ἐν τοῖς κινδύνοις ἀγοράσαντας παρὰ
 τῶν δεσποτῶν ἐλευθεροῦν καὶ πολίτας εἶναι· ἔγρα-
 ψαν δὲ καὶ τῶν τελευτησάντων ἐν τῷ πολέμῳ τὰ
 μὲν σώματα δημοσίᾳ θάπτεσθαι, τοὺς δὲ γονεῖς
 15 καὶ παῖδας τρέφεσθαι λαμβάνοντας τὴν χορηγίαν
 ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ταμείου, καὶ τὰς μὲν παρθένους
 δημοσίᾳ προικίζεσθαι, τοὺς δ' υἱοὺς ἐν ἡλικίᾳ γε-
 νομένους ἐν τῷ θεάτρῳ στεφανῶσαι τοῖς Διου-
 σίοις πανοπλίᾳ. διὰ δὲ τούτων ἐκκαλεσάμενοι τὰς 4
 20 ἀπάντων προθυμίας εἰς τὸ τοὺς κινδύνους ὑπομέ-
 νειν εὐψύχως, ἐποίησαντο καὶ τῶν ἄλλων τὴν ἐν-
 δεχομένην παρασκευήν. ὁμονοοῦντος γὰρ τοῦ πλή-
 θους, οἱ μὲν εὖποροι χρήματ' εἰσέφερον, οἱ δὲ
 τεχνῖται τὰς αὐτῶν ἐπιστήμας παρείχοντο πρὸς τὴν
 25 τῶν ὄπλων κατασκευήν, ἅπας δ' ἦν ἐνεργός, τῇ
 φιλοτιμίᾳ τοὺς ἄλλους ὑπερθέσθαι σπεύδων. διό- 5
 περ οἱ μὲν ἐγίνοντο περὶ τοὺς ὄξυβελεῖς καὶ πε-
 τροβόλους, οἱ δὲ περὶ τὴν τῶν ἄλλων κατασκευήν,
 τινὲς δὲ τὰ πεπονηκότα τῶν τειχῶν ἐπεσκεύαζον,
 30 πλείστοι δὲ λίθους πρὸς τὰ τεῖχη φέροντες ἐσώρευον.
 ἐξέπεμψαν δὲ καὶ τῶν ἄριστα πλεουσῶν νεῶν τρεῖς
 ἐπὶ τοὺς πολεμίους καὶ τοὺς παρακομίζοντας αὐτοῖς

6 ἀγορὰς ἐμπόρους. αὐταὶ δὲ παραδόξως ἐπιφανεῖσαι
πολλὰ μὲν πλοῖα τῶν ἐπὶ τὴν προνομήν τῆς χώρας
ἠφελείας χάριν πλεόντων ἐμπόρων κατεπόντισαν,
οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ πρὸς τὸν αἰγιαλὸν κατασπᾶσαι
συνέκασαν, καὶ τῶν αἰχμαλώτων τὰ δυνάμενα δοῦ- 5
ναι λύτρον παρεκόμεζον εἰς τὴν πόλιν· συνέθεντο
γὰρ οἱ Ῥόδιοι πρὸς τὸν Δημήτριον ὥστε ἀλλήλοις
διδόναι λύτρον, ἐλευθέρου μὲν χιλίας δραχμῆς, δού-
λου δὲ πεντακοσίας.

85 Πρὸς τὰς θέσεις τῶν ὀργάνων δὲ ὁ Δημήτριος 10
ἄφθονον ἔχων ἀπάντων χορηγίαν, ἤρξατο κατα-
σκευάζειν δύο χελώνας, τὴν μὲν πρὸς τοὺς πετρο-
βόλους, τὴν δὲ πρὸς τοὺς ὄξυβελεῖς, ἀμφοτέρας δὲ
ταύτας ἐπὶ δύο πλοίων φορηγῶν διαβεβηκότων καὶ
κατεξευγμένων, δύο δὲ πύργους τετραστέγους ὑπερ- 15
έχοντας τοῖς ὕψει τῶν ἐπὶ τοῦ λιμένος πύργων, 467
ἐκάτερον δὲ τούτων ἐπὶ δύο πλοίων ἴσων βεβηκό-
των καὶ κατελιημμένων, ὅπως ἐν τῷ προσάγειν ἢ
στάσις ἐκατέρα τῶν πλευρῶν ἰσόρροπον ἔχη τὸ βά-
2 ρος. κατεσκεύασε δὲ καὶ χάρακα πλωτὸν ἐπὶ τετρα- 20
πέδων ξύλων καθηλωμένων, ὅπως προπλέων οὗτος
κωλύῃ τοὺς πολεμίους ἐπιπλέοντας ἐμβολὰς διδόναι
3 τοῖς φέρουσι τὰς μηχανὰς πλοίοις. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα
τὴν συντέλειαν ἐλάμβανεν, ἀθροίσας τοὺς ἀδροτά-
τους τῶν λέμβων, καὶ τούτους καταφράξας σανίσι 25
καὶ θυρίδας κλειστὰς κατασκευάσας, ἐνέθετο μὲν
τῶν τρισπιδάμων ὄξυβελῶν τοὺς πορρωτάτω βάλ-
λοντας καὶ τοὺς τούτοις κατὰ τρόπον χρησομένους,
ἔτι δὲ τοξότας Κοῆτας, τὰς δὲ ναῦς προσαγαγῶν
ἐντὸς βέλους κατετίτρωσκε τοὺς κατὰ τὴν πόλιν 30
ὑψηλότερα τὰ παρὰ τὸν λιμένα τεῖχη κατασκευά-
4 ζοντας. οἱ δὲ Ῥόδιοι θεωροῦντες τοῦ Δημητρίου

την πᾶσαν ἐπιβολὴν οὖσαν ἐπὶ τὸν λιμένα, καὶ αὐτοὶ τὰ πρὸς τὴν ἀσφάλειαν τούτου παρεσκευάζοντο. δύο μὲν οὖν ἔστησαν μηχανὰς ἐπὶ τοῦ χώματος, τρεῖς δ' ἐπὶ φορηγῶν πλοίων πλησίον τῶν κλειθρῶν τοῦ μικροῦ λιμένος· ἐν δὲ ταύταις ἔθηκαν πληθος ὄξυβελῶν καὶ πετροβόλων παντοίων τοῖς μεγέθεσιν, ὅπως, εἴαν τε ἀποβιβάξωσιν οἱ πολέμιοι πρὸς τὸ χῶμα στρατιώτας εἴαν τε τὰς μηχανὰς προσάγωσι, διὰ τούτων αὐτοὺς εἰργεσθαι τῆς ἐπιβολῆς. ἐπέστησαν δὲ καὶ τοῖς ὁρμούσι τῶν φορηγῶν πλοίων ἐν τῷ λιμένι βελοστάσεις οἰκείας τοῖς ἐπιτίθεσθαι μέλλουσι καταπέλταις.

Ἀμφοτέρων δὲ τούτων τὸν τρόπον παρεσκευασμένων, ὁ Δημήτριος τὸ μὲν πρῶτον ἐπιβαλόμενος προσάγειν τὰς μηχανὰς τοῖς λιμέσιν ἐκωλύθη κλύδωνος ἐπιγενομένου τραχυτέρου· μετὰ δὲ ταῦτα νυκτὸς εὐδίας λαβόμενος ἔλαθε παραπλεύσας, καὶ καταλαβόμενος ἄκρον τὸ χῶμα τοῦ μεγάλου λιμένος εὐθύς τε περιεχαράκωσε τὸν τόπον καὶ διέφραξε θυρώμασι καὶ πέτροις, ἔξεβίβασε δ' εἰς αὐτὸν στρατιώτας τετρακοσίους καὶ βελῶν πληθος παντοδαπῶν, ἀπέχοντος ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῦ τόπου τούτου πέντε πλέθρα. ἔπειθ' ἡμέρας γενομένης παρεκόμισε τὰς μηχανὰς εἰς τὸν λιμένα μετὰ σάλπιγγος καὶ κραυγῆς, καὶ τοῖς μὲν ἐλάττωσιν ὄξυβελέσι καὶ μακρὰν φερομένοις ἀνεῖργε τοὺς ἐργαζομένους τὸ παρὰ τὸν λιμένα τεῖχος, τοῖς δὲ πετροβόλοις τὰς τε μηχανὰς τῶν πολεμίων καὶ τὸ διὰ τοῦ χώματος τεῖχος τῇ μὲν διέσεισε, τῇ δὲ κατέβαλεν, ἀσθενὲς ὑπάρχον καὶ ταπεινὸν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς. ἀμυνομένων δὲ καὶ τῶν ἐκ τῆς πόλεως εὐρώσως, τότε μὲν ὅλην τὴν ἡμέραν διετέλεσαν ἀμ-

φότεροι πολλὰ κακὰ καὶ θρωῶντες καὶ πάσχοντες·
 τῆς δὲ νυκτὸς ἤδη καταλαμβανούσης ὁ μὲν Δη-
 μήτριος ταῖς θυμουλκούσαις ναυσὶν ἀπήγαγε τὰς⁴⁶⁸
 μηχανὰς πάλιν ἔξω βέλους· οἱ δὲ Ῥόδιοι ξηρᾶς ὕλης
 καὶ δαδὸς ἀκατία πληρώσαντες καὶ πῦρ ἐνθήμενοι,⁵
 τὸ μὲν πρῶτον ἐπιδιώξαντες προσέπλεον ταῖς μη-
 χαναῖς ταῖς τῶν πολεμίων καὶ τὴν ὕλην ὑψῆσαν,
 μετὰ δὲ ταῦτα τῷ πλωτῷ χάρακι καὶ τοῖς βέλεσιν
 ἀνειροχθέντες συνηναγκάσθησαν χωρεῖν εἰς τοῦπί-
 4 σω. τῆς δὲ φλογὸς ἐπισχνούσης ὀλίγοι μὲν κατα-¹⁰
 σβέσαντες ἐπανῆλθον σὺν τοῖς σκάφεσιν, οἱ πλεῖ-
 στοι δὲ καομένων τῶν ἀκατίων ἐξεκολύμβησαν.
 τῇ δ' ὕστεραία κατὰ μὲν θάλατταν ὁ Δημήτριος
 παραπλησίαν ἐποίησατο τὴν ἐπίθεσιν, κατὰ δὲ τὴν
 γῆν προσέταξεν ἅμα πανταχόθεν προσβάλλειν μετ'¹⁵
 ἀλαλαγμοῦ καὶ σάλπιγγος, ὅπως εἰς ἀγωνίαν καὶ
 φόβον ἀγάγη τοὺς Ῥοδίους, πολλῶν τῶν ἀντισπα-
 σμάτων ὄντων.

87. Τοιαύτην δὲ τὴν πολιορκίαν ποιησάμενος ἐφ'
 ἡμέρας ὀκτώ, τὰς μὲν μηχανὰς τὰς ἐπὶ τοῦ χώμα-²⁰
 τος τοῖς ταλαντιαίοις πετροβόλοις συνέτριψε, τοῦ
 δὲ διατειχίσματος τὸ μεσοπύργιον σὺν αὐτοῖς τοῖς
 πύργοις διέσεισε. κατελάβοντο δὲ καὶ τῶν στρα-
 τιωτῶν τινες μέρος τοῦ παρὰ τὸν λιμένα διατειχί-
 σματος· ἐφ' οὗ συστραφέντες οἱ Ῥόδιοι μάχην συν-²⁵
 ῆψαν, καὶ πολλαπλάσιοι γενόμενοι τοὺς μὲν ἀνείλον,
 τοὺς δ' ἐπανελθεῖν εἰς τοῦπίσω συνηνάγκασαν, συν-
 ῆργει δὲ τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἢ τοῦ παρὰ τὸ τεῖχος
 τόπου τραχύτης, πολλῶν καὶ μεγάλων πετρῶν κατὰ
 τὸ συνεχὲς κειμένων παρὰ τὴν οἰκοδομὴν ἔξω τοῦ³⁰
 2 τεύχους. τῶν δὲ τοὺς στρατιώτας τούτους κομισάν-
 των σκαφῶν οὐκ ὀλίγων διὰ τὴν ἀγωνίαν ἐποκει-

λάντων, οἱ Ῥόδιοι ταχέως τὰ μὲν ἀκροστόλια περιέ-
 σπασαν, ὕλην δὲ ξηρὰν καὶ δᾶδας ταῖς ναυσὶν ἐνέν-
 τες ἐνέπηρσαν. τούτων δὲ περὶ ταῦτ' ὄντων οἱ
 μὲν τοῦ Δημητρίου στρατιῶται πανταχοῦ περιπλέ-
 5 οντες κλίμακας προσέφερον τοῖς τείχεσι καὶ βιαϊό-
 τερον ἐνέκειντο, συναγωνιζομένων καὶ τῶν ἀπὸ τῆς
 γῆς πανταχόθεν καὶ συναλαλαζόντων. ἔνθα δὴ πολ- 3
 λῶν παραβόλως κινδυνεύσαντων, καὶ συχνῶν ἀνα-
 βάντων ἐπὶ τὰ τείχη, συνίστατο καρτερὰ μάχη, τῶν
 10 μὲν ἔξωθεν βιαζομένων, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως
 ἀθρόων παραβοηθούντων. τέλος δὲ τῶν Ῥοδίων
 ἐκθύμως ἀγωνιζομένων οἱ μὲν ἔπεσον τῶν προσ-
 αναβάντων, οἱ δὲ κατατραυματισθέντες ἐάλωσαν,
 ἐν οἷς ἦσαν τινες καὶ τῶν ἐπιφανεστάτων ἡγεμό-
 15 νων. τοιούτων δὲ γενομένων τοῖς ἔξωθεν ἑλαττω- 4
 μάτων, ὁ μὲν Δημήτριος ἀπεκόμισε τὰς μηχανὰς
 εἰς τὸν ἴδιον λιμένα καὶ τὰ πεπουνηκότα τῶν πλοίων
 καὶ μηχανῶν ἐπεσκεύασεν, οἱ δὲ Ῥόδιοι τοὺς μὲν
 τελευτήσαντας τῶν πολιτῶν ἔθαψαν, τὰ δὲ ὄπλα
 20 τῶν πολεμίων καὶ τὰ ἀκροστόλια τοῖς θεοῖς ἀνέθη-
 469 καν, τὰ δὲ διὰ τῶν πετροβόλων πεπτωκότα τῶν
 τειχῶν ἀνωκοδόμουν.

Δημήτριος δὲ περὶ τὴν ἐπισκευὴν τῶν μηχανῶν 88
 καὶ τῶν πλοίων ἡμέρας ἑπτὰ γενόμενος, καὶ πάντα
 25 τὰ πρὸς τὴν πολιορκίαν παρασκευασάμενος, πάλιν
 ἐπέπλευσε τῷ λιμένι· πᾶσα γὰρ ἦν ἡ σπουδὴ περὶ
 τὸ κρατῆσαι τούτου καὶ τῆς σιτοπομπίας ἀποκλεί-
 σαι τοὺς κατὰ τὴν πόλιν. γενόμενος δ' ἐντὸς βέ- 2
 λους τοῖς μὲν πυρφόροις πολλοῖς οὖσιν εἰς τὰ διω-
 30 ρισμένα πλοῖα τῶν Ῥοδίων ἐνέβαλε, τοῖς δὲ πετρο-
 βόλοις τὰ τείχη διέσεισε, τοῖς δ' ὄξυβελέσι τὰ φαι-
 νόμενα τῶν σωμάτων κατετίτρωσκε. συνεχοῦς οὖν 3

καὶ καταπληκτικῆς γενομένης τῆς προσβολῆς, οἱ μὲν
 παρὰ τοῖς Ῥόδιοις ναύκληροι διαγωνιάσαντες περὶ
 τῶν πλοίων κατέβρισαν τὰ πυρφόρα, οἱ δὲ πρυ-
 τάνεις κινδυνεύοντος ἁλῶναι τοῦ λιμένος παρε-
 κάλεσαν τοὺς ἀρίστους τῶν πολιτῶν τὸν ὑπὲρ τῆς 5
 4 κοινῆς σωτηρίας ὑπομεῖναι κίνδυνον. πολλῶν οὖν
 προθύμως ὑπακούοντων, τρεῖς ναῦς τὰς κρατίστας
 ἐπλήρωσαν ἐπιλέκτων ἀνδρῶν, οἷς παρήγγειλαν πει-
 ρᾶσθαι τοῖς ἐμβόλοις βυθίσαι τὰ πλοῖα τὰ τὰς μη-
 5 χανὰς κομίζοντα τῶν πολεμίων. οὗτοι μὲν οὖν, 10
 καίπερ πολλῶν ἐπ' αὐτοὺς φερομένων βελῶν, ὠσά-
 μενοι το μὲν πρῶτον τὸν σεσιδηρωμένον χάρακα
 διέσπασαν, τοῖς δὲ πλοίοις πολλὰς ἐμβολὰς δόντες
 καὶ θαλάττης αὐτὰ πληρώσαντες δύο μὲν τῶν μη-
 χανῶν κατέβαλον, τῆς δὲ τρίτης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν 15
 Δημήτριον εἰς τοῦπίσω τοῖς ῥύμασιν ἐλκομένης, οἱ
 μὲν Ῥόδιοι θαρρήσαντες τοῖς κατωρθωμένοις, θρα-
 σύτερον τοῦ καθήκοντος προέπιπτον εἰς τὸν κίν-
 6 δυνον. διὸ πολλῶν αὐτοῖς καὶ μεγάλων νεῶν πε-
 ριχυθειῶν καὶ τοῖς ἐμβόλοις πολλὰ μέρη τῶν τοί- 20
 χων ἀναρρηττουσῶν, ὁ μὲν ναύαρχος Ἐξήκεστος καὶ
 ὁ τριήραρχος καὶ τινες ἄλλοι κατατραυματισθέντες
 ἤλωσαν, τοῦ δ' ἄλλου πλήθους ἐκκολυμβήσαντος
 καὶ διανηξαμένου πρὸς τοὺς ἰδίους, μία μὲν τῶν
 νεῶν ὑποχείριος ἐγένετο τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον, 25
 7 αἱ δ' ἄλλαι διέφυγον τὸν κίνδυνον. τοιαύτης οὖν
 γενομένης τῆς ναυμαχίας, ὁ μὲν Δημήτριος ἄλλην
 μηχανὴν κατεσκεύασε τριπλασίαν τῷ ὕψει καὶ πλά-
 τει τῆς προτέρας, προσάγοντος δ' αὐτὴν πρὸς τὸν
 λιμένα νότος ἐκνεφίας ἐπιγενόμενος τὰ μὲν ὄρ- 30
 μοῦντα τῶν πλοίων συνέκλυσε, τὴν δὲ μηχανὴν κα-
 τέβαλε. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ Ῥόδιοι τῷ καιρῷ

δεξιῶς χρησάμενοι, πύλην ἀνοίξαντες ἐπέθεντο τοῖς
 τὸ χῶμα κατειληφόσι. γενομένης δὲ μάχης ἐπὶ πο- 8
 λυν χρόνον ἰσχυρᾶς, καὶ τοῦ μὲν Δημητρίου διὰ
 τὸν χειμῶνα μὴ δυναμένου βοηθῆσαι, τῶν δὲ Ῥο-
 470 ⁵δίῳ ἐκ διαδοχῆς ἀγωνιζομένων, ἠναγκάσθησαν οἱ
 τοῦ βασιλέως ἀποθέμενοι τὰ ὄπλα παραδοῦναι σφᾶς
 αὐτούς, ὄντες σχεδὸν τετρακόσιοι. τούτων δὲ τῶν 9
 προτερημάτων γενομένων τοῖς Ῥοδίοις, κατέπλευσαν
 τῇ πόλει σύμμαχοι παρὰ μὲν Κνωσίων ἑκατὸν πεν-
 10 τήκοντα, παρὰ δὲ Πτολεμαίου πλείους τῶν πεντα-
 κοσίων, ὧν ἤσάν τινες Ῥόδιοι μισθοφοροῦντες παρὰ
 τῷ βασιλεῖ. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν ἐν Ῥόδῳ πολιορ-
 κίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Σικελίαν Ἀγαθοκλῆς οὐκ ἀδυνατῶν 89
 15 διαλύσασθαι πρὸς τοὺς περὶ Δεινοκράτην φυγάδας,
 ἀνέξεν ἐπ' αὐτοὺς μεθ' ἧς εἶχε δυνάμεως, νο-
 μίζων ἀναγκαῖον ὑπάρχειν αὐτῷ διακινδυνεύειν καὶ
 παραβάλλεσθαι περὶ τῶν ὄλων. συνηκολούθουν δ'
 αὐτῷ πεζοὶ μὲν οὐκ οὐκ οὐκ πλείους τῶν πεντακισχιλίων, ἵπ-
 20 πεις δὲ εἰς ὀκτακοσίους. οἱ δὲ περὶ Δεινοκράτην 2
 φυγάδες ὄραντες τὴν τῶν πολεμίων ὁρμήν, ἄσμε-
 νοι κατήντησαν εἰς τὴν μάχην, ὄντες πολλαπλάσιοι.
 πεζοὶ μὲν γὰρ ὑπῆρχον πλείους τῶν δισμυρίων καὶ
 πεντακισχιλίων, ἵππεις δ' οὐκ ἐλάττους τρισχιλίων.
 25 ἀντιστρατοπεδευσάντων δ' αὐτῶν περὶ τὸ καλούμε-
 νον Τόργιον, καὶ μετὰ ταῦτα παραταξαμένων, ἐπ'
 ὀλίγον μὲν χρόνον συνέστη καρτερὰ μάχη διὰ τὰς
 ἀμφοτέρων προθυμίας· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν πρὸς
 τὸν Δεινοκράτην διαφορομένων τινές, ὄντες πλείους
 30 τῶν δισχιλίων μετεβάλοντο πρὸς τὸν τύραννον, καὶ
 τοῖς φυγάσιν αἷτιοι κατέστησαν τῆς ἥττης. οἱ μὲν 3
 γὰρ μετ' Ἀγαθοκλέους ὄντες πολὺ μᾶλλον ἐδάφ-

ρησαν, οἱ δὲ Δεινοκράτει συναγωνιζόμενοι κατε-
 πλάγησαν, καὶ νομίζαντες πλείους εἶναι τοὺς ἀφι-
 σταμένους πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. εἶθ' ὁ μὲν Ἀγα-
 θεοκλῆς διώξας αὐτοὺς μέχρι τινός, καὶ τοῦ φονεύειν
 ἀποσχόμενος, διεπέμψατο πρὸς τοὺς ἠττημένους,⁵
 ἀξίων παύσασθαι μὲν τῆς διαφορᾶς, καταπορευθῆ-
 ναι δ' εἰς τὰς πατρίδας· εἰληφέναι γὰρ αὐτοὺς πει-
 ραν τοῦ μηδέποτε ἂν δύνασθαι περιγενέσθαι τοὺς
 4 πολλαπλασίους ὄντας αὐτοὺς ἠττηθῆναι. τῶν δὲ φυ-
 γάδων οἱ μὲν ἵππεις ἅπαντες ἀπὸ τῆς φυγῆς διε-
 σῴθησαν εἰς Ἀμβικας χωρίον, τῶν δὲ πεζῶν ἔνιοι
 μὲν νυκτὸς ἐπιγενομένης διέδρασαν, οἱ δὲ πλείους
 καταλαβόμενοι λόφον, καὶ τὴν μὲν ἐκ τοῦ διαγω-
 νίξεσθαι νίκην ἀπελπίσαντες, ἐπιθυμοῦντες δὲ συγ-
 5 γενῶν καὶ φίλων καὶ πατρίδος καὶ τῶν ἐν ταύτῃ
 καλῶν, διελύσαντο πρὸς Ἀγαθεοκλέα. λαβόντων οὖν
 αὐτῶν πίστει, καὶ καταβάντων ἀπὸ τινος ἔρυμνου
 λόφου, τὰ μὲν ὄπλα παρείλετο, τὴν δὲ δύναμιν
 περιστῆσας ἅπαντας κατηκόντισεν, ὄντας περὶ ἐπ-
 20 τακισχιλίους, ὡς Τίμαιός φησιν, ὡς δ' ἔνιοι γρά-
 6 φουσιν, εἰς τετρακισχιλίους. αἶψα γὰρ ὁ τύραννος
 οὗτος πίστει μὲν καὶ τῶν ὄρκων κατεφρόνει, τὴν
 δ' ἰδίαν ἰσχὺν οὐκ ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν δυνάμεως,
 ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ὑποτεταγμένων ἀσθενείας περιε-
 25 ποιεῖτο, πλεον δεδοικῶς τοὺς συμμάχους ἢ τοὺς
 90 πολεμίους. τὴν δὲ ἀντιτεταγμένην δύναμιν οὕτω
 διαφθείρας προσεδέξατο τοὺς ὑπολελειμμένους τῶν
 φυγάδων, καὶ πρὸς Δεινοκράτην διαλυθεὶς στρα-
 471 τηγὸν αὐτὸν μέρος τῆς δυνάμεως ἀπέδειξε καὶ διε-
 30 τέλεσε πιστεύων τὰ μέγιστα. θαυμάσειε δ' ἂν τις
 ἐν τούτοις τὸν Ἀγαθεοκλέα, πῶς πρὸς ἅπαντας ὑπό-

πτως ἔχων καὶ μηδέποτε μηδενὶ βεβαίως πιστεύσας
 πρὸς μόνον Δεινοκράτην διετήρησε τὴν φιλίαν μέχρι
 τελευτῆς. ὁ δὲ Δεινοκράτης προδοῦς τοὺς συμμά- 2
 χους, τὸν μὲν Πασίφιλον ἐν τῇ Γέλα συναρπάσας
 5 ἀπέκτεινε, τὰ δὲ φρούρια καὶ τὰς πόλεις ἐνεχείρι-
 σεν Ἀγαθοκλεῖ, διετῆ χρόνον ἀναλώσας εἰς τὴν τῶν
 πολεμίων παράδοσιν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ῥωμαῖοι μὲν Πελιγνοὺς 3
 καταπολεμήσαντες τὴν χώραν ἀφείλοντο, καὶ τισὶ
 10 τῶν δοξάντων τὰ Ῥωμαίων πεφρονηκέναι μετέδω-
 καν τῆς πολιτείας. μετὰ δὲ ταῦτα Σαμνιτῶν τὴν
 Φαλερνίτιν πορθούντων, ἀνέξενξαν ἐπ' αὐτοὺς οἱ
 ὕπατοι, καὶ γενομένης παρατάξεως ἐπροτέρησαν οἱ
 Ῥωμαῖοι. σημαίας μὲν οὖν εἶλον εἴκοσι, στρατιώ- 4
 15 τας δ' ἐξώγησαν ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους. τῶν δ'
 ὑπάτων εὐθύς ἐλόντων πόλιν Βῶλαν, Γέλλιος Γάιος
 ὁ τῶν Σαμνιτῶν ἡγεμῶν ἐφάνη μετὰ στρατιωτῶν
 ἑξακισχιλίων. γενομένης δὲ μάχης ἰσχυρᾶς αὐτὸς τε
 ὁ Γέλλιος ἐάλω καὶ τῶν ἄλλων Σαμνιτῶν οἱ πλείστοι
 20 μὲν κατεκόπησαν, τινὲς δὲ καὶ ζῶντες συνελήφθη-
 σαν. οἱ δ' ὕπατοι τοιούτοις προτερήμασι χρησάμε-
 νοι τῶν συμμαχίδων πόλεων τὰς ἀλούσας ἀνεκτί-
 σαντο, Σῶραν, Ἀρπιναν καὶ Σερεννίαν.

Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 91
 25 νησι μὲν ἦρχε Φερεκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατι-
 κὴν ἀρχὴν διεδέξαντο Πόπλιος Σεμπρώνιος καὶ Πό-
 πλιος Σολπίκιος, Ὀλυμπιάς δ' ἤχθη παρὰ τοῖς Ἡλείοις
 ἐνάτη πρὸς ταῖς ἑκατὸν δέκα, καθ' ἣν ἐνίκα στά-
 διον Ἀνδρομένης Κορίνθιος. ἐπὶ δὲ τούτων Δη-
 30 μῆτριος μὲν Ῥόδον πολιορκῶν ἐπὶ ταῖς κατὰ θά-
 λατταν προσβολαῖς ἀποτρυγάνων, ἀπὸ τῆς γῆς
 διέγνω τὰς ἐπιθέσεις ποιεῖσθαι. παρασκευασάμενος 2

οὖν ὕλης παντοίας πλήθος, κατεσκεύασε μηχανὴν
 τὴν καλουμένην ἐλέπολι, ὑπεραίρουσαν πολὺ τῷ
 μεγέθει τῶν πρὸ αὐτῆς γενομένων. ἐσχαρίου γὰρ
 ὄντος τετραγώνου τὴν μὲν πλευρὰν ἐκάστην ὑπε-
 στήσατο πηχῶν σχεδὸν πεντήκοντα, συμπεπηγυῖαν 5
 ἐκ τετραγώνων ξύλων σιδήρῳ δεδεμένων· τὴν δὲ
 ἀνὰ μέσον χώραν διέλαβε δοκοῖς ἀλλήλων ἀπεχού-
 σαις ὡσανεὶ πῆχυν, ὅπως παράστασις ἢ τοῖς προω-
 3 θεῖν τὴν μηχανὴν μέλλουσι. τὸ δὲ πᾶν βάρος ἦν
 ὑπότροχον, στερεοῖς καὶ μεγάλοις ὀκτῶ τροχοῖς ὑπει- 10
 λημμένον· τὰ γὰρ πάχη τῶν ἀψίδων ὑπῆρχε πηχῶν
 δυοῖν, σεσιδηρωμένα λεπίσιν ἰσχυραῖς. πρὸς δὲ
 τὴν ἐκ πλαγίας μετάθεσιν ἦσαν ἀντίστρεπτα πε-
 πραγματευμένα, δι' ὧν ἢ πᾶσα μηχανὴ ῥαδίως παν-
 4 τοίαν ὑπελάμβανε κίνησιν. ἐκ δὲ τῶν γωνιῶν ὑπῆρ- 15
 χον κίονες ἴσοι τῷ μήκει, βραχὺ λείποντες τῶν
 ἑκατὸν πηχῶν, οὕτω συννευκότες εἰς ἀλλήλους
 ὥστε τοῦ παντός κατασκευάσματος ὄντος ἐννεαστέ- 472
 γου τὴν μὲν πρώτην στέγην ὑπάρχειν κλινῶν τετ-
 5 ταράκοντα τριῶν, τὴν δ' ἀνωτάτω ἐννέα. τὰς δὲ 20
 τρεῖς πλευρὰς τῆς μηχανῆς ἐξῶθεν συνεκάλυψε λε-
 πίσι σιδηραῖς καθηλωμέναις, ἵνα μηδὲν ὑπὸ τῶν
 πυρφόρων βλάβηται. θυρίδας δ' εἶχον αἱ στέγαι
 κατὰ πρόσωπον, τοῖς μεγέθεσι καὶ τοῖς σχήμασι
 πρὸς τὰς ιδιότητας τῶν μελλόντων ἀφίεσθαι βελῶν 25
 6 ἀρμοζούσας. αὗται δὲ εἶχον καλύμματα διὰ μηχαν-
 νῆς ἀνασπώμενα, δι' ὧν ἀσφάλειαν ἐλάμβανον οἱ
 κατὰ τὰς στέγας περὶ τὴν ἄφεσιν τῶν βελῶν ἀνα-
 στρεφόμενοι· ἦσαν μὲν γὰρ ἐκ βυρσῶν περιεσραμ-
 μένα, πλήρη δὲ ἐρίων, εἰς τὸ τῇ πληγῇ ἐνδιδόναι 30
 7 τῶν λιθοβόλων. ἐκάστη δὲ τῶν στεγῶν εἶχε δύο
 κλίμακας πλατείας, ὧν τῇ μὲν πρὸς τὴν ἀνακομιδὴν

τῶν χρησίμων, τῇ δὲ πρὸς τὴν κατάβασιν ἐχρῶντο,
 πρὸς τὸ χωρὶς θορύβου πᾶν ὑπηρετεῖσθαι. οἱ δὲ
 μέλλοντες κινήσειν τὴν μηχανὴν ἐξελέχθησαν ἐξ
 ἀπάσης τῆς δυνάμεως οἱ ταῖς ῥώμαϊς διαφέροντες
 5 ἄνδρες τρισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι. τούτων δ' οἱ 8
 μὲν ἐντὸς ἀποληφθέντες, οἱ δ' ἐκ τῶν ὀπίσθεν με-
 ρῶν παριστάμενοι προεώθουν, πολλὰ τῆς τέχνης
 συνεργούσης εἰς τὴν κίνησιν. κατεσκευάσε δὲ καὶ
 χελώνας τὰς μὲν χωστρίδας, τὰς δὲ κριοφόρους,
 10 καὶ στοὰς δι' ὧν ἔμελλον οἱ τοῖς ἔργοις προσιόντες
 ἐλεύσεσθαι καὶ πάλιν ἐπιστρέψειν ἀσφαλῶς. τοῖς
 δ' ἐκ τῶν νεῶν πληρώμασιν ἀνεκάθηρε τὸν τόπον
 ἐπὶ σταδίους τέτταρας, δι' ὧν ἔμελλε προσάξειν τὰς
 κατασκευασθείσας μηχανάς, ὥστε γίνεσθαι τὸ ἔργον
 15 ἐπὶ μῆκος μεσοπυργίων ἕξ καὶ πύργων ἑπτὰ. τὸ δ'
 ἠθροισμένον πλῆθος τῶν τεχνιτῶν καὶ τῶν τοῖς ἔργοις
 προσιόντων οὐ πολὺ ἐλείπετο τῶν τρισμυρίων. διό- 92
 περ τῇ πολυχειρίᾳ τάχιον τῆς προσδοκίας ἀπάντων
 ἐπιτελουμένων, φοβερὸς ἦν ὁ Δημήτριος τοῖς Ῥοδίοις.
 20 οὐ μόνου γὰρ τὰ μεγέθη τῶν μηχανῶν καὶ τὸ πλῆθος
 τῆς ἠθροισμένης δυνάμεως ἐξέπληττεν αὐτοῦς, ἀλλὰ
 καὶ τὸ τοῦ βασιλέως βίαιον καὶ φιλότεχρον ἐν ταῖς
 πολιορκίαις. εὐμήχανος γὰρ ὢν καθ' ὑπερβολὴν 2
 ἐν ταῖς ἐπινοίαις, καὶ πολλὰ παρὰ τὴν τῶν ἀρχι-
 25 τεκτόνων τέχνην παρευρίσκων, ὠνομάσθη μὲν πο-
 λιορκητής, τὴν δ' ἐν ταῖς προσβολαῖς ὑπεροχὴν καὶ
 βίαν τοιαύτην εἶχεν ὥστε δόξαι μηδὲν οὕτως ὀχυ-
 ρὸν εἶναι τεῖχος ὃ δύναται ἂν τὴν ἀπ' ἐκείνου τοῖς
 πολιορκουμένοις ἀσφάλειαν παρέχεσθαι. ἦν δὲ καὶ 3
 30 κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ σώματος καὶ κατὰ τὸ κάλλος
 ἥρωικὸν ἀποφαίνων ἀξίωμα, ὥστε καὶ τοὺς ἀφικνου-
 μένους τῶν ξένων θεωροῦντας εὐπρόπειαν κεκοσμη-

μένην ὑπεροχῇ βασιλικῇ θαυμάζειν καὶ παρακολου- 473
 4 θεῖν ἐν ταῖς ἐξόδοις ἕνεκεν τῆς θεάς. ἐπὶ δὲ τού-
 τοις ὑπῆρχε καὶ τῇ ψυχῇ μετέωρος καὶ μεγαλοπρεπῆς
 καὶ καταφρονῶν οὐ τῶν πολλῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ
 τῶν ἐν ταῖς δυναστείαις ὄντων, καὶ τὸ πάντων ἰδι- 5
 αίτατον, κατὰ μὲν τὴν εἰρήνην ἐν μέθαις διέτριβε
 καὶ συμποσίοις ἔχουσιν ὀρχήσεις καὶ κώμους, καὶ
 τὸ σύνολον ἐξήλου τὴν μυθολογουμένην ποτὲ γενέ-
 σθαι κατ' ἀνθρώπους τοῦ Διονύσου διάθεσιν, κατὰ
 δὲ τοὺς πολέμους ἐνεργὸς ἦν καὶ νήφων, ὥστε παρὰ 10
 πάντας τοὺς ἐργατενομένους ἐναγώνιον παρέχε-
 5 σθαι τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν. ἐπὶ γὰρ τούτου
 βέλη τὰ μέγιστα συνετελέσθη καὶ μηχαναὶ παν-
 τοῖαι πολὺ τὰς παρὰ τοῖς ἄλλοις γενομένας ὑπεραί-
 ρουσαι· καὶ σκάφη δὲ μέγιστα καθείλκυσεν οὗτος 15
 μετὰ τὴν πολιορκίαν ταύτην καὶ τὴν τοῦ πατρὸς
 τελευτήν.

93 Οἱ δὲ Ῥόδιοι θεωροῦντες τὴν προκοπὴν τῶν
 παρὰ τοῖς πολεμίοις ἔργων, κατεσκευάσαν ἐντὸς
 ἕτερον τεῖχος παράλληλον τῷ μέλλοντι πονεῖν κατὰ 20
 τὰς προσβολάς. ἐχρῶντο δὲ λίθοις καθαιροῦντες
 τοῦ θεάτρον τὸν περίβολον καὶ τὰς πλησίον οἰκίας,
 ἔτι δὲ τῶν ἱερῶν ἕνια, τοῖς θεοῖς εὐξάμενοι καλ-
 2 λίονα κατασκευάσειν σωθείσης τῆς πόλεως. ἐξέ-
 πεμψαν δὲ καὶ τῶν νεῶν ἑννέα, διακελευσάμενοι 25
 τοῖς ἀφηγουμένοις πανταχῇ πλεῖν, καὶ παραδόξως
 ἐπιφαινομένους ἃ μὲν βυθίζειν τῶν ἀλισκομένων
 πλοίων, ἃ δὲ κατάγειν εἰς τὴν πόλιν. ἐκπλευσάν-
 των δὲ τούτων καὶ τριχῇ διαιρεθέντων, Δαμόφιλος
 μὲν ἔχων ναῦς τὰς καλουμένας παρὰ Ῥοδίοις φν- 30
 λακίδας ἔπλευσεν εἰς Κάρπαθον. καὶ πολλὰ μὲν
 πλοῖα τῶν Δημητρίου καταλαβών, ἃ μὲν τοῖς ἐμ-

βόλοις θραύων κατεπόντιζεν, ἃ δ' ἐπὶ τὸν αἰγια-
 λὸν κομίζων ἐνεπύριζεν, ἐκλεγόμενος τῶν σωμαίων
 τὰ χρησιμώτατα, οὐκ ὀλίγα δὲ τῶν κομιζόντων τοὺς
 ἐκ τῆς νήσου καρπούς κατήγαγεν εἰς τὴν πατρίδα.
 5 Μενέδημος δὲ τριῶν ἀφηγούμενος τριημιολιῶν πλεύ- 3
 σας τῆς Λυκίας ἐπὶ Πάταρα, καὶ καταλαβὼν ὄρ-
 μοῦσαν ναῦν τοῦ πληρώματος ἐπὶ τῆς γῆς ὄντος,
 ἐνεπύρισε τὸ σκάφος, πολλὰ δὲ πλοῖα τῶν κομιζόν-
 των τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον ὑποχείρια λα-
 10 βῶν ἐξάπέστειλεν εἰς τὴν Ρόδον. εἶλε δὲ καὶ τε- 4
 τρήρη πλέουσαν μὲν ἐκ τῆς Κιλικίας, ἔχουσαν δ'
 ἑσθῆτα βασιλικὴν καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν, ἣν ἡ
 γυνὴ Δημητρίου Φίλα παρασκευασαμένη φιλοτιμό-
 τερον ἀπεστάλκει τάνδρῳ. τὸν μὲν οὖν ἱματισμὸν
 15 ἀπέστειλεν εἰς Αἴγυπτον, οὐσῶν τῶν στολῶν ἀλουρ-
 γῶν καὶ βασιλεῖ φορεῖν πρεπουσῶν, τὴν δὲ ναῦν
 ἐνεώλησε καὶ τοὺς ναύτας ἀπέδοτο τοὺς τ' ἐκ τῆς
 474 τετρήρους καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἄλλων πλοίων τῶν ἀλόν-
 των. τῶν δ' ὑπολοίπων νεῶν τριῶν Ἀμύντας ἡγού- 5
 20 μενος ἐπλευσεν ἐπὶ νήσων, καὶ πολλοῖς πλοίοις πε-
 ριτυχῶν κομίζουσι τὰ πρὸς τὰς μηχανὰς ἀρμόζοντα
 τοῖς πολεμίοις, ἃ μὲν αὐτῶν κατέδυσεν, ἃ δὲ κα-
 τήγαγεν εἰς τὴν πόλιν, ἐν οἷς ἐάλωσαν καὶ τεχνῖται
 τῶν ἀξιολόγων καὶ πρὸς βέλη καὶ καταπέλτας ἐμ-
 25 πειρία διαφέροντες ἕνδεκα.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἐκκλησίας συναχθείσης συνεβού- 6
 λευόν τινες τὰς εἰκόνας τὰς Ἀντιγόου καὶ Δημη-
 τρίου κατασπάσαι, δεινὸν εἶναι λέγοντες ἐν ἴσῳ τι-
 μᾶσθαι τοὺς πολιορκοῦντας τοῖς εὐεργέταις· ἐφ' οἷς
 30 ὁ δῆμος ἀγανακτήσας τούτοις μὲν ὡς ἁμαρτάνουσιν
 ἐπέτιμψε, τῶν δὲ περὶ Ἀντίγονου τιμῶν οὐδεμίαν
 μετεκλήθησε, καλῶς πρὸς τε δόξαν καὶ τὸ συμφέρον

7 βουλευσάμενος. ἤ τε γὰρ μεγαλοψυχία καὶ τὸ βέ-
 βαιον τῆς ἐν δημοκρατίᾳ κρίσεως παρὰ μὲν τοῖς
 ἄλλοις ἐπαίνων ἐτύγχανε, παρὰ δὲ τοῖς πολιορκουσι
 μεταμελείας· τὰς γὰρ κατὰ τὴν Ἑλλάδα πόλεις οὐ-
 δεμίαν ἐνδεδειγμένας εὐνοίαν εἰς τοὺς εὐεργέτας
 ἐλευθεροῦντες τὴν διὰ τῆς πείρας φανείσαν βεβαι-
 οτάτην εἰς ἀμοιβὴν χάριτος ἐφαίνοντο καταδουλού-
 μενοι. ἔτι δὲ πρὸς τὸ παράδοξον τῆς τύχης, εἰ συμ-
 βαίῃ τὴν πόλιν ἀλῶναι, κατελείπετ' αὐτοῖς πρὸς
 παραίτησιν τῆς τηρηθείσης ὑπ' αὐτῶν φιλίας ἀνά- 10
 μνησις. ταῦτα μὲν οὖν τοῖς Ῥοδίοις ἐπράχθη συν-
 ετῶς.

94 Δημητρίου δὲ διὰ τῶν μεταλλέων ὑπορύξαντος
 τὸ τεῖχος, τῶν αὐτομόλων τις ἐμήνυσε τοῖς πολιορκ-
 κουμένοις ὡς οἱ ταῖς ὑπουνομαῖς χρώμενοι σχεδὸν 15
 2 ἐντὸς εἰσι τοῦ τεύχους. διόπερ οἱ Ῥόδιοι τάφρον
 ὀρύξαντες βαθεῖαν, παράλληλον τῷ δοκοῦντι πε-
 σεῖσθαι τείχει, ταχὺ καὶ αὐτοὶ ταῖς μεταλλεῖαις χρώ-
 μενοι συνῆψαν ὑπὸ γῆν τοῖς ἐναντίοις καὶ διεκώ-
 3 λυσαν τῆς εἰς τοῦ ἔμπροσθεν πορείας. τῶν δὲ διο- 20
 ρυγμάτων παρ' ἀμφοτέροις τηρουμένων, ἐπεχειρησάν
 τινες τῶν παρὰ τοῦ Δημητρίου διαφθεῖρειν χρήμασι
 τὸν τεταγμένον ἐπὶ τῆς φυλακῆς ὑπὸ τῶν Ῥοδίων
 Ἀθηναγόραν· οὗτος δ' ἦν Μιλήσιος μὲν τὸ γένος,
 ὑπὸ Πτολεμαίου δ' ἕξαπεσταλμένος ἡγεμῶν τῶν 25
 4 μισθοφόρων. ἐπαγγελάμενος δὲ προδώσειν συνε-
 τάξασθ' ἡμέραν καθ' ἣν ἔδει παρὰ Δημητρίου πεμ-
 φθῆναι τινα τῶν ἀξιολόγων ἡγεμόνων τὸν νυκτὸς
 ἀναβησόμενον διὰ τοῦ ὀρύγματος εἰς τὴν πόλιν,
 ὅπως κατασκέψηται τὸν τόπον τὸν μέλλοντα δέξε- 30
 5 σθαι τοὺς στρατιώτας. εἰς ἐλπίδας δὲ μεγάλας ἀγα-
 γῶν τοὺς περὶ Δημήτριον ἐμήνυσε τῇ βουλῇ· καὶ

πέμψαντος τοῦ βασιλέως τῶν περὶ αὐτὸν φίλων Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα, τοῦτον μὲν ἀναβάντα διὰ τῆς διώρυχος συνέλαβον οἱ Ῥόδιοι, τὸν δ' Ἀθηναγόραν ἔστεφάνωσαν χρυσῷ στεφάνῳ καὶ δωρεὰν ἔδωκαν ἀργυρίου τάλαντα πέντε, σπεύδοντες καὶ τῶν ἄλλων μισθοφόρων καὶ ξένων ἐκκαλεῖσθαι τὴν πρὸς τὸν δῆμον εὐνοίαν.

475 Δημήτριος δέ, τῶν τε μηχανῶν αὐτῷ τέλος ἔχουσῶν καὶ τοῦ πρὸς τὸ τεῖχος τόπου παντὸς ἀνακα-
 10 θαρθέντος, τὴν μὲν ἐλέπολιν μέσσην ἔστησε, τὰς δὲ χωστρίδας χελώνας ἐπιδιεῖλεν, οὕσας εἰς ὀκτώ· κατέστησε δ' εἰς ἑκάτερον μέρος τῆς μηχανῆς τέτταρας, καὶ τούτων ἑκάστη συνῆψε στοὰν μίαν εἰς τὸ δύνασθαι μετ' ἀσφαλείας ἐπιτελεῖν τὸ προσταττό-
 15 μενον τοὺς εἰσιόντας τε καὶ πάλιν ἐξιόντας, κριοφόρους δὲ δύο πολλαπλασίας τοῖς μεγέθεσιν· εἶχε γὰρ ἑκατέραν πηχῶν ἑκατὸν εἴκοσι, σεσιδηρωμένην καὶ τὴν ἐμβολὴν ἔχουσαν παραπλησίαν νεῶς ἐμβόλῳ, καὶ προωθουμένην μὲν εὐκινήτως, ὑπότρο-
 20 χον δὲ καὶ τὴν ἐναγώνιον ἐνέργειαν λαμβάνουσαν δι' ἀνδρῶν οὐκ ἐλαττόνων ἢ χιλίων. μέλλων δὲ 2 προσάγειν τὰς μηχανὰς τοῖς τείχεσι, τοὺς μὲν πετροβόλους καὶ τοὺς ὄξυβελεῖς παρήνεγκε τῆς ἐλεπόλεως εἰς ἑκάστην στέγην τοὺς ἀρμόζοντας. ἐπὶ 3
 25 δὲ τοὺς λιμένας καὶ τοὺς πλησίον τόπους ἀπέστειλε τὴν ναυτικὴν δύναμιν, πρὸς δὲ τὸ λοιπὸν τεῖχος τὸ δυνάμενον προσβολὰς δέξασθαι τὸ πεζὸν στρατόπεδον ἐπιδιεῖλεν. ἔπειτα δὲ πρὸς ἓν παρακέλευσμα 4 καὶ σημεῖον πάντων συναλαλαζάντων πανταχόθεν
 30 τῇ πόλει προσβολὰς ἐποιεῖτο. διασειόντος δ' αὐτοῦ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς πετροβόλοις τὰ τεῖχη, παρεγενήθησαν Κνιδίων πρόσβεις, ἀξιούντες ἐπισχεῖν

καὶ πείσειν ἐπαγγελλόμενοι τοὺς Ῥοδίους δέχεσθαι
 5 τὰ δυνατώτατα τῶν προस्ताγμάτων. ἀνέντος δὲ τοῦ
 βασιλέως καὶ τῶν πρέσβειων δεῦρο κάκεισε πολλὰ
 διαλεχθέντων, πέρας οὐ δυναμένων συμφωνῆσαι
 πάλιν ἐνηργεῖτο τὰ τῆς πολιορκίας. 5

Καὶ Δημήτριος μὲν κατέβαλε τὸν στερεώτατον
 τῶν πύργων, ὠκοδομημένον ἐκ λίθων τετραπέδων,
 καὶ μεσοπύργιον ὅλον διέσεισεν, ὥστε μὴ δύνασθαι
 τοὺς ἐν τῇ πόλει πάροδον ἔχειν ἐπὶ τὰς ἐπάλλξεις
 96 κατὰ τοῦτον τὸν τόπον. ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις 10
 Πτολεμαῖος ὁ βασιλεὺς ἀπέστειλε τοῖς Ῥοδίοις πλοίων
 πλῆθος τῶν τὴν ἀγορὰν κομιζόντων, ἐν οἷς ἦσαν
 σίτου τριάκοντα μυριάδες ἀρταβῶν σὺν τοῖς ὄσπριοις.
 2 προσφερομένων δ' αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν, ἐπεχεί-
 ρησε Δημήτριος ἀποστέλλειν σκάφη τὰ κατάξοντα 15
 πρὸς τὴν αὐτοῦ στρατοπεδείαν. φοροῦ δὲ πνεύ-
 ματος αὐτοῖς ἐπιγενομένου, ταῦτα μὲν πλήρησι τοῖς
 ἰστίοις φερόμενα κατηνέχθη πρὸς τοὺς οἰκίους λι-
 μένας, οἱ δ' ὑπὸ Δημητρίου πεμφθέντες ἐπανῆλ-
 3 θον ἄπρακτοι. ἐπεμψε δὲ τοῖς Ῥοδίοις καὶ Κάσ- 20
 σανδρος κριθῶν μεδίμνους μυρίους καὶ Λυσίμαχος
 πυρῶν μεδίμνους τετρακισμυρίους καὶ κριθῶν τοὺς
 ἴσους. τηλικαύτης οὖν χορηγίας τοῖς κατὰ τὴν πό-
 λιν γενομένης, ἤδη κάμνοντες ταῖς ψυχαῖς οἱ πο-
 λιορκούμενοι πάλιν ἀνεθάρρησαν. καὶ κρίναντες 25
 συμφέρειν ἐπιθέσθαι ταῖς μηχαναῖς τῶν πολεμίων,
 πυρφόρων τε πλῆθος παρεσκευάσαντο καὶ τοὺς πε-
 τροβόλους καὶ τοὺς ὄξυβελεῖς ἔστησαν ἅπαντας ἐπὶ
 4 τοῦ τείχους. νυκτὸς δ' ἐπιγενομένης περὶ δευτέραν
 φυλακὴν ἄφνω τοῖς μὲν πυρφόροις συνεχῶς τὴν ⁸⁰
 ἐλέπολιν ἔβαλλον, τοῖς δ' ἄλλοις βέλεσι παντοίοις ⁴⁷⁶
 5 χρώμενοι τοὺς ἐκεῖ συντρέχοντας κατετίρωσκον. οἱ

δὲ περὶ τὸν Δημήτριον ἀνεπίστου τῆς ἐπιθέσεως
 γενομένης ἀγωνιάσαντες περὶ τῶν κατασκευασθέν-
 των ἔργων, συνέτρεχον ἐπὶ τὴν βοήθειαν. ἀσελή- 6
 νου δὲ τῆς νυκτὸς οὔσης οἱ μὲν πυρφόροι διέ-
 5 λαμπον φερόμενοι βιαίως, οἱ δ' ὄξυβελεῖς καὶ
 πετροβόλοι τὴν φορὰν ἀπροόρατον ἔχοντες πολλοὺς
 διέφθειρον τῶν μὴ δυναμένων συνιδεῖν τὴν ἐπιφε-
 ρομένην πληγὴν. ἔτυχον δὲ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς μη- 7
 χανῆς λεπίδων τινὲς ἀποπεσοῦσαι, καταψιλωθέντος
 10 δὲ τοῦ τόπου προσέπιπτον οἱ πυρφόροι τῷ ξυλο-
 φανεῖ τοῦ κατασκευάσματος. διόπερ ἀγωνιάσας ὁ
 Δημήτριος μήποτε τοῦ πυρὸς ἐπινεμηθέντος ἄπα-
 σαν συμβῆ τὴν μηχανὴν λυμανθῆναι, κατὰ τάχος
 ἐβόηθει καὶ τῷ παρασκευασθέντι ὕδατι ἐν ταῖς στέ-
 15 γαις ἐπειρᾶτο σβεννύναι τὴν ἐπιφερομένην φλόγα.
 τὸ δὲ τελευταῖον ἀθροίσας τῇ σάλπιγγι τοὺς τεταγ-
 μένους ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἔργων, διὰ τούτων
 ἀπήγαγε τὰς μηχανὰς ἐκτὸς βέλους. ἔπειτα γενο- 97
 μένης ἡμέρας προσέταξε τοῖς ὑπηρέταις ἀθροῖσαι τὰ
 20 βέλη τὰ πεδόντα παρὰ τῶν Ῥοδίων, ἐκ τούτων βοι-
 λόμενος συλλογίσασθαι τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν πα-
 ρασκευήν. ὧν ταχὺ τὸ προσταχθὲν ποιησάντων 2
 ἠριθμῆθησαν πυρφόροι μὲν τοῖς μεγέθεσι παντοῖοι
 πλείους τῶν ὀκτακοσίων, ὄξυβελεῖς δ' οὐκ ἐλάττους
 25 τῶν χιλίων πεντακοσίων. τοσούτων δὲ βελῶν ἐνε-
 χθέντων ἐν βραχεῖ χρόνῳ νυκτὸς, ἐθαύμαζε τὴν
 χορηγίαν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐν τούτοις δαψίλειαν.
 Τότε μὲν οὖν ὁ Δημήτριος ἐπεσκεύασε τὰ πεπο- 3
 νηκότα τῶν ἔργων καὶ περὶ τε τὴν ταφὴν τῶν τε-
 30 λευτησάντων καὶ τὴν θεραπείαν τῶν τραυματιῶν
 ἐγίνετο. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ κατὰ τὴν πόλιν 4
 ἄνεσιν λαβόντες τῆς ἀπὸ τῶν μηχανῶν βίας ὥκο-

δόμησαν τρίτον τείχος μνησοειδές, περιλαμβάνοντες
 τῇ μὲν περιφερείᾳ πάντα τὸν κινδυνεύοντα τόπον
 τοῦ τείχους· οὐδὲν δ' ἦττον καὶ τάφρω βαθείᾳ πε-
 ριέλαβον τὸ πεπτωκὸς τοῦ τείχους, ὅπως μὴ δύνη-
 ται ῥαδίως ὁ βασιλεὺς ἐξ ἐφόδου μετὰ βάρους εἰς- 5
 5 πεσεῖν εἰς τὴν πόλιν. ἐξέπεμψαν δὲ καὶ ναῦς τῶν
 ἄριστα πλεουσῶν, Ἀμύνταν ἐπιστήσαντες ἡγεμόνα.
 ὃς ἐκπλεύσας πρὸς τὴν Περαίαν τῆς Ἀσίας ἐπεφάνη
 παραδόξως πειραταῖς τισιν ἀπεσταλμένοις ὑπὸ Δη-
 μητρίου. οὗτοι δ' εἶχον ἄφρακτα τρία, κράτιστοι 10
 δοκοῦντες εἶναι τῶν τῷ βασιλεῖ συστρατευόντων.
 γενομένης δ' ἐπ' ὀλίγον χρόνον ναυμαχίας, οἱ Ῥό-
 διοι βιασάμενοι τῶν νεῶν αὐτάνδρων ἐκυρίευσαν,
 6 ἐν οἷς ἦν καὶ Τιμοκλῆς ὁ ἀρχιπειρατής. ἐπέπλευ-
 σαν δὲ καὶ τῶν ἐμπόρων τισί, καὶ παρελόμενοι κέ- 15
 λητας οὐκ ὀλίγους γέμοντας σίτου, τούτους τε καὶ
 τὰ τῶν πειρατῶν ἄφρακτα κατήγαγον εἰς τὴν Ῥό-
 7 δον νυκτός, λαθόντες τοὺς πολεμίους. ὁ δὲ Δημή-
 τριος ἐπισκευάσας τὰ πεπονηκότα τῶν ἔργων προσ-
 ἔβαλε τῷ τείχει τὰς μηχανάς, καὶ πᾶσι τοῖς βέλεσιν 20
 ἀφειδῶς χρώμενος τοὺς μὲν ἐπὶ ταῖς ἐπάλλεσιν ἐφε-
 σταῶτας ἀνεΐρξε, τοῖς δὲ κριοῖς τύπτων τὸ συνεχές
 τοῦ τόπου δύο μὲν μεσοπύργια κατέβαλε, περὶ δὲ
 τὸν πύργον τὸν ἀνὰ μέσον τούτων φιλοτιμουμένοις 477
 τοῖς ἐκ τῆς πόλεως ἰσχυροὶ καὶ συνεχεῖς ἐκ διαδοχῆς 25
 ἀγῶνες ἐγίνοντο, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτῶν
 Ἀμειλίαν ἐκθύμως ἀγωνισάμενον ἀναιρεθῆναι καὶ
 συχνοὺς τῶν ἄλλων στρατιωτῶν ἀποθανεῖν.

98 Ἄμα δὲ τούτοις πραττομένοις Πτολεμαῖος μὲν ὁ
 βασιλεὺς ἀπέστειλε τοῖς Ῥοδίοις σίτον καὶ τὴν ἄλλην 30
 ἀγορὰν οὐκ ἐλάττονα τῆς πρότερον ἐκπεμφθείσης
 καὶ στρατιώτας χιλίους πεντακοσίους, ὧν ἦν ἡγεμῶν

Ἀντίγονος ὁ Μακεδῶν. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦγον 2
 πρὸς τὸν Δημήτριον πρέσβεις παρὰ τε Ἀθηναίων
 καὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνίδων πόλεων, τὸν ἀριθμὸν
 μὲν ὄντες ὑπὲρ τοὺς πεντήκοντα, πάντες δὲ ἀξιού-
 5 τες διαλύσασθαι τὸν βασιλεῦα πρὸς τοὺς Ῥοδίους.
 γενομένων οὖν ἀνοχῶν, καὶ πολλῶν καὶ παντοδα- 3
 πῶν λόγων πρὸς τε τὸν δῆμον καὶ πρὸς τοὺς περὶ
 τὸν Δημήτριον ῥηθέντων, οὐδαμῶς ἐδυνήθησαν
 συμφωνῆσαι. διόπερ οἱ πρέσβεις ἀπήλθον ἄπρακτοι.
 10 Δημήτριος δὲ διανοηθεὶς νυκτὸς ἐπιθέσθαι τῇ πό- 4
 λει κατὰ τὸ πεπτωκὸς τοῦ τείχους, ἐπέλεξε τῶν τε
 μαχίμων τοὺς κρατίστους καὶ τῶν ἄλλων τοὺς εὐ- 5
 θέτους εἰς χιλίους καὶ πεντακοσίους. τούτοις μὲν
 οὖν προσέταξεν ἡσυχῇ προσελθεῖν τῷ τείχει περὶ
 15 δευτέραν φυλακὴν, αὐτὸς δὲ διασκευάσας παρήγ-
 γειλε τοῖς ἐφ' ἐκάστῳ μέρει τεταγμένοις, ὅταν ση-
 μῆνῃ, συναλαλάξαι καὶ προσβολὰς ποιῆσθαι καὶ
 κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. πάντων δὲ τὸ πα- 6
 ραγγελθὲν ποιούντων, οἱ μὲν ἐπὶ τὰ πεπτωκότα
 20 τῶν τειχῶν ὄρμησαντες τοὺς προφυλάττοντας ἐπὶ
 τῆς τάφρου κατασφάξαντες παρεισέπεσον εἰς τὴν
 πόλιν, καὶ τοὺς περὶ τὸ θέατρον τόπους καταλαμ-
 βάνοντο· οἱ δὲ τῶν Ῥοδίων πρωτάνεις πυθόμε- 7
 νοὶ τὸ συμβεβηκός, καὶ τὴν πόλιν ὄρωντες ἄπασαν
 25 τεθορυβημένην, τοῖς μὲν ἐπὶ τοῦ λιμένος καὶ τῶν
 τειχῶν παρήγγειλαν μένειν ἐπὶ τῆς ἰδίας τάξεως
 καὶ τοὺς ἔξωθεν, ἂν προσβάλωσιν, ἀμύνεσθαι, αὐ-
 τοὶ δ' ἔχοντες τὸ τῶν ἐπιλέκτων σύστημα καὶ τοὺς
 ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας προσφάτως καταπεπλευκότας
 30 στρατιώτας ὤρμησαν ἐπὶ τοὺς ἐντὸς τοῦ τείχους
 παρεισπεπτωκότας. περικαταλαβούσης δ' ἡμέρας, 8
 καὶ τοῦ Δημητρίου τὸ σύσσημον ἄφαντος, οἱ μὲν

τῷ λιμένι προσβαλόντες καὶ τὸ τεῖχος πάντοθεν
 περιεστρατοπεδευκότες συνηλάλαξαν, εὐθαρσεῖς ποι-
 οῦντες τοὺς κατειληφότας τὸ μέρος τοῦ περὶ τὸ
 θέατρον τόπου. ὁ δὲ κατὰ τὴν πόλιν ὄχλος παίδων
 καὶ γυναικῶν ἐν φόβοις ἦν καὶ δάκρυσιν, ὡς τῆς 5
 9 πατρίδος κατὰ κράτος ἀλισκομένης. οὐ μὴν ἀλλὰ
 τοῖς παρεισπεσοῦσιν ἐντὸς τοῦ τεύχους γενομένης
 μάχης πρὸς τοὺς Ῥοδίους, καὶ πολλῶν παρ' ἀμφο-
 τέροις πεσόντων, τὸ μὲν πρῶτον οὐδέτεροι τῆς ἰδίας
 τάξεως ἐξεχώρουν, μετὰ δὲ ταῦτα τῶν μὲν Ῥοδίων 10
 αἰὲ πλειόνων γινομένων καὶ τὸν κίνδυνον ἐτοίμως
 ὑπομενόντων, ὡς ἂν ὑπὲρ πατρίδος καὶ τῶν μεγί-
 στων ἀγωνιζομένων, τῶν δὲ τοῦ βασιλέως θλιβο-
 μένων, "Ἀλκιμος μὲν καὶ Μαντίας οἱ τὴν ἡγεμονίαν
 ἔχοντες πολλοῖς περιπεσόντες τραύμασιν ἐτελεύτη- 15
 σαν, τῶν δ' ἄλλων οἱ πλείστοι οἱ μὲν ἐν χειρῶν νόμῳ
 διεφθάρησαν, οἱ δ' ἤλωσαν. ὀλίγοι δὲ πρὸς τὸν
 βασιλέα φυγόντες διεσώθησαν· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν 478
 Ῥοδίων ἀνηρέθησαν, ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ πρῦτανις Δα-
 μοτέλης ἐπ' ἀρετῇ γενόμενος περιβλεπτος. 20

99 Δημήτριος δὲ τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν ὑπολαβὼν
 ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὴν τύχην ἀφηρηθεῖν, πάλιν
 παρεσκευάζετο πρὸς τὴν πολιορκίαν. εἶτα τοῦ πα-
 τρός αὐτοῦ γράψαντος διαλύσασθαι πρὸς Ῥοδίους
 ὡς ἂν ποτε δύνηται, τὸν κάλλιστον ἐπετήρει και- 25
 ρόν, δάσοντα προφάσεις εὐλόγους τῆς συνθέσεως.

2 Πτολεμαίου δὲ γράψαντος τοῖς Ῥοδίοις τὸ μὲν πρῶ-
 τον ὅτι πέμψει σίτου πλῆθος αὐτοῖς καὶ στρατιώτας
 τρισχιλίους, μετὰ δὲ ταῦτα συμβουλευόντος, εἰάν ἦ
 δυνατόν, μετρίως διαλύσασθαι πρὸς Ἀντίγονον, 30
 3 ἅπαντες ἔρρεπον πρὸς τὴν εἰρήνην. καθ' ὃν δὴ
 χρόνον τοῦ κοινοῦ τῶν Αἰτωλῶν ἀποστείλαντος

πρεσβευτὰς περὶ διαλύσεων, οἱ Ῥόδιοι συνέθεντο
 πρὸς Δημήτριον ἐπὶ τοῖσδε· αὐτόνομον καὶ ἀφρού-
 ρητον εἶναι τὴν πόλιν καὶ ἔχειν τὰς ἰδίας προσό-
 δους, συμμαχεῖν δὲ Ῥοδίους Ἀντιγόνῳ· πλὴν ἐὰν ἐπὶ
 5 Πτολεμαῖον στρατεύηται, καὶ δοῦναι τῶν πολιτῶν
 ὀμήρους ἑκατὸν οὓς ἂν ἀπογράφηται Δημήτριος πλὴν
 τῶν ἀρχαῖς ἐχόντων.

Οἱ μὲν οὖν Ῥόδιοι πολιορκηθέντες ἐνιαύσιον 100
 χρόνον τούτῳ τῷ τρόπῳ κατελύσαντο τὸν πόλεμον.
 10 τοὺς δ' ἐν τοῖς κινδύνοις ἄνδρας ἀγαθοὺς γενομένους
 ἐτίμησαν ταῖς ἀξίαις δωρεαῖς, καὶ τῶν δούλων τοὺς
 ἀνδραγαθήσαντας ἐλευθερίας καὶ πολιτείας ἤξιωσαν.
 ἔστησαν δὲ καὶ τῶν βασιλέων εἰκόνας Κασσάνδρου 2
 καὶ Λυσιμάχου τῶν δευτερευόντων μὲν ταῖς δόξαις,
 15 συμβεβλημένων δὲ μεγάλα πρὸς τὴν τῆς πόλεως
 σωτηρίαν. τὸν δὲ Πτολεμαῖον ἐν ἀνταποδόσει μεί- 3
 ζονος χάριτος ὑπερβαλέσθαι βουλόμενοι, θεωροὺς
 ἀπέστειλαν εἰς Λιβύην τοὺς ἐπερωτήσοντας τὸ παρ'
 Ἄμμωνι μαντεῖον εἰ συμβουλεύει Ῥοδίους Πτολε-
 20 μαῖον ὡς θεὸν τιμῆσαι. συγκατατιθεμένου δὲ τοῦ 4
 χρηστηρίου, τέμενος ἀνῆκαν ἐν τῇ πόλει τετραγῶ-
 νον, οἰκοδομήσαντες παρ' ἐκάστην πλευρὰν στοῶν
 σταδιαίαν, ὃ προσηγόρευσαν Πτολεμαῖον. ἀνφο-
 25 δόμησαν δὲ καὶ τὸ θέατρον καὶ τὰ πεπτωκότα τῶν
 πολλῶ κάλλιον ἢ προὔπηρχον. Δημήτριος δὲ κατὰ 5
 τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρὸς διαλυσάμενος πρὸς Ῥοδίους
 ἐξέπλευσε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως, καὶ κομισθεὶς
 διὰ νήσων κατέπλευσε τῆς Βοιωτίας εἰς Ἀῤῥιν.
 30 σπεύδων δ' ἐλευθερῶσαι τοὺς Ἕλληνας, οἱ γὰρ 6
 περὶ Κασσάνδρον καὶ Πολυσπέρχοντα τὸν ἐμπρο-
 σθεν χρόνον ἄδειαν ἐσχηκότες ἐπόρθουν τὰ πλεῖστα

μέρη τῆς Ἑλλάδος, πρῶτον μὲν τὴν Χαλκιδέων πό-
λιν ἤλευθέρωσε, φρουρουμένην ὑπὸ Βοιωτῶν, καὶ
τοὺς κατὰ τὴν Βοιωτίαν καταπληξάμενος ἠνάγκα- 479
σεν ἀποστῆναι τῆς Κασσάνδρου φιλίας, μετὰ δὲ
ταῦτα πρὸς μὲν Αἰτωλοὺς συμμαχίαν ἐποιήσατο, 5
πρὸς δὲ τοὺς περὶ Πολυσπέροχοντα καὶ Κάσσανδρον
7 διαπολεμεῖν παρεσκευάζετο. ἅμα δὲ τούτοις πρατ-
τομένοις Εὐμηλος μὲν ὁ Βοσπόρου βασιλεὺς βασι-
λεύων ἕκτον ἔτος ἐτελεύτησε, τὴν δὲ βασιλείαν δια-
δεξάμενος Σπάρτακος ὁ υἱὸς ἤρξεν ἔτη εἴκοσιν. 10
101 Ἡμεῖς δὲ τὰ περὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀσίαν δι-
ευκρινηκότες μεταβιβάζομεν τὸν λόγον ἐπὶ θάτερα
μέρη τῆς οἰκουμένης. κατὰ μὲν γὰρ τὴν Σικελίαν
Ἀγαθοκλῆς, εἰρήνην ἀγόντων τῶν Λιπαραιῶν, ἐπι-
πλεύσας αὐτοῖς ἀπροσδοκῆτως εἰσεπράξατο τοὺς 15
μηδ' ὀτιοῦν προαδικήσαντας ἀργυρίου τάλαντα πεν-
2 τήκοντα. ὅτε δὴ πολλοῖς ἔδοξε θεῖον εἶναι τὸ ῥη-
θησόμενον, τῆς παρανομίας τυγούσης ἐπισημασίας
παρὰ τοῦ δαιμονίου. ἀξιούντων γὰρ τῶν Λιπα-
ραιῶν εἰς τὰ προσελλείποντα τῶν χρημάτων δοῦ- 20
ναι χρόνον, καὶ λεγόντων μηδέποτε τοῖς ἱεροῖς ἀνα-
θήμασι κατακεκοῦσθαι, ὁ Ἀγαθοκλῆς βιασάμενος
αὐτοὺς δοῦναι τὰ κατὰ τὸ πρυτανεῖον, ὧν εἶχον
ἐπιγραφὴν τὰ μὲν Αἰόλου, τὰ δ' Ἡφαιστοῦ, λαβὼν
παραχρῆμα ἐξέπλευσε. πνεύματος δ' ἐπιγενομένου 25
τῶν νεῶν ἕνδεκα συνετρίβησαν αἱ τὰ χρήματα κα-
3 τὰκομίζουσαι. διόπερ ἔδοξε πολλοῖς ὁ μὲν περὶ τοὺς
τόπους ἐκείνους λεγόμενος εἶναι κύριος τῶν ἀνέ-
μων εὐθύς κατὰ τὸν πρῶτον πλοῦν λαβεῖν παρ'
αὐτοῦ τιμωρίαν, ὁ δὲ Ἡφαιστος ἐπὶ τῆς τελευτῆς, 30
οἰκείως τῆς ἀσεβείας κολάσας τὸν τύραννον ἐν τῇ
πατρίδι, συνωνύμως ἐπὶ θερμοῖς τοῖς ἀνδραξι κα-

τακαύσας ζῶντα. τῆς γὰρ αὐτῆς προαιρέσεως ἦν καὶ δικαιοσύνης τὸ τῶν περὶ τὴν Αἴτην σωζόντων τοὺς ἑαυτῶν γονεῖς ἀποσχέσθαι καὶ τὸ τοὺς ἀσεβοῦντας εἰς τὸ θεῖον διὰ τῆς ἰδίας δυνάμεως με-
5 τελθεῖν.

Οὐ μὴν ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς καταστροφῆς Ἀγα- 4
θοκλέους, ὅταν πρὸς τοὺς οἰκείους χρόνους ἔλθωμεν
αὐτοῦ, τὸ γενόμενον βεβαιώσει τὸ νῦν εἰρημένον.
ἐφεξῆς δὲ ῥητέον ἡμῖν τὰ πραχθέντα κατὰ τοὺς
10 συνεχεῖς τῆς Ἰταλίας τόπους. Ῥωμαῖοι μὲν καὶ Σα- 5
μνῖται διαπρεσβευσάμενοι πρὸς ἀλλήλους εἰρήνην
συνέθεντο, πολεμήσαντες ἔτη εἴκοσι δύο καὶ μῆνας
ἕξ· τῶν δ' ὑπάτων Πόπλιος Σεμπρώνιος μετὰ δυ-
νάμεως ἐμβαλὼν εἰς τὴν τῶν Αἰκίων χώραν ἐχει-
15 ρῶσατο τετταράκοντ' ἀ πόλεις ἐν ἡμέραις ταῖς πάσαις
πεντήκοντα, ἀναγκάσας δὲ πᾶν τὸ ἔθνος ὑποτάτ-
τεσθαι Ῥωμαίοις ἐπανῆλθε καὶ θρίαμβον κατήγα-
γεν ἐπαινούμενον. ὁ δὲ δῆμος ὁ Ῥωμαίων πρὸς τε
Μαρσούς καὶ Πελιγνούς, ἔτι δὲ Μαρρουκίους,
20 συμμαχίαν ἐποιήσατο.

480 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθότος Ἀθή- 102
νησι μὲν ἦρχε Λεώστρατος, ἐν Ῥώμῃ δ' ὑπῆρχον
ὑπάτοι Σερούιος Κορνήλιος καὶ Λεύκιος Γενούκιος.
ἐπὶ δὲ τούτων Δημήτριος εἶχε πρόθεσιν πρὸς μὲν
25 τοὺς περὶ Κάσσανδρον διαπολεμεῖν, τοὺς δ' Ἑλλη-
νας ἐλευθεροῦν, καὶ πρῶτον τὰ κατὰ τὴν Ἑλλάδα
διοικεῖν, ἅμα μὲν νομίζων δόξαν οἶσιν αὐτῷ με-
γάλην τὴν τῶν Ἑλλήνων αὐτονομίαν, ἅμα δὲ καὶ
τοὺς περὶ Πρεπέλαον ἡγεμόνας τοῦ Κασσάνδρου
30 πρότερον συντριῖναι, καὶ τότε προάγειν ἐπ' αὐτὴν
τὴν ἡγεμονίαν, ἢ ἐπ' αὐτὸν πορεύοιτο τὸν Κάσ-
σανδρον. τῆς δὲ τῶν Σικυωνίων πόλεως φρουρου- 2

μένης ὑπὸ τῶν Πτολεμαίου τοῦ βασιλέως στρατιω-
 τῶν, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος στρατηγὸς Φίλιππος,
 νυκτὸς ἐπιθέμενος ἀπροσδοκῆτως παρεισέπεσεν ἐν-
 τὸς τοῦ τείχους. εἶθ' οἱ μὲν φρουροὶ συνέφυγον
 εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ὃ δὲ Δημήτριος τῆς πόλεως κυ- 5
 ριεύσας τὸν μεταξὺ τόπον τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς ἄκρας
 κατεῖχε. μέλλοντος δ' αὐτοῦ μηχανὰς προσάγειν,
 καταπλαγέντες τὴν μὲν ἀκρόπολιν δι' ὁμολογίας
 παρέδωσαν, αὐτοὶ δ' ἀπέπλευσαν εἰς Αἴγυπτον. ὃ
 δὲ Δημήτριος τοὺς Σικυωνίους εἰς τὴν ἀκρόπολιν 10
 μετοικίσας τὸ μὲν τῷ λιμένι συνάπτον μέρος τῆς
 πόλεως κατέσκαψεν, ἄνωχῆρου παντελῶς ὄντος τοῦ
 τόπου, τῷ δὲ πολιτικῷ πλήθει συνεπιλαβόμενος
 τῆς οἰκοδομίας καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκαταστήσας,
 3 τιμῶν ἰσοθέων ἔτυχε παρὰ τοῖς εὖ παθοῦσι. Δη- 15
 μητριάδα μὲν γὰρ τὴν πόλιν ὠνόμασαν, θυσίας δὲ
 καὶ πανηγύρεις, ἔτι δ' ἀγῶνας, ἐψηφίσαντο συν-
 τελεῖν αὐτῷ κατ' ἐνιαυτὸν καὶ τὰς ἄλλας ἀπονέμειν
 τιμὰς ὡς κτίστη. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ χρόνος διαλη-
 φθεὶς πραγμάτων μεταβολαῖς ἠκύνωσεν, οἱ δὲ Σι- 20
 κωνῶνιοι πολλῷ κρείττονα μεταλαβόντες τόπον διε-
 τέλεσαν ἐν αὐτῷ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων
 4 ἐνοικοῦντες. ὃ γὰρ τῆς ἀκροπόλεως περίβολος ἐπί-
 πεδος ὧν καὶ μέγας κρημνοῖς δυσπροσίτοις περι-
 ἔχεται πανταχόθεν, ὥστε μηδαμῇ δύνασθαι μηχανὰς 25
 προσάγειν· ἔχει δὲ καὶ πλῆθος ὑδάτων, ἐξ οὗ κη-
 πείας δαψιλεῖς κατεσκεύασαν, ὥστε τὴν ἐπίνοιαν
 τοῦ βασιλέως καὶ πρὸς ἀπόλαυσιν εἰρηνικὴν καὶ
 πρὸς ἀσφάλειαν πολέμου δόξαι καλῶς προεωρᾶσθαι.
 103 Ὁ δὲ Δημήτριος διοικήσας τὰ περὶ τοὺς Σικυω- 30
 νίους ἀνέξευξε μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐπὶ τὴν
 Κόρινθον, ἣν ἐφρούρει Πρεπέλαος Κασσάνδρου

στρατηγός. τὸ μὲν οὖν πρῶτον νυκτὸς ὑπὸ τινῶν
πολιτικῶν εἰσαχθεὶς διὰ τινος πυλίδος ἐκράτησε τῆς
πόλεως καὶ τῶν λιμένων. τῶν δὲ φρουρῶν κατα- 2
φυγόντων τῶν μὲν εἰς τὸ καλούμενον Σιδύφειον,
5 τῶν δ' εἰς τὸν Ἀκροκόρινθον, προσαγαγὼν μηχαν-
νὰς τοῖς ὄχυρῶμασι καὶ πολλὰ κακοπαθήσας εἶλε
τὸ Σιδύφειον κατὰ κράτος. εἶτα τῶν ἐν ταύτῃ
συμφυγόντων πρὸς τοὺς κατειληφότας τὸν Ἀκρο-
481 κόρινθον, καὶ τούτους καταπληξάμενος ἠνάγκασε
10 παραδοῦναι τὴν ἄκραν· σφόδρα γὰρ ἦν ἀνυπόστα- 3
τος οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς προσβολαῖς, εὐμήχα-
νος ὑπάρχεν περὶ τὴν κατασκευὴν τῶν πολιορκη-
τικῶν ἔργων. οὐ μὴν ἀλλὰ τοὺς Κορινθίους ἐλευθε-
ρώσας παρεισῆγαγε φυλακὴν εἰς τὸν Ἀκροκόρινθον,
15 βουλομένων τῶν πολιτῶν διὰ τοῦ βασιλέως τηρεῖ-
σθαι τὴν πόλιν μέχρι ἂν ὁ πρὸς Κάσσανδρον κα-
ταλυθῇ πόλεμος. καὶ Πρεπέλαος μὲν αἰσχροῦς ἐκ- 4
πεσὼν ἐκ τῆς Κορίνθου πρὸς Κάσσανδρον ἀπεχώρησε,
Δημήτριος δὲ παρελθὼν εἰς τὴν Ἀχαΐαν Βούραν
20 μὲν κατὰ κράτος εἶλε, καὶ τοῖς πολίταις ἀπέδωκε
τὴν αὐτονομίαν, Σκῦρον δ' ἐν ὀλίγαις ἡμέραις πα-
ραλαβὼν ἐξέβαλε τὴν φρουράν. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐπ' 5
Ἵορχομενὸν τῆς Ἀρκαδίας στρατεύσας ἐκέλευσε τῷ
τῆς φρουρᾶς ἀφηγουμένῳ Στρομβίχῳ παραδοῦναι
25 τὴν πόλιν. οὐ προσέχοντος δ' αὐτοῦ τοῖς λόγοις,
ἀλλὰ καὶ πολλὰ λουδοροῦντος ἀπὸ τοῦ τείχους βλασ-
φήμως, προσαγαγὼν μηχανὰς ὁ βασιλεὺς καὶ κα-
ταβαλὼν τὰ τεῖχη κατὰ κράτος εἶλε τὴν πόλιν.
τὸν μὲν οὖν Στρόμβιχον τὸν ὑπὸ Πολυσπέροντος 6
30 καθεσταμένον φρούραρχον καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἄλ-
λοτριῶς διατεθέντων πρὸς αὐτὸν εἰς ὄγδοῆκοντα
πρὸ τῆς πόλεως ἀνεσταύρωσε, τῶν δ' ἄλλων μισθο-

φόρων ἑλὼν εἰς δισχιλίους κατέμιξε τοῖς ἰδίοις
 7 στρατιώταις. μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν ταύτης τῆς πό-
 λεως οἱ τὰ σύνεγγυς φρούρια κατέχοντες, ὑπολαμ-
 βάνοντες ἀδύνατον ὑπάρχειν τὸ διαφυγεῖν τὴν βίαν
 τοῦ βασιλέως, παρέδωκαν αὐτῷ τὰ χωρία. ὁμοίως 5
 δὲ τούτοις καὶ οἱ τὰς πόλεις φρουροῦντες, τῶν μὲν
 περὶ Κάσσανδρον καὶ Πρεπέλαιον καὶ Πολυσπέρο-
 χοντα μὴ βοηθούτων, τοῦ δὲ Δημητρίου μετὰ με-
 γάλῃς δυνάμεως καὶ μηχανῶν ὑπεραγουσῶν προσ-
 ἰόντος, ἐκουσίως ἐξεχώρουν. καὶ τὰ μὲν περὶ τὸν 10
 Δημήτριον ἐν τούτοις ἦν.

104 Κατὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν Ταραντίνοι πόλεμον ἔχον-
 τες πρὸς Λευκανοὺς καὶ Ῥωμαίους ἐξέπεμψαν πρε-
 σβευτὰς εἰς τὴν Σπάρτην, αἰτούμενοι βοήθειαν καὶ
 2 στρατηγὸν Κλεώνυμον. τῶν δὲ Λακεδαιμονίων προ- 15
 θύμως ἠγεμόνα δόντων τὸν αἰτούμενον, καὶ τῶν
 Ταραντίνων χρήματα καὶ ναῦς ἀποστειλάντων, ὁ
 μὲν Κλεώνυμος ἐπὶ Ταινάρῳ τῆς Λακωνικῆς ξενο-
 λογήσας στρατιώτας πεντακισχιλίους συντόμως κα-
 τέπλευσεν εἰς Τάραντα. ἐνταῦθα δὲ μισθοφόρους 20
 ἀθροίσας ἄλλους οὐκ ἐλάττους τῶν προτέρων, κατέ-
 γραφε καὶ τοὺς πολιτικούς πεζοὺς μὲν πλείους τῶν
 δισμυρῶν, ἵππεις δὲ δισχιλίους. προσελάβετο δὲ
 τῶν τε κατ' Ἰταλίαν Ἑλλήνων τοὺς πλείστους καὶ
 3 τὸ τῶν Μεσσαπίων ἔθνος. ἀδρᾶς οὖν δυνάμεως 25
 περὶ αὐτὸν οὔσης, οἱ μὲν Λευκανοὶ καταπλαγέντες
 φιλίαν ἐποίησαντο πρὸς τοὺς Ταραντίνους, τῶν δὲ 182
 Μεταποντίνων οὐ προσεχόντων αὐτῷ, τοὺς Λευ-
 κανοὺς ἐπεισεν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, καὶ τῷ
 καιρῷ συνεπιθέμενος κατεπλήξατο τοὺς Μεταποντί- 30
 νους. παρελθὼν δ' εἰς τὴν πόλιν ὡς φίλος ἐπρά-
 ξατο μὲν ἀργυρίου τάλαντα πλείω τῶν ἑξακοσίων,

διακοσίας δὲ παρθένους τὰς ἐπιφανεστάτας ἔλαβεν
 εἰς ὀμηρείαν, οὐχ οὕτω τῆς περὶ τὴν πίστιν ἀσφα-
 λείας χάριν, ὡς τῆς ἰδίας ἔνεκεν λαγνείας. ἀποθέ- 1
 μενος γὰρ τὴν Λακωνικὴν ἐσθῆτα διετέλει τρυφῶν
 5 καὶ τοὺς πιστεύσαντας αὐτῷ καταδουλούμενος· τη-
 λικαύτας γὰρ ἔχων δυνάμεις καὶ χορηγίας οὐδὲν
 τῆς Σπάρτης ἄξιον ἔπραξεν. ἐπεβάλετο μὲν γὰρ
 ἐπὶ τὴν Σικελίαν στρατεύειν, ὡς τὴν τυραννίδα
 μὲν καταλύσων τὴν Ἀγαθοκλέους, τὴν δ' αὐτονο-
 10 μίαν τοῖς Σικελιώταις ἀποκαταστήσων, ὑπερθέμε-
 νος δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος ταύτην τὴν στρατείαν
 ἐπλευσεν εἰς Κέρκυραν, καὶ κρατήσας τῆς πόλεως
 χρημάτων τε πλῆθος εἰσεπράξατο καὶ φρουρὰν ἐγ-
 κατέστησε, διανοούμενος ὀρμητηρίῳ τούτῳ τῷ τόπῳ
 15 χρῆσασθαι καὶ τοῖς περὶ τὴν Ἑλλάδα πράγμασιν
 ἐφεδρεῦειν. εὐθύς δὲ καὶ πρεσβειῶν πρὸς αὐτὸν 105
 παραγενομένων παρὰ τε Δημητρίου τοῦ πολιορκη-
 τοῦ καὶ Κασσάνδρου περὶ συμμαχίας, τούτων μὲν
 οὐδετέρῳ προσέθετο, τοὺς δὲ Ταραντίνους καὶ τῶν
 20 ἄλλων τινὰς πυνθόμενος ἀφεστηκέναι, τῆς μὲν Κερ-
 κύρας τὴν ἱκανὴν φυλακὴν ἀπέλιπε, μετὰ δὲ τῆς
 ἄλλης δυνάμεως ἔπλει κατὰ σπουδὴν ἐπὶ τὴν Ἰτα-
 λίαν, ὡς κολάσων τοὺς ἀπειθοῦντας. προσσχῶν δὲ
 τῇ χώρᾳ καθ' ὃν τόπον ἐφύλαττον οἱ βάρβαροι,
 25 τὴν μὲν πόλιν ἔλῶν ἐξηνδραποδίσατο, τὴν δὲ χώ-
 ραν ἐλεηλάτησεν. ὁμοίως δὲ τὸ καλούμενον Τριό- 2
 πιον ἐκπολιορκήσας εἰς τρισχιλίους ἔλαβεν αἰχμα-
 λώτους. καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας
 βάρβαροι συνδραμόντες ἐπέθεντο νυκτὸς τῇ στρα-
 30 τοπεδείᾳ, καὶ μάχης γενομένης ἀνείλον τῶν μετὰ
 Κλεωνύμου πλείους τῶν τετρακοσίων, ἐξώρρησαν δὲ
 περὶ χιλίους. ἅμα δὲ τῷ κινδύνῳ τούτῳ χειμῶν 3

πιγευόμενος εἴκοσι τῶν νεῶν διέφθειρε πλησίον ὄρουσῶν τῆς παρεμβολῆς. ὁ δὲ Κλεώνυμος δυσὶν ἐλαττώμασι τηλικούτοις περιπεσὼν ἀπέπλευσε μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Κέρκυραν.

106 Τοῦ δ' ἐνιαυσίου χρόνου διεληλυθὸς Ἀθή- 5
νησι μὲν ἦν ἄρχων Νικοκλῆς, ἐν Ῥώμῃ δὲ τὴν ὑπατον ἀρχὴν διεδέξαντο Μάρκος Λίβιος καὶ Μάρκος Αἰμίλιος. ἐπὶ δὲ τούτων Κάσσανδρος ὁ Μακε-
δόων βασιλεὺς ὄρων τὴν δύναμιν τῶν Ἑλλήνων ἀυξομένην καὶ πάντα τὸν πόλεμον ἐπὶ τὴν Μακε- 10
δονίαν συνιστάμενον, περίφοβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλ-
2 λοντος. διόπερ ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς Ἀντί-
γονον εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀξιῶν διαλύσασθαι πρὸς αὐτόν. ἀποκρινάμενον δ' ἐκείνου διότι μίαν γινώ-
σκει διάλυσιν, ἂν ὁ Κάσσανδρος ἐπιτρέπη τὰ καθ' 15
αὐτόν, καταπλαγεὶς Λυσίμαχον ἐκ τῆς Θράκης με-
3 τεπέμψατο πρὸς τὴν τῶν ὄλων κοινοπραγίαν. αἰεὶ γὰρ εἰώθει τοῦτον κατὰ τοὺς μεγίστους φόβους εἰς τὴν βοήθειαν προσλαμβάνεσθαι διὰ τε τὴν τάνδρὸς 483
ἀρετὴν καὶ διὰ τὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ὄμορον εἶ- 20
ναι τῇ Μακεδονίᾳ. συνεδρεύσαντες οὖν οἱ βασιλεῖς οὗτοι περὶ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, ἐξέπεμψαν πρε-
σβευτὰς πρὸς τε Πτολεμαῖον τὸν Αἰγύπτου βασιλέα καὶ πρὸς Σέλευκον τὸν τῶν ἄνω σατραπειῶν κυ-
ριεύοντα, περὶ τε τῆς ὑπερηφανίας τῆς ἐν ταῖς ἀπο- 25
κρίσεσιν ἐμφανίζοντες καὶ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κίν-
4 δυνον κοινὸν εἶναι πάντων διδάσκοντες. τῆς γὰρ Μακεδονίας κρατήσαντα τὸν Ἀντίγονον εὐθύς ἀφελείσθαι καὶ τῶν ἄλλων τὰς βασιλείας· δεδωκέναι γὰρ αὐτόν πείραν πλεονάκεις ὅτι πλεονέκτης ἐστὶ 30
καὶ πᾶσαν ἀρχὴν ἀκοινώνητον ποιεῖ. συμφέρειν οὖν ἅπαντας συμφρονηθῆαι καὶ κοινῇ πρὸς Ἀντίγο-

νον ἐπανελέσθαι πόλεμον. οἱ μὲν οὖν περὶ Πτο- 5
 λεμαῖον καὶ Σέλευκον δόξαντες ἀληθῆ λέγειν προ-
 θύμως ὑπήκουσαν, καὶ συνετάξαντο πρὸς ἀλλήλους
 βοηθεῖν ἀδραῖς δυνάμεσι· τοῖς δὲ περὶ Κάσσανδρον 107
 5 ἔδοξε μὴ περιμένειν τὴν τῶν πολεμίων ἔφοδον, ἀλλὰ
 καὶ αὐτοὺς φθάσαντας ἐπιστρατεύειν καὶ προλαμ-
 βάνειν τὸ χρήσιμον. διόπερ ὁ Κάσσανδρος Λυσι-
 μάχῳ μὲν παρέδωκε μέρος τοῦ στρατοπέδου καὶ
 στρατηγὸν συνεξέπεμψεν, αὐτὸς δὲ ἀνέξενξε μετὰ
 10 τῆς λοιπῆς δυνάμεως εἰς Θετταλίαν, διαπολεμήσων
 Δημητρίῳ καὶ τοῖς Ἑλλησι. Λυσίμαχος δὲ μετὰ 2
 στρατοπέδου διαβὰς ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν,
 Λαμψακηνοὺς μὲν καὶ Παριανοὺς ἐκουσίως προσ-
 θεμένους ἀφῆκεν ἐλευθέρους, Σίγειον δ' ἐκπολιορ-
 15 κήσας φρουρὰν παρεισήγαγε. μετὰ δὲ ταῦτα Πρε-
 πελάῳ μὲν τῷ στρατηγῷ δούς πεζοὺς ἑξακισχιλλίους,
 ἵππεῖς δὲ χιλίους, ἐξέπεμψε προσαζόμενον τὰς πό-
 λεις τὰς τε κατὰ τὴν Αἰολίδα καὶ τὴν Ἰωνίαν, αὐ-
 τὸς δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐπεχείρησε πολιορκεῖν τὴν
 20 Ἄβυδον, καὶ βέλη καὶ μηχανὰς καὶ τᾶλλα παρε-
 σκευάζετο· ἐπεὶ δὲ κατὰ θάλατταν ἦλθε τοῖς πο- 3
 λιορκουμένοις στρατιωτῶν πλῆθος παρὰ Δημητρίου
 τὸ δυνάμενον τὴν ἀσφάλειαν παρέχεσθαι τῇ πόλει,
 ταύτης μὲν τῆς ἐπιβολῆς ἀπέστη, τὴν δ' ἐφ' Ἑλ-
 25 λησπόντῳ Φρυγίαν προσαγαγόμενος καὶ Σύνναδα
 πόλιν ἔχουσαν ἀποσκευὰς βασιλικὰς ἐπολιόρησεν.
 ὅτε δὴ καὶ Δόκιμον τὸν Ἀντιγόνου στρατηγὸν πεί- 4
 σασ κοινοπραγεῖν τὰ τε Σύνναδα παρέλαβε διὰ
 τούτου καὶ τῶν ὀχυρωμάτων ἕνια τῶν ἐχόντων τὰ
 30 βασιλικὰ χρήματα. ὁ δ' ἐπὶ τῆς Αἰολίδος καὶ τῆς
 Ἰωνίας πεμφθεὶς ὑπὸ Λυσιμάχου στρατηγὸς Πρε-
 πέλαος Ἀδραμυτίου μὲν ἐκυρλεύσεν ἐν παρόδῳ, τὴν

δ' Ἐφεσον πολιορκήσας καὶ καταπληξάμενος τοὺς
 ἔνδον παρέλαβε τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἐγκατα-
 ληφθέντας τῶν Ῥοδίων ἑκατὸν ὁμήρους ἀπέστειλεν
 εἰς τὴν πατρίδα, τοὺς δ' Ἐφεσίους ἀφῆκε, τὰς δὲ
 ναῦς τὰς ἐν τῷ λιμένι πάσας ἐνέπηρσε διὰ τὸ θα-⁵
 λατοκρατεῖν τοὺς πολεμίους καὶ τὴν ὅλην κρίσιν
⁵ τοῦ πολέμου ἄδηλον ὑπάρχειν. μετὰ δὲ ταῦτα
 Τηίους μὲν καὶ Κολοφωνίους προσηγάγετο, Ἐρυ-
 θραίους δὲ καὶ Κλαζομενίους ἐλθούσης κατὰ θάλατ-
 ταν βοηθείας τὰς μὲν πόλεις ἐλεῖν οὐκ ἠδυνήθη,¹⁰
 τὴν δὲ χώραν αὐτῶν πορθήσας ἀνέξευξεν ἐπὶ Σάρ-¹⁸⁴
 ρδεις. ἐνταῦθα δὴ τῶν Ἀντιγόνου στρατηγῶν Φοί-
 νικα καὶ Δόκιμον πείσας ἀποστῆναι τοῦ βασιλέως,
 παρέλαβε τὴν πόλιν πλὴν τῆς ἄκρας· ταύτην γὰρ
 φυλάττων Φίλιππος εἰς τῶν Ἀντιγόνου φίλων βε-¹⁵
 βαίαν ἐτήρει τὴν εὐνοίαν τὴν πρὸς τὸν πεπιστευ-
 κότα. τὰ μὲν οὖν περὶ Λυσιμάχου ἐν τούτοις ἦν.
¹⁰⁸ Ἀντίγονος δὲ προχειρισάμενος ἀγῶνα μέγαν καὶ
 πανήγυριν ἐν Ἀντιγουνείᾳ συντελεῖν, πάντοθεν ἀθλη-
 τὰς τε καὶ τεχνίτας τοὺς ἐπιφανεστάτους ἐπὶ μεγά-²⁰
 λοις ἄθλοις καὶ μισθοῖς ἠθροίκει. ὡς δ' ἤκουσε
 τὴν Λυσιμάχου διάβασιν καὶ τῶν στρατηγῶν τὴν
 ἀπόστασιν, τὸν μὲν ἀγῶνα διέλυσε, τοῖς δ' ἀθλη-
 ταῖς καὶ τοῖς τεχνίταις ἀπέδωκε μισθοὺς οὐκ ἐλάτ-
² τους διακοσίων ταλάντων. αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν²⁵
 ἀναλαβὼν ὤρμησεν ἐκ τῆς Συρίας σύντονον τὴν
 πορείαν ποιούμενος ἐπὶ τοὺς πολεμίους. εἰς δὲ Ταρ-
 σὸν τῆς Κιλικίας ἀφικόμενος, ἐξ ὧν κατεκόμισε χρη-
 μάτων ἐκ τῶν Κυτῦδων τὸ στρατόπεδον εἰς τρεῖς
³ μῆνας ἐμισθοδότησε. χωρὶς δὲ τούτων τρισχίλια³⁰
 τάλαντα μετὰ τῆς δυνάμεως ἐκόμιζεν, ὅπως ταύ-
 την ἔχη τὴν χορηγίαν, ὅταν αὐτῷ χρεῖα γένηται

χρημάτων. ἔπειτα τὸν Ταῦρον ὑπερβαλὼν προήγεν
 ἐπὶ Καππαδοκίας, καὶ τοὺς ἀφεστηκότας περὶ τὴν
 ἄνω Φρυγίαν καὶ Λυκαουίαν ἐπιπορευόμενος, πά-
 λιν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν συμμαχίαν ἀποκατέστησε.
 5 καθ' ὃν δὴ χρόνον οἱ περὶ τὸν Λυσίμαχον πνθό- 4
 μνοι τὴν τῶν πολεμίων παρουσίαν συνήδρευον,
 βουλευόμενοι πῶς χρηστέον εἴη τοῖς ἐπιφερομένοις
 κινδύνοις. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς εἰς μὲν μάχην μὴ 5
 συγκαταβαίνειν, ἕως ἂν οἱ περὶ Σέλευκον ἐκ τῶν
 10 ἄνω σατραπειῶν καταβῶσι, τόπους δὲ ὄχυρους κα-
 ταλαβέσθαι καὶ χάρακι καὶ τάφρῳ τὴν στρατοπε-
 δεῖαν ἀσφαλισαμένους ὑπομένειν τῶν πολεμίων τὴν
 ἔφοδον. οὗτοι μὲν οὖν τὸ δοχθὲν αὐτοῖς ἐπετέλουν
 κατὰ σπουδὴν. ὁ δ' Ἀντίγονος ἐπεὶ πλησίον ἐγέ-
 15 νετο τῶν πολεμίων, ἐκτάξας τὴν δύναμιν προεκα-
 λείτο εἰς μάχην. οὐδενὸς δ' ἐπεξίεναι τολμῶντος, 6
 αὐτὸς μὲν κατελάβετο τόπους τινάς, δι' ὧν ἀναγ-
 καῖον ἦν τὰς τροφὰς τοῖς ἐναντίοις παρακομίζεσθαι.
 οἱ δὲ περὶ τὸν Λυσίμαχον φοβηθέντες μήποτε τῆς
 20 ἀγορᾶς ἀποκοπίσῃς ὑποχείριοι γένωνται τοῖς πο-
 λεμίοις, νυκτὸς ἀνέξευξαν, καὶ διατείναντες στα-
 δίους τετρακοσίους, κατεστρατοπέδευσαν περὶ Δο-
 ρύλαιον· εἶχε γὰρ τὸ χωρίον σίτου τε καὶ τῆς 7
 ἄλλης χορηγίας πλῆθος καὶ ποταμὸν παραρρέοντα
 25 δυνάμενον ἀσφάλειαν παρέχεσθαι τοῖς παρ' αὐτὸν
 στρατοπεδεύουσι. βαλόμενοι δὲ στρατοπεδεῖαν ὠχύ-
 ρωσαν τὴν παρεμβολὴν βαθεῖα τάφρῳ καὶ τριπλῶ
 485 χάρακι. Ἀντίγονος δὲ πνθόμενος τὴν τῶν πολε- 109
 μίων ἀποχώρησιν, εὐθύς ἐπεδίωκεν αὐτούς, καὶ
 30 πλησίον γενόμενος τῆς παρεμβολῆς, ἐπεὶ πρὸς πα-
 ράταξιν οὐ συγκατέβαινον, ἤρξατο περιταφρεύειν
 τὴν στρατοπεδεῖαν, καὶ καταπέλτας καὶ βέλη μετε-

πέμψατο, βουλόμενος αὐτὴν πολιορκῆσαι. συντε-
 λουμένων δ' ἀκροβολισμῶν περὶ τὴν ταφροίαν, καὶ
 τῶν περὶ τὸν Λυσίμαχον πειρωμένων ἀνείργειν τοῖς
 βέλεσι τοὺς ἐργαζομένους, ἐν πᾶσιν ἐπροτέρουν οἱ
 2 περὶ τὸν Ἀντίγονον. ἔπειτα χρόνου γενομένου καὶ 5
 τῶν ἔργων ἤδη συντέλειαν λαμβανόντων, τῆς δὲ
 τροφῆς ὑπολιπούσης τοὺς πολιορκουμένους, οἱ περὶ
 τὸν Λυσίμαχον τηρήσαντες νύκτα χειμέριον, ἀνα-
 ζεύξαντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς διὰ τῶν ὑπερδεξίων
 τόπων ἀπεχώρησαν εἰς παραχειμασίαν. ὁ δ' Ἀντί- 10
 γονος ἡμέρας γενομένης ὡς εἶδε τὴν τῶν πολεμίων
 ἀπαλλαγὴν, ἀντιπαρῆγεν αὐτὸς διὰ τῶν πεδίων.
 3 ἐπιγενομένων δὲ ὄμβρων μεγάλων, καὶ τῆς χώρας
 οὔσης βαθυγείου καὶ πηλώδους, συνέβη τῶν τε ὑπο- 15
 ζυγίων οὐκ ὀλίγα καὶ τῶν σωμαίων τινὰ διαφθα-
 ρῆναι καὶ τὸ σύνολον ἐπιπόνως ἄπασαν τὴν δύνα-
 4 μιν διατεθῆναι. διόπερ ὁ βασιλεὺς ἅμα μὲν ἀναλα-
 βεῖν βουλόμενος ἐκ τῆς κακοπαθείας τοὺς στρατιώτας,
 ἅμα δὲ τὴν χειμερινὴν ὥραν ὄρων περιλαμβάνου-
 σαν, τοῦ μὲν καταδιώκειν ἀπέστη, πρὸς δὲ τὴν 20
 χειμασίαν ἐπιλεξάμενος τοὺς εὐδαιωτάτους τόπους
 5 διεῖλε κατὰ μέρη τὴν δύναμιν. πυνθανόμενος δὲ
 Σέλευκον καταβαίνειν ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν μετὰ
 μεγάλης δυνάμεως, ἐπεμψέ τινας τῶν φίλων εἰς τὴν
 Ἑλλάδα πρὸς Δημήτριον, παρακελευόμενος ἦκειν 25
 πρὸς αὐτὸν μετὰ τῆς δυνάμεως τὴν ταχίστην· σφό-
 δρα γὰρ εὐλαβεῖτο μὴ πάντων τῶν βασιλέων ἐπ'
 αὐτὸν συνδραμόντων ἀναγκασθῆ παρατάξει κρῖναι
 τὸν ὅλον πόλεμον πρὶν ἢ συνελθεῖν εἰς ταῦτὸ τὴν
 6 ἐκ τῆς Εὐρώπης δύναμιν. παραπλησίως δὲ καὶ Λυ- 30
 σίμαχος διεῖλε τὴν δύναμιν εἰς χειμασίαν ἐν τῷ
 καλουμένῳ Σαλωνείας πεδίῳ. ἀγορὰν δὲ πολλὴν ἐξ

Ἡρακλείας μετεπέμπετο, ποιησάμενος ἐπιγαμίαν πρὸς τοὺς Ἡρακλεώτας· ἔγημε γὰρ Ἀμυστροῖν τὴν Ὄξυ- 7
 ἄρτου μὲν θυγατέρα, Δαρείου δὲ τοῦ βασιλέως
 ἀδελφιδῆν, Κρατέρου δὲ γυναῖκα γενομένην ὑπ'
 5 Ἀλεξάνδρου δοθεῖσαν, τότε δυναστεύουσαν τῆς πό-
 λεως. καὶ τὰ μὲν περὶ τὴν Ἀσίαν ἐν τούτοις ἦν.

Κατὰ δὲ τὴν Ἑλλάδα Δημήτριος διατρέβων ἐν 110
 ταῖς Ἀθήναις ἔσπευδε μνηθῆναι καὶ καταλαβεῖν
 τὴν ἐν Ἐλευσίνι τελετὴν. ἀπεχούσης δὲ χρόνον ἰκα-
 10 νόν τῆς κατὰ νόμους ἡμέρας, καθ' ἣν εἰώθεισαν
 Ἀθηναῖοι συντελεῖν τὴν τελετὴν, ἔπεισε τὸν δῆμον
 διὰ τὰς εὐεργεσίας κινήσαι τὸ πατριον ἔθος. πα-
 486 ραδούς οὖν αὐτὸν ἄοπλον τοῖς ἱερεῦσι, καὶ πρὸ
 τῆς ὠρισμένης ἡμέρας μνηθεῖς, ἀνέξευξεν ἐκ τῶν
 15 Ἀθηνῶν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον εἰς Χαλκίδα τῆς Εὐ- 2
 βοίας ἤθροισε τὸν στόλον καὶ τὴν πεξὴν δύναμιν·
 μετὰ δὲ ταῦτα πνθόμενος τοὺς περὶ Κάσσανδρον
 προκατεilhφθαι τὰς παρόδους, πεξῆ μὲν ἀπέγνω
 τὴν εἰς Θετταλίαν ποιεῖσθαι πορείαν, παραπλεύσας
 20 δὲ μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὸν ἐν Λαοῖσσι λιμένα
 καὶ τὴν δύναμιν ἐκβιβάσας τὴν μὲν πόλιν ἐξ ἐφό-
 δου παρέλαβε, τὴν δ' ἄκραν ἐκπολιορκήσας τοὺς
 μὲν φρουροὺς δῆσας παρέδωκεν εἰς φυλακὴν, τοῖς
 δὲ Λαοισαίοις τὴν αὐτονομίαν ἀποκατέστησε. μετὰ 3
 25 δὲ ταῦτα Πρώνας μὲν καὶ Πτελεὸν προσηγάγετο,
 Διον δὲ καὶ Ὀρχομενὸν μετοικίζοντος εἰς Θήβας
 Κασσάνδρου διεκώλυσε μετοικισθῆναι τὰς πόλεις.
 Κασσάνδρος δὲ θεωρῶν τὰ πράγματα τῷ Δημητρίῳ
 κατὰ νοῦν χωροῦντα, Φερὰς μὲν καὶ Θήβας ἀδρο-
 30 τέραις φρουραῖς παρεφύλαττε, τὴν δὲ δύναμιν πᾶ-
 σαν εἰς ἓνα τόπον ἀθροίσας ἀντεστρατοπέδευσε
 τοῖς περὶ τὸν Δημήτριον. εἶχε δὲ τοὺς σύμπαντας 4

πεξούς μὲν εἰς δισμυρίους ἑνακισχιλίους, ἵππεις δὲ
 δισχιλίους. τῷ δὲ Δημητρίῳ συνηκολούθουν ἵπ-
 πεις μὲν χίλιοι καὶ πεντακόσιοι, πεξοὶ δὲ Μακεδό-
 νες οὐκ ἐλάττους τῶν ὀκτακισχιλίων, μισθοφόροι
 δ' εἰς μυρίους καὶ πεντακισχιλίους, ἐκ δὲ τῶν κατὰ 5
 τὴν Ἑλλάδα πόλεων δισμύριοι καὶ πεντακισχιλιοί,
 ψιλικά δὲ τάγματα καὶ πειρατῶν παντοδαπῶν τῶν
 συντρεχόντων ἐπὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς ἀρπαγὰς
 οὐκ ἐλάττους τῶν ὀκτακισχιλίων, ὥστ' εἶναι τοὺς
 ἀπαντας πεξοὺς περὶ τοὺς πεντακισμυρίους ἑξακισ- 10
 5 χιλίους. ἀντικαθημένων δὲ τῶν στρατοπέδων ἀλ-
 λήλοις ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐκτάξεις μὲν ἐγίνοντο
 παρ' ἀμφοτέροις, εἰς μάχην δὲ οὐδέτερος συγκατέ-
 βαινε, καραδοκοῦντες τὴν ἐπὶ τῆς Ἀσίας ἐσομένην
 6 τῶν ὄλων κρίσιν. Δημήτριος δέ, τῶν Φεραίων ἐπι- 15
 καλεσαμένων αὐτόν, παραιοπεσὼν εἰς τὴν πόλιν
 μετὰ μέρους τῆς δυνάμεως, τὴν μὲν ἄκρην ἐκπο-
 λιορκήσας ὑποσπόνδους ἀφῆκε τοὺς παρὰ Κασσάν-
 δρου στρατιώτας, τοῖς δὲ Φεραίοις τὴν ἐλευθερίαν
 ἀποκατέστησεν. 20

111 Ἐν τούτοις δ' ὄντων τῶν περὶ Θετταλίαν ἤκον
 πρὸς τὸν Δημήτριον οἱ πεμφθέντες ὑπ' Ἀντιγόνου,
 διασαφοῦντες τὰς παρὰ τοῦ πατρὸς ἐντολὰς καὶ πα-
 ρακελευόμενοι τὴν ταχίστην διαβιβάξιν τὰς δυνά-
 2 μεις εἰς τὴν Ἀσίαν. διόπερ ἀναγκαῖον ἠγησάμενος 25
 ὑπάρχειν ὁ βασιλεὺς τὸ πείθεσθαι τῷ πατρί, πρὸς
 μὲν Κασσάνδρον διαλύσεις ἐποιήσατο, συνθέμενος
 εἶναι κυρίας τὰς συνθήκας, ἐὰν ὧσιν εὐάρεστοι τῷ
 πατρί, ἀκριβῶς μὲν εἰδὼς οὐ προσδεξόμενον αὐτόν
 διὰ τὸ κεκριμέναι πάντως διὰ τῶν ὀπλων ἐπιθεῖναι 30
 τέλος τῷ σύμπαντι πολέμῳ, βουλόμενος δὲ τὴν ἐκ 487
 τῆς Ἑλλάδος ἀποχώρησιν εὐσχήμονα ποιήσασθαι καὶ

μὴ φυγῆ παραπλησίαν· ἐγγράπτο γὰρ ἐν ταῖς συν-
 θήκαις πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὸ τὰς Ἑλληνίδας πό-
 λεις ἐλευθέρας ὑπάρχειν, οὐ τὰς κατὰ τὴν Ἑλλάδα
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν. μετὰ δὲ ταῦθ' 3
 5 ὁ Δημήτριος παρασκευασάμενος πορεῖα πρὸς τὴν
 παρακομιδὴν τῶν τε στρατιωτῶν καὶ τῆς ἀποσκευῆς
 ἀνήχθη παντὶ τῷ στόλῳ, καὶ κομισθεὶς διὰ νήσων
 κατέπλευσεν εἰς Ἐφεσον. ἐκβιβάσας δὲ τὴν δύνα-
 μιν καὶ στρατοπεδεύσας πλησίον τῶν τειχῶν ἠνάγ-
 10 κασε τὴν πόλιν εἰς τὴν προϋπάρχουσαν ἀποκατα-
 στῆναι τάξιν, καὶ τὴν μὲν ὑπὸ Πρεπελάου τοῦ
 Λυσιμάχου στρατηγοῦ παρειδαχθεῖσαν φρουρὰν ἀφή-
 κεν ὑπόσπουδον, ἰδίαν δὲ φυλακὴν εἰς τὴν ἄκραν
 καταστήσας παρήλθεν εἰς Ἑλλήσποντον. καὶ Λαμ-
 15 ψακηνούς μὲν καὶ Παριανούς, ἔτι δὲ τῶν ἄλλων
 τῶν μεταβεβλημένων πόλεων τινὰς ἀνεκτῆσατο, ἐπὶ
 δὲ τὸ στόμα τοῦ Πόντου παραγενόμενος πρὸς τῷ
 Καλχηδονίῳ ἱερῷ στρατοπεδείαν περιεβάλετο καὶ
 τοὺς φυλάζοντας τὸν τόπον ἀπέλιπε στρατιώτας πε-
 20 ζοὺς μὲν τρισχιλίους, ναῦς δὲ μακρὰς τετραράκοντα·
 τὴν δ' ἄλλην δύναμιν διελόμενος κατὰ πόλεις διέ-
 δωκεν εἰς χειμασίαν. περὶ δὲ τούτους τοὺς χρό- 4
 νους καὶ Μιθριδάτης, ὑπήκοος ὢν Ἀντιγόνῳ καὶ
 δόξας ἀφίστασθαι πρὸς τοὺς περὶ Κάσσανδρον, ἀνη-
 25 ρέθη περὶ Κίον τῆς Μυσίας, ἄρξας αὐτῆς καὶ Κα-
 ρίνης ἔτη τριάκοντα πέντε· τὴν δὲ δυναστείαν δια-
 δεξάμενος Μιθριδάτης ὁ υἱὸς αὐτοῦ πολλὰ προσ-
 εκτῆσατο, τῆς δὲ Καππαδοκίας καὶ Παφλαγονίας
 ἤρξεν ἔτη τριάκοντα ἕξ.
 30 Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις Κάσσανδρος μετὰ τὴν 112
 ἀπαλλαγὴν τὴν Δημητρίου τὰς μὲν κατὰ τὴν Θετ-
 τάλιαν πόλεις ἀνεκτῆσατο, Πλείσταρχον δὲ μετὰ

- δυνάμεως ἐξέπεμψεν εἰς τὴν Ἀσίαν βοηθήσοντα τοῖς
 περὶ τὸν Λυσίμαχον. οἱ δὲ συναποσταλέντες ἦσαν
 πεζοὶ μὲν μύριοι δισχίλιοι, ἵππεις δὲ πεντακόσιοι.
- 2 ὁ δὲ Πλείσταρχος ἐπειδὴ παραγενόμενος ἐπὶ τὸ
 στόμα τοῦ Πόντου κατέλαβε τοὺς τόπους προκατε- 5
 χουμένους ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἀπογνοὺς τὴν διάβα-
 σιν παρῆλθεν εἰς Ὀδησσόν, ἣ κεῖται μεταξὺ μὲν
 τῆς τε Ἀπολλωνίας καὶ Καλλατίας, κατ' ἀντικρὺ δὲ
 τῆς ἐν τῷ πέραν Ἡρακλείας, ἐχούσης τι μέρος τῆς
- 3 Λυσιμάχου δυνάμεως. οὐκ ἔχων δ' ἱκανὰ πορεῖα 10
 πρὸς τὴν τῶν στρατιωτῶν διάβασιν τριχῆ διεμέ-
 ρισε τὴν δύναμιν. τὴν μὲν οὖν πρώτην ἀποστολὴν
 συνέβη διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἡράκλειαν, τὴν δὲ 488
 δευτέραν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ στόμα τοῦ Πόντου φυ-
 λακίδων νεῶν ἀλῶναι. κατὰ δὲ τὴν τρίτην αὐτοῦ 15
 συνδιαβαίνοντος τοῦ Πλειστάρχου, χειμῶν ἐπεγενή-
 θη τηλικούτος ὥστε τὰ πλείστα τῶν σκαφῶν καὶ
- 4 τῶν σωματῶν διαφθαρῆναι. καὶ γὰρ ἡ κομίζουσα
 ναὺς ἐξήρης τὸν στρατηγὸν συνεκλύσθη, καὶ τῶν
 ἐν αὐτῇ πλεόντων οὐκ ἐλαττόνων ἢ πεντακοσίων 20
 τρεῖς πρὸς τοῖς τριάκοντα μόνον διεσώθησαν. ἐν δὲ
 τούτοις ἦν καὶ ὁ Πλείσταρχος, ναυαγίου μὲν ἐπει-
 λημένος, εἰς δὲ τὴν γῆν ἡμιθανὴς ἐκβεβρασμένος.
 οὗτος μὲν οὖν ἀποκομισθεὶς εἰς Ἡράκλειαν, καὶ
 προσαναλαβὼν ἐκ τῆς ἀτυχίας τὸ σῶμα, πρὸς τὸν 25
 Λυσίμαχον εἰς τὴν χειμασίαν ἀνέξενξε, τὸ πλεόν
 τῆς δυνάμεως ἀποβεβληκῶς.
113. Ἐν δὲ ταῖς αὐταῖς ἡμέραις καὶ Πτολεμαῖος ὁ
 βασιλεὺς ἀναξεύξας ἐξ Αἰγύπτου μετὰ δυνάμεως
 ἀξιολόγου τὰς μὲν ἐν τῇ Κοίλῃ Συρία πόλεις ἀπά- 30
 σας ὑποχειρίους ἐποίησατο. Σιδῶνα δὲ πολιορκοῦν-
 τος αὐτοῦ τινες παρῆσαν ἀπαγγέλλοντες ψευδῶς

ὅτι παρατάξεως γενομένης τοῖς βασιλεῦσιν οἱ μὲν
 περὶ Λυσιμάχου καὶ Σέλευκου ἠττηθέντες ἀποκεχω-
 ρήκασιν εἰς τὴν Ἡράκλειαν, Ἀντίγονος δὲ νενικη-
 κῶς προσάγει μετὰ τῆς δυνάμεως ἐπὶ Συρίας. πα- 2
 5 ραλογισθεῖς οὖν ὑπὸ τούτων καὶ πεισθεῖς ἀληθῆ
 τὴν προσαγγελίαν εἶναι, πρὸς μὲν τοὺς Σιδωνίους
 ἀνοχᾶς εἰς τέτταρας μῆνας ἐποίησατο, τὰς δὲ χει-
 ρωθεῖσας πόλεις φρουραῖς ἀσφαλισάμενος ἐπανῆλθε
 μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς Αἴγυπτον. ἅμα δὲ τούτοις 3
 10 πραττομένοις οἱ τῶν παρὰ Λυσιμάχῳ στρατιωτῶν
 αὐτομολήσαντες ἐκ τῆς χειμασίας παρ' Ἀντίγονον,
 Αὐταριᾶται μὲν δισχιλίοι, Λύκιοι δὲ καὶ Παιφύλιοι
 περὶ ὀκτακοσίους. τούτοις μὲν οὖν Ἀντίγονος φι-
 λανθρώπως προσενεχθεῖς τοὺς τε μισθοὺς ἔδωκεν
 15 οὓς ἔφασαν ὀφείλεσθαι παρὰ Λυσιμάχου, καὶ δω-
 ρεαῖς ἐτίμησε. καθ' ὃν δὴ χρόνον ἦλθε καὶ Σέλευ- 4
 κος ἐκ τῶν ἄνω σατραπειῶν διαβεβηκῶς εἰς Καπ-
 παδοκίαν μετὰ πολλῆς δυνάμεως, καὶ κατασκευά-
 σας στεγνὰ τοῖς στρατιώταις παρεχέμαζεν. εἶχε δὲ
 20 πεζοὺς μὲν εἰς δισμυρίους, ἵππεις δὲ σὺν τοῖς ἵπ-
 ποτοξόταις περὶ μυρίους δισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ
 ὄγδοήκοντα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις, ἄρματα δὲ δρε-
 πανηφόρα πλείω τῶν ἑκατόν. αἱ μὲν οὖν τῶν βα- 5
 σιλέων δυνάμεις τοῦτον τὸν τρόπον ἠθροίζοντο,
 25 κεκρικότων ἀπάντων κατὰ τὴν ἐπιούσαν θερείαν
 διὰ τῶν ὄπλων κρίναι τὸν πόλεμον. ἡμεῖς δέ, κα-
 θάπερ ἐν ἀρχῇ προεθέμεθα, τὸν γενόμενον τούτοις
 τοῖς βασιλεῦσι πρὸς ἀλλήλους πόλεμον περὶ τῶν
 ὄλων πρᾶξεων ἀρχὴν ποιησόμεθα τῆς ἐπομένης
 30 βίβλου.

FRAGMENTA LIBRI XXI.

- 1 Ὅτι Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς ἐξ ἰδιώτου γενόμενος
 δυνάστης, καὶ πλεῖστον ἰσχύσας τῶν καθ' αὐτὸν
 βασιλέων, οὐκ ἠρκέσθη ταῖς παρὰ τῆς τύχης δω-
 ρεαῖς, ἀλλ' ἐπιβαλόμενος τὰς τῶν ἄλλων βασιλείας
 εἰς αὐτὸν ἀδίκως περιστῆσαι τὴν ἰδίαν ἀπέβαλεν 5
 ἀρχὴν ἅμα καὶ τοῦ ζῆν ἐστερηθῆ. [Exc. de virt. et
 vit. p. 254 V. 489 W.]
- 2 Ὅτι Πτολεμαῖος καὶ Σέλευκος καὶ Ανσιμάχος
 συνέδραμον ἐπ' Ἀντίγονον τὸν βασιλέα οὐχ οὕτως
 ὑπὸ τῆς πρὸς ἀλλήλους εὐνοίας προκληθέντες, ὡς 10
 ὑπὸ τοῦ καθ' ἑαυτοὺς φόβου συναναγκασθέντες
 ὤρμησαν ἐτοιμῶς πρὸς τὴν τῶν ὅλων κοινοπραγίαν.
 Ὅτι οἱ ἐλέφαντες οἱ Ἀντιγόου καὶ Ανσιμάχου
 κατὰ τὴν μάχην ἠγωνίζοντο ὡς ἂν τῆς φύσεως ἐφά-
 μιλλον δεδωκυίας αὐτοῖς τὴν ἀλκὴν καὶ βίαν. [Exc. 15
 Vat. p. 42.]
- 3 Μετὰ δὲ ταῦτα προσελθόντων αὐτῶ (Antigono)
 τῶν Χαλδαίων, καὶ προλεγόντων ὡς εἰ τὸν Σέλευ-
 κον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφήσει, συμβήσεται τὴν τ' Ἀσίαν
 πᾶσαν ὑποχείριον γενέσθαι καὶ αὐτὸν Ἀντίγονον ἐν 20
 τῇ πρὸς ἐκείνου παρατάξει καταστρέψαι τὸν βίον,
 ... οὐ μετρίως ἐκινήθη, ... καταπλαγείς τὸ ἀξίωμα
 τῶν ἀνδρῶν. ... δοκοῦσι δὲ καὶ Ἀλεξάνδρῳ προει-
 πεῖν ὅτι παρελθὼν εἰς Βαβυλῶνα τελευτήσῃ. ὁμοίως

δὲ τῇ περὶ Ἀλεξάνδρου προορήσει συνέβη καὶ τὴν περὶ Σελεύκου τελεσθῆναι κατὰ τὰς τῶν ἀνδρῶν τούτων ἀποφάσεις· περὶ ἧς τὰ κατὰ μέρος ἐροῦμεν, ὅταν ἐπὶ τοὺς οἰκείους χρόνους ἐπιβάλωμεν. [Diodorus 19, 55. Conf. 2, 31.]

Πᾶσαν μὲν κακίαν φευκτέον ἐστὶ τοῖς νοῦν ἔχουσι, μάλιστα δὲ τὴν πλεονεξίαν· αὕτη γὰρ διὰ τὴν ἐκ τοῦ συμφέροντος ἐλπίδα προκαλουμένη πολλοὺς πρὸς ἀδικίαν μεγίστων κακῶν αἰτία γίνεται τοῖς ἀνθρώποις. διὸ καὶ μητρόπολις οὕσα τῶν ἀδικημάτων πολλὰς καὶ μεγάλας ἀπεργάζεται συμφορὰς οὐ μόνον τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ καὶ τοῖς μεγίστοις τῶν βασιλέων.

Ὁ Ἀντίγονος ὁ βασιλεὺς Ἀσίας τέσσαρσι βασιλεῦσιν ὁμοноήσασι πολεμήσας, Πτολεμαῖω τῷ Λάγου Αἰγυπτίων ὄντι βασιλεῖ, Σελεύκῳ Βαβυλωνίων, Ἀσιμαῶν Θρακῶν, Κασσάνδρῳ τῷ Ἀντιπάτρου Μακεδονίας, καὶ μάχην συνάψας, πολλοῖς βέλεσι τραπείθης ἀνῆρέθη, καὶ θάπτεται βασιλικῇ τιμῇ. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ Δημήτριος σὺν τῇ μητρὶ αὐτοῦ Στρατονίκη διατριβούσῃ περὶ Κιλικίαν σὺν τοῖς χορήμασι πᾶσιν ἐπλευσεν εἰς Σαλαμίνα τῆς Κύπρου διὰ τὸ κατέχεσθαι ὑπὸ Δημητρίου. [Exc. Poeschel. p. 150 H. 489 W.]

Ὅτι Σέλευκος μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς Ἀντιγόνου βασιλείας ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν παρεγένετο εἰς Φοινίκην καὶ ἐπεχείρησε κατὰ τὰς γενομένας συνθήκας τὴν Κοίλην Συρίαν ἰδιοποιεῖσθαι. προκατειληφότες δὲ τὰς ἐν αὐτῇ πόλεις Πτολεμαίου καὶ κατηγοροῦντος ὅτι φίλος ὢν Σέλευκος προσεδέξατο τὴν ὑπὸ Πτολεμαίων οὕσαν χώραν εἰς τὴν ἰδίαν καταταχθῆναι μερίδα, πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τοῦ πο-

λέμου τοῦ πρὸς Ἀντίγονον κεκοινωνηκότος οὐδὲν αὐτῷ μετέδωκαν οἱ βασιλεῖς τῆς δορικιότητος χώρας, πρὸς ταύτας τὰς διαβολὰς ἀντεῖπε Σέλενος φάμενος δίκαιον εἶναι τοὺς τῇ παρατάξει κρατήσαντας κυρίους ὑπάρχειν τῶν δορικιότητων, περὶ δὲ τῆς Κοί- 5 λης Συρίας διὰ τὴν φιλίαν ἐπὶ τοῦ παρόντος μηδὲν πολυπραγμονήσειν, ὕστερον δὲ βουλευέσθαι πῶς χρηστέον ἐστὶ τῶν φίλων τοῖς βουλομένοις πλεονεκτεῖν. [Exc. Vat. p. 42, 43.]

6 Οὐ μὴν πολὺν γε χρόνον συνέβη μείναι τὴν πό- 10 λιν (Antigoniām ad Oronten), Σελεύκου καθελόντος αὐτὴν καὶ μεταγαγόντος ἐπὶ τὴν κτισθεῖσαν μὲν ὑπ' αὐτοῦ, ἀπ' ἐκείνου δὲ κληθεῖσαν Σελεύκειαν (ἀπὸ δὲ τοῦ πατρὸς ἐκείνου κληθεῖσαν Ἀντιόχειαν). ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἀκριβῶς ἕκαστα δηλώσομεν ἐπὶ 15 τοὺς οἰκείους χρόνους παραγενηθέντες. [Diodorus 20, 47.]

Εἰ δὲ τῷ περισπούδαστον τὰς ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα (Antiochiam) σταλείσας ἀποικίας εἰδέναί, ἱστόρηται περιέργως Στράβωνι τῷ γεωγράφῳ Φλέ- 20 γοντί τε καὶ Διοδώρῳ τῷ ἐκ Σικελίας. [Euagrius Hist. eccl. 1, 20, p. 275, 23.]

2 Ὅτι Κέρκυρα πολιορκουμένη πλοῖ καὶ πεξῆ ὑπὸ Κασσάνδρου βασιλέως Μακεδόνων, καὶ ἐτοίμη οὖσα ἀλωθῆναι, ὑπὸ Ἀγαθοκλέους βασιλέως Σικελίας ἐρ- 25 ρύσθη, τῶν νεῶν τῶν Μακεδονικῶν ἀπασῶν ἐμπρησθεισῶν. [Exc. Hoeschel. p. 150 H. 490 W.]

2 Ὑπερβολὴν γὰρ ἐκάτεροι φιλοτιμίας οὐ κατέλι- 30 πον, οἱ μὲν Μακεδόνες σπεύδοντες σῶσαι τὰς ναῦς, οἱ δὲ Σικελιωῖται βουλόμενοι μὴ μόνον Καρχηδο- νίων καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν βαρβάρων περιγε- νέσθαι δοκεῖν, ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν Ἑλλάδα θεωρη-

θῆναι κρείττους ὄντες Μακεδόνων τῶν τὴν Ἀσίαν
καὶ τὴν Εὐρώπην πεπονημένων δορίκτητον.

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς εἰ μὲν ἀποβιβάσας τὴν δύναμιν 3
ἐπικειμένους τοῖς πολεμίοις ἐπέθετο, κατέκοψεν ἄν
5 ῥαδίως τοὺς Μακεδόνας· ἀγνοήσας δὲ τὴν γεγενη-
μένην προσαγγελίαν καὶ τὴν ἐκπληξιν τῶν ἀνθρώπων,
ἠρκέσθη τὴν δύναμιν ἀποβιβάσας καὶ τρόπαιον ἰστήσας
διαλαβεῖν ἀληθῆ τὸν λόγον εἶναι ὅτι πολλὰ κενὰ τοῦ
πολέμου. ἀγνοία γὰρ καὶ ἀπάτη πολλάκις οὐκ ἐλάτ-
10 τω κατεργάζεται τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ἐνεργείας. [Exc.
Vat. p. 43 et inde a πολλὰ Hoesch. p. 150, 490 W.]

Ὅτι παραγενηθεὶς ἐπὶ τὸ καταλειφθὲν στρατό- 3
πεδον Ἀγαθοκλῆς μετὰ τὴν ἐκ Κερκύρας ὑποτρο-
φήν, καὶ πυθόμενος τοὺς τε Λίγνας καὶ τοὺς Τυρ-
15 ρηνοὺς ἀπητηκέσαι τοὺς μισθοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
Ἀρχάγαθον κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ, πάντας ἀπέ-
σφαξεν, οὐκ ἐλάττους τῶν δισχιλίων. τῶν δὲ Βρετ-
τίων ἀλλοτρίως διὰ ταῦτα πρὸς αὐτὸν διατεθέντων,
ἐπεχείρησε πολιορκῆσαι πόλιν ὀνομαζομένην Ἡθας.
20 τῶν δὲ βαρβάρων ἀθροισάντων μεγάλην δύναμιν
καὶ νυκτὸς ἀπροσδοκῆτως ἐπιθεμένων αὐτῷ, ἀπέ-
βαλε στρατιώτας τετρακισχιλίους, καὶ οὕτως ἐπανήλ-
θεν εἰς Συρακόσας. [Exc. Hoeschel. p. 150 II. 490 W.]

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς πυθόμενος τοὺς τε Λίγνας καὶ 2
25 Τυρρηνοὺς ταραχιδῶς ἀπητηκέσαι τοὺς μισθοὺς τὸν
υἱὸν Ἀγάθαρχον κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ, πάντας
ἀπέσφαξεν, οὐκ ἐλάττους ὄντας τῶν δισχιλίων. [Exc.
de virt. et vit. p. 257 V. 559 W.]

Ὅτι Ἀγαθοκλῆς τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ἀθροίσας 4
30 διέπλευσεν εἰς Ἰταλίαν. διανοούμενος ἐπὶ Κρότωνα
στρατεύειν, πρὸς Μενέδημον τὸν Κροτωνιατῶν τύ-
ραννον, ἑαυτοῦ φίλον ὄντα, πέμψας βιβλιαφόρον

μὴ θορυβεῖσθαι αὐτοὺς ψευδῶς, θέλων αὐτὴν πο-
 λιορκῆσαι, Λάνασσαν τὴν θυγατέρα λέγων πέμπειν
 πρὸς τὴν Ἑπειρον ἐπὶ τὸν γάμον, στόλῳ κεκοσμη-
 μένην βασιλικῶ, καὶ οὕτως ἀπατήσας εὗρεν ἀνετοι-
 μους. εἶτα πολιορκήσας ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασ- 5
 σαν περιέβαλε τείχη, καὶ διὰ πετροβόλου καὶ διο-
 ρυχῆς τὸν μέγιστον οἶκον καταρράξας, ὡς εἶδον οἱ
 Κροτωνιάται, φόβῳ τὰς πύλας ἀνοίξαντες ἐδέξαντο
 τὸν Ἀγαθοκλέα καὶ τὸ στράτευμα. εἰσπεσόντες δὲ
 εἶσω τῆς πόλεως τὰς μὲν οἰκίας διήρπαζον, τοὺς 10
 δὲ ἄνδρας κατέσφαξαν. πρὸς δὲ τοὺς ὁμόρους βαρ-
 βάρους Ἰάπυγας καὶ Πενκετίους συμμαχίαν ἐποιή-
 σατο, καὶ ναῦς ληστρικὰς χορηγῶν αὐτοῖς, τὰ μέρη
 τῶν λειῶν ἐλάμβανε. καὶ φρουρὰν ἀπολιπὼν εἰς
 Κρότωνα εἰς Συράκοσαν ἔπλευσεν. 15

5 Ὅτι Δίνλλος Ἀθηναῖος συγγραφεὺς τὰς κοινὰς
 πράξεις συντάξας ἔγραψε βιβλία εἴκοσιν ἕξ, Ψάων
 δὲ ὁ Πλαταιεὺς τὰς ἀπὸ τούτου διαδεξάμενος πρά-
 ξεις ἔγραψε βιβλία τριάκοντα.

6 Ὅτι ἐπὶ τοῦ πολέμου τῶν Τυρρηνῶν καὶ Γαλα- 20
 τῶν καὶ Σαμνιτῶν καὶ τῶν ἐτέρων συμμάχων ἀνηρέ-
 θησαν ὑπὸ Ῥωμαίων Φαβίου ὑπατεύοντος δέκα μυριά-
 δες, ὡς φησι Δοῦρις. [Exc. Hoeschel. p. 151 H. 490 W.]

2 Γράφει δὲ τοιοῦτόν τι (quale Codrus facinus edi-
 derat) Δοῦρις, Διόδωρος καὶ Δίων, ὅτι Σαμνιτῶν, 25
 Τυρρηνῶν, καὶ ἐτέρων ἔθνων πολεμούντων Ῥωμαίοις
 ὁ Δέκιος ὑπάτος Ῥωμαίων, συστράτηγος ὢν Τορ-
 κουάτου, οὕτως ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς σφαγὴν, καὶ ἀνη-
 ρέθησαν τῶν ἐναντίων ἑκατὸν χιλιάδες ἀθημερόν.
 [Tzetzes ad Lyc. 1378, confundens Decium Fabii Maximi
 collegam cum T. Manlii Torquati collega, apud Diodorum
 16, 89.]

Ἔστιν Ἄντιπατρος διὰ φθόνον τὴν ἰδίαν μητέρα 7
ἀνεῖλε.

Ἔστιν Ἀλέξανδρος ἀδελφὸς Ἀντιπάτρου προσκαλε-
σάμενος Δημήτριον βασιλέα εἰς βοήθειαν, δολοφο-
6 νεῖται ὑπ' αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ Ἀντιπάτρον τὸν μη-
τραλοῖαν, ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου, καὶ αὐτὸν
ἔδολοφόνησεν, οὐ βουλόμενος σύνοδρον ἔχειν τῆ
βασιλεία.

Ἔστιν Ἀγαθοκλῆς συναθροίσας δυνάμεις εἰς Ἰτα- 8
10 λίαν διεπέρασεν ἔχων πεζοὺς τρισμυρίους, ἵππεῖς
τρισχιλίους. τὴν δὲ ναυτικὴν δύναμιν Στίλπωνι
παραδοὺς λεηλατεῖν ἐπέταξε τὴν Βρεττίων χώραν.
οὗτος πορθῶν τὰς παραθαλασσίους κτήσεις, χει-
μῶνι περιπεσὼν τὰς πλείους τῶν νεῶν ἀπέβαλεν.
15 ὁ δὲ Ἀγαθοκλῆς πολιορκήσας τὴν Ἰππωνιατῶν πό-
λιν, καὶ διὰ μηχανῶν πετροβόλων τῆς πόλεως ἐκυ-
ρίευσεν καὶ ταύτην εἴλε. τῶν δὲ Βρεττίων κατα-
πλαγόντων, πρέσβεις ἀπέστειλαν ὑπὲρ διαλύσεως.
καὶ λαβὼν παρ' αὐτῶν ἑξακοσίους ὁμήρους καὶ φρου-
20 ρὰν ἀπολιπὼν εἰς Συρακόσας ἐπανῆλθεν. οἱ δὲ
Βρεττίοι τοῖς ὄρκοις μὴ ἐμμεῖναντες, ἀλλὰ πανδη-
μει στρατεύσαντες ἐπὶ τοὺς ἀπολειφθέντας στρατιώ-
τας, τοὺτους κατέκοψαν, τοὺς δὲ ὁμήρους ἀνασώ-
σαντες ἀπελύθησαν τῆς Ἀγαθοκλέους δυναστείας.
25 [Exc. Poeschel. p. 151 II. 490, 491 W.]

Ἔστιν Δημήτριος ὁ βασιλεὺς λαβὼν ὑποχειρίους 9
ἅπαντας τοὺς κατ' αὐτοῦ βλασφημεῖν εἰωθότας ἐν ταῖς
ἐκκλησίαις καὶ πάντα κατ' αὐτοῦ στρατηγεῖν φιλαπε-
χθημόνως, ἀφῆκεν ἀθῶους, ἐπιφθονεῖς ὅτι συγ-
30 γνώμη τιμωρίας αἰρετωτέρα. [Exc. Vat. p. 43, 44. Verba
postrema tria etiam in Exc. Poeschel. p. 151 II. 491 W.]

Ἔστιν οἱ πλείστοι τῶν ἀγόντων στρατόπεδα, καθ' 10

οὓς ἂν καιροὺς ἐν ἀτυχήμασιν ὑπάρχωσι μεγάλοις, ἀκολουθοῦσι ταῖς τῶν πολλῶν ὁρμαῖς, φοβούμενοι τὰς ἐναντιώσεις αὐτῶν. [Exc. Poeschel. p. 152 II. 491 W.]

11. "Οτι οἱ Θραῖκες τὸν τοῦ βασιλέως υἱὸν Ἀγαθοκλέα λαβόντες ἀλγυάλωτον ἀπέστειλαν μετὰ δώρων, ἅμα μὲν πρὸς τὰ παράδοξα τῆς τύχης ἑαυτοῖς παρασκευάζοντες καταφυγὰς, ἅμα δὲ διὰ τῆς φιλάνθρωπίας ταύτης ἐλπίζοντες ἀπολήψεσθαι τὴν ἀφηρημένην αὐτῶν χώραν ὑπὸ Λυσιμάχου. οὐκέτι γὰρ ἤλπιζον αὐτοὺς δύνασθαι κρατῆσαι τῷ πολέμῳ, συμπεφρονηκότων ἀπάντων σχεδὸν τῶν δυνατωτάτων βασιλέων καὶ συμμαχούντων ἀλλήλοις. [Exc. de virt. et vit. p. 257 V. 559 W.]

12 "Οτι ὑπὸ σιτοδείας πιεζομένης τῆς τοῦ Λυσιμάχου στρατιᾶς, καὶ τῶν φίλων αὐτῷ συμβουλευόντων σῶζειν ὅπως ποτὲ δύναται καὶ μηδεμίαν ἔχειν ἐλπίδα σωτηρίας ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τούτοις ἀπεκρίθη μὴ δίκαιον εἶναι καταλιπόντα τὴν δύναμιν καὶ τοὺς φίλους ἰδίᾳ σωτηρίαν αἰσχροὺς πορίζεσθαι. [Exc. Vat. p. 44.]

2 "Οτι ὁ Δρομιχάτης ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς κατὰ πάντα τὸν Λυσιμάχου τὸν βασιλέα δεξιωσάμενος καὶ φιλήσας, ἔτι δὲ πατέρα προσαγορεύσας, ἀπήγαγε μετὰ τῶν τέκνων εἰς πόλιν τὴν ὀνομαζομένην Ἴλιον.

3 "Οτι μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Λυσιμάχου δυνάμεως συνδραμόντων τῶν Θρακῶν καὶ βοῶντων ἄγειν εἰς τὸ μέσον τὸν ἡλωκότα βασιλέα πρὸς τὴν κόλασιν. δεῖν γὰρ τὴν ἐξουσίαν ἔχειν τὸ τῶν κινδύνων μετεσχηκὸς πλῆθος βουλευσασθαι πῶς χρηστέον ἐστὶ τοῖς ἡλωκόσιν. ὁ μὲν Δρομιχάτης περὶ τῆς τιμωρίας τοῦ βασιλέως ἀντειπὼν ἐδίδαξε τοὺς στρατιώτας ὅτι συμφέρει σῶσαι τὸν ἄνδρα. ἀναιρεθέντος

μὲν γὰρ αὐτοῦ βασιλεῖς ἄλλους καταλήψεσθαι τὴν
 Λυσιμάχου δυναστείαν, φοβερωτέρους, ἂν τύχη,
 τοῦ προὔπαρξαντος· διαφυλαχθέντος δὲ χάριν ἔξειν
 ὀφειλομένην τοῖς Θραξὶ παρὰ τοῦ σωθέντος, καὶ
 5 τὰ φρούρια τὰ πρότερον ὑπάρξαντα Θρακῶν ἀπο-
 λήψεσθαι χωρὶς κινδύνων. συγκαταθεμένου δὲ τοῦ 4
 πλήθους, ὁ Δρομιχαίτης ἀναζητήσας ἐκ τῶν αἰχμα-
 λώτων τοὺς φίλους τοῦ Λυσιμάχου καὶ τοὺς περὶ
 τὴν θεραπείαν εἰωθότας διατρίβειν ἀπήγαγε πρὸς
 10 τὸν ἡλωκότα βασιλέα. μετὰ δὲ ταῦτα συντελέσας
 θυσίαν παρέλαβεν ἐπὶ τὴν ἐστίασιν τὸν τε Λυσι-
 μαχον μετὰ τῶν αὐτοῦ φίλων καὶ τῶν Θρακῶν τοὺς
 ἐπιτηδειοτάτους. διττὰς δὲ κλισίας κατασκευάσας
 τοῖς μὲν περὶ τὸν Λυσιμάχον ἔστρωσε τὴν ἀλοῦσαν
 15 βασιλικὴν στρωμνὴν, ἑαυτῷ δὲ καὶ τοῖς φίλοις εὐ-
 τελῆ στιβάδα. ὁμοίως δὲ διττῶν ἐτοιμασθέντων 5
 δειπνων, ἐκείνοις μὲν παντοδαπῶν πολυτέλειαν βρω-
 μάτων παρέθηκεν ἐπὶ τραπέξης ἀργυρᾶς, τοῖς δὲ
 Θραξὶ λάχανα καὶ κρέα μετρίως ἐσκευασμένα, ἐπὶ
 20 σανίδος εὐτελοῦς ἐπικειμένης αὐτοῖς τῆς τραπέξης.
 τὸ δὲ τελευταῖον τοῖς μὲν ἐνέχει τὸν οἶνον ἐν ἀρ-
 γυροῖς καὶ χρυσοῖς ποτηρίοις, τοῖς δὲ μεθ' ἑαυτοῦ
 κερατίνοις καὶ ξυλίνοις, καθάπερ ἦν ἔθος τοῖς Γέ-
 ταις. προβαίνοντος δὲ τοῦ πότου πληρώσας τὸ
 25 μέγιστον τῶν κεράτων, καὶ προσαγορεύσας πατέρα
 τὸν Λυσιμάχον ἠρώτησε πότερον αὐτῷ δοκεῖ δεῖ-
 πνον βασιλικώτερον, τὸ Μακεδονικὸν ἢ τὸ Θραξ-
 κιον. τοῦ δὲ Λυσιμάχου τὸ Μακεδονικὸν εἰπόντος
 (Ζήτει εἰς τὸ περὶ γνωμῶν). [Exc. de virt. et vit.
 30 p. 257, 258 V. 559, 560 W.]

Ὅτι τοῦ Δρομιχαίτου τὸν Λυσιμάχον ἐπὶ δεῖπνον 6
 κεκληκότος, καὶ προβαίνοντος τοῦ πότου πληρώσας

τὸ μέγιστον τῶν κεράτων, καὶ προσαγορεύσας πα-
 τέρα τὸν Λυσιμάχον ἠρώτησε πότερον αὐτῷ δοκεῖ
 δεῖπνον εἶναι βασιλικώτερον, τὸ Μακεδονικὸν ἢ τὸ
 Θράκιον. τοῦ δὲ Λυσιμάχου τὸ Μακεδονικὸν εἰ-
 πόντος, Τί οὖν, ἔφη, νόμιμα τοιαῦτα καὶ βίον λαμ- 5
 πρὸν ἀπολιπών, ἔτι δὲ ἐπιφανεστέραν βασιλείαν,
 ἐπεθύμεις εἰς ἀνθρώπους παραγενέσθαι βαρβάρους
 καὶ ζῶντας θηριώδη βίον καὶ χώραν δυσχείμερον
 καὶ σπανίζουσαν ἡμέρων καρπῶν, ἐβιάσω δὲ παρὰ
 φύσιν ἀγαγεῖν δύναμιν εἰς τόπους τοιοῦτους ἐν οἷς 10
 ξενικὴ δύναμις ὑπαίθριος οὐ δύναται διασώζεσθαι;
 εἰπόντος δὲ πάλιν πρὸς ταῦτα τοῦ Λυσιμάχου διότι
 τὰ μὲν περὶ ταύτην τὴν στρατείαν ἠγγνόησεν, εἰς δὲ
 τὸ λοιπὸν πειράσεται φίλος ὢν συμμαχεῖν καὶ χά-
 ριτος ἀποδόσει μὴ λειψθῆναι τῶν εὖ πεποιηκότων, 15
 ἀποδεξάμενος αὐτὸν φιλοφρόνως ὁ Δρομιχαίτης πα-
 ρέλαβε τῶν χωρίων τὰ παραιρεθέντα ὑπὸ τῶν περὶ
 Λυσιμάχον, καὶ περιθεὶς αὐτῷ διάδημα ἐξαπέστει-
 λεν. [Exc. Vat. p. 44, 45.]

- 13 Οὗτος ὁ Ξερμοδίγεστος, Διόδωρος ὡς γράφει, 20
 οἶμαι τοῦ Ἀνδολέοντος Παιόνων βασιλέως
 φίλος τελῶν πιστότατος, τοὺς θησαυροὺς μηνύει
 ἢ Λυσιμάχῳ ἢ τινι τῆς Θράκης βασιλέων·
 ἀργαλέον δὲ μοί ἐστι θεὸν ὡς πάντ' ἀγορεύειν
 ἀβίβλη πεφνκότι μοι· οἴδατε οἷσπερ λέγω· 25
 τοὺς θησαυροὺς ἐμήνυσε τῷ Θράκης στεφηφόρῳ
 τοῦ Σαργεντίου ποταμοῦ κάτωθεν κεκρυμμένους,
 τοὺς οὓς αὐτὸς κατέκρυπτε σὺν αἰχμαλώτοις μόνοις,
 τρέπων τὴν κοίτην ποταμοῦ καὶ κατορύττων κάτω,
 εἶτα τὸν ῥοῦν ἐπαφίεις, τοὺς δ' αἰχμαλώτους 30
 σφάττων.

Ἔτι Δημήτριος ὁ βασιλεὺς τὸ δεύτερον ἀπο-14
 στατησάντων Θηβαίων πολιορκία τὰ τεῖχη καθε-
 λῶν τὴν πόλιν κατὰ κράτος εἶλε, δέκα μόνους ἄν-
 δρας ἀνελὼν τοὺς τὴν ἀποστασίαν κατεργαζομέ-
 5 νους. [Exc. Poeschel. p. 152 II. 491 W.]

Ἔτι ὁ βασιλεὺς Δημήτριος παραλαβὼν καὶ τὰς 2
 ἄλλας πόλεις προσηνέχθη τοῖς Βοιωτοῖς μεγαλοψύ-
 χως· πλὴν γὰρ ἀνδρῶν δέκα καὶ τεττάρων τῶν αἰ-
 τιωτάτων τῆς ἀποστάσεως ἀπέλυσε τῶν ἐγκλημάτων
 10 ἅπαντας. [Exc. de virt. et vit. p. 258 V. 560 W.]

Ἔτι ἐπὶ πολλῶν τὸ θυμομαχεῖν εἰς τέλος χαρι- 3
 ζομένους τῷ θυμῷ παραιτητέον· συμφέρει γὰρ ἐνίοτε
 διαλύεσθαι καὶ χρημάτων ὠνεῖσθαι τὴν ἀσφάλειαν
 καὶ καθόλου προκρίνειν τῆς τιμωρίας τὴν συγγνώ-
 15 μην. [Exc. Vat. p. 45.]

Ἔτι Ἀγαθοκλῆς ἀπέστειλεν Ἀγαθοκλῆ τὸν υἱὸν 15
 πρὸς Δημήτριον τὸν βασιλέα φίλιαν συνθέσθαι καὶ
 συμμαχίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀσμένως δεξάμενος τὸν
 νεανίσκον, στολὴν περιθεὶς βασιλικὴν καὶ δῶρα
 20 δοὺς μεγαλοπρεπῆ συναπέστειλεν Ὀξύθεμιν τῶν
 φίλων ἕνα, τῷ μὲν δοκεῖν τὰ πιστὰ λαβεῖν τῆς
 συμμαχίας, τῷ δὲ ἔργῳ κατασκευσόμενον τὴν Σικε-
 λίαν. [Exc. Poeschel. p. 152 II. 491 W.]

Οὐ μὴν ἄλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς καταστροφῆς Ἀγα- 16
 25θοκλέους, ὅταν πρὸς τοὺς οἰκέλους χρόνους ἔλθω-
 μεν αὐτοῦ, τὸ γενόμενον βεβαιώσει τὸ νῦν εἰρη-
 μένον. [Diodor. 20, 101.]

Ἔτι Ἀγαθοκλῆς ὁ βασιλεὺς πολὺν χρόνον εἰρη-
 νεύων πρὸς Καρχηδονίους μεγάλην ἐπεποίητο πα-
 30ρασκεύασιν ναυτικῶν δυνάμεων· διενοεῖτο γὰρ πάλιν
 εἰς τὴν Λιβύην διαβιβάξιν στρατόπεδα, καὶ
 ταῖς ναυσὶν εἰργεῖν τοὺς Φοίνικας τῶν ἀπὸ τῶν

Σαρδῶν καὶ Σικελῶν σιτοπομπιῶν. καὶ ἐν τῷ προ-
 γεγονότι κατὰ τὴν Λιβύην πολέμῳ θαλαττοκρατοῦν-
 τες οἱ Καρχηδόνιοι διέσωσαν ἐκ τῶν κινδύνων τὴν
 πατρίδα. εἶχε δὲ ναῦς Ἀγαθοκλῆς ὁ βασιλεὺς ἐξηρ-
 τυμένας διακοσίας τετρήρεις καὶ ἐξήρεις· ὅμως εἰς 5
 2 πέρας τὴν προαίρεσιν οὐκ ἦνεγκε διὰ τοιαύτας αἰ-
 τίας. Μένων ἦν Ἐγεσταῖος τὸ γένος· ἐν δὲ τῇ
 καταλήψει τῆς πατρίδος ἠλωκῶς δοῦλος ἐγένετο διὰ
 τὴν εὐπρέπειαν τοῦ σώματος τῷ βασιλεῖ. καὶ μέχρι
 μὲν τινος εὐδοκεῖν προσεποιεῖτο, τῶν ἐρωμένων καὶ 10
 φίλων εἰς ἀριθμούμενος· διὰ δὲ τὴν τῆς πατρίδος
 συμφορὰν καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ὕβριν ὑπούλως ἔχων
 πρὸς τὸν δυνάστην, καιρὸν ἔλαβε τῆς κατ' αὐτοῦ
 τιμωρίας. ὁ γὰρ βασιλεὺς ἤδη γεγηρακῶς τὰς ὑπαί-
 3 θρους δυνάμεις Ἀρχαγάθῳ παρεδεδώκει· οὗτος δὲ 15
 ἦν Ἀρχαγάθου μὲν υἱὸς τοῦ κατὰ Λιβύην σφαγέν-
 τος, υἱωνὸς δὲ τοῦ βασιλέως Ἀγαθοκλέους, ἀνδρεία
 δὲ καὶ ψυχῆς εὐτολμία πολὺ τοῦ κατὰ λόγον ὑπερ-
 αἴρων. στρατοπεδεύοντος αὐτοῦ περὶ τὴν Αἴτ-
 νην, ὁ μὲν βασιλεὺς βουλόμενος προάγειν ἐπὶ τὴν 20
 διαδοχὴν τῆς βασιλείας τὸν υἱὸν Ἀγαθοκλῆ, πρῶτον
 μὲν ἐν ταῖς Συρακούσαις συνέστησε τὸν νεανίσκον,
 ἀποφαινόμενος διάδοχον ἀπολείπειν τῆς ἀρχῆς, μετὰ
 δὲ ταῦτα ἐξέπεμψεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον.
 γράψας ἐπιστολὴν ἐπὶ τὸν Ἀρχάγαθον, προσέταξε 25
 τούτῳ παραδιδόναι τὰς πεζὰς καὶ ναυτικὰς δυνά-
 μεις. δι' ἃς ὁ μὲν Ἀρχάγαθος ὄρων τὴν βασιλείαν
 εἰς ἕτερον καταντῶσαν, ἀμφοτέροις ἐπιβουλευσαι
 διέγνων. πρὸς Μένωνα τὸν Ἐγεσταῖον διαπεμψά-
 μενος ἐπεισεν ἀνελεῖν τὸν βασιλέα διὰ φαρμάκου, 30
 αὐτὸς δὲ ἐν τινι νήσῳ θυσίαν ἐπιτελέσας, καὶ κα-
 ταπλεύσαντα τὸν νεώτερον Ἀγαθοκλέα παραλαβὼν

πρὸς τὴν εὐωχίαν, νυκτὸς καταμεθύσας ἀπέσφαξε.
 τοῦ δὲ σώματος ῥιφθέντος εἰς τὴν θάλασσαν καὶ
 πρὸς τὴν γῆν ὑπὸ τοῦ κλύδωνος, ἐπιγνόντες τινὲς
 ἀπεκόμισαν εἰς Συρακούσας. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰωθὼς 4
 5 μετὰ τὸ δεῖπνον ἀεὶ περὶ διακαθαίρεσθαι τοὺς
 ὀδόντας, ἀπολυθεὶς τοῦ πότου τὸν Μένωνα τὸ
 περὶ ἧτησεν. εἶτα ὁ μὲν φαρμάκῳ σηπτικῷ χρί-
 σας ἀπέδωκεν, ὁ δὲ χρησάμενος αὐτῷ φιλοτιμότε-
 ρον διὰ τὴν ἄγνοιαν ἤψατο πανταχόθεν τῆς περὶ
 10 τοὺς ὀδόντας σαρκός. καὶ πρῶτον μὲν πόνοι συν-
 εχεῖς ἐγένοντο καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιτάσεις ἀλγηδό-
 νων, ἔπειτα σηπεδόνες ἀνίατοι πάντη τοὺς ὀδόντας
 περιεῖχον. ἐπὶ δὲ τῆς τελευτῆς γενόμενος ἐκκλη-
 σιάσας τὸν λαὸν κατηγόρησε τῆς ἀσεβείας Ἀρχαγά-
 15 θου, καὶ τὰ μὲν πλήθη παρώξυνε πρὸς τὴν αὐτοῦ
 τιμωρίαν, τῷ δὲ δήμῳ τὴν δημοκρατίαν ἔφησεν ἀπο-
 διδόναι. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν βασιλέα διακείμενον 5
 ἐσχάτως ἤδη κατέθηκεν ἐπὶ τῆς πυρᾶς Ὁξύθεμις ὁ
 πεμφθεὶς ὑπὸ Δημητρίου τοῦ βασιλέως, καὶ κατέ-
 20 κανσεν ὄντα μὲν ἔμπνουν ἔτι, διὰ δὲ τὴν ιδιότητα
 τῆς περὶ τὴν σηπεδόνα συμφορᾶς οὐ δυνάμενον
 φωνὴν προῖεσθαι. Ἀγαθοκλῆς μὲν πλείστους καὶ
 ποικιλωτάτους φόνους ἐπιτελεσάμενος κατὰ τὴν δυ-
 ναστείαν, καὶ τῇ κατὰ τῶν ὁμοφύλων ἀμότητι
 25 προσθεὶς καὶ τὴν εἰς θεοὺς ἀσεβείαν, πρέπουσαν
 ἔσχε τῇ παρανομίᾳ τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν,
 δυναστεύσας μὲν ἔτη δύο τῶν τριάκοντα λείποντα,
 βιώσας δὲ δύο πρὸς τοῖς ἑβδομήκοντα ἔτη, καθὼς
 Τίμαιος ὁ Συρακόσιος συγγράφει, καὶ Καλλίας καὶ
 30 αὐτὸς Συρακόσιος, εἴκοσι δύο βίβλους συγγράψας,
 καὶ Ἀντανδρὸς ὁ ἀδελφὸς Ἀγαθοκλέους καὶ αὐτὸς
 συγγραφεύς. οἱ δὲ Συρακόσιοι τῆς δημοκρατίας 6

τυχόντες τὴν Ἀγαθοκλέους οὐσίαν ἐδήμευσαν, τὰς δὲ εἰκόνας τὰς ἀνατεθείσας ὑπ' αὐτοῦ κατέσπασαν. Μένων δὲ ὁ ἐπιβουλεύσας τῷ βασιλεῖ διέτριβεν ἐν τοῖς περὶ Ἀρχάγαθου, πεφευγῶς ἐκ τῶν Συρακουσῶν· πεφρονηματισμένος δὲ ἐπὶ τῷ δοκεῖν καταλε- 5
λυκέναι τὴν βασιλείαν, τὸν μὲν Ἀρχάγαθου ἐδόλοφόνησε, τοῦ δὲ στρατοπέδου κυριεύσας καὶ τὰ πλήθη λόγοις φιλανθρωπίοις ἰδιοποιησάμενος διέγνω πολεμεῖν τοῖς Συρακοσίοις καὶ δυναστείας ἀντέχεσθαι.

[Exc. Poeschel. p. 152, 153 II. 491—493 W.]

10

7 Ὅτι Ἀγάθαρχος ἀνδρεία καὶ ψυχῆς εὐτολμία πολὺ τοῦ κατὰ λόγον ὑπεραίρων τῆς ἰδίας ἡλικίας· ἦν γὰρ παντελῶς νέος.

17 Ὅτι οὗτος ὁ ἱστορικὸς τὰς ἀμαρτίας τῶν πρὸ ἑαυτοῦ συγγραφέων πικρότατα ἐλέγξας κατὰ μὲν 15
τᾶλλα μέρη τῆς γραφῆς πλείστην πρόνοιαν εἶχε τῆς ἀληθείας, ἐν δὲ ταῖς Ἀγαθοκλέους πράξεσι τὰ πολλὰ κατέψευσται τοῦ δυνάστου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἐχθραν. φυγαδευθεὶς γὰρ ὑπ' Ἀγαθοκλέους ἐκ τῆς Σικελίας ζῶντα μὲν ἀμύνασθαι τὸν δυνάστην οὐκ 20
ἴσχυσε, τελευτήσαντα δὲ διὰ τῆς ἱστορίας ἐβλασφήμησεν εἰς τὸν αἰῶνα. καθόλου γὰρ ταῖς προὔπαρχούσαις τῷ βασιλεῖ τούτῳ κακίαις ἄλλα πολλὰ παρ' ἑαυτοῦ προσθεὶς ὁ συγγραφεὺς, τὰς μὲν εὐημερίας ἀφαιρούμενος αὐτοῦ, τὰς δὲ ἀποτεύξεις, οὐ τὰς δι' 25
αὐτὸν μόνου γενομένας, ἀλλὰ καὶ τὰς διὰ τύχην, μεταφέρων εἰς τὸν μηδὲν ἐξαμαρτόντα. γενομένου δὲ ὁμολογουμένως αὐτοῦ στρατηγικοῦ μὲν κατὰ τὴν ἐπίνοιαν, δραστικοῦ δὲ καὶ τεθαρρηκότητος κατὰ τὴν ἐν τοῖς κινδύνοις εὐτολμίαν, οὐ διαλείπει παρ' ὅλην 30
τὴν ἱστορίαν ἀποκαλῶν αὐτὸν ἀνανδρον καὶ δειλόν. καίτοι γε τίς οὐκ οἶδεν ὅτι τῶν πώποτε δυναστευ-

πάντων οὐδείς ἐλάττωσιν ἀφορμαῖς χρησάμενος μεῖζω
 βασιλείαν περιεποιήσατο; χειροτέχνης γὰρ ἐκ παι-
 δων γενόμενος δι' ἀπορίαν βίου καὶ πατέρων ἀδο-
 ξίαν, ἐξ ὑστέρου διὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν οὐ μόνου
 5 Σικελίας σχεδὸν ὅλης ἐκυρλευσεν, ἀλλὰ πολλὴν τῆς
 Ἰταλίας τε καὶ Λιβύης τοῖς ὄπλοις κατεστρέψατο.
 θαυμάσαι δ' ἂν τις τοῦ συγγραφέως τὴν εὐχέρειαν· 3
 παρ' ὄλην γὰρ τὴν γραφὴν ἐγκωμιάζων τὴν τῶν
 Συρακοσίων ἀνδρείαν, τὸν τούτων κρατήσαντα δει-
 10 λιά φησὶ διενηνοχέαι τοὺς ἅπαντας ἀνθρώπους.
 διὰ γὰρ τῶν ἐν ταῖς ἐναντιώσεσιν ἐλέγχων φανερός
 ἐστὶ τὸ φιλάληθες τῆς ἱστορικῆς παρρησίας προδε-
 δωκῶς ἰδίας ἔνεκεν ἐχθρας καὶ φιλονικίας. διό-
 περ τὰς ἐσχάτας τῆς συντάξεως πέντε βίβλους τοῦ
 15 συγγραφέως τούτου, καθ' ἃς περιείληφε τὰς Ἀγα-
 θεοκλέους πράξεις, οὐκ ἂν τις δικαίως ἀποδέξαιτο.

Ὅτι καὶ Καλλίας ὁ Συρακόσιος δικαίως ἂν καὶ 4
 προσηκόντως κατηγορίας ἀξιωθῆι. ἀναληφθεὶς γὰρ
 ὑπ' Ἀγαθεοκλέους καὶ δώρων μεγάλων ἀποδόμενος
 20 τὴν προφήτιν τῆς ἀληθείας ἱστορίαν, οὐ διαλέλοι-
 πεν ἀδίκως ἐγκωμιάζων τὸν μισθοδότην. οὐκ ὀλί-
 γων γὰρ αὐτῷ πεπραγμένων πρὸς ἀσεβείας θεῶν
 καὶ παρανομίας ἀνθρώπων, φησὶν ὁ συγγραφεὺς
 αὐτὸν εὐσεβεῖα καὶ φιλανθρωπία πολὺ τοὺς ἄλλους
 25 ὑπερβεβληκέναι. καθόλου δέ, καθάπερ Ἀγαθεοκλῆς
 ἀφαιρούμενος τὰ τῶν πολιτῶν ἔδωρεῖτο τῷ συγ-
 γραφεὶ μηδὲν προσήκοντα παρὰ τὸ δίκαιον, οὕτως
 ὁ θαυμαστὸς ἱστοριογράφος ἐχαρίζετο διὰ τῆς γρα-
 φῆς ἅπαντα τὰγαθὰ τῷ δυνάστη. ῥάδιον δ' ἦν,
 30 οἶμαι, πρὸς ἄμειψιν χάριτος τῷ γραφεὶ τῶν ἐγκω-
 μίων μὴ λειφθῆναι τῆς ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους δωρο-
 δοκίας. [Exc. de virt. et vit. p. 258—262 V. 560, 561 W.]

18 "Οτι Ἰκέταν στρατηγὸν ἀπέλυσαν Συρακόσιοι μετὰ
 δυνάμεως πρὸς Μένωνα πολεμῆσαι. καὶ μέχρι μὲν
 τινος διεπολέμει, φυγομαχούντων τῶν ἐναντίων καὶ
 εἰς παράταξιν οὐδαμῶς καταβαινόντων· τῶν δὲ
 Καρχηδονίων συνεπιλαβομένων τοῖς περὶ Μένωνα, 5
 πολὺ ταῖς δυνάμεσιν ὑπερεχόντων, ἤναγκάσθησαν
 οἱ Συρακόσιοι δόντες ὁμήρους τοῖς Φοίνιξι τετρα-
 κοσίους διαλύσασθαι τὸν πόλεμον καὶ καταγαγεῖν
 τοὺς φυγάδας. τῶν δὲ μισθοφόρων ἀτιμαζομένων
 ἐν ταῖς ἀρχαιρεσίαις συνέβη στάσεως πληρωθῆναι 10
 τὴν πόλιν. διαστάντων οὖν ἐν τοῖς ὅπλοις τῶν τε
 Συρακοσίων καὶ τῶν μισθοφόρων, οἱ πρεσβῦται
 διαπρεσβευσάμενοι καὶ πολλὰ δεηθέντες ἀμφοτέρων
 μόγισ κατέπαιψαν τὴν ταραχὴν ἐπὶ τῷ τοὺς μισθο-
 φόρους ἐν τακτῷ χρόνῳ τὰς ἑαυτῶν κτήσεις ἀπο- 15
 δομένους ἀπελθεῖν ἐκ Σικελίας. τούτων δὲ κυρω-
 θέντων, οἱ μὲν ξένοι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκλιπόν-
 τες τὰς Συρακούσας καὶ παραγεννηθέντες ἐπὶ τὸν
 πορθμὸν ὑπεδέχθησαν ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων ὡς ἄν
 φίλοι καὶ σύμμαχοι. ὑπὸ δὲ τῶν πολιτῶν φιλο- 20
 φρόνως ἀναληφθέντες εἰς τὰς οἰκίας νυκτὸς ἐφό-
 νευσάν τοὺς ὑποδεξαμένους, καὶ τὰς τούτων γυ-
 ναῖκας γήμαντες κατέσχον τὴν πόλιν. ἐκάλεσαν
 δὲ ταύτην Μαιμερτίνην ἀπὸ τοῦ Ἄρεος, διὰ τὸ
 τοῦτον κατὰ τὴν ἐκείνων διάλεκτον Μάμερτον κα- 25
 λείσθαι.

2 Οἷς γὰρ οὐ μέτεστι τῆς δημαρχίας, τούτους οὐδὲ
 τῆς ὑπὸ δημάρχου κυρουμένης ψήφου κοινωνεῖν.
 [Exc. Hoeschel. p. 153, 154 II. 493 W.]

3 "Οτι οἱ μισθοφόροι κατὰ τὰς ὁμολογίας ἐκλιπόν- 30
 τες τὰς Συρακούσας προσεδέχθησαν ὑπὸ τῶν Μεσ-
 σηνίων ὡς ἄν φίλοι καὶ σύμμαχοι. ὑπὸ δὲ τῶν

πόλιτῶν φιλοφρόνως ἀναληφθέντες εἰς τὰς ἰδιωτικὰς οἰκίας νυκτὸς ἐφόνευσαν τοὺς ὑποδεξαμένους, καὶ τὰς τῶν παρανομηθέντων γυναῖκας γήμαντες κατέσχον τὴν πόλιν. [Exc. de virt. et vit. p. 262 V. 561 W.]*)

Μηνύσει δ' ἀκριβέστερον τὸ τῆς γυναικὸς (Phi-19 lae) ἦθος προῖων ὁ λόγος καὶ τὰ πράγματα λαμβάνοντα μεταβολὴν καὶ κρίσιν ἐσχάτην τῆς περὶ Δημήτριον βασιλείας. [Diod. 19, 59.]

10 "Οτι τοῦ Δημητρίου φυλαττομένου εἰς Πέλλαν, 20
 Λυσίμαχος πρέσβεις ἀποστείλας ἠξίου τὸν Σέλευκον μηδενὶ τρόπῳ τὸν Δημήτριον ἐκ τῶν χειρῶν ἀφείναι, πλεονέκτην ἄνδρα καὶ πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἐπιβεβουλευκότα· ἐπηγγέλλετο δὲ αὐτῷ δώσειν
 15 ὑπὲρ τῆς ἀναιρέσεως τῆς τούτου τάλαντα δισχίλια. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς μὲν πρεσβευταῖς ἐπέτιμησε παρακαλοῦσιν αὐτὸν μὴ μόνον ἀθετῆσαι πίστιν, ἀλλὰ καὶ συνωκειωμένον αὐτῷ τὸ μύσος ἐκείνο ἐπανελέσθαι· πρὸς δὲ τὸν υἱὸν Ἀντίοχον ἐν τῇ Μηδίᾳ
 20 διατρίβοντα γράψας συνεβούλευσε πῶς χρηστέον ἐστὶ τῷ Δημητρίῳ. κερρικῶς γὰρ ἦν αὐτὸν ἀπολύειν καὶ κατὰγειν ἐπὶ τὴν βασιλείαν μεγαλοπρεπῶς· ἔσπευδε δὲ καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ χάριν συνεπιγράψαι ταῖς εὐεργεσίαις, ὡς ἂν γεγαμηκότος αὐ-

*) Ῥωμαῖοι τοὺς πολεμικοὺς Μάμερτους καλοῦσιν, ὡς ἱστορεῖ πον ἢ Διόδωρος ἢ Δίων· οὐ γὰρ ἀκριβῶς μὲμνηται γράφων οὕτω πως· „Μεσσηνίους κατακόψαντες τοὺς ὑποδεξαμένους αὐτοὺς κατέσχον Μεσσήνην καὶ Μάμερτους ἐαυτοὺς ὠνόμασαν, τουτέστι πολεμικοὺς. Μάμερτος γὰρ ὁ ἄρης παρὰ Ῥωμαίοις καλεῖται.“ [Tzetz. ad Lycophr. 938.] Diodori si esset fragmentum, ponendum foret l. XXI, post fragm. XVIII, 1.

τοῦ Στρατονίκην τὴν Δημητρίου καὶ τέκνα γεγεννηκότος ἐξ αὐτῆς. [Exc. de virt. et vit. p. 262 V. 561, 562 W.]

- 21 Ὅτι δεῖ τοῖς μὲν πολεμίοις εἶναι φοβερώτατον, τοῖς δὲ φίλοις διαμένειν βέβαια προσηνέστατον. 5
- 2 Ἐπειδὴ κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ἀγνοήσαντες τὸ συμφέρον τοῖς πρὸς χάριν λόγοις ἐπηκολουθήσατε, νῦν τοῖς ἔργοις ἑορακότες τὰ κατὰ τὴν χώραν ἀτυχήματα μεταδιδάχθητε.
- 3 Τὸ μὲν γὰρ ἀγνοῆσαι ποτε κατὰ τὸν βίον ἐστὶν 10 ἀνθρώπου, τὸ δὲ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πράγμασι πλεονάκεις ἁμαρτάνειν τέλεον ἐξεστηκότος τοῖς λογισμοῖς· ὅσῳ γὰρ πλείοσιν ἐλαττώμασι περιπεπτώκαμεν, τοσούτῳ μείζονος τιμωρίας ἄξιοι τυχεῖν ὑπάρχομεν.
- 4 Ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ τινες τῶν πολιτῶν προελη- 15 λύθασιν πλεονεξίας ὥστε βούλεσθαι τοὺς ἰδίους οἴκους λαμπροὺς κατασκευάζειν ἐκ τῶν τῆς πατρίδος ἀτυχημάτων.
- 5 Οἱ δὲ περὶ τοὺς βοηθοῦντας τοῖς ἄλλοις ἀνομήσαντες πῶς ἂν χρήσαιντο περὶ αὐτῶν; 20
- 6 Ὅτι δεῖ τοῖς μὲν ἡμαρτημένοις δοῦναι συγγνώμην, εἰς δὲ τὸν λοιπὸν χρόνον ἔχειν εἰρήνην.
- 7 Ὅτι οὐ δεῖ τοὺς ἁμαρτήσαντας ἐκ παντὸς τρόπου κολάζειν, ἀλλὰ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἡμαρτημένοις μὴ μεταδιδασκομένους. 25
- 8 Ὅτι προτερεῖ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις ἢ μὲν ἐπιείκεια τῆς ὀργῆς, ἢ δὲ εὐεργεσία τῆς τιμωρίας.
- 9 Ὅτι καλὸν καὶ εὐθετόν ἐστι λύειν μὲν τὴν ἐχθρὰν, ἀντεισάγειν δὲ φιλίαν. ὅταν γὰρ εἰς ἀπορίαν ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπος, ἐπὶ πρώτην τὴν τῶν φίλων ἀρπαγὴν 30 ὄρμαῖν εἴωθεν. [Exc. Hoeschel. p. 154 H. 493, 494 W.]
- Ὅτι ὅταν εἰς ἀπορίαν ἔλθῃ στρατιώτης ἀλλό-

φυλος, ἐπὶ πρώτην τὴν τῶν φίλων ἀρπαγὴν ὀρμαῖν
εἶωθεν.

Ἐμφυτος γὰρ πᾶσι τοῖς βασιλεῦσιν ἢ τοῦ πλεί- 10
ονος ἐπιθυμία τοιαύτης οὐκ ἀφέξεται πόλεως. [Exc.
5 Vat. p. 45.]

Ὅτι ἔμφυτος οὔσα τοῖς ἀνθρώποις ἢ τοῦ πλεί-
ονος ἐπιθυμία τῆς τοιαύτης ὀρμῆς οὐδ' ὅλως ἀφέ-
ξεται.

Δεῖ γὰρ τὸ τῆς ὑπερηφανίας μέγεθος καὶ τὸ τῆς 11
10 ἐσθῆτος τυραννικὸν οἴκοι φυλάττειν, εἰς δὲ πόλιν
ἐλευθέραν εἰσιόντα τοῖς ἐνθάδε νόμοις πεῖθεσθαι.

Οὗ γάρ τις τὸ γένος καὶ τὴν βασιλείαν κεκλη- 12
ρονόμηκε, τούτου θελήσει καὶ τῆς εὐδοξίας γενέ-
σθαι διάδοχος· αἰσχρὸν γὰρ ἔστι τὸ μὲν ὄνομα φέ-
15 ρειν Πύρρου τοῦ Ἀχιλλέως, ταῖς δὲ πράξεσι φαί-
νεσθαι Θερσίτην.

Ὅσα γὰρ τις πλείονος κυριεύει δόξης, τοσούτω 13
μείζονα χάριν ἔξει τοῖς αἰτίοις τῶν εὐτυχημάτων.
ὥστε ὧν δύναται τις τυγχάνειν μετὰ δόξης καὶ χά-
20 ριτος, τούτων οὐκ ἂν ἐπιθυμήσαι μετὰ ἀδικίας καὶ
ὀνειδούς κυριεῦσαι.

Καλὸν οὖν ἔστιν, ὧ ἄνθρωποι, ἐν τοῖς ἄλλο- 14
τροῖς ἁμαρτήμασι περὶ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας λαμ-
βάνειν τὴν πείραν.

25 Ὅτι οὐ δεῖ προκρίνειν τινὰ τῆς μὲν συγγενείας 15
τὴν ἀλλοτριότητα, τῆς δὲ τῶν συμμάχων εὐνοίας τὸ
τῶν πολεμίων μῖσος. [Exc. Hoeschel. p. 155 Π. 494 W.]

FRAGMENTA LIBRI XXII.

- 1 "Οτι πάτριόν ἐστι τοῖς Ἑπειρώταις μὴ μόνον περὶ τῆς ἰδίας πατρίδος ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν φίλων καὶ συμμαχῶν κινδυνεύειν.
- 2 "Οτι Δέκιος ὁ Ῥωμαῖος χιλιάρχος φύλαξ γενόμενος Ῥηγίου διὰ Πύρρον τὸν βασιλέα, κατέσφαξεν 5 αὐτούς, καὶ τὰς κτήσεις καὶ τὰς γυναῖκας ἰδιοποιήσατο. Καμπανοὶ δὲ οὗτοι ἦσαν, καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον Μαμερτίνοις, ὥσπερ ἐκεῖνοι Μεσσηνίους σφάξαντες. εἶτα τὴν διαίρεσιν τῆς κτήσεως τῶν ἡτυχηκότων ἄδικον ποιησάμενος, ἐξέπε- 10 σεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου φυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν ἰδίων Καμπανῶν. συνήργησαν δὲ καὶ Μαμερτίνοι, οἱ μετὰ τῶν λειψθέντων χρημάτων στρατηγὸν ἐποίησαν. καὶ δὴ ὀφθαλμίας νόσου αὐτὸν περιεχούσης, τῶν ἰατρῶν τὸν δόκιμον μεταστειλαμένον αὐτοῦ, 15 τὴν ὕβριν τῆς πατρίδος ἐκδικῶν καθάρσειν ὑπέλειψε τὸν Δέκιον καὶ τῆς ὀράσεως αὐτὸν ἀπεστέρησε, καὶ φεύγει ἐκ Μεσσήνης. [Exc. Hoeschel. p. 155 II. 494, 495 W.]
- 3 "Οτι εἰς τὸ Ῥήγιον ἀπεστάλη φρουρὰ ὑπὸ Ῥω- 20 μαίων. ὁ δὲ χιλιάρχος Δέκιος, τὸ γένος Καμπανός, πλεονεξία καὶ τόλμη διαφέρων, ἐμιμήσατο τὴν τῶν Μαμερτίνων παρανομίαν. ἐκεῖνοί τε γὰρ προσδεχθέντες ὑπὸ Μεσσηνίων ὡς φίλοι τὴν μὲν πόλιν

κατελάβοντο, τοὺς δὲ Μεσσηνίους ἐπὶ τῆς ἰδίας
 ἑστίας ἐκάστους σφάζαντες ἔγημαν τὰς τῶν ἰδιοξέ-
 νων γυναῖκας καὶ τὰς τῶν σφαγέντων κτήσεις κα-
 τέσχον. οἱ δὲ περὶ τὸν Δέκιον Καμπανοί, δοθέντες
 5 ὑπὸ Ῥωμαίων φύλακες τῶν Ῥηγίνων, ἐξήλωσαν τὴν
 τούτων ὠμότητα· τοὺς γὰρ Ῥηγίνους σφάζαντες καὶ
 τὰς κτήσεις διελόμενοι κατέσχον τὴν πόλιν ὡς δο-
 ρίκτητον. ὁ δὲ ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τεταγμένος Δέκιος
 ἐξαργυρισάμενος τὰς τῶν ἠτυχηκότων κτήσεις, καὶ
 10 τὴν διαίρεσιν τῆς ὠφελείας ἄδικον ποιησάμενος,
 ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ Ῥηγίου, φυγαδευθεὶς ὑπὸ τῶν συν-
 ασεβησάντων Καμπανῶν. οὐ μὴν ἐξέφυγον τὴν τι-
 μωρίαν οἱ παρανομήσαντες, ἀλλ' ὁ μὲν Δέκιος εἰς
 ὀφθαλμίαν χαλσπὴν ἔμπεσὼν μετεπέμψατο τῶν ἰα-
 15 τρῶν τὸν ἄριστον, οὗτος δὲ τὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος
 τιμωρίαν λαμβάνων ἱκανῶς κανθαρίσιν ὑπήλειψε
 τὸν Δέκιον, καὶ τῆς ὀράσεως αὐτὸν στερήσας ἔφυ-
 γεν ἐκ τῆς Μεσσήνης. [Exc. de virt. et vit. p. 262—265
 V. 562 W.]

20 Κατὰ δὲ Σικελίαν ἦσαν τύραννοι Ἰκέτας ἐν Συ-
 ρακόσῃ, Φιντίας εἰς Ἀκράγαντα, Τυνδαρίων ἐν
 Ταυρομενίῳ, καὶ ἕτεροι τῶν ἐλαττόνων πόλεων.
 Φιντίας δὲ καὶ Ἰκέτας πρὸς ἀλλήλους πόλεμον ἐν-
 στησάμενοι παρετάξαντο περὶ τὸν Ὑβλαιον, καὶ τὴν
 25 νίκην Ἰκέτας ἀπηνέγκατο. καταδρομὰς δὲ πρὸς ἀλ-
 λήλους ποιούμενοι τὰς κτήσεις διήρπασαν, τὴν δὲ
 χώραν ἀγεώργητον ἐποίησαν. Ἰκέτας δὲ τῇ νικῇ
 ἐπαιρόμενος παρετάξατο πρὸς Καρχηδονίους, καὶ
 λειφθεὶς πολλοὺς στρατιώτας ἀπέβαλε περὶ τὸν Τη-
 30 ρίαν ποταμόν. κτίζει δὲ Φιντίας πόλιν, ὀνομάσας 2
 αὐτὴν Φιντιάδα, Γελῶους ἀναστάτους ὄντας οἰκί-
 σας ἐν αὐτῇ. ἔστι δὲ αὕτη παραθαλάσσιος. καθαι-

ρῶν τὰ τεῖχη καὶ τὰς οἰκίας, τοὺς λαοὺς τῆς Γέλας εἰς τὴν Φιντιάδα μετήνεγκε, κτίσας τεῖχος καὶ ἀγορὰν ἀξιόλογον καὶ ναοὺς θεῶν.

3 Ὅθεν μαιφόνου γεγονότος, ὑπὸ πασῶν τῶν πό-
λεων εἰμισήθη τῶν οὐσῶν ὑπ' αὐτῶ, καὶ τοὺς πρὸς 5
φρουρὰν ὄντας ἐδίωξαν, ἐν οἷς πρῶτον ἀπέστησαν
Ἀγυριναῖοι. [Exc. Hoeschel. p. 155, 156 II. 495 W.]

4 Ὅτι Φιντίας τῶν πόλεων βιαίως ἄρχων καὶ πολ-
λοὺς τῶν εὐπόρων ἀναιρῶν ὑπὸ τῶν ὑποτεταγμέ-
νων διὰ τὴν παρανομίαν ἐμισεῖτο. διόπερ ἀπάντων 10
ὄντων πρὸς ἀπόστασιν, ταχὺ ταπεινωθεὶς μετεβά-
λετο τὸν τρόπον, καὶ φιλανθρωπότερον ἄρχων δια-
κατέσχε τοὺς ὑπὸ χεῖρα.

3 Ὅτι Πτολεμαῖος ὁ Μακεδόνων βασιλεὺς, τὴν μὲν
ἡλικίαν νέος ὦν παντελῶς, πραγμάτων δὲ πολεμι- 15
κῶν ἄπειρος, φύσει δὲ θρασὺς καὶ προπετής, οὐ-
δὲν τῶν χρησίμων προενοεῖτο· τῶν γὰρ φίλων αὐτῶ
συμβουλευόντων ἀναδέξασθαι τοὺς ἀφυστεροῦντας,
οὐ προσέσχευ. [Exc. de virt. et vit. p. 265 V. 562 W.]

4 Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τούτους, τῶν Γαλατῶν 20
ἐπικειμένων τῇ Μακεδονίᾳ καὶ λεηλατούντων αὐ-
τὴν, διὰ τὸ πολλοὺς ἐπεμβαίνοντας τῇ βασιλείᾳ πρὸς
βραχὺ κρατεῖν καὶ ἐκπίπτειν αὐτῆς, ὦν εἷς καὶ Με-
λέαγρος ἀδελφὸς Πτολεμαίου τοῦ Λάγρου, πρὸς ὀλί-
γας ἡμέρας δυναστεύσας καὶ ἐκπεσῶν· ὡσαύτως δὲ 25
καὶ Ἀντίπατρος ἡμέρας τεσσαράκοντα πέντε· μεθ'
οὓς Σωσθένης, ἔτι δὲ Πτολεμαῖος, πρὸς δὲ τού-
τοις Ἀλέξανδρος καὶ Πύρρος ὁ Ἡπειρώτης· οἱ πάν-
τες ἔτη τρεῖς κατὰ Διόδωρον. [Georg. Syncell. Chro-
nogr. p. 266, D.]

5 Ὅτι Ἀπολλόδωρος ἐπιθέμενος τυραννίδι, καὶ
βεβαιῶσαι κρίνας τὴν συνωμοσίαν, μεираκίσκον τινὰ 30

φίλον αὐτοῦ καλέσας ὡς ἐπὶ θυσίαν καὶ σφαγιάσας τοῖς θεοῖς, τὰ τε σπλάγχνα τοῖς συνομόσασιν ἔδωκε φαγεῖν καὶ τὸ αἷμα κεράσας οἴνω πιεῖν παρεκέλευσατο.

5 Ὅτι ὁ αὐτὸς Ἀπολλόδωρος Γαλάτας εὐρών, καὶ 2
τούτοις ὄπλα διδούς καὶ δωρεαῖς τιμήσας, δορυφόροις ἐχρήτο πιστοῖς καὶ πρὸς τὰς κολάσεις εὐθέτοις διὰ τὴν ὠμότητα. τὰς δὲ τῶν εὐπόρων οὐσίας δημεύων πλήθος χρημάτων ἤθροισεν. ἀναβιβάσας δὲ
10 τοὺς στρατιωτικοὺς μισθοὺς καὶ μεταδιδούς τοῖς πένησι τῆς εὐπορίας, δύναμιν ἀξιόλογον περιεποιήσατο. ἐκτραπείς δὲ εἰς ὠμότητα καὶ πλεονεξίαν εἰσεπράττετο τοὺς πολιτικοὺς χρήματα, καὶ πολλοὺς μὲν ἄνδρας, οὐκ ὀλίγας δὲ γυναῖκας τῇ διὰ τῶν
15 βασάνων τιμωρία βιαζόμενος ἠνάγκασε πάντα ἄργυρον καὶ χρυσὸν παραδιδόναι. εἶχε δὲ τυραννίδος εἰσηγητὴν καὶ διδάσκαλον Καλλιφῶντα τὸν Σικελόν, συνδιατετριφὸτα πολλοῖς τοῖς κατὰ τὴν Σικελίαν τυράννοις. [Exc. de virt. et vit. p. 265, 266 V.
20 562 W.]

Ὅτι ἡ Καδμεία νίκη παροιμία ἐστίν. ἐστὶ δὲ 6
οὕτω· τὸ τοὺς νικήσαντας συμφορὰν ἔχειν, τοὺς δὲ ἠττημένους μηδὲν κινδυνεύειν διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἡγεμονίας. [Exc. Poeschel. p. 156 II. 495 W.]

25 Ὅτι Πύρρος ὁ βασιλεὺς πολλοὺς τῶν Ἡπειρω- 2
τῶν τῶν συνδιαβεβηκότων ἀποβεβληκῶς, ἐπεὶ τις ἠρώτησεν αὐτὸν τῶν ἰδιοξένων πῶς τὰ κατὰ τὴν μάχην ἀπῆντησεν αὐτῷ, εἶπεν, ἔάν ἐτι μιᾷ μάχῃ νικήσῃ τοὺς Ῥωμαίους, οὐδεὶς αὐτῷ τῶν στρατιω-
30 τῶν τῶν συνδιαβεβηκότων ἀπολειφθήσεται. ταῖς γὰρ ἀληθείαις ἀπάσας τὰς νίκας ἔσχε Καδμείας κατὰ τὴν παροιμίαν· οἱ γὰρ ἠττηθέντες οὐδὲν ἔταπεινώ-

θησαν διὰ τὸ μέγεθος τῆς ἡγεμονίας, ὁ δὲ νικήσας τὴν τῶν ἠττημένων βλάβην καὶ συμφορὰν ἀνεδέδεκτο.

- 3 "Οτι Κινέας πρεσβευτῆς ἀποσταλὴς παρὰ Πύρρον περὶ διαλύσεως πρὸς Ῥωμαίους, οὗτος πειστικὸς ὢν ἐν τῷ πρεσβεύειν καὶ δῶρα πολυτελῆ τοῖς εὐθέτοις ἐδίδου. οἱ δὲ οὐκ ἔλαβον ταῦτα, πάντες δὲ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀπόκρισιν ἔδωκαν αὐτῷ ὅτι νῦν μὲν ὄντος αὐτοῦ πολεμίου μηδαμῶς ἀρμόζειν τὴν δωρεάν, ἐὰν δὲ καταπράξῃται τὴν εἰρήνην καὶ γένηται φίλος Ῥωμαίων, ἡδέως προσδέξεσθαι τὴν δόσιν οὕσαν ἀκατηγόρητον. [Exc. Vat. p. 46.]
- 7 "Οτι Φιντίας ὁ Φιντιάδος κτίστωρ, Ἀκράγαντος τύραννος, εἶδεν ὄναρ δηλοῦν τὴν τοῦ βίου καταστροφὴν, ἣν ἄγριον κυνηγοῦντος ὀρμηῆσαι κατ' αὐτοῦ τὴν ἦν καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ τοῖς ὀδοῦσι πατάξαι καὶ διελάσαντα τὴν πληγὴν κτεῖναι.
- 2 "Οτι Ἰκέτας ἐννέα ἔτη δυναστεύσας Συρακόσας ὑπὸ Θοίνωνος τοῦ Μαμεῶς ἐκβάλλεται τῆς τυραννίδος.
- 3 "Οτι Θοίνων καὶ Σωσίστρατος διαδεξάμενοι Ἰκέταν οὕτω πάλιν προσκαλοῦνται Πύρρον τὸν βασιλέα εἰς Σικελίαν.
- 4 "Οτι Μαμερτίνοι οἱ Μεσσηνίουσ δολοφονήσαντες, συμμαχίαν μετὰ Καρχηδονίων ποιήσαντες, ἔκριναν κοινῇ διακωλύειν Πύρρου τὴν εἰς Σικελίαν διάβασιν. Τυνδαρίων δὲ ὁ Ταυρομενίας τύραννος ἐκλίνε πρὸς αὐτόν, καὶ ἔτοιμος ἦν δέξασθαι τῇ πόλει τὰς μετ' αὐτοῦ δυνάμεις.
- 5 "Οτι Καρχηδόνιοι συμμαχίαν ποιήσαντες μετὰ Ῥωμαίων πεντακοσίους ἄνδρας ἔλαβον εἰς τὰς ἰδίας ναῦς, καὶ εἰς τὸ Ῥήγιον διαβάντες προσβολὰς ποι-

ούμενοι τῆς μὲν πολιορκίας ἀπέστησαν, τὴν δὲ παρεσκευασμένην ὕλην εἰς ναυπηγίαν ἐνέπρησαν, καὶ διέμειναν φυλάττοντες τὸν πορθμὸν, παρατηροῦντες τὴν διάβασιν Πύρρου.

5 Ὅτι Θοίνωνος τῆς Νήσου κυριεύοντος καὶ Σω- 6
σιστράτου τῆς Συρακόσης τυραννοῦντος, ἔχοντες
στρατιώτας μυρίους διεπολέμουν ἀλλήλοις· ἀμφο-
τεροι δὲ κάμνοντες τῷ πολέμῳ διεπρεσβεύοντο πρὸς
Πύρρον.

10 Ὅτι Πύρρος ἐν Ἰταλίᾳ ἐπολέμησεν ἔτη δύο καὶ 8
μῆνας τέσσαρας. Ὅτι τούτου παρασκευαζομένου
πρὸς τὸν ἔκπλουν, τὰς Συρακόσας Καρχηδόνιοι
ἐπολιόρκουν καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, ἕκα-
τὸν ναυσὶν ἐφορμοῦντες τῷ μεγάλῳ λιμένι· πεξῆ δὲ
15 πέντε μυριάσι πλησίον τῶν τειχῶν στρατεύοντες
τειχήρεις συνείχον τοὺς Συρακοσίους, καὶ τὴν χώ-
ραν αὐτῶν κατατρέχοντες ἐρημον κατεσκεύασαν. διὸ 2
τῷ πολέμῳ κάμνοντες οἱ Συρακόσιοι τὰς ἐλπίδας
εἶχον ἐν τῷ Πύρρῳ διὰ Λάνασσαν τὴν γυναῖκα,
20 τὴν θυγατέρα Ἀγαθοκλέους, ἐξ ἧς ἐγέννησεν Ἀλέ-
ξανδρον υἱόν, καὶ διὰ τοῦτο καθ' ἡμέραν ἄλλους
ἐπ' ἄλλοις πρέσβεις ἔστελλον πρὸς αὐτόν. ἐμβιβά-
σας δὲ τὸν λαὸν εἰς τὰς ναῦς καὶ τοὺς ἐλέφαντας
καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἐξέπλευσεν ἐκ τῆς Τά-
25 ραντος, καὶ δεκαταῖος εἰς Λοκροὺς κατῆρεν. ἐν- 3
τεῦθεν καταπλεύσας τὸν πορθμὸν καὶ διάρᾳ Σικε-
λίαν, κατῆρεν εἰς τὴν Ταυρομένιον. ἐκεῖθεν προσ-
λαβόμενος εἰς συμμαχίαν Τυνδαρίωνα τὸν δυνάστην
Ταυρομενίας, καὶ λαβὼν παρ' αὐτοῦ στρατιώτας,
30 κατέπλευσεν εἰς τὴν Κατάνην. καὶ προσδεχθεὶς ὑπὸ
τῶν ἐγχωρίων μεγάλως καὶ χρυσοῖς στεφάνοις στε-
φθεὶς ἀπεβίβασε τὴν πεξὴν δύναμιν. ταύτης δὲ

πορευομένης εἰς Συρακόσας, καὶ ὁ στόλος συμπα-
 ρέπλει κεκοσμημένος πρὸς ναυμαχίαν. ὡς δὲ πλη-
 σίον ἐγένοντο Συρακόσῃς, οἱ μὲν Καρχηδόνιοι
 προαπεσταλκότες τριάκοντα ναῦς διὰ τινὰς χρείας
 ἀναγκαίας, ταῖς καταλελειμμέναις οὐκ ἐτόλμησαν 5
 4 πολεμῆσαι. διόπερ Πύρρος ἀκινδύνως διέπλευσεν
 εἰς Συρακόσας, καὶ παρέλαβε τὴν Νῆσον παρὰ Θού-
 ρωνος, τὴν δὲ ἄλλην πόλιν παρὰ Συρακοσίων καὶ
 Σωσιστράτου. οὗτος δὲ ἐκυρλεуεν Ἀκράγαντος καὶ
 πολλῶν ἄλλων πόλεων, ἔχων στρατιώτας ὑπὲρ τοὺς 10
 μυρίους. καὶ τὸν μὲν Θούρωνα καὶ Σωσίστρατον
 καὶ τοὺς Συρακοσίους κατήλλαξε καὶ εἰς ὁμόνοιαν
 5 ἤγαγεν, ὡς μεγάλης ἀποδοχῆς διὰ τὴν εἰρήνην. ὁ
 δὲ βασιλεὺς παραλαβὼν τὰ τε βέλη καὶ τὰς μηχαν-
 νὰς καὶ τὰς ἐν τῇ πόλει παρασκευάς. αἱ δὲ ναῦς 15
 ἄς παρέλαβεν ἐν ταῖς Συρακόσαις, κατάφρακτοι ἑκα-
 τὸν εἴκοσι καὶ ἄφρακτοι εἴκοσι· ἡ μὲν βασιλικὴ ἐν-
 νήρης· ὁ δὲ σύμπας στόλος σὺν ταῖς μετ' αὐτοῦ
 κοιμισθείσαις πλείους διακοσίων. ἐν τούτῳ δὲ ὄν-
 τος αὐτοῦ, ἤκου πρόεβρεις ἐκ Λεοντίνων ἀπὸ Ἡρα- 20
 κλείδου τοῦ δυνάστου, λέγοντες παραδώσειν τῷ
 βασιλεῖ τὴν πόλιν καὶ τὰ φρούρια καὶ στρατιώτας
 πεζοὺς τετρακισχιλίους, ἵππεις δὲ πεντακοσίους. ἤκου
 δὲ καὶ ἕτεροι πλείστοι εἰς Συράκοσαν, λέγοντες τὰς
 πόλεις παραδώσειν καὶ συνεργήσειν τῷ Πύρρῳ. ὁ 25
 δὲ πάντας φιλανθρώπως ἀποδεξάμενος ἀπέλυσεν εἰς
 τὰς ἰδίας πατρίδας, ἐλπίζων καὶ Λιβύης τυχεῖν.

6 Ὅτι ὁ λιμὴν ὁ Κορινθιακὸς Λέχαιος καλεῖται.

9 Ὅτι Βρέννος ὁ βασιλεὺς Γαλατῶν μετὰ πεντε-
 καίδεκα μυριάδων θυροφόρων καὶ ἵππέων μυρίων 30
 καὶ ἑτέρου ἀγοραίου ὄχλου καὶ ἐμπόρων πλείστων
 καὶ ἀμαξῶν δισχιλίων εἰς Μακεδονίαν ἐλθὼν πό-

λεμον ἐποίησεν, ἐν ᾧ πολλοὺς στρατιώτας ἀποβα-
 λῶν ὡς μὴ ἰσχύσας, ὕστερον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλ-
 θῶν καὶ εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον, θέλων ἀπο-
 συλῆσαι αὐτό. καὶ πολλοῦ πολέμου γεγονότος μυ-
 5 ριάδας ἐκείσε στρατιωτῶν ἀποβαλῶν ἐπλήγη καὶ
 αὐτὸς Βρέννος τρισὶ πληγαῖς. βαρυνόμενος δὲ καὶ 2
 πρὸς θάνατον, συναγαγὼν τὸν λαὸν αὐτοῦ διελά-
 λησε τοῖς Γαλάταις, συμβουλεύσας αὐτοῖς ἑαυτὸν
 καὶ τοὺς τραυματίας ἅπαντας ἀποκτείνειν, καὶ τὰς
 10 ἀμάξας καύσαντας εὐζώνους εἰς τὰ οἰκεία ἐπανελ-
 θεῖν, βασιλέα δὲ καταστήσαι Κιχώριον. Βρέννος δὲ
 ἄκρατον πολὺν ἐμφορησάμενος ἑαυτὸν ἀπέσφαξε.
 Κιχώριος δὲ τοῦτον θάψας τοὺς τραυματίας καὶ 3
 τοὺς ὑπὸ χειμῶνος καὶ πείνης ταλαιπωρήσαντας
 15 ἀνεῖλεν, ὄντας περὶ δισμυρίους· καὶ οὕτως τοῖς λοι-
 ποῖς διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ πρὸς οἶκον τὴν πορείαν
 ἐποιεῖτο. κατὰ δὲ τὰς δυσχωρίας οἱ Ἕλληνες ἐπι-
 τιθέμενοι τὰς οὐραγίας ἀπέκοπτον, καὶ τὴν ἀπο-
 σκευὴν ἦραν ἅπασαν. πορευόμενοι δὲ πρὸς Θερμο-
 20 πύλας, καὶ σπανιζούσης αὐτοῦ τροφῆς, ἀπέλιπον ἄλ-
 λους δισμυρίους. διὰ δὲ τῶν Δαρδάνων διερχόμενοι
 ἅπαντες διεφθάρησαν, καὶ οὐδεὶς ὑπελείφθη ἀπελθεῖν
 οἶκον. [Exc. Hoeschel. p. 156—158 II. 495—497 W.]

Ὅτι Βρέννος ὁ τῶν Γαλατῶν βασιλεὺς εἰς ναὸν 4
 25 ἐλθῶν ἀργυροῦν μὲν ἢ χρυσοῦν οὐδὲν εἶδεν ἀνά-
 θεμα, ἀγάλματα δὲ μόνα λίθινα καὶ ξύλινα κατα-
 λαβῶν κατεγέλασεν ὅτι θεοὺς ἀνθρωπομόρφους εἶ-
 ναι δοκοῦντες ἴστασαν τούτους ξυλίλους τε καὶ
 λιθίνους.

Ὅτι οἱ ἐν Δελφοῖς ὄντες κατὰ τὴν τῶν Γαλατῶν 5
 ἔφοδον θεωροῦντες πλησίον ὄντα τὸν κίνδυνον,
 ἐπηρώτησαν τὸν θεὸν εἰ τὰ χρήματα καὶ τὰ τέκνα

καὶ τὰς γυναῖκας ἀποκομίσωσιν ἐκ τοῦ μαντείου
 πρὸς τὰς ὀχυρωτάτας τῶν πλησίων πόλεων. ἡ δὲ
 Πυθία τοῖς Δελφοῖς ἀπόκρισιν ἔδωκε προστάττειν
 τὸν θεὸν ἔαν τὰ ἀναθήματα καὶ τᾶλλα τὰ πρὸς τὸν
 κόσμον τῶν θεῶν ἀνήκοντα κατὰ χώραν ἐν τῷ μαν- 5
 τεῖῳ φυλάξειν γὰρ ἅπαντα τὸν θεὸν καὶ μετ' αὐ-
 τοῦ τὰς λευκὰς κόρας. ὄντων δὲ ἐν τῷ τεμένει
 δυεῖν νεῶν παντελῶς ἀρχαίων Ἀθηνᾶς προνάου καὶ
 Ἀρτέμιδος, ταύτας τὰς θεοὺς ὑπέλαβον εἶναι τὰς
 διὰ τοῦ χρησμοῦ προσαγορευομένας λευκὰς κόρας. 10
 [Exc. Vat. p. 46, 47.]

10 Ὁ Πύρρος τὰ κατὰ Συρακόσας καὶ Λεοντίνους
 καταστησάμενος, μετὰ δυνάμεως ἐπὶ τὴν Ἀκράγαντα
 προῆλθεν. ὄντος δὲ αὐτοῦ περὶ τὴν ὁδοιπορίαν,
 ἤκου ἐν ναυσὶ λέγοντες τὴν φρουρὰν τὴν Καρχη- 15
 δουῖαν ἐκβεβληκέναι, ἣν εἶχον ὅπως μὴ Φιντίας
 δυναστεύσῃ αὐτῶν, λέγοντες τὴν πόλιν παραδώ-
 σειν καὶ συμμαχοῦς γενέσθαι. αὐτοῦ δὲ ἀναλαβόντος
 τὴν στρατιάν, εἰς Ἀκράγαντα παραγενόμενος τὴν
 μὲν πόλιν ἔλαβε παρὰ Σωσιστράτου καὶ τοὺς στρα- 20
 τιώτας, πεζοὺς μὲν ὀκτακισχιλίους, ἵππεις δὲ ὀκτα-
 κοσίους, πάντας δὲ ἐπιλέκτους, οὐδὲν ἀπολειπομέ-
 νους τῶν Ἡπειρωτῶν· παρέλαβε δὲ καὶ τριάκοντα
 2 πόλεις ὧν ἦρχε Σωσιστράτος. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπο-
 στείλας εἰς Συρακόσας ἤγαγεν ὄργανα πολιορκητικὰ 25
 καὶ βελῶν πλήθος. ἐστράτευσεν ἐπὶ τὴν τῶν Καρ-
 χηδονίων ἐπικράτειαν, ἔχων πεζοὺς τρισμυρίους,
 ἵππεις δὲ χιλίους πεντακοσίους καὶ ἐλέφαντας. καὶ
 πρῶτην πόλιν Ἡράκλειαν προσηγάγετο, φρουρουμέ-
 νην ὑπὸ Καρχηδονίων· μετὰ δὲ ταῦτα Ἀζῶνας παρέ- 30
 λαβεν. εἶτα Σελινούντιοι τῷ βασιλεῖ προσεχώρησαν,
 εἶτα Ἀλικυαῖοι καὶ Ἐγεσταῖοι καὶ ἄλλαι πλείσται

πόλεις. Ἐρυκίνης δὲ ἐχούσης φρουρὰν ἀξιόλογον 3
 Καρχηδονίων, καὶ φύσιν ἐχούσης ὄχυρὰν καὶ δυσ-
 πολιορκητὸν, ἔκρινεν ὁ Πύρρος βία ταύτην ἐξελεῖν
 διὰ πολιορκίας. διὸ καὶ τοῖς τείχεσι προσαγαγῶν
 5 μηχανάς, καὶ πολιορκίας μεγάλης γενομένης καὶ
 ἰσχυρᾶς ἐπὶ πολὺν χρόνον, βουλόμενος φιλοδοξῆσαι
 ὁ βασιλεὺς καὶ πρὸς τὴν Ἡρακλέους δόξαν ἀμιλλώμε-
 νος πρῶτος τοῖς τείχεσιν ἐπέβαλε, καὶ μάχην ἠρωικὴν
 συστησάμενος τοὺς ἐπιρράξαντας Καρχηδονίους ἀπέ-
 10 κτεινε· συνεπιλαβομένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων φίλων
 κατὰ κράτος εἴλε τὴν πόλιν. φρουρὰν δὲ καταστή- 4
 σας ἐν αὐτῇ ἀπῆρε πρὸς τὴν Ἰαιτίνων πόλιν, ὄχυ-
 ρότητι διαφέρουσαν καὶ κατὰ τοῦ Πανόρμου καλῶς
 κειμένην. τῶν δὲ Ἰαιτίνων ἐκουσίως προσχωρησάν-
 15 των, εὐθὺς ἤκεν ἐπὶ τὴν Πανορμιτῶν πόλιν, ἔχου-
 σαν λιμένα κάλλιστον τῶν κατὰ Σικελίαν, ἀφ' οὗ
 καὶ τὴν πόλιν συμβέβηκε τετευχέναι ταύτης τῆς
 προσηγορίας. εἴλε δὲ καὶ ταύτην κατὰ κράτος, καὶ
 τῶν Ἐρκτῶν κατασχῶν τὸ ὄχυρωμα, πάσης τῆς Καρ-
 20 χηδόνης ἐπεκράτησε δυνάμεως καὶ κύριος ἐγένετο
 πλὴν τοῦ Λιλυβαίου· αὐτὴ γὰρ ἡ πόλις ὑπὸ Καρ-
 χηδονίων ἐκτίσθη μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Καρχηδο-
 νίων Μοτύης ὑπὸ Διονυσίου τοῦ τυράννου· τοὺς
 γὰρ ἐκ ταύτης ὑπολειφθέντας ἀθροίσαντες κατώκι-
 25 σαν εἰς τὸ Λιλύβαιον. τοῦ δὲ Πύρρου περὶ τὴν 5
 πολιορκίαν ταύτης παρασκευαζομένου, διεβίβασαν
 ἐκ τῆς Λιβύης οἱ Καρχηδόνιοι δύναιμι ἀξιόλογον
 εἰς τὸ Λιλύβαιον· πολὺν δὲ σῆτον ἐκόμισαν θαλασ-
 σοκρατοῦντες, μηχανάς δὲ καὶ βέλη πλῆθος ἄπιστον.
 30 οὔσης δὲ τῆς πόλεως τὸ πλεῖστον μέρος ἐν θαλάσ-
 σῃ, τὰς ἀπὸ τῆς γῆς προσόδους ἐτείχισαν καὶ πύρ-
 γους πυκνοὺς ἐποίησαν, καὶ τάφρον ὀρύξαντες μέ-

γαν διεπρεσβεύσαντο πρὸς τὸν βασιλέα ὑπὲρ δια-
 λύσεως καὶ εἰρήνης συνθέσθαι καὶ χρημάτων πλη-
 3 θος δοῦναι. τοῦ βασιλέως χρήματα λαβεῖν μὴ προσ-
 δεχομένου, πεισθέντος δὲ τὸ Λιλύβαιον συγχωρῆσαι
 τοῖς Καρχηδονίοις, οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου φί- 5
 λοι καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων ἀποκαλοῦντες μηδενὶ
 τρόπῳ συγχωρεῖν τοῖς βαρβάροις ἐπιβάθραν ἔχειν
 κατὰ τῆς Σικελίας, ἀλλ' ἐξ ἀπάσης αὐτῆς ἐξελάσαι
 τοὺς Φοίνικας καὶ διορίσαι τῷ πελάγει τὴν ἐπαρ-
 χίαν, εὐθύς ὁ βασιλεὺς πλησίον τῶν τειχῶν κατα- 10
 στρατοπεδεύσας τὸ μὲν πρῶτον συνεχεῖς τοῖς τεί-
 χεσιν ἐποιεῖτο προσβολὰς ἐκ διαδοχῆς. ἡμύναντο δὲ
 οἱ Καρχηδόνιοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀγωνιζομένων
 7 καὶ τὸ μέγεθος τῆς παρασκευῆς· τοσοῦτον γὰρ πλῆ-
 θος καταπελτῶν ὀξυβελῶν τε καὶ πετροβόλων ἤθροϊ- 15
 στο παρὰ Καρχηδονίων ὥστε τὸ τεῖχος μὴ χωρεῖν
 τὸ πλῆθος τῆς παρασκευῆς. διὸ καὶ βελῶν παντο-
 δαπῶν ἀφιεμένων ἐπὶ τοὺς πολιορκοῦντας, πολλῶν
 πιπτόντων, πολλῶν δὲ τραυματιζομένων, ἤλαττοῦτο
 Πύρρος. ἐπεβάλετο καὶ αὐτὸς μηχανὰς ὁ βασιλεὺς 20
 κατασκευάζειν, τῶν ἐκ Συρακούσης ἀναχθεισῶν αὐ-
 τῷ, καὶ διὰ τῆς μεταλλείας ἐπεβάλετο τὰ τεῖχη σα-
 λεῦσαι. τῶν δὲ Καρχηδονίων ἀντιμαχομένων, διὰ
 τὸ πετρῶδη εἶναι τὸν τόπον, δύο μῆνας πολιορκή-
 σας καὶ ἀπογνοὺς τὴν ἐκ τῆς βίας ἄλωσιν ἔλυσε 25
 τὴν πολιορκίαν. κρίνας οὖν στόλον μέγαν κατα-
 σκευάζειν, καὶ διὰ τούτου θαλασσοκρατήσας δυνά-
 μεις πρὸς Λιβύην διαβιβάσειν, ἔτρεπε τὴν ὁρμὴν.
 [Exc. Hoeschel. p. 158, 159 H. 497—499 W.]

11 Ὅτι Πύρρος προτερήσας περιβοήτῳ νίκη τοὺς 30
 τῶν Γαλατῶν θυρεοὺς ἀνέθηκεν εἰς τὸ ἱερὸν τῆς
 Ἰτωνίδος Ἀθηνᾶς καὶ τῶν ἄλλων λαφύρων τὰ

πολυτελέστατα, τὴν ἐπιγραφὴν τήνδε ποιησάμε-
νος,

τοὺς θυρεοὺς ὁ Μολοττὸς Ἰτωνίδι δῶρον Ἀθηναῖ
Πύρρος ἀπὸ θρασέων ἐκρέμασεν Γαλατῶν
5 πάντα τὸν Ἀντιγόνου καθελὼν στρατόν. οὐ μέγα
θαῦμα·

αἶχματα καὶ νῦν καὶ πάρος Αἰακίδαι.

Συνειδότες οὖν ἑαυτοῖς ἠσεβηκόσι τηλικαῦτα 2
προσεδόκων εἰκότως τεύξεσθαι τῆς ἀρμοξούσης τοῖς
10 ἀνομήμασι τιμωρίας. [Exc. Vat. p. 46, 47.]

Ὅτι τὰς Αἰγέας διαρπάσας ὁ Πύρρος, ἦτις ἦν 12
ἐστία τῆς Μακεδονικῆς βασιλείας, τοὺς Γαλάτας
ἐκείσε κατέλιπεν. οἱ δὲ πυθόμενοί τινων ὅτι κατὰ
τοὺς βασιλικοὺς τάφους τοῖς τετελευτηκόσι συγκα-
15 τωρύχθη χρήματα πολλὰ κατὰ τινα παλαιὰν συνή-
θειαν, ἅπαντας ἀνέσκαψαν, καὶ τυμβωρυχῆσαντες
τὰ μὲν χρήματα διείλοντο, τὰ δὲ ὅστ' αὐτῶν τετελευ-
τηκῶτων διέριψαν. ὁ δὲ Πύρρος ἐπὶ τούτοις βλασ-
φημούμενος οὐκ ἐκόλαξε τοὺς βαρβάρους διὰ τὰς
20 ἐν τοῖς πολέμοις χρείας. [Exc. de virt. et vit. p. 266 V.
563 W.]

Τῶν δὲ τὴν Μεσσηνίαν οἰκούντων Μαμερτίνων 13
ἠϋξημένων * πολλὰ μὲν φρούρια * αὐτοὶ δὲ εὗζωνον
ποιήσαντες τὴν δύναμιν ἤκον ἐν τάχει βοηθήσου-
25 τες τῇ Μεσσηνίᾳ πολεμουμένη. ὁ δὲ Ἴέρων ἀπαλ-
λαγείς ἐκ τῆς πολεμίας, Μύλας κατὰ κράτος ἐλὼν
ἐκυρίευσεν στρατιωτῶν χιλίων πεντακοσίων. εὐθύς
δὲ καὶ τἄλλα χωρία χειρούμενος κατήντησεν ἐπὶ τὸ
Ἀμήσελον, κείμενον μεταξὺ Κεντοριπίνων καὶ Ἀγυ-
30 ρίου. ἐχυροῦ δὲ ὄντος καὶ πολλοὺς στρατιώτας
ἔχοντος, ἐκπολιορκήσας τὸ χωρίον τοῦτο μὲν κατέ-
σκαψε, τοὺς δὲ φρουροῦντας ἀπολύσας τῶν ἐγκλη-

μάτων ἔταξεν εἰς τὰς ἰδίας τάξεις. τῆς δὲ χώρας
 τὴν μὲν τοῖς Κεντοριπίνοις, τὴν δὲ τοῖς Ἀγυριναί-
 2 οῖς ἔδωρήσατο. μετὰ δὲ ταῦτα Ἴέρων ἔχων δύναμιν
 ἀξιόλογον ἐστράτευσεν ἐπὶ Μαιμερτίνοισι, καὶ τὴν μὲν
 Ἀλαισαν παραδόσει προσηγάγετο, ὑπὸ δὲ τῶν Ἀβα- 5
 καινίνων καὶ Τυνδαριτῶν προθύμως προσδεχθεὶς
 ἐκυρίευσεν τῶν πόλεων τούτων, καὶ εἰς στενὴν χώ-
 ραν συνήλασε τοὺς Μαιμερτίνοισι. ἀπὸ μὲν γὰρ τοῦ
 Σικελικοῦ πελάγους τὴν ἐγγὺς Μεσσήνης εἶχε πό-
 λιν τὴν τῶν Ταυρομενιτῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ Τυρρηγι- 10
 κοῦ τὴν Τυνδαριτῶν. ἐμβαλὼν δὲ εἰς Μεσσήνην
 κατεστρατοπέδευσε παρὰ τὸν Λοίτανον ποταμόν,
 πεζοὺς ἔχων μυρίους, ἵππεῖς δὲ χιλίους πεντακο-
 σίους. ἀντεστράτευσαν δὲ καὶ Μαιμερτίνοισι ἔχοντες
 πεζοὺς ὀκτακισχιλίους, ἵππεῖς δὲ . . μί· στρατηγὸν 15
 3 δὲ εἶχον Κίων. οὗτος δὲ μάντις ἀθροίσας ἱερο-
 σκόπους, θύσας ἐπηρώτησε περὶ τῆς μάχης· τῶν
 δὲ ἀποφηναμένων ὅτι διὰ τῶν ἱερῶν οἱ θεοὶ ση-
 μαίνουσι νυκτερεύσειν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν πολε-
 μίων, περιχαρῆς ἦν, ὡς κυριεύσων τῆς τοῦ βασι- 20
 λέως στρατοπεδείας. εὐθύς ἐκτάξας τὴν δύναμιν
 4 ἐπειρᾶτο διαβαίνειν τὸν ποταμόν. Ἴέρων δ' ἔχων
 τοὺς φυγάδας Μεσσήνης διακοσίους συστρατεύον-
 τας, διαφόρους ταῖς ἀνδρείαις καὶ ἀρεταῖς, προσ-
 θεὶς αὐτοῖς ἄλλους τετρακοσίους ἐπιλέκτους, προσ- 25
 ἔταξε τὸν πλησίον λόφον τὸν ὀνομαζόμενον Θώρακα
 περιελθεῖν καὶ τοῖς πολεμίοις κατὰ νότου προσ-
 πεσεῖν· αὐτὸς δὲ τὴν δύναμιν ἐκτάξας κατὰ στόμα
 ἀπήντα. γενομένης δὲ περὶ τὸ ρεῖθρον ἵππομαχίας,
 ἅμα καὶ τῶν πεζῶν ἐκ προστάξεως τοῦ βασιλέως προ- 30
 κατειληφόντων ὄφρ' ἔτι τινα περὶ τὸν ποταμόν, καὶ
 τὴν εὐκαιρίαν τοῦ τόπου πλεονεκτούντων, μέχρι μὲν

τινος ἰσόρροπος ἦν ὁ κίνδυνος· ἐπεὶ δὲ οἱ τὸν λό-
 φον περιελθόντες ἐπέρραξαν παραδόξως τοῖς Μα-
 μερτίνοις, καὶ νεαλεῖς ὄντες τοὺς κάμνοντας τῇ
 μάχῃ ῥαδίως ἀνήρουν, τότε δὴ πανταχόθεν κυκλω-
 5 θέντες πρὸς φυγὴν ὤρμησαν. ἐπικειμένων τῶν Συ-
 ρακοσίων δυνάμει, πάντας κατέκοψαν. ὁ δὲ στρα-
 τηγὸς τῶν Μამερτίνων ἀγωνιζόμενος ἐκθύμως, καὶ
 περιπεσὼν πολλοῖς τραύμασι καὶ λιποψυχήσας ἐξω-
 γρήθη. οὗτος ἀνεκομίσθη ἔμπρους εἰς τὴν τοῦ βα-
 10 σιλέως παρεμβολὴν καὶ παρεδόθη ἰατροῖς εἰς θερα-
 πείαν, κατὰ τὴν μαντείαν καὶ τὴν τῶν ἱεροσκόπων
 πρόφρησιν νυκτερεύσαντος αὐτοῦ εἰς τὴν τῶν ἐναν-
 τίων παρεμβολήν. τοῦ βασιλέως δὲ θέλοντος περὶ
 πολλοῦ θεραπεῦσαι τὸν Κίων, ἤκόν τινες ἵππους
 15 φέροντες ἐκ τοῦ πολέμου εἰς τὸν βασιλέα· ὁ Κίως
 δὲ ἐπιγνοὺς τὸν τοῦ ἰδίου υἱοῦ ἵππον, ὑπέλαβεν
 ἀνηρῆσθαι τὸν νεανίσκον, περιαλγῆς δὲ γενόμενος
 τὰς ῥαφὰς τῶν τραυμάτων διέρρηξε, τὴν ἀπώλειαν
 τοῦ τέκνου θανάτου τιμησάμενος. οἱ δὲ Μამερτίνοι,
 20 ἀπαγγελίας γενομένης ὅτι σὺν τῷ στρατηγῷ Κίω
 καὶ οἱ λοιποὶ στρατιῶται πάντες ἀπολώλασιν, ἐκρι-
 ναν μεθ' ἱκετηρίας ἀπαντᾶν τῷ βασιλεῖ. οὐ μὴν ἡ
 τύχη εἴασε παντελῶς πεσεῖν τὰ κατὰ Μამερτίνους
 πράγματα. Ἀννίβας γὰρ ὁ τῶν Καρχηδονίων στρα-
 7 τηγὸς ἔτυχεν ὀρμῶν ἐν τῇ Λιπάρῃ νήσῳ· ἀκούσας
 δὲ τὸ παράδοξον ἤκε κατὰ τάχος εἰς τὸν βασιλέα,
 τῷ μὲν λόγῳ συγχαίρων, τῷ δὲ ἔργῳ σπεύδων τὸν
 Ἴέρωνα καταστρατηγῆσαι δι' ἀπάτης. ὁ μὲν βασι-
 λεὺς πεισθεὶς τῷ Φοίνικι τὰς ἡσυχίας ἔσχεν· ὁ δὲ
 30 Ἀννίβας παρελθὼν εἰς Μεσσήνην, καὶ καταλαβὼν
 Μამερτίνους μέλλοντας παραδιδόναι τὴν πόλιν,
 ἀνέπεισε, καὶ προσποιησάμενος βοήθειαν εἰσήγαγεν

εἰς τὴν πόλιν στρατιώτας . . μ'. οἱ μὲν οὖν Μα-
 μερτινοὶ ἀπογνόντες ἑαυτῶν διὰ τὴν ἥτταν, πάλιν
 ἀπεκατεστάθησαν εἰς ἀσφάλειαν τὸν εἰρημένον τρό-
 9 πον. ὁ δὲ Ἰέρων καταστρατηγηθεὶς ὑπὸ τοῦ Φοί-
 νικος, τὴν πολιορκίαν ἀπογνοὺς ἐπανῆλθεν εἰς Συ- 5
 ρακόσας, περιβόητον εὐημερίαν περιπεποιημένος. οἱ
 δὲ Καρχηδόνιοι καὶ Ἰέρων, ἀποπεπτωκότες τῆς Μεσ-
 σήνης, συνῆλθον εἰς σύλλογον, καὶ συμμαχίαν πρὸς
 ἀλλήλους ποιησάμενοι συνέθεντο κοινῇ πολεμῆσαι
 Μεσσήνην. [Exc. Hoeschel. p. 160, 161 II. 499, 500 W.] 10

FRAGMENTA LIBRI XXIII.

“Οτι Σικελία πασῶν τῶν νήσων καλλίστη ὑπάρ-1
χει, ὡς μεγάλη δυναμένη συμβάλλεσθαι πρὸς αὐ-
ξησιν ἡγεμονίας.

“Οτι Ἄννων ὁ Ἄννιβου εἰς Σικελίαν ἐλθὼν, καὶ 2
5 τὰς δυνάμεις ἀθροίσας εἰς τὸ Λιλύβαιον, προῆλθε
μέχρι Σολοῦντος, καὶ τὴν πεζὴν στρατιὰν ἀπέλιπε
πλησίον τῆς πόλεως πάρεμβεβληκυῖαν, αὐτὸς δὲ πα-
ρελθὼν εἰς τὴν Ἀκράγαντα τὴν ἄκραν ἐτείχισε, πεί-
σας τὸν δῆμον φέροντα συμμαχεῖσθαι Καρχηδο-
10 νίω. ἐπανελθόντος δὲ αὐτοῦ εἰς τὴν ἰδίαν στρα-
τοπεδείαν, ἦκον παρὰ Ἰέρωνος πρόσβεις περὶ τοῦ
κοινῆ συμφέροντος· ἐποιήσαντο γὰρ συμμαχίαν Ῥω-
μαίους πολεμῆσαι, εἰ μὴ τὴν ταχίστην ἐκ τῆς Σι-
κελίας ἀπαλλάττωνται. ἀμφοτέρων δὲ τὰς δυνάμεις 3
15 ἀγαγόντων ἐπὶ τὴν Μεσσήνην, Ἰέρων μὲν ἐπὶ τοῦ
λόφου τοῦ καλουμένου Χαλκιδικοῦ κατεστρατοπέ-
δευσεν, οἱ δὲ Καρχηδόνιοι τῇ πεζῇ στρατιᾷ παρε-
νέβαλον εἰς τὰς καλουμένας Εὐνεῖς, τῇ δὲ ναυτικῇ
κατέσχον τὴν ἄκραν τὴν καλουμένην Πελωριάδα·
20 συνεχῶς δ’ ἐπολιόρχουν τὴν Μεσσήνην. ὁ δὲ Ῥω-
μαίων δῆμος πνθόμενος ἀπέστειλε τὸν ἕτερον ὑπα-
τον καλούμενον Ἄππιον Κλαύδιον μετὰ δυνάμεως
ἀδραῶς, ὃς εὐθύς ἦλθεν εἰς Ῥήγιον. πρὸς δὲ τὸν
Ἰέρωνα καὶ Καρχηδονίους πρόσβεις ἐξέπεμψε περὶ

διαλύσεως τῆς πολιορκίας. προσεπηγγέλλετο. δημο-
γορεῖν δὲ πρὸς Ἰέρωνα πόλεμον μὴ ἐπιβήσεσθαι.
ὁ δὲ Ἰέρων ἀπεκρίνατο διότι Μαμερτίνοι Καμάρι-
ναν καὶ Γέλαν ἀναστάτους πεποιηκότες, Μεσσήνην
δὲ ἀσεβέστατα κατειληφότες, δικαίως πολιορκουῖν- 5
ται, Ῥωμαῖοι δὲ θρυλοῦντες τὸ τῆς πίστεως ὄνο-
μα, παντελῶς οὐκ ὀφείλουσι τοὺς μαιφόνους, μά-
λιστι πίστεως καταφρονήσαντας, ὑπερασπίζειν· εἰ
δὲ ὑπὲρ ἀσεβεστάτων τηλικούτων ἐπαναιροῦνται πό-
λεμον, φανεροὺς ἔσεσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις ὅτι τῆς 10
ιδίας πλεονεξίας πρόφασιν πορίζονται τὸν τῶν κιν-
δυνευόντων ἔλεον, τὸ δὲ ἀληθὲς Σικελίας ἐπιθυ-
μοῦσιν. [Exc. Poeschel. p. 161, 162 H. 500, 501 W.]

2 Ὅτι Φοίνικες καὶ Ῥωμαῖοι ναυμαχήσαντες, μετὰ
δὲ ταῦτα εὐλαβούμενοι τὸ μέγεθος τοῦ προκειμένου 15
πολέμου, διεπρεσβεύσαντο πρὸς τὸν ὑπατον περὶ
φιλίας. πολλῶν δὲ λόγων ῥηθέντων καὶ τραχυτέ-
ροις λόγοις χρωμένων πρὸς ἀλλήλους, οἱ Φοίνικες
θανμάζειν ἔφασαν πῶς διαβαίνειν τολμῶσιν εἰς Σι-
κελίαν Ῥωμαῖοι θαλαττοκρατούντων Καρχηδονίων· 20
φανερὸν γὰρ εἶναι πᾶσιν ὅτι μὴ τηροῦντες τὴν φι-
λίαν οὐδὲ νίφασθαι τὰς χεῖρας ἐκ τῆς θαλάττης
τολήσουσιν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι συμβουλευεῖν τοῖς Καρ-
χηδονίοις ἔφασαν μὴ διδάσκειν τὰ κατὰ τὴν θάλατ-
ταν πολυπραγμονεῖν· μαθητὰς γὰρ τοὺς Ῥωμαίους 25
αἰεὶ ὄντας γίνεσθαι κρείττους τῶν διδασκάλων. τὸ
μὲν γὰρ παλαιὸν αὐτῶν θυρεοῖς τετραγώνοις χρω-
μένων, Τυρρηνοὶ χαλκαῖς ἀσπίσι φαλαγγομαχοῦντες
καὶ προτρεψάμενοι τὸν ὅμοιον ἀναλαβεῖν ὄπλισμὸν
ἠττήθησαν. ἔπειτα πάλιν ἄλλων ἔθνῶν θυρεοῖς 30
χρωμένων οἷς νῦν ἔχουσι καὶ πειραῖς μαχομένων,
ἀμφότερα μιμησάμενοι περιεγένοντο τῶν εἰσηγησα-

μένων τὰ καλὰ τῶν παραδειγμάτων. παρὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων μαθόντες πολιορκεῖν καὶ ταῖς μηχαναῖς καταβάλλειν τὰ τείχη, τὰς πόλεις τῶν διδαζάντων ἠνάγκασαν ποιεῖν τὸ προσταττόμενον. καὶ νῦν ἂν
 5 Καρχηδόνιοι διὰ ταῦτα μαθεῖν αὐτοὺς ναυμαχεῖν*, ταχὺ τοὺς μαθητὰς τῶν διδασκάλων ὄψονται περιγενομένους. [Exc. Vat. p. 48, 49.]

Ὅτι Ῥωμαῖοι πρῶτον ἀσπίδας τετραγώνους εἶχον 2 εἰς τὸν πόλεμον· ὕστερον ἰδόντες Τυρρηνοὺς χαλκᾶς ἀσπίδας ἔχοντας, ποιήσαντες οὕτως ἐνίκησαν αὐτούς.

Ὅτι διαπεράσαντος τοῦ ὑπάτου εἰς Μεσσήνην, 3 ὁ Ἴερων νομίζων προδοθῆναι τὴν διάβασιν ὑπὸ Καρχηδονίων, ἔφυγεν εἰς Συρακόσας. Καρχηδονίων 15 δὲ πολεμησάντων καὶ ἡττηθέντων, τὴν Ἔγεσταν ὁ ὑπάτος ἐπολιόρησε, καὶ στρατιώτας πολλοὺς ἀποβαλὼν εἰς Μεσσήνην ἀνέξευξεν.

Ὅτι τῶν ὑπάτων ἀμφοτέρων εἰς Σικελίαν ἐλ- 4 θόντων καὶ τὴν Ἀδρανιτῶν πόλιν πολιορκησάντων, εἶλον κατὰ κράτος. εἶτα τὴν Κεντοριπίνων πολιορκούντων, καὶ πρὸς ταῖς χαλκαῖς ἀυλαῖς καθήμενοι, ἤκουον πρέσβεις πρῶτον παρ' Ἀλαισίνων· εἶτα δελίας πεσούσης καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι, καὶ αὐτοὶ πρέσβεις ἀπέστειλαν περὶ εἰρήνης, καὶ ἐπιδώσειν 25 τὰς πόλεις Ῥωμαίοις. ἦσαν δὲ ἐξήκοντα ἑπτὰ. ὧν παραλαβόντες τὰς δυνάμεις, εἰς Συράκοσαν ἦλθον πολιορκήσαντες Ἴερωνα. ὁρῶν δὲ τοὺς Συρακοσίους ἀγανακτοῦντας, πρέσβεις ἀπέστειλε πρὸς τοὺς ὑπάτους περὶ διαλύσεως. οἱ δὲ σπεύδοντες πρὸς μόνους Καρχηδονίους διαπολεμεῖν ἀσμένως ὑπήκουσαν, καὶ συνέθεντο εἰρήνην ἔτη πεντεκαίδεκα, λαβόντες δραχμῶν ἰε' μυριάδας, καὶ τοὺς ἀίχμαλώτους

- ἀποδόντι κυριεύειν Συρακοσίων καὶ τῶν ὑπ' αὐ-
τὸν πόλεων, Ἀκρωῶν, Λεοντίνων, Μεγαρέων, Αἰλώ-
ρων, Νεαιτίνων, Ταυρομενίων. τούτων πρᾶττομέ-
νων κατέπλευσεν Ἀννίβας μετὰ ναυτικῆς δυνάμεως
εἰς τὴν Ξιφωνίαν βοηθήσων τῷ βασιλεῖ· μαθὼν δὲ 5
τὰ πεπραγμένα ἀνεχώρησε.
- 2 Ὅτι Ἀδράωννα κώμην καὶ Μάκελλαν πολλὰς
ἡμέρας πολιορκήσαντες Ῥωμαῖοι ἀπῆλθον ἄπρακτοι.
- 5 Ὅτι Ἐγεσταῖοι πρῶτον κρατούμενοι ὑπὸ Καρχη-
δονίων εἰς Ῥωμαίους ἀπέκλιναν. παραπλήσιον δὲ 10
καὶ Ἀλικυαῖοι ἐποίησαν· Ἰλαρὸν δὲ καὶ Τυριττὸν
καὶ τὴν Ἄσκελον ἐξεπολιόρκησαν. Τυνδάριοι δὲ
ιδόντες αὐτοὺς ἀπολελειμμένους, φόβῳ συσχεθέντες
ἠβουλήθησαν καὶ αὐτοὶ δοῦναι· ὑποπεύσαντες δὲ
Φοίνικες τὴν προαίρεσιν αὐτῶν τοὺς ἐπιφανεστά- 15
τους ἔλαβον ὁμήρους εἰς τὸ Λιλύβαιον, καὶ σίτον,
οἶνον, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν ἀπεκόμισαν.
- 6 Φιλῆμων δὲ ὁ κωμικὸς ἔγραψε δράματα ἐνενή-
κοντα ἑπτὰ, βιώσας ἔτη ἐνενήκοντα ἐννέα.
- 7 Οἱ δὲ πολιορκοῦντες Ἀκράγαντα τὴν πόλιν σὺν 20
τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ταφροποιοῦντες καὶ χάρακας βά-
λοντες δέκα μυριάδες ὑπῆρχον. πολλὰ δὲ οἱ Φοί-
νικες ἀντιμαχήσαντες τὴν πόλιν Ἀκράγαντα τοῖς
Ῥωμαίοις παρέδωκαν.
- 8 Ὅτι Ἄννων ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῆς Λιβύης κατὰ 25
τὴν πολιορκίαν Ἀκράγαντος ἐπέρασε μεγάλην δύ-
ναμιν ἐν Σικελίᾳ, πεζῶν μυριάδας πέντε, ἵππεῖς δὲ
ἑξακισχιλίους, ἐλέφαντας δὲ ἑξήκοντα. Φιλίνος δὲ
ὁ Ἀκράγαντινος ἱστορικὸς ἀνεγράφατο. ὁ δὲ οὖν
Ἄννων ἀναξεύξας μετὰ πάσης τῆς δυνάμεως ἐκ τοῦ 30
Λιλυβαίου παρῆλθεν εἰς τὴν Ἡράκλειαν, καθ' ὃν
καιρὸν ἦλθόν τινες ἀπαγγέλλοντες τὸν Ἐρβησσὸν

παραδώσειν. Ἄννων δὲ πολεμήσας ἐν δυσὶ μάχαις ἀπέβαλε στρατιώτας πεζοὺς μὲν τρισχιλίους, ἵππεις δὲ διακοσίους, ζωγρίας δὲ τετρακισχιλίους. ἐλέφαντας ὀκτὼ θανεῖν, τριάκοντα τρεῖς δὲ κατατραυμα-
5 τισθῆναι.

Ἵτι πόλις ἦν καὶ ἡ Ἐντελλίνα. 2

Ὁ δὲ Ἄννων βουλευσάμενος ἐμφρόνως ἐνὶ στρα-
3 τηγήματι τοὺς ἐχθροὺς ἅμα καὶ τοὺς πολεμίους ἀνείλεν.

10 Ἐξ δὲ μῆνας παρακαθίσαντες οὕτω παρέλαβον 9 Ἀκράγαντα, δούλους δὲ ἄραντες ἅπαντας πλεόντων δισμυρίων καὶ πεντακισχιλίων. ἀπέβαλον δὲ καὶ Ῥωμαῖοι πεζοὺς μὲν τρισμυρίους, ἵππεις δὲ μψ. Ἄννωνα δὲ οἱ Καρχηδόνιοι ἐξημίωσαν χρυσοῖς ἕξα-
2

15 κισχιλίοις ἀτιμάσαντες, ἀντὶ δὲ τούτου στρατηγὸν ἀπέστειλαν εἰς Σικελίαν Ἀμίλκαν. Μυτίστρατον δὲ 3 πολιορκήσαντες Ῥωμαῖοι, καὶ πολλὰς μηχανὰς ποιήσαντες, μετὰ μῆνας ἑπτὰ ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι, πολλοὺς στρατιώτας ἀποβαλόντες. Ἀμίλκας δὲ τοῖς 4

20 Ῥωμαίοις συναντήσας εἰς Θέρμας καὶ πολεμήσας ἐνίκησε καὶ ἀπέκτεινεν ἑ, παρ' ὀλίγου δὲ ὄλην τὴν δύναμιν. ἦν δὲ καὶ τὸ Μάξαριν φρούριον ὑπὸ Ῥωμαίων ἐξηνδραποδισμένον. Ἀμίλκας δὲ ὁ Καρχηδόνιος Καμάριναν ὑπὸ προδοτῶν παρέλαβε δεύτε-
25

ρον· μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας καὶ τῆς Ἐννης ἐκυρίευσεν ὃν τρόπον καὶ Καμαρίνης. τὸ δὲ Δρέπανον τειχίσας καὶ πόλιν καταστήσας μετώκισε τοὺς Ἐρ-
κίνους, καὶ τὸν Ἐρκα κατέσκαψε πλὴν τοῦ περὶ τὸ ἱερὸν τόπον. τρίτον δὲ πολιορκήσαντες τὴν Μυ-
30

τίστρατον Ῥωμαῖοι εἶλον καὶ κατέσκαψαν τὴν πόλιν, καὶ τὰ ὑπολειφθέντα σώματα λαφυροπώλησαν-
τες. μετὰ ταῦτα δὲ εἰς Καμάριναν ἦλθον, καὶ ταύτη 5

παρακαθίσας ἐλείν οὐκ ἐδυνήθη· ὕστερον δὲ παρ'
 Ἰέρωνος πολεμικὰ ὄργανα μεταστειλάμενος τὴν πό-
 λιν εἶλε, καὶ τὰ σώματα τὰ πλείω Καμαριναίων
 ἐπάλησεν. εὐθύς δὲ ὑπὸ προδοτῶν καὶ τὴν Ἐνναν
 εἶλε· καὶ τῶν φρουρῶν οἱ μὲν ἀνηρέθησαν, οἱ δὲ 5
 ἐξέφυγον πρὸς τοὺς συμμάχους. εἶτα ἐπὶ Σιττάναν
 ἐλθὼν κατὰ κράτος ταύτην εἶλεν. εἶτα ὁμοίως ταῖς
 ἄλλαις πόλεσι φρουρὰν καταστήσας, ἐπὶ Καμικὸν
 ἦλθε, φρούριον Ἀκραγαντίνων. εἶλε καὶ αὐτὸ προ-
 δοσίᾳ· τὸν δὲ τόπον ἔμφρουρον κατέστησεν. ἐξε- 10
 λείφθη δὲ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ Ἐρβησσός.
 ἔτι δὲ ποταμὸς Ἄλυκος καὶ ἄλλαις ἔσχατος. [Exc.
 Poeschel. p. 163, 164 II. 501—503. W.]

10 Ὅτι ὁ τῶν Καρχηδονίων στρατηγὸς Ἀννίβας ἡτ-
 τηθεὶς ναυμαχία, καὶ φοβούμενος μὴ διὰ τὴν ἦτταν 15
 ὑπὸ τῆς γερουσίας τύχῃ τιμωρίας, τέχνημα ἐποιοῦ-
 τοιοῦτον. ἀπέστειλέ τινα τῶν φίλων εἰς Καρχηδόνα
 δούς ἐντολὰς ἃς ποτε ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν. ὁ δὲ
 καταπλεύσας εἰς τὴν πόλιν καὶ πρὸς τὴν γερουσίαν
 εἰσαχθεὶς εἶπεν ὅτι προσέταξεν Ἀννίβας ἐρωτῆσαι 20
 τὴν βουλήν εἰ κελεύει ναυμαχῆσαι διακοσίαις ναυσὶ
 πρὸς Ῥωμαίων ἑκατὸν εἴκοσι. τῶν δὲ ἀναβοησάν-
 των καὶ κελευσάντων, Τοιγαροῦν, ἔφη, νεναυμά-
 χηκε καὶ ἡττήμεθα. ἐκεῖνος δὲ ὑμῶν προσταξάν-
 των ἀπολέλυται τῆς αἰτίας. ὁ μὲν οὖν Ἀννίβας 25
 εἰδὼς τοὺς πολίτας ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων συκο-
 φαντοῦντας τοὺς στρατηγούς τοιοῦτῳ τρόπῳ τὰς
 ἐδομένας κατηγορίας ὑπεξείλετο.

2 Διαβεβλημένοι γὰρ ἐν τοῖς πρότερον κινδύνοις.
 ὡς ἂν τῶν ἐλαττωμάτων αἰτιοὶ γεγονότες ἔσπενδον 30
 διὰ ταύτης τῆς ναυμαχίας ἀνακτῆσασθαι τὰς περὶ
 τούτων διαβολάς.

Οὐδὲν δ' οὕτω καταπλήττεται τὰς ψυχὰς ὡς τὸ 11
 ἠττηθῆναι τοὺς Καρχηδονίους. δυνάμενοι γὰρ ῥα-
 δίως διαφθεῖραι τὴν ναυτικὴν δύναμιν τῶν πολε-
 μίων περὶ τὸν κατάπλου, οὐδὲ ἐπεχείρησαν τού-
 5 τούς ἀμύνασθαι. τριάκοντα γὰρ ναυσὶ τῶν Ῥωμαίων
 προσφερομένων τῇ χώρᾳ καὶ μήτε τάξεως μήτε συ-
 στήματος ἀδροῦ γενομένου τοῦ τε πνεύματος βιαι-
 ότερον ἐγκειμένου, χωρὶς κινδύνου παρῆν αἰρεῖν αὐ-
 ταυδρα τὰ σκαφίδια. εἰ μὲν οὖν καταβάντες εἰς τὸ
 10 πεδῖον ἐξ ἴσου παρετάξαντο καὶ πᾶσι τοῖς μέρεσι
 τῆς δυνάμεως ἐνεργῶς ἐχρήσαντο, ῥαδίως ἂν περιε-
 γένοντο τῶν πολεμίων· νῦν δὲ πρὸς αὐτὴν μό-
 νην ἀποβλέψαντες τὴν ἐρυμνότητα τοῦ λόφου, καὶ
 τῶν χρησίμων τὰ μὲν διὰ τὴν εὐλάβειαν προέμενοι,
 15 τὰ δὲ διὰ τὴν ἀπειρίαν ἀγνοήσαντες, τοῖς ὅλοις
 ἔπταισαν.

Ὅτι ἐν ἀθυμίᾳ πολλῇ ὄντων τῶν Καρχηδονίων 12
 τρεῖς ἄνδρας ἢ γερούσια τῶν ἐπιφανεστάτων ἀπέ-
 στειλε πρεσβευτὰς πρὸς τὸν Ἀτίλιον περὶ εἰρήνης.
 20 τούτων δὲ Ἄννων ὁ Ἀμίλκου πρῶτος ὢν τῇ δόξῃ
 διαλεχθεὶς τοὺς ἀρμόζοντας λόγους τῷ καιρῷ, πα-
 ρεκάλει τὸν ὕπατον μετρίως αὐτοῖς χρήσασθαι καὶ
 Ῥώμῃς ἀξίως. ὁ δὲ Ἀτίλιος μεμετεωρισμένος τοῖς
 εὐημερήμασι καὶ τύχῃ ἀνθρωπίνῃς οὐδεμίαν ἐν-
 25 νοιαν λαμβάνων, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα προσέτα-
 τεν ὥστε τὴν συντεθειμένην εἰρήνην ὑπ' αὐτοῦ
 μηδὲν διαφέρειν δουλείας. ἐφ' οἷς ὁρῶν τοὺς * ἀγα-
 νακτοῦντας ἔφησεν αὐτοὺς δεῖν τούναντιον χάριν
 ἔχειν ἐπὶ τούτοις· μὴ δυναμένων γὰρ αὐτῶν μήτε
 30 κατὰ γῆν μήτε κατὰ θάλατταν ὑπὲρ τῆς ἐλευθε-
 ρίας ἀντιτάξασθαι, πᾶν τὸ συγχωρούμενον ὑφ' ἑαυ-
 τοῦ λαμβάνειν ἐν δωρεᾷ. τῶν δὲ περὶ τὸν Ἄννονα

- παρορησιαζομένων πρὸς αὐτόν, ὑπερηφάνως ἀπειλή-
 σας προσέταξεν ἀπιέναι τὴν ταχίστην, ἐπιφθεγγά-
 μενος ὅτι δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἢ νικᾶν ἢ εἶκειν τοῖς
 ὑπερέχουσιν. ὁ μὲν οὖν ὑπάτος οὔτε τὸ τῆς πα-
 τρίδος ἔθος ἐν τοῖς τοιούτοις μιμησάμενος οὔτε τὴν 5
 ἐκ θεοῦ νέμεσιν εὐλαβηθεὶς, συντόμως τῆς ὑπερη-
 φανίας ἀξία περιέπεσε τιμωρία. [Exc. Vat. p. 49, 50.]
- 2 "Οτι δεῖ τοὺς ἀγαθοὺς ἢ νικᾶν ἢ εἶκειν τοῖς
 ὑπερέχουσιν. [Exc. Hoeschel. p. 164 II. 503 W.]
- 13 Πάντες μὲν οὖν ἄνθρωποι κατὰ τὰς ἀτυχίας 10
 μᾶλλον εὐλάβηται τοῦ δαιμονίου (θεοῦ II.) μνημο-
 νεύειν, καὶ πολλάκις ἐν ταῖς (εὐήμερίαις καὶ add. II.)
 εὐπραξίαις ὡς μύθων πεπλασμένων τῶν θεῶν κα-
 ταφρονοῦντες, κατὰ τὰς ἐλαττώσεις ἀνατρέχουσιν
 ἐπὶ τὴν φυσικὴν εὐλάβειαν, μάλιστα δὲ οἱ Καρχη- 15
 δόνιοι διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἐπηρητημένων φόβων ἀνα-
 ζητοῦντες τὰς ἐκ τῶν πολλῶν χρόνων παραλελειμ-
 μένας θυσίας ἐπολυπλασίαζον τὰς εἰς τὸ θεῖον
 τιμίας. [Exc. Vat. p. 50, 51, et usque ad 15. εὐλάβειαν
 Hoeschel. p. 164 II. 504 W.] 20
- 14 "Οτι ὁ Ξάνθιππος ὁ Σπαρτιάτης συνεβούλευε
 τοῖς στρατηγοῖς προάγειν ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ
 ταῦτα ἔφησεν αὐτὸν λέγειν οὐχ ἵνα ἐκείνους παρο-
 ξύνας καὶ παρακαλέσας αὐτὸς ἐκτὸς ἢ τῶν κινδύνων,
 ἀλλ' ὅπως ἴδωσιν ὅτι πέπεισται ταῦτα ποιούντων αὐ- 25
 τῶν ῥαδίως προτερήσειν, αὐτὸς τε καθηγῆσθαι τῆς
 μάχης καὶ πρῶτος ἐν τοῖς κινδύνοις ἀνδραγαθήσειν.
- 2 "Οτι Ξανθίππου κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ Σπαρ-
 τιάτου παριππεύοντος καὶ τοὺς πεφηνγώτας πεξοὺς
 ἀναστρέφοντος, εἰπόντος δέ τινος ὅτι ῥαδίως ἐφ' 30
 ἵππου καθήμενος τοὺς ἄλλους εἰς τὸν κίνδυνον πα-
 ρακαλεῖ, παραχρῆμα καταλόμενος τὸν μὲν ἵππον

τῶν παίδων τινὶ παρέδωκεν, αὐτὸς δὲ περὶ παριῶν
 ἔδειτο μὴ γενέσθαι τῆς ἥττης καὶ τῆς ἀπωλείας αἰ-
 τίους ἅπαντος τοῦ στρατοπέδου.

Πάντα γὰρ τῇ συνέσει βάσιμα καὶ δυνατὰ γί- 3
 5 νεται, τῆς τέχνης ἐν πᾶσι χειρουμένης τὴν βίαν. —
 καὶ καθάπερ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐστὶ δοῦλον, οὐ-
 τως αἱ μεγάλαι δυνάμεις τῇ τῶν ἡγεμόνων ὑπεί-
 κούσι φρονήσει. — τοῦ βουλευτηρίου πρὸς τὸ συμ- 4
 φέρον πάντα κατισχύοντος. [Exc. Vat. p. 50, 51, et
 10 inde a 3, 6. Exc. Poeschel. infra 15, 10—12.]

Ἡμεῖς δὲ τῆς ἱστορίας οἰκείου ὑπολαμβάνομεν 15
 εἶναι τὸ μὴ παραλιπεῖν ἀνεπισημάντους τὰς τῶν
 ἡγεμόνων προαιρέσεις ἐπ' ἀμφοτέρω. τῇ μὲν γὰρ
 τῶν ἡμαρτημένων κατηγορία διορθοῦσθαι συμβαί-
 15 νει τοὺς ἐπὶ τὴν ὁμοίαν καταφερομένους ἄγνοιαν,
 τῇ δὲ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων εὐφημία
 προτρέπεσθαι πολλῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν. τίς
 οὖν οὐκ ἂν δικαίως μέμφαιτο τὴν ἀφροσύνην καὶ
 τὴν ὑπερηφανίαν τὴν Ἀτιλίου; τὴν γὰρ εὐτυχίαν
 20 ὥσπερ βαρὺ φορτίον ἐνεγκεῖν ἐπιδεξίως οὐ δυνα-
 θεὶς ἑαυτὸν ἀπεστέρησε τῆς μεγίστης δόξης, τὴν
 δὲ πατρίδα μεγάλοις περιέβαλε κακοῖς. δυνάμενος 2
 γὰρ θέσθαι τὴν εἰρήνην συμφέρουσαν μὲν τῇ Ρώμῃ,
 ταπεινὴν δὲ καὶ παντελῶς αἰσχρὰν τῇ Καρχηδόνι,
 25 πρὸς δὲ τούτοις ἀπενέγκασθαι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώ-
 ποις αἰώνιον μνήμην ἡμερότητας καὶ φιλανθρωπίας,
 τούτων μὲν οὐδ' ὄντινοῦν ἐποιήσατο λόγον, τοῖς
 δὲ τῶν ἡτυχηκότων πταίσμασιν ὑπερηφάνως προσε-
 νεχθεὶς, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα προσέταπτεν ὥστε
 30 τὸ μὲν δαιμόνιον νεμεσῆσαι, τοὺς δὲ ἡττημένους
 διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἐκείνου βαρύτητος ἐπαναγ-
 κάσαι τραπέσθαι πρὸς ἀλκὴν. τοιγαροῦν εὐθύς τη- 3

λικαύτη τῶν πραγμάτων ἐγένετο παλίρροια δι' ἐκεῖ-
 νον ὥστε τοὺς μὲν Καρχηδονίους τοὺς διὰ τὴν
 ἦτταν καὶ τὴν κατάπληξιν ἀπεγνωκότας τὸ πρότε-
 ρον τὴν σωτηρίαν ἐκ μεταβολῆς τότε θαρρήσαντας
 κατακόψαι τὴν τῶν πολεμίων δύναμιν, το δὲ σύν- 5
 ολον τηλικαύτη πληγῇ καὶ συμφορᾷ περιπεσεῖν τὴν
 Ῥώμην ὥστε τοὺς ἐν τῷ πεζομαχεῖν ἀπάντων ἀν-
 θρώπων δοκοῦντας πρωτεύειν μηκέτι τολμᾶν ἐκ
 4 τοῦ προχείρου συγκатаβαίνειν εἰς παράταξιν. διὸ
 καὶ συνέβη τὸν πόλεμον μακρότατον μὲν γενέσθαι 10
 τῶν μνημονευομένων, τοὺς δὲ ἀγῶνας μεταπεσεῖν
 εἰς ναυμαχίας, ἐν αἷς τῶν Ῥωμαίων καὶ τῶν συμ-
 μάχων διεφθάρησαν ναῦς παμπληθεῖς, ἄνδρες δ'
 οὐκ ἐλάττους τῶν δέκα μυριάδων σὺν τοῖς ἐν ταῖς
 ναυαγίαις ἀπολομένοις· χρημάτων δὲ ἔδαπανήθη 15
 τοσοῦτος ἀριθμὸς ὅσον εἰκὸς ἐστὶν ἀναλῶσαι τοὺς
 στόλους μὲν πληροῦντας ἐκ τριακοσίων νεῶν συνε-
 στηκότας, διαπολεμήσαντας δὲ ἀπὸ τούτων τῶν χρό-
 νων ἔτη πεντεκαίδεκα. οὐ μὴν ὁ γε τούτων αἰτιος
 ἐλαχίστην μερίδα τῆς συμφορᾶς ἀπηνέγκατο. τῆς 20
 γὰρ προῦπαρχούσης αὐτῷ δόξης πολλαπλασίαν τὴν
 ἀτιμίαν καὶ τὴν αἰσχύνην ἠλλάξατο, τοῖς δὲ ἰδίους
 συμπτώμασι τοὺς ἄλλους ἐδίδαξε μέτρια φρονεῖν ἐν
 ταῖς ἐξουσίαις, τὸ δὲ μέγιστον, ὧν ὑπερηφάνησε
 τὴν ἀτυχίαν, τούτων ἠναγκάσθη τὴν ὕβριν καὶ τὴν 25
 ἐξουσίαν φέρειν, προαφηρημένος ἑαυτοῦ τὴν συγ-
 γνώμην καὶ τὸν συγκεχωρημένον τοῖς ἐπταικόσιν
 5 ἔλεον. Ξάνθιππος δὲ τῇ καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τοὺς
 Καρχηδονίους οὐ μόνον ἐξ αὐτῶν τῶν δεινῶν ἐξήρ-
 πασεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἅπαντα πόλεμον εἰς τούναν- 30
 τλον περιέστησε. τοὺς μὲν γὰρ ἅπασι κρατοῦντας
 τοῖς ὅλοις ἠλάττωσε, τοὺς δὲ διὰ τῆς ἦττης προσ-

δοκῶντας τὴν ἀπώλειαν τῷ μεγέθει τοῦ προτερή-
 ματος ἐποίησε καταφρονῆσαι τῶν πολεμίων. διό
 καὶ τῆς τῶν πραχθέντων ἐπιφανείας εἰς ἅπασαν σχε-
 δὸν τὴν οἰκουμένην διαδοθεῖσης ἕκαστος ἐθαύμαζε
 5 τὴν τάνδρὸς ἀρετὴν εἰκότως· παράδοξον γὰρ ἐφαί-
 νετο πᾶσιν εἰ προσγενομένου τοῖς Καρχηδουίοις
 ἐνὸς μόνου ἀνδρὸς τηλικαύτη τῶν ὄλων ἐγένετο
 μεταβολή ὥστε τοὺς μὲν εἰς πολιορκίαν ἄρτι συγ-
 κεκλειμένους ἐκ μεταβολῆς τοὺς ἐναντίους πολιορκεῖν,
 10 τοὺς δὲ πρότερον γῆς καὶ θαλάττης δι' ἀνδρείαν
 κρατοῦντας ἐν πόλει μικρᾷ συμπεφυγότας προσδέ-
 χεσθαι τὴν ἄλωσιν. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν εἰ στρατη-
 γοῦ σύνεσις καὶ πραγμάτων ἐμπειρία τῶν ἀδυνάτων
 δοκούντων εἶναι περιεγένετο. [Exc. de virt. et vit.
 15 p. 266—270 V. 563, 564 W.]

Ὅτι ὁἴον ἐστὶ τινα * ἐχθροὺς γενέσθαι, ἐὰν μό- 6
 νον ἀγαθῷ συμβούλῳ χρήσοιτο πειθόμενος. — τῇ
 μὲν τῶν ἡμαρτημένων κατηγορίᾳ διορθοῦσθαι συμβ-
 αίνει τοὺς ἐπὶ τὴν ὁμοίαν καταφερομένους ἄγνοιαν,
 20 τῇ δὲ ἐπὶ τῶν ἀγαθῶν ἐπιτηδευμάτων εὐφημίᾳ προ-
 τρέπεσθαι πολλῶν τὰς ψυχὰς πρὸς ἀρετὴν. — τὴν
 γὰρ εὐτυχίαν ὥσπερ βαρὺ φορτίον ἐνεγκεῖν ἐπιδε-
 ξίως οὐ δυναθεῖς, ἑαυτὸν μὲν ἀπεστέρησε τῆς με-
 γίστης δόξης, τὴν δὲ πατρίδα μεγάλοις περιέβαλε
 25 συμπτώμασι.

Τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐν Λιβύῃ διαβάντων μεγάλη 7
 δυνάμει σὺν Ἀτιλίῳ ὑπάτῳ, τὸ μὲν πρῶτον Καρ-
 χηδουίους ἐνίκησαν, καὶ πόλεις καὶ φρούρια εἶλον
 πολλὰ καὶ δύναιμιν πολλὴν κατέκοψαν. ὕστερον
 30 δὲ Ξανθίππου Σπαρτιάτου στρατηγοῦ μισθοφόρου
 ἐλθόντος ἀφ' Ἑλλάδος, ἐνίκησαν κατὰ κράτος Καρ-
 χηδόνιοι Ῥωμαίους καὶ κατέκοψαν μεγάλην δύναιμιν.

ἔκτοτε ναυμαχίαι καὶ πολλῶν σκαφῶν καὶ ἀνδρῶν ἀπώλεια Ῥωμαίοις ἐγένοντο, ὡς εἶναι τὸν τῶν ἀπολωλότων ἀριθμὸν δέκα μυριάδας.

8 Ἀντὶ μὲν τῆς προὔπαρχούσης αὐτῷ δόξης πολλαπλασίαν τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν αἰσχύνην ἠλλάξατο, 5 τοῖς δὲ ἰδίῳ συμπτώμασι τοὺς ἄλλους ἐδίδαξε μέτρια φρονεῖν ἐν ταῖς ἐξουσίαις, τὸ δὲ μέγιστον, ὧν ὑπερηφάνησε τὴν ἀτυχίαν, τούτων ἠναγκάσθη τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἐξουσίαν φέρειν, προαφηρημένος ἑαυτοῦ τὴν συγγνώμην καὶ τὸν συγκεχωρημένον τοῖς 10 ἑπταικόσιν ἔλεον.

9 Τοὺς γὰρ πᾶσι κρατοῦντας τοῖς πᾶσιν ἠλάττωσε, 15 τοὺς δὲ διὰ τῆς ἠττης προσδοκῶντας τὴν ἀπώλειαν τῷ μεγέθει τοῦ προτερήματος ἐποίησε καταφρονῆσαι τῶν πολεμίων.

10 Οὐδὲν γὰρ θαυμαστὸν εἰ στρατηγοῦ σύνεσις 20 καὶ πραγμάτων ἐμπειρία τῶν ἀδυνάτων δοκούντων περιεγίνοντο. πάντα γὰρ τῇ συνέσει βᾶσιμα καὶ δυνατὰ γίνεται, τῆς τέχνης ἐν πᾶσι χειρουμένης τὴν βίαν.

11 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς ἐστὶ δούλον, 25 οὕτως αἱ μεγάλαι δυνάμεις τῇ τῶν ἡγεμόνων ὑπέκουσι φρονήσει.

12 Τοῦ βουλευτηρίου πρὸς τὸ συμφέρον πάντα κα- 25 τισχύοντος. [Exc. Hoeschel. p. 164, 165 H. 504 W.]

16 Ῥηγούλῳ τῷ Ῥωμαίῳ δὲ Μάρκῳ τῷ στρατηλάτῃ 30 κατασχεθέντι Σικελοῖς μάθε τὸ τέλος οἶον. τὰ βλέφαρα τῶν ὀφθαλμῶν μαχαίρα συντεμόντες ἠνεωγμένους εἶασαν τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνου. μικρᾶ δὲ τοῦτον εἰρξάντες καλύβη στενωτάτῃ, ἄγριον ἐξοιστρήσαντες ἐλέφαντα θηρίου, ἐκίνουν τοῦτον καθ' αὐτοῦ συγκατασπᾶν καὶ ξέειν.

οὕτω ποινηλατούμενος ὁ στρατηγὸς ὁ μέγας
 τὸν βίον ἐξαπέπνευσεν ἠθλιωμένῳ τέλει.
 τοῖς Σικελοῖς καὶ Ξάνθιππος ὁ Σπαρτιάτης θνήσκει.
 περὶ γὰρ τὸ Λιλύβαιον τῶν Σικελῶν τὴν πόλιν
 5 Ῥωμαίοις τε καὶ Σικελοῖς πόλεμος ἐκροτεῖτο,
 πρὸς εἴκοσι καὶ τέσσαρας τοὺς χρόνους ἐξαρκέσας.
 οἱ Σικελοὶ ταῖς μάχαις δὲ πολλάκις ἠττημένοι
 Ῥωμαίοις ἐνεχείριζον τὴν πόλιν εἰς δουλείαν.
 τῶν δὲ Ῥωμαίων μηδαμῶς μὴδ' οὕτω πειδομένων,
 10 ἀλλὰ γυμνοὺς τοὺς Σικελοὺς λεγόντων ἐξιέναι,
 ὁ Σπαρτιάτης Ξάνθιππος ἐλθὼν ἀπὸ τῆς Σπάρτης
 σὺν στρατιώταις ἑκατόν, ἢ μόνος καθ' ἑτέρους,
 κατ' ἄλλους δὲ πεντήκοντα τοὺς στρατιώτας ἔχων,
 καὶ προσβαλὼν τοῖς Σικελοῖς, οὓσιν ἐγκεκλεισμέ-
 15 νοῖς,
 δι' ἐρμηνέως τε αὐτοῖς πολλὰ συνομιλήσας,
 τέλος θαρρύνει κατ' ἐχθρῶν. καὶ συναράξας μάχη
 ἅπαν Ῥωμαίων στρατεύματα σὺν τούτοις κατακόπτει.
 τοῖς εὐηργετημένοις δὲ τὴν ἀμοιβὴν λαμβάνει
 20 ἀξίαν καὶ κατάλληλον τῆς τούτων δυστροπίας.
 πλοῖῳ σαθρῷ τὸν ἄνδρα γὰρ οἱ μισροὶ βαλόντες
 ὑπὸ στροφαῖς βυθίζουσι πελάγει τοῦ Ἀδρίου
 βασκῆναντες τὸν ἥρωα καὶ τούτου τὸ γενναῖον.
 τῆς ἱστορίας μέμνηται τῆσδε καὶ τῆς Ῥηγούλου
 25 ὁ Σικελὸς Διόδωρος.

[Tzetzes Hist. 3, 356.]

Φίλιστος δὲ ἱστορικὸς ἦν. 17

Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι [οἱ] εἰς τὴν Λιβύην διαπεράσαν- 18
 τες καὶ τὸν πόλεμον μετὰ τῶν Καρχηδονίων [νέων]
 30 ποιήσαντες, καὶ νικήσαντες καὶ ναῦς εἴκοσι τέσσα-
 ρας παραλαβόντες Καρχηδονίας, τοὺς ἀπὸ τοῦ πε-
 ρικτοῦ πολέμου διασωθέντας Ῥωμαίους ἀναλαβόντες

και πρὸς Σικελίαν διαπερῶντες ἐγγὺς τῆς Καμαρί-
 νης ἐκινδύνευσαν, καὶ ἀπώλεσαν μακρὰς ναῦς τρια-
 κοσίας τεσσαράκοντα, ἵππαγωγούς δὲ καὶ πλοῖα
 ἕτερα τριακόσια· ἀπὸ δὲ Καμαρίνης ἕως Παχύνου
 τὰ σώματα καὶ τὰ ἄλογα καὶ τὰ ναυάγια ἐκείντο. 5
 τοὺς δὲ διασωθέντας Ἱέρων φιλανθρώπως παραλα-
 βῶν, ἐσθῆτι καὶ τροφῇ καὶ τῇ λοιπῇ χρείᾳ ἀνα-
 2 παύσας ἕως Μεσσήνης διέσωσε. Καρθάλων μὲν ὁ
 Καρχηδόσιος μετὰ τὴν ναυαγίαν τῶν Ῥωμαίων πο-
 λιορκήσας Ἀκράγαντα, ταύτην εἶλε, καὶ τὴν μὲν 10
 πόλιν ἐνέπρησε, τὰ δὲ τείχη καθεῖλεν. οἱ δὲ κα-
 3 ταλειφθέντες ἔφυγον εἰς τὸ Ὀλύμπιον. οἱ δὲ Ῥω-
 μαῖοι ἕτερον στόλον μετὰ τὸ ναυάγιον ναυπηγή-
 σαντες, καὶ διακοσίαις πεντήκοντα ναυσὶν εἰς τὸ
 Κεφαλοίδιον ἐλθόντες, τοῦτο διὰ προδοσίας παρέ- 15
 λαβον. ἐπὶ δὲ τὰ Δρέπανα ἐλθόντες καὶ ἐκπολιορ-
 κήσαντες, τοῦ Καρθάλωνος βοηθοῦντος ἐξέπεσον,
 4 καὶ ἦλθον εἰς τὴν Πάνορμον. καθορμισθέντες ἐν
 τῷ λιμένι πλησίον τῶν τειχῶν καὶ τὴν δύναμιν ἐκ-
 βιβάσαντες, ἐχαράκουν καὶ ἐτάφρευον τὴν πόλιν· 20
 καταδένδρου γὰρ τῆς χώρας μέχρι τῶν πυλῶν οὐ-
 σης, ἀπὸ θαλάσσης εἰς θάλασσαν τὰ χώματα ἐχα-
 ρακώθησαν καὶ ἐταφρεύθησαν. εἶτα Ῥωμαῖοι συνε-
 χεῖς προσβολὰς ποιούμενοι καὶ μηχανὰς κατέβαλον
 τὸ τεῖχος, καὶ τῆς ἐκτὸς πόλεως κυριεύσαντες πολ- 25
 λούς ἀνεῖλον· οἱ δὲ ἄλλοι ἔφυγον εἰς τὴν ἀρχαίαν
 πόλιν, καὶ πέμψαντες πρέσβεις πρὸς τοὺς ὑπάτους
 5 ἤξιον τοῖς σώμασιν ἀσφάλειαν. τῶν δὲ συμφω-
 νούντων δύο μνᾶς τῷ σώματι διδόντας ἐλευθέρους
 εἶναι, παρέλαβον τὴν πόλιν οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ μύρια 30
 τετρακισχίλια σώματα τιμῆς συνεχωρήθη τῷ εὐρε-
 θέντι ἀργυρίῳ καὶ ἀπελύθη. τοὺς δὲ λοιπούς, μυ-

ρίους τρισχιλίους ὄντας, καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν ἔλαφυροπώλησαν. Ἰαίτινοι δὲ ἐκβαλόντες τὴν τῶν Φοινίκων φρουρὰν τὴν πόλιν Ῥωμαίοις ἔδωκαν. παραπλησίως δὲ τούτοις ἐποίησαν Σολουντινοὶ καὶ 5 Πετρίνοι καὶ Ἡνατταρίνοι καὶ Τυνδαρίται. οἱ δὲ ὑπατοὶ φρουρὰν ἐν Πανόρμῳ λιπόντες ἀπῆλθον ἐν Μεσσήνῃ.

Τοῦ δὲ ἐπιγενομένου ἔτους πλεύσαντες οἱ Ῥω- 19
μαῖοι δεύτερον εἰς Λιβύην, καὶ τῶν Καρχηδονίων
10 μὴ ἐσάντων αὐτοὺς ὀρμηῆσαι, ὑποστρέφοντες ἤλ-
θον εἰς Πάνορμον. ἐκεῖθεν ἀπάραντες ἐν Ῥώμῃ
δεύτερον ἐναυάγησαν χειμῶνος αὐτοὺς καταλαβόν-
τος, καὶ ἀπώλεσαν ναῦς μακρὰς ἑκατὸν πεντήκοντα
καὶ τὴν ἄλλην ἀπασαν τῶν ἱππαγωγῶν καὶ λαφύ-
15 ρων*. τοῦ δὲ Θεσμῶν πυλωροῦ περὶ τὰ ἔξω γενο-
μένου εἰς ἀναγκαίαν χρεῖαν, ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων στρα-
τοῦ συνελήφθη· καὶ ἐπρέσβευσε πρὸς τὸν ἄρχοντα,
ὅτι ἐὰν ἀπολύσῃ αὐτόν, ἀνοίξειν αὐτῷ τὴν πύλην
τῆς πόλεως νυκτός. τοῦ δὲ ἀπολύσαντος καὶ συν-
20 θεμένου καιρόν, ἀπέστειλεν ὁ ἄρχων χιλίους νυ-
κτός. καὶ φθάσαντες, ὁ μὲν κατὰ τὴν ὀρισμένην
ἤνοιξε πύλην, τὴν δὲ οἱ πρόωτιστοι καὶ ἐπιφανεῖς
εἰσῆλθον, καὶ εἶπον τῷ πυλωρῷ κλεῖσαι καὶ μη-
δένα ἄλλον εἶσαι εἰσελθεῖν, θέλοντες μόνως τὸν
25 πλοῦτον τῆς πόλεως ἄραι. οὗτοι πάντες κατεκό-
πησαν, ἄξιον τῆς πλεονεξίας θάνατον ὑπομείναντες.

Ἐν ἄλλῳ δὲ καιρῷ τὰς Θέρμας καὶ τὴν Λιπάραν 20
Ῥωμαῖοι παρέλαβον ἅμφω. πολιορκήσαντες δὲ Ῥω-
μαῖοι καὶ Ἐρκτην φρούριον μυριάσι τέσσαρσι καὶ
30 χιλίοις ἱππεῦσιν, οὐκ ἴσχυσαν.

Ἀσδρούβας δὲ ὁ στρατηγὸς τῶν Καρχηδονίων 21
βλασφημούμενος ὑπὸ τῶν ἰδίων διὰ τὸ μὴ πολε-

μειν, ἀναξεύξας μετὰ πάσης δυνάμεως διὰ τῆς Σελινουντίας δυσχωρίας ἦλθεν εἰς τὸ Πάνορμον. καὶ διαβιβάσας τὸν ποταμὸν τὸν σύνεγγυς περὶ τὰ τεῖχη ἐστρατοπέδευσε, μῆτε χαράκωμα μῆτε τάρφρον τάξας διὰ τὸ καταφρονεῖν. πάλιν δὲ καὶ τῶν 5 ἐμπόρων πολὺν οἶνον ἐπιφερομένων, οἱ Κέλται μεθυσθέντες καὶ κραυγῆς καὶ ἀταξίας πληρούμενοι, ἐπιπεσόντος Καικιλίου τοῦ ὑπάτου αὐτοῖς, κατὰ κράτος αὐτοὺς νικήσας καὶ τῶν ἐλεφάντων ἐξήκοντα κρατήσας εἰς Ῥώμην ἀπέστειλε. καὶ θαῦμα 10 Ῥωμαῖοι ἔσχον. [Exc. Hoeschel. p. 165, 166 II. 505, 506 W.]

- 22 Ὅτι Ἀμίλκας ὁ Βάρκας καλούμενος ὁ Καρχηδόνιος καὶ Ἀννίβας ὁ υἱὸς αὐτοῦ μέγιστοι στρατηγοὶ Καρχηδονίων οὐ μόνον ὄντες τῶν προτέρων, ἀλλὰ 15 καὶ τῶν μεταγενεστέρων ὁμολογουμένως οὗτοι διελήφθησαν, καὶ ταῖς ἰδίαις πράξεσιν ἠὔξησαν μάλιστα τὴν πατρίδα. [Exc. de virt. et vit. p. 270 V. 565 W.]

FRAGMENTA LIBRI XXIV.

Τὴν δὲ Σελινουντίων πόλιν Καρχηδόνιοι κατα- 1
 σκάψαντες μετώκισαν εἰς τὸ Λιλύβαιον. Ῥωμαῖοι
 δὲ ναυσὶ μακροαῖς διακοσίαις τεσσαράκοντα καὶ κερ-
 κούροις ἐξήκοντα καὶ πλοίων πλήθει παντοδαπῶν
 5 κατέπλευσαν εἰς τὴν Πάνορμον, ἐκείθεν εἰς τὸ Λι-
 λύβαιον, ἣν πολιορκεῖν ἤρξαντο. τὴν μὲν γῆν ἀπὸ
 θαλάσσης εἰς θάλασσαν τάφρω ἀπετείχισαν, κατα-
 πέλτας δὲ καὶ κριοὺς καὶ χωστρίδας καὶ χελώ-
 νας κατεσκεύασαν. τὸ δὲ στόμιον τοῦ λιμένος,
 10 πεντεκαίδεκα κερκούρους ναῦς λίθων πληρώσαν-
 τες κατέχωσαν. ἦν δὲ ὁ λαὸς ὁ τῶν Ῥωμαίων ἑν-
 δεκα μυριάδες, τῶν δὲ πολιορκουμένων πεξοὶ ἑπτα-
 κισχίλιοι, ἱππεῖς δὲ ἑπτακόσιοι. πολιορκουμένων δὲ 2
 αὐτῶν, ἦλθεν αὐτοῖς βοήθεια ἀπὸ Καρχηδόνης ἄν-
 15 δρες τετρακισχίλιοι καὶ οἶτος μετὰ τοῦ Ἀτάρβου,
 καὶ ἀνεθάρσησαν. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι τὴν
 εἰσβολὴν τῆς δυνάμεως, λίθοις καὶ χώμασιν ἐκ δευ-
 τέρου τὸ στόμιον τοῦ λιμένος ἔχωσαν, καὶ ξύλοις
 μεγίστοις καὶ ἀγκύραις τὰ βράθη ἐσταύρωσαν. πνεύ-
 20 ματος δὲ βιαίου πνεύσαντος καὶ τῆς θαλάσσης
 ἀγριανθείσης, πάντα κατέλυσεν. ἐποίησαν δὲ Ῥω-
 μαῖοι πετροβόλον ὄργανον. ἔκτισαν δὲ ἐνδοθεν ἄλλο
 τεῖχος Καρχηδόνιοι. τὴν δὲ τάφρον τῆς πόλεως
 ἔχωσαν Ῥωμαῖοι, ἔχουσαν τὸ πλάτος ἐξήκοντα πή-

χεις καὶ τὸ βᾶθος τεσσαράκοντα. πόλεμον δὲ συνά-
 ψαντες εἰς τὸ πρὸς θάλασσαν τεῖχος, ἔστησαν κατὰ
 πρόσωπον ἐνέδρας· καὶ τοῦ λαοῦ εἰς τὸν πρὸς θά-
 λασσαν πόλεμον κενωθέντος, οἱ κατὰ τὰς ἐνέδρας
 κλίμακας ἐτοιμοὺς ἔχοντες ἀνέβησαν, καὶ τὸ πρῶ- 5
 3 τον τεῖχος εἶλον. ἀκούσας δὲ ὁ Καρχηδόνιος στρα-
 τηγός, ἐπιπεσὼν αὐτοῖς ἐν ἐνὶ τόπῳ ἐφόνευσε μυ-
 ρίους, καὶ τοὺς ἄλλους ἠνάγκασε φεύγειν. πάντα
 δὲ πολεμικὰ ὄργανα, χελώνας, πετροβόλους, κριούς,
 χωστρίδας, πνεύματος μεγάλου ἐπιπνεύσαντος, ἐνέ- 10
 πρησαν Ῥωμαίων. ἰδόντες δὲ οἱ Καρχηδόνιοι οὐ-
 δὲν ὠφελοῦντας τοὺς ἱππεῖς αὐτῶν ἐν τοῖς στενοῖς
 τόποις, ἔξαπέστειλαν αὐτοὺς εἰς τὰ Δρέπανα, καὶ
 4 πολλὴ βοήθεια Καρχηδουνοῖς ἐγένετο. ἔξαπορηθέν-
 τες δὲ οἱ Ῥωμαῖοι διὰ τὴν καῦσιν τῶν ὀργάνων καὶ 15
 διὰ τὴν σπανίαν τῶν τροφῶν καὶ τὴν λοιμικὴν νό-
 σον, κρεοβοροῦντες γὰρ μόνον Ῥωμαῖοι καὶ οἱ σύμ-
 μαχοι εἰς τὴν νόσον ἐπιπτον, ὡς ἐν ὀλίγαις ἡμέ-
 ραις μυρίους τεθνάναι. ὅθεν καὶ τὴν πολιορκίαν
 ἠθέλησαν καταλύσαι· Ἰέρων δὲ ὁ βασιλεὺς Συρα- 20
 κούσης σῖτον πολὺν ἀποστείλας αὐτοῖς ἀνεθάρσυ-
 5 νεν αὐτοὺς πρὸς τὴν πολιορκίαν πάλιν. τῶν δὲ
 Ῥωμαίων τὸν ὑπατον διαδεξαμένων, τὴν ἀρχὴν πα-
 ρέδωκαν Κλαυδίῳ ὑπάτῳ τῷ τοῦ Ἀππίου υἱῷ. καὶ
 παραλαβὼν τὰς δυνάμεις πάλιν τὸν λιμένα ἔχωσεν, 25
 ὥσπερ καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἡ θάλασσα κα-
 τεσκέρισε. τοῦ δὲ Κλαυδίου μέγα ἐπαρθέντος, τὰς
 ἀρίστὰς ναῦς ἐξήρτυσε διακοσίας δέκα, καὶ εἰς τὰ
 Δρέπανα πρὸς Καρχηδουνοὺς ἀπῆλθε πολεμήσων
 αὐτούς. καὶ ἠττήθη ἀπολέσας ναῦς ἑκατὸν ἑπτα- 30
 καίδεκα καὶ ἄνδρας δισμυρίους. ναυμαχίαν δὲ καρ-
 τεράν καὶ νίκην λαμπροτέραν οὐχὶ Καρχηδουνοῖς,

ἀλλ' οὐδ' ἄλλοις τοιαύτην γεγενημένην ῥαδίως * περὶ
 τούτους τοὺς χρόνους, καὶ τὸ παράδοξον, ἐν τηλι-
 κούτῳ κινδύνῳ ὄντας Καρχηδονίους καὶ μετὰ νεῶν
 δέκα μόνου * ἀνηρέθη μὲν οὐδεὶς, ἐτραυματίσθησαν
 5 δὲ ὀλίγοι. μετὰ δὲ ταῦτα ἀπέστειλαν Ἀννίβαν τριη- 6
 ράρχην εἰς Πάνορμον μετὰ τριάκοντα νεῶν, αἱ τὴν
 ἀγορὰν τῶν Ῥωμαίων τοῦ σίτου ἔφερον εἰς Δρέ-
 πανα. καὶ τῆς λοιπῆς ἀγορᾶς τὴν χρεῖαν ἐκ τῆς Δρε-
 πάνης λαβόντες εἰς τὸ Μιλύβαιον ἦλθον, καὶ
 10 τοὺς πολιορκουμένους ἐνέπλησαν παντοίων ἀγαθῶν. 7
 ἔφθασε δὲ καὶ Καρθάλων στρατηγὸς ἐκ Καρχηδόνης
 μετὰ νεῶν μακρῶν ἑβδομήκοντα καὶ σιτηγῶν ἴσων.
 ἐπιθεμένων δὲ καὶ αὐτῶν Ῥωμαίοις, τινὰς μὲν ναῦς
 ἐβύθισε, τῶν δὲ νεῶν τῶν ὀρμουσῶν εἰς γῆν ἀπέ-
 15 σπασε πέντε. ἀκούσας δὲ τὸν στόλον τῶν Ῥωμαίων
 ἐκ Συρακουσῶν ἀφωρηκένοι, πείσας τοὺς συνάρ-
 χοντας ἀνήχθη ναυσὶν ἑκατὸν εἰκοσι ταῖς ἀρίσταις.
 τῶν δὲ στόλων εἰς σύνοψιν ἐλθόντων κατὰ τὴν
 Γελῶαν χώραν, οἱ Ῥωμαῖοι φοβηθέντες κατέπλευ-
 20 σαν εἰς τὴν Φιντιάδα, καὶ τὰ πλοῖα τὰ τὴν ἀγο-
 ρὰν κομίζοντα καὶ τὰς λοιπὰς ναῦς ἀπέλιπον ὑπὸ
 τὴν γῆν· τῶν δὲ Καρχηδονίων καταπλευσάντων
 συνέστη καρτερὸς ἀγών. τέλος δὲ οἱ Καρχηδόνιοι
 τῶν σκαφῶν τῶν μεγάλων κατέδυσαν πεντήκοντα,
 25 τῶν δὲ μακρῶν ἐβύθισαν ἑπτακαίδεκα, συντρι-
 ψαντες δὲ τρισκαίδεκα ἀχρήστους ἐποίησαν. μετὰ 8
 δὲ ταῦτα οἱ Καρχηδόνιοι ἐπὶ τὸν Ἄλυκον ποταμὸν
 παραγενόμενοι τοὺς τραυματίας ἀνέπαυσαν. ὁ δὲ
 ὑπάτος Ἰούνιος οὐδὲν τῶν γεγενημένων εἰδὼς ἐκ
 30 τῆς Μεσσήνης ἀνήχθη ναυσὶ μακραῖς τριάκοντα ἕξ,
 φορητοῖς οὐκ ὀλίγοις. περιπλεύσας δὲ τὸν Πά-
 χυνον καὶ καθορμισθεὶς πλησίον Φιντιάδος κατε-

9 πλάγη τὸ γεγενημένον. μετὰ δὲ ταῦτα Καρχηδο-
νίων παντὶ στόλῳ πρὸς αὐτοὺς ἐλθόντων, φοβη-
θεῖς ὁ ὑπάτος τὰς μὲν τρισκαίδεκα τὰς ἀχρήστους
ἐνέπηρσεν, ἐπὶ δὲ Συρακίους τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο,
νομίζων Ἰέρωνα παρέξεσθαι τὴν ἀσφάλειαν. κατα- 5
ληπτὸς δὲ γενόμενος πρὸς τὴν γῆν τῆς Καμαρίνης,
εἰς τὴν γῆν κατέφυγε πρὸς τόπους τραχεῖς καὶ ὑφα-
λώδεις. τοῦ δὲ πνεύματος βιαιότερον ἐπιπνέοντος,
οἱ μὲν Καρχηδόνιοι κάμψαντες τὸν Πάχυννον εἰς
ὑπεύδιον τόπον καθωρμίσθησαν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, 10
κινδύνου μεγάλου γεγενημένου, τὰ μὲν σιτηγὰ πλοῖα
ἀπώλεσαν πάντα, τὰς δὲ μακρὰς ναῦς οὖσας ἑκα-
τὸν πέντε ὁμοίως, ὥστε δύο μόνας σωθῆναι, τὰ δὲ
10 πλείω σώματα ἀπολωλέναι. ὁ δὲ Ἰούνιος τὰς δύο
ναῦς ἀπολαβὼν καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας ἄνδρας εἰς 15
τὸ στρατόπεδον ἦλθε τὸ Λιλύβαιον. νυκτὸς δὲ οὗ-
τος ἐπιπεσὼν τὸν Ἔρυκα παρέλαβε, καὶ τὸν Ἀλγί-
θαλλον ἐτείχισεν, ὄνπερ νῦν Ἀκελλον καλοῦσι, καὶ
11 στρατιῶτας ὀκτακοσίους εἰς φυλακὴν κατέλιπε. Καρ-
θάλων δὲ πυθόμενος τοὺς περὶ τὸν Ἔρυκα τόπους 20
προκατειλήφθαι, νυκτὸς ἐν ταῖς ναυσὶ παρεκόμισε
δύναμιν· ἐπιπεσὼν δὲ τοῖς φρουροῖς τοῦ Ἀλγιδάλ-
λου ἐκυρίευσεν τοῦ χωρίου, καὶ περιγενόμενος οὓς
μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ἐφυγάδευσεν εἰς τὸν Ἔρυκα·
καὶ τὸ μὲν φρούριον τρισχίλιοι στρατιῶται ἐφύλα- 25
ξαν, ἐν δὲ τῇ πρώτῃ ναυμαχίᾳ Ῥωμαῖοι ἔπεσον
τρισμύριοι καὶ πεντακισχίλιοι, τῶν δὲ ἐαλωκότων
οὐκ ἔλαττον τούτων. [Exc. Hoeschel. p. 166—168 Π.
506—508 W.]

2 Ὅτι τοὺς φιλαργυρωτάτους ἐπελέξαντο πρὸς τὸν 30
ἐμπρησμόν τῶν μηχανημάτων καὶ τοὺς θρασυτά-
τους οἱ Καρχηδόνιοι, τριακοσίους ὄντας τὸν ἀριθ-

μόν· τὰ γὰρ πάθη ταῦτα μάλιστα προτρέπεται τοὺς
προχείρους παντὸς καταφρονεῖν κινδύνου. ὡς ἐπὶ
πολὺ γὰρ ἐν ταῖς προσβολαῖς καὶ τειχομαχίαις συνέ-
βαινε τοὺς ἀρίστους ἀποθνήσκειν ἔκουσίως προ-
πίπτοντας εἰς κινδύνους δυσβοηθήτους. [Exc. Vat.
p. 52.]

Ὅτι Κλώδιος παραγενόμενος εἰς τὴν Σικελίαν
παρέλαβε τὰς πρὸς τῷ Διλυβαίῳ δυνάμεις, καὶ τὰ
πλήθη συναγαγὼν κατηγόρησε πικρῶς τῶν παρα-
δόντων αὐτῷ τὸ στρατόπεδον ὑπάτων, φάσκων αὐ-
τοὺς ῥαθύμως κεχειρικέναι τὸν πόλεμον, μεθυσκο-
μένους καὶ ζῶντας ἐν ἀνέσει καὶ τρυφῇ, καὶ τὸ
σύνολον πεπολιορκῆσθαι μᾶλλον ἢ πεπολιορκηκέ-
ναι. ὧν δὲ φύσει παράθερμος καὶ τῇ διανοίᾳ πα-
ρακεκλινηκῶς πολλὰ διώκει μανίᾳ προσεμφερῶς.
πρῶτον μὲν γὰρ ὧν τῆς στρατηγίας κατηγόρησε,
τούτων τὴν ἄνοιαν μιμησάμενος παρακλήσιως ἐν τῇ
θαλάττῃ τὰ τε χῶματα καὶ τὰ κλειθρα κατεσκευάζε,
τοσοῦτον ἀφροσύνη διενέγκας ἐκείνων ὅσω μείζον
ἐστὶν ἀμάρτημα τὸ μηδὲ ἐκ τῆς πείρας δύνασθαι
μεταδιδαχθῆναι τοῦ πρώτως ἐπιβαλλόμενον σφα-
λῆναι. τιμωρητικὸς δὲ ὧν φύσει τοὺς μὲν πολι-
τικὸς τοῖς πατρίοις ἔθεσιν ἐκόλαξεν ἀπαραιτήτως,
τοὺς δὲ συμμάχους ῥάβδοις ἐμαστίγου. καθόλου δὲ
διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ γένους καὶ τὴν τῆς οἰκίας
δόξαν διεφθαρμένος ὑπεροπτικὸς ἦν καὶ κατεφρό-
νει πάντων. [Exc. de virt. et vit. p. 270—273 V.
565 W.]

Περικατάληπτος γενόμενος κατέφυγε πρὸς τὴν
γῆν, ἐν ἐλάττουι θέμενος τὸν ἀπὸ τῆς ναυαγίας
φόβον τοῦ παρὰ τῶν πολεμίων κινδύνου. [Exc.
Vat. p. 52.]

- 9 πλάγη τὸ γεγενημένον. μετὰ δὲ ταῦτα Καρχηδο-
νίων παντὶ στόλῳ πρὸς αὐτοὺς ἐλθόντων, φοβη-
θεὶς ὁ ὕπατος τὰς μὲν τρισκαίδεκα τὰς ἀρχήστους
ἐνέπηρσεν, ἐπὶ δὲ Συρακόσας τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο,
νομίζων Ἰέρωνα παρέξεσθαι τὴν ἀσφάλειαν. κατα- 5
ληπτὸς δὲ γενόμενος πρὸς τὴν γῆν τῆς Καμαρίνης,
εἰς τὴν γῆν κατέφυγε πρὸς τόπους τραχεῖς καὶ ὑφα-
λώδεις. τοῦ δὲ πνεύματος βιαίότερον ἐπιπνέοντος,
οἱ μὲν Καρχηδόνιοι κάμψαντες τὸν Πάχυνον εἰς
ὑπεύδιον τόπον καθωρμίσθησαν, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι, 10
κινδύνου μεγάλου γεγενημένου, τὰ μὲν σιτηγὰ πλοῖα
ἀπώλεσαν πάντα, τὰς δὲ μακρὰς ναῦς οὕσας ἑκα-
τὸν πέντε ὁμοίως, ὥστε δύο μόνας σωθῆναι, τὰ δὲ
10 πλείω σώματα ἀπολωλέναι. ὁ δὲ Ἰούνιος τὰς δύο
ναῦς ἀπολαβὼν καὶ τοὺς ὑπολειφθέντας ἄνδρας εἰς 15
τὸ στρατόπεδον ἦλθε τὸ Λιλύβαιον. νυκτὸς δὲ οὐ-
τος ἐπιπεσὼν τὸν Ἐρυνκα παρέλαβε, καὶ τὸν Αἰγί-
θαλλον ἐτείχισεν, ὄνπερ νῦν Ἀκελλον καλοῦσι, καὶ
11 στρατιώτας ὀκτακοσίους εἰς φυλακὴν κατέλιπε. Καρ-
θάλων δὲ πυθόμενος τοὺς περὶ τὸν Ἐρυνκα τόπους 20
προκατειλήφθαι, νυκτὸς ἐν ταῖς ναυσὶ παρεκώμισε
δύναμιν· ἐπιπεσὼν δὲ τοῖς φρουροῖς τοῦ Αἰγίθαλλου
ἐκνύρευσεν τοῦ χωρίου, καὶ περιγεγόμενος οὓς
μὲν ἀπέκτεινεν, οὓς δὲ ἐφυγάδευσεν εἰς τὸν Ἐρυνκα·
καὶ τὸ μὲν φρούριον τρισχίλιοι στρατιῶται ἐφύλα- 25
ξαν, ἐν δὲ τῇ πρώτῃ ναυμαχίᾳ Ῥωμαῖοι ἔπεσον
τρισμύριοι καὶ πεντακισχίλιοι, τῶν δὲ ἐαλωκότων
οὐκ ἔλαττον τούτων. [Exc. Hoeschel. p. 166—168 II.
506—508 W.]
- 2 Ὅτι τοὺς φιλαργυρωτάτους ἐπελέξαντο πρὸς τὸν 30
ἐμπρησμόν τῶν μηχανημάτων καὶ τοὺς θρασυτά-
τους οἱ Καρχηδόνιοι, τριακοσίους ὄντας τὸν ἀριθ-

μόν· τὰ γὰρ πάντα ταῦτα μάλιστα προτρέπεται τοὺς
 προχείρους παντὸς καταφρονεῖν κινδύνου. ὡς ἐπι-
 πολὺ γὰρ ἐν ταῖς προσβολαῖς καὶ τειχομαχίαις συνέ-
 βαινε τοὺς ἀρίστους ἀποθνήσκειν ἐκουσίως προ-
 5 πίπτοντας εἰς κινδύνους δυσβοηθήτους. [Exc. Vat.
 p. 52.]

Ὅτι Κλώδιος παραγενόμενος εἰς τὴν Σικελίαν 3
 παρέλαβε τὰς πρὸς τῷ Λιλυβαίῳ δυνάμεις, καὶ τὰ
 πλήθη συναγαγὼν κατηγορήσῃ πικρῶς τῶν παρα-
 10 δόντων αὐτῷ τὸ στρατόπεδον ὑπάτων, φάσκων αὐ-
 τοὺς ῥαθύμως κεχειρικέναι τὸν πόλεμον, μεθυσκο-
 μένους καὶ ζῶντας ἐν ἀνέσει καὶ τρυφῇ, καὶ τὸ
 σύνολον πεπολιορκῆσθαι μᾶλλον ἢ πεπολιορκηκέ-
 ναι. ὧν δὲ φύσει παράθερμος καὶ τῇ διανοίᾳ πα-
 15 ρακεκινητῶς πολλὰ διώκει μανία προσεμφερῶς.
 πρῶτον μὲν γὰρ ὧν τῆς στρατηγίας κατηγορήσῃ,
 τούτων τὴν ἄνοιαν μιμησάμενος παραπλησίως ἐν τῇ
 θαλάττῃ τὰ τε χῶματα καὶ τὰ κλειῖθρα κατεσκευάζε,
 τοσοῦτον ἀφροσύνη διενέγκας ἐκείνων ὅσῳ μείζον
 20 ἔστιν ἀμάρτημα τὸ μηδὲ ἐκ τῆς πείρας δύνασθαι
 μεταδιδασχθῆναι τοῦ πρώτως ἐπιβαλλόμενον σφα-
 λῆναι. τιμωρητικὸς δὲ ὧν φύσει τοὺς μὲν πολι-
 τικοὺς τοῖς πατρίοις ἔθεσιν ἐκόλαξεν ἀπαραιτήτως,
 τοὺς δὲ συμμάχους ῥάβδοις ἑμασίτου. καθόλου δὲ
 25 διὰ τὴν ὑπεροχὴν τοῦ γένους καὶ τὴν τῆς οἰκίας
 δόξαν διεφθαρμένος ὑπεροπτικὸς ἦν καὶ κατεφρό-
 νει πάντων. [Exc. de virt. et vit. p. 270—273 V.
 565 W.]

Περικατάληπτος γενόμενος κατέφυγε πρὸς τὴν 4
 30 γῆν, ἐν ἐλάττονι θέμενος τὸν ἀπὸ τῆς ναυαγίας
 φόβον τοῦ παρὰ τῶν πολεμίων κινδύνου. [Exc.
 Vat. p. 52.]

- 5 Ὅτι Ἀμίλκας καὶ πρὸ τῆς στρατηγίας φανερὰν ἔσχε τὴν λαμπρότητα τῆς ψυχῆς, καὶ τὴν ἀρχὴν παρειληφῶς ἄξιος ἐφαίνεται τῆς πατρίδος, ἀντεχόμενος μὲν τῆς δόξης, καταφρουῶν δὲ τῶν κινδύνων.
- 2 Ὅτι οὗτος συνέσει διαφέρειν ἐδόκει, καὶ τόλμαν 5 καὶ πρᾶξιν τὴν ἐν τοῖς ὅπλοις ἔχων ὑπὲρ ἅπαντας τοὺς πολίτας ὑπῆρχεν ἀμφοτέρου, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής.
- [Exc. de virt. et vit. p. 273 V. 565 W.] 10
- 6 Εἰς δὲ τὸν Λόγγωνα Κατάνης φρούριον ὑπῆρχε, καλούμενον Ἰτάλιον. ὅπερ πολεμήσας Βάρκας ὁ Καρχηδόσιος [Exc. Hoeschel. p. 168 II. 508 W.]
- 7 Οὐδενὶ δηλώσας τὸ βεβουλευμένον· ὑπελάμβανε γὰρ τὰ τοιαῦτα τῶν στρατηγημάτων διαδιδόμενα 15 πρὸς τοὺς φίλους ἢ τοῖς πολεμοῖσι γνώριμα γίνεσθαι διὰ τῶν αὐτομόλων ἢ τοῖς στρατιώταις ἐμποιεῖν δειλίαν προσδοκῶσι μέγεθος κινδύνου. [Exc. Vat. p. 52.]
- 2 Τὰ γὰρ τῶν στρατηγῶν βουλευμάτα καὶ στρα- 20 τηγήματα διαδιδόμενα τοῖς φίλοις τοῖς πολεμοῖσι γνώριμα γίνεται διὰ τῶν αὐτομόλων, καὶ τοῖς στρατιώταις δειλίαν ἐντίκτοντα προσδοκίαν μεγάλου κινδύνου ἐντίθησι.
- 8 Βάρκας δὲ νυκτὸς καταπλεύσας καὶ τὴν δύναμιν 25 ἀποβιβάσας, αὐτὸς πρῶτος ἠγησάμενος τῆς ἀναβάσεως τῆς πρὸς Ἑρυνκα, οὔσης σταδίων τριάκοντα, παρέλαβε τὴν πόλιν καὶ * πάντας ἀνεῖλε, μετώκισε δὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὰ Δρέπανα.
- 9 Ἐν παντὶ γὰρ καιρῷ καὶ πράγματι συμβαίνει τὴν 30 εὐταξίαν γίνεσθαι μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίαν. [Exc. Hoeschel. p. 168 II. 509 W.]

Ἵτι τοῦ Ἀμίλκου διαταξαμένου μὴ διαρπάξειν
 τοὺς στρατιώτας, Οὐδοόστωρ οὐκ ἐπέισθη καὶ πολ-
 λούς ἀπέβαλε τῶν στρατιωτῶν. οὕτως ἐν παντὶ
 καιρῷ συμβάλνει τὴν εὐταξίαν γίνεσθαι μεγάλων
 5 ἀγαθῶν αἰτίαν, ὥσθ' οἱ μὲν περὶ προγεγενημένης
 εὐημερίας τηλικαύτης οὐχ ὅτι μόνον ταύτην ἀνέ-
 τρεψαν, ἀλλὰ καὶ πάντες ἐκινδύνευσαν ἀπολέσθαι,
 οἱ δὲ ἵππεις οὐ πλείους διακοσίων ὄντες οὐ μόνον
 ἑαυτοὺς διέσωσαν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις τὴν ἀσφά-
 10 λειαν παρεσκεύασαν.

Ἵτι Ἀμίλκας ἔπεμψε κήρυκα περὶ τῆς τῶν νε- 2
 κρῶν ἀναιρέσεως. ὁ δὲ ὑπατος Φονδάνιος ἐκέλευσε
 τοῖς ἠκούσι μὴ τοὺς νεκρούς, ἀλλὰ τοὺς ζῶντας, εἰ
 νοῦν ἔχουσιν, ὑποσπόνδους αἰτεῖσθαι. ὑπερηφά-
 15 νου μὲν οὖν γενομένης τῆς ἀποκρίσεως, οὗτος οὐ
 τοῖς τυχοῦσιν ἐλαττώμασι περιέπεσεν εὐθύς, ὥστε
 πολλοῖς δόξαι τὴν μεγαλαυχίαν τετευχέναι τῆς παρὰ
 τοῦ δαιμονίου νεμέσεως.

Ἵτι τοῦ Φονδανίου περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ταφῆς 3
 20 ἀποστείλαντος κήρυκα Βάρκας πολὺ κεχωρισμένην
 τῆς προγεγενημένης ἀπόφασιν ἐποίησατο· φήσας
 γὰρ μάχεσθαι μὲν τοῖς ζῶσι, διαλελύσθαι δὲ πρὸς
 τοὺς τετελευτηκότας, συνεχώρησε τὴν ταφήν. [Exc.
 Vat. p. 53.]

Ἵτι ὁ Ἄννων μεγαλεπίβολος ὢν καὶ δόξης ὄρε- 10
 γόμενος, καὶ τὸ μέγιστον, ἔχων δύναμιν σχολάζου-
 σαν, ἅμα μὲν ταύτην γυμνάσειν ἤλπιζεν ἐν ταύτῃ
 τῇ στρατείᾳ, τρέφων ἐκ τῆς πολεμίας καὶ τὴν πό-
 λιν κουφίζων τῶν δαπανημάτων, ἅμα δὲ πολλὰ
 30 καταπράξεσθαι τῇ πατρίδι καὶ πρὸς δόξαν καὶ πρὸς
 τὸ συμφέρον.

Ἵτι Ἄννωνος τὴν Ἐκατόμπυλον ἐκπολιορκή- 2

- σαντος, καὶ τῶν πρεσβυτέρων προσελθόντων μεθ' ἱκετηριῶν καὶ δεομένων ἀνθρωπίνως ἑαυτοῖς χρήσασθαι, φιλόδοξος ὢν ὁ στρατηγὸς καὶ προκρίνας τὴν εὐεργεσίαν τῆς τιμωρίας τρισχιλίους μὲν ὁμήρους ἔλαβε, τὴν δὲ πόλιν καὶ τὰς κτήσεις ἀκεραίους 5 ἑάσας ἔτυχε στεφάνων καὶ τιμῶν μεγάλων παρὰ τῶν εὐπαθόντων. οἱ δὲ στρατιῶται, τῶν ἐγκωρίων αὐτοὺς ὑποδεχομένων λαμπρῶς μετὰ πάσης προθυμίας, εἰστιῶντο πάντων ὄντων δαψιλῶν τῶν πρὸς ἀπόλαυσιν. [Exc. de virt. et vit. p. 273 V. 565, 566 W.] 10
- 11 *Αὐτάτιος* δὲ ὁ ὑπάτος ναυσὶ μακρᾶς τριακοσίαις καὶ πλοίοις καὶ πορείοις ἑπτακοσίοις, ὁμοῦ χιλίοις, εἰς Σικελίαν ἐπλευσε, καὶ εἰς τὸ Ἐρυνίων ἐμπόριον καθωρμίσθη. Ἄννων δὲ καὶ αὐτὸς ἐκ Καρχηδόνης ναυσὶ διακοσίαις πεντήκοντα μακρᾶς καὶ τοῖς 15 φορητοῖς εἰς τὴν νῆσον τὴν Ἰέραν ἦλθεν. εἶτα δὲ ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν Ἐρυνκα ἐρχόμενος, καὶ τῶν Ῥωμαίων ὑπαντησάντων, παρ' ἀμφοτέρων πόλεμος ἐγένετο μέγας. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν πόλεμον ἀπέβαλον Καρχηδόνιοι ναῦς ἑκατὸν ἑπτακαίδεκα, αὐ- 20 τάνδρους μὲν τούτων εἴκοσι, * Ῥωμαῖοι δὲ ὀγδοήκοντα, τριάκοντα μὲν εἰς τέλος, πεντήκοντα δὲ εἰς ἐπιμερισμόν*, αἰχμαλώτους δέ, ὡς Φιλῖνος ἀνέγραψε, Καρχηδονίων ἑξακισχιλίους, ὡς δὲ ἕτεροι, τετρακισχιλίους τεσσαράκοντα. αἱ δὲ ἄλλαι νῆες 25 πνεύματος ἐπιπνεύσαντος οὐρίου εἰς Καρχηδόνα ἔφυγον.
- 2 Οὐδὲν γὰρ ὄφελος ἀνδρείας, ὅταν τοῦ σκάφους βυθισθέντος το σῶμα τῆς βάσεως ἀποστερηθῆν ὑπὸ τῆς θαλάσσης τοῖς πολεμίοις ἐγχειρίζηται. [Exc. 30 Hoeschel. p. 169 II. 509 W.]
- 3 Ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ προέβη τῆς ἀνδραγαθίας ὥστε

καὶ τοὺς στρατηγούς αὐτοὺς παρ' ἀμφοτέροις ἀρι-
 στεύειν καὶ τῶν κινδύνων προκαθηγεῖσθαι. ἔνθα
 δὴ συνέβαινεν ἀλογώτατα πάθη τοῖς ἀρίστοις τῶν
 ἀνδρῶν ἐνίοτε. οἱ γὰρ ταῖς εὐψυχίαις ὑπερέχοντες
 5 τῶν ἀνθεστηκότων καταδυομένης τῆς ἰδίας νηὸς
 ἠλίσκοντο, ταῖς μὲν ἀρεταῖς οὐκ ἐνδιδόντες, τῷ δὲ
 τῆς ἀνάγκης ἀβοηθήτῳ κρατούμενοι. τί γὰρ ὄφε-
 λος ἀνδρείας, ὅταν τοῦ σκάφους βυθισθέντος τὸ
 σῶμα τῆς βάσεως ἀποστερηθὲν ὑπὸ τῆς θαλάττης
 10 τοῖς πολεμίοις ἐγχειρίζεται; [Exc. Vat. p. 53, 54.]

Ὅτι ἡ μήτηρ τῶν νεανίσκων βαρέως φέρουσα 12
 τὴν τάνδρὸς τελευτήν, καὶ νομίσασα δι' ἀμέλειαν
 αὐτὸν ἐκκλειοπέσαι τὸ ζῆν, ἔπεισε τοὺς υἱοὺς κα-
 κουχεῖν τοὺς αἰχμαλώτους. συγκλεισθέντων οὖν
 15 αὐτῶν εἰς οἶκημα στενὸν παντελῶς, τὰ σώματα κα-
 θάπερ τῶν θηρίων ἠναγκάζετο συνεσπειραμένα καρ-
 τερεῖν διὰ τὴν στενοχωρίαν. ἔπειτα τῆς τροφῆς
 παραιρεθείσης ἐφ' ἡμέρας πέντε, Βοδόστῳ μὲν διὰ
 τὴν ἀθυμίαν καὶ τὴν ἔνδειαν ἐτελεύτησεν, Ἀμίλκας
 20 δέ, διαφέρων εὐψυχία, διεκαρτέρει καίπερ ἀπεγνω-
 σμένης ἐλπίδος ἀντεχόμενος. πολλάκις δὲ αὐτοῦ
 δεομένου τῆς γυναικός, καὶ μετὰ δακρῶν τὴν ἐπι-
 μέλειαν τὴν εἰς τὸν ἄνδρα διεξιόντος, τοσοῦτον
 ἀπέσχευ ἐκείνη φιλανθρωπίας καὶ λογισμῶν ἀνθρω-
 25 πίνων ὥστε τὸν μὲν νεκρὸν αὐτῷ συγκατακλείσαι
 πέντε ἡμέρας, τροφήν δὲ ὀλίγην χορηγῆσαι, πρὸς
 αὐτὸ μόνον στοχαζομένην τὸ δύνασθαι τὴν ἀτυχίαν
 ἐνεγκεῖν. ὁ δὲ Ἀμίλκας ἀπογνοὺς τὸν ἐκ τῆς ἰκε- 2
 σίας ἔλεον ἀνεβόησεν ἐπιμαρτυρόμενος Δία ξένιου
 30 καὶ θεοῦς τοὺς ἐποπτεύοντας τὰ κατ' ἀνθρώπους
 ὡς ἀντὶ καλῆς χάριτος τῆς ὀφειλομένης ἀπολαμβάνει
 τιμωρίας ὑπὲρ ἀνθρώπου. οὐ μὴν ἐξέλειπε τὸ ζῆν,

εἴτε δαιμονίου τινὸς ἐλεήσαντος εἴτε καὶ ταῦτομά-
 3 του παράδοξον ἐνεγκόντος βοήθειαν. ἔσχατως γὰρ
 αὐτοῦ διακειμένου διὰ τε τὴν ἀποφορὰν τὴν ἀπὸ
 τοῦ νεκροῦ καὶ τὴν ὄλην κακουχίαν, τῶν οἰκετῶν
 τινες τῶν κατὰ τὴν οἰκίαν διηγῆσαντό τισι τὸ γι- 5
 νόμενον. οἱ δὲ μισοπουηρήσαντες τοῖς δημάρχοις
 προσήγγειλαν. δεινῆς δ' οὖν τῆς ὠμότητος φανεί-
 σης, οἱ ἄρχοντες ἀνεκαλέσαντο τοὺς Ἀτίλλους, καὶ
 παρ' ὀλίγον θανάτου κρίσιν προέθηκαν, ὡς κατα-
 σχύνουσι τὴν Ῥώμην· διηπειλήσαντο δὲ τὴν ἀρομότ- 10
 τουσαν παρ' αὐτῶν λήψεσθαι τιμωρίαν, εἰ μὴ πᾶ-
 σαν ἐπιμέλειαν ποιήσονται τῶν αἰχμαλώτων. οἱ δὲ
 τῇ μητρὶ πολλὰ καταμεμψάμενοι τὸν μὲν Βοδό-
 στορα καύσαντες ἀπέστειλαν τὴν τέφραν τοῖς συγ-
 γενέσι, τὸν δὲ Ἀμίλκην ἐκ τῆς κακουχίας ἀνέλαβον. 15
 [Exc. de virt. et vit. p. 273, 274 V. 566 W.]

13 Ὅτι ὁ Βάρκας, ἐπειδὴ παρεγενήθησαν πρὸς αὐ-
 τὸν οἱ πρόεβρεις τῶν Ῥωμαίων μετὰ τοῦ Γέσκωνος
 καὶ τὰς συνθήκας ἀνεγίνωσκον, μέχρι μὲν τινος
 ἐσιώπα· ὡς δὲ ἤκουσε τὰ τε ὄπλα παραδιδόναι καὶ 20
 τοὺς αὐτομόλους, οὐκ ἐκαρτέρησεν, ἀλλ' ἐκέλευσεν
 ἀπιέναι τὴν ταχίστην· ἔτοιμος γὰρ ἔφησεν εἶναι
 μᾶλλον ἀποθανεῖν μαχόμενος ἢ φιλοψυχήσας προσ-
 δέξασθαι πρᾶξιν ἐπονείδιστον, καὶ ταῦτ' εἰδὼς τὴν
 τύχην πρὸς τοὺς ἐγκαρτεροῦντας τοῖς δεινοῖς αὐτο- 25
 μολοῦσαν καὶ μεγίστην ἀπόδειξιν τῆς ἀνελπίστου
 μεταβολῆς παρεσχημένην τὴν περὶ τὸν Ἀτίλιον συμ-
 φορὰν. [Exc. Vat. p. 54.]

14 Εἴκοσι τέσσαρα ἔτη πολεμήσαντες οἱ Ῥωμαῖοι
 Καρχηδονίους, Λιλύβαιον δὲ δεκαετῆ χρόνον πο- 30
 λιορκήσαντες, πρὸς ἀλλήλους διελύθησαν. [Exc.
 Poeschel. p. 169 II. 509 W.]

FRAGMENTA LIBRI XXV.

Ἐπίκουρος ὁ φιλόσοφος ἐν ταῖς ἐπιγεγραμμέναις 1
 ὑπ' αὐτοῦ κυρίαις δόξαις ἀπεφήνατο τὸν μὲν δίκαιον βίον ἀτάραχον ὑπάρχειν, τὸν δὲ ἄδικον πλείστης 5
 ταραχῆς γέμειν, βραχεὶ παντελῶς λόγῳ πολὺν ἀληθῆ νοῦν περιλαβῶν καὶ τὸ σύνολον δυνάμενον τὴν 10
 κακίαν τῶν ἀνθρώπων διορθοῦσθαι. ἢ γὰρ ἀδικία μητρόπολις οὐσα τῶν κακῶν, οὐ μόνον τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ καὶ συλλήβδην ἔθνεσι καὶ δήμοις καὶ βασιλεῦσι τὰς μεγίστας ἀπεργάζεται συμφοράς.

10 [Exc. Hoeschel. p. 169 II. 509 W.]

Ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι περὶ τῆς Σικελίας μεγάλους 2
 ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὑπομείναντες, καὶ πρὸς Ῥωμαίους εἴκοσι τέτταρα ἔτη συνεχῶς διαπολεμήσαντες, οὐ τηλικούτων ἐπειράθησαν ἀτυχημάτων ὅσων 15
 ὁ πόλεμος αὐτοῖς αἴτιος ὑπῆρξεν ὁ πρὸς τοὺς ἀδικηθέντας ὑπ' αὐτῶν μισθοφόρους. ἀποστερήσαντες γὰρ τοὺς ὀφειλομένους μισθοὺς τοῖς ἄλλοεθνεσὶ παρ' ὀλίγον αὐτῆς τῆς ἡγεμονίας ἅμα καὶ τῆς πατρίδος ἐστερήθησαν· οἱ γὰρ ἀδικηθέντες μισθοφόροι 20
 παραχορῆμα ἀποστάντες ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς περιέβαλον τὴν Καρχηδόνα. [Exc. de virt. et vit. p. 274, 277 V. 566, 567 W.]

Ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας γὰρ οἱ μετὰ Καρχηδονίων στρατευσάμενοι Ἴβηρες, Κελτοί, Βαλεαρεῖς, Λιβυφοίνικες, 2

Λιγυστινοὶ καὶ μιξέλληνες δοῦλοι· οἳ καὶ ἐστασία-
σαν. [Exc. Poeschel. p. 169 II. 509 W.]

3 Ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι ἐξαπέστειλαν πρὸς τοὺς ἀπο-
στάτας κήρυκα, τὴν τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν αἰτού-
μενοι. οἳ δὲ περὶ τὸν Σπόνδιον ἡγεμόνες ἐπιτεί- 5
νοντες τὴν ἀπεθνήκωσιν οὐ μόνον ἀντεῖπον περὶ
τῆς ταφῆς, ἀλλὰ καὶ διηπειλήσαντο μηκέτι πέμψειν
μηδένα κήρυκα περὶ μηδενὸς πρὸς αὐτούς, ὡς τῆς
αυτῆς κολάσεως γενησομένης τῷ παραγενομένῳ. εἰς
δὲ τὸ λοιπὸν ἐνομοθέτησαν τῶν αἰχμαλώτων τοὺς 10
μὲν Καρχηδούλους τῆς αὐτῆς τούτοις ἀξιούν τιμω-
ρίας, τοὺς δὲ συμμαχοῦντας τοῖς Φοίνιξι χειροκο-
πεῖν καὶ πέμπειν ἠκρωτηριασμένους εἰς τὴν Καρ-
χηδόνα. οἳ μὲν οὖν περὶ τὸν Σπόνδιον ἡγεμόνες
διὰ τῆς εἰρημένης ἀσεβείας καὶ ὠμότητος ὑπετέμοντο 15
τὴν διὰ τῆς φιλανθρωπίας στρατηγίαν τοῦ Βάρκα.
τοῦτον τὸν τρόπον Ἀμίλλας δυσχρηστούμενος τῇ
ὠμότητι καὶ αὐτὸς ἠναγκάζετο τῆς φιλανθρωπίας
μὲν τῆς εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἀποστῆναι, τὴν δὲ
τιμωρίαν παραπλησίαν ἐπιτιθέναι τοῖς ὑποπεσοῦσι. 20
διόπερ τοὺς ἀλισκομένους αἰκιζόμενος παρερρίπτει
τοῖς θηρίοις, ὑφ' ὧν καταπατούμενοι πικραῖς τιμω-
ρίαις περιέπιπτον.

2 Ὅτι οἱ Ἴππακρῖνοι καὶ οἱ Ἴτυκαῖοι ἀπέστησαν καὶ
τοὺς φυλάττοντας τὰς πόλεις ἔρριψαν ἀτάφους κατὰ 25
τῶν τειχῶν, καὶ τοῖς παρὰ Καρχηδονίων πρεσβευ-
σασιν περὶ τῆς τῶν νεκρῶν ἀναίρεσεως ἀντέπιπτον
περὶ τῆς ταφῆς. [Exc. de virt. et vit. p. 277 V.
567 W.]

4 Διὸ καὶ τοῖς ἀποστάταις οὐχ ἦττον πολιορκεί- 30
σθαι συνέβαινεν ἢ πολιορκεῖν διὰ τὸ σπανίζειν
τροφῆς.

Συνέβαινε δὲ ταῖς μὲν τόλμαις αὐτοὺς μὴ λεί- 2
πεσθαι τῶν πολεμίων, διὰ δὲ τὰς ἀπειρίας τῶν ἡγε-
μόνων μεγάλα βλάπτεσθαι. διὸ καὶ τότε συνιδεῖν
ἦν ἐπ' αὐτῆς τῆς πείρας ἡλίκην ὑπερβολὴν ἔχει
5 στρατηγικὴ σύνεσις ἰδιωτικῆς ἀπειρίας καὶ τριβῆς
ἀπόνου καὶ στρατιωτικῆς. [Exc. Vat. p. 55.]

Τότε συνιδεῖν ἔστιν ἐπ' αὐτῆς τῆς πείρας ἡλί- 3
κην ὑπεροχὴν ἔχει στρατηγικὴ σύνεσις ἰδιωτικῆς
ἀπειρίας καὶ τριβῆς ἀλόγου καὶ στρατιωτικῆς. [Exc.
10 Hoeschel. p. 169 II. 510 W.]

Τὸ γὰρ δαιμόνιον, ὡς ἔοικε, ταύτην ἀμοιβὴν τῶν 5
ἀσεβημάτων αὐτοῖς ἐδικαίωσεν.

Ὅτι τὸν Σπόνδιον ἀνεσταύρωσεν Ἀμίλκας. ὁ δὲ 2
Μάθως Ἀννίβαν εἰς τὸν αὐτὸν σταυρὸν αἰχμάλω-
15 του λαβῶν προσήλωσεν, ὥστε δοκεῖν τὴν τύχην
ὥσπερ ἐπίτηδες ἐναλλάξ τὰς τ' εὐημερίας καὶ τὰς
ἤττας ἀπονέμειν τοῖς περὶ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν
ἡσεβηκόσιν.

Ὅτι αἱ δύο πόλεις οὐδεμίαν ἀφορμὴν εἶχον πρὸς 3
20 διάλυσιν διὰ τὸ μὴ καταλελοιπέναι σφίσιν ἐλέω μηδὲ
συγγνώμῃ τόπον τινὰ κατὰ τὰς πρώτας ἐπιβολάς.
οὕτω κατὰ τὰς ἀμαρτίας μεγάλην ἔχει διαφορὰν ἢ
μετριότης καὶ τὸ μηδὲν ὑπὲρ ἄνθρωπον ἐπιτηδεύειν.
[Exc. Vat. p. 55, 56.]

25 Οὕτω τῶν κατὰ τὰς ἀμαρτίας ὄντων μεγάλην 4
ἔχει διαφορὰν ἢ μετριότης καὶ μηδὲν ὑπὲρ ἄνθρω-
πον ἐπιτηδεύειν.

Μετὰ δὲ τὴν ἐκ Σικελίας ἐπαναχώρησιν οἱ μι- 6
σθοφόροι Καρχηδονίων ἐπανέστησαν αὐτοῖς διὰ τοι-
30 αὐτὰς αἰτίας. ὑπὲρ τῶν ἵππων τῶν θανόντων ἐν
Σικελίᾳ καὶ τῶν σφαγέντων ἀνδρῶν τιμὰς ὑπερ-
βαλλούσας* καὶ ἐπολέμησαν ἔτη τέσσαρα καὶ μῆνας

τέσσαρας. σφάζονται δὲ ὑπὸ Ἀμίλκα τοῦ Βάρκα στρατηγοῦ, ὃς καὶ ἐν Σικελίᾳ εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἀνδρικῶς ἐκρατύνατο. [Exc. Hoeschel. p. 169 II. 509 W.]

7 Ἐπὶ τοσοῦτον ἡ νῆσος (Sardinia) διωνομάσθη τῇ 5
τῶν καρπῶν ἀφθονία ὥστε Καρχηδονίους ὕστερον
αὐξηθέντας ἐπιθυμῆσαι τῆς νήσου, καὶ πολλοὺς
ἀγῶνας καὶ κινδύνους ὑπὲρ αὐτῆς ἀναδέξασθαι.
ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν τοῖς οἰκειοῖς χρόνοις ἀνα-
γράφομεν. [Diodorus 4, 29.]

8 Ὅτι Ἀμίλκας ὁ καὶ Βάρκας πολλὰς καὶ μεγάλας 10
χρείας παρασχόμενος τῇ πατρίδι, κατὰ μὲν τὴν Σι-
κελίαν ἐν τῷ πρὸς Ῥωμαίους πολέμῳ, κατὰ δὲ τὴν
Λιβύην, ὅτε τὴν ἀπόστασιν οἱ μισθοφόροι καὶ Λί-
βνες ποιησάμενοι συνείχον ἐν πολιορκίᾳ τὴν Καρ- 15
χηδόνα. ἐπ' ἀμφοτέροις γὰρ τοῖς πολέμοις τούτοις
ἐπιφανεστάτας πράξεις κατεργασάμενος καὶ πολι-
τευόμενος ἐμφρόνως, δικαίας ἀποδοχῆς ἐτύγχανε
παρὰ πᾶσι τοῖς πολίταις. ὕστερον δὲ μετὰ τὴν κα-
τάλυσιν τοῦ κατὰ τὴν Λιβύην πολέμου συστησάμε- 20
νος ἑταιρείαν τῶν πονηροτάτων ἀνθρώπων, καὶ ἐκ
τούτων ἀθροίζων καὶ ἐκ τῶν λαφύρων ὠφελείας,
ἔτι δὲ αὐτὸν ὁρῶν ταῖς πράξεσιν αὐξανόμενον, καὶ
δοὺς εἰς δημοκοπίαν καὶ πλήθους ἀρέσκειαν, παρε-
στήσατο τὸν δῆμον ἑαυτῷ παραδοῦναι τὴν στρατη- 25
γίαν ὅλης τῆς Λιβύης εἰς χρόνον ὀλίγιστον. [Exc.
de virt. et vit. p. 277, 278 V. 567 W.]

9 Ὅτι οἱ μὲν Κελτοὶ τοῖς πλήθεσιν ὄντες πολλα-
πλάσιοι, καὶ πεφρονηματισμένοι τῷ θράσει καὶ ταῖς
ἀλκαῖς, καταπεφρονηκότως διηγωνίζοντο, οἱ δὲ περὶ 30
τὸν Βάρκαν τὸ τοῦ πλήθους ἑλλιπές ταῖς ἀρεταῖς
καὶ ταῖς ἐμπειρίαις ἐπειρῶντο διορθώσασθαι. οἱ μὲν

οὐν πᾶσιν ἔδοξαν ἐμφρόνως περὶ τούτων βεβου-
 λεῦσθαι, ἢ δὲ τύχη παρ' ἐλπίδας ἐβράβευσε τὰς
 πράξεις καὶ τὸ δοκοῦν ἀδύνατον εἶναι καὶ ἐπικίν-
 δυνον παραδόξως κατώρθωσεν. [Exc. Vat. p. 56.]

5 Ἀμίλκας δὲ στρατηγήσας κατὰ Καρχηδόνα ταχὺ 10
 τὴν πατρίδα ἠϋξῆσε, καὶ εἰς τὰς Ἡρακλείους στή-
 λας καὶ εἰς τὰ Γάδειρα καὶ εἰς τὸν Ὠκεανὸν κατέ-
 πλευσεν. ἔστι δὲ τὰ Γάδειρα πόλις ἄποικος Φοινί-
 κων· κεῖται μὲν εἰς τὰ ἔσχατα τῆς οἴκουμένης κατὰ
 10 αὐτὸν τὸν Ὠκεανόν, ὄρμον ἔχουσα. πολεμήσας δὲ
 Ἰβηρας καὶ Ταρτησίους μετὰ Ἰστολατίου στρατηγοῦ
 τῶν Κελτῶν καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ πάντας κατέ-
 κοψεν, ἐν οἷς καὶ τοὺς δύο ἀδελφοὺς σὺν ἄλλοις
 ἐπιφανεστάτοις ἡγεμόσι· καὶ τρισχιλίους ζῶντας πα-
 15 ραλαβῶν ἔταξεν εἰς τὰς ἰδίας στρατιάς. Ἰνδόρτης 2
 δὲ πάλιν ἀθροίσας πεντακισμυρίους, καὶ πρὶν πο-
 λέμου τραπεῖς καὶ φυγῶν εἰς λόφον τινά, καὶ πο-
 λιορκηθεὶς ὑπ' Ἀμίλκα καὶ νυκτὸς πάλιν φυγῶν, τὸ
 πλεῖστον αὐτοῦ κατεκόπη, αὐτὸς δὲ Ἰνδόρτης καὶ
 20 ζωγρίας ἐλήφθη. ὃν τυφλώσας Ἀμίλκας καὶ τὸ σῶ-
 μα αἰκισάμενος ἀνεσταύρωσε· τοὺς δὲ ἄλλους αἰχ-
 μαλώτους, ὄντας μυρίων πλείους, ἀπέλυσε. πολλὰς
 δὲ πόλεις τῇ πειθοῖ προσηγάγετο, πολλὰς δὲ καὶ
 καταπολεμήσας. Ἀσδρούβας δὲ ὁ γαμβρὸς Ἀμίλκου, 3
 25 πεμφθεὶς παρὰ τοῦ κηδεστοῦ εἰς Καρχηδόνα εἰς
 πόλεμον τῶν Νομάδων τῶν ἐπαναστάντων Καρχη-
 δονίοις, κατέκοψεν ὀκτακισχιλίους, ζωγρίας δὲ ἔλαβε
 δισχιλίους, οἱ δὲ λοιποὶ ἐδουλώθησαν φόρους τελέ-
 σουτες. ὁ δὲ Ἀμίλκας περὶ τὴν Ἰβηρίαν πόλεις πολ-
 30 λὰς ὑποτάξας ἔκτισε πόλιν μεγίστην, καλέσας αὐτὴν
 ἐκ τῆς τοῦ τόπου θέσεως Ἀκραν Λευκὴν. Ἀμίλκας
 δὲ Ἐλικῇ τῇ πόλει παρακαθήμενος καὶ πολιορκῶν,

- τὸ πλεῖστον στράτευμα καὶ τοὺς ἐλέφαντας εἰς πα-
 ραχειμασίαν ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ κτισθείσῃ πόλει Λευκῇ
 Ἔκρη ἀποστείλας, μετὰ τῶν λοιπῶν παρέμεινε. συν-
 εκβοηθήσαντος δὲ τοῦ Ὀρισσῶν βασιλέως τοῖς πο-
 λιορκουμένοις, δόλω φιλίαν συνθέμενος καὶ συμ-
 4 μαχήσας ἔτρεψεν Ἀμίλκαν. τούτου δὲ φεύγοντος
 τοῖς υἱοῖς καὶ τοῖς φίλοις τὴν σωτηρίαν κατεσκεύ-
 ασε δι' ἄλλης ὁδοῦ ἐκκλίνας· καταδιωκόμενος γὰρ
 ὑπὸ τοῦ βασιλέως, εἰς ποταμὸν μέγαν σὺν τῷ ἵππῳ
 ἔμβας ὑπὸ τοῦ ρεύματος διεφθάρη ὑπὸ τοῦ ἵππου. 10
 οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀννίβαν καὶ Ἀσδρούβαν τοὺς υἱοὺς
 διεσώθησαν εἰς τὴν Λευκὴν Ἔκρη.
- 5 Ἀμίλκας μὲν οὖν, καίπερ πολλοῖς ἔτεσι πρότε-
 ρον τῆς ἡμετέρας ἡλικίας τετελευτηκῶς, ἐχέτω παρὰ
 τῆς ἱστορίας ὡσπερ ἐπιτάφιον τὸν ἴδιον ἔπαινον. 15
 [Exc. Hoeschel. p. 169, 170 II. 510, 511 W.]
- 11 Ὅτι Ἀσδρούβας μαθὼν πρακτικωτέραν οὖσαν τῆς
 βίας τὴν ἐπιείκειαν, προέκρινε τὴν εἰρήνην τοῦ πο-
 λέμου.
- 2 Διὸ πᾶσα ἡ πόλις αἰεὶ τὰ παραγγελλόμενα φιλο- 20
 πευστουῖσα, καὶ ταῖς διαδιδόμεναις φήμαις μετάμελος
 οὔσα, πολλῆς ἀγωνίας ἐπληροῦτο. [Exc. Vat. p. 56.]
- 12 Ἀσδρούβας δὲ ὁ γαμβρὸς Ἀμίλκα μαθὼν τοῦ
 κηδεστοῦ τὸ ἀκλήρομα, ταχέως ἀναξεύξας πρὸς τὴν
 Λευκὴν Ἔκρη ἦλθεν, ἔχων θηρία πλεον τῶν ἑκα- 25
 τόν. οὗτος δὲ στρατηγὸς ἀναγορευθεὶς ὑπὸ τε τοῦ
 λαοῦ καὶ Καρχηδονίων, πεντακισμυρίους ἐμπείρους
 πεξοὺς συνέλεξε καὶ ἱππεῖς ἑξακισχιλίους, ἐλέφαν-
 τας δὲ διακοσίους. πολεμήσας δὲ πρῶτον τὸν Ὀρισ-
 σῶν βασιλέα κατέσφαξε πάντας τοὺς αἰτίους τῆς 30
 Ἀμίλκα φυγῆς. παρέλαβε δὲ τὰς πόλεις αὐτῶν, οὐ-
 σας δώδεκα, καὶ πάσας τὰς πόλεις Ἰβηρίας. γήμας

δὲ [γυναῖκα ἔσχε] θυγατέρα βασιλέως Ἰβήρων ὑπὸ πάντων τῶν Ἰβήρων ἀνηγορεύθη στρατηγὸς αὐτοκράτωρ. ὅθεν ἔκτισε παραθαλασσίαν πόλιν, ἣν προσηγόρευσε Νέαν Καρχηδόνα, καὶ ἑτέραν πόλιν ὕστερον, θέλων τὴν Ἀμίλκα δύναμιν ὑπερβῆναι. καὶ ἐστράτευσεν * ἑξακισμυρίους, ἵππεις ὀκτακισχιλίους, ἑλέφαντας διακοσίους. ὑπὸ δὲ οἰκέτου ἐπιβουλευθεῖς ἐσφάγη, στρατηγήσας ἔτη ἑννέα.

Κέλται δὲ μετὰ Γαλατῶν κατὰ Ῥωμαίων πόλε- 13
 10 μων ἀθροίσαντες συνῆξαν λαὸν μυριάδας εἴκοσι, καὶ πρῶτον μὲν πόλεμον ἐνίκησαν, καὶ δεύτερον προσβαλόντες ἐνίκησαν, ἀνείλον δὲ καὶ τὸν ἕνα Ῥωμαίων ὑπατον. Ῥωμαῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔχοντες πεζῶν μυριάδας ἑβδομήκοντα, ἵππεις δὲ ἑπτακισμυ-
 15 ρίους, τῶν δύο πολέμων ἠττημένων Ῥωμαίων, τῷ τρίτῳ πολέμῳ κατὰ κράτος ἐνίκησαν Ῥωμαῖοι, καὶ ἀνείλον μυριάδας τέσσαρας, καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἐξώγησαν, ὥστε καὶ τὸν μέγιστον αὐτῶν βασιλέα ἑαυτοῦ θερίσαι τὸν τράχηλον, τὸν δὲ δεύτερον αὐ-
 20 τοῦ ζῶντα ποιῆσαι. ἐκ δὲ τούτου τοῦ ἀνδραγαθήματος ἀνθύπατος γενόμενος Αἰμίλιος κατέδραμε τὴν χώραν τῶν Γαλατῶν καὶ Κελτῶν, καὶ πολλὰς πόλεις καὶ φρούρια εἴλε, καὶ ὠφελείας πολλῆς ἐπλήρωσε τὴν Ῥώμην.

25 Ἰέρων δὲ ὁ βασιλεὺς Συρακόσῃς εἰς τὸν Κελτι- 14
 κὸν πόλεμον Ῥωμαίοις σίτον ἀπέστειλε, βοηθῶν Ῥωμαίοις, οὗ καὶ τὴν τιμὴν ἔλαβε μετὰ τὴν τοῦ πολέμου κατάλυσιν.

Μετὰ δὲ τὴν σφαγὴν Ἀσδρούβα τοῦ Καρχηδο- 15
 30 νίου ἀναρχίας οὔσης, τὸν μείζονα υἱὸν Ἀμίλκα Ἀννίβαν στρατηγὸν ἐχειροτόνησαν. Ζακανθαίων δὲ ἡ πόλις πολιορκουμένη ὑπὸ Ἀννίβα, συναγαγόντες τὰ

ιερά καὶ τὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον τὸν ἐν τοῖς οἴκοις
καὶ τὰ τῶν γυναικῶν κόσμια καὶ ἐνώτια καὶ ἀργύ-
ρια, χωνεύσαντες ἕμιξαν χαλκὸν καὶ μόλιβδον, καὶ
ἄχρηστον ποιήσαντες τὸν χρυσὸν ἐξῆλθον, καὶ ἥρωι-
κῶς ἀγωνισάμενοι πάντες κατεκόπησαν, πολλοὺς [δὲ] 5
καὶ αὐτοὶ φονεύσαντες. αἱ δὲ γυναῖκες τὰ τέκνα
φονεύσασαι ἑαυτὰς δι' ἀγχόνης ἀπέπνιξαν. οὕτως
ἀκερδῆ τὴν πόλιν παρέλαβεν Ἀννίβας. τὸν δὲ Ἀν-
νίβαν Ῥωμαῖοι πρὸς δίκην αἰτήσαντες δι' ὧν παρε-
νόμησε, καὶ μὴ λαβόντες, πόλεμον τὸν Ἀννιβαϊκὸν 10
καλούμενον ἔστησαν. [Exc. Hoeschel. p. 170, 171 H.
511, 512 W.]

16 Ὅτι ὁ πρεσβύτατος τῶν ἐκ τῆς Ῥώμης ἐκπεμ-
φθέντων πρεσβευτῶν ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Καρχη-
δονίων, δείξας τῇ γερουσίᾳ τὸν κόλπον, ἔφησε φέ- 15
ρειν αὐτὸν καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὸν πόλεμον·
ἀπολείψειν οὖν τούτων ὁπότερον ἂν οἱ Καρχηδό-
νιοι βουληθῶσιν. τοῦ δὲ τῶν Καρχηδονίων βασι-
λέως εἰπόντος ποιεῖν αὐτὸν ὁπότερον βούλοιο, ἔφη,
Τὸν πόλεμον ἀφίημι. τῶν δὲ Καρχηδονίων οἱ πλεί- 20
ους εὐθὺς ἀνεβόησαν δέχεσθαι.

17 Ὅτι οἱ κατὰ τὴν Οὐκινόμελαν πόλιν ἐκπολιορ-
κηθέντες συνέφυγον εἰς τὰς ἰδίας οἰκίας ἐπὶ τέκνα
καὶ γυναῖκας, τὴν ἐσχάτην παρ' αὐτῶν ληψόμενοι
τέρψιν, εἰ δὴ τίς ἐστὶ τέρψις τοῖς ἀπολλυμένοις εἰ 25
μὴ δάκρυα καὶ τὸ τελευταῖον ἐν τῷ ζῆν τῶν συγ-
γενῶν ἀσπασμός· ταῦτα γὰρ τοῖς ἀτυχοῦσιν ἔχειν
τινὰ δοκεῖ κουφισμόν τῶν ἀκκλησημάτων. οἱ μὲν
οὖν πλείστοι τὰς οἰκίας ἐμπρήσαντες πανοικὶ μετὰ
τῶν συγγενῶν κατεφλέχθησαν καὶ τὸν ἐπὶ τῆς ἰδίας 30
ἐστίας τάφον ἑαυτοῖς ἐπέστησαν, τινὲς δὲ εὐψυχο-
τάτως τοὺς ἰδίους προανελόντες ἑαυτοὺς ἐπικατέ-

σφαξαν, αἰρετώτερον τὸν αὐτόχειρα θάνατον ὑπο-
λαβόντες τοῦ αἰὰ τῶν πολεμίων μεθ' ὕβρεως συν-
τελουμένου. [Exc. Vat. p. 56, 57.]

Τούτου (Philippi) ἐπίτροπος Ἀντίγονος κατασταθεὶς 18
5 ὁ Δημητρίου κρατεῖ Μακεδόνων ἔτη ιβ', κατὰ δὲ τὸν
Διόδωρον ἔτη θ'. [Georg. Syncell. Chronogr. p. 267, B.]

Ἀννίβας, ὡς Διόδωρος γράφει καὶ Δίων ἄμα, 19
σὺν τούτοις Διονύσιος ὁ Ἀλικαρνασσόθεν,
ἦν στρατηγὸς τῶν Σικελῶν, υἱὸς δὲ τοῦ Ἀμίλκα.
10 ὅστις Ἀμίλκας σύμπασαν εἶλε τὴν Ἰβηρίαν,
δόλοισ ἐπιθεμένων δὲ κτείνεται τῶν Ἰβήρων.
τὸν πάντα τούτου γὰρ στρατὸν φεύγειν κελεύσας
τότε

καὶ προσπλακέντας τοὺς υἱοὺς καὶ συνθανεῖν πο-
15 θοῦντας

μάστιξι παρωσάμενος συμφεύγειν τοῖς ἑτέροις,
Ἀννίβαν πεντεκαίδεκα τῶν χρόνων ὑπηργμένον,
Ἀσδρούβαν δὲ δυνάδεκα, τὸν λόφον, τὴν κυνέαν
ἄρας αὐτοῦ τῆς κεφαλῆς, τοῖς Ἰβηροσιν ἐγνώσθη.
20 πάντων δ' Ἰβήρων ἐπ' αὐτὸν ὡς εἶχον ὀρμη-
σάντων,

οἱ φεύγοντες ἐσώζοντο τυγγάνοντες ἀδείας.
ὡς δὲ σωθέντα τὸν στρατὸν εἶδε, στραφεὶς ὀπίσω
λοιπὸν σπουδάξει μὴδ' αὐτὸς Ἰβηροσιν κρατηθῆναι.
25 ἐπικειμένων δὲ σφοδρῶς κυκλόθεν τῶν Ἰβήρων
τὸν ἵππον ἀκρατέστερον ἐλάσας τὸν οἰκεῖον
τοῦ ποταμοῦ τοῦ Ἰβηρος τοῖς ρεύμασιν ἐμπίπτει.
βάλλεται δὲ παρὰ τινος ὀρμῶν ἐν ἀκοντίῳ.
πλὴν καὶ πνιγεὶς οὐδὲ νεκρὸς τοῖς Ἰβηροσιν εὐρέθη.
30 ὁ τούτῳ πόθος ἦν· σύρεται γὰρ τοῖς ρεῖθροισ.
τούτου τοῦ ἥρωος ἀνδρὸς ὦν γόνος ὁ Ἀννίβας
ὑπὸ γαμβρῷ ἐτάττετο, σὺν αῖ τὴν Ἰβηρίαν

πᾶσαν ἐλεηλάτησε ποινήν πατρῷου φόνου.
 ὡς δ' ἐν τοῖς μεταξὺ χρόνοις οἱ Αὔσονες Ῥωμαῖοι
 τοὺς Σικελοὺς ἐνίκησαν πολλάκις νικηθέντες,
 κέλευσμά τε βαρύτερον ἐκέλευσαν ἐκείνοις
 ὡς μηδὲ ξίφος ἀπ' αὐτῶν ποτέ τινα κατέχειν, 5
 Ἄννιβας, χρόνων εἴκοσι γενόμενος καὶ πέντε,
 χωρὶς συγκλήτου τῆς βουλῆς καὶ τῶν ὑπερεχόντων
 τοὺς θερμότερους συλλαβῶν καὶ τοὺς ὄξεις τῶν
 νέων

ὡς ἑκατὸν καὶ πλείονας, ληστεύων Ἰβηρίαν 10
 ἔξη, καὶ προσεπηρύξανεν αἰὲν στρατὸν τῶν νέων.
 ὡς δ' ἡ πληθὺς ἐνίκα μὲν ἑκατοντάδας ἤδη,
 εἰς χιλιάδας δ' ἔτρεχεν, εἶτα καὶ μυριάδας
 καὶ μέγας γέγονε στρατὸς καὶ τῶν ἀξιωμαχῶν,
 ἄνευ μισθοῦ καὶ δωρεῶν οὕτω συνηθροισμένος, 15
 εὐθύ τοῦτο κατάδηλον ἐγένετο Ῥωμαίοις.
 καὶ συνταχθέντες σύμπαντες στρατῶ πεζῶ καὶ
 στόλῳ,

ἐπὶ καὶ ἑβδομήκοντα πληθῦος μυριάδες
 πίτυος δίκην ἔσπευδον τοὺς Σικελοὺς ἐκτριψαί. 20
 οἱ Σικελοὶ δ' ἰκέτενον παύσασθαι τὸν Ἄννιβαν,
 μὴ παντελῶς τὰ Σικελῶν ἄρδην ἀποφθαρεῖν.
 ὁ δὲ παρεῖς τοὺς θέλοντας καὶ λέγειν καὶ λα-
 βράζειν

οὐκ ἀναμείνας τὴν ὁρμὴν ἐκείνων τῶν Ῥωμαίων 25
 μόνος ἐκ πάντων Σικελῶν χωρεῖ πρὸς Ἰταλίαν,
 ἄνωθεν πορευόμενος Ἀλπιανῶν ὄρεων,
 καὶ τούτων τὰ δυσεῖσβολα καὶ πέτρας κατατέμνων
 ἐν ἕξ μηνὶν ἐμπέπτωκε τάγμασι τῶν Ῥωμαίων
 ἐν διαφόροις μάχαις δὲ τούτων πολλοὺς ἀνεῖλεν. 30
 Ἀσδρούβαν δὲ τὸν ἀδελφὸν ἐκαραδόκει μένων,
 ὃς διαβὰς τὰ ὄρεα ταῦτα τὰ τῶν Ἀλπίων

ἡμέραις πεντεκαίδεκα προσήγγιζεν Ἀννίβα,
 ἄγων καὶ πλῆθος στρατιάς. ὁ γνόντες οἱ Ῥωμαῖοι,
 λαθραῖως ἐπιθέμενοι τοῦτον μὲν ἀναιροῦσι,
 τὴν κεφαλὴν δ' ἐνέγκαντες ἐπέροισαν Ἀννίβα.
 5 ὁ δὲ θρηνήσας, ὡς ἐχρῆν, τὸν ἀδελφὸν τὸν φίλον,
 ὕστερον ἀντετάξατο Ῥωμαίοις ἐν ταῖς Κάνναις,
 Ῥωμαίων ὄντων στρατηγῶν Παύλου καὶ Τερεντίου.
 αἱ Κάνναι πεδιάδες δὲ εἰσι τῆς Ἀργυρίππας,
 οὗ Διομήδης ἔκτισε τὴν πόλιν Ἀργυρίππαν,
 10 τούτέστιν Ἄργος Ἰππειον τῇ γλώσσει τῇ Ἑλλήνων.
 αἱ πεδιάδες αὐταὶ δὲ τυγχάνουσι Δαυνίων,
 τῶν Ἰαπύγων ὕστερον, ἔπειτα Σαλαντίων,
 τὰ νῦν δὲ πᾶσι Καλαβρῶν τὴν κλήσιν λεγομένων,
 τῶν Καλαβρῶν μεσόριον αὐτὲ καὶ Λογγιβάρδων,
 15 οὐπερ ὁ μέγας πόλεμος ἐκείνοις ἀνεροράγη.
 τούτου ῥαγέντος τότε δὲ πολέμου τοῦ φρικώδους,
 σεισμὸς ἐγένετο δεινός, ὡς ὄρη διαστῆναι,
 ἐξ οὐρανοῦ δ' ἐχύθησαν ὄμβροι μεγάλων λίθων.
 οἱ δὲ θερμοῦ μαχόμενοι τούτων οὐδὲν ἐπέγνωσαν.
 20 τέλος τοσοῦτο πέπτωκε πλῆθος ἀνδρῶν Ῥωμαίων
 ὡς τὸν Ἀννίβαν στρατηγὸν πέμψαι τῇ Σικελίᾳ
 τοὺς δακτυλίους στρατηγῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἐν-
 δόξων
 μεδίμνοις τε καὶ χοίνιξι πολλοῖς ἐμμετροηθέντας.
 25 τὰς εὐγενεῖς καὶ πρώτας δὲ γυναικας τῶν Ῥωμαίων
 ὀδυρομένας προσδραμεῖν ναοῖς τοῖς ἐν τῇ Ῥώμῃ
 καὶ ταῖς θριξίν ταῖς ἑαυτῶν καθαίρειν ἔδη τούτων,
 ὕστερον καὶ μιγῆναι δὲ καὶ δούλοις καὶ βαρβάροις,
 λειψανδροησάσης παντελῶς τῆς Ῥωμαϊδος χώρας,
 30 ὅπως μὴ πρόοριζον αὐτῶν ἐκθαμισθῆ τὸ γένος.
 τότε δ' ἡ Ῥώμη, παντελῶς πάντων ἀνηροημένω,
 ἄκλειστος ἴστατο πολλοῖς ἡμεροδρομοῖς κύκλοις.

οἱ γέροντες δ' ἐξόμενοι τοῖς ταύτης προπυλαιῖσι
 τὴν συμφορὰν ὠδύροντο τὴν ὑπερπαθεστάτην·
 τοὺς παριόντας δ' ἤρουντο μὴ πού τις ζῶν ἐλείφθη
 τοιαύτης τότε συμφορᾶς τὴν Ῥώμην κατασχούσης,
 Ἄννιβας κατημέλησε ταύτην ἐγκατασκάψαι 5
 νίκαις καὶ πότοις καὶ τρουφαῖς φανείς ἀμβλὺς πρὸς
 τοῦτο,

ἔστ' ἂν συνήχθη στρατεύμα Ῥωμαίων τοῖς Ῥω-
 μαίοις.

τότε τριττῶς ἀπειροχθῆ δὲ πρὸς Ῥώμην ἐξορμήσας 10
 αἴφνης ἐκ τῆς αἰθρίας γὰρ χάλαζα σφοδροτάτη
 καὶ γνόφος ἐγγινόμενος εἶργε πορείας τοῦτον.
 ὕστερον δὲ φθονούμενος τοῖς Σικελοῖς Ἄννιβας,
 ἐν σίτου χρεῖα γεγονώς, καὶ μὴ στελλόντων τούτων,
 ὃ πρὶν γενναῖος νικητῆς λιμῶν νενικημένος 15
 φυγὰς ὑπὸ Σκιπίωνος γίνεται τοῦ Ῥωμαίου
 καὶ Σικελοῖς παραίτιος δεινῆς πανωλεθρίας.
 αὐτὸς δὲ φάρμακον πιὼν θνήσκει πρὸς Βιδυνίαν,
 πρὸς τι χωρίον Λίβυσσαν καλούμενον τῇ κλήσει,
 δοκῶν θανεῖν εἰς Λίβυσσαν πατρίδα τὴν οἰκίαν. 20
 ἦν γὰρ Ἄννιβας τις χρησμὸς οὕτω που γεγραμ-
 μένος·

Λίβυσσα κρύψει βῶλος Ἄννιβας δέμας.

[Tzetzes Hist. 1, 27.]

FRAGMENTA LIBRI XXVI.

Ούτε ποιητῆς οὔτε συγγραφεὺς οὔτε ἄλλος τεχνί- 1
 τῆς οὐδεὶς παραγγελίας τινὸς λογικῆς δύναται πᾶσι
 τοῖς ἀναγινώσκουσι κατὰ πᾶν εὐαρεστῆσαι· θνητῇ
 δὲ φύσει, κἂν ὅλως ἐπιτετευγμένη γένηται, οὐ δυ-
 5 νατὸν ἐφικέσθαι τῆς ἀμέμπτου πάντων εὐαρεστή-
 σεως. οὔτε γὰρ Φειδίας, μάλιστα τεθναμασμένους
 ἐπὶ τῇ τῶν ἐλεφαντίνων ἀγαλμάτων κατασκευῇ, οὔτε
 Πραξιτέλης ὁ καταμίξας ἄκρως τοῖς λιθίνοις ἔργοις
 τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, οὔτε Ἀπελλῆς ἢ Παρράσιος οἱ
 10 τοῖς ἐμπειρικῶς κεκραμένοις χρώμασι προαγαγόντες
 εἰς ἀκρότατον τὴν ζωγραφικὴν τέχνην, οὕτως ἐπέ-
 τυχον ἐν τοῖς ἔργοις ὥστε κατὰ πᾶν ἀμέμπτου ἐπι-
 δεῖξασθαι τὸ τῆς ἐμπειρίας ἀποτέλεσμα. τίς γὰρ
 ἐπιφανέστερος τῶν μὲν ποιητῶν Ὀμήρου, τῶν δὲ
 15 ῥητόρων Δημοσθένους, τῶν δὲ εὐ βεβιωκότων Ἀρι-
 στείδου καὶ Σόλωνος; ἀλλ' ὅμως ταῖς τούτων εὐ-
 φημίαις καὶ δυνάμεσι προσῆλθεν ὁ μεμφόμενος καὶ
 τὰς ἀγνοίας ἐλέγχων λόγος. ἄνθρωποι γὰρ ὄντες 2
 καὶ ταῖς τῶν ἐγχειρουμένων ὑπεροχαῖς ἐπιτυγχά-
 20 νοντες, ὅμως διὰ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν διέ-
 πιπτον ἐν πολλοῖς. ἔστι γὰρ τινα τῶν ἀνθρωπίων
 φιλόφθονα καὶ μικρόσοφα, τὰ παραπέμποντα μὲν
 τὰ καλῶς ἔχοντα τῶν ἐπιτελεσθέντων, προσπλεκό-
 μενα δὲ τοῖς ἐπιδεχομένοις διαστροφὴν τινα καὶ

πιθανὴν μέμψιν, ἐξ ὧν φιλοτιμοῦνται διὰ τῆς τῶν ἄλλων κατηγορίας τὴν ἰδίαν ἀυξήσειν ἐμπειρίαν, ἀγνοοῦντες ὅτι πᾶσα δύναμις οὐκ ἐκ τῆς ἀλλοπαθείας ἀσθενεῖ, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰδίας ἕξεως θεωρεῖται.

3 Θαυμάσειε δὲ ἂν τις τῆς τοιαύτης ἀβελτερίας τὴν εἰς τὰ φαῦλα φιλοπονίαν, δι' ἧς τινες πειρῶνται ταῖς κατὰ τῶν ἄλλων βλασφημίαις ἰδίαν εὐδοξίαν ἀποφέρεσθαι. εἰσὶ γάρ τινες, οἷμαι, φύσεις σκαιότητι βλάπτουσαι, καθάπερ ἐκκᾶουσαι τὰ καλὰ τῶν γεννημάτων πάχναι καὶ χιόνες. καὶ γὰρ διὰ τὴν ἀνταύγειαν τῆς κατὰ τὴν χιόνα λευκότητος ἀμαρουμένη ἢ ὄψις τῆς ἀκριβοῦς θεωρίας ἀποστερεῖται, καὶ προαιρέσεις ἀνθρώπων ἀξιόλογον μὲν ἔργον οὔτε βουλόμεναι δοῦν οὔτε δυνάμεναι, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἄλλων πεποιημένα διασύρουσι. διὸ τοὺς εὐφρονοῦντας * τοῖς μὲν διὰ ἐπιμέλειαν κατωρθωκόσιν ἀρετὴν ἀπομερίζειν τὸν ἔπαινον, τοῖς δὲ σπυνίως κατορθοῦσι μὴ συκοφαντεῖν ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν ἀσθένειαν. περὶ μὲν οὖν τῶν βασκαίνειν ἐπιτηδευόντων ἱκανῶς ἡμῖν εἰρήσθω. [Exc. Hoeschel. p. 171, 172 H. 512, 513 W.]

2 Ὅτι Ἀννίβας ἦν φύσει μάχιμος, καὶ τῇ τῶν πολεμικῶν ἔργων ἐκ παιδὸς πείρᾳ πεπονημένος καὶ συνεστρατευκῶς ἔτη πλείω μεγάλοις ἡγεμόσι πολλὴν εἶχε τριβὴν τῶν πολεμικῶν ἀγώνων. κεχορηγούμενος δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως ἀγχινόα καὶ πεποιημένος στρατηγικὴν ἀρετὴν διὰ τῆς πολυχρονίου περὶ τὸν πόλεμον ἀσκήσεως, μεγάλας ἐλπίδας εἶχεν ἐν ἑαυτῷ. [Exc. de virt. et vit. p. 278 V. 568 W.]

3 Ὅτι Ἀννίβας πρὸς τὴν τοῦ δικτάτωρος Φαβίου σύνεσιν ἀντιμηχανώμενος εἰς παράταξιν αὐτὸν προκαλεῖτο, καὶ τοῖς τῆς δειλίας ὄνειδεσιν ἐπειρᾶτο συν-

αναγκάζειν εἰς τὴν διὰ μάχης κρίσιν συγκαταβαίνειν. ὡς δὲ οὐκ ἐπειθεν, ὁ δῆμος τῶν Ῥωμαίων ἐβλασφήμει τὸν δικτάτωρα καὶ παιδαγωγὸν ἀποκαλῶν αὐτὸν ᾠνειδίξε τὴν δειλίαν· ὁ δὲ τὴν ὕβριν ἀταράχως καὶ βαρέως ἔφερεν. [Exc. Vat. p. 58.]

Καθάπερ γὰρ ἀθλητῆς ἀγαθὸς πολὺν χρόνον 2 χειραλειπήσας ἐπὶ τὸν ἀγῶνα κατήντα, ἐμπειρίαν μεγάλην καὶ δύναμιν πεποιημένος. [Exc. Hoeschel. p. 172 II. 513 W. Suidas v. χειραλειπήσας.]

10 "Ὅτι τοῦ Μινυκίου ἠττηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβου, 3 ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ὑπὸ πάντων ἐκρίθη Μινύκιος μὲν ἀφροσύνη καὶ ἀπειρία τοῖς ὅλοις ἐπταικώς, Φάβιος δὲ ἀγχινοῖα καὶ ἀρετῇ στρατηγικῇ διὰ παντὸς προνενομημένος τῆς ἀσφαλείας. [Exc. de virt. 15 et vit. p. 278 V. 568 W.]

Μηνόδοτος δὲ ὁ Περίνθιος τὰς Ἑλληνικὰς πραγ-4 ματείας ἔγραψεν ἐν βιβλίοις πεντεκαίδεκα, Σωσύλος δὲ ὁ Ἴλιος τὰ περὶ Ἀννίβαν ἔγραψεν ἐν βιβλίοις ἑπτὰ.

20 Κατὰ δὲ Ῥωμαίους ἢ λεγεῶν πεντακισχίλιοι εἰ-5 σιν. [Exc. Hoeschel. p. 172 II. 513 W.]

"Ὅτι φύσει οἱ ἄνθρωποι ταῖς μὲν εὐημερίαις προσ-6 τρέχουσι, τῇ δὲ τῶν πταισάντων τύχῃ συνεπιτίθενται. [Exc. Vat. p. 58 et Hoeschel. p. 171 II. 513 W.]

25 Τὴν γὰρ τύχην εὐμετάβολον οὐσαν φύσει ταχὺ 2 τὴν ἐναντίαν εἰσάξειν μεταβολήν. [Exc. Hoeschel. p. 171 II. 513 W.]

"Ὅτι Δωρίμαχος ὁ τῶν Αἰτωλῶν στρατηγὸς ἀσεβῆ 7 συνετελέσατο πράξιν· τὸ γὰρ περὶ Δωδώνην μαν- 30 τείον συλήσας ἐνέπηρσε τὸ ἱερὸν πλὴν τοῦ σηκοῦ. [Exc. de virt. et vit. p. 278 V. 568 W.]

Ῥόδου γὰρ ὑπὸ σεισμοῦ μεγάλου καταπτωθεῖ-8

σης, Ἰέρων ὁ Συρακούσιος ἔδωκεν εἰς οἰκοδομήν τοῦ τείχους ἀργυρίου 5 τάλαντα καὶ ἀργυροῦς λέβητας ἀξιολόγους χωρὶς τοῦ νομίσματος, καὶ ἀτέλειαν τοῖς σιτηγοῖς πλοίοις.

- 9 Ἡ νῦν δὲ καλουμένη Φιλιππόπολις κατὰ τὴν 5 Θετταλίαν Φθιώτιδες Θῆβαι ἐκαλοῦντο. [Exc. Poeschel. p. 171 II. 513 W.]
- 10 Ὅτι κατὰ τὴν Καπύην προτεθείσης βουλῆς ἐν ἐκκλησίᾳ κοινῇ τί πρακτέον εἴη περὶ τῆς ἀποστίασεως, ἐπέτρεψαν οἱ Καπυηνοὶ γνώμην ἀποφύνασθαι 10 τῷ προσαγορευομένῳ Παγκύλῳ Παύκῳ. ὁ δὲ ἐκτὸς τῶν φρενῶν γεγωνῶς διὰ τὸν Ἀννίβου φόβον, ὤμοσε τοῖς πολίταις ἰδιότροπον ὄρκον. ἔφησε γάρ, εἰ τῶν ἑκατὸν ἐλπίδα μίαν εἶχεν ἐν τοῖς Ῥωμαίοις, οὐκ ἂν μετέστη πρὸς Καρχηδونیους· νῦν δὲ φανερᾶς οὔσης 15 τῆς τῶν πολεμίων ὑπεροχῆς καὶ τοῦ κινδύνου ταῖς πύλαις ἐφρεσιῶτος ἀναγκαῖον εἶναι ταῖς ὑπεροχαῖς εἰκναι. τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ πάντων συγκαταθεμένων προστίθεσθαι τοῖς Καρχηδουίοις ... [Exc. Vat. p. 58, 59.] 20
- 11 Ὅτι ἢ τοῦ Ἀννίβου δύναιμις πολὺν χρόνον τῆς τῶν Καμπανῶν εὐδαιμονίας ἀπλήστως ἐμπλησθεῖσα μετέβαλε ταῖς ἀγωγαῖς εἰς τὸνναντίον· τρυφῆς γὰρ 25 συνεχοῦς καὶ μαλακῆς εὐνῆς καὶ μύρων παντοίων καὶ παντοίας τροφῆς πολυτέλεια τὴν μὲν ἀλκὴν καὶ 25 συνήθη τῶν δεινῶν ἐξέλυσεν ὑπομονήν, τὰ δὲ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εἰς γυναικῶδη καὶ τρυφεράν διάθεσιν μετέστησεν. [Exc. de virt. et vit. p. 278 V. 568 W.]
- 2 Τρυφῆς γὰρ συνεχοῦς καὶ μαλακῆς εὐνῆς καὶ 30 μύρων παντοίων καὶ παντοίας τροφῆς πολυτέλεια τὴν μὲν ἀλκὴν καὶ συνήθη τῶν δεινῶν ὑπομονήν

ἐξέλυσε, τὰ δὲ σώματα καὶ τὰς ψυχὰς εἰς γυναικώδη
καὶ τρουφεράν διάθεσιν μετέστησεν. ἡ γὰρ ἀνθρω-
πίνη φύσις τὴν μὲν ἀσυνήθη τῶν πόρων ἄσκησιν
καὶ δίαιταν εὐτελῆ δυσχερῶς προσίεται, τὴν δὲ ῥα-
5 στῶνην καὶ τρουφήν ἐτοίμως διώκει. [Exc. Hoeschel.
p. 172 II. 514 W.]

Ἵτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τὴν ἀσυνήθη τῶν πό- 8
ρων ἄσκησιν καὶ δίαιταν εὐτελῆ δυσχερῶς προσί-
εται, τὴν δὲ ῥαστῶνην καὶ τρουφήν ἐτοίμως διώκει.
10 Ποικίλη δὲ τις ἀνωμαλία κατεῖχε τὰς πόλεις, 12
ὡς ἂν τῆς ὁμοιοῦσας δεῦρο κἀκεῖσε λαβούσης τὰς
ῥοπὰς.

Ἵτι ταῖς τῶν πραγμάτων μεταβολαῖς καὶ τὰς 2
τῶν φίλων εὐνοίας θεωρεῖν ἔστι συμμεταβαλλούσας.
15 Ἵτι αἱ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀρεταὶ καὶ παρὰ 3
πολεμίοις ἐνίοτε τυγχάνουσι τιμῆς.

Ἵτι πολλαὶ γυναῖκες καὶ παρθένοι καὶ παῖδες 4
ἐλεύθεροι συνείποντο τοῖς Καπυηνοῖς διὰ τὴν ἀπο-
ρίαν τῆς τροφῆς· καὶ γὰρ πόλεμος ἐνίοτε βιάζεται
20 τοὺς κατὰ τὴν εἰρήνην ἐν πολλῇ σεμνότητι ζῶντας
ὑπομένειν ἀνάξια τῆς ἡλικίας πάσχοντας. [Exc. Vat.
p. 59, 60.]

Ἰννίβας γὰρ κακουχία πολλῇ καὶ τὰς πόλεις τῆς 13
Βρεττίας παραλαβὼν ὕστερον καὶ τὴν Κρότωνα εἶλε
25 καὶ τὸ Ῥήγιον πολιορκήσων. ἀπὸ δυσμῶν γὰρ ἀρξά-
μενος καὶ τῶν Ἡρακλειωτικῶν στηλῶν πᾶσαν τὴν
Ῥωμαίων χώραν ὑπέταξε πλὴν Ῥώμης καὶ Νέας πό-
λεως, πολεμήσας ἕως Κροτῶνης. [Exc. Hoeschel.
p. 172 II. 514 W.]

Ἵτι τῶν Ῥωμαίων ὁ Ἰννίβας πολλὰ κατηγορή- 14
σας εἰς ὠμότητα καὶ πονηρίαν, μᾶλλον ὑπερηφα-
νίαν, τοὺς τῶν συγκλητικῶν υἱοὺς καὶ συγγενεῖς

ἐκλέξας ἀπέσφαξε, ταύτην παρὰ τοῦ συνεδρίου λαμβάνων τιμωρίαν.

2 Ὅτι ὁ Ἀννίβας ἀλλοτριώτατα διακείμενος πρὸς Ῥωμαίους, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων ἐπιλέξας τοὺς εὐθέτους εἰς μονομαχίαν συνέξευξεν. ἀδελφοὺς μὲν 5 ἀδελφοῖς, πατέρας δὲ υἱοῖς, συγγενεῖς δὲ συγγενέσι μονομαχεῖν ἠνάγκαξεν. ἔνθα δὴ δικαίως ἄν τις τοῦ μὲν Φοίνικος ἐμίσησε τὴν ὀμότητα, τῶν δὲ Ῥωμαίων ἐθαύμασε τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ὑπομονὴν τε καὶ καρτερίαν. πυρὸς γὰρ 10 αὐτοῖς προσαγομένου καὶ κέντρων, ἔτι δὲ χαλεπωτάτων πληγῶν, οὐδεὶς ὑπήκουσε προσβενεγκεῖν τὰς χεῖρας τοῖς ἀναγκαιοτάτοις· πάντες γὰρ εὐγενῆ παραστήματα λαβόντες ἐναπέπνευσαν ταῖς ἀνάγκαις, ἀδίκτους ἑαυτοὺς τηρήσαντες τῆς πρὸς ἀλλήλους 15 μισαφουρίας.

15 Ὅτι Γέλωνος καὶ Ἰέρωνος τῶν βασιλέων κατὰ τὴν Σικελίαν τετελευτηκότων ἐν Συρακούσαις, Ἰερωνύμου δὲ τὴν ἀρχὴν διαδεδεγμένου καὶ τὴν ἡλικίαν ὄντος ἀντίπαιδος, οὐκ εἶχεν ἢ βασιλεία τὸν 20 προστησόμενον ἀξιόχρεων. διὸ καὶ τὸ μειράκιον ταῖς τῶν κολάκων πρὸς χάριν ὀμιλίαις ἐξετράπη πρὸς τρυφήν καὶ ἀκολασίαν καὶ τυραννικὴν ὀμότητα· ἐπετελεῖτο γὰρ γυναικῶν ὕβρεις, καὶ τοὺς παρρησίας χρωμένους τῶν φίλων ἀπέκτεινε, καὶ 25 πολλῶν ἀκρίτως οὐσίας ἐδήμεινε καὶ τοῖς πρὸς χάριν ὀμιλοῦσιν ἐδωρεῖτο. τὸ μὲν οὖν πρῶτον ἐπηκολούθει ἐκ τῶν ὄχλων μίσος, εἶτα καὶ ἐπιβουλία καὶ ὁ τοῖς πονηροῖς δυνάσταις εἰωθὼς ἐπακολουθεῖν ὄλεθρος.

16 Ὅτι μετὰ τὴν Ἰερωνύμου τελευτὴν οἱ Συρακούσιοι ἐλθόντες εἰς ἐκκλησίαν ἐψηφίσαντο τοὺς συγ-

γενεῖς τοῦ τυράννου κολάσαι, καὶ τὰς γυναῖκας ὁμοίως τοῖς ἀνδράσιν ἀνελεῖν, καὶ μηδὲ ῥίξαν ἀπολιπεῖν τυραννικῆς συγγενείας.

Ἔστι τὸ σῶμα τοῦ Σεμπρωνίου Μάγωνος ἀπο-
 5 στείλαντος πρὸς Ἀννίβαν, οἱ μὲν στρατιῶται κεί-
 μενον ὀρῶντες ἐβόων κατατέμνειν καὶ κατὰ μέρος
 διασφενδονῆσαι· ὁ δὲ Ἀννίβας φήσας οὐ προσήκειν
 τὴν ὀργὴν εἰς ἀναίσθητον σῶμα ἐναποτίθεσθαι, καὶ
 λαβὼν πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ τῆς τύχης ἄδηλον, ἅμα
 10 δὲ καὶ θαυμάζων τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός, πολυτε-
 λοῦς ταφῆς ἤξιωσε τὸν τετελευτηκότα. ἀναλέξας
 δὲ τὰ τοῦ σώματος ὅστ' αἰ φιλανθρωπῶς περι-
 στείλας ἀπέστειλεν εἰς τὸ τῶν Ῥωμαίων στρατόπε-
 δον. [Exc. de virt. et vit. p. 282 V. 568, 569 W.]

Ἔστι ἡ τῶν Ῥωμαίων σύγκλητος, ὡς ἤκουσε τὴν
 15 Καπύην περιειλημμένην πανταχόθεν τείχει διπλῶ,
 νομίζουσα τάχιον ἔσεσθαι τὴν ἄλωσιν, ὅμως οὐ
 διετήρησεν ἀμετάθετον τὴν ἐχθρὰν, ἀλλὰ διὰ τὴν
 συγγένειαν ἐψηφίσαντο πρὸ τακτῆς ἡμέρας τοὺς με-
 20 ταθεμένους τῶν Καμπανῶν ἀθώους εἶναι. ἧς δὴ
 παραπέμψαντες τὴν φιλανθρωπίαν οἱ Καμπανοί, καὶ
 τὴν παρ' Ἀννίβου γενομένην βοήθειαν ψυχαγωγού-
 μενοι, τότε μετενόησαν ὅτε οὐδὲν ὄφελος ἦν με-
 ταμέλεσθαι. [Exc. Vat. p. 60.]

Θαυμάσαι δ' ἂν τις εἰκότως τοῦ τεχνίτου τὴν
 25 ἐπίνοιαν οὐ μόνον ἐν τούτοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις
 πολλοῖς καὶ μείζονσι διαβεβοημένοις κατὰ πᾶσαν τὴν
 οἰκουμένην, περὶ ὧν τὰ κατὰ μέρος, ὅταν ἐπὶ τὴν
 Ἀρχιμήδους ἡλικίαν ἔλθωμεν, ἀκριβῶς διεξιμεν-
 30 [Diodorus 5, 37.]

Ὁ Ἀρχιμήδης ὁ σοφὸς μηχανητῆς ἐκεῖνος,
 τῷ γένει Συρακούσιος, ἦν γέρον γεωμέτρης,

χρόνους τε ἑβδομήκοντα καὶ πέντε παρελαύνων.
 ὅστις εἰργάσατο πολλὰς μηχανικὰς δυνάμεις
 καὶ τῇ τρισπᾶστῳ μηχανῇ χειρὶ λαίῳ καὶ μόνῃ
 πεντεμυριομέδιμνον καθείλκυσεν ὀλκᾶδα.
 καὶ τοῦ Μαρκέλλου στρατηγοῦ ποτὲ δὲ τῶν Ῥω- 5
 μαίων

τῇ Συρακούσῃ κατὰ γῆν προσβάλλοντος καὶ πόντον,
 τινὰς μὲν πρῶτον μηχαναῖς ἀνείλκυσεν ὀλκᾶδας,
 καὶ πρὸς τὸ Συρακούσιον τεῖχος μετεωρίσας
 αὐτάνδρους πάλιν τῷ βυθῷ κατέπεμπεν ἀθρόως. 10
 Μαρκέλλου δ' ἀποστήσαντος μικρὸν τι τὰς ὀλ-
 κᾶδας

ὁ γέρων πάλιν ἅπαντας ποιεῖ Συρακουσίους
 μετεωρίζειν δύνασθαι λίθους ἀμαξιαίους,
 καὶ τὸν καθένα πέμποντα βυθίζειν τὰς ὀλκᾶδας, 15
 ὡς Μάρκελλος δ' ἀπέδρασε βολὴν ἐκείνας τόξου,
 ἐξάγωνόν τι κάτοπτρον ἐτέκτηνε ὁ γέρων.
 ἀπὸ δὲ διαστήματος συμέτρου τοῦ κατόπτρου
 μικρὰ τοιαῦτα κάτοπτρα θεῖς τετραπλᾶ γωνίαις,
 κινούμενα λεπίσι τε καὶ τισι γιγγλυμίσι, 20
 μέσον ἐκεῖνο τέθεικεν ἀκτίνων τῶν ἡλίου
 μεσημβρινῆς καὶ θερινῆς καὶ χειμεριωτάτης.
 ἀνακλωμένων δὲ λοιπὸν εἰς τοῦτο τῶν ἀκτίνων
 ἐξᾶψις ἦρθη φοβερὰ πυρώδης ταῖς ὀλκᾶσι,
 καὶ ταύτας ἀπετέφρωσεν ἐκ μήκους τοξοβόλου. 25
 οὕτω νικᾷ τὸν Μάρκελλον ταῖς μηχαναῖς ὁ γέρων.
 ἔλεγε δὲ καὶ δωριστὶ φωνῇ Συρακουσίῳ,
 Πᾶ βῶ καὶ χαριστίωνι τὰν γᾶν κινήσω πᾶσαν;
 οὗτος κατὰ Διόδωρον τῆς Συρακούσης ταύτης
 προδότου πρὸς τὸν Μάρκελλον ἀθρόως γενομένης, 30
 εἴτε κατὰ τὸν Δίωνα Ῥωμαίοις πορθηθείσης,
 Ἀρτέμιδι τῶν πολιτῶν τότε παννυχιζόντων,

- τοιουτοτρόπως τέθνηκεν ὑπό τινος Ῥωμαίου.
 ἦν κενυφῶς διάγραμμα μηχανικόν τι γράφων,
 τις δὲ Ῥωμαῖος ἐπιστὰς εἴλκεν αἰχμαλωτίζων.
 ὁ δὲ τοῦ διαγράμματος ὄλος ὑπάρχων τότε,
 5 τίς ὁ καθέλκων οὐκ εἰδὼς ἔλεγε πρὸς ἐκείνον,
 Ἀπόστηθι, ὦ ἄνθρωπε, τοῦ διαγράμματός μου.
 ὡς δ' εἴλκε τοῦτον, συστραφεῖς καὶ γνοὺς Ῥω-
 μαῖον εἶναι,
 ἐβόα Τί μηχανήμά τις τῶν ἐμῶν μοι δότω.
 10 ὁ δὲ Ῥωμαῖος πτοηθεὶς εὐθύς ἐκείνον κτείνει,
 ἄνδρα σαθρὸν καὶ γέροντα, δαιμόνιον τοῖς ἔργοις.
 ἐθρήνησε δὲ Μάρκελλος τοῦτο μαθὼν εὐθέως,
 λαμπρῶς τε τοῦτον ἔκρουσεν ἐν τάφοις τοῖς πα-
 τρώοις
 15 σὺν τοῖς ἀρίστοις πολιτῶν καὶ τοῖς Ῥωμαίοις πᾶσι.
 τὸν δὲ φονέα τοῦ ἀνδρός, οἶμαι, πελέκει κτείνει.
 ὁ Δίων καὶ Διόδωρος γράφει τὴν ἱστορίαν.

[Tzetzes Hist. 2, 35.]

Διόδωρος ὁ ἱστορικὸς τετράπολιν φησι Συρα- 19
 20 κούσας ἐν οἷς ἀφομοιοῖ Ἀντιόχεια αὐτὴν (l. Ἀντιό-
 χειαν τὴν) πρὸς τῷ Ὀρέντη (sic) ταῖς Συρακούσαις.

[Scholia in Strabonis cod. Paris. 1397. ed. Falcon. vol. 1, p. 390.]

Ὅτι τῶν Συρακουσίων μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πό- 20
 25 λεως ἀπαντησάντων Μαρκέλλῳ μεθ' ἱκετηρίας, τῶν
 μὲν ἐλευθέρων ἔφη σωματῶν φείσεσθαι, τὰς δὲ
 κτήσεις ἀπάσας διαρπάσειν. [Exc. de virt. et vit. p. 282
 V. 569 W.]

Ὅτι οἱ Συρακούσιοι διὰ πενίαν ἀποροῦντες τρο- 2
 30 φῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν ἑαυτοὺς ὠμολόγουν εἶναι δού-
 λους, ὅπως πραθέντες τροφῆς μεταλάβωσι παρὰ τῶν
 ὠνησαμένων. οὕτω τοῖς ἐπταικόσι Συρακουσίοις

ἡ τύχη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀκληρήμασι τηλικαύτην ἐπέ-
στησε συμφορὰν ὥστε ἀντὶ τῆς διδομένης ἐλευθε-
ρίας ἐκουσίως αἰρεῖσθαι δουλείαν.

- 21 Ὅτι Σκιπίων τοὺς ὀμήρους ἀπολύσας ἐπεδείξατο
ὡς πολλάκις ἐνὸς ἀνδρὸς ἀρετὴ προσκτᾶται συλλή- 5
βδην πόλεις, ἔθνη, βασιλεῖς.
- 22 Ὅτι ὁ Ἰνδιβέλης ὁ Κελτίβηρ συγγνώμης τυχὼν
παρὰ Σκιπίωνος, καιρὸν εὐρῶν ἐπιτήδειον πάλιν
ἐξέκαυσε πόλεμον. οὕτω γὰρ οἱ τοὺς πονηροὺς εὐ-
ποιοῦντες πρὸς τῷ τὴν χάριν ἀποβαλεῖν ἀγνοοῦσι 10
πολεμίους ἑαυτῶν πολλάκις σωματοποιοῦντες. [Exc.
Val. p. 60.]
- 23 Ὅτι Καρχηδόνιοι καταλύσαντες τὸν Λιβυκὸν πό-
λεμον, τὸ τῶν Μικατανῶν Νομάδων ἔθνος σὺν
γυναιξὶ καὶ τέκνοις τιμωρησάμενοι πάντας τοὺς 15
συλληφθέντας ἀνεσταύρωσαν. διόπερ οἱ τούτων
ἀπόγονοι τῆς εἰς τοὺς πατέρας ὠμότητος ἀναμιμνη-
σκόμενοι χαλεπώτατοι τοῖς Καρχηδουνοῖς πολέμιοι
καθειστήκεισαν.
- 24 Ὅτι οὐκ εἶασε τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν, φησὶ δὲ 20
τοῦ Ἀσδρούβου, ἀνεπισήμαντον, ἀλλὰ φησιν, ἦν
γὰρ υἱὸς Ἀμίλκου τοῦ Βάρκα μὲν ἐπικαλουμένου,
μεγίστην δὲ δόξαν ἐσχηκότος τῶν καθ' ἑαυτὸν· καὶ
γὰρ ἐν τῷ Σικελικῷ πολέμῳ μόνος τῶν ἡγεμόνων
πολλάκις ἐνίκησε Ῥωμαίους, καὶ τὸν ἐμφύλιον κα- 25
θελῶν πόλεμον πρῶτος διεβίβασε δύναμιν εἰς Ἰβη-
ρίαν. τοιοῦτου δ' ὢν πατὴρ οὐκ ἀνάξιον ἑαυτὸν
παρείχετο τῆς ἐκείνου δόξης· ὁμολογουμένως γὰρ
ἄριστος ἦν στρατηλάτης ἀπάντων Καρχηδονίων μετὰ
τὸν ἀδελφὸν Ἀννίβαν· διὸ καὶ τῶν ἐν Ἰβηρίᾳ δυ- 30
νάμεων Ἀσδρούβαν κατέλιπεν ἡγεμόνα. πολλὰς δὲ
μάχας ἀγωνισάμενος κατὰ τὴν Ἰβηρίαν, καὶ διὰ παν-

τὸς ἐκ τῶν ἐλαττωμάτων ἀναλαμβάνων τὰς δυνά-
 μεις, πολλοὺς καὶ παντοίους ὑπέμεινε κινδύνους.
 καὶ εἰς τὴν μεσόγειον ἀποδιωχθεὶς διὰ τὴν ἰδίαν
 ἀρετὴν μεγάλην ἤθροισε δύναμιν, καὶ παρεγενήθη
 5 παρ' ἐλπίδας εἰς Ἰταλίαν. [Exc. de virt. et vit. p. 282
 V. 569 W.]

Ὅτι ὁ Ἀσδρούβας εἰ μὲν καὶ τὴν τύχην ἔσχε 2
 συνεπιλαμβανομένην, ὁμολογουμένως οὐκ ἂν ἠδύ-
 νήθησαν οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τοῦτον ἅμα καὶ πρὸς Ἀν-
 10 νίβαν διαγωνίσασθαι. διόπερ χρὴ τὴν ἀρετὴν τάν-
 δρὸς ἐξετάζειν οὐκ ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων, ἀλλ' ἐκ
 τῆς ἐπιβολῆς καὶ τόλμης· τούτων μὲν γὰρ συμβαλ-
 νει τοὺς πράττοντας εἶναι κυρίους, ἐκείνων δὲ τὴν
 τύχην ἔχειν ἐξουσίαν. [Exc. Vat. p. 61.]

FRAGMENTA LIBRI XXVII.

- 1 "Οτι Νάβις ὁ τύραννος τῶν Λακεδαιμονίων ἀνεῖλε Πέλοπα τὸν Λυκούργου μὲν τοῦ βασιλεύσαντος υἱόν, παῖδα δὲ τὴν ἡλικίαν ὄντα· εὐλαβεῖτο γὰρ μήποτε ὁ παῖς παραγενόμενος εἰς ἡλικίαν ἀποκαταστήσῃ τῇ πατρίδι τὴν ἐλευθερίαν, πεφρονηματισμέ- 5 νος διὰ τὴν εὐγένειαν. αὐτὸς δὲ τοὺς χειριστάτους τῶν Λακεδαιμονίων ἐπιλεγόμενος ἀνήρει, καὶ μισθοφόρους πανταχόθεν τοὺς χειρίστους συνήγαγε φύλακας τῆς δυναστείας. διόπερ ἐκ παντὸς τόπου συνέρρεον εἰς τὴν Σπάρτην ἱερόσυλοι, φῶρες, λη- 10 σταί, κατάδικοι θανάτου. ἀσεβῶς γὰρ τὴν τυραννίδα περιποιησάμενος ὑπὸ μόνων τούτων ἤλπιζε βεβαιότατα τηρηθῆσεν. [Exc. de virt. et vit. p. 285 V. 570 W.]
- 2 "Οτι Νάβις ὁ τῶν Λακεδαιμονίων τύραννος πολ- 15 λὰς τιμωρίας ἐπενόησε πρὸς τοὺς πολίτας, νομίζων τῇ τῆς πατρίδος ταπεινώσει τὴν ἰδίαν ἀξήσειν δυναστείαν. ἀνὴρ γάρ, οἶμαι, πονηρὸς τυχῶν ἐξουσίας οὐκ εἴωθε φέρειν τὴν εὐτυχίαν κατ' ἄνθρωπον.
- 2 "Ὡν γὰρ μέγιστος ἱερεὺς ἠναγκάζετο μὴ μακρὰν 20 τῆς Ῥώμης ἀποσπᾶσθαι διὰ τὴν τῶν ἱερῶν ἐπιμέλειαν. [Exc. Vat. p. 61.]
- Οὕτω κατὰ τὴν Διοδώρου ἱστορίαν καὶ Σικελίων ὁ στρατηγὸς τοῖς πρώτοις τῶν Σικελιωτῶν προέ-

θηκεν ἢ στρατεύειν μετ' αὐτοῦ εἰς Λιβύην ἢ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς οἰκέτας παραδοῦναι τοῖς μετ' αὐτοῦ. [Eustath. II. p. 1302, 11. Conf. Liv. 29, 1 init.]

Ἔτι Κρητες ναυσὶν ἐπὶ πειρατεύειν ἐπιβαλόμε- 3
5 νοι τῶν πλεόντων ἐλήστευον οὐκ ὀλίγους. διὸ καὶ τῶν ἐμπόρων ἀθυμοῦντων, Ῥόδιοι πρὸς αὐτοὺς τὰ δικήματα νομίζαντες ἤξιεν πρὸς τοὺς Κρητας πόλεμον ἐξήνεγκαν.

Ἔτι Πλημίνιος ὁ κατασταθεὶς Λοκρῶν ἡγεμῶν 4
10 παρὰ Σκιπίωνος, ἀσεβὴς ὢν τοὺς τῆς Φερσεφόνης θεσανροὺς ἀνασπάσας καὶ τὰ χρήματα συλήσας ἀπήνεγκε. τῶν δὲ Λοκρῶν ἀγανακτούντων ἐπὶ τούτοις καὶ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀνακαλουμένων πίστιν, δύο τῶν χιλιάρχων μισοπονηρεῖν ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασι προσ-
15 ἐποιήθησαν. τοῦτο δὲ ἔπραττον οὐκ ἐπὶ τοῖς γινόμενοις ἀγανακτοῦντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ τὸ μέρος μὴ εἰληφέναι τῶν σεσυλημένων χρημάτων ἐγκαλοῦντες τῷ Πλημινίῳ. ταχὺ δ' αὐτοῖς ἅπασιν ἀξίαν τῆς 2
πονηρίας τιμωρίαν ἐπέθηκε τὸ δαιμόνιον. καὶ γὰρ
20 ἐπιφανέστατον τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἱερῶν τοῦτ' εἶναι λέγεται καὶ διὰ παντὸς ἀγνὸν ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων τετηροῦσθαι. καθ' ὃν γὰρ καιρὸν Πύρρος ἐκ 3
τῆς Σικελίας διεβίβαξε τὰς δυνάμεις εἰς Λοκρούς, καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἀπαιτούμενος τοὺς μισθοὺς
25 ἠναγκάσθη δι' ἀπορίαν ἄψασθαι τῶν χρημάτων, κατὰ τὸν ἔκπλουν ἐπιγενηθῆναι πνεύματά φασιν, ὥστε στόλῳ παντὶ ναυαγῆσαι τοῦτον. τὸν δὲ Πύρρον δεισιδαιμονήσαντα τὴν θεὸν ἐξιλάσασθαι, καὶ μὴ πρότερον ἀπελθεῖν ἕως ἀποκατέστησε τὰ χρήματα. οἱ 4
30 δὲ χιλίαρχοι προσποιούμενοι μισοπονηρεῖν προῖσταντο τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Πλημίνιον κακῶς ἔλεγον καὶ δίκην ἐπιθήσειν ἠπείλουν. τέλος ἐπὶ πλεόν

τῆς λοιδορίας προβαινούσης εἰς χεῖρας ἦλθον. οἱ
 δὲ χιλίαρχοι τοῦτον δόντες ἐπὶ γῆν τὰ τε ὠτα πε-
 ριέτρωγον αὐτοῦ καὶ τὴν ῥίνα, πρὸς δὲ τούτοις καὶ
 5 τὰ χεῖλη διέσχισαν. ὁ δὲ Πλημίνιος συλλαβὼν τοὺς
 χιλιάρχους καὶ δειναῖς αἰκίαις περιβαλὼν διέφθει- 5
 ρεν. ἡ δὲ σύγκλητος τῶν Ῥωμαίων διὰ τὴν ἱερο-
 συλλίαν οὐ μετρίως ἐδεισιδαιμόνει· οἱ δὲ ἀντιπολι-
 τευόμενοι τῷ Σκιπίωνι καιρὸν εὐρόντες οἰκείον
 διαβολῆς κατηγοροῦν αὐτοῦ, λέγοντες ὡς ἀπὸ τῆς
 6 ἐκείνου γνώμης ἅπαντα πέπραχεν ὁ Πλημίνιος. ἡ 10
 δὲ σύγκλητος ἀπέστειλε πρεσβευτὰς ἀγορανόμον καὶ
 δύο δημάρχους, εἰ μὲν εὐρωσιν ἀπὸ τῆς Σκιπίωνος
 γνώμης γεγενημένην τὴν ἱεροσυλλίαν, κατὰ τάχος
 ἀγαγεῖν αὐτὸν εἰς τὴν Ῥώμην· εἰ δὲ μὴ, ἔαν αὐτὸν
 διαβιβάξουσιν εἰς τὴν Λιβύην. τούτων 15
 δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ὄντων, ὁ Σκιπίων μεταπεμψά-
 μενος τὸν Πλημίνιον ἔδησεν εἰς ἄλυσιν καὶ περὶ τὴν
 7 γυμνασίαν ἦν τῶν δυνάμεων. οἱ δὲ δῆμαρχοι ταῦτα
 θανατάσαντες ἐπήνεσαν τὸν Σκιπίωνα. εἰς δὲ Ῥώ-
 μην ἀπαχθέντος τοῦ Πλημίνιου, τοῦτον ἡ σύγκλη- 20
 τος εἰς φυλακὴν ἀπέθετο, καθ' ἣν αὐτὸν τελευ-
 τῆσαι συνέβη· τὴν δὲ οὐσίαν αὐτοῦ καθιέρωσε, καὶ
 τὰ προσελλείποντα τῶν ἱεροσυληθέντων χρημάτων
 ἐκ τοῦ δημοσίου προσθεῖσα τῇ θεῷ καθιέρωσεν.
 ἐψηφίσατο δὲ καὶ τοὺς Λοκροὺς ἐλευθέρους εἶναι, 25
 καὶ τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἔχοντάς τι τῶν τῆς Φερσε-
 φόνης χρημάτων, ἔαν μὴ καταθῶσιν, ἐνόχους εἶναι
 θανάτου. [Exc. de virt. et vit. p. 282 V. 570, 571 W.]
 8 Ὅτι μετὰ τὸ ψηφισθῆναι τὰ κατὰ Πλημίνιον
 φιλοφρονοῦντες τοὺς Λοκροὺς οἱ τὰ πολλὰ τῶν 30
 ἀναθημάτων ἠρπακότες, καὶ θεωροῦντες τὴν τῶν
 χιλιάρχων καὶ τοῦ Πλημίνιου τιμωρίαν, ἐπὶ δεισι-

δαιμονίαν ἐνέπιπτον. οὕτως ὁ συνειδώς τι φαῦλον
 ἑαυτῷ σιωπωμένην ἀναδέχεται τιμωρίαν, κὰν τύχη
 διαλεληθῶς τοὺς ἄλλους. διὸ ποινηλατούμενοι τὰς
 ψυχάς, τὸ θεῖον ἐξιλασκόμενοι ἐρρίπτουν τὰ χροῖ-
 5 ματα.

Ὅτι τὸ ψεῦδος ἐν τοῖς οἰκείοις τιθέμενον και- 5
 ροῖς ἐνίοτε γίνεται μεγάλων ἀγαθῶν αἴτιον. [Exc.
 Vat. p. 61, 62.]

Ὅτι ὁ Σκιπίων παραγενηθέντων πρὸς αὐτὸν 6
 10 τῶν περὶ Σόφακα τὸ μὲν πρῶτον ἰδὼν τὸν ἄνδρα
 δεδεμένον ἐδάκρυσε, λογιζόμενος τὴν πάλαι ποτὲ
 μακαριζομένην αὐτοῦ βασιλείαν. μετ' ὀλίγον δὲ
 χρόνον κρίνας ἀνθρώπινα φρονεῖν ἐν τοῖς εὐτυχί-
 μασι, ἐπέταξεν αὐτὸν λύσαι, καὶ τὴν ἰδίαν σκη-
 15 νὴν ἀπέδωκε καὶ τὴν ἄλλην ἀκολουθίαν ἔχειν συνε-
 χῶρησε. τηρῶν δὲ αὐτὸν ἐν ἐλευθέρῳ φυλακῇ
 φιλανθρώπως ὠμίλει, καὶ πολλάκις ἐπὶ δεῖπνα πα-
 ρελάμβανεν. [Exc. de virt. et vit. p. 289 V. 571 W.]

Ὅτι Σκιπίων τὸν Σόφακα τὸν βασιλέα αἰχμᾶ- 2
 20 λωτον λαβὼν καὶ δεδεμένον λύσας φιλανθρώπως
 ὠμίλει αὐτῷ. ᾤετο γὰρ δεῖν τὴν ἐπὶ τοῦ πολέμου
 ἔχθραν μέχρι τοῦ νικᾶν φυλάττειν, εἰς δὲ τύχην αἰχ-
 μάλωτου ἀνδρὸς βασιλέως γεγονότος μηδὲν ἐξαμαρ-
 τάνειν ἄνθρωπον ὄντα. ἐφορᾷ γάρ, ὡς ἔοικε, τὸν
 25 ἀνθρώπινον βίον νέμεσις τις θεοῦ, ἢ τοὺς ὑπὲρ
 ἄνθρωπον φρονούντας ταχὺ τῆς ἰδίας ἀσθενείας
 ὑπομιμνήσκει. διὸ καὶ τὸν Σκιπίωνα τίς οὐκ ἂν
 ἐπαινέσειε θεωρῶν πρὸς τὸν κατὰ τῶν πολεμίων
 φόβον καταπληκτικὸν γενόμενον, ὑπὸ δὲ τοῦ πρὸς
 30 τοὺς ἠτυχηκότας ἐλέου τὴν ψυχὴν ἠττώμενον; ὡς
 ἐπὶ πολὺ γὰρ εἰώθασιν οἱ πρὸς τοὺς ἀντιπαττομέ-
 νους φοβεροὶ πρὸς τοὺς ὑποπεσόντας ὑπάρχειν μέ-

τριοι. διὸ καὶ ταχὺ τοῦ Σόφακος ὁ Σκιπίων τῆς εἰς αὐτὸν ἐπιεικείας ἐκομίσατο χάριν. [Exc. Vat. p. 62.]

7 Ὅτι Σοφονίβα ἢ πρότερον μὲν Μασσανάσση, μετὰ δὲ ταῦτα συνοικήσασα Σόφακι, τὸ δὲ τελευταῖον 5 πάλιν εἰς συμβίωσιν ἔλθοῦσα διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν τῷ Μασσανάσση, τὴν τε ὄψιν ἦν εὐπρεπῆς καὶ τοῖς τρόποις ποικίλη καὶ πᾶν ἐξομηρεύσασθαι δυναμένη. οὗσα δὲ Καρχηδονίων συμμαχίς προσέκειτο λιπαροῦσα καὶ δεομένη καθ' ἡμέραν τάνδρὸς ὅπως ἀπο- 10 στῆ Ῥώμης· ἦν γὰρ ἡ γυνὴ δεινῶς φιλόπατρις. ἃ δὴ γινώσκων ὁ Σόφαξ ἐδήλωσε τῷ Σκιπίωνι περὶ τῆς γυναικὸς καὶ παρεκελεύσατο φυλάττεσθαι. τούτοις δὲ σύμφωνα καὶ Λαιλίου λέγοντος, ὁ Σκιπίων ἐκέλευσεν ἄγειν πρὸς ἑαυτὸν τὴν γυναῖκα. παραι- 15 τουμένου δὲ τοῦ Μασσανάσσου πικρότερον ἐπέπληξεν. ὁ δὲ εὐλαβηθεὶς ἐκέλευσεν ἀποστέλλειν τοὺς παραληψομένους, αὐτὸς δὲ παρελθὼν εἰς τὴν σκηνὴν φάρμακον θανάσιμον τῇ γυναικὶ * πιεῖν ἠνάγκασε. 20

8 Ὅτι Σκιπίων διὰ τὸν πρὸς τοὺς ἑπταικότας ἔλεον βεβαίαν ἔσχε τὴν Μασσανάσσου συμμαχίαν εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον.

9 Ὅτι Ἀννίβας συγκαλεσάμενος τοὺς συμμάχους ἐδήλωσεν αὐτοῖς ὡς ἀναγκαῖόν ἐστίν αὐτὸν διαβῆ- 25 ναι εἰς Λιβύην, καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν αὐτῶν τοῖς βουλομένοις αὐτῷ συστρατεύειν. ἔνιοι μὲν εἶλοντο τὴν μετ' Ἀννίβου διάβασιν, τοῖς δὲ ἠδομένοις τῇ ἐν Ἰταλίᾳ μονῇ περιστήσας τὴν δύναμιν, τὸ μὲν πρῶτον τοῖς στρατιώταις ἔδωκεν ἐξουσίαν, εἰ τινα 30 βούλονται λαμβάνειν ἐξ αὐτῶν δοῦλον, τοὺς δὲ λοιποὺς κατέσφαξεν, ἄνδρας μὲν περὶ δισμυρίους,

ἵππους δὲ περὶ τρισχιλίους, καὶ τῶν ὑποζυγίων ἀνα-
ρίθμητον πλήθος.

Ὅτι αὐτόμολοι ἦλθον πρὸς Ἀννίβαν ἱππεῖς τε-10
τρακισχιλίοι. οὗτοι δὲ τοῦ Σόφακος πταίσαντος πρὸς
5 Μασσανάσσην ἦσαν ἀφρασηκότες. ὁ δὲ ὀργισθεὶς
αὐτοῖς περιέστησε τὴν δύναμιν, καὶ πάντα κατα-
κοντίσας διέδωκε τοὺς ἵππους τοῖς μετ' αὐτοῦ στρα-
τιώταις. [Exc. de virt. et vit. p. 290 V. 571, 572 W.]

Ὅτι τοῖς Καρχηδονίοις σιτοδείας ἐμπεισούσης, οἱ 11
10 καχέκται τῶν πολιτῶν ἐπιθυμοῦντες λῦσαι τὴν εἰ-
ρήνην, προετρέψαντο τὸν δῆμον ἐπιπλεῦσαι ταῖς
ναυσὶ καὶ τὸν σῖτον εἰς λιμένα κομίσαι. τῆς δὲ γε-
ρουσίας οὐκ ἐώσης λῦσαι τὰς συνθήκας οὐδεὶς ὑπή-
κουσε· τὴν γὰρ κοιλίαν ἐφασκον οὐκ ἔχειν ὧτα.
15 Τὸ κακὸν ἀγαθοῦ παρέρχεται φαντασίαν. [Exc.
Vat. p. 62.]

Ὅτι Σκιπίων ἀπέστειλε πρὸς Καρχηδονίους πρέσ-12
βεις, οἱ δὲ ὄχλοι παρ' ὀλίγον αὐτοὺς ἀνείλον. οἱ
δὲ συνέσει διαφέροντες τούτους ἐξήρπασαν καὶ μετὰ
20 τριήρων ἐξέπεμψαν. οἱ δὲ δημοκρατοῦντες ἐν Καρ-
χηδόνι τὸν ναύαρχον παρεκελεύσαντο, ὅταν αἱ πα-
ραπέμψασαι τριήρεις ἀναστρέψωσιν, ἐπιπλεῦσαι τοῖς
πρεσβευταῖς καὶ πάντα κατασφάξαι· ὃ καὶ γέγονεν.
οἱ δὲ καταφυγόντες ἐπὶ τὴν γῆν διεσώθησαν πρὸς
25 τὸν Σκιπίωνα. τὸ δὲ θεῖον τοῖς ἀσεβῆσαι βουλο-
μένοις ταχέως ἐνεδείξατο τὴν αὐτοῦ δύναμιν· οἱ
γὰρ εἰς Ῥώμην ἀποσταλέντες πρεσβευταὶ τῶν Καρ-
χηδονίων ἀναστρέφοντες ὑπὸ χειμῶνος κατηνέχθη-
σαν εἰς τὸν τῶν Ῥωμαίων ναύσταθμον. ὧν ἀνα-
30 χθέντων ἐπὶ τὸν Σκιπίωνα, καὶ πάντων βοῶντων
ἀμύνασθαι τοὺς ἀσεβεῖς, ὁ Σκιπίων οὐκ ἔφη δεῖν
πράττειν ἢ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν. οὗτοι

μὲν οὖν ἀφεθέντες διεσώθησαν εἰς τὴν Καρχηδόνα, θαυμάζοντες τὴν τῶν Ῥωμαίων εὐσέβειαν. [Exc. de virt. et vit. p. 290 V. 572 W.]

- 2 "Ὅτι τῶν Καρχηδονίων προημαρτηκότων εἰς Ῥωμαίους, ὑπὸ χειμῶνος δὲ ἀναχθέντων ποτὲ πρὸς 5 Σικίωνα καὶ πάντων βοῶντων ἀμύνασθαι τοὺς ἀσεβεῖς, ὁ Σικίων οὐκ ἔφη δεῖν πράττειν ἂ τοῖς Καρχηδονίοις ἐγκαλοῦσιν.
- 13 "Ὅτι τὰ μὲν καλὰ πείσαι πάντων, οἶμαι, δυσχερέστατόν ἐστιν, ὁ δὲ πρὸς χάριν λόγος δεινὸς πα- 10 ραστῆσαι φαντασίαν συμφέροντος, κἂν ἐπ' ὀλέθρου λέγηται τῶν βουλευομένων.
- 14 'Ἄλλ' οὐ καλὸν τοῖς μὲν ὅπλοις ἅπαντας νικᾶν, ὑπὸ δὲ τῆς πρὸς τοὺς ἀκληροῦντας ὀργῆς ηττᾶσθαι, καὶ πικρότατα μισοῦντας τοὺς ὑπὲρ ἄνθρωπον φρονοῦν- 15 τας, ἐν ταῖς εὐτυχίαις αὐτοὺς ταῦτα πράττειν ἂ τοῖς ἄλλοις ἐγκαλοῦντες τυγχάνουσι. τότε γὰρ ἀληθῆς κληρὸς ἐστὶν ἢ δόξα τῶν εὐτυχηκότων, ὅταν ὁ κρατῶν τὴν εὐτυχίαν φέρῃ κατ' ἄνθρωπον. ἐπιφθέγγεται γὰρ ἕκαστος ἐπὶ τῇ τούτων μυνείᾳ διότι τῆς 20 νίκης ὑπάρχουσιν ἄξιοι, τοῖς δὲ ἐπιλαδομένοις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὁ φθόνος ἀντικάθηται λυμαινόμενος τὴν τῶν εὐτυχοῦντων δόξαν. οὐδὲν γὰρ ἐστὶ μέγα τὸν ἔκουσίως ὑποπίπτοντα φονεύειν, οὐδὲ θαυμαστὸν ἀφανίσαι τὸν τῶν ἠτυχηκότων βίον. οὐκ 25 ἀλόγως γὰρ οἱ τοιοῦτοι τυγχάνουσιν ἀδοξίας, ὅταν τὰς κοινὰς τῶν ἀκληροῦντων καταφυγὰς ἀναιρωῶσι, τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας ἐπιλαδόμενοι.
- 15 "Ὅτι προτερεῖ τοῖς ἀνθρώποις τῆς μὲν τιμωρίας εὐεργεσία, τῆς δὲ ὀμότητος ἢ πρὸς τοὺς ἐπταικό- 30 τας ἐπιείκεια.
- 2 "Ὅτι ὅσῳ τις εὐροοῦσαν ἔχει τὴν τύχην, τοσοῦτω

μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι χρὴ τὴν τὸν ἀνθρώπινον βίον ἐπισκοποῦσαν νέμεσιν.

Ὅτι οὐδὲν παρὰ ἀνθρώποις οὔτε κακὸν οὔτε 3
ἀγαθὸν ἐστηκυῖαν ἔχει τὴν τάξιν, τῆς τύχης ὥσπερ
5 ἐπίτηδες πάντα μετακινούσης. διὸ καὶ προσήκει τὸ
πολὺ φρόνημα κατατιθεμένους ἐν τοῖς ἀλλοτριῶσι
ἀκκληρήμασι τὸν ἴδιον ἐξασφαλίζεσθαι βίον· ὁ γὰρ
τοῖς ἐπταικόσιν ἐπιεικῶς χρησάμενος δικαιοτάτης ἀν-
ἐν ταῖς τοῦ βίου μεταβολαῖς τύχοι πολυωρίας. παρὰ
10 μὲν οὖν τοῖς ἐκτὸς εἴωθε τοῖς τοιούτοις ἀείμνηστος
ἐπακολουθεῖν ἔπαινος, παρὰ δὲ τοῖς εὐ παθοῦσιν
ἢ κατ' ἀξίαν τῆς εὐεργεσίας φυλάττεσθαι χάρις.
καὶ γὰρ ὡν ἀλλοτριωτάτος τις ἐὰν ἐλέου τύχη,
μεταβάλλει διὰ τὴν εὐεργεσίαν καὶ ταχὺ γίνεται φί-
15 λος, ἑαυτῷ μεμφόμενος.

Ὅτι δεῖ παρὰ τοῖς εὐ φρονουῦσι τὰς μὲν φιλίας 16
ἀθανάτους ὑπάρχειν, τὰς δὲ ἐχθρας εἶναι θνητάς·
οὕτω γὰρ μάλιστα τοὺς μὲν εὐνοοῦντας συμβήσε-
σθαι πλείστους γενέσθαι, τοὺς δὲ ἀλλοτριῶς δια-
20 κειμένους ἐλάττους.

Ὅτι τοὺς ἡγεῖσθαι βουλομένους τῶν ἄλλων οὐχ 2
οὕτω τοῖς ἄλλοις ὑπερέχειν ἀναγκαῖον ὡς ἐπιει-
κεία καὶ μετριότητι δεῖ νικᾶν ἅπαντας. ὁ μὲν γὰρ
ἐκ τοῦ κρατεῖσθαι φόβος μισεῖσθαι ποιεῖ τοὺς κρα-
25 τοῦντας, ἢ δὲ εἰς τοὺς ἡττωμένους εὐγνωμοσύνη
τῆς εὐνοίας αἰτία γινομένη βεβαίως συνέχει τὰς ἡγε-
μονίας. διόπερ ἐφ' ὅσον προνοοῦμεθα τῆς πατρί-
δος, ἐπὶ τοσοῦτον εὐλαβητέον ἀνήκεστόν τι καὶ
σκληρὸν προᾶξει κατὰ τῶν ἑαυτοῦς ἐκουσίως παρα-
30 δίδόντων. πᾶς γὰρ τοὺς μὲν ὑπερβαλλούσαις συμ-
φοραῖς περιπεσόντας ἐλεεῖ, κἂν μηδὲν προσήκωσι,
τοὺς δὲ ὑπερηφάνως ταῖς εὐτυχίαις χρωμένους μισεῖ,

κὰν τύχῳσιν ὄντες σύμμαχοι· ἀνάγει γάρ, οἶμαι, τὸ
πραχθὲν ἕκαστος πρὸς ἑαυτὸν καὶ συναγανακτεῖ τοῖς
ἠκκληρηκόσι, φθουῶν ταῖς τῶν κατορθωσάντων εὐ-
πραξίαις.

- 17 Ὅτι ὅταν πόλις ἐπισημοτάτη πασῶν οὕτως ἀνη- 5
λεῶς ἀναρπασθῆ, τότε δὴ καὶ μᾶλλον ἢ περὶ τού-
των ὑπόληψις διὰ πάσης ἔρχεται τῆς οἰκουμένης.
οὐ γὰρ οὕτω τοὺς εὐ πράξαντας ἅπαντες ἐπαινοῦ-
σιν ὡς τοὺς ἀνημέρως χρησαμένους τοῖς ὑποπε-
σοῦσιν ὁμολογουμένως μισοῦσιν. 10
- 2 Ὅτι τὴν διδομένην εὐτυχίαν παρὰ θεοῦ μὴ φέ-
ρειν ἀνθρωπίνως πολλῶν κακῶν εἶσθαι αἴτιον γί-
νεσθαι.
- 3 Ὅτι τοῖς τὴν τύχην μὴ φέρουσι κατ' ἀνθρώπου
λικανὴ πᾶσα πρόφασις ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβαλεῖν. 15
ὁρᾶτε οὖν μήποτε τοὺς ἀπεγνωσμένους ἄνδρας ἀγα-
θοὺς γενέσθαι ποιήσωμεν. καὶ γὰρ τὰ δειλότατα
τῶν ζῴων ἔχοντα μὲν ἀναστροφὴν φεύγει, συγκλει-
σθέντα δὲ εἰς στενὸν τόπον ἀπίστως ἀγωνίζεται,
καὶ Καρχηδόνιοι τὰς μὲν ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἔχον- 20
τες ὑποχωροῦσιν, ἀπογνόντες δὲ πᾶν τὸ δεινὸν
ὑπομενοῦσιν ἐν ταῖς μάχαις. ὅταν γὰρ καὶ φεύ-
γουσι καὶ μαχομένοις ὑποκείμενον ἢ τελευτᾶν, ὁ
μετὰ δόξης θάνατος τοῦ μετ' αἰσχύνης αἰρετώτερος
κριθῆσεται παρ' αὐτοῖς. 25
- 4 Ὅτι ὁ βίος πολλὰ ἔχει παράδοξα. δυστυχοῦν-
τας μὲν οὖν παραβάλλεσθαι χρὴ καὶ τοῖς μεγίστοις
κινδύνοις θηρᾶσθαι τὴν μεταβολήν· οὐ καλὸν δὲ τὴν
τύχην εὐροοῦσαν ἔχοντας αὐτοὺς εἰς τὸ παράβολον
διδόναι. 30
- Ὅτι οὐδεὶς ἠγεῖσθαι δυνάμεως τῶν ἐκτὸς δυνα- 5
στείας λαχὼν ἑτέροις ἐκουσίως ἐκχωρεῖ.

"Οτι ἀτυχίαν ἀδικίας πλείστον ἡγοῦμαι διαφέ- 18
 ρειν καὶ δεῖν ἑκατέρω τούτων οἰκείως προσφέρε-
 σθαι· ταῦτα γὰρ ἐστὶν εὖ βουλευομένων ἀνδρῶν.
 ὁ μὲν οὖν πταίσας ἐν τῷ μηδὲν ἁμαρτεῖν μέγα δι-
 5 καίως ἂν καταφύγοι πρὸς τὸν κοινὸν τοῖς ἀκλήρου-
 σιν ἔλεον, ὁ δὲ μέγιστα ἀσεβήσας καὶ τὸ δὴ λε-
 γόμενον ἄρρητα πρὸς ὕβριν καὶ ὠμότητα πράξας
 αὐτὸς αὐτὸν ἀπεστέρησε τοιαύτης φιλανθρωπίας·
 οὐ γὰρ δυνατὸν εἰς ἑτέρουσ ὠμὸν γενόμενον τὸν
 10 ἐν μέρει πταίσαντα τυγχάνειν ἔλεου, οὐδὲ τὸν οἴ-
 κτον ἐξ ἀνθρώπων τὸ καθ' αὐτὸν μέρος ἄρατα
 καταφεύγειν ἐπὶ τὴν τῶν ἄλλων ἐπιείκειαν. δι-
 καιον γὰρ ἐστὶν, ὃν καθ' ἑτέρων τις νόμον ἔθηκε,
 τοῦτω κεχρηῆσθαι.

15 "Οτι ὁ τοὺς κοινούς ἐχθροὺς ὑπὲρ ἀπάντων τι- 2
 μωρησάμενος δῆλον ὡς κοινὸς ἂν εὐεργέτης νομι-
 ζοίτο, καὶ καθάπερ οἱ τὰ δεινότατα τῶν θηρίων
 ἀναιροῦντες ὡς εὖ ποιοῦντες τὸν κοινὸν βίον ἐπαί-
 νου τυγχάνουσιν, οὕτως οἱ τὴν Καρχηδονίων ὠμό-
 20 τητα καὶ τὸ θηριῶδες τῆς ἀνθρωπότητος κολάσαν-
 τες ὁμολογουμένως τεύξονται τῆς μεγίστης δόξης.

"Οτι τότε ἕκαστος ἀνδρείως ὑπομένει τὸν κίνδυν- 3
 νον, ὅτε ἢ τοῦ νικᾶν ἐλπίς ἐστὶν ὑποκειμένη· ὁ
 δὲ προειδώς ἑαυτὸν ἠττηθησόμενον ἐν τῷ δρασμῷ
 25 καὶ φυγῇ τὴν σωτηρίαν ἔχει κειμένην. [Exc. Vat.
 p. 62—66.]

FRAGMENTA LIBRI XXVIII.

- 1 Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Δικαίαρχον τὸν Αἰτωλόν, ἄνδρα τολμηρόν, πείσας πειρατεύειν ἔδωκεν αὐτῷ ναῦς εἴκοσι, προσέταξε δὲ τὰς μὲν νήσους φορολογεῖν, τοῖς δὲ Κρησὶ παρορηθεῖν ἐν τῷ πρὸς Ῥοδίου πολέμῳ. οὗτος δὲ 5 κατὰ τὰς ἐντολάς τοὺς μὲν ἐμπόρους ἐλήστευε, τὰς δὲ νήσους λεηλατῶν ἀργύριον εἰσεπράττετο.
- 2 Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς Ἡρακλείδην τινὰ Ταραντῖνον εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ, πονηρόν ἄνθρωπον, ὃς κατ' ἰδίαν αὐτῷ λαλῶν πολλὰς 10 καὶ ψευδεῖς διαβολὰς τῶν ἐν ἀξιώματι κειμένων φίλων ἔλεγε· τέλος δὲ εἰς τοῦτο ἦλθεν ἀσεβείας ὥστε τοὺς πρώτους τοῦ συνεδρίου πέντε ὕδρας ἀπέσφαξε. διὸ καὶ τὸ λοιπὸν ἐπὶ τὸ χεῖρον αὐτῷ τὰ πράγματα προήγετο· πολέμους γὰρ οὐκ ἀναγ- 15 καίους ἐπαναιρούμενος ἐκινδύνευσεν ἀποβαλεῖν τὴν βασιλείαν ὑπὸ Ῥωμαίων. οὐκέτι γὰρ οὐδεὶς ἐτόλμα τῶν φίλων ἄγειν παρηρησίαν οὐδὲ ἐπιπλήττειν τῇ τοῦ βασιλέως ἀνομίᾳ, πεφρικῶς αὐτοῦ τὴν προπέτειαν. ἐστράτευσε δὲ ἐπὶ Δαρδάνους οὐδὲν ἀδι- 20 κοῦντας, καὶ τούτους παρατάξει νικήσας ἀνεῖλεν ὑπὲρ τοὺς μυρίους.
- 3 Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς χωρὶς τῆς πλεονεξίας οὕτως ὑπερήφανος ἦν ἐν ταῖς εὐτυ-

χίαις ὥστε τοὺς μὲν φίλους ἀκρίτως ἀποσφάζαι,
 τοὺς δὲ τάφους τῶν προτετελευτηκότων καὶ πολλὰ
 τῶν ἱερῶν κατασκάπτειν. Ἀντίοχος δὲ τὸ κατὰ τὴν
 Ἑλυμαῖδα τέμενος τοῦ Διὸς συλᾶν ἐπιβαλόμενος
 5 πρέπουσαν τὴν καταστροφὴν εὔρε τοῦ βίου, μετὰ
 πάσης τῆς δυνάμεως ἀπολόμενος. ἀμφότεροι δὲ τὰς
 αὐτῶν δυνάμεις ἀνυποστάτους εἶναι νομίσαντες, μιᾶ
 παρατάξει συνηναγκάσθησαν ἑτέροις ποιεῖν τὸ προσ-
 ταττόμενον. διὸ καὶ τῆς μὲν περὶ αὐτοὺς γενομένης
 10 ἀτυχίας τὰς ἰδίας ἀμαρτίας ἤτιῶντο, τῶν δὲ συγχω-
 ρηθέντων φιλανθρώπων τὰς χάριτας εἶχον τοῖς ἐν
 τῷ κρατεῖν ἐπιεικῶς αὐτοῖς χρησαμένοις. τοιγαροῦν
 ὥσπερ ἀπὸ παραγραφῆς τῶν ἰδίων πράξεων ἐπὶ τὸ
 χεῖρον ἑώρων τὰς αὐτῶν βασιλείας ὑπὸ τοῦ δαιμο-
 15 νίου προαγομένης. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι καὶ τότε καὶ μετὰ
 ταῦτα δικαίους ἐνιστάμενοι πολέμους, καὶ πλείστον
 ὄρκων καὶ σπονδῶν ποιούμενοι λόγον, οὐκ ἀλόγως
 συμμάχους εἶχον τοὺς θεοὺς ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐπι-
 βολαῖς. [Exc. de virt. et vit. p. 293 V. 572, 573 W.]
 20 "Ὅτι οὐ μόνον ἂν τις ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν συμβο- 4
 λαίων εὔροι τοὺς πονηρομένους ταῖς ἐκ τῶν νό-
 μων ζημίαις περιπίπτοντας ἀλλὰ καὶ τῶν βασιλέων
 τοὺς ἀδίκους πράγμασιν ἐπιβαλλομένους παρὰ τοῦ
 δαιμονίου τιμωρίας τυγχάνοντας. ὥσπερ γὰρ τοῖς
 25 ἐν δημοκρατίᾳ πολιτενομένοις ὁ νόμος, οὕτω τοῖς
 ἐν ἑξουσίαις ὁ θεὸς βραβευτῆς γίνεται τῶν πρᾶτ-
 τομένων, καὶ τοῖς μὲν τὴν ἀρετὴν μεταδιώξασιν
 οἰκεία τῆς ἀρετῆς ἐπαθλα ἐπιτίθησι, τοῖς δὲ τὴν
 πλεονεξίαν ἢ τινα ἄλλην κακίαν ἐπανελομένοις οὐκ
 30 εἰς μακρὰν τὴν προσήκουσαν ἐφίστησι τιμωρίαν.
 [Exc. Vat. p. 66, 67.]

"Ὅτι Φίλιππος ὁ τῶν Μακεδόνων βασιλεὺς σπα- 5

νίζων τροφῆς οὐ διέλιπε τὴν ὑπ' Ἄτταλον χώραν
 λεηλατῶν μέχρι τῆς τῶν Περγαμηνῶν πόλεως. κα-
 τέσκαψε δὲ καὶ τὰ περὶ τὸ Πέργαμον ἱερά, τὸ τε
 Νικηφόριον πολυτελῶς κατεσκευασμένον καὶ ἄλλα
 γλυφὰς ἔχοντα θαυμαζομένας εἰς τέλος παρώνησε. 5
 δι' ὀργῆς γὰρ ἔχων τὸν Ἄτταλον, ἐπεὶ τοῦτον οὐ
 κατέλαβε περὶ τούτους τοὺς τόπους, τὸν θυμὸν εἰς
 ταῦτα κατετίθετο. [Exc. de virt. et vit. p. 294 V.
 573 W.]

6 Ὅτι Μάρκος Αἰμίλιος ἀποπλεύσας εἰς Ἄβρυδον 10
 πρὸς Φίλιππον τὰ δεδογμένα τῇ συγκλήτῳ περὶ
 τῶν συμμάχων ἀπήγγειλεν αὐτῷ. ὁ δὲ ἔφησεν, εἴαν
 μὲν ἐμμένωσι ταῖς ὁμολογίαις Ῥωμαῖοι, ποιήσῃν
 αὐτοὺς ὀρθῶς, εἴαν δὲ ἐπεμβαίνωσι, τοὺς θεοὺς
 ἐπιμαρτυρόμενος ἀμυνεῖσθαι τοὺς ἀδίκου πολέμου 15
 κατάρχοντας. [Exc. Vat. p. 67.]

7 Ὅτι Φίλιππος ὁ Μακεδὼν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας ἔλ-
 θὼν κατεστρατοπέδευσεν ἐπὶ τὸ Κυνόσαργες. μετὰ
 δὲ ταῦτα τὴν Ἀκαδημειαν ἐνέπρησε καὶ τοὺς τά-
 φους κατέσκαψεν, ἔτι δὲ τὰ τεμένη τῶν θεῶν ἔλυ- 20
 μήνατο. χαρισάμενος δὲ τῷ θυμῷ, καθάπερ εἰς
 Ἀθήνας, ἀλλ' οὐκ εἰς τὸ θεῖον ἔξαμαρτάνων, ὑπὸ
 μὲν τῶν ἀνθρώπων καὶ πάλαι βλασφημούμενος
 τότε τελείως ἐμισήθη, ὑπὸ δὲ θεῶν ταχὺ τῆς προσ-
 ηκούσης ἐπιτιμῆσεως ἔτυχε, διὰ μὲν τὴν ἰδίαν ἀβου- 25
 λίαν τοῖς ὅλοις σφαλεῖς, διὰ δὲ τὴν Ῥωμαίων ἐπι-
 εἰκίαν τυχῶν συγγνώμης. [Exc. de virt. et vit.
 p. 294 V. 573 W.]

8 Ὅτι ὁ Φίλιππος συννοήσας τὴν ἀθυμίαν τῶν
 στρατιωτῶν, τούτους παραθαρρύνων ἐδίδασκεν ὅτι 30
 τοῖς μὲν νικῶσιν οὐδὲν τούτων γίνεται, τοῖς δὲ

κατὰ τὴν ἤτταν ἀπολλυμένοις οὐ διαφέρειν ὑπὸ
πηλίκων ἂν τραυμάτων ἀποθάνωσι.

Ἔστι ὡς ἐπὶ πολὺ εἰώθασιν οἱ τοῖς τρόποις φαῦ- 2
λοι τοὺς συναναστρεφομένους ὁμοίους ἑαυτοῖς συγ-
5 κατασκευάζειν. [Exc. Vat. p. 67.]

Ἔστι Φίλιππος θεωρῶν τῶν Μακεδόνων τοὺς 9
πλείστους ἑαυτῷ χαλεπῶς ἔχοντας ἐπὶ τῷ τὸν Ἡρα-
κλείδην ἔχειν φίλον, παρέδωκεν αὐτὸν εἰς τὴν φυ-
λακὴν. ἦν δὲ οὗτος Ταραντῖνος μὲν τὸ γένος, πο-
10 νηρία δὲ ὑπερβαλλούσῃ χρώμενος, καὶ τὸν Φίλιπ-
πον ἐξ ἐπιεικοῦς βασιλέως πεποικηκῶς πικρὸν καὶ
ἀσεβῆ τυράννον. διὸ δὴ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς Μα-
κεδόσι καὶ τοῖς Ἑλλήσιν ὑπερβαλλόντως συνέβαινε
μισεῖσθαι τὸν Ἡρακλείδην.

Ἔστι Ἀννίβας διὰ μόνης τῆς περὶ αὐτὸν φήμης 10
καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην περιβλεπτος ἐγένετο,
κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐκάστου σπεύδοντος θεάσασθαι
τὸν ἄνδρα. [Exc. de virt. et vit. p. 294 V. 573 W.]

Ἔστι τῶν Ἡπειρωτῶν πρέσβεις πεμψάντων πρὸς 11
20 Φίλιππον καὶ Φλαμίνιον, Φλαμίνιος μὲν ᾤετο δεῖν
τὸν Φίλιππον ἐκχωρεῖν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος, ὅπως
ἀφρούρητος ἢ καὶ αὐτόνομος, ἀποδοῦναι δὲ καὶ
τοῖς παρεσπονδημένοις τὰς βλάβας εὐδοκουμένως.
ὁ δὲ ἔφη δεῖν τὰ μὲν παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῷ κατα-
25 λελειμμένα βεβαίως ἔχειν, ὅσα δὲ τυγχάνει προσ-
ηγμένος, ἐκ τούτων ἐξάγειν τὰς φρουράς, περὶ δὲ
τῆς βλάβης κρίνεσθαι. εἰπόντος δὲ πρὸς ταῦτα
Φλαμινίου μὴ δεῖσθαι κρίσεως, δεῖν δὲ αὐτὸν τοὺς
πεπονθότας πείθειν, καὶ διότι παρὰ τῆς βουλῆς ἐν-
30 τολὰς ἔχει ταύτας ὅπως μὴ μέρος τῆς Ἑλλάδος,
ἀλλὰ πᾶσαν αὐτὴν ἐλευθεροῦν, ὑπολαβὼν ὁ Φίλιπ-
πος, Καὶ τί τούτου βαρύτερον, φησί, προσέταξαν

ἂν μοι πολέμῳ κρατήσαντες; καὶ ταῦτ' εἰπὼν ἔχω-
ρίσθη διωρισμένος. [Exc. Vat. p. 67, 68.]

12 Ὅτι ὄντος τοῦ Ἀντιόχου τοῦ τῆς Ἀσίας βασι-
λέως περὶ τὸν τῆς Λυσιμαχείας πόλεως ἀνοικισμὸν,
παρεγενήθησαν οἱ παρὰ Φλαμινίου πρέσβεις. εἰς- 5
αχθέντες δὲ εἰς τὸ συνέδριον παρεκάλουν Ἀντιό-
χον ἐκχωρῆσαι τῶν ὑπὸ Πτολεμαῖον καὶ Φίλιππον
γεγεννημένων πόλεων, καὶ καθόλου θαυμάζειν ἔφα-
σαν τί βουλόμενος πεζὰς τε καὶ ναυτικὰς συνάγει
δυνάμεις καὶ τί διανοούμενος διαβέβηκεν εἰς τὴν 10
Εὐρώπην, εἰ μὴ Ῥωμαίοις ἐπιβάλλεται πολεμεῖν. ὁ
δὲ Ἀντιόχος τοῖς εἰρημένοις ἀντιλέγων ἔφη θαυμά-
ζειν πῶς Ῥωμαῖοι τῆς Ἀσίας ἀντιποιοῦνται, τῶν
κατὰ τὴν Ἰταλίαν αὐτοῦ μηδὲν πολυπραγμονοῦντος.
Λυσιμαχείαν δὲ ἀνοικίζων οὔτε Ῥωμαῖον οὔτε ἄλ- 15
λον οὐδένα * τὰ δὲ πρὸς Πτολεμαῖον αὐτὸς φρον-
τιεῖν ὅπως μηδεμιᾶς ἀμφισβητήσεως τυγχάνη· δώ-
σειν γὰρ αὐτῷ τὴν θυγατέρα γυναῖκα. καὶ τούτων
ῥηθέντων τῶν λόγων οἱ Ῥωμαῖοι οὐκ εὐδοκοῦντες
ἔχωρίσθησαν. [Exc. Vat. p. 68.]

13 Ὅτι οἱ παρὰ Νάβιδος καὶ Φλαμινίου πεμφθέν- 20
τες εἰς Ῥώμην πρεσβευταὶ περὶ τῶν συνθηκῶν ἐπεὶ
διελέχθησαν τῇ συγκλήτῳ περὶ ὧν τὰς ἐντολὰς εἶ-
χον, ἔδοξε τῇ γερουσίᾳ βεβαιοῦν τὰς ὁμολογίας, καὶ
τὰς φρουρὰς τὰς ἐκ τῆς Ἑλλάδος καὶ τὰς στρατιάς 25
ἀπάγειν. ὁ δὲ Φλαμίνιος ἀκούσας τὰ διωκημένα,
πανταχόθεν τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων μετεπέμ-
ψατο, καὶ συναγαγὼν ἐκκλησίαν τὰς τῶν Ῥωμαίων
εἰς τοὺς Ἑλληνας εὐεργεσίας ἀνενεώσατο, καὶ περὶ
τῶν κατὰ τὸν Νάβιν ἀπελογεῖτο, διότι κατὰ τὸ δυ- 30
νατὸν πεποιήκασι, καὶ ὅτι κατὰ τὴν τοῦ δήμου προ-
αίρεσιν ἅπαντες οἱ τὴν Ἑλλάδα κατοικοῦντές εἰσιν

ἐλεύθεροι καὶ ἀφροῦρητοι, καὶ τὸ μέγιστον, τοῖς
 ἰδίοις νόμοις πολιτευόμενοι. ἤτήσατο δὲ παρὰ τῶν Ἑλ-
 λήνων χάριν ὅπως τοὺς δουλεύοντας παρ' αὐτοῖς Ἰτα-
 λιώτας ἀναζητήσαντες ἀποστείλωσιν ἐν ἡμέραις τριά-
 5 κонта. ὃ καὶ γέγονεν. [Exc. de legat. p. 314 U. 619 W.]

Ἵτι ὁ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς μέ- 14
 χρι μὲν τινος ἐπηρεῖτο, Ἀριστομένη δὲ τὸν ἐπίτρο-
 πον αὐτοῦ γεγενημένον καὶ πάντα καλῶς διωκηκότα
 τὴν μὲν ἀρχὴν ἠγάπα καθαπερεὶ πατέρα, καὶ πάντα
 10 ἔπραττεν ἀπὸ τῆς ἐκείνου γνώμης, μετὰ δὲ ταῦτα
 ὑπὸ τῶν κολακευόντων διαφθαρεὶς τὴν ψυχὴν τὸν
 τε Ἀριστομένη παρρησιαζόμενον ἐμίσησε καὶ τέλος
 συνηνάγκασεν αὐτὸν πιόντα κώνειον τελευτῆσαι,
 αἰεὶ δὲ μᾶλλον θηριούμενος καὶ τυραννικὴν παρα-
 15 νομίαν, ἀλλ' οὐ βασιλικὴν ἐξουσίαν ζηλώσας, ἐμι-
 σήθη μὲν ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων, ἐκινδύνευσε δὲ ἀπο-
 βαλεῖν τὴν βασιλείαν. [Exc. de virt. et vit. p. 294 V.
 573, 574 W.]

Ἵτι πάλιν ἡ σύγκλητος διήκουσε τῶν ἀπὸ τῆς 15
 20 Ἑλλάδος πρεσβειῶν, καὶ ταύταις φιλανθρωπῶς προσ-
 εφώνει, βουλομένη προθύμους αὐτοὺς ἔχειν πρὸς
 τὸν Ἀντιοχικὸν πόλεμον, ὃν ταχέως προσεδόκα. τοῖς
 δὲ παρὰ Φιλίππου πρέσβεσιν ἀπεκρίθη διότι φυ-
 λάττοντος αὐτοῦ τὴν πίστιν τῶν τε φόρων αὐτὸν
 25 ἀπολύσει καὶ Δημήτριον τὸν υἱόν. τοῖς δὲ ἑλλη-
 νόσι παρὰ Ἀντιόχου συνέστησεν ἐκ τῆς βουλῆς ἄν-
 δρας δέκα τοὺς διακουσομένους περὶ ὧν ἔφησαν
 ἐντολὰς ἔχειν παρὰ τοῦ βασιλέως. ὧν συνεδρυσάν- 2
 των ὁ τῆς πρεσβείας ἀφηγούμενος Μένιππος ἔλε-
 30 γεν ἠκειν ὅπως Ἀντιόχῳ φιλίαν καὶ συμμαχίαν συν-
 ἀψηται πρὸς Ῥωμαίους. ἔφησε δὲ θανμάζειν τὸν
 βασιλέα διὰ τίνα ποτ' αἰτίαν προστάττουσιν αὐτῷ

Ῥωμαῖοι τινὰ μὲν τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην μὴ πολυπραγμονεῖν, τινῶν δὲ τῶν πόλεων ἀφίστασθαι καὶ παρ' ἐνίων τοὺς ὀφειλομένους φόρους μὴ λαμβάνειν· ταῦτα γὰρ οὐ τοῖς ἐξ ἴσου τὴν φιλίαν ποιουμένοις ἔθος εἶναι ποιεῖν, ἀλλὰ τοῖς πολέμῳ νε-
 5
 νικηκόσι· τοὺς δὲ πρὸς αὐτὸν πρεσβεύοντας ἐπὶ Λυσιμάχειαν ἐπιτακτικῶς αὐτῷ διαστέλλειν περὶ τούτων. Ἀντιόχῳ δὲ πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον μὲν μηδέποτε γερονέναι· φιλίαν δ' ἂν συνθέσθαι βού-
 3 λωνται πρὸς αὐτόν, ἔτοιμον εἶναι. ὁ δὲ Φλαμίνιος 10 ἔφη δυοῖν πραγμάτων ὄντων θάτερον τῷ βασιλεῖ τὴν σύγκλητον συγχωρεῖν, εἰ μὲν βούλεται τῆς Εὐρώπης ἀπέχεσθαι, μηδὲν πολυπραγμονεῖν Ῥωμαίους τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ προαιρεῖται, γινώσκειν ὅτι Ῥωμαῖοι τοῖς ἑαυτῶν φίλοις κατα-
 15
 4 δουλουμένοις βοηθήσουσι. τῶν δὲ πρεσβευτῶν ἀποκριναμένων ὡς οὐδὲν τοιοῦτο συνθήσονται δι' οὗ ταπεινώσουσι τὴν τοῦ βασιλέως ἀρχήν, τῇ ἐχομένῃ τοῖς Ἕλλησιν ἢ σύγκλητος εἶπεν ὡς ἔαν Ἀντίοχος περιεργάζηται τι τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην, Ῥωμαῖοι 20 μετὰ πολλῆς σπουδῆς τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἕλληνας ἐλευθερώσουσιν. ἐπισημηναμένων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος πρεσβευτῶν, οἱ παρὰ τοῦ βασιλέως ἠξίου τε τὴν σύγκλητον ἐνθυμηθῆναι ἠλίκων ἑκατέροις κατάρχεται κινδύνων καὶ μηδὲν ταχέως πράτ-
 25
 τειν, ἀλλὰ τῷ βασιλεῖ δοῦναι χρόνον εἰς βουλήν, καὶ αὐτὴν ἐπιμελέστερον περὶ τούτων βουλευέσθαι.
 [Exc. de legat. p. 315 U. 619, 620 W.]

FRAGMENTA LIBRI XXIX.

"Οτι τὸ Δῆλιον ἱερὸν ἦν οὐ μακρὰν ἀπέχον τῆς 1
 Χαλκίδος διόπερ ὁ βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλή-
 νων ἐβλασφημεῖτο, τὴν ἀρχὴν τοῦ πρὸς Ῥωμαίους
 πολέμου πεποιημένος ἐξ ἀσεβείας. οὗ συντελεσθέν-
 5 τος Φλαμίνιος περὶ Κόρινθον διατρίβων ἐπεμαρ-
 τύρατο πάντας ἀνθρώπους τε καὶ θεοὺς ἐπὶ τῷ
 προκατηρχῆθαι τοῦ πολέμου τὸν βασιλέα.

"Οτι Ἀντίοχος ἐν Δημητριάδι τὴν παραχειμασίαν 2
 ποιούμενος, καὶ πλείω τῶν πεντήκοντα ἐτῶν βε-
 10 βιωκῶς, τῆς μὲν περὶ τὸν πόλεμον παρασκευῆς
 ἠμέλησε, παρθένου δὲ εὐπρεποῦς ἐρασθεῖς ἐκάθητο
 τοὺς ταύτης ἐπιτελῶν γάμους καὶ πανηγύρεις λαμ-
 πρὰς συνήγαγε. ταῦτα δὲ πράττων οὐ μόνον ἑαυ-
 τοῦ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν διέφθειρεν, ἀλλὰ καὶ
 15 τὰς τῶν δυνάμεων ὀρμὰς ἐξέλυσε, καὶ οἱ στρατιῶ-
 ται τὸν χειμῶνα κατατετριφότες ἐν ἀνέσει καὶ τρυ-
 φῇ κακῶς ἀπήλλαττον ἐν ταῖς πορείαις, οὔτε δίψαν
 οὔτε ἄλλην κακοπάθειαν φέρειν δυνάμενοι. διόπερ
 αὐτῶν οἱ μὲν εἰς νόσους ἐνέπιπτον, οἱ δὲ ἐν ταῖς
 20 ὁδοῖς ὑπολειπόμενοι πολὺ τῶν τάξεων ἀπεσπῶντο.

"Οτι Ἀντίοχος ὁ βασιλεὺς τὰς ἐν Θετταλίᾳ πό- 3
 λεις πνυθανόμενος πρὸς Ῥωμαίους μετατεθεῖσθαι,
 τὰς δὲ ἐκ τῆς Ἀσίας δυνάμεις ὑστερούσας καὶ τοὺς
 Αἰτωλοὺς καταμέλλοντας καὶ προφάσεις αἰεὶ πορι-

ζομένους, ἐν ἀγωνίᾳ πολλῇ καθειστήκει. διὸ καὶ τοὺς πεποιοηκότας αὐτὸν ἀπαράσκευον ὄντα καὶ πείσαντας ἐπὶ τὴν τῶν Αἰτωλῶν συμμαχίαν τὸν πόλεμον ἐπανελέσθαι δι' ὀργῆς εἶχε, τὸν δὲ Ἀντίβαν τὴν ἐναντίαν γνώμην ἐσχηκότα τότε ἐθαύμαζε καὶ τὰς ἐλπίδας εἶχεν ἐν τούτῳ, τὸν τε πρὸ τοῦ χρόνου ὑπόπτως πρὸς αὐτὸν διακείμενος τότε πιστότατον αὐτὸν εἶχε φίλον καὶ ἀπὸ τῆς τούτου γνώμης πάντα ἐπραττε. [Exc. de virt. et vit. p. 297 V. 574, 575 W.]

4 Ὅτι τοῖς Αἰτωλοῖς διαπρεσβευσαμένοις περὶ διαλύσεων ἐδογματίσεν ἢ σύγκλητος ἢ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέπειν Ῥωμαίοις ἢ χίλια τάλαντα ἀργυρίου δοῦναι παραχορῆμα Ῥωμαίοις. οἱ δὲ διὰ τὴν ἀποτομίαν τῆς ἀποκρίσεως οὐ προσδεξάμενοι τὰ προσταττόμενα, εἰς φόβους καὶ μεγάλους κινδύνους ἐνέπεσον· συνηγωνισμένοι τῷ βασιλεῖ ἐκτενέστατα εἰς ἀπορίαν ἐνέπιπτον, οὐδεμίαν ἔκβασιν ἔχοντες τῶν κακῶν. [Exc. de legat. p. 316 U. 620 W.]

5 Ὅτι ὁ Ἀντίοχος διὰ τὴν ἦτταν ταπεινωθεὶς ἔκρινε τῆς μὲν Εὐρώπης ἐξίστασθαι, περὶ δὲ τῆς Ἀσίας διαγωνίζεσθαι, καὶ προσέταξε τοῖς Ἀσσιμαχεῦσι πανδημεὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν, εἰς δὲ τὰς κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεις μετοικῆσαι. καὶ ἔδοξε πᾶσιν ἀφρόνως βεβουλεῦσθαι, καὶ πόλιν ἐπικαιρότατα κειμένην πρὸς τὸ διακωλύσαι τοὺς πολεμίους ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν περαιοῦν τὰς δυνάμεις ἀκονιτὶ προέσθαι τοῖς πολεμίοις. ἀκολούθως δὲ τῇ διαλήψει ταύτῃ καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἔργων ἐπληρώθη· ὁ γὰρ Σκιπίων τὴν πόλιν καταλαβὼν ἔρημον αὐτομάτως εὐημέρησε ταύτην παραλαβῶν. [Exc. de virt. et vit. p. 298 V. 575 W.]

6 Ὅτι εἰσὶν ἐν τοῖς πολέμοις αἱ τῶν χορημάτων πα-

ρασκευαί, καθάπερ ἡ κοινὴ παροιμία φησί, νεῦρα τῶν
 πράξεων· ὁ γὰρ τούτων εὐπορῶν οὐκ ἀπορεῖ τῶν
 μάχεσθαι δυναμένων ἀνδρῶν. οἱ γὰρ Καρχηδόνιοι
 προσφάτως Ῥωμαίους εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους
 5 ἤγαγον, οὐ πολιτικοῖς στρατιώταις τὰς τηλικαύτας
 παρατάξεις νικῶντες, ἀλλὰ τῶ τῶν μισθοφόρων
 πλήθει. ἔστι γὰρ τὸ πλήθος τῆς ξενικῆς δυνάμεως
 εὐχρηστότατον μὲν τοῖς ἔχουσι, φοβερώτατον δὲ
 τοῖς πολεμοῖς· οἱ μὲν γὰρ ὀλίγου χρήματος ἀθροί-
 10 ζουσι τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν κινδυνεύοντας, οἱ δὲ κἂν
 νικήσωσιν, οὐδὲν ἦττον ἄλλους ἔχουσιν ἀνταγωνι-
 στὰς ἔξ ἑτοίμου. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν πολιτικῶν δυ-
 νάμεων ὁ καταγωνισθεὶς ἅπαξ τοῖς ὅλοις ἐπταικεν,
 ἐπὶ δὲ τῶν ξενικῶν ὁσάκις ἂν ἠττηθῶσιν, οὐδὲν
 15 ἦττον ἀκεραίους ἔχουσι τὰς δυνάμεις μέχρῃ ἂν χρη-
 μάτων εὐπορῶσιν. Ῥωμαῖοι δὲ οὔτε μισθοφόρους
 εἰώθασιν ἔχειν οὔτε χρημάτων εὐποροῦσιν.

Ἔστι δὲ εἰώθασιν ὡς ἐπίπαν οἱ στρατιῶται τῶν αὐ- 2
 τῶν τοῖς ἀφηγουμένοις μιμηταὶ γενέσθαι.

20 Ὁ δὲ Ἀντίοχος ταχὺ τῆς ἰδίας ἀνοίας τὰπίχειρα 3
 κοιμισάμενος μετὰ συμφορῶν μεγάλων ἔμαθε σω-
 φρονεῖν ἐν ταῖς εὐπραξίαις. [Exc. Vat. p. 68, 69.]

Ἔστι δὲ ὁ Ἀντίοχος πυνθόμενος τοὺς Ῥωμαίους εἰς 7
 τὴν Ἀσίαν διαβεβηκέναι, πρεσβευτὴν ἐξέπεμψε πρὸς
 25 τὸν ὕπατον Ἡρακλείδην τὸν Βυζάντιον περὶ δια-
 λύσεων, ἀποδιδούς μὲν τὴν ἡμίσειαν τῆς δαπάνης,
 δίδους δὲ Λάμψακον καὶ Σύρραν καὶ Ἀλεξάν-
 δρειαν, δι' ἧς ὁ πόλεμος ἐδόκει κεκινῆσθαι· αὐταὶ
 γὰρ αἱ πόλεις πρῶται τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλλή-
 30 νων ἐπεπρεσβεύκεσαν πρὸς τὴν σύγκλητον, παρα-
 καλοῦσαι (περὶ) τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν. [Exc. de
 legat. p. 316 U. 620 W.]

- 8 "Οτι ὁ Ἀντίοχος Ποπλίω Σκιπίωνι τῷ τοῦ συνεδρίου προεστῶτι τὸν υἱὸν προσεπηγγείλατο ἄνευ λύτρων ἀποδώσειν, ὃν ἦν εἰληφῶς ὅτε περὶ Εὐβοίαν διέτριβεν, οὐδὲν δ' ἦττον καὶ χρημάτων πλήθος, συνεπιλαβομένῳ τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ Σκιπίων 5 ὑπὲρ μὲν τῆς κατὰ τὸν υἱὸν ἀποδόσεως ἔφησε χάριν ἔξειν τῷ βασιλεῖ, χρημάτων δὲ πλήθους μὴ προσδεῖσθαι. ἀντὶ δὲ ταύτης τῆς εὐεργεσίας συμβουλεύειν αὐτῷ μὴ παρατάττεσθαι Ῥωμαίοις, πεπειραμένον τῆς ἀρετῆς αὐτῶν. ὁ δὲ δόξας βαρύν- 10 τερα τοῦ προσήκοντος προστάττειν, τούτου οὐ προσεδέξατο τὰς ἀποκρίσεις. [Exc. de legat. p. 317 U. 620, 621 W.]
- 2 "Οτι ὁ Ἀντίοχος πρὸς τὰ παράλογα τῆς τύχης ἔκρινε συμφέρειν ἀποδοῦναι τῷ Σκιπίωνι τὸν υἱόν, 15 καὶ τοῦτον ἀπέστειλε κοσμήσας πολυτελέσι κατασκευαῖς. [Exc. Vat. p. 69.]
- 9 "Οτι ἐν τῇ Ῥώμῃ πρὸ τῆς κατὰ τὸν Ἀντίοχον ἦττης εἰσαχθέντων εἰς τὴν σύγκλητον τῶν ἐξ Αἰτωλίας πρεσβευτῶν, καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἀμαρ- 20 τημάτων οὐδὲν διαλεχθέντων, αὐτὰ δὲ τὰ τοῖς Αἰτωλοῖς καλῶς πρὸς τοὺς Ῥωμαίουςπραχθέντα διεξιόντων, ἀναστὰς τις τῶν ἐκ τοῦ συνεδρίου τοὺς πρέσβεις ἠρώτησεν εἰ παραδιδόασιν ἑαυτοὺς Αἰτωλοὶ εἰς τὴν πίστιν τῶν Ῥωμαίων. ἀποσιωπησάν- 25 των δὲ τῶν πρέσβεων, ἡ σύγκλητος ὑπολαβοῦσα τοὺς Αἰτωλοὺς ἀντέχειν ταῖς κατὰ τὸν Ἀντίοχον ἐλπῖσιν, ἀπράκτους ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.
- 10 "Οτι ὁ Ἀντίοχος ἀπογνοὺς τὸν πόλεμον ἀπέστειλε πρέσβεις πρὸς τὸν ὕπατον, ἀξιῶν αὐτῷ συγγνώμην 30 δοθῆναι περὶ τῶν ἡμαρτημένων καὶ τυχεῖν ἐφ' οἷς δυνατόν ἐστι τῆς εἰρήνης. ὁ δὲ ὕπατος διατηρῶν

τὴν πατριὸν τῆς Ῥώμης ἐπιείκειαν, καὶ παρακλη-
 θεῖς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ Ποπλίου, συνεχώρησε τὴν
 εἰρήνην ἐπὶ τοῖσδε· ἐκχωρῆσαι τὸν βασιλέα τοῖς
 Ῥωμαίοις τῆς τε Εὐρώπης καὶ τῆς ἐπὶ τὰδε τοῦ
 5 Ταύρου χώρας καὶ τῶν ἐν αὐτῇ πόλεων καὶ ἔθνων,
 παραχωρῆσαι δὲ τῶν τε ἐλεφάντων καὶ μακρῶν
 νεῶν, καὶ τὰς δαπάνας τὰς γεγενημένας εἰς τὸν
 πόλεμον ἀποδοῦναι, ὧν ἦν ἡ διατίμησις ταλάντων
 Εὐβοϊκῶν μυριάων πεντακισχιλίων, ἐκδότους δὲ πα-
 10 ραδοῦναι τὸν τε Καρχηδόσιον Ἀντίβαν καὶ τὸν Αἰ-
 τωλὸν Θόαντα καὶ τινὰς ἑτέρους, καὶ ὁμήρους εἵ-
 κοσιν οὓς ἂν ἀπογράψωσι Ῥωμαῖοι. ὁ δὲ πάντα
 προσδεξάμενος διὰ τὴν τῆς εἰρήνης ἐπιθυμίαν ἀπε-
 λύθη τοῦ πολέμου.

15 Ὅτι μετὰ τὴν κατὰ τὸν Ἀντίοχον ἦτταν ἀπὸ 11
 πασῶν τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν πόλεων καὶ δυναστῶν
 κατακτησάντων πρέσβων, τῶν μὲν περὶ τῆς ἑλευ-
 θερίας, τῶν δὲ καὶ περὶ εὐχαριστηρίων ἀνθ' ὧν
 εὐηργετήκασι τὴν Ῥώμην συναγωνισάμενοι κατὰ
 20 Ἀντιόχου. οἷς πᾶσιν ἡ σύγκλητος ἀγαθὰς ἐλπίδας
 ὑπογράφουσα ἔφησε δέκα πρεσβευτὰς ἀποστελεῖν
 εἰς τὴν Ἀσίαν τοὺς μετὰ τῶν στρατηγῶν ἅπαντα
 τάξοντας. ἐπανελθόντων δὲ εἰς τὰς πατρίδας, καὶ
 τῶν δέκα πρέσβων μετὰ τῶν περὶ Σκιπίωνα καὶ
 25 τὸν Αἰμίλιον συνεδρευσάντων, ἔκριναν οὗτοι καὶ
 διεδάφησαν τὴν μὲν ἐπὶ τὰδε τοῦ Ταύρου χώραν
 Εὐμένους εἶναι καὶ τοὺς ἐλέφαντας, Ῥοδίους δὲ
 προσώρισαν Καρίαν καὶ Λυκίαν· τῶν δὲ πόλεων
 τὰς μὲν Εὐμένει φόρους δεδωκυίας ὑπὸ τὸν Εὐ-
 30 μένη τετάχθαι, τὰς δὲ Ἀντιόχῳ φόρον φερούσας
 ἀπολελύσθαι τῶν φόρων.

Ὅτι Γναῖος Μάλλιος ὁ ἀνθύπατος, παραγενομέ- 12

- νων πρὸς αὐτὸν πρεσβευτῶν παρὰ Γαλατῶν περὶ
 συλλύσεως τοῦ πολέμου, τούτοις ἔδωκεν ἀποκρισιν
 ὅτι τότε ποιήσεται πρὸς αὐτοὺς τὰς ὑπὲρ τῆς εἰρή-
 νης συνθήκας, ὅταν οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καταντή-
 σωσι πρὸς αὐτόν. 5
- 13 Ὅτι ὁ αὐτὸς παρελθὼν εἰς Λυκαονίαν τὸν προσ-
 οφειλόμενον σῖτον ἐκομίσατο παρὰ Ἀντιόχου καὶ
 τὸν κατὰ τὰς συνθήκας φόρον ἐνιαυτοῦ ἑλίλια τά-
 λαντα. [Exc. de legat. p. 317—319 U. 621, 622 W.]
- 14 Ὅτι Μάρκος Φολούιος στρατηγὸς ὢν παρανομή- 10
 σας εἰς τοὺς κατὰ τὴν Αἰγυπτικὴν συμμαχούς ἐτυχε
 τῆς προσηκούσης κολάσεως. παρελθὼν γὰρ εἰς τοὺς
 ὀνομαζομένους Κενομανοὺς ὡς φίλος παρείλετο τὰ
 ὄπλα, μηδὲν ἔχων ἔγκλημα. ὁ δὲ ὕπατος πυθόμε-
 νος τὸ γεγονός, τούτοις μὲν ἀπέδωκε τὰ ὄπλα, τὸν 15
 δὲ Μάρκον ἐξημίωσε χρήμασι.
- 15 Ὅτι Ἀντιόχος ἀπορῶν χρημάτων, ἀκούων δὲ κατὰ
 τὴν Ἑλυμαῖδα τὸ ἱερὸν τὸ τοῦ Βήλου πολὺν ἐκ τῶν
 ἀναθημάτων ἔχειν ἄργυρὸν τε καὶ χρυσόν, ἔγνω
 τοῦτο συλῆσαι. καὶ ἦκων εἰς τὴν Ἑλυμαῖδα, καὶ 20
 κατατιασάμενος τοὺς ἐγχωρίους πολέμου κατάρχε-
 σθαι, τὸ μὲν ἱερὸν ἐσύλησε, χρημάτων δὲ πλῆθος
 ἀθροίσας ταχὺ τῆς προσηκούσης ἐκ θεῶν ἐτυχε
 κολάσεως. [Exc. de virt. et vit. p. 298 V. 575 W.]
- 16 Ὅτι Φίλιππος ἀνείδιξε τοῖς Θετταλοῖς ὡς τῆς 25
 ἐλευθερίας ἀνελπίστως διὰ Ῥωμαίων κυριεύσαντες
 λαιδοροῦσι τοὺς προγεγονότας κυρίους, οὐκ εἰδό-
 τες ὅτι οὐπῶ πᾶς αὐτοῖς ὁ ἥλιος δέδυκε. τούτου δὲ
 τοῦ λόγου ριφέντος, ὑπόνοια τοῖς ἀκούουσιν εἰσ-
 ἔπεσεν ὡς Φιλίππου διαπολεμήσοντος πρὸς Ῥωμαί- 30
 οὺς, καὶ παροξυνθέντες ἐκρίναν μηδεμίαν πόλιν πλὴν

τῶν κατὰ Μακεδονίαν οὐσῶν ἔχειν Φίλιππον. [Exc. Vat. p. 69.]

“Οτι κατὰ τὴν Πελοπόννησον τῆς κοινῆς συνό- 17
 δου τῶν Ἀχαιῶν συνελθούσης εἰσῆχθησαν οἱ τῶν
 5 Ῥωμαίων πρέσβεις. οὗτοι δ’ ἔφησαν τὴν σύγκλη-
 τον δυσαρεστειῖσθαι τῇ τῶν τειχῶν τῶν ἐν Λακε-
 δαίμονι καθαιρέσει, ἣν ἐποίησε τὸ κοινὸν τῶν
 Ἀχαιῶν, ὅτε τῆς Σπάρτης ἐκράτησε καὶ τοὺς Λα-
 κεδαιμονίους κατέταξεν εἰς τὴν κοινὴν πολιτείαν.
 10 μετὰ δὲ τούτους εἰσῆχθησαν οἱ παρ’ Εὐμένους πρέ-
 σβεις κομίζοντες δωρεὰν ταλάντων * εἰκοσιν, ἐξ ὧν
 ὦντο δεῖν ὁ βασιλεὺς ὀψωνιάζεσθαι τὴν τῶν Ἀχαιῶν
 σύνοδον. οἱ δὲ Ἀχαιοὶ τὴν δόσιν τῶν χρημάτων
 ἀποδοκιμάσαντες οὐ προσεδέξαντο τὴν δωρεάν.
 15 ἦγον δὲ καὶ παρὰ Σελεύκου πρέσβεις, τὴν προγε-
 γεννημένην πρὸς τὸν Ἀντίοχον τὸν βασιλέα συμμα-
 χίαν ἀνανεοῦμενοι. οἱ δὲ τὴν συμμαχίαν ἀνενεώ-
 σαντο καὶ τὴν δωρεὰν προσεδέξαντο. [Exc. de legat.
 p. 319 U. 622 W.]

20 “Οτι ὁ Φιλοποίμην ὁ τῶν Ἀχαιῶν στρατηγὸς ἀνὴρ 18
 ἐγεγόνει φρονήσει καὶ στρατηγία καὶ ταῖς ἄλλαις
 ἀρεταῖς διαφέρων, πάντα τὸν τοῦ ξῆν χρόνου πε-
 πολιτευμένος ἀμέμπως. καὶ πολλάκις μὲν στρατη-
 γίας ἠξιώθη, τετταράκοντα ἔτη τοῦ πολιτεύματος
 25 ἠγούμενος, μάλιστα δὲ τῶν ἄλλων εἰς κοινὸν ἠύξη-
 κῶς τὴν Ἀχαιῶν συμπολιτείαν, πρὸς τε τοὺς ἰδιώ-
 τας ἡμερώτατα πολιτευόμενος καὶ δι’ ἀρετὴν παρὰ
 Ῥωμαίων ἀποδοχῆς τετευχῶς, ἐπὶ δὲ τῆς τοῦ βίου
 καταστροφῆς ἀγνώμονι τύχῃ συγκεχρημένος. ἀλλ’
 30 ὅμως μετὰ τὴν τελευταίην ὥσπερ εἰ τιμὴ θεία προνοία
 τὰς ἰσοθέους τιμὰς ἠλλάξατο τῶν κατὰ τὴν τελευ-
 τὴν ἀπηντηκότων ἀκληρονημάτων. χωρὶς δὲ τῶν κοινῆ

τοῖς Ἀχαιοῖς καταψηφισθέντων εἰς τιμὴν τάνδρὸς ἢ πατρὸς ἰδρῦσατο, καὶ τοῦ βουθυτεῖν αὐτῷ κατ' ἐνιαυτὸν καὶ τῆς ἀρετῆς ἐγκώμιά τε καὶ ὕμνους κατέδειξεν ἄδειν τοὺς νέους.

- 19 Ὅτι ὁ Ἀννίβας στρατηγικῇ συνέσει καὶ μεγέθει 5
 πράξεων πάντων Καρχηδονίων πεπρωτευνκῶς οὐδέποτε στάσιν ἔσχευεν ἐν τῷ στρατεύματι, ἀλλὰ τῇ φύσει πλεῖστον διεστῶτα καὶ διαλέκτοις πολυφώνοις διειλημμένα διὰ τῆς ἰδίας προνοίας ἐν ὁμοιοῖα καὶ συμφωνίᾳ διετήρησεν. ὁμοίως δὲ τῶν ἄλλοεθνῶν 10
 εἰωθότων διὰ τὰς τυχούσας αἰτίας ἀφίστασθαι πρὸς τοὺς ἐναντίους, οὐδεὶς ἐπ' αὐτοῦ τοῦτο ἐτόλμησε. μεγάλας δὲ δυνάμεις αἰεὶ τρέφων οὐδέποτε χρημάτων οὐδὲ τροφῆς ἠπόρησε, καὶ τὸ πάντων παραδοξότατον, οἱ μετ' αὐτοῦ στρατευόμενοι τῶν ἄλλοεθνῶν τῆς πολιτικῆς εὐνοίας οὐκ ἀπελείφθησαν, ἀλλὰ πολὺ διήνεγκαν. τοιγαροῦν καλῶς ἄρχων τῶν στρατιωτῶν καλὰς καὶ τὰς πράξεις ἐπετελέσατο. πρὸς γὰρ τοὺς δυνατωτάτους πόλεμον ἐξενέγκας ἑπτακαίδεκα ἔτη σχεδὸν τὴν Ἰταλίαν ἐπόρθησεν, 20
 ἀήττητος δὲ ἐν πάσαις ταῖς μάχαις ἐγένετο· τηλικαύταις δὲ καὶ τοσαύταις παρατάξεσι τοὺς τῆς οἰκουμένης ἡγεμόνας ἐνίκησεν ὥστε διὰ τὸ πλῆθος τῶν κατακοπτομένων ὑπ' αὐτοῦ μηδένα ποτὲ τολμᾶν εἶτι κατὰ στόμα μάχεσθαι πρὸς αὐτόν. πολλὰς μὲν πόλεις δοριαλώτους κατέκαε, τὰ δὲ κατὰ τὴν Ἰταλίαν ἔθνη πολυανθρωπία διαφέροντα σπανίζειν ἐποίησεν ἀνδρῶν. καὶ τὰς περιβοήτους πράξεις ἐπετελέσατο πολιτικοῖς μὲν τελέσμασι καὶ δυνάμεσι, μισθοφόροις δὲ καὶ συμμάχοις παμμιγέσι, καὶ τῶν διὰ τὴν 30
 συμφωνίαν δυσυποστάτων περιεγένετο διὰ τῆς ἰδίας ἀγχινοίας καὶ στρατηγικῆς ἀρετῆς, καὶ πᾶσιν ἔδειξεν

ὅτι καθάπερ ἐπὶ τοῦ σώματος ὁ νοῦς, οὕτως ἐπὶ στρατεύματος ὁ τὴν ἡγεμονίαν ἔχων ποιεῖ τὰ κατορθώματα.

Ὅτι ὁ Σκιπίων νέος ὢν παντελῶς τοῖς κατὰ τὴν 20
 5 Ἰβηρίαν ἀνεπιπίστως ἐχρήσατο, καταπολεμήσας τοὺς Καρχηδονίους, τὴν δὲ πατρίδα κινδυνεύουσαν ἐξείλετο τῶν μεγίστων κινδύνων. τὸν γὰρ ἀήτητον Ἀννίβαν διὰ τῆς ἐπινοίας ἠνάγκασεν ἄνευ μάχης καὶ κινδύνων ἐκ τῆς Ἰταλίας ἐκχωρῆσαι. τὸ δὲ τε-
 10 λευταῖον ἐκ τῆς ἀνδρείας τε καὶ στρατηγίας μεγάλη παρατάξει τὸν ἀνίκητον γεγενημένον Ἀννίβαν καταπολεμήσας ἠττησε τὴν Καρχηδόνα. [Exc. de virt. et vit. p. 298—302 V. 575, 576 W.]

Ὅτι ὁ Σκιπίων διὰ τὸ μέγεθος τῶν πράξεων 21
 15 βαρύτερος ἐφαίνετο τοῦ τῆς πατρίδος ἀξιώματος. κατηγορούμενος γὰρ ὑπ' αὐτῶν δεινῷ θανάτῳ, παραλαβὼν τὸν λόγον τοῦτο μόνον εἶπεν ὅτι Ῥωμαῖοις οὐ πρόπει κατ' αὐτοῦ φέρειν ψῆφον, δι' οὗ οἱ κατήγοροι ἐξουσίαν ἔχουσι λέγειν μετὰ παρορησίας. τούτου
 20 δὲ ῥηθέντος ὁ μὲν δῆμος ἅπας ἐντραπείς τὸ βάρος τοῦ λόγου παραχρῆμα ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀπεχώρησεν, ὁ δὲ κατήγορος μόνος ἀπολειφθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν καταφρονηθεὶς. πάλιν δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ χρείας ἐμπεσοῦσης χρημάτων, καὶ τοῦ ταμίου
 25 οὐ φάσκοντος ἀνοίξειν, αὐτὸς ... ἤγαγε τὰς κλείς παραλάμβανεν, ὡς τοῦτο πράξων· αὐτὸς γὰρ καὶ τοῦ κλείειν τοὺς ταμίαις ὑπάρχειν αἴτιος. πάλιν δὲ τινος λόγον αὐτὸν ἀπαιτοῦντος ἐν τῷ συνεδρίῳ χρημάτων ὢν ἔλαβεν εἰς τὰς τῶν στρατιωτῶν δαπά-
 30 νας, ὡμολόγησε μὲν ἔχειν τὸν λογισμὸν, ἀπεῖπε δὲ μὴ ἀποδώσειν· οὐ γὰρ ὀφείλειν τοῖς ἄλλοις ὁμοίως ὑπὸ τὸν ἐξετασμὸν πίπτειν. ἐπικειμένου δὲ τοῦ

κατηγόρου, πέμψας [ἐπὶ] τὸν ἀδελφὸν ἐκόμισεν ἐπὶ τὸ συνέδριον τὸ βιβλίον καὶ κατασπαράξας αὐτὸ τῷ κατηγόρῳ προσέταξε ψῆφον ἐκ τούτων προτιθέναι, τοὺς δὲ ἄλλους συγκλητικούς ἤρετο πῶς τῶν δε-
 δαπανημένων τρισχιλίων ταλάντων τὸν λόγον ἀπαι- 5
 τοῦσι, τῶν δὲ μυρίων καὶ πεντακισχιλίων ὧν παρὰ Ἀντιόχου λαμβάνουσι λόγον οὐκ ἀπαιτοῦσιν, οὐδὲ λογιζονται πῶς ὑφ' ἓνα σχεδὸν καιρὸν οὐ μόνον Ἰβηρίας καὶ Λιβύης, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀσίας κυριεύουσιν. ὧν ῥηθέντων διὰ τὸ βάρος τῆς παρορησίας 10 οὐθ' ὁ κατήγορος οὔτε τῶν συνέδρων οὐδεὶς ἐφθέγγατο. [Exc. Vat. p. 70.]

22. Ὅτι κατανησάντων εἰς Ῥώμην τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας βασιλέων καὶ πρεσβευτῶν ἀποσταλέντων οἱ περὶ τὸν Ἀτταλον βασιλεῖς μεγάλης ἀποδοχῆς ἔτυ- 15 χον· ἀπάντησις γὰρ αὐτοῖς ἐγένετο μεγαλοπρεπῆς καὶ ξένια καὶ τᾶλλα φιλάνθρωπα διαφέροντα. σφόδρα γὰρ οἱ βασιλεῖς οὗτοι φιλορώμαιοι καθεστῶτες, καὶ πάντα τῇ συγκλήτῳ πειθαρχοῦντες, ἔτι δὲ τοὺς παραβάλλοντας Ῥωμαίων εἰς τὴν βασιλίδα ὑποδε- 20 χόμενοι φιλάνθρωπότατα, μεγίστης ἀποδοχῆς ἤξιοῦντο. διὸ καὶ τῶν πρέσβεων ἀπάντων ἡ σύγκλητος διακούσασα, καὶ μάλιστα σπεύδουσα τοῖς περὶ τὸν Εὐμένη βασιλεῦσι χαρίζεσθαι, προσηνῆ τούτοις τὴν ἀπόκρισιν ἐποίησατο· ἀπεφήνατο γὰρ ἀποστε- 25 λεῖν ἐκ τοῦ συνεδρίου πρέσβεις τοὺς ἐκ παντὸς τρόπου συλλύσοντας τὸν πρὸς Φαρνάκην πόλεμον. [Exc. de legat. p. 319, 320 U. 623 W.]

23. Ὅτι Λεώκριτος ὁ τοῦ Φαρνάκου στρατηγὸς συν-
 εχεῖς προσβολὰς ποιούμενος ἠνάγκασε τοὺς ἐν τῷ 30
 Τίῳ μισθοφόρους τὴν μὲν πόλιν παραδοῦναι, αὐ-
 τοὺς δὲ ὑποσπόνδους προπεμφθῆναι μετὰ ἀσφα-

λείας. τῶν δὲ μισθοφόρων τότε μὲν ἐκ τῆς πόλεως
κατὰ τὰς συνθήκας προπεμπομένων, ἐν δὲ τοῖς
ἐπάνω χρόνοις ἡδίκηκότων τὸν Φαρνάκην, ὁ Λεώ-
κριτος ἐντολὰς ἔχων παρὰ τοῦ Φαρνάκου πάντας
5 ἀνελεῖν παρεσπύνησε τοὺς μισθοφόρους, κατὰ δὲ
τὴν ἐκ τοῦ Τίου μετάστασιν αὐτοῖς ἐπέθετο κατα-
τὴν ὁδοιπορίαν καὶ πάντας κατηκόντισεν.

Ἵτι ὁ Σέλευκος ἀξιόλογον δύναμιν ἀναλαβὼν
προῆγεν ὡς ὑπερβησόμενος τὸν Ταῦρον ἐπὶ τὴν
10 βοήθειαν τοῦ Φαρνάκου, ἐννοίαν δὲ λαβὼν τῶν
πρὸς Ῥωμαίους τῷ πατρὶ γενομένων συνθηκῶν,
καθ' ἃς οὐκ ἔξῃν....

Ἵτι οἱ τὰ δεινὰ τολμήσαντες καὶ τὸν Δημήτριον 25
ἀνελόντες οὐκ ἔξέφυγον τὴν τοῦ δικαίου δαιμονίου
15 τιμωρίαν, ἀλλ' οἱ μὲν ἐκ Ῥώμης τὰς ψευδεῖς δια-
βολὰς πλασάμενοι μετ' ὀλίγον χρόνον τῷ βασιλεῖ
προσκόψαντες ἀνηρέθησαν, ὁ δὲ Φίλιππος τὸν λοι-
πὸν τοῦ ζῆν χρόνον ὄνειροπολούμενος καὶ διὰ τὴν
συνείδησιν τῆς εἰς τὸν εὐγενέστατον υἱὸν ἀσεβείας
20 ταραττόμενος οὐδὲ διετηῆ χρόνον ἐπεβίωσε, τῇ δὲ
λύπῃ ἀδιορθώτως συνεχόμενος κατέστρεψε τὸν βίον.
ὁ δὲ πάντων τῶν κακῶν ἀρχιτέκτων Περσεύς ὑπὸ
Ῥωμαίων καταπολεμηθεὶς καὶ φυγὰν εἰς Σαμο-
θράκην, ἄκυρον ἔσχε τὴν τῶν ἀγνωστάτων θεῶν ἰκε-
25 σίαν διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς εἰς τὸν ἀδελφὸν τε-
τολμημένης ἀσεβείας.

Ἵτι Τιβέριος Γράκχος ἐξαπέλευς ὢν στρατηγὸς 26
ἐνεργῶς διώκει τὰ κατὰ τὸν πόλεμον. οὗτος γὰρ
νέος ὢν τὴν ἡλικίαν πάντων τῶν ἡλικιωτῶν διέφερεν
30 ἀνδρεία καὶ φρονήσει, θαυμαζόμενος δὲ ἐπ' ἀρετῇ
καὶ μεγάλας τοῦ μέλλοντος ὑποφαίνων ἐλπίδας πολὺ
τῶν ἡλικιωτῶν προεῖχε δόξῃ.

- 27 "Οτι ὁ Αἰμίλιος ὁ ὑπάτος ὁ καὶ πάτρων γεγρονῶς ἦν εὐγενῆς τε καὶ κατὰ τὴν ὄψιν εὐπρεπῆς, ἔτι δὲ συνέσει πολὺ διαφέρων τῶν ἄλλων. διόπερ ἡ μὲν πατρὶς αὐτὸν ἀπάσαις ταῖς ἐπιδόξοις ἀρχαῖς ἐτίμησεν, αὐτὸς δὲ ἐν τε τῷ ζῆν διετελέσεν ἐπαινούμε- 5 νος καὶ τῆς μετὰ θάνατον εὐφημίας προενοήθη μετὰ τοῦ τῆς πατρίδος συμφέροντος. [Exc. de virt. et vit. p. 302—305 V. 576, 577 W.]
- 28 "Οτι ἡ πόλις Κεμελετῶν ὑπὸ ληστῶν καὶ δρα- 10 πειτῶν ᾤκισμένη τὸν πρὸς Ῥωμαίους πόλεμον ἀνε- δέξατο, πρέσβεις δ' ἐξαπέστειλε πρὸς Φολοῦιον, ὑπὲρ ἐκάστου τῶν τεθνηκότων αἰτοῦσα λόγχην καὶ ἐγχειρίδιον, ἔτι δὲ ἵππον· εἰ δὲ μὴ, καταπολεμή- 15 σειν ἠπειλεῖ. ὁ δὲ Φολοῦιος ἐντυχῶν τοῖς πρέσβε- σιν εἶπε μὴ κακοπαθεῖν· αὐτὸς γὰρ ἐπὶ τὴν πόλιν ἤξειν καὶ φθάσειν τὴν ἔξοδον. τὰς δὲ ἐπαγγελίας βεβαιῶσαι βουλόμενος παραχορῆμα ἀνέξενεν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἐκ ποδὸς ἀκολουθῶν τοῖς πρέσβεσιν.
- 29 "Οτι τῶν φίλων τινὸς εἰπόντος Πτολεμαίῳ τῷ βασιλεῖ διὰ τί τῆς Κόλλης Συρίας οὔσης αὐτοῦ δι- 20 κάως ἀφροντιστεῖ, πολλὰ περὶ τούτων ἔφησεν αὐτῷ μέλειν. ὑποπεσόντος δὲ τοῦ προσομιλοῦντος πόθεν εὐπορήσει χρημάτων εἰς τὸν πόλεμον, ὁ βασιλεὺς δείξας τοὺς φίλους εἶπεν, Ὅρας τοὺς ἐμοὺς θησαν- 25 ροὺς περιπατοῦντας;
- 30 "Οτι Περσεὺς τὴν αὐτὴν ἔχων προαίρεσιν τῷ πατρὶ καὶ ταύτην σπεύδων ὑπὸ Ῥωμαίων ἀγνοεῖ- 30 σθαι, πρεσβευτὰς ἀπέστειλεν εἰς Ῥώμην τοὺς ἀνα- νεωδομένους τὴν πατρικὴν φιλίαν. ἡ δὲ σύγκλητος τὰ πλεῖστα τῶν πραγμάτων αἰσθανομένη τὴν φι- 30 λίαν ὁμῶς ἀνεενείσατο, τὸν ἑξαπατῶντα ὁμοίως ἑξα- πατῶσα.

Ἔστι τὰς ἡγεμονίας οὐχ οὕτω τῷ δια τῶν ὀπλων 31
 φόβῳ λαμβάνειν αὐξήσιν ὡς τῇ πρὸς τοὺς κρα-
 τηθέντας μετριότητι. Θόαντα γὰρ τινα ἐκδοτον ἢ
 σύγκλητος λαβοῦσα καὶ μεγαλοψύχως ἐνέγκασα τὸν
 5 ἄνδρα τῶν ἐγκλημάτων ἀπέλυσεν. [Exc. Vat. p. 71.]

Ἔστι Ἀντίοχος προσφάτως παρειληφῶς τὴν βα- 32
 σιλείαν ἐνεστήσατο βίον παράλογον καὶ ἀσυνήθη
 τοῖς ἄλλοις βασιλεῦσι. πρῶτον μὲν γὰρ ἐκ τῶν βα-
 σιλείων ὑπάγων λάθρα τῆς θεραπείας περιήει τὴν
 10 πόλιν ἀλύων ὅπου τύχοι δεύτερος ἢ τρίτος· μετὰ
 δὲ ταῦτα ἐφιλοτιμεῖτο μετὰ δημοτῶν ἀνθρώπων
 συγκαταρριπτεῖν οἱ τύχοι καὶ μετὰ τῶν παρεπιδη-
 μούντων ξένων εὐτελεστάτων συμπίνειν. καθόλου
 δ' εἰ τινὰς τῶν νέων αἰσθοῖτο ἀφ' ἡμέρας μετ' ἄλ-
 15 λήλων γινομένους, ἐξαίφνης ἐπὶ κῶμον παρεγένετο
 μετὰ κερατίου καὶ συμφωνίας, ὥστε διὰ τὸ παρά-
 δοξον τῶν ἰδιωτῶν τοὺς μὲν φεύγειν, τοὺς δὲ διὰ
 τὸν φόβον σιωπᾶν. τὸ δὲ τελευταῖον τὴν βασιλι-
 κὴν ἐσθῆτα καταθέμενος περιεβάλλετο τήβενναν,
 20 καθάπερ ἦν ἑορακῶς ἐν Ῥώμῃ τοὺς μεταπορευομέ-
 νους τὰς ἀρχάς, ἐνετύχανέ τε τοῖς ἰδιώταις ἀσπα-
 ζόμενος καὶ περιπτύσσων ἕκαστον, καὶ ποτὲ μὲν
 παρακαλῶν φέρειν ἑαυτῷ τὴν ψῆφον ὡς ἀγορανό-
 μῳ, ποτὲ δὲ ὡς δημάρχῳ· τυχῶν δὲ ἀρχῆς ἐκάδι-
 25 ζεν ἐπὶ δίφρον ἐλεφάντινον, καὶ καθὼς ἐστὶ Ῥω-
 μαίοις ἔθιμον, διήκουε τῶν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισ-
 βητούντων περὶ τῶν ἐν τῷ βίῳ συμβολαίων. καὶ
 ταῦτ' ἐπρατε μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως καὶ φιλοτι-
 μίας, ὥστε τοὺς χαριστάτους ἄνδρας ἀπορεῖν περὶ
 30 αὐτοῦ· οἱ μὲν γὰρ ἀφέλειαν, οἱ δὲ ἀλογίαν, τινὲς
 δὲ μανίαν αὐτοῦ κατεγίνωσκον. [Exc. de virt. et vit.
 p. 305, 306. V. 577 W.]

- 33 Ὅτι τῆς παρὰ τοῖς Αἰτωλοῖς χρεωκοπίας κατὰ τὴν Θετταλίαν ζηλωθείσης, καὶ πάσης πόλεως εἰς στάσεις καὶ ταραχὰς ἐμπιπτούσης, ἡ σύγκλητος ὑπέλαβεν ἐκ τοῦ Περσέως γεγυμέναι τὴν σύγκλητον, καὶ ἀπελογίσασατο τοῖς τοῦ Περσέως πρεσβευταῖς περὶ μὲν τῶν ἄλλων ἀπολύειν αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων, περὶ δὲ τῆς Ἀβρουπόλιδος τοῦ Θρακὸς ἐκ τῆς βασιλείας ἐκβολῆς ἐκέλευσε διορθώσασθαι τὸν Περσέα τὸ γεγονός.
- 34 Ὅτι τοῦ Ἀρπάλου τοῦ Περσέως πρεσβευτοῦ σιωπήσαντος, ἡ σύγκλητος τὸν Εὐμένην ἐλεφαντίνῳ τιμήσασα δίφρῳ καὶ τῆς ἄλλης ἀποδοχῆς ἀξιώσασα φιλοφρόνως, ἐξαπέστειλεν εἰς τὴν Ἀσίαν. [Exc. de legat. p. 320 U. 623 W.]
- Ὅτι μετὰ τὴν ἐπιβουλὴν τὴν κατὰ Εὐμένους εἰς τὸ Πέργαμον διαδοθείσης φήμης ὅτι τετελεύτηκεν Εὐμένης, Ἀτταλὸς ἐπεπλάκη τῇ βασιλίῳσῃ προχειρότερον. οὐ μὴν Εὐμένης γε προσεποιήθη μετὰ ταῦτ' ἀνακάμψας, ἀλλὰ φιλοφρόνως ἀσπασάμενος τὸν ἀδελφὸν διέμεινε ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν εὐνοίᾳ. [Exc. de virt. et vit. p. 306 V. 577 W.]

FRAGMENTA LIBRI XXX.

"Οτι ἡ σύγκλητος ἀνθημερόν ἐψηφίσατο τὸν πρὸς 1
 Περσέα πόλεμον, καὶ τοῖς πρεσβευταῖς ἐχρημάτισε
 μὲν, ἀπόκρισιν δὲ οὐδεμίαν ἔδωκε. προσέταξε δὲ
 τοῖς ὑπάτοις ἐν ἐκκλησίαις διαρρήδην ἀπαγορεύειν,
 5 τοὺς δὲ πρεσβευτὰς καὶ πάντας Μακεδόνας ἐκ μὲν
 Ῥώμης ἀπελθεῖν ἀνθημερόν, ἐκ δὲ τῆς Ἰταλίας ἐν
 ἡμέραις τριάκοντα.

"Οτι ὁ Πτολεμαῖος ὁ τῆς Αἰγύπτου βασιλεὺς εἰ- 2
 δὼς τοὺς αὐτοῦ προγόνους ἐσχηκότας Κόλλην Συ-
 10 ρίαν, παρασκευὰς ἐποιεῖτο μεγάλας ἀμφισβητῶν
 ταύτης, ἤλπιξέ τε τὴν ἀδίκῳ πολέμῳ πρότερον ἀφει-
 μένην τότε δικαίως τοῖς αὐτοῖς νόμοις ἀνακτήσε-
 σθαι. ἃ δὲ πυνθόμενος ὁ Ἀντίοχος ἐξαπέστειλεν εἰς
 Ῥώμην πρέσβεις, ἐντειλάμενος μαρτύρασθαι τὴν
 15 σύγκλητον ὅτι πολεμεῖν ἀδίκῳ ἐπιβάλλεται Πτο-
 λεμαῖος. ἐξαπέστειλε δὲ καὶ ὁ προειρημένος τοὺς
 ἀπολογησομένους καὶ διδάξοντας τὴν σύγκλητον ὅτι
 παρὰ πάντα τὰ δίκαια κρατεῖ τῆς Κοίλης Συρίας
 Ἀντίοχος ἑαυτοῦ προγονικῆς ὑπαρχούσης. ἐνετεί-
 20 λατο δὲ τὰ τε φιλάνθρωπα πρὸς Ῥωμαίους ἀνανεώ-
 σασθαι καὶ περὶ τῆς πρὸς Περσέα διαλύσεως πει-
 ραθῆναι. [Exc. de legat. p. 321 U. 623, 624 W.]

"Οτι ὁ Κότυς ὁ τῶν Θρακῶν βασιλεὺς ἦν ἐν τοῖς 3
 πολέμοις ἀνὴρ ἔμπρακτος ἐμφερόμενος καὶ γνώμη

διαφέρων, ἐν τε τοῖς ἄλλοις σπουδαῖος καὶ φιλίας ἄξιος. ἦν δὲ καὶ νήπιος καὶ σώφρων καθ' ὑπερβολήν, ἔτι δὲ τὸ μέγιστον, πάντων τῶν τοῖς Θραξῶν παρακολουθούτων κακῶν ἀλλοτριώτατος.

4 "Ὅτι τὸ Χάλεστρον τὸ πολισμάτιον ἐκπολιορκήσας ὁ Πέρσεύς, καὶ πάντας ἀποσφάξας, περὶ πεντακοσίους δὲ συμφυγόντων εἰς τινα τόπον ὄχυρόν μετὰ τῶν ὄπλων καὶ αἰτησαμένων ἀσφάλειαν, ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἐξουσίαν ἀποθεμένοις τὰ ὄπλα σώζεσθαι. τῶν δὲ ποιησάντων τὸ συγχωρηθέν, οἱ Μακεδόνες εἴτ' ἀφ' ἑαυτῶν εἶτε καὶ τοῦ βασιλέως προσταξάντος ἐπηκολούθησαν τοῖς λαβοῦσι τὴν πίστιν καὶ πάντας ἀπέσφαξαν.

5 "Ὅτι κατὰ τὴν Ἠπειρον Χάροψ υἱὸν τοῦ τὴν αὐτὴν ἔχοντος προσηγορίαν κατὰ τὸν πρὸς Φίλιππον πόλεμον, ἕξαπεσταλκός Φλαμινίνω τὸν ἡγησόμενον τὰς ἀνεπίστους διὰ τῶν ὄρων ἀτραπούς, διῶν οἱ Ῥωμαῖοι παραδόξως πορευθέντες τῶν στενῶν ἐκράτησαν. τραφεῖς δὲ ἐν Ῥώμῃ διὰ τὴν τοῦ πάππου πρὸς Ῥωμαίους φιλίαν πολλοῖς τῶν ἐπισήμων ἐπέξενώθη. ὧν δὲ τολμηρὸς καὶ πονηρὸς διαφέρων, τοὺς ἐνδοξοτάτους τῶν Ἠπειρωτῶν διέβαλλε πρὸς Ῥωμαίους, ψευδεῖς ἐπιρρίπτων αἰτίας, ὅπως ἅπαντας καταπληξάμενος τοὺς δυναμένους ἀντιπολιτεύεσθαι καθάπερ κύριος ἀπάσης τῆς Ἠπείρου. διόπερ πρὸς Περσέα ἕξαπέστειλαν εἰς Μακεδονίαν, ἐπαγγελλόμενοι παραδώσειν τὴν Ἠπειρον. [Exc. de virt. et vit. p. 306—309 V. 577, 578 W.]

5^a "Ὅτι Ὀστιλίου τοῦ ὑπάτου παραγεννηθέντος ἐκ Ῥώμης εἰς Ἠπειρον Θεόδοτος καὶ Φιλόστρατος οἱ μάλιστα περσίζοντες ἐπεβάλοντο τῷ βασιλεῖ παραδοῦναι τὸν ὑπάτον. μεταπεμπομένων δὲ αὐτῶν τὸν

Περσέα κατὰ τάχος, ὁ μὲν Ὀστίλιος λαβὼν ὑποψίαν μετῆλθε νυκτός, ὁ δὲ Περσεὺς ὑστερηκῶς τῶν καιρῶν τῆς περὶ τὸν ὑπατον συλλήψεως ἀπέτυχεν. [Exc. Escor. p. 12 Fed. 9 Müll.]

5 Ὅτι οἱ περὶ τὸν Εὐμένην τὴν τῶν Ἀβδηριτῶν 6 πόλιν πολιορκοῦντες, καὶ τὴν ἐκ τῆς βίας ἄλωσιν ἀπογνόντες, διεπέμψαντο λάθρα πρὸς τινὰ Πύθωνα τῇ δόξῃ πρωτεύοντα τῶν Ἀβδηριτῶν καὶ τὸ κυριεῦον μέρος διαφυλάττοντα διὰ δούλων ἰδίων καὶ 10 ἀπελευθέρων διακοσίων. ψυχαγωγῆσαντες οὖν αὐτὸν ἐπαγγελλίαις, διὰ τούτου παρεισήχθησαν ἐντὸς τοῦ τείχους καὶ τῆς πόλεως ἐκυρίευσαν. ὁ δὲ τὴν πόλιν προδοῦς Πύθων μετρίας τυχῶν εὐεργεσίας, πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνων τὴν τῆς πατρίδος κατασκα- 15 φήν, ἐν ἀδυμῖα καὶ μεταμῆλειά τὸν καταλειπόμενον ἐβίωσε χρόνον. [Exc. de virt. et vit. p. 309 V. 578 W.]

Ὅτι διασαφούντων τῶν Ῥωμαίων ὡς Περσέα 7 κατεστρατήγησαν ἄνευ τῶν ὄπλων, ἐπεχειρήσαντινες τῶν ἐκ τῆς βουλῆς ἐπαινεῖν αὐτούς. οὐ μὴν τοῖς 20 πρεσβυτάτοις ἤρεσκε τὸ γεγενημένον, ἀλλ' ἔλεγον μὴ πρέπειν Ῥωμαίοις μιμῆσθαι Φοίνικας, ὥστε δι' ἀπάτης, ἀλλ' οὐ δι' ἀρετῆς τῶν πολεμίων περιγίνεσθαι.

Ὅτι Ἀνδρόνικος ὁ τὸν παῖδα Σελεύκου δολοφο- 2 νήσας καὶ πάλιν αὐτὸς ἀναιρεθεὶς, εἰς ἀσεβῆ καὶ 25 δεινὴν πράξιν ἐκουσίως ἐπιδούς ἑαυτὸν, τῷ παθόντι τῆς ὁμοίας τύχης ἐκοινώνησεν.

Οἱ γὰρ δυνάσται συνήθεις εἰσὶν ἑαυτοὺς ἐκ τῶν 3 κινδύνων ταῖς τῶν φίλων ῥύεσθαι συμφοραῖς.

Ὅτι προνοητικῶς τοῦ συνεδρίου προνοησαμένου 8 30 κατὰ πάντα εὐκαιρῶς τῆς τῶν φιλανθρώπων μεταδόσεως ἐπιλαβομένου. τοῦ γὰρ Περσέως ἀντοφθαλμοῦντος παραδόξως καὶ τὸν πόλεμον διαφέροντος

ἰσόρροπον, ἐμετεωρίζοντο πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἣ
 δὲ σύγκλητος αἰεὶ τι καινοποιοῦσα τοὺς Ἕλληνας
 φιλανθρωπῶς ἀνθεῖλκε καὶ παρ' ἑκάστου ἐπελαμ-
 βάνετο τῆς τῶν ὄχλων εὐνοίας. ἦν τίς ἂν ἡγεμο-
 νίας ἀνῆρ πραγματικὸς ὀρεγόμενος οὐκ ἂν ζηλώ- 5
 σειεν, ἢ τίς εὖ φρονῶν συγγραφεὺς παραλείποι τοῦ
 συνεδρίου τὴν ἐπίνοιαν ἀνεπισήμαντον; πᾶς γὰρ
 ἂν εἰκότως διαλάβοι Ῥωμαίους τοῦ πλείστου μέρους
 τῆς οἰκουμένης κερρατηκέναι τοιούτοις χρωμένους
 διαβουλίαις. τοιγαροῦν περιενεχθῆναι πᾶσι τοῖς και- 10
 ροῖς ἀρμοζόντως, καὶ τινὰ μὲν περιορᾶν, τινὰ δὲ
 ἔκουσίως παρακούειν, καὶ τότε μὲν τὴν ἄλογον ὀρ-
 μὴν τοῦ θυμοῦ παρακατέχειν, τότε δὲ ἀφέμενον
 τὸ μέγεθος τῆς ἰδίας δυνάμεως τοὺς καταδεεστέ-
 ρους θεραπεύειν, χρήσιμον προκατασκευαζόμενον 15
 ἔργον, ἐστὶ κατ' ἀρετὴν ἀνδρὸς τελείου καὶ συνε-
 δρίου κατὰ πάντα πραγματικοῦ καὶ πόλεως ἀγαθῆς
 καὶ νοῦν ἐχούσης. ἂ δὴ τότε Ῥωμαίων ἣ σύγκλη-
 τος ποιοῦσα καθάπερ τινὰς τύπους καὶ ὑποδείγματα
 καταλέλοιπε τοῖς ἡγεμονίας ἀντεχομένοις καὶ δυνα- 20
 μένοις παραπλάσασθαι πῶς τὰ συμπίπτοντα δεῖ χει-
 ρίζειν κατὰ τὰς περιστάσεις.

9 Ὅτι ὁ Περσεὺς διεπέμπετο πρὸς Γέντιον τὸν
 τῶν Ἰλλυριῶν βασιλέα, μέγιστον ὄντα τῶν τότε δυ-
 ναστῶν, περὶ κοινοπραγίας. τοῦ δὲ φήσαντος ἐθέ- 25
 λειν μὲν πολεμεῖν πρὸς Ῥωμαίους, ἀπορεῖν δὲ χρη-
 μάτων, πάλιν διεπέμπετο πρὸς αὐτὸν ἐθελοκωφῶν
 περὶ τῶν χρημάτων. τὴν δὲ αὐτὴν λαβὼν ἀπόκρι-
 σιν τὸ τρίτον ἀπέστειλε, νοῶν μὲν τὴν τοῦ Γεντίου
 διάνοιαν, προσποιούμενος δὲ ἔφησε κατὰ νοῦν γε- 30
 νομένων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων τὰ εὐδοκοῦντα
 ποιῆσειν.

Ὅτι ὁ Περσεὺς οὐδέπω βουλόμενος προέσθαι 2
 χρήματα πάλιν ἐξέπεμψε πρεσβευτὰς πρὸς Γέντιον,
 παρασιωπῶν μὲν περὶ τοῦ δῶσειν παραντίκα χρή-
 ματα, μετὰ δὲ τὴν τῶν πραγμάτων συντέλειαν με-
 5 γάλας ὑποφαίνων ἐλπίδας· ὥστε διαπορήσαι τις ἂν
 πότερον τὴν τοιαύτην διάδυσιν ἀφροσύνην ἢ τε-
 λέως μανίαν ἠγήσασθαι τῶν τὰ τοιαῦτα πραττόντων.
 ἐπιβάλλονται μὲν γὰρ μεγάλοις καὶ τὴν ἰδίαν πα-
 ραβάλλονται ψυχὴν, παρορῶσι δὲ τὸ μάλιστα ἀναγ-
 10 καιότατον, καὶ ταῦτα νοοῦντες αὐτοὶ καὶ δυνάμε-
 νοι συντελεῖν. Φίλιππος μὲν οὖν ὁ Ἀμύντου, πραγ-
 ματικὸς ἀνὴρ γενόμενος, οὐδέποτε ἐν ταῖς τοιαύταις
 περιστάσεσιν ἐφείσατο χρημάτων, ἀλλὰ διδοὺς πλεί-
 ονα τῶν αἰτουμένων ταχὺ καὶ προδοτῶν πλήθος
 15 ἠῦρισκε καὶ συμμαχῶν. τοιγαροῦν ἐν τοῖς ἐλαχί-
 στοις τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην ἐγένετο βασιλέων, καὶ
 δύναιμι κατέλιπε δι' ἧς ὁ διαδεξάμενος Ἀλέξανδρος
 τὸ πλεῖστον τῆς οἰκουμένης κατεστρέψατο. Περ-
 σεὺς δὲ χρημάτων σεσωρευμένων ἔχων πλήθος διὰ
 20 τε τὰς πατρικὰς καὶ τὰς ἰδίας ἐκ πολλῶν χρόνων
 παρασκευὰς οὐδεὶ τρόπῳ τούτων ἠθέλησεν ἀψα-
 σθαι· τοιγαροῦν ἑαυτὸν συμμαχῶν ἐποίησεν ἔρημον
 καὶ τοὺς ἑαυτοῦ κρατήσαντας ὕστερον πλουσιωτέ-
 ρους ἐποίησεν. καίτοι γε τοῦτο φανερόν ἦν πᾶσιν
 25 ὡς διὰ χρημάτων, βουλόμενος ἐκτείνειν τὰς χεῖρας,
 πολλοὺς ἂν τῶν τότε βασιλέων καὶ δήμων ἔπεισε
 συμμαχεῖν. ἀλλὰ καλῶς ποιῶν οὐκ ἔπραττε ταῦτα δι'
 ὧν ἢ κρατηθεὶς ἂν ἐποίησε πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων
 τῆς αὐτῆς ἀτυχίας μετασχεῖν ἢ καὶ κρατήσας τῶν
 30 ὄλων ἐξουσίαν ὑπερήφανον καὶ βάρως δυσυπόστα-
 τον περιεποίησατο. [Exc. Vat. p. 72—74.]

Ὅτι ὁ Περσεὺς κάλλιστον εἰληφῶς παρὰ τῆς τυ- 10

χης καιρὸν εἰς τὸ διαφθεῖραι τὴν δύναμιν ἄρδην τῶν Ῥωμαίων, διέτριβε περὶ Δίον τῆς Μακεδονίας, ἀπέχων μὲν οὐ πολὺ τῶν τόπων, ῥαθυμῶν δὲ περὶ τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων· κραυγῆς γὰρ μόνου ἦν χρεία καὶ σάλπιγγος εἰς τὸ τὴν στρατιάν τῶν πο-⁵λεμίων λαβεῖν αἰχμάλωτον, περικεκλειμένην ἐν κρημνοῖς καὶ φάραγξι δυσεξιτήτοις. διόπερ' ἐκείνου περὶ τούτων ἡμεληκότος, καὶ οἱ τὴν παρεμβολὴν ἔχοντες ἐπὶ ταῖς ἀκρωρείαις Μακεδόνες περὶ τὰς φυ-
λακὰς καὶ τὰς ἐκκοιτίας ἐρραθύμουν. [Exc. de virt. 10
p. 309 V. 578, 579 W.]

2 "Ὅτι τοῦ Περσέως ἐν Δίῳ περὶ τὴν τοῦ σώματος θεραπείαν γινομένου, τῶν σωματοφυλάκων τις εἰσδραμῶν εἰς τὸν λουτρῶνα τὴν παρουσίαν τῶν πολεμίων ἐδήλωσεν. ὁ δ' ἐπὶ τοσοῦτον ἐπτοήθη¹⁵ τὴν ψυχὴν ὥστε ἐξαλόμενος ἐκ τῆς πυρίας καὶ παί-
σας τὸν μηρὸν ἐμπαθῶς, Οὐδὲ παραταξαμένους ἡμᾶς, εἶπεν, ὦ θεοί, παραδίδοτε τοῖς πολεμίοις ἀγεννῶς. [Exc. Vat. p. 74, 75.]

11 "Ὅτι τελέως ὁ Περσεὺς νομίσας ἐπταικέναι τοῖς²⁰ ὄλοις, κατὰ πᾶν συντριβεῖς τῇ ψυχῇ Νίκωνα μὲν τὸν θησαυροφύλακα ἐξέπεμψε, συντάξας τὴν ἐν τῷ Φάκῳ γάζαν καὶ τὰ χρήματα καταποντίσαι, Ἀνδρό-
νικον δὲ τὸν σωματοφύλακα εἰς Θετταλονίκην, συν-
τάξας ἐμπροῆσαι τὰ νεώρια τὴν ταχίστην. ὃς γενη-²⁵θεὶς τούτου φρονιμώτερος ἦλθεν εἰς Θετταλονίκην, οὐ μὴν ἐποίησε τὸ προσταχθέν, νομίζων φίλιον τοῖς ὄλοις κρατεῖν Ῥωμαίοις.

2 "Ὅτι ὁ αὐτὸς τοὺς χρυσοῦς ἀνδριάντας ἀνασπά-
σας ἐκ Δίου, πάντας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ἀναλα-³⁰βῶν μετὰ τέκνων καὶ γυναικῶν ἀνεχώρησεν εἰς Πύδναν. οὐ μείζον ἀμάρτημα τῷ Περσεὶ πεπραγ-

μένον οὐκ ἄν τις εὔροι. [Exc. de virt. et vit. p. 310 V. 579 W.]

Ἵτι οἱ Ῥωμαῖοι τοὺς νενικηκότας ἐτρέψαντο· 12
ἐνίοτε γὰρ τὰ παραστήματα τῶν ἀνδρῶν καὶ τὰ τε-
5-λέως ἀπηλπισμένα πρὸς ἀπεγνωσμένην ἄγει συντέ-
λειαν. [Exc. Vat. p. 75.]

Ἵτι οἱ Κυδωνιάται ἐπετελέσαντο πρᾶξιν ἔκνο- 13
μον καὶ τελείως ἀλλοτριωτάτην τῶν Ἑλληνικῶν νο-
μίμων· ἐν εἰρήνῃ γὰρ ὡς φίλοι πιστευόμενοι κα-
10-ταλαβόντες τὴν τῶν Ἀπολλωνιατῶν πόλιν, τοὺς
μὲν ἀνδρας ἠβηδὸν ἀνείλον, τέκνα δὲ καὶ γυναῖκας
διανειμάμενοι κατεῖχον τὴν πόλιν.

Ἵτι ὁ Ἀντίοχος δυνάμενος ἐλαττωθέντας τοὺς 14
Αἰγυπτίους ἀποκτεῖναι, παριππεύων ἐβόα μὴ κτεί-
15-νειν αὐτούς, ἀλλὰ ζῶντας συλλαμβάνειν. ταχὺ δὲ
τοὺς καρπούς ταύτης τῆς ἀγχινόιας ἐκομίσατο, καὶ
πρὸς τὴν τοῦ Πηλουσίου κατάληψιν καὶ μετὰ ταῦτα
τὴν κατάκτησιν τῆς Αἰγύπτου ταύτης τῆς φιλαν-
θρωπίας μέγιστα συμβαλομένης. [Exc. de virt. et vit.
20 p. 310 V. 579 W.]

Ἵτι οἱ ἐπίτροποι Πτολεμαίου τοῦ μείρακος, Εὐ- 15
λαῖος ὁ εὐνοῦχος καὶ Αἰναιῖος ὁ Σύρος, πάντα πό-
ρον καὶ μηχανὴν ἐπενόουν καὶ ἄργυρον καὶ χρυσὸν
καὶ τὴν ἄλλην γάζαν εἰς τὸ βασιλικὸν ἐσώρρευον,
25 ὥστε οὐκ ἄν τις θαυμάσειεν εἰ διὰ τοιούτων ἀν-
θρώπων ἐν οὕτω βραχεῖ καιρῷ τηλικαῦται τὸ μέ-
γεθος θεωρεῖαι κατεσκευάσθησαν, καὶ ὅπως ὁ μὲν
εὐνοῦχος καὶ προσφάτως τὸν κτένα καὶ τοὺς ἀλα-
βάστρους ἀποτεθειμένος τῶν τῆς Ἀφροδίτης ἔργων
30 τοὺς Ἄρεως ἀγῶνας ἠλλάξατο, ὁ δὲ Κοιλοσυρίτης
γεγονῶς δοῦλος καὶ μόνον οὐ μετὰ χεῖρας ἔχων ἔτι
τὸ λογιστήριον ἐτόλμησε τὸν περὶ Συρίας πόλεμον

ἀνάλαβειν, Ἀντιόχου καὶ δυνάμεσι καὶ ταῖς ἄλλαις
 χορηγίαις οὐδενὸς ἦττον ἰσχύσαντος· τὸ δὲ μέγι-
 στον, ὄντες ἄπειροι τελέως τῶν κατὰ πόλεμον ἀγώ-
 νων καὶ μηδένα μῆτε σύμβουλον ἔχοντες ἀξιόχρεων
 μῆθ' ἡγεμόνα δυνατὸν ἐπεβάλλοντο τηλικούτοις ἐρ- 5
 γοις. τοιγαροῦν αὐτοὶ τε τῆς ἀφροσύνης ταχέως
 τὴν προσήκουσαν ἐκομίσαντο τιμωρίαν καὶ τὴν βα-
 σιλείαν ἀνέτρεψαν ἄρδην τὸ καθ' αὐτοὺς μέρος.
 τὰ γὰρ τοιαῦτα παρασημαίνόμεθα πρὸς τὸ τὰς αἰ- 10
 τίας ἀκριβῶς θεωρεῖσθαι τῶν ἐλαττωμάτων καὶ κα-
 τορθωμάτων, καὶ τοῖς μὲν καλῶς προστατούσιν τῶν
 πραγμάτων ἔπαινον ἀπομερίζοντες, τῶν δὲ φανύως
 διοικούντων κατηγοροῦντες. ἅμα μὲν γὰρ τὰς ἐφ'
 ἑκάτερα προαιρέσεις τῶν ἀνδρῶν ἐμφανεῖς κατα-
 σκευάζομεν καὶ τὸν οἰκτεῖον λόγον ἑκατέροις ἀπο- 15
 νέμοντας προτρεπόμεθα τὰς τῶν ἀναγινωσκόντων
 ψυχὰς πρὸς τὸν τῶν καλῶν ζῆλον, ἅμα δὲ τὴν
 ἱστορίαν ἐγκαρπον καὶ πᾶσι χρησίμην ἐφ' ὅσον ἡμῖν
 δυνατὸν κατασκευάζομεν διὰ τὸ τὰς ψιλῶς ἐχούσας
 ναυμαχίας καὶ παρατάξεις, ἔτι δὲ νομοθεσίας, μη- 20
 δὲν διαφέρειν μύθων.

- 16 Ὅτι τὰ πλήθη συναγαρόντες εἰς ἐκκλησίαν οἱ τοῦ
 Πτολεμαίου ἐπίτροποι καὶ σύντομον τέλος ἐπιθήσειν
 τοῦ πολέμου κατεπαγγειλάμενοι τοῦτό γε οὐ διεψεύ-
 σαντο, ταχὺ καὶ τῷ πολέμῳ καὶ σφίσιν αὐτοῖς τὸ τέλος 25
 [τοῦ βίου] περιποιήσαντες. ἐπὶ τοσοῦτον δὲ διὰ τὴν
 ἀπειρίαν ἐνέλπιδες ἦσαν τοῦ μὴ μόνον Συρίας κρα-
 τήσειν, ἀλλὰ καὶ τῆς βασιλείας Ἀντιόχου πάσης, ὥστε
 τῶν συναχθέντων χρημάτων ἐκόμιζον τὰ πλείστα
 καὶ τῶν ἐκ κυλικείου χρυσωμάτων· ἀπεσκευάσαντο 30
 δὲ καὶ τῶν βασιλείων κλίνας τὰς πλείστας μὲν ἀρ-
 γυρόποδας, ὀλίγας δὲ καὶ χρυσόποδας, πρὸς δὲ τού-

τοῖς ἱματίων καὶ κόσμου γυναικείου καὶ τῶν πολυ-
 τελεστάτων λίθων πλήθος. ταῦτα δὲ ἔφρασαν κομίζειν
 εἰς τοὺς προχείρως τούτοις ἢ πόλεις ἢ φρούρια
 παραδώσοντας. τὰ δὲ οὐχ οὕτως εἶχεν, ἀλλ' ἔφε-
 ρον ἔτοιμα χορηγεῖα πρὸς τὸν καθ' αὐτῶν ὄλεθρον.
 [Exc. Val. p. 75, 76.]

Ἡμεῖς δὲ τοῦ Πτολεμαίου τὴν οὕτως ἀγεννή¹⁷
 ψυχὴν οὐκ ἂν προσηκόντως ἀνεπισήμαντον ἐάσαι-
 μεν. τὸ γὰρ ἐκτὸς γενόμενον τῶν δεινῶν καὶ το-
¹⁰σοῦτον ἀφεστηκότα τῶν πολεμίων αὐτόθεν καθάπερ
 ἀκονιτὶ παραχωρῆσαι βασιλείας μεγίστης καὶ μακα-
 ριωτάτης πῶς οὐκ ἂν τις ἠγῆσαιτο ψυχῆς τελείως
 ἐκτεθλυμμένης εἶναι; ἦν εἰ μὲν συνέβαινε φυσικῶς
 ὑπάρχειν Πτολεμαίῳ τοιαύτην, ἴσως ἂν τις ἐκείνην
¹⁵καταμέμψαιτο· ὅτε δὲ διὰ τῶν ὕστερον πράξεων
 ἡ φύσις ἱκανῶς ὑπὲρ αὐτῆς ἀπελογήθη, δεῖξασα
 τὸν βασιλεῖα καὶ στάσιμον ὄντα καὶ δραστικὸν οὐδε-
 νὸς ἦττον, ἀναγκαῖόν ἐστι τὰς αἰτίας ἀνατιθέναι
 τῆς τότε δειλίας καὶ ἀγεννείας εἰς τὸν σπάδωνα καὶ
²⁰τὴν ἐκείνου συντροφίαν, ὅς ἐκ παιδὸς τὸ μειράκιον
 ἐν τροφῇ καὶ γυναικείοις ἐπιτηδεύμασι συνέχων
 διέφθειρεν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν.

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος ἀνὴρ ἐφάνη πραγματικὸς καὶ τοῦ¹⁸
 προσχήματος τῆς βασιλείας ἄξιος πλὴν τοῦ κατὰ τὸ
²⁵Πηλοῦσιον στρατηγήματος. [Exc. de virt. et vit.
 p. 310—313 V. 579, 580 W.]

Ὅτι ὁ Ἀντίοχος διὰ στρατηγήματος ἀμφιδοξου-²
 μένου ἐκυρίευσεν τοῦ Πηλοῦσιου. πᾶς γὰρ πόλεμος
 ἐκβεβηκῶς τὰ νόμιμα καὶ δίκαια τῶν ἀνθρώπων
³⁰ὅμως ἔχει τινὰς ἰδίους καθάπερ εἰ νόμους, οἷον ἀνο-
 χᾶς μὴ λύειν, κήρυκα μὴ ἀναιρεῖν, τὸν τὸ σῶμα
 αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ κατισχύοντος πίστιν· τιμωρι-

σθαι. ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια * προσηκόντως ἂν τις ἀποφῆναιτο τὸν Ἀντίοχον, καθάπερ τοὺς ἀπὸ τῶν δικαστηρίων συκοφάντας, τὸ μὲν ρητὸν τοῦ νόμου τετηρηκέαι, μετὰ τὰς ἀνοχὰς τὴν κατάληψιν πεποιημένον, τὸ μέντοι γε δίκαιον καὶ καλόν, δι' ὧν ὁ πάντων συνέχεται βίος, μὴ τετηρηκέαι. διὰ γὰρ τὴν συγγένειαν ὀφείλων φείδεσθαι τοῦ μειραίου, καθάπερ αὐτὸς ἔφησε, τούναντίον ἑξαπατήσας ἐπεβάλετο τοῖς ὅλοις σφῆλαι τὸν πεπιστευκότα. [Exc. Vat. p. 76, 77.]

- 19 Ὅτι ὁ Περσεὺς πνθόμενος ἐπιλέκτους Γαλάτας πεπερακέαι τὸν Ἴστρον ἐπὶ συμμαχίᾳ, περιχαρῆς γενόμενος ἀπέστειλεν εἰς τὴν Μαιδικήν, προτρεπόμενος ἦκειν τὴν ταχίστην. ὁ δὲ τῶν Γαλατῶν ἡγούμενος συμφωνήσας μισθὸν ἦτει τακτόν, τοῦ σύμπαντος χρήματος εἰς πεντακόσια τάλαντα γινομένου. τοῦ δὲ Περσέως ὁμολογήσαντος μὲν δῶσειν, οὐ ποιούντος δὲ τὸ συμφωνηθὲν διὰ φιλαργυρίαν, ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκείαν πάλιν οἱ Γαλάται.
- 20 Ὅτι Αἰμίλιος ὁ Ῥωμαῖος παραλαβὼν τὰς δυνάμεις καὶ συναγαγὼν εἰς ἐκκλησίαν, προετρέψατο τῶν στρατιωτῶν τὰς ψυχὰς εἰς τὸ θαρρεῖν· ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ οὗτος περὶ ἑξήκοντα ἔτη καὶ διὰ τὰς προκατεργασθείσας πράξεις μέγιστον ἔχων τότε Ῥωμαίων ἀξίωμα. πολλὰ δὲ καὶ κατὰ τὸν πόλεμον ἐπενοήσατο ξένα καὶ τοῖς ἄλλοις δυσεξεύρετα, καὶ διὰ τῆς ἰδίας ἀγχινοίας καὶ τόλμης κατεπολέμησε τοὺς Μακεδόνας.
- 21 Ὅτι ὁ Περσεὺς βουλόμενος κατὰ τὴν φυγὴν προτρέψασθαι πλείους αὐτῷ συνεκπλεῦσαι, τῶν χρημάτων εἰς ἑξήκοντα τάλαντα προθεῖς ἔδωκε τοῖς βουλομένοις διαρπάσαι. ἐκπλεύσας δὲ καὶ κατενε-

χθεις εἰς Γαληψὸν ἔφησε πρὸς τοὺς διαρπάσαντας
 τὰ χρήματα ζητεῖν τὰ διὰ τῶν ὑπ' Ἀλεξάνδρου
 καταλειφθέντων κατασκευασθέντα. ἐπαγγελάμενος
 οὖν ἀντιστήσειν τοῖς ἀποδοῦσι τὴν τιμὴν, ἤξιου τα-
 5 χέως ἀνενεργεῖν ταῦτα· πάντων δὲ προθύμως ποιη-
 σάντων, ἀπολαβῶν τὰ διαρπασθέντα τοὺς δόντας ἀπε-
 στέρησε τῆς ἐπαγγελίας. [Exc. de virt. et vit. p. 313
 V. 580 W.]

Ἵτι ὁ Περσεὺς τὰ δοθέντα πρὸς διαρπαγὴν χρή- 2
 10 ματα ἀναλαβόμενος, τῆς ἐπαγγελίας ἀπεστέρησε τοὺς
 δόντας, μέγιστον παρασχόμενος σημεῖον ὡς ἡ φι-
 λαργυρία τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς
 καὶ τὸ φρονεῖν ἀφαιρεῖται. τὸ γὰρ μηδ' ἐν ἀπε-
 γνωσμέναις ἐλπίσι πάνεσθαι τοῦ λυσιτελοῦς καὶ τῆς
 15 πρὸς τὸ κέρδος ἐπιθυμίας, πῶς οὐκ ἂν τις ἠγήσαιο
 τῶν φρενῶν τελέως ἐξεστηκέναι τοὺς ταῦτα πράτ-
 τοντας, ὡς μὴ θαυμάζειν πῶς κατεπολεμήθησαν οἱ
 Μακεδόνες ὑπὸ Ῥωμαίων, ἀλλ' ὅπως τετραετῆ χρό-
 νον ἀντέσχον τοιοῦτον ἔχοντες ἠγεμόνα. [Exc. Vat.
 20 p. 77.]

Ἵτι ὁ Ἀλέξανδρος οὐχ ὁμοίαν ἔσχε τῷ Περσεῖ 3
 τῆς ψυχῆς διάθεσιν, ἀλλ' ὁ μὲν διὰ τὴν μεγαλο-
 ψυχίαν ἀρμόζουσαν ταῖς ἰδίαις ἐπιβολαῖς ἐκτίθετο
 βασιλείαν, ὁ δὲ διὰ τὴν μικρολογίαν τοὺς τε Κελ-
 25 τοὺς ἀποτριψάμενος καὶ τᾶλλα τούτοις ἀκόλουθα
 πράξας κατέλυσε πολυχρόνιον καὶ μεγάλην βασι-
 λείαν. [Exc. de virt. et vit. p. 314 V. 580 W.]

Ἵτι Δαρείου μετὰ τὴν πρώτην μάχην ἐκχωροῦν- 4
 30 τος τοῦ μέρους τῆς βασιλείας καὶ τετρακισμύρια
 τάλαντα καὶ τὴν θυγατέρα πρὸς γάμον διδόντος,
 ἀπεκρίθη μήτε τὸν κόσμον ὑπὸ δουεῖν ἠλίω δύναι-

σθαι διοικεῖσθαι μήτε τὴν οἰκουμένην ὑπὸ δουρῶν δεσποτῶν. [Exc. Vat. p. 77.]

22 Ὅτι ὁ Αἰμίλιος μετὰ τὴν φυγὴν Περσέως ἐπέζητει τὸν νεώτερον τῶν υἱῶν Πόπλιον Ἀφρικανόν, ὃς ἦν Αἰμιλίου κατὰ φύσιν υἱός, Σκιπίωνος δὲ τοῦ καταπολεμήσαντος Ἀννίβαν κατὰ θέσιν ὑδροῦς, κομιδῆ νέος, ὡς ἂν περὶ τὸ ἑπτακαιδέκατον γεγυῶς ἔτος· ὃς ἐκ νέου τηλικούτοις ἀγῶσι συμπαρῶν καὶ τριβῆν λαμβάνων τῶν κατὰ πόλεμον ἔργων οὐκ ἦντιν ἐγένετο τοῦ πάππου. οὐ μὴν ἀλλὰ τούτου εὐρεθέντος * εἰς τὴν παρεμβολήν, ἀπελύθη τῆς ἀγωνίας ὁ ὕπατος, ἔχων οὐ πατρὸς πρὸς υἱόν, ἀλλὰ καθάπερ ἑρωμανῆ τινα διάθεσιν πρὸς τὸ μειράκιον. [Exc. de virt. et vit. p. 314 V. 580, 581 W.]

23 Ὅτι ὁ ὕπατος Αἰμίλιος τὸν Περσέα λαβόμενος τῆς χειρὸς εἰς τὸ περὶ αὐτὸν συνέδριον ἐκάθισεν, ἀρμόζουσι λόγοις τοῦτον παραμυθησάμενος. τοὺς δὲ ἐν τῷ συνεδρίῳ παρεκάλει, καὶ μάλιστα τούτων τοὺς νέους, βλέποντας εἰς τὰ παρόντα καὶ θέντας ὑπὸ τὴν ὄρασιν τὴν Περσέως τύχην μήτε μεγαλύνεσθαι ἐπὶ τοῖς κατορθώμασι παρὰ τὸ καθήκον μήτε βουλεύεσθαι μηδὲν ὑπερήφανον περὶ μηδενὸς καθόλου, μηδὲ πιστεύειν μηδέποτε ταῖς εὐτυχίαις, ἀλλ' ἐάν τις μάλιστα ἐπιτυγχάνῃ κατὰ τὸν ἰδίου βίον ἢ τὰς κοινὰς πράξεις, τότε μάλιστα τῆς ἐναντίας τύχης ἐννοίαν λαμβάνειν καὶ διὰ μνήμης ἔχειν ἑαυτὸν ἄνθρωπον ὄντα. διαφέρειν γὰρ ἀπεφήνατο τοὺς ἀνοήτους τῶν νοῦν ἔχόντων τῷ τοὺς μὲν ἐν ταῖς ἰδίαις ἀτυχίαις, τοὺς δὲ ἐν ταῖς τῶν ἄλλων διδάσκεσθαι. ὅτι πολλὰ καὶ ἄλλα πρὸς τὴν τοιαύτην προαίρεσιν διαλεχθεὶς οὕτως ἐποίησε συμπαθεῖς τοὺς ἐν τῷ συνεδρίῳ καὶ ταπεινοὺς τοῖς φρονήμα-

σιν ὥστε δοκεῖν αὐτοὺς ἠττηῆσθαι καὶ μὴ νενικη-
κέναι. [Exc. Vat. p. 78.]

Ἔστι ὁ Αἰμίλιος φιλανθρώπως προσενεχθεὶς τῷ 2
Περσεί, καὶ πρὸς τὰ σύνδειπνα παραλαβὼν καὶ τοῦ
5 συνεδρίου μεταδιδούς, πᾶσιν ἐνεδείξατο πρὸς μὲν
τοὺς ὑφισταμένους ὄντα βαρὺν ἑαυτόν, πρὸς δὲ
τοὺς κρατηθέντας ἐπιεικῆ. τὴν παραπλησίαν δὲ
διάθεσιν καὶ τῶν ἄλλων ζηλούντων, τὴν τῆς οἰ-
κουμένης ἡγεμονίαν οὐκ ἐπίφθονον εἶχεν ἡ Ῥώμη
10 τοιούτοις χρωμένη τῶν ὄλων προσταταῖς. [Exc. de
virt. et vit. p. 314 V. 581 W.]

Ἔστι οἱ τῶν Ῥοδίων πρέσβεις ἐπὶ τὰς διαλύσεις 23
ἐλθεῖν ὁμολόγουν· τὸν γὰρ πόλεμον πᾶσιν ὄντα
βλαβερόν ἀπεφήναντο. [Exc. Vat. p. 79.]